Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

1/2013

9. ledna 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
23. ledna 2013

Z obsahu

* *Bez přestání se modlete*
* *Co se stalo*

Heslo roku 2013

NEMÁME ZDE MĚSTA ZŮSTÁVAJÍCÍHO, ALE ONOHO BUDOUCÍHO HLEDÁME
ŽIDŮM 13,14

Milé čtenářky, milí čtenáři!
Bůh je zřídkakdy tam, kam bychom ho chtěli umístit. Boha nemůžeme připoutat tam, kde by nám to vyhovovalo. Ale právě to je sice naše časté zklamání či vystřízlivění, a přesto osvobozující zkušenost, kterou jako křesťané získáváme. Platí to obzvláště, je-li náš pohled upřen ke Kristu.
Měl-li Ježíš být mezi učenými, mezi honorací, nacházíme ho mezi celníky či jinými hříšníky, jak nám to líčí evangelista Matouš. Při příchodu do Jeruzaléma ho vítaly zástupy jako budoucího krále. On se ale nechá zatknout. To nám připomíná pisatel epištoly. A nejen to: na konci jeho cesty dochází k odsouzení a popravě Spasitele. Tedy – Bůh se nechá vypudit z města, ze střediska víry a moci, protože on není vázán našimi představami a očekáváním. Bůh prostřednictvím Ježíše Krista prochází cestu smrti, přes kříž, aby nás jednou provždy osvobodil z moci těch, kteří budují své jistoty na úkor jiných.
Proto jsme také stále nabádáni k následování Krista. Následování znamená být s Ježíšem, tedy na místech a v situacích, které nepřinášejí slávu, ale často ostouzení a utrpení. Nebezpečím pro církve a naše různá společenství je, pokud se snaží zajistit místa chráněná a oddělená od problémů vnějšího světa, od všeho, co ruší či obtěžuje. V tomto nás oslovuje s odzbrojující střízlivostí v úvodu zmíněný verš: *„Nemáme zde města zůstávajícího…“*, nebo jak čteme v novém ekumenickém překladu – *„Vždyť zde nemáme trvalý domov…“*. Nejen proto, že všichni musíme zemřít, ale v celém životě jsme na cestě k jednomu cíli. A ten, který jde před námi, Ježíš Kristus, stále znovu nabízí místa oddechu, místa svobody, místa záchrany, kam jsme všichni zváni. S Ježíšem jsme na cestě k cíli – *„…vyhlížíme město, které přijde…“*, nový, nebeský Jeruzalém. Místo, kde Bůh setře všechny slzy, kde není utrpení ani nářek, jak to můžeme číst ve Zjevení Janově.
Bůh nebývá tam, kde my chceme, ale tam, kde ho potřebujeme, abychom mohli jít jeho cestou. Tak nás Heslo roku 2013 nabádá, abychom se s radostí a důvěrou na tuto cestu vydali, protože náš cíl je jasný a zřetelný.
Průvodcem a ukazatelem cesty k následování Krista jsou nám slova Bible, která nás v případě potřeby osloví, dají novou sílu a uvedou na správnou cestu, bloudíme-li.

Vaše Ochranovská jednota bratrská

Úvodní slovo k 283. ročníku
Hesel Jednoty bratrské
přeložil Viktor Kalista

Ze šťastného a moudrého mládence zoufalý stařec

„Především střež a chraň své srdce, vždyť z něho vychází život.“
Př 4,23

Pohled na mladého šťastného člověka je pro nás vždy povzbuzením. Když mladý člověk otevře svá ústa a promluví rozvážně a moudře, jsme naplněni radostí a přejeme mu, aby byl pro mnohé hledající dobrým příkladem. Vždyť moudrých, rozvážných a šťastných mladých lidí není kolem nás mnoho. A mladí lidé naléhavě potřebují dobré vzory.
Takovým vzorem moudrého, rozvážného a šťastného mladého muže byl jistě Davidův syn Šalomoun. Ve svém dětství a mládí pozorně sledoval svého otce a mnohému dobrému se od něho naučil. Pán Bůh mu daroval bystrý rozum a mnohé schopnosti.
Pak přišel den, kdy ho otec David ustanovil králem. David mu řekl důležitá slova: „Ty buď rozhodný a mužný. Dbej na to, co ti svěřil Hospodin, tvůj Bůh; Choď po jeho cestách a dodržuj jeho nařízení a přikázání, jeho práva a svědectví, jak jsou zapsána v zákoně Mojžíšově, a tak budeš mít úspěch ve všem, co budeš konat. A Hospodin splní své slovo, které mi dal: Budou-li tvoji synové dbát na svou cestu tak, aby chodili přede mnou věrně celým srdcem a celou duší, nebude z izraelského trůnu vyhlazen následník z tvého rodu.“
Šalomoun byl tehdy ještě velmi mladým mužem, neměl asi ani dvacet let. Čteme však o něm velmi krásná slova: „Šalomoun miloval Hospodina.“ Pak se mu ve snu ukázal Hospodin a řekl mu: „Žádej, co ti mám dát.“ Šalomoun odpověděl: „Hospodine, můj Bože, já jsem příliš mladý, neumím vycházet ani vcházet…Kéž bys tedy dal svému služebníku srdce vnímavé, aby mohl soudit tvůj lid a dovedl rozlišovat mezi dobrem a zlem.“ Pánu Bohu se líbila jeho prosba a dal mu moudré a rozumné srdce. Zároveň mu připomněl: „Budeš-li chodit po mých cestách a zachovávat má nařízení a přikázání, prodloužím tvé dny.“ Pán Bůh splnil svůj slib a dal Šalomounovi moudrost, převelikou rozumnost a takovou hojnost myšlenek jako písku na břehu moře. Měl tedy od Boha zvláštní tvůrčí schopnosti. V dalších letech svého mládí vyslovil a zapsal tři tisíce přísloví a napsal velké množství písní. Byl plný vděčnosti a nadšení pro službu Hospodinu. Rozhodl se, že vybuduje dům pro Hospodina, svého Boha. Stavba chrámu trvala sedm let. Byla to vskutku nádherná

Dokončení na str. 2

Nový rok

MARTA HOTMAROVÁ

Den nový vstával v kráse, láskou připravené,
větrové hučeli, zdi pokoje se smály
na ruce srdcí k žití nastavené,
do nichž by všechno šťastně jaly.

Den nový v novém roku začal
v úsměvném rytmu práce denní.
Kapelník času novou skladbu načal,
v začátek vyškrtl tóny všední.

Pod taktovkou nebes Mistra
tichounce, svatě overtura zní
požehnáním věčným v lidská nitra,
jen o Boží kráse toužebně sní.

Pán Bůh pracuje tiše a jemně,
chtěj sluch svůj v jeho hudbu ponořit,
hučícím větrům v svědomí temné,
on nedá víc se pro tě vynořit.

On smývá viny naše jednou navěky,
z pustin srdcí kvetoucí sady činí,
svědomí našeho hříchy výplety,
není už nikdo, kdo tě viní.

Rok nový vstává, dnes hudba zve
milostí blaha krásou jemnou.
Nuž, uvěř jí a zahoď, co tě rve,
hned pocítíš, jak Boží ruce tě zvednou.

SRDCE MLUVÍ II., PRAHA 1994

Vážení čtenáři,
vítám vás u prvního čísla nového ročníku Evangelického týdeníku Kostnických jisker.
Již v listopadu 2012 jsem po br. L. Mečkovském přejal tento nesnadný úkol a byl bych rád, kdyby se za mého redaktorování podařilo navázat na to dobré, co „Jiskry“ zdobilo v jejich dlouhé historii a čím spojovaly členy nejrůznějších církví.
Už v posledních číslech předchozího ročníku se trochu projevilo, jak bych si přál týdeník profilovat – totiž častěji připravovat tematicky zaměřená dvojčísla (jako byly již v této době publikované přílohy S kalichem z krize, Advent, Na přelomu roků). Doufám, že hlubší zaměření na jednotlivá témata, ať podle církevního roku, nebo z aktuálního dění v církvích a ve společnosti, či jako zevrubnější připomínka historických výročí, bude pro čtenáře přínosem.
Obracím se s žádostí na pravidelné přispěvatele, aby i nadále pokračovali ve svém dopisování – a pokud možno šetřili místem. Je zajímavější číst v týdeníku tři kratší články s rozdílným zaměřením než jeden až únavně obsažný.
Uvítám také zapojení nových autorů, vykladačů a komentátorů, ale také pohotových „zpravodajů“, kteří budou do redakce posílat pozvánky na zajímavé církevní akce, které se v jejich okolí konají, a také ty, kteří podají zprávu o průběhu shromáždění a různých podniků, které stojí za to zaznamenat. Budu i vděčný za vaše podněty a náměty, které pomohou Kostnickým jiskrám k lepší službě jejich čtenářské obci.
Věřím, že s potěšením uvítáte, že Evangelický týdeník dostává v tomto roce nový, barevný kabát. Přáli bychom si jistě všichni, aby i jeho vnitřek byl neméně pestrý a přitažlivý.
S vděčností za vaši dosavadní spolupráci i za věrnost v podpoře našich vydavatelských snah

Bohumil Kejř (bo.kejr@volny.cz)

Z církví doma i ve světě

Přihláška na Kirchentag 2013

Od roku 1949 se konají německá Církevní setkání. Zpravidla trvají pět dnů, od středečního zahájení až po závěrečnou nedělní bohoslužbu zahrnují množství jednotlivých akcí. Již od začátku pořádání se klade důraz na spojení osobní zbožností a odpovědnosti. K účasti jsou zváni všichni, kteří mají chuť se tohoto svátku křesťanů účastnit. Pravidelně se na Kirchentag sjíždí víc než 100 000 lidí z celého světa. Jsou zde přednášky, práce s Biblí, modlitby, bohoslužby, hudební pořady, divadelní a pohybová představení, trh možností, výstavy atd.
To vše čeká i na Vás v Hamburku od 1. do 5. května 2013.
Bližší informace můžeta přečíst v němčině na internetových stránkách www.kirchentag.de a v češtině na stránkách Ekumenické rady církví v ČR: www.ekumenickarada.cz, kde je také formulář přihlášky.
Prosíme o zaslání vyplněné přihlášky co nejdříve, nejpozději však do 31. ledna 2013.

Sandra Silná,
generální sekretářka
Ekumenické rady církví v ČR
(redakčně upraveno)

2013 – Rok Bible Kralické

V roce 2013 uplyne 400 let od vydání kralické Bible a synodní rada Českobratrské církve evangelické vyhlásila rok 2013 „Rokem Bible Kralické".
Českobratrská církev evangelická připravuje ve dnech 13. až 15. září 2013 - spolu s obcí Kralice nad Oslavou a o. s. České studny – oslavy vydání Bible Kralické v Kralicích nad Oslavou, kdy se má uskutečnit celocírkevní shromáždění. Na přípravách oslav a akcí k tomuto významnému výročí pracuje komise pro reformační i jiná křesťanská výročí při synodní radě Českobratrské církve evangelické.
V říjnu 2013 se na Evangelické teologické fakultě UK (Černá 9, Praha 1) uskuteční konference k výročí Bible Kralické zaměřená na širší dějiny bible v období české reformace.
Česká biblická společnost připravuje k tomuto výročí vydání Bible Kralické s poznámkami.

Slepičí krok a sedm maratonů

Každý zná starodávné pořekadlo: „Na Nový rok o slepičí krok." Těžko ovšem v současnosti říci, zda si vůbec někdo všimne, že dne o nějakou tu zanedbatelnou vteřinku přibylo.
Silvestrovská noc vyprázdnila novoroční ulice. Nesněží-li zrovna, pak ranní sluníčko vidí střepy sklenic a zbytky po půlnočních kanonádách, tolik vadících psům a budících malé děti či zarputilé spáče. Potká možná (myslím to sluníčko) i křesťany z různých církví, spíš se šourající než spěchající, na tradiční bohoslužby. I tahle skutečnost má svoje výjimky, leckde rozhodli sejít se k pobožnosti až odpoledne či večer, ať to lidi dospí.
Zas je rok za námi. Jsou tací, kteří v něm propluli pěkný kus moře na jachtě, dali si patentovat vynález či "jenom"? řádně dostudovali. A každý rok má i své rekordmany. Třeba v r. 2004 se našel statečný muž, který krátce po těžkém infarktu, vyzbrojen pevnou vůlí a bypassy, vyrazil na sedm maratonů! Každý den týdne v jiné části světa. Číslo plnosti, nezměrné překonávání sebe sama. K čemu? Pro koho? Chtělo by se ptát. Každý rok ovšem svoje první krůčky,třeba i trošku slepičí či kačení, udělalo na světě nejedno postižené dítě. A byly zde laskavé ruce, které tomu drobečkovi pomohly vstát, i pevný hlas, schopný povzbudit. a ač to není časté a leckdy ani jednoduché, někdo dospělý s handicapem našel pochopení okolí, aby mohl být svou prací druhým prospěšný! Drobné krůčky vstříc, zdaleka ne tak mediálně známé jako skutečně obdivuhodné či jen vykalkulované rekordy!
Na Nový rok se mi vždycky vybaví příběh jedné milé sestry, dosud žijící v této zemi: V prostředí spřátelené rodiny, přímo u jejich slavnostního stolu,našla cestu k víře v Ježíše Krista. Už během téhož roku se jí tento duchovní domov stal i životním přístavem. Vdala se za chlapce z oné rodiny.
Přímo klasická „příkladná povídka" s povinně dobrým koncem, abychom mohli jít klidně spát. Téměř ano. Navíc oni manželé, nedočkajíce se vlastních dětí,vytvořili novou rodinu pro tři přijaté, z nichž žádné nebylo zcela zdravé, a dovedli je až k dospělosti.
Ten dávný Nový rok byl pro moji kamarádku první malý krůček. Jistě pak museli s manželem šlapat všelijak složitými cestami,ale teprve v těch divných zákrutách lze najít pravý happy and jejich příběhu!
Každý současný Nový rok vede k uvažování, že naše země, křesťanství pak zrovna tak, nevzkvétá zdaleka v té míře, jakou bychom si přáli.
A kdopak z nás, kteří to myslíme aspoň trochu dobře,by nechtěl vykonat něco pozoruhodného? On ale někdy i ten slepičí krůček,ať v oblasti dávání, chápání či čehokoli jiného,může být Bohu vzácný a jím požehnaný!
A nezbývá než prosba: Pane, neumím běhat Maratony, nechci své okolí zmrazovat velkými činy, dej mi však, prosím, sílu přispět drobnými skutky k pozvedání se z prachu lhostejnosti, tím snad aspoň trochu přispět k pro nás snesitelnějšímu a tobě milejšímu stavu světa. Amen.

Eva Budzáková

Ze šťastného a moudrého mládence zoufalý stařec

Dokončení ze str. 1

stavba. Při dokončování Pán Bůh k němu promluvil: „Budeš-li se řídit mými nařízeními a podle nich žít, budu bydlet uprostřed synů izraelských." Lidé obdivovali nádheru královského paláce. Svou moudrostí a vybudováním těchto skvělých staveb se Šalomoun stal daleko široko známým a slavným králem.
Po dvaceti letech kralování a po dokončení stavby chrámu i královského paláce se Pán Bůh ukázal Šalomounovi podruhé a promluvil k němu: „Vyslyšel jsem tvou modlitbu a tvou prosbu. Oddělil jsem jako svatý tento dům, který jsi vybudoval, a dal jsem tam spočinout svému jménu navěky. A co se tebe týče, budeš-li chodit přede mnou v bezúhonnosti srdce a přímosti, upevním trůn tvého království nad Izraelem navěky." Zároveň mu řekl velmi důrazně varování: „Jestliže se ode mne odvrátíte vy a vaši synové a půjdete sloužit jiným bohům a klanět se jim, vyhladím Izraele z povrchu země."
V druhé polovině kralování se Šalomounův život velmi změnil. V královském paláci, uprostřed bohatství a přepychu se změnilo jeho myšlení a pak se změnil úplně i jeho životní styl. Toto období života popisuje sám ve své knize Kazatel, v druhé kapitole.
„Řekl jsem si v srdci: Nuže, teď to zkusím s radovánkami a popřeji si dobrého. Usmyslil jsem si, že své tělo osvěžím vínem, ačkoli mé srdce tíhne k moudrosti, a že se chopím té pomatenosti, dokud nezjistím, co dobrého pod nebem mají lidští synové z toho, co konají ve vyměřených dnech svého života. V ničem, co si žádaly mé oči, jsem jim nezabránil, svému srdci jsem neodepřel žádnou radost a mé srdce se radovalo ze všeho, za čím jsem se pachtil, a to byl můj podíl ze všeho mého pachtění."
Když čteme tyto zprávy o jeho životě, jsme překvapeni, že v druhé polovině svého kralování se soustředil plně na využívání svého bohatství a na tělesné rozkoše. Na Hospodina začal zapomínat. Myslel si jistě, že jako bohatý a slavný král si může dovolit všechno. Jistě se přestal vroucně modlit a postupně dával stranou všechny dobré rady, které mu dával otec David a také Pán Bůh, když k němu osobně promlouval.
Čtyřicet let jeho kralování rychle uplynulo. Když cítil, že stojí na konci své královské kariéry, rozhodl se, že napíše závěrečné hodnocení svého života i svůj pohled na všechno, co se na této zemi děje. Napsal tedy knihu Kazatel. *„Já, Kazatel, jsem byl králem nad Izraelem v Jeruzalémě. Předsevzal jsem si, že moudře propátrám vše, co se pod nebem děje."*
Když prozkoumal, promyslel a zhodnotil všechno, s čím se setkal, napsal na počátku knihy slova: *„Pomíjivost, samá pomíjivost, řekl Kazatel, pomíjivost, samá pomíjivost, všechno pomíjí."* V závěru své knihy napsal tato slova: *„Závěr všeho, co jsi slyšel: Boha se boj a přikázání jeho zachovávej: na tom u člověka všechno závisí. Veškeré dílo postaví Bůh před soud, i vše, co je utajeno, ať dobré či zlé."*
V knize Kazatel hodnotí Šalomoun také svůj vlastní život. Ve druhé kapitole napsal slova, která nás nejen překvapují, ale přímo šokují. *„I pohleděl jsem na všechno, co bylo mýma rukama vykonáno, na své klopotné pachtění, a hle, všechno je pomíjivost a honba za větrem… Pojal jsem nenávist k životu, zošklivilo se mi, co se pod sluncem děje… Pojal jsem v nenávist všechno své klopotné pachtění pod sluncem… Odvrátil jsem se od toho se srdcem plným zoufalství nad vším svým klopotným pachtěním pod sluncem."*
Je to skoro až neuvěřitelné, že člověk obdařený Bohem tolika dary a mimořádnými schopnostmi prožívá závěr života v zoufalství a v nenávisti k životu. To je skutečná tragédie.
Co bylo příčinou této tragédie?
Příčina tragédie jeho života je zapsána v První královské v 11. kapitole, kde čteme: *„Král Šalomoun si zamiloval mnoho žen cizinek. Jeho ženy odklonily jeho srdce. Když nadešel Šalomounovi čas stáří, jeho ženy odklonily jeho srdce k jiným bohům, takže jeho srdce nebylo cele při Hospodinu, jeho Bohu, jako bylo srdce jeho otce Davida. Šalomoun chodil za božstvem Sidóňanů Aštoretou a za ohyzdnou modlou Amónovců Mikómem. Tak se Šalomoun dopouštěl toho, co je zlé v Hospodinových očích."*
Je to vskutku až nepochopitelné, že člověk, který v mládí vřele miloval Boha, kterému Pán Bůh tak úžasně žehnal a obdařil ho mimořádnými schopnostmi, dovedl ve starším věku svého Dárce-Hospodina postavit stranou a dal na první místo své ženy a jejich pohanské modly.
Hospodin se na Šalomouna rozhněval, že se srdcem odklonil od Hospodina, Boha Izraele, jenž se mu dvakrát ukázal a výslovně mu zakázal chodit za jinými bohy. Ale on nedbal na to, co Hospodin přikázal.
Ve své knize Přísloví 4,23 Šalomoun napsal velmi důležité přísloví: *„Především střež a chraň své srdce, vždyť z něho vychází život."* Toto důležité přísloví později sám nerespektoval. Své srdce nestřežil, odklonil se od Hospodina, na první místo dal pohanské ženy a pak pod jejich vlivem začal uctívat i pohanské modly. Tragický a odstrašující případ duchovní nevěrnosti.
Nevěrnost vůči Hospodinu měla trojí následky. Především v jeho vlastní duši. Ztratil společenství s Bohem, ztratil smysl i cíl své životní cesty a tím i radost ze života. Jeho srdce bylo plné zoufalství a nenávisti. Měl jistě možnost činit pokání, ale byl tak ovládán pohanskými ženami a jejich modloslužbou, že na pokání ani nepomyslel. Ubohý člověk! Ze šťastného a moudrého mládence se stal zoufalý a beznadějně ztracený stařec.
Negativní dopad měla jeho nevěrnost i na jeho vlastní rodinu. Jeho děti trpěly pro hříchy svého otce.
Nejhroznější následky se však projevily v životě celého izraelského národa. Celý národ trpěl pak po celá staletí pro jeho nevěrnost živému Bohu.
Šalomoun je tedy odstrašujícím příkladem nevěrnosti a největší duchovní tragédie, jaká se může stát v životě věřícího člověka. Kéž jsou naše srdce plná úcty k Pánu a věrná až do konce.
„Především střež a chraň své srdce, vždyť z něho vychází život." „Buď věrný až na smrt, a dám ti vítězný věnec života." Zj 2,10

St. Kaczmarczyk
(redakčně zkráceno)

Obrácení, nebo překabátění?

(K anketě Lidových novin Kniha roku 2012, se vzpomínkou na Václava Havla)

„Třem generacím studentů vštípil, …, ale v roce 1975 se rozhodl podniknout pomyslnou cestu do Damašku …," bilancuje zlom v působení univerzitního pedagoga knížka Hra o manželství, česká to verze amerického bestselleru (s. 32, zvýrazňuji), aplaudovaná v anketě Lidových novin Kniha roku mladší respondentkou - „kulturní osobností".
Spojení „cesta do Damašku" se v návaznosti na novozákonní Skutky apoštolů používá v angličtině a dalších jazycích jako synonymum pro náhlou (též pro dotyčného neočekávanou), radikální změnu smýšlení, i mimo původní křesťanský kontext. Prostřednictvím moderní překladové literatury začíná obecnější metaforický úzus pronikat také do češtiny. Ve výše citovaném případě ale s kouzlem nechtěného, či spíše s pachutí toho, co Václav Havel (5.10.1936–18.12.2011) označoval jako „česká vyčůranost".
Má-li být obrácení obrácením, musí být totiž spontánní. Dopředu si je naplánovat či se je (jak sugeruje česká verze) „rozhodnout podniknout" tudíž v tomto smyslu nelze. Jinou věcí ovšem je tzv. překabátění. K tomu jaksi z definice patří právě racionální, ba chladnokrevný kalkul. Překladatelka zřejmě příliš sledovala debaty některých prezidentských kandidátů, kteří vším, čím v životě byli, byli pokaždé (z kariérního hlediska) v pravý čas … Vzhledem k dějinným i aktuálním okolnostem lze nicméně jediný hlas v anketě pro citované koniášovsko-husákovské upřednostnění překabátění před obrácením považovat za výsledek pro tuzemské kulturní elity mimořádně lichotivý …

František Schilla

Odkazy:

Eugenides, J.: Hra o manželství. Z anglického originálu The Marriage Plot přeložila Martina Neradová. Redaktorka Pavla Vašíčková. Host – vydavatelství s.r.o. Brno 2012
(s. 32: „Třem generacím studentů vštípil, jak je důležité pozorné čtení a interpretace textu nezávislá na autorově životopise, ale v roce 1975 se rozhodl podniknout pomyslnou cestu do Damašku, vybrat si studijní volno a strávit je v Paříži. Tam potkal na jedné společenské večeři Rolanda Barthese, který ho nad dušeným masem obrátil na novou víru.")
Eugenides, J.: The Marriage Plot. Paperback edition. Harper Collins Publishers London 2012
(s. 24: „He´d inculcated the habits of close reading and biography-free interpretation into three generations of students before taking a Road to Damascus sabbatical, in Paris, in 1975, where he´d met Roland Barthes at a dinner party and been converted, over cassoulet, to the new faith.")

Jiří Suchý – Stáří versus mládí

Čas letí jako spřežení
Nad kterým práská bič
Člověk se párkrát ožení
A hned je mládí pryč

Píseň krále Jindřicha VIII.
ze hry Šest žen

V posledních dnech mi neušel incident Bohuslava Sobotky kontra starší uchazeči o prezidentský úřad. Určitě víte, co mám na mysli. Pan Sobotka si trochu nešťastně zažertoval na konto jejich pokročilého věku, nejspíš si neuvědomil, že velikou část voličů jeho strany tvoří právě senioři. Od politika to nebylo počínání příliš obratné, ale o to mi vlastně nejde. Celá ta aféra mi připomněla jakousi rivalitu, která vládne mezi stářím a mládím. Sám se s ní občas setkávám, aniž by to nechalo nějakou stopu v mé duši, ale hlavou mi táhnou myšlenky, to jo. Jak ono to vlastně je?

"Stáří je nepěkná vlastnost. Kolik významných lidí jsem před ním uchránil a nakonec jsem sám do toho vletěl," říká král Jindřich VIII. ve hře Šest žen na adresu těch, které nechal popravit. Když jsem psal tuhle větu, bylo mi sedmadvacet. Už tenkrát jsem tušil, že stáří není to, nač bych se měl těšit. Římané výstižně nazvali nachýlené stáří slovy curva senecta. Ve svých mladých létech jsem sice věděl, že, budu-li mít štěstí, tak se svého vlastního stáří dožiju, ale představa, jaké to bude, se mi tehdy nedostavila. Dneska už to vím. A taky vím, že ve svém okolí potkávám dvojí druh mladých lidí: jedni mě zahrnují úctou, kterou abych pochopil, musím si nejdřív uvědomit, kolik že mi to vlastně je, druzí na mě hledí jako na něco, co už nemá na tomto světě co pohledávat.

Jako příklad mi vždycky napadne onen případ Kofola. Když jsme otevřeli Semafor v Dejvicích, řekl jsem si, že by se tam v bufetu měla prodávat Kofola. Byl to nápoj mého mládí, a tak se mi zdálo, že v divadle, které se honosí svým tradicionalismem, by se to hodilo. V Semaforu se tedy začala prodávat Kofola. Jednoho dne se mi udělal nápad: na závěr sezóny uskutečnit jakousi přehlídku her, které onoho roku vznikly - byly čtyři - a po čtyři dny tohoto malého festivalu zahrnovat diváky drobnými pozornostmi. Nakreslil jsem drobné grafiky, které jsme dali divákům na památku, po představení jsme nabídli zájemcům debatu s účinkujícím, a pak nás taky napadlo požádat firmu Kofola o sponzorský dar - o přestávce nabídnout divákům jménem této firmy sklenici Kofoly zdarma.

Na náš zdvořilý dopis se dostavil do divadla mladý muž, který vlastně ani nevypadal jako pako. Pohovořili jsme, prošel si divadlo, a pak nám napsal stručný e-mail, že radši dá ty Kofoly mateřské školce než nám. A vzkázal nám, ať si požádáme o sponzorování výrobce umělých kloubů. Uvědomil jsem si, že je to vlastně nepřítel. Od těch dob se prodává v Semaforu Coca cola - firma, která nám dodala chladicí zařízení a navíc i finanční podporu. Znovu za ni děkuju.

A Kofole děkuju za to, že mě přiměla se zamyslet nad absurdní situací: na jedné straně se mně dostává ze všech stran poct, jakými zahrnuje slušná společnost různé tvůrce v pokročilejším věku, a tak mám na kontě státní vyznamenání od prezidenta republiky, čestná občanství od starostů, čestné doktoráty od univerzit, síně slávy, Thalii a řadu jiných poct, a na druhé straně setkání s mladým ambiciózním mužem, který toho nejspíš zas až tak moc nedokázal, a ten mi naznačí, že pro něho jsem nula. A ty umělé klouby mě ujistily, že jde o generační rozpor. Prostě mu vadí, že nejsem mlád. A pokročilý věk je mu odpornej. Protože mu však nechci odplácet zlé zlem, přeju tomuto mladému muži, aby se toho hrozného stáří nedožil.

Začal jsem srovnávat své mládí s mládím dnešním a samozřejmě tak, aby to mé z toho vyšlo líp. A musím říct, že nelituju toho, že jsem upínal své zraky k předešlým generacím. Mou inspirací byla dvacátá léta, která jsem v létech padesátých objevoval a hltal. Vzhlížel jsem k Nezvalovi, k Seifertovi, k V+W a kdyby mě některý z nich požádal o basu Kofoly, ochotně bych mu ji přinesl na rameni (auto jsem ještě tehdy neměl) a cestou bych se zajíkal štěstím, že je mi něco takového dovoleno. A tenhle obdiv k předcházející generaci jsem pak vlastně zúročil ve své práci.

Onehdy se ozval mladý sebevědomý muž, který mě vyzval, abych mu přenechal Semafor, včetně loga, za symbolickou jednu korunu a ustanovil ho ředitelem. On že pak dá Semaforu zcela nový ráz, a hned mi poslal na ukázku divadelní hru své přítelkyně. A všechno to myslel vážně. Zřejmě usoudil, že starý = blbý. Chudák. Netušil že to může být i naopak.

Jochen Klepper
(22.3.1903 Bytom – 11.12.1942 Berlín)

Německý evangelický básník a žurnalista Jochen Klepper byl synem faráře. Ve Vratislavi studoval teologii, ale ze zdravotních důvodů raději pracoval v tisku a rozhlase. 1931 se oženil s vdovou Hanni Steinovou roz. Gerstelovou (nar. 1890), matkou dvou dcer. Poněvadž si vzal židovku, měl nesnáze s otcem a po r. 1933 hlavně s nacistickými úřady, které mu ztěžovaly existenci i po hmotné stránce. Smíšené manželství bylo důvodem i k tomu, aby byl propuštěn z armády, se kterou prošel Polsko, Balkán, Rumunsko i kus Sovětského svazu. Zatímco se starší dceři podařilo vystěhovat do zahraničí, jeho manželce a druhé dceři se to už nepovedlo. Hrozila jim deportace do koncentračního tábora, a v této bezvýchodné situaci si všichni tři vzali život.

Napsal:
prózu:
Loď šťastných lidí, 1932 (1950 zfilmováno)
Otec, 1937
Vojácký král a tiší v zemi, 1938
Křesťanský román, 1940
Konec (vyd. 1962)
Věčný domov (torzo)
básně:
Kyrie, 1938
Jako hvězda jsi nám vyšel
Básně (vydané 1947)
V německých evangelických zpěvnících je jeho 14 textů, v českém Evangelickém zpěvníku 1.

Ty, který časy v rukou máš,
buď také s námi, Pane náš,
když starý rok se schýlí.
Tys cestu v Kristu ukázal
a řídíš naše kroky dál,
až dovedeš nás k cíli.

Když člověk práci začíná,
ví, zda ji také dokoná?
Buď s námi, drahý Pane.
Svou dobrotou nás provázej
a vykupovat čas nám přej,
ať v srdcích láska vládne.

Kdo z nás se smrti nebojí?
Kdo před tvým soudem obstojí?
Jen tobě patří sláva..
Ty naši křehkost dobře znáš,
hned chřadneme, když zavoláš,
a schneme jako tráva.

I když tu jsme jen na chvíli
a mnohokrát jsme zbloudili,
k nám v milosti se skláněj.
Tvůj vzbudili jsme často hněv,
ty však svou věrnou lásku zjev,
své dary štědře dávej.

Jen ty jsi věčný, Pane náš,
náš počátek i konec znáš,
jen ty, když bouře hřímá.
Buď s námi věrně v sledu let
a za ruku nás pevně veď,
ať jdeme stále zpříma.

Jochen Klepper (1903-1942)
(6. sloka podle Marie Molnárové)

Bohuslav Vik

O původu Hesel

Protože v letošním roce jsou poprvé u nás církve hlásící se k Leuenberskému společenství ekumenicky spojeny písmáckou pomůckou Na každý den 2013, která vychází z biblických veršů, jak jsou obsaženy v bratrských Heslech, je prospěšné a snad i zajímavé se seznámit s jejich počátky i současným ekumenickým užíváním.

(red)

S knížečkou Hesel 2013 dostáváte průvodce, který vám má každý den přibližovat Boží slovo, a současně jste spojeni s celosvětovým společenstvím uživatelů Hesel.

O církvi Hesel:
Za původem Hesel stojí malá, ale v celém světě působící církev – Ochranovská Jednota bratrská, či také „Evangelická bratrská jednota", která je činná na čtyřech kontinentech. Má svůj původ, jako první protestantská církev ve střední Evropě, před více než 550 lety v Čechách a na Moravě pod jménem „Čeští bratři". Netolerance mezi konfesemi vedla k pronásledování a politické důsledky třicetileté války způsobily dočasný konec „Jednoty bratrské".

K obnovení došlo poté, kdy ti, kteří chtěli dále svobodně vyznávat svoji víru, odešli za hranice, do Horní Lužice. To bylo a je německé území, v těsném sousedství s českou a polskou hranicí. Tam v roce 1722 založili osadu Ochranov (Herrnhut) a vytvořili společenství stejného vyznání, z kterého postupem času vznikla obnovená Bratrská Jednota, či také Ochranovská Jednota bratrská.

Počátek Hesel:
Krátce po rozhodnutí o vzniku společenství Jednoty v Ochranově, v roce 1728, se zrodila tradice každodenního ústního předávání biblických veršů nebo částí písní mezi všemi obyvateli obce. Smyslem této činnosti bylo vytvoření a upevňování opravdového duchovního společenství.

Bylo to časově velmi náročné, a bylo tedy třeba vytvořit jakousi „zásobu" hesel pro delší časové období. Tak došlo v roce 1731 k vydání prvních tištěných Hesel.

Misie a Hesla:
V roce 1732 se obyvatelé Ochranova dověděli o těžkém údělu otroků v Karibiku, byli ochotni se do těchto oblastí vydat a sdílet s nimi jejich těžké podmínky. Tak započala misie Ochranovských na ostrově sv. Tomáše. Běženci víry z Čech a Moravy velmi dobře věděli, jak významná a důležitá je možnost vyznávat svou víru svobodně, ve své řeči a kultuře, což i pomáhá lépe snášet těžké životní podmínky.

Misijní aktivita se potom šířila dál i na další kontinenty a především tam, kde ještě nepřišli do kontaktu s jinými křesťanskými církvemi. Biblické poselství se tak rozšířilo do různých kultur a jazyků. Logicky je tedy v dnešní době největší počet „Ochranovských" v Americe a Africe. Hesla, která následně začala vycházet v různých jazykových mutacích, vytvářela a vytváří tak i dnes sjednocující pouto.

Ekumena a Hesla:
Tento svazek se zatím stále rozšiřuje. Letos vychází již 283. vydání Hesel. Ta se mezitím stala ekumenickým poutem, knížečkou, která kolem zeměkoule spojuje křesťany biblickými texty pro každý den, bez ohledu na hranice.

podle úvodu
ke švýcarskému vydání Hesel
Viktor Kalista

K + M + B

Po opadaném jehličí
vynesených pocitů
odcházejí …

„Zaplať pánbů
jsou ty svátky za námi …"

Alespoň kůstka
rybího mlčení
kdyby v našem srdci
uvízla.

A na rok máme
srdce z krku.

Ó Vánoce.

Alois Volkman
Znovuzrození, ÚRCČSH 1982

Zemřel biskup Ing. Jan Blaha

V roce 1978 nás začala zvát StB na podání vysvětlení; poznali jsme, že měli dva důvody, a to: 1. Početnou skupinu třicátníků ve sboru ČCE v Brně-Židenicích považovali za protistátní skupinu, samozřejmě to byl nesmysl. 2. Chtěli získat podrobnější informace o skryté (podzemní, tajné) katolické církvi, se kterou jsme dle vyšetřovatelů byli ve spojení. Nic se nedověděli; když jsem obcházel ty, kteří měli být vyšetřováni dověděl jsem se, že někteří z Koinótés (řecky společenství) k nám skutečně chodili a mívali i programy večerů. StB těm, kteří nebyli evangelíky, „doporučila“, aby na naše večery nechodili. Oslabili nás, ale nezlikvidovali.

V loňském roce jsme se s biskupem Blahou blíže poznali prostřednictvím našich přátel manželů Königových při adventní pobožnosti a při následující besedě v CČSH v Černovicích.

Ing. Jan Blaha se narodil 12. 3. 1938 v Brně a zemřel tiše 13. 12. 2012 v hospici sv. Alžběty. Chemii vystudoval v Pardubicích, pracoval na různých místech v Hradci Králové a v Brně. Vysvěcen na kněze byl 12. 7. 1967 v Augburgu biskupem Josefem Stimpfelem, tajné biskupské svěcení obdržel od slovenského biskupa Petera Dubovského 28. 10. 1967. Jan Blaha udělil ihned druhý den biskupské svěcení svému učiteli Dr. Felixi Maria Davídkovi z jejich brněnského společenství Koinótés. Tato „univerzita“ v Brně – Židenicích (na ulici Otakara Ševčíka u Javorů) vyučovala budoucí kněze skryté církve po zákazu Vatikánu studovat na katolické fakultě v Litoměřicích. Biskup Blaha tam učil morální teologii. Po listopadu 1989 začaly problémy s oficiální církví a s udělováním svěcení Davídkem

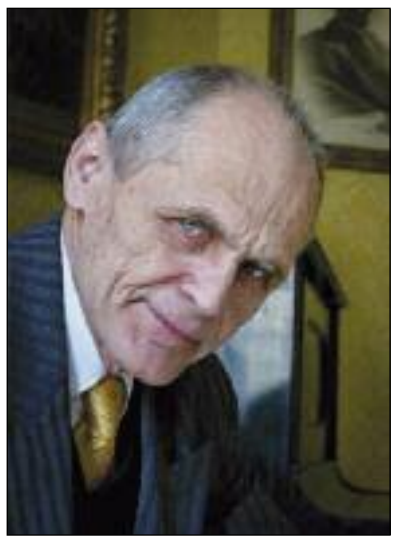

Ing. Jan Blaha

(zemřel 18.8.1988) - považovali jej za duševně nemocného. On totiž světil ženaté muže, některé ženy na jáhenky i kněze (třeba Ludmilu Javorovou)… blížil se reformačním principům Mnohé si původně řešila podzemní církev na synodu v Koberřicích 1970, kde došlo k roztržce. Ovšem Blahovo svěcení nešlo zpochybnit, bylo mu dokonce nabídnuto místo pomocného biskupa v Litoměřicích. On odmítl, pak na něj naléhali, aby se vzdal biskupských pravomocí. Skutečné důvody odmítnutí se už nedovíme. Víme jen, že do biskupských úřadů byli jinak jmenováni jen absolventi litoměřické fakulty, kde Vatikán zakázal budoucím kněžím studium.

Vedle Koinótés existovala pražská skupina Ecclesia silentii (umlčená církev). Prohlásila v určitém období biskupa Blahu za svého ordináře, ale někteří z tohoto společenství byli svěceni v zahraničí, např. Tomáš Halík nebo Odilo Štampach. Tato skupina existuje na rozdíl od brněnské dodnes, jejím představitelem je tajně svěcený ženatý biskup (Fridolínem Zahradníkem v roce 1982) Ing. Jan Konzal a vydávají časopis Getsemany.

Biskup Jan Blaha působil posledních 13 roků jako farní vikář v kostele v Brně na Křenové.

Zájemce o hlubší poznání Koinótés a pana biskupa Blahy upozorňuji na literaturu: Petr Fiala (současný ministr školství) a Jiří Hanuš, Koinótés 1994 a druhé rozšířené vydání (1999), Ročenka Getseman 1995, Jan Konzal a Bob Fliedr, Zpověď tajného biskupa, Ondřej Liška (ministr školství v letech 2007-9), Církev v podzemí (1999).

Pohřeb biskupa Jana Blahy, našeho bratra v Kristu, se konal ve čtvrtek 20.12. roku 2012 v Brně na Petrově za účasti asi 500 smutečních hostů a přibližně šedesáti jáhnů, kněží a čtyř biskupů (Vojtěch Cikrle, Pavel Posád s kterým jsme se kdysi stýkali jako se židenickým kaplanem, Jan Graubner, žel čtvrtého neznám). Při pohřebním shromáždění byly čteny texty z Iz, z Ř 8 (…Je-li Bůh s námi, kdo proti nám…) a Mt,5 blahoslavenství. Biblickým kázáním posloužil brněnský biskup Cikrle. Milan Badal přečetl dopis kardinála Dominika Duky a promluvil děkan Slouk od Jakuba a jeden slovenský kněz. Tajně svěcený biskup Jan Konzal mimo jiné řekl, že zemřelý zažil málo kolegiality od biskupského sboru, snažil se překlenout propast mez skrytou a oficiální církví a zářil z něj pokoj. Za křenovskou farnost promluvil pan Miloslav Trmač. Při pozdravení pokoje jsme se s manželkou pozdravili s generální vikářkou Koinótés Ludmilou Javorovou. V závěru vyneslo z kostela šest jáhnů rakev a pak byly ostatky uloženy na ústředním hřbitově v Brně.

Jiří Novák

Divná hodina

Až jednou zjihnu jako v říčce vodní tříšť
a moji tvář ti v okně bude kreslit mráz,
až zazní táhlý pláč, jímž¨přes závěje volá svišť,
až ukončí se to, co dnes je pro mne neskončený čas,
až jednou ztichnu v úžasu,
až v očích zjihne svit,
až ztichnu hořem pro krásu,
v níž toužil jsem se skrýt,
pak milosrdně přivři moje víčka
a z úst mi vyčti pozdrav poslední:

Zpěvem se budu vracet.
Vlaštovička bude ti zpívat, než se rozední.

Až jednou zkřehnu jako v mrazu říčka
a jenom z hloubky budeš tušit dávný proud,
vzpomeň si: Tvá ruka přivřela má víčka.
A svit mých udivených očí mohl uhasnout.

VLADIMÍR KUČERA
Zápisky z nemoci 1977–1978

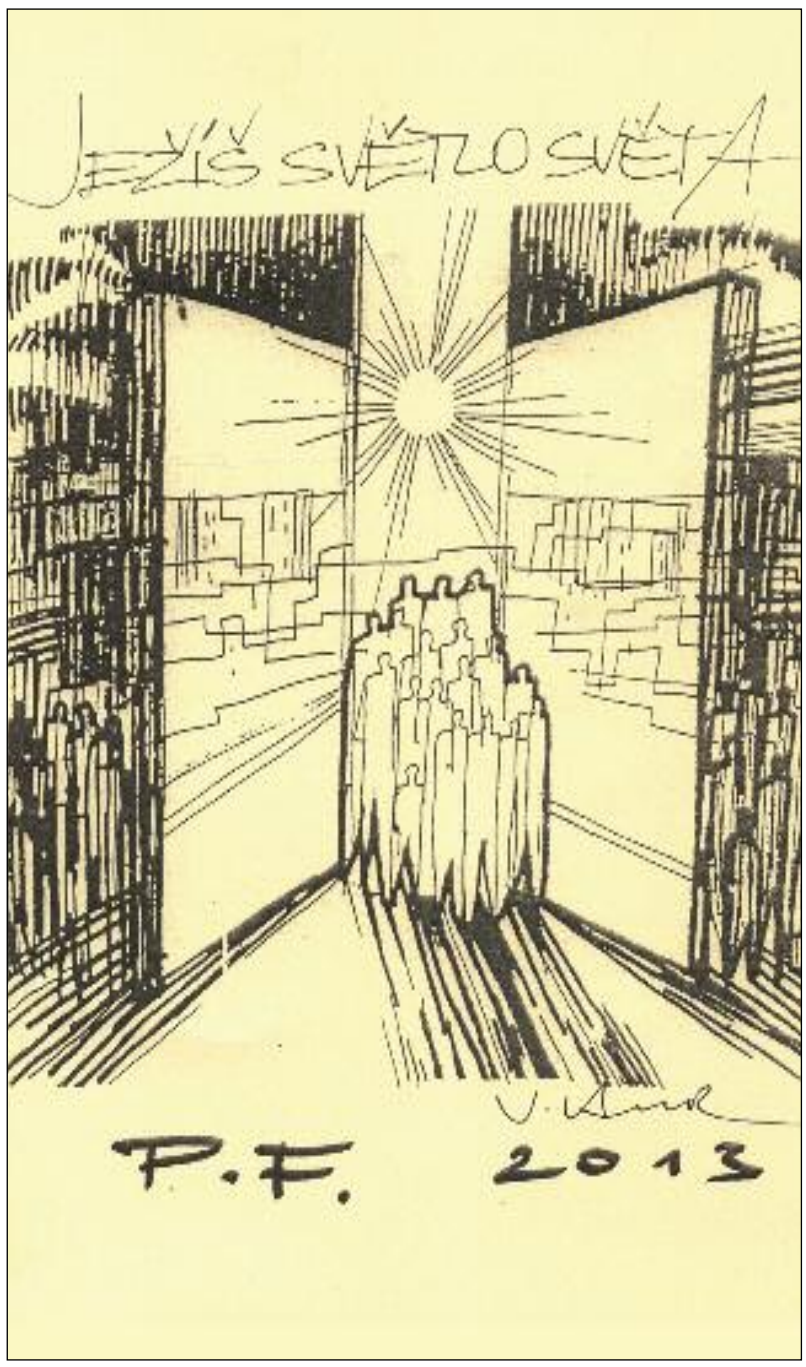

Inzerce

FS ČCE v Chrudimi nabízí k pronájmu byt 2+1 ve 2. patře domu čp. 303 na Pardubické ulici. Bližší informace na tel.č. 469 622 110.

č. 10

Poznávací zájezd do Izraele

Srdečně zveme k ekumenickému poznávacímu zájezdu do Izraele, který se bude konat ve dnech 7. - 17. dubna 2013. Přenocování v hotelech v Jeruzalémě, v Haifě a v Eilatu. Přes den cesty autobusem za poznáváním biblických míst. Místním průvodcem bude Fredi či Ariel Winkler.

Cena: 8.800 Kč za letenku a 1.295 USD za služby v místě. V ceně je vše, tedy ubytování s polopenzí, autobus, všechny vstupy a služby průvodce. Zveme vás k účasti.

Dotazy nebo přihlášky možno poslat na adresu: Manželé Mikuláš + Anita Zoubkovi, Žižkova 1161/27, 358 01 Kraslice, telefon: 352 696 085, mail: mikulas.zoubek@seznam.cz

Noemi - seznamka pro křesťany

Služba pro křesťany, kteří hledají svého životního partnera.
Bližší informace a přihlášky:
www.noemka.com,
info@noemka.com
+420 777222877
Noemi,
Na Mušce 1124, 534 01 Holice

č. 12

Oznámení

ThMgr. Vladimír Kučera, farář a senior v Krouně, se narodil před 90 lety o Vánocích a zemřel před 16 lety taktéž o Vánocích. Byl také básník, hlavně lyrik.

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* V zastoupení vydavatele společnosti Mediaservis s.r.o., Zákaznické Centrum, Vídeňská 995/63, 639 63 Brno nebo P.O. Box 63, 639 63 Brno. Příjem objednávek: tel: 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: predplatne@mediaservis.cz.
Příjem reklamací: tel: 800 800 890. Smluvní vztah mezi vydavatelem a předplatitelem se řídí Všeobecnými obchodními podmínkami pro předplatitele.
Objednávky do zahraničí zajišťuje Mediaservis s.r.o., administrace vývozu tisku, Paceřická 277/3/1, 193 00 Praha 9, tel: +420 271 199 250, fax: +420 271 199 902
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát západočeský

Českobratrská církev evangelická

Aš – Ne 9.30 h
Husovo nám. 3, f. Pavel Kučera
Černošín – Ne 10 h (a c e) 14.30 h (b d)
Husova 249, Jiří Marránf.
Dolní Bělá – Ne 14 h
Nový obvod 137, a f. J. Kadlecová
Domažlice – Ne 9 h
Tyršova 690, f. Petr Grendel
Horní Slavkov – Ne 11 h
Dolní příkopy, a f. Radek Matuška
Cheb – Ne 10.15 h
ul. 26. dubna 529/5, f. Pavel Hejzlar
Chodov u Karl. Varů – Ne 9.15 h
Dukelských hrdinů 281, f. Radek Matuška
Chrást u Plzně – Ne 9.30 h
Železniční 477, f. Karel Šimr
Karlovy Vary – Ne 9.15 h
Zahradní 898/33, j. Pavel Klimeš, a f. Radek Matuška
Kdyně na Šumavě – Ne 9 h
Dělnická 359, f. Daniela Zapletalová Grollová
Kralovice – Ne 9 h
Žatecká 480, f. Jana Kadlecová
Mariánské Lázně – Ne 10 h
Lidická 189/16, f. Daniel Matouš
Merklín u Přeštic – Ne 9 h
Husova 201, a f. Jan Satke
Nejdek – Ne 9 h
Husova 525, f. Bob Helekia Ogola
Ostrov – Ne 10 h
Jáchymovská 170, f. Daniel Ženatý
Plzeň- Korandův sbor – Ne 9.30 h
Anglické nábř. 13, f. Miroslav Hamari, f. Helena Hamariová
Plzeň-Západní sbor – Ne 9 h
Němejcova 1722/2, a f. Helena Hamariová, j. Ondřej Pellar
Podbořany – Ne 11.05 h (a c)
Politických vězňů 300, f. Jana Kadlecová
Přeštice – Ne 9 h
Rebcova 557, f. Jan Satke
Rokycany – Ne 9.30 h
Jiráskova 481/II, f. Leonardo Teca
Sokolov – Ne 10.30 h
Nábřeží Petra Bezruče 501/7, j. Pavel Knorek, a f. Pavel Kučera
Stříbro – Ne 10 h (a c d e), 16 h (b)
Masarykovo nám. 15, a f. Daniel Matouš
Teplá – Ne 9.30 h
Máchova 357, j. Renata Šilarová, a f. Daniel Matouš

Církev bratrská

Karlovy Vary – Ne 9 h
Bulharská 2061/29A, k. Tomáš Holubec
Kladno – Ne 10 h
Víta Nejedlého 1503, k. Daniel Kaleta
Klatovy – Ne 9.30 h
Masarykova 367/III, k. David Kašper
Plzeň – Ne 9.30 h
Doudlevecká 31, k. Zdenek Šplíchal
Rakovník – Ne 9.30 h
Vysoká 195, k. Jiří Bort

Evangelická církev metodistická

Plzeň I-Lochotín - Ne 9.30 h
Bolevecká náves 2, f. Zdeněk Eberle
Plzeň 3 - Ne 9 h
Husova 14, f. Filip Jandovský
Tachov – Ne 10 h
náměstí Republiky 85, I. patro, Bc. Milan Mrázek

Bratrská jednota baptistů

Aš – Ne 9 h
Táborská 1226/9, k. Alois Boháček
Cheb I. – Ne 9 h
Libušina 4, k. David Sláma
Cheb II. – Ne 9.30 h
Společenské centrum Vinice, Mánesova 7
Karlovy Vary – Ne 9.30 h
Závodu míru 112, k. Nicolae Lica
Kraslice – Ne 10 h
Fučíkova 1639, k. Tomáš Pacovský
Sokolov – Ne 9.15 h
Brněnská 486, k. Michal Jílek
Teplá – Ne 9 h
Havlíčkova 42, k. Jaroslav Pospíšil

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

2-3/2013

23. ledna 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
30. ledna 2013

Z obsahu

* *Věříme Kristu?*
* *Pastýřský list*
* *Reformovaný teolog E. Böhl*

Poselství k neděli Septuagesimae

Veliké pozvanie
(Zmena do života)

Matouš 9,9–13

Človek sa niekedy cíti osamelý aj keď ho obklopuje množstvo ľudí. Colník Matúš prichádzal denne do kontaktu priam so zástupmi, no málokto sa zastavil. Takmer každý len zaplatil a znechutene prešiel okolo, niektorí polohlasne vyriekli nelichotivé slová na jeho adresu. Zrejme na začiatku bolo lákavé pracovať v zamestnaní, ktoré ponúka možnosť výrazne si prilepšiť. No dôsledkom toho bola samota, nepochopenie, neveriace pohľady okolia, neraz urážky. Keď Matúš počul, ako ho volá Ježiš privádzajúc do úžasu davy svojimi mocnými činmi, neváhal a nasledoval ho. Mnohí mu dovtedy záviděli zamestnanie, ktoré prinášalo nemalý zisk a nebolo potrebné vynaložiť veľkú námahu. Netušili, že mu niečo chýba, niečo podstatné. Niečo, čo mu nemohli poskytnúť jeho priatelia colníci, ani zabezpečenie, ktoré vďaka peniazom mal. Stačilo nenápadné pozvanie a on šiel. Opustil všetko to, čo mu mnohí záviděli a nasledoval Ježiša, pretože tušil zmenu, ktorú to do jeho života prinesie. Mnohí z nás máme svoju „colnicu“, niečo čo nás zväzuje a robí nás osamotenými. Môžu to byť staré zranenia, ktoré si nás pripútali a nedokážeme sa ich zbaviť, krivdy, ktoré nám niekto spôsobil a nevieme ich odpustiť, alebo sme ich spôsobili my a tlačí nás pocit viny. Sú veci, ktorých sa sami nedokážeme zbaviť, sú také, s ktorými nám nedokážu pomôcť odborníci. Ježiš má moc vyslobodiť nás a dať nám nový smer rovnako, ako Matúšovi.

Daniela Havirová,
farárka ČCE, Jeseník

Co se stalo

V dějinách našeho světa se událo tak mnoho, že je žádná historická kniha nemůže obsáhnout. Zrovna v nedávné době jsem se pokoušel obrátit pozornost naší mladší generace k minulosti. Pomohla mi v tom naše kulturní fronta, která nám všem připomněla Zlatou sicilskou bulu z 26. 9. 1212, která přiřkla státnost českému království, upravila jeho vztah k středověké římské říši tím, že českému králi zaručila dědičný královský titul. Potom upadla do zapomenutí. Historici ji vyhrabali a Lidové noviny ji připomněly hned dvakrát, nejobšírněji článkem M. C. Putny. I tento případ ukazuje, jak je třeba pomníky minulosti připomínat, i když se tak mnohdy děje z nějakého stranického zájmu. To je zvlášť zřejmé na přístupu k postavě, učení a významu mistra Jana Husa (1415). Přáli bychom si, aby různý způsob nahlížení na naše velikány už nebyl určován politickou poptávkou. Naše mladá generace je díky našim parlamentním politikům přivedena k památce dvou soluňských misionářů, Cyrila a Metoděje, kteří museli v našem kalendáři zaujmout pendant ke svátku Husovu také proto, aby různé církevní zájmy zůstaly v rovnováze. Nevím, zda je vhodné napsat o tomto připomínání minulosti, že je to marná snaha, zvláště když uvážíme, že naše česká minulost je bohatá, neobsáhnou ji dvě nebo tři jména. Přesto soudím, že svého zájemce - amatéra mohou přivést k nejdůležitějším životním otázkám po pravdě. Kdo se známosti o své minulosti vyhýbá, vyhýbá se studánkám živé vody. Přejeme mu, aby nezahynul. Nepomůže mu ani to, že hlavní české svátky se svými jmény vztahují k evangeliu – Jan Hus, kazatel evangelia a soluňští bratři, „zvěstové“ evangelia. Statistika však uvádí, že Češi mají snad ze všech národů v Evropě největší zálibu v ateismu, ačkoli evangelium Ježíše Krista bylo českým kmenům zvěstováno poměrně brzy díky soluňským bratřím.

Tím jsme přešli od důležitých událostí k té největší v určitém smyslu, ke zjevení Boha v Ježíši Kristu. To pokládáme se všemi křesťany za největší událost, Bůh vztáhl svou ruku ke všem lidem a ke všem národům a přinesl jim odpuštění hříchů a spásu. Stalo se to. Víra se vztahuje především k tomuto perfektu „stalo se“, v něm je i zakořeněna. Písmo je vyjadřuje několika způsoby, my jsme si mezi nimi vyvolili Janovo vyjádření: „Tak Bůh miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (J 3,16) Apoštolské vyznání víry uvádí toto perfektum co nejstručněji: Počat z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny, a doprovodí je několika dalšími perfekty, trpěl, byl ukřižován, umřel a byl pohřben, vstal z mrtvých a vstoupil na nebesa, potom už se perfektum objeví ve svém aktuálním významu: sedí na pravici Boží. To jsou hřeby, jimiž je Ježíš Kristus přibit k údělu člověka tak, že nemůže sám sebe chápat jako izolovanou bytost, která žije jen sama pro sebe. Hřích člověka záleží také v tom, že se pokouší myslet a žít mimo toto pouto, které jej váže ke Kristu.

Tím, že se Kristus narodil a vzal na sebe naše člověčenství, není ještě

Dokončení na str. 2

V listopadu a prosinci loňského roku jsme s vděčností přijali tyto finanční dary:

FS ČCE – Nosislav	*4.000 Kč*
FS ČCE – Valašské Meziříčí	*400 Kč*
FS ČCE (místo neuvedeno)	*950 Kč*
II. sbor ČCE – Praha 3 Žižkov	*1.470 Kč*
bratr Černý Jaroslav	*2.000 Kč*
bratr Jech M. – Praha Počernice	*3.000 Kč*
bratr Ing. CSc. Jílek Miloš – Praha	*1.000 Kč*
bratr Karel (příjmení na výpisu nečitelné)	*1.000 Kč*
bratr Macek Jan – Praha	*12.000 Kč*
bratr Mašek Jan	*6.000 Kč*
bratr Molnár Dalibor – Trutnov	*500 Kč*
sestra Pokorná Milada – Pardubice	*4.000 Kč*
bratr Ing. Toušek Daniel – Praha 10	*3.000 Kč*
sestra Vávrová Marie	*300 Kč*
bratr Ing. Wojnar René	*500 Kč*

Škobrtavý start

Je to doslova jen pár týdnů, kdy jsme si vzájemně přáli „Šťastný rok“, ale zatím sledujeme spíše jen takové události, které vzbuzují rozpaky.

Tím prvním bylo naše zaváhání nad amnestií, kterou vyhlásil pan president V. Klaus. Myslím, že jako evangeličtí křesťané máme pro omilostnění značné porozumění a že se nepozastavujeme nad tím, jeli veliké a široké. Prostě taková je milost vždy! Těžko se však smiřovat s bolestnou skutečností, že ti, kteří byli oběťmi, jsou nyní postiženi podruhé (a patrně definitivně).

Hodně pracujících důchodců si nechalo u České správy sociálního zabezpečení pozastavit k 1.1.2013 výplatu důchodů, aby nebyli zkráceni o slevu na dani z příjmu. Hořký smích ve mně vzbudilo prohlášení z ministerstva financí, že to bude považováno za obcházení zákona – poté, co jsme mnohokrát byli svědky, jak vrcholní političtí představitelé, byť přistiženi při něčem zcela nemorálním a nepřijatelném, se sveřepě obhajovali, že žádný zákon neporušili. Myslím, že jej neporušili ani ti, kteří chtěli využít špatně napsaný zákon. Ale ti budou asi posuzováni podle jiného metru.

Ač to není přímo náš problém, stojí za povšimnutí, jak slavný francouzský herec Gérard Depardieu přijal ruské občanství, aby ušetřil na daních... Škoda, že Římané neodhalili, že by toho zdatného galského Obélixe mohli snadno přemoci nějakou výhodnou finanční úlitbou a nemuseli by od něj utržit tolik potupných porážek!! Nebo že by to byl projev skutečnosti, že tomuto statnému chasníkovi v poslední době poněkud nabobtnala postava a ztučnělo srdce? (Mt 13,15)

Máme za sebou první kolo prezidentských voleb – a patřil jsem mezi mnohé, kteří si jednak nechtěli nechat utéci premiéru přímé volby (ač se mi po tom osobně nestýskalo), ale kteří se také pokoušeli aspoň něco v naší společnosti ovlivnit. V každém případě je potěšující, že masivní znechucení občanů politikou ještě neupadlo do naprostého nezájmu a rezignace. Jak se vám líbí výsledky prvního kola? A jak budete spokojeni s vítězem prezidentského klání? Pro spokojené i nespokojené mám relativizující poznámku: při našem státním uspořádání bude moci váš vítězný kandidát (gratuluji!) kladně ovlivnit jen zlomek toho, co sliboval a co bychom si přáli. A jestli se této funkce ujme ten, koho bychom na Pražském hradě neradi viděli, není to až tak hrozné. Může trochu kalit pocit naší spokojenosti, ale tolik zas neublíží.

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Nejstarší kusy hebrejské bible jsou naskenovány online

Přes dva tisíce let staré jsou takzvané Svitky od Mrtvého moře, které byly nalezeny teprve v roce 1947. Obsahují zřejmě nejstarší dochované úryvky hebrejské bible, v mnoha ohledech identické s verzí, jakou známe i dnes. Nyní si je lze prohlédnout online.

Izraelský památkový úřad začal ve spolupráci s googlem zpřístupňovat digitální verze nejstarších dochovaných úryvků hebrejské bible, které pocházejí z takzvaných Svitků od mrtvého moře. K nalezení jsou na stránkách zřízených Digitální knihovnou Leona Levyho, kde si lze ve vysokém rozlišení prohlédnout například části knih Genesis nebo Deuteronomium. Většina ze svitků se podle úřadu stoprocentně shoduje s těmi, které známe z dnešního Tanachu (hebrejské bible, tedy spisů, ze kterých se později stal Starý zákon). Staré jsou zhruba dva tisíce let a v temných jeskyních v Kumránu přežily na papyru jedině díky horkému a suchému klimatu i naprosté absenci světla. Po druhé světové válce je v jeskyních objevili beduíni, kteří se živili pastevectvím a pašeráctvím. Svůj nález pak prodali syrskému biskupovi, který svitky odnesl odborníkům z Hebrejské univerzity v Jeruzalémě. Ta o nálezu svitků informovala svět v dubnu 1948.

Na jednom ze svitků se zachovaly například první slova z knihy Genesis ("Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi..."), jiný pro změnu uchovává Desatero přikázání, které Mojžíš od Hospodina obdržel na hoře Sínaj. Zachovaly se také Žalmy nebo starý rukopis knihy Leviticus, napsaný hebrejštinou, která se používala za časů Prvního chrámu (tedy za éry krále Šalomouna, datované okolo roku 970-930 před naším letopočtem). Kromě toho se mezi svitky nalezly například kožené tefilím, velmi podobné těm, jaké ortodoxní Židé nosí dodnes. Jde o modlitební řemínky, které se připevňují na ruku a na hlavu a obsahují svitky s pasážemi z Tóry. Ne všechny svitky z Kumránu jsou ale biblické. Nalezla se tu i spousta textů, jejichž autorství odborníci přisuzují takzvané skupině Jahad (doslova "společenství"). Některé byly zřejmě částmi širších náboženských polemik, jiné se naopak zabývají strukturou skupiny. Na jiných papyrech jsou úřední či osobní záznamy, datující se do doby nepovedeného judejského povstání Šimona bar Kochby proti Římanům z let 132-135 našeho letopočtu. Sbírka kromě toho obsahuje i část textů napsaných na kůži nebo pergamenu či dokonce svitek zhotovený z čisté mědi.

***www.ihned.cz** (red. upraveno)*

Dvojsborové zpěvy

Od 15. do 17. února 2013 proběhne ve středisku Sola gratia v Bystřici pod Hostýnem 21. sbormistrovský kurz s Mareen Osterloh, diecézní kantorkou Evangelické církve a. v. v rakouském Hradsku, která vystudovala církevní hudbu na Vysoké hudebně-divadelní škole v Saarbrückenu a na Vysoké škole Roberta Schumanna v Düsseldorfu. Postgraduálně se ještě zaměřovala na témata, která souvisí se zpěvem v církvi a společnosti, a také populární hudbě v církvi. Nacvičené skladby zazní při dopoledních nedělních bohoslužbách. Kázáním poslouží farář Lubomír Kabíček. "Na kurzu bude překládáno z němčiny do češtiny," dodává kantor L. Moravetz. Na tento kurz je možno se přihlásit do 10. 2. 2013 www.e-cirkev.cz (tam také podrobnější informace)

red. upraveno

Restituce v praxi

Na závěr své úvahy, co budou znamenat tzv. "církevní restituce", uvádí tajemník Církve bratrské Petr Grulich: Církve se odnaučily investovat do lidí. V minulosti jsme hovořili o krocích víry v souvislosti se stavbami modliteben nebo s různými např. humanitárními projekty. Skutečně se o kroky víry jednalo, zároveň je třeba čestně dodat, že jsme si to mohli dovolit i proto, že se stát staral o dost významnou část církevně-sborových rozpočtů - o platy duchovních. Mentalita investovat do lidí je skoro všem etablovaným církvím v ČR cizí. Během příštích 30 let se tak budeme muset i těmto způsobům křesťanské služby umět naučit.

podle www.cb.cz

Škobrtavý start

Dokončení ze str. 1

S prvním lednem 2013 jsou podle zákona v běhu „církevní restituce“, jak nepřesně, ale srozumitelně říkáme. Ale zatím o tom z médií moc neslyšíme. Což asi není tak špatně, protože si dovedeme představit, že by zprávy nebyly k církvím moc vstřícné. Patrně by však bylo lepší, kdyby církve vydávaly signály, že získaný majetek bude sloužit k podpoře dobrých projektů, ze kterých budou mít užitek naši potřební spoluobčané.

Možná ne všichni budete souhlasit s mým kusým komentářem nad několika prvními kroky, jimiž se začal rok 2013. Třeba vás více trápí jiné věci, nebo vás těší ty události, nad kterými já nejásám. Vyjadřujeme všichni své mínění, tak jako bratr J. Kraus hodnotí v tomto vydání prohlášení Synodní rady ČCE, které však naopak jiní oceňují a jsou rádi, že představitelé alespoň některé církve nemlčí k projevům, které je zneklidňují. Domníváme se, že i protichůdné názory mohou být prospěšné.

Přiznávám, že jsem nesdělil v tomto zamyšlení mnoho pozitivního, ale jinak souhlasím s tím, jak se papež Benedikt XVI. vyjádřil ve své promluvě ve Svatopetrském chrámu k výhledu do roku 2013, že totiž „navzdory všemu zlu a nespravedlnosti dobro nakonec zvítězí“. Inu, i my tak věříme, jen bychom si více přáli vidět nějaká znamení tohoto vítězství ještě před koncem času našeho světa.

Bohumil Kejř

Co se stalo

Dokončení ze str. 1

řečeno, jak to člověk vezme na vědomí a uvěří tomu. Neboť mezi ním a tím, co se událo zcela jedinečným, zázračným způsobem v jeho prospěch, ke spáse, leží víc než dvacet století. Stalo se to jako historická událost podobně, jako byla 26. září 1212 podepsána Zlatá sicilská bula, zaručující českému království přijetí mezi státy Evropy. Historičnost této události je ovšem “na beton” oproti události na Golgotě. Kdokoli může do ní nahlédnout a shledat, že ji podepsali římský císař a jiní tehdejší mocipáni, kteří vás přesvědčí, že naše česká státnost má být od té doby betonově jistá. Nahlédnete-li do Kristova evangelia, která ohlašuje člověku, co všechno se stalo, aby byl spasen, cítíte, že máte-li to potvrdit, potřebujete k tomu víru. Bez víry vám tato událost mluví jen o tom, že tam byl popraven člověk. Teprve víra čte tu událost tak, že za naše odpuštění Bůh zaplatil nejvyšší cenu, smrtí svého Syna.

O církvi víme, že se pod její střechou připravuje, aby kázání správně předávalo zvěst evangelia. Církev slouží kázáním. To dělá z církve církev. Církev není úřad a vůbec nic takového jako je kamenný obchod. Vždyť putuje v tom smyslu, že se na nic neváže, jde jí jen o to, aby mohla svobodně kázat. Toto vědomí je její svoboda, činí ji nezávislou na lidech a na majetku, cizím nebo vlastním. Jde jí o to, aby lidi učila Božím pravdám, což stále zůstává jejím důležitým úkolem vzhledem k propastné neznalosti toho, co Bůh zjevuje v evangeliu k poznání všeho, co je dobré a spravedlivé. Posluchač evangelia brzy poznává, že ho evangelium nevede k tomu, aby se něco dověděl, ale uvěřil, že Kristus je Boží Syn, který rozdává zadarmo pravdu a lásku a když se setká s vírou, vysvobozuje ze smrti, osvobozuje i od sobectví a tvoří obecenství mezi lidmi, kteří si bývali cizí nebo nepřátelští. Toto obecenství, které vzniká a pěstuje se na určitém místě mezi rodinami, které uvěřily v Krista jako Pána, je vskutku to nové, co nemohou nahradit žádné spolky ani společenstva, která shromažďuje společný zájem a prospěch. Tyto ziskové spolky, pokud jejich zájem a prospěch není určen proti celé společnosti, jako kupř. nacionální a fašistické spolky s obdivem k násilí, mohou prospět přírodě nebo demokratickému uvědomění a mnohému jinému podle programu, chuti a vzdělání. Leč v žádném z těch spolků neplatí a také se nevyžaduje láska, která má druhého za důstojnějšího sebe a má o něho zájem, který láska uvádí do konkrétních podob někdy velmi problematických a nečekaných. Její šéf, jehož jmenujeme Pánem, je přece jmenován jako prvorozený z mnohých bratří, aby jeho láska jim byla stále příkladem, jenž bratry a sestry podněcuje, aby s láskou přistupovali ke každému i k tomu poslednímu. Kam sahá láska svými metastázemi, nelze povědět. To je opravdu něco nového, co jenom láska umí. Láska nás jako obloukem vede zpět k tomu, který nás tak miloval, že z dějin světa se nikdy neztratí. Tak se neztratí ani církev, pokud zůstane všelikou formou historické existence, jež má v Kristu a v jeho lásce svůj program, své bytí, svou poslušnost a lásku. Tolik o církvi, od níž se očekává, že bude vyzařovat jeho lásku. Jsou však lidé, kteří se obejdou bez Ježíše a bez historických událostí. Hledají, co je nehistorické a co by umožnilo člověku přístup k obecenství s Bohem. Někteří z nich žijí úctyhodným způsobem a jsou často uváděni jako kritický vzor pro křesťana. I Ježíše přijímají a mají v něm svůj vzor, ale chápou jej jako princip a jako absolutní základ, který je bez vztahu ke všemu historickému. Vyhýbají se tak všemu, co nás trápí a čemu říkáme hřích, vina a soud. Tento pokus ustavit s Bohem obecenství a tvářit se, jako bychom nepotřebovali nejprve sebe sama změnit, je falešný, i když se svou filosofickou nebo mystickou vírou honosí. Prozrazuje svou nepravdu, když se tváří, jako by se nikdy nic nestalo a dějiny nezaznamenaly Krista trpícího a umírajícího, aby naši vinu odstranil tím, že za ni zaplatil.

Josef Veselý

580 let od vystoupení husitů na Basilejském koncilu

Bylo to začátkem ledna roku 1433, kdy na pozvání koncilu po řadě předcházejících jednání přijelo poselstvo husitů v čele s Prokopem Holým do Basileje, aby na církevním koncilu vyložilo a obhajovalo své učení formulované ve čtyřech artikulech pražských. Ve dnech 16., 17. a 19. ledna hovořil M. Jan Rokycana o přijímání pod obojí , tedy chleba a vína všemi účastníky při eucharistii (slavení večeře Páně).

Nato 20. a 21. ledna vysvětloval a hájil táborský biskup Mikuláš Biskupec z Pelhřimova artikul o trestání veřejných hříchů.

Po něm pak 23. a 24. ledna obhajoval artikul o svobodě kázání Božího slova čáslavský farář Oldřich ze Znojma.

A ve dnech 26., 27. a 28. ledna promluvil proti světskému panování kněžstva Petr Payne.

Na polemiky oponentů jmenovaných koncilem odpovídali husitští mluvčí koncem března a začátkem dubna toho roku. Tím jejich slyšení na koncilu skončilo a 14. dubna, den po velikonočním pondělku, se české poselstvo vracelo zpět do své vlasti. Spolu s nimi jelo i 10 poslů koncilu, aby s husity pokračovali v jednání v Čechách.

Chtěl bych připomenout řeč Mikuláše Biskupce, o které táborský kněz, zapisující si poznámky o pobytu a jednání husitského poselstva, napsal, že to byl „krásný výklad“, kterým Biskupec „spojil svůj artikul s prvním“ (Deník táborského kněze o jednání Čechů na koncilu basilejském z roku 1433, vydáno v „Ze zpráv kronik doby husitské“, Praha 1981, str. 326), která však mnohé členy koncilu silně rozdurdila. Vysvětliv podle Bible, co husité pokládají za veřejné hříchy, vytýkal Biskupec ostře jejich rozšíření i mezi kněžími. Vyzýval ke kárání, stíhání, trestání a odstraňování těchto hříchů, což ovšem nesmí vyvěrat z nepřátelství nebo záští vůči osobě provinilého. Způsob trestání a odstraňování vylíčil hned v úvodní části svého projevu: „Donucovací moc je dvojí, totiž světská a evangelijní. Moc donucovací světská je taková, kterou má král, světský pán nebo laická část církve k tělesnému trestání poddaných … Evangelijní donucovací moc je pak duchovní moc Kristových kněží k duchovnímu trestání provinilců ze svých řad nebo jakýchkoli jiných skrz nápravu, o níž se zmiňuje Kristus v Matoušově evangeliu 18,15-17. Ta musí být prozíravá; za prvé má povzbuzovat, za druhé napomínat, za třetí hrozit, jak obecnými, tak zvláštními slovy, aby se dosáhlo nápravy. … Tato donucovací moc je však dokonalejší, neboť duchovně stojí výše i nad ustanovením světské donucovací moci. … Aby se však pro některé z vyjmenovaných způsobů trestání a napravování hříchů nehledaly podněty v soudnictví Starého zákona, které nyní není závazné, nebo v lidských zákonech, které trestají viníky smrtí a příčí se tak zákonu evangelia, důrazně k předeslanému dodáváme, že odsuzování viníků a jejich usmrcování nemá se vykonávat podle Starého zákona a jeho jednotlivých soudních výroků, ani se v této věci nemají následovat a dodržovat lidské zákony, odporující evangeliu, ale při trestání hříšníků je třeba postupovat výlučně podle zákona evangelia a jednání prvotní církve. A z toho plyne, že ona výše zmíněná světská moc se ne-má v době, kdy vládne zákon milosti, rozšiřovat na zabíjení, alespoň co se týče obecného zákona, ale že toto výhradní Boží právo má zůstat navěky neporušené … K donucení má docházet počestným způsobem, který vzbuzuje lásku a bázeň … Proto by měly světské osoby jednat podobně a najít k trestání přiměřené a náležité prostředky jiné než smrt … Tohoto důvodu se dotýká Jan Zlatoústý, když píše o Jeremiášovi: ´Lépe napraví nezraněné dobrotivost než by zraněné obrátil trest … Spravedlnost nebo milosrdenství se však rychle ztrácí, jestliže udržujeme jedno bez druhého. Lépe je totiž skládat účty z přílišného milosrdenství než z přílišné přísnosti, neboť i lehce pokáraný projevuje úctu kárajícímu, ten, koho plísníme příliš drsně, však nepřijme trest ani Boží spásu.´“ - Pozoruhodný je Biskupcův odpor proti trestu smrti a také pojetí ´utnutí a odhození svádějícího údu´ (Mt 5,29n), které chápe jako vyřazení či vyobcování ze společenství, nikoli fyzicky doslovně. - V závěru své řeči chválí Biskupec mistra Jana Husa a tvrdě odmítá jako zcela nespravedlivé odsouzení jeho i mistra Jeronýma Pražského.

Celý text Biskupcovy řeči vydal latinsky v r. 1935 F. M. Bartoš v Archivum Taboriense, česky jej v r. 2011 vydal Klub přátel historického Pelhřimova.

Bez přestání se modlete

Jedno z největších privilegií, které má učedník Ježíše Krista na této zemi, je možnost důvěrného rozhovoru s Pánem Ježíšem. Tento rozhovor je nazýván modlitbou. Člověk je stvořen pro společenství. K životu ve společenství patří rozhovory. Když člověk začíná život na zemi jako dítě, má mnoho rozhovorů s maminkou a s otcem. V těchto rozhovorech poznává tajemství světa, života, přijímá moudré rady a učí se žít. Má-li dítě milující a s Bohem žijící rodiče, pak rozhovory s nimi jsou zdrojem životní moudrosti a nejlepší formou budování duchovních a mravních základů pro šťastný, smysluplný a kvalitní život.

Daleko větší lásku a moudrost než rodiče má Pán Ježíš. Rozhovory s ním jsou pro člověka nevysychajícím zdrojem lásky, moudrosti a všech hodnot, které činí člověka dokonale šťastným a maximálně užitečným.

Apoštol Pavel žil v ustavičném kontaktu s Pánem Ježíšem od chvíle, kdy se mu zjevil před Damaškem. Důvěrné osobní společenství s Kristem Pavla úplně proměnilo. Z člověka plného pýchy a nenávisti se stal člověk pokorný, plný lásky i k nepřátelům a veliké nevysychající touhy být nástrojem Božím při záchraně jiných. S Pánem Ježíšem dostal jeho život úplně nový obsah a nádherný cíl – život v Božím království lásky, pokoje a radosti.

Tajemství nového vztahu s Božím Synem odhaluje ve svých dopisech přede všemi, kterým ukázal cestu nového života. K osobnímu důvěrnému vztahu člověka s Kristem patří vždy osobní rozhovory – tedy modlitby.

Pavel proto křesťanům doporučuje: *„Bez přestání se modlete.“ „Neustále se modlete.“ „V modlitbách neustávejte.“* 1 Te 5,17. *„V modlitbách buďte vytrvalí.“* Ř 12,12. *„V každý čas se v Duchu svatém modlete a proste, bděte na modlitbách a vytrvale se přimlouvejte za všechny bratry i za mne, aby mi bylo dáno pravé slovo, kdykoli promluvím.“* Ef 6,18.

Každý křesťan, který čte Písmo a chce rady apoštola realizovat, si klade otázku, zda je jeho rada *„bez přestání se modlete“* uskutečnitelná. Vždyť člověk má zde mnoho úkolů, při kterých se musí plně soustředit na práci, kterou vykonává. Kristus nás však ujišťuje: *„Já jsem s vámi po všecky dny až do skonání tohoto věku.“* To znamená, že můžeme zůstávat ve spojení s Pánem, i když se musíme plně věnovat svěřeným úkolům.

Při pohledu na první sbor v Jeruzalémě vidíme, jak se může sborové společenství zmobilizovat k modlitbám v mimořádných situacích. Apoštol Petr byl ve vězení a členové sboru se setkávali v domě Marie, Markovy matky, a modlili se ve dne i v noci. Pán na jejich modlitby odpověděl opravdovým zázrakem. Petr byl zachráněn.

V době totality se v evangelické církvi na Těšínsku rozrůstaly zástupy mladých křesťanů, kteří se rozhodli Krista následovat. Komunistická vrchnost chtěla práci s mládeží zlikvidovat. Vzala státní souhlas několika farářům a chtěla shromáždění mládeže rozptýlit.

Misijní hnutí v církvi odpovědělo na komunistický útok zvláštním způsobem. Byly vytvořeny v několika sborových společenstvích „modlitební řetězy“. Věřící se rozhodli, že se budou modlit za záchranu Božího díla ve dne i v noci. Každý se bude modlit jednu hodinu doma ve stanovené době. Bratří i sestry se zapisovali na listiny modliteb a pak se v určený čas modlili. Tyto modlitební řetězy trvaly v některých společenstvích i několik roků. A Pán na tyto modlitby odpověděl, Boží dílo bylo zachráněno; plány likvidace ztroskotaly.

Velkým povzbuzením pro křesťany v naší zemi byly zprávy o modlitebním zápase v ochranovském sboru. Když členové Jednoty bratrské pod tlakem pronásledování opustili své domovy a majetky v okolí Suchdolu a Fulneku na Moravě, odešli na panství Ludvíka Zinzendorfa, kde si vybudovali nové domy a vytvořili nové sborové společenství. V roce 1727 prožili mocné oslovení Duchem svatým. Uvědomili si, že Pán má pro ně zvláštní poslání. Začali se velmi intenzivně modlit ve dne v noci. Vytvořili modlitební řetěz, který trval přes sto let. Pán vyslýchával jejich modlitby a začal z jejich společenství vysílat misionáře k pohanským národům. Sbor, který měl 550 duší, začal prožívat opravdové zázraky. Za 13 let, do roku 1740, odešlo do misijního díla ve světě 68 misionářů. Do roku 1760 sbor vyslal 226 misionářů. Skrze příklad ochranovského sboru začal Kristus burcovat tehdejší církve k plnění misijního poslání ve světě.

Poslední léta, která nyní prožíváme ve svobodě, jsou pro křesťanské církve v naší zemi dobou zahanbení. Přibývá lhostejných křesťanů a mnozí kazatelé i členové církví úplně zapomněli na Kristův příkaz: *„Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky!“* Mt 28,19. Nejenže nezískáváme nové učedníky pro Krista, ale jsme svědky velmi smutné skutečnosti, že se počet věřících křesťanů s každým rokem zmenšuje. Nejenže neplníme Kristův příkaz a neneseme evangelium pohanským národům, ale ani vlastnímu národu nejsme schopni vydat jasné a přesvědčující svědectví o Ježíši Kristu, který má moc dát i našemu národu nový život a novou budoucnost. Tato skutečnost je pro nás burcující Boží výzvou. Jsem velmi vděčný, že mnozí křesťané v naší zemi pochopili, že nastal čas, abychom se odhodlali k modlitebnímu zápasu za oživení všech křesťanských společenství v naší zemi, za evangelizaci našeho národa a za aktivní zapojení do misijního díla v jiných národech.

I v Českém Těšíně prožíváme nyní zázrak duchovní mobilizace. **Věřící šesti sborů se zapojují do modlitebního zápasu. Nyní probíhá již 10. běh modliteb 24/7.** Od neděle 21.10.2012 do pátku 21.12.2012 přicházeli bratři i sestry do modlitební místnosti v naší farní budově a ve dne i v noci vyprošují novou milost a mocné vanutí Ducha svatého v našem městě i v celém kraji. V kajících modlitbách prosíme o odpuštění všeho, co jsme jako křesťané zanedbali, pokazili a v čem jsme svého Pána zklamali. Věříme, že Pán naše modlitby vyslyší a daruje novou milost mnohým, kteří hledají smysl a cíl svého života.

Máme rovněž velikou radost, že **mnozí věřící křesťané v celém národě pochopili, že je nejvyšší čas, abychom se všichni zapojili do modlitebníhou zápasu za oživení křesťanských církví a za záchranu našeho národa. Probíhá celorepubliková „modlitební stráž“ a každý křesťan se může zapojit prostřednictvím internetu do modlitebního boje.** www.modlitebnistraz.cz/kalendar/ Každý se může přihlásit k modlitbě na této adrese: info@modlitebnistraz.cz. Modlící se Mojžíš (Ex 32,10-14) a prorok Daniel (Da 9,4-19) jsou pro nás burcujícím vzorem.

Pro nás všechny platí slova, která napsal apoštol Juda (20-22): *„Ale vy, milovaní, budujte svůj život na přesvaté víře, modlete se v Duchu svatém, uchovejte se v lásce Boží a očekávejte milosrdenství našeho Pána Ježíše Krista k věčnému životu. S těmi, kdo pochybují, mějte slitování; zachraňujte je z hořícího ohně.“*

Pán Ježíš nás ujišťuje: *„Zůstanete-li ve mně a zůstanou-li má slova ve vás, proste, oč chcete, a stane se vám. Tím bude oslaven můj Otec, když ponesete hojné ovoce a budete mými učedníky.“* Jan 15,7-8.

St.Kaczmarczyk

„Byť se i hory pohybovaly a pahrbkové ustupovali, milosrdenství mé však od tebe neodstoupí a smlouva pokoje mého se nepohne, praví slitovník tvůj Hospodin.“

Přehoupli jsme se do nového civilního roku. Ještě nad námi zní přání našich přátel, aby celý nastávající rok byl pro nás šťastný a pokojný. Kolem nás však moc pokoje nenacházíme. Znervózňují nás zprávy o pádu vlády, hádek o to, zda proběhne volba prezidenta správně a v neposlední řadě amnestie pana prezidenta uklidnění situace nepřinesla. Navíc si mnozí z nás uvědomují, že jejich zdravotní, rodinný i jiný stav třeba zrovna není podle jejich představ. Tak, co s tím? Je jenom toužebné přání křesťanů žít v pokoji a míru na rozdíl od těch druhých, kteří si vyřizují účty, navzájem se popichují a škorpí?

Nevím, na tuto otázku nedovedu odpovědět. Nemyslím si totiž, že by všichni křesťané vyhledávali jen pokoj a ti druzí jim to kazili. Mám za to, že odpovědnost za stav věcí neseme všichni a že svým neklidem přispíváme ke stavu věcí svě-ta. A nejen svým neklidem, ale někdy svou rezignovaností, svým pesimismem, svou malou vírou. Počítáme sice se spravedlností, ale až na konci věků. Boží pokoj a radost se však prosadí a prosazuje navzdory všemu, i nyní. Prosazuje se v nás a pro nás. Prosazuje se díky Boží věrnosti a neskonalé lásce.

I nad celým světem dnes může zaznít proroctví proroka Izajáše. „Byť se i hory pohybovaly a pahrbkové ustupovali…“ Ano, vše někdy vyhlíží takto, jako by se vše převracelo, jako by pahorky a hory nelásky a sobectví nás chtěly již zavalit. A možná, že opravdu najednou ztrácíme kuráž a zavíráme oči i uši, abychom již nemuseli nic vidět a slyšet. Avšak zaslíbení o pokoji a přítomnosti Boha v tomto neklidném světě platí. Platí tím spíše, že jsme si o Vánocích připomněli, že Bůh v Ježíši Kristu se nás zastal. Při jeho narození zaznělo pokoj lidem, Bůh v nich má zalíbení.

Vyprošuji pro vás pokoj, který převyšuje všechno pomyšlení a člověka chrání, aby nepropadl panice. Přítomnost Ducha svatého, který obnovuje naše srdce a přináší pokoj a radost vám všem, přeji nejen na počátku nového kalendářního roku, ale i během celého roku 2013.

Eva Šormová

Knižní novinka Tomáše Halíka

Tomáš Halík: Chci, abys byl

Kniha vydaná ve sličné úpravě již klasické řady s podtitulem „Křesťanství po náboženství“ (Nakladatelství Lidové noviny, 265 stran, 279 Kč) přišla na předvánoční trh. Je ukotvena v augustinovské definici lásky: Miluji - to znamená: chci, abys byl. Autorovi je evidentní východisko Boží stvořitelské lásky, jež vyvolává v život tu naši. Hospodin, zdroj existence, ten, který nejvlastněji je i bude, vyvýšený i blízký v propastném mystériu, nám vkládá do života žízeň po lásce, jež může být naplňována ve vztahu k Bohu a také bližním. Protože nám to jde ztuha, připomíná autor, že při lásce se nejedná o falešný sentiment, vlny emocí, naše pocity, sny a přání, nýbrž především o skutky, o lásku jednající. Včetně lásky k nepříteli, která je označena za „absurdně znějící Ježíšův požadavek“ a vyžaduje překročení sebe sama. Není v tom moc romantiky, dřiny sdostatek. Není houskou na krámě, po níž je snadno sáhnout a něco málo zaplatit. Je vysokou metou, až transcendentní povahy: „vykročením ze světa ono do světa Ty.“ Zády k předmětnému myšlení; nabourává zaklení světa věcí v přechodu do světa vztahů. A to nejen na horizontální, nýbrž i na vertikální rovině. Jedná se pak o téma až výlučně filosofující a teologizující. Stranou ustupuje ratio a vítán je přístup kontemplativní, až mystický. Budí to až dojem absence „člověka z půdy“, stranou je motiv stvoření člověka „jako muže a ženu stvořil jej“ v této celosti a sounáležitosti. Nemluvě o erotickém momentu, který přichází hodně zkrátka. Nemíníme tím jen sex (jenž je útržkově také zmíněn), nýbrž lásku, která si žádá druhého pro dobro, radost a potěšení, což je bezesporu také legitimní a při četbě by mohlo připadat jako něco hrubě tělesného a neduchovního. S chutí cituje 1. list Janův (2:15-17 – aniž by doplnil více barev z biblické palety): „Nemilujte svět ani to, co je ve světě. Miluje-li kdo svět, láska Otcova v něm není. Neboť všechno, co je ve světě, po čem dychtí člověk a co chtějí jeho oči a na čem si v životě zakládá, není z Otce, ale ze světa. A svět pomíjí i jeho chtivost; kdo však činí vůli Boží, zůstává na věky.“ Svět dle autora může snad milovat jen Bůh, může být „milencem světa – právě proto, že je zcela jiný a není jeho součástí“. Oproti tomu „my jsme přirozeně součástí světa – a proto my svět takto milovat nemůžeme, neboť naše láska k světu by byla stále jen sebeláskou“. Připomíná to poněkud kazatelský zápal, s nímž někteří kazatelé o svatbách s chutí líčí protiklad lásky jako agapé a eros.

Bezpochyby Halík, školený i školicí psycholog, sociolog a teolog, nachází ve svém svazku široké pole. Je takříkajíc „na vlastním hřišti“. Sám si je vymezil a odvolává se na sobě blízké autory. Kniha je avizována jako kniha o lásce, po předchozích dvou o víře a naději. Hlavního tématu se však čtenář jen námahou dohledává. Samozřejmě, že postřehneme často zmíněný motiv bytí s bližním a pro druhého, tak i v Bohu a s Bohem. Tradiční cestou ke čtenáři je přitom kladení otázek, nikoli hotových odpovědí. Jádrem dané problematiky je cesta k dospělé víře, která vyrostla z dětských botek a odřekla se barvotiskových ikon. Za klíčový duchovní problém naší doby nemá být považována snaha „dokázat otřeseným víru (ve smyslu přesvědčit je o existenci Boha), nýbrž opět spojit víru s láskou, neboť jen taková víra je přesvědčivá. Vrátit otřeseným víru v Boha nelze jinak, než vrátit jim důvěru v lidi.“ Profesor Halík jako i v předchozích knihách preferuje lidi hledající. Sám vždy znovu hledá cestu a návazný bod vstříc ateistům, agnostikům či těm, kteří se díky nedorozumění a omylům dostali do autu pro výhled, vztah k Bohu. Vždy znovu zdůrazní, že Bůh není loutkovodič, ani žonglér, ani artista v cirku tohoto světa. Často zaznívají tóny ekumenických rozhovorů šedesátých let, jako „Bůh je docela jiný“, nebo že „křesťanství je koncem náboženství“.

Srdce protestanta pookřeje při častých citátech Sörena Kierkegaarda s pochopením pro jeho bytostný étos křesťana odvráceného od pák mocenských i církevnických struktur. Poněkud nečekané je, že kdekomu od Nietzscheho přes Kierkegaarda a Dostojevského k dnešku neupře autor bytostné hledačství Boha, jen filosofující a teologizující myslitel Josef Šafařík mu schází. Těžko si představit, že by naň při četbě a promýšlení nenarazil. A nezarazilo jej rozechvělé rubato jeho stejnojmenného spisu, stejně jako Šafaříkův Člověk ve věku stroje, nebo jeho osudové, celoživotní dílo Cestou k poslednímu.

Uzavřít můžeme naše zastavení nad podnětnou knihou Tomáše Halíka jeho úvahou, že „náš Pán dává nejlepší víno nakonec!“ A dále: „Bůh roztáčí svět pohybem lásky. Zde je Bůh, který tě zve k tanci lásky, v němž se prolíná nebe a země, milost a přirozenost, božské a lidské, Boží Trojice s trojiční ctností, jimiž vtančíme do věčnosti. Věčnost není hřbitovní klid, věčnost je věčný pohyb, tanec lásky!“

Jan Kašper

psáno pro christnet.cz

Věda a víra

(k příloze Evoluce vs. kreacionismus)

Rozvoj vědeckého poznání přírody v právě minulých stoletích, který vedl k úspěšným změnám naší západní technické civilizace, posílil sebevědomí lidstva natolik, že se mnoha lidem stala věda zjevením absolutní pravdy. Věda začala konkurovat víře. Věřící se dostali pod tlak tohoto myšlení. Ten se projevil někdy i tvrdě mocensky, jak jsme to zažili v období komunistického režimu. Jinde, dnes snad především v USA, se tento tlak uplatňuje ve státním školství a vede k oboustranně bojovným postojům: věřící student je často ve škole až posmívaným tmářem, pročež jeho věřící rodiče se brání a žádají výuku na základě biblických teorií. Tyto teorie poskytují takzvaní kreacionisté. Kreacionismus je tedy něco více, než pouhé označení víry, že to byl Bůh, kdo stál jako stvořitel na počátku přírody. Je to dnes soustava myšlenek, názorů a teorií, které popírají vědu, když protiřečí Bibli, totiž jejím doslovně chápaným výrokům.

Jde tedy o vzájemně vyhraněné postoje. Na jedné straně ateisté rozzlobení nad zpátečnickými názory církve, na druhé straně kreacionisté, kteří obhajují Bibli důkazy, že věda je až směšná, jak se mýlí. Kdysi církev mocensky zasáhla zle proti vědě, jak to pocítil Giordano Bruno, nebo Galileo Galilei. Ne tak dávno to byl marxistický režim, jenž trestal věřící. Je dobře si uvědomit tyto bojovné postoje, protože války vždy používaly zbraně nečisté, ať to byly meče nebo propaganda. Tady však poznamenejme, že ne vždy oba tábory musí právě válčit. V době pražského jara to byl marxistický filosof Milan Machovec, kdo v Praze organizoval veřejnou pokojnou diskuzi marxistů s věřícími. V současnosti takovou diskuzi pořádal ženevský CERN, špičkové pracoviště jaderného výzkumu. A přece pokojnou diskusi, kdy představitelé obou společenství – teologové i vědci, jsou si ochotni naslouchat a přiznat pokorně omezenost svých ideí, téměř vždy naruší novodobí křižáci, kteří jdou hrdě do souboje. Přiznám, že je mi velmi blízký postoj Pavla Javornického, věřícího biologa, který napsal tu pěknou knížku „Když se víra s vědou nehádá“. Kreacionisté, to je strana, která se s vědou hádá a dává k dobru většinou jen argumenty odborně neúnosné.

Vědec musí respektovat poznané zákonitosti, i když si přizná, že toho zatím ví jen zlomek o skutečnosti. Biolog musí respektovat poznatky o vývoji organizmů s charakteristickou proměnou druhových znaků, jak ji vidí v drobnohledu. Geolog musí respektovat poznatky o vývoji zemské kůry v časově dlouhé stupnici různých období s charakteristickými procesy i horninami, včetně zkamenělin. Vždyť je nachází v lomech, ve vrtech, v mořích, horách. Neurolog nebude hledat v mozku duši, astronaut nebude koukat ze sputniku oknem, aby mohl tvrdit, že v nebi Bůh není, že ho tam neviděl.

Jsou tu v podstatě dvě otázky, které tvoří jádro sporu. Prvá otázka se týká Stvořitele. Musel být Bůh u počátku bytí? To je vskutku vážná a klíčová otázka. Vědec, který ve své závislosti na materialistické důvody poznání dosud jen viděl, hmatal, měřil, počítal, ostatní odmítal, se dnes zastavuje před otázkou informace, uspořádanosti, smysluplného a úžasného projektu, který tento hmotný svět a zejména život předpokládá. Dochází mu, že na počátku musela být inteligence. Teolog i věřící laik není chytřejší, jen věří, nepochybuje a ví, že tu jde o víc, než o zázrak. Jde tu totiž o autoritu, o smysl, o zodpovědnost! Na začátku – to znamená i na konci. To se nás všech osobně týká.

Druhá otázka se týká Bible. Je to spor o neomylnost Bible. Biblický text nese Boží poselství, tak věří křesťané. Přesto je tu určitý způsob, jak toto poselství nese. Tady je zárodek nedorozumění a může se tu projevit až i jistá „přemíra víry“. Biblický text nese Boží poselství, je však vázán historicky k člověku jako k příjemci, jenž žije ve zcela určité době a je určován i omezen touto dobou, zejména ve svém pohledu na okolní svět. Na druhé straně tentýž člověk duchovně zápasí vzdor proměnám časů stále znovu o spasení. V tom tu stojí dnes jako před věky téměř beze změn. Proměny časů, proměny okolního světa se v současné perspektivě projevují silněji u nejstarších, tedy u starozákoních textů. Vzniká pak občas marná snaha o jednoduchý, doslovný, ba neomylný výklad textu. Bible není Duchem inspirovaná encyklopedie. To museli pochopit geniální a přece pokorní a věřící vědci jako Galilei, Koperník, Kepler, když církev v minulosti soudila jejich vědecká zkoumání a dokonce je i za to někdy tvrdě osobně postihla. Země se točila, věděli, že je kulatá, že se přece točí, a přesto to nezlomilo jejich víru upřenou k věčnosti.

Je to právě tato druhá otázka, ve které se dnes nejvíce angažují kreacionisté. Zjednodušují, i když dnes již nikdo netvrdí, že je Země placatá. Je však ke škodě celé diskusi, jestliže argumentují věcmi, které nemají k takovému tvrzení daleko. Zavírají tím dveře dohody.

Bůh přesahuje lidské bytí i lidské schopnosti. Věda je racionálně vázána na hmotnou přirozenost světa a tak nemůže existenci Boha dokázat, ale ani vyvrátit. Účelem vědy je racionální rozhodování v materiálním světě. Víra přesahuje materiální skutečnosti, a proto se nevejde do vědeckých teorií. Není uzpůsobena tyto teorie vyvracet, nebo i dokazovat. Její účel přesahuje i racionální rozhodování.

Člověk dnešní doby potřebuje vědu i víru. Potřebuje léky těla i léky duše. Potřebuje vždy znovu denní chléb i novou naději. Potřebuje vědět i věřit, že tu byl začátek a bude konec.

Ing. Blahoslav Košťák, CSc., vědecký pracovník Ústavu struktury a mechaniky hornin AVČR, odd. inženýrská geologie, člen Církve bratrské

Bohoslužby

Seniorát poličský

Českobratrská církev evangelická

Borová u Poličky – Ne 9.30 h
Borová u Poličky č. 30, j. Miloš Lapáček, a f. Lukáš Pešout

Hlinsko – Ne 9 h
Straněnská 837, f. Miroslav Čejka, f. Naděje Čejková

Jimramov – Ne 8.30 h
Nám. Jana Karafiáta 148, f. Ida Tenglerová

Krouna – Ne 9 h
Krouna č. 155, f. David Sedláček, f. Marek Váňa

Krucemburk – Ne 10 h
ul. Mikuláše Střely 178, f. Marek Vanča

Polička – Ne 8.30 h
Nábř. svobody 561, f. Jiří Tengler

Proseč u Skutče – Ne 9 h
Proseč u Skutče č. 120, f. Lukáš Klíma

Raná u Hlinska – Ne 10.30 h
Raná u Hlinska č. 80, f. Marta Sedláčková, a f. David Sedláček

Telecí – Ne 9 h (a c d e)
Telecí č. 129, f. Lukáš Pešout

Inzerce

Noemi - seznamka pro křesťany
Služba pro křesťany, kteří hledají svého životního partnera.
Bližší informace a přihlášky:
www.noemka.com,
info@noemka.com
+420 777222877
Noemi,
Na Mušce 1124, 534 01 Holice

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* V zastoupení vydavatele společnosti Mediaservis s.r.o., Zákaznické Centrum, Vídeňská 995/63, 639 63 Brno nebo P.O. Box 63, 639 63 Brno. Příjem objednávek: tel: 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: predplatne@mediaservis.cz.
Příjem reklamací: tel: 800 800 890. Smluvní vztah mezi vydavatelem a předplatitelem se řídí Všeobecnými obchodními podmínkami pro předplatitele.
Objednávky do zahraničí zajišťuje Mediaservis s.r.o., administrace vývozu tisku, Paceřická 277/3/1, 193 00 Praha 9, tel: +420 271 199 250, fax: +420 271 199 902
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Nad Biblí

Výrok Páně o tom, co znesvěcuje

V Novém zákoně je řada míst, kde je Pán Ježíš podroben kritice od zákoníků a farizeů. Ta je často zaměřena na jeho učedníky, že porušují předpisy Starého zákona a tradice otců.

Mezi ně patří i příběh spojený s otázkou, co člověka poskvrňuje a znesvěcuje. Je v podání evangelisty Matouše (Mt 15,1-2; 15-20) a Marka (Mk 7,18-19), i když v různém navázání. V obou případech jde o pohoršení Ježíšových odpůrců, že si jeho učedníci neomývají ruce před jídlem. A Pán Ježíš pak zcela přesvědčivě vysvětluje, že neznesvěcuje to, co vchází do úst člověka zvnějšku, ale to, co naopak vychází přes ústa ven z jeho nitra.

V Matoušově podání začíná to vysvětlení jednoduše: *Ne co vchází do úst, znesvěcuje člověka, ale co z úst vychází* (Mt 15,11). Jako by šlo jen o záležitost úst. Avšak na Petrovu pozdější žádost o bližší vysvětlení tohoto "podobenství" následuje překvapivý názornější výklad: *Nerozumíte, že to, co vchází do úst, **přijde do břicha a jde do hnoje**? To však, co z úst vychází, jde ze srdce, a to člověka znesvěcuje.* (Mt 15,16-18 ČEP). Tady jde až o popis žaludečního trávení a vyměšování, kdy je možno připomenout, že Pánu Ježíši nebylo po stránce jeho pravého lidství "nic lidského cizí".- Markovo podání je uvedeno shodnou výtkou: *Proč se tvoji učedníci neřídí podle tradice otců a jedí znesvěcujícíma rukama?* (Mk 7,5). A výklad Páně pro učedníky jako by upřesňoval Matoušovu verzi: *Nerozumíte, že nic, co zvenčí vchází do člověka, nemůže ho znesvětit, poněvadž mu **nevchází do srdce**, ale **do břicha** , a **jde do hnoje**?* (Mk 7,18-19). Tady překvapuje zbožného čtenáře onen odkaz až na samo "místo odpadu". V původním řeckém textu je ojedinělý výraz **afedrón**. (Tedy: hapaxlegomenon; nyní ve dvojím podání, jako bis-legomenon: pouze dvakrát v NZ). V latinské Vulgátě je výraz *secessus - odloučené místo* (srov. něm. *Ab-ort*, čes. *zá-chod*; tak i Kraličtí v poznámce: na záchod vymítáno bývá.)

V Bibli B-21: *vypouští se do žumpy*; v Jeruzalémské: *odchází do stoky*. Pán Ježíš asi chtěl tímto odkazem na lidské "odčišťování" dodat svému příměru zvláštní důraz.O to naléhavěji pak zní jeho závěr: To však, co z úst vychází, jde ze srdce, a to člověka znesvěcuje. Neboť ze srdce vycházejí špatné myšlenky, vraždy, cizoložství, smilství, loupeže, křivá svědectví, rouhání. To jsou věci, které člověka znesvěcují, ale jíst neomytýma rukama neznesvěcuje (Mt 15,19-20).- Všecko to zlé vychází z nitra, a to znesvěcuje člověka (Mk 7,23). V Markově podání následuje hned za oním příměrem o "odpadu" další, jakoby vysvětlující věta: *Tak prohlásil všechny pokrmy za čisté*. (Mk 7,20). ČEP podává v poznámce pod čarou jednoduchý překlad: *Tak se očišťují všechny pokrmy*. Tento dovětek působí potíže čtenářům Kralické bible, kde zní velmi starobyle. Za větou: *co do člověka vchází, nevchází v srdce, ale v břicho a potom ven vychází*, následuje: *čistěci všeliké pokrmy*. Zde se Kraličtí přidrželi doslovného překladu Vulgáty: *čistíc(í) všechny pokrmy*. Po jazykové stránce je tu možný dvojí výklad. První navazuje na představu trávení pokrmů a vyměšování, které je pojímáno i jako vnitřní čištění. Náznak je v Lutherově překladu: *odchází přirozenou cestou, která vymetá veškerý pokrm*. Bližší výklad podává A.J.Bengel: *výživná část pokrmu zůstává a co má být vyčištěno, odchází*. V tomto smyslu i některé pozdější překlady.- Druhý výklad navazuje na vlastní téma celého oddílu: Pán Ježíš odmítl zákonické pojetí znesvěcení kvůli neomytým rukám, i zákaz požívání pokrmů pokládaných za nečisté: čině tak (Ježíš) všechny pokrmy čistými. V tomto pojetí se překlad ČEP shoduje s překlady B-21 a Jeruzalémské: *Tím prohlásil veškeré pokrmy za čisté*. (Jeruzalémská bible má tuto doplňkovou větu v závorce, s poznámkou, že asi jde o dodatečnou glosu.) Toto druhé pojetí v překladech převládá, asi i proto, že lépe odpovídá smyslu obou evangelijních oddílů.

Jiří J.Otter

Po boku ženy z fary

(Manželé anglikánských farářek mají novou „příručku pro přežití“)

„Když jsem procházel sálem, abych se zapojil mezi účastnice, slyšeli byste dopadnout špendlík,“ vzpomíná manžel anglikánské farářky, jak před pár lety navštívil kurs své církve pro „clergy spouses“ (manželské partnery duchovních, teoreticky lze použít pro ženu i muže, leč v praxi automaticky vztahováno na ženy). Na rozdíl od Jaroslava Haška nevystupoval v přestrojení za ženu, takže byl vpuštěn dovnitř až po dlouhé debatě. Kursu se kromě něj zúčastnilo asi sedmdesát žen, vedly jej další tři …

První žena byla v anglikánské církvi (Church of England) ordinována v roce 1994, pak podíl žen mezi nově ordinovanými postupně narůstal a roku 2010 činil téměř 50 %. Ačkoli existuje obecné ponětí o dynamice, do níž se dostávají manželky anglikánských farářů, ponětí o dynamice toho, v čem se ocitají manželé ordinovaných žen, je zatím malé. Mezeru zaplnil Matthew Caminer humorně pojatou „příručkou pro přežití“, ze které přináší ukázku britský týdeník Church Times ze 6. července 2012.

Podkladem knížky byl elektronický průzkum provedený v roce 2010. O jak živé téma se jedná, napovídá už to, že na Caminerův dotazník odpověděli téměř všichni manželé farářek z dotyčné církve a jejich stesky na přehlížení nebraly konce …

František Schilla

Odkaz:
Caminer, M.: Meet the Vicar´s, er … husband (ukázka z knihy A Clergy Husband´s Survival Guide), Church Times z 6. července 2012, s. 17

Příloha 1

2-3/2013

vychází: 23. ledna 2013

Jak to udělal? Evoluce vs. kreacionismus

V nejrůznějších podobách jsme my, dříve narození křesťané, absolvovali většinou obranné války ve střetech mezi tehdy oficiálním „vědeckým světovým názorem" o čistě materialistickém původu vesmíru, a naším menšinovým přesvědčením, které počítalo se Stvořitelem.

Tato válka asi není zcela dobojována, i když velice poztrácela na své závažnosti. Asi nás v církevním prostředí více trápí různice nad otázkou: „Jak to ten Pán Bůh udělal?" Stvořil svět přesně tak, jak to doslovně můžeme číst na prvních stránkách Bible (aniž bychom připustili možnost, že šlo především o oslavu Všemohoucího Hospodina a nikoliv o technologický popis), nebo použil jiný způsob? Byl to jednorázový akt, nebo spustil nějak řízený proces?

Předkládáme články tří upřímných a v církvích aktivních křesťanů, kteří se profesionálně věnovali různým vědeckým oborům, a jimž věda a víra nejsou vzájemně se vylučující protiklady, ale harmonicky souzní a dokonce jedna druhou posilují. A děkujeme jim za ochotu, s kterou na svých příspěvcích pracovali. Článek Bl. Košťáka je až na 4. straně obvyklého čísla.

S přáním, aby našim čtenářům tato první tematická příloha v roce 2013 posloužila k radostnější a svobodnější víře nejen v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země ...

Bohumil Kejř

Ta bezbožná evoluce

Napořád se objevují články, knížky či internetové prezentace, jimiž někteří křesťané bojují proti teorii biologického vývoje – evoluce. V těch bulvárnějších bývá Darwin představován jako lstivý ateista, který už 150 let mate lidem rozum a připravuje je o víru ve Stvořitele. Podobné názory označují kritikové křesťanství celkem oprávněně jako víru v „Boha mezer – God of Gaps". V dřívějších dobách viděli lidé v mnoha přírodních jevech přímý Boží zásah. Tak třeba blesk byl chápán jako posel Božího hněvu, a proto ještě před 250 lety poničili farníci katolickému knězi a vynálezci Prokopovi Divišovi jeho bleskosvod jako troufalý zásah proti nadpřirozenému božskému jevu. Četli přece v Bibli: *„Hospodin vyslal své šípy, množstvím blesků je uvedl ve zmatek"* (Žalm 18, 15). Postupně, jak přírodní vědy přinášely naturalistické výklady divuplného světa a vesmíru, se „mezery" pro přímé Boží zásahy zužovaly. Nakonec zůstala náboženskému výkladu otevřena téměř jediná tajemná oblast: život na Zemi a jeho vrchol – člověk. A tu si přijde jakýsi Darwin a jeho následovníci a zaplňují i tuto mezeru materialistickou teorií evoluce. Obhajoba „Boha mezer" – tedy to, co nedovedeme přirozeně vysvětlit, je nadpřirozené – se ukázala jako zavádějící a diskreditující víru v Boha, Stvořitele a Pána všeho, ať už přírodní jevy umíme vysvětlit nebo ještě ne.

V přírodovědecké teorii nemá místo jakákoliv filosofie nebo víra, ale jen věcná, naturalistická argumentace. Říká se tomu **metodický materialismus**. Ten už asi všichni uznáváme ve fyzice, astronomii, chemii, matematice, a tím více v technickém a lékařském výzkumu – jenom biologii to někteří křesťané prostě nechtějí přiznat. Je zcela od věci vyčítat evoluční teorii, že nepočítá s existencí duchovního světa, že pracuje pouze s hmotou, že nezahrnuje víru v Boha, ve spásu člověka pro věčnost apod. Vše duchovní je skutečně mimo dosah měření, experimentů a výpočtů, a tedy i vědeckých teorií, Pán Bůh nemůže a zřejmě ani nechce být vědecky dokazován.

Třeba v astronomii a geografii to již málokoho dráždí. Nemyslím, že by dnes některý křesťan pochválil katolickou církev, že upálila Giordana Bruna a odsoudila Galilea k doživotnímu domácímu vězení za hypotézu o Zemi volně plující vesmírem po oběžné dráze kolem Slunce. A že by někdo kritizoval Kolumba a Magellana, že nasadili životy své i svých posádek, aby „nebiblickou" teorii o kulatosti Země potvrdili v praxi. Ani my protestanti nemůžeme být hrdí na Luthera, který prý řekl, že Koperník se zbláznil - ale může nám být útěchou, že převratnou Koperníkovu knihu poprvé vydal norimberský reformátor, Lutherův následovník Andreas Osiander. Přitom v Bibli opravdu nalezneme slova jako: *„Zemi jsi založil na pilířích, aby se nehnula navěky a navždy"* (Žalm 104, 5), nebo: *„Slunce vychází na jednom okraji nebes, probíhá obloukem k druhému konci…"* (Žalm 19, 7). Dnes už připouštíme, že tehdejší teologové chápali Bibli jako závaznou pro pochopení astronomie a dalších přírodních věd a nerozeznali, že Písmo obsahuje také dobově podmíněné, lidské názory na svět a přírodu. Obhajovali tak vlastně ve jménu Bible třeba geocentrickou teorii pohanského řeckého astronoma Klaudia Ptolemaia. Slova Božího zjevení musela do jisté míry odpovídat tehdejším lidským znalostem, jinak by starověcí čtenáři Bibli nerozuměli. Kalvín řekl, že Bůh k nám promlouvá jako k dětem. A přece dal Stvořitel svému věrnému člověku záblesk poznání, které muselo čekat ještě skoro dvě tisíciletí na vědecké potvrzení: *„Bůh zavěsil zemi na ničem"* (Jób 26, 7). Po další řadě staletí začíná teorie Velkého třesku připouštět to, co jsme dosud chápali jen ve víře, *„že z ničeho jest to, což vidíme, učiněno"* (Žd 11, 3).

V přírodě a v přírodních vědách nemůžeme hledat důkazy, argumenty pro existenci Boha, avšak ani proti jeho existenci. Slavný reformovaný teolog Karl Barth (1952) hledá potvrzení víry u Krista, ne v přírodě: *„Není to existence světa v jeho rozmanitosti, z níž bychom mohli vyčísti, že Bůh je jeho Stvořitelem. Svět se svým hořem a se svým štěstím nám bude vždy jen temným zrcadlem, které nám nedá poučení o Bohu jako Stvořiteli… Když se Bůh v Ježíši Kristu stal člověkem, stalo se zjevným a hodnověrným i to, že je Stvořitelem světa."* Oproti tomu soudobý katolický biolog a teolog Marek O. Vácha (2003) nadšeně vyznává: *„Příroda je místem epifanie, zjevení Boha"*. Navazuje tak na známá slova apoštola Pavla (Ř 1,19-20). Ale Vácha (2004) jinde opatrněji přiznává: *„Na této planetě nám bude dáno potkat Boha věčně se skrývajícího. Někdy jej můžeme tušit, jindy jako v zrcadle vidíme stopy jeho tvořitelské ruky." Evangelický teolog Jürgen Moltmann (1985) o tom píše: „V celé přírodě najdeme iniciály Boha a všechny stvořené bytosti jsou dopisy Boží lásky nám. Příroda není zjevením Boha. Také není věrným obrazem Boha. Všude ale ukazuje stopy Boha, pokud v ní člověk umí rozpoznat odlesk a odraz Boží krásy…Avšak pouze ten, kdo zná Boha, protože se mu zjevuje v Písmu, je schopen opět poznat Boží stopy v přírodě a vyložit je."* Lze tedy uzavřít, že musíme nejprve uvěřit v Boha, abychom pak mohli rozeznat jeho dílo, jeho stopy – VESTIGIA DEI – jak v přírodě, tak ve svých životech. Ale existenci Boha ani pravdu Bible nelze dokazovat z přírody a přírodních věd. O to se právě snaží někteří tzv. kreacionisté. Tvrdí, že evoluce je nedokazatelná domněnka, hypotéza, která popírá Boha Stvořitele. **Dnes to, že evoluce na Zemi proběhla, je dobře dokumentovaná soustava faktů.** Společenstva rostlin a živočichů na Zemi se nepochybně postupně měnila a střídala – trilobiti nikdy nežili v moři společně s dnešními rybami a člověk nebyl ohrožován obrovskými dinosaury. To lze velmi dobře sledovat ve vrstvách zemských sedimentů. **To však neznamená, že evoluční teorie, Darwinem počínaje, dovedou spolehlivě vysvětlit, jak se tyto změny udály.** Život, jeho vývoj a zdokonalování je zcela ojedinělý zjev ve hmotném světě, doslova zázrak. Pro křesťana to může být jedna z nejzřetelnějších stop geniální tvůrčí moci Stvořitele.

Na druhé straně je mnoho vědců a ještě více popularizátorů přírodních věd, kteří vedle nezbytného **metodického materialismu** přijímají také **materialismus ontologický**, který učí, že neexistuje nic, co není viditelné, měřitelné, hmotné nebo v podobě energie, prostě dokazatelné. Tedy, že nemůže existovat Bůh, duchovní svět, věčnost, lidská duše. Rostoucí obdiv k vědám a technice, které uskutečňují skutečnou revoluci – ne už jen evoluci – v životě jednotlivce i společnosti, vede mnohé k souhlasu s tímto materialismem, který se snaží vše vyložit a dokázat. Ale nemylme se, takové myšlenky jsou prastaré, ať už vytříbené v řecké filosofii, nebo ještě propletené s všelijakými pohanskými kulty a magiemi. **Lze jim odolávat jenom statečnou vírou, která získává vnitřní ujištění o duchovních pravdách.** Přirovnat se to dá k lásce, důvěře a přátelství mezi lidmi, pro něž je materialistické vysvětlení pohlavními hormony nebo ekonomickými výhodami také naprosto nedostatečné.

Je ovšem správné, že *„nelze přijmout teorii o dvojí pravdě: teologické a přírodovědecké"* (katolický teolog a filosof Josef P. Ondok, 2001), ale postupné sbližování těchto pravd je otázkou trpělivého a snášenlivého postupu z obou stran. Ondok uvádí škálu vzájemných vztahů vědy a víry, jak probíhaly a dosud probíhají: 1. Konflikt – 2. Nezávislost – 3. Dialog – 4. Integrace. Bojovníci typu anglického genetika Richarda Dawkinse na straně vědeckého ateismu a kreacionistů na straně víry jsou dosud na začátku této škály vztahů, tedy v nesmiřitelném konfliktu. Většina lidí na obou stranách si hoví v postoji vzájemné nezávislosti a jen nemnozí se pokoušejí o dialog. Hledání styčných bodů jde krůček po krůčku a je možné, že plné integrace se dočkáme až na věčnosti.

Zarputilé útoky a diskriminace komunistického „vědeckého ateismu" jsou už u nás naštěstí minulostí, ale pozoruji, že zanechaly stopy v názorech mnoha lidí. Avšak ani křesťanský bojovný postoj není přínosem. V nedávné přednášce Vácha charakterizoval vliv převážně amerického kreacionismu: *„Vědce vede k rozchodu s náboženstvím, křesťany k rozchodu s realitou. Evoluce existuje, o tom není sporu. Mechanismy evoluce ovšem nejsou zcela objasněny."* Tak jako křesťana neodradí od víry ideologie, která se ohání „vědeckým materialismem", **je podobně kontraproduktivní snaha prosadit biblické pohledy na přírodu jako absolutní pravdy, které musejí být respektovány i v přírodních vědách.** Přírodovědeckou teorii mohou korigovat nebo vyvrátit zase jen nezaujatí pracovníci ve stejném oboru. Ve vědě všeobecně není ke stávajícím výkladům mnoho shovívavosti, proslaví se ten, kdo nějakou teorii zboural nebo opravil (Newton – Einstein). Je pošetilé uvažovat o jakémsi „vědeckém spiknutí", které by krylo třeba nesprávnou teorii evoluce, jen aby zachránilo určitou filosofii přírodních věd. Je tu ovšem ideologie a osobní přesvědčení, které ten který odborník přijímá a obhajuje. Na půdě biblického fundamentalismu stále vycházejí publikace, natáčejí se filmy, prezentace a zakládají se muzea, které mají barvitými obrázky, sebejistými výroky a zesměšňováním diskreditovat biologickou evoluci jako ďábelský podvod nebo alespoň jako pošetilou pohádku. Tyto výtvory zřejmě budí senzaci a dobře se prodávají. A tak se mluví o „tisících vědců", kteří nevěří v evoluční teorii, ale uváděné „důkazy" jsou často povrchní, překroucené, někdy až absurdní. Například se ukazuje „nález" lidské stopy vedle stopy dinosaura, lidský prst a železné (!) kladívko vyrobené v druhohorách, trilobit (žil v prvohorách) rozšlápnutý lidskou botou (!), nebo dokonce klíče od auta zarostlé do pískovcové horniny (písek může slinout a ztvrdnout i velmi rychle, třeba působením vysychající mořské vody). Sošky a obrazy bájných draků jsou prý vzpomínkami lidstva na dinosaury – (mohly být inspirovány nálezy kostí dinosaurů a strašidelným vzhledem některých soudobých plazů, např. leguánů nebo varanů). Rozumnější kritikové evoluce snad už od těchto „senzací" upouštějí. Nositel Nobelovy ceny za fyziku Max Planck, který promýšlel i duchovní záležitosti, kdysi řekl: *„Věda i víra mají společné nepřá-*

tele – dogmatismus a pověru".Pozoruhodný je postoj vykladače první kapitoly Geneze, teologa rané církve Basilia Velikého, již ve 4. století (Hexaemeron): *„Tím, že svatý pisatel* (= autor 1. Mojžíšovy) napsal *´Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi´, přešel mnoho věcí mlčením. Tímto mlčením chce tento záznam vychovávat aktivitu naší inteligence a dává nám jen neurčitý bod začátku, aby nás donutil poznávat pravdu."* Hluboce rozuměl často kladené otázce *„Jak dlouho trvalo stvoření?"* teolog přelomu 4. a 5. století Aurelius Augustin (Vyznání): *„Bože, Tvůrce nebe i země…Tvá léta jsou jako jeden den a Tvůj den není každodenně, nýbrž dnes, poněvadž Tvůj dnešní den neustupuje zítřejšímu, ani nenásleduje po včerejším. Tvé DNES je věčnost…Stvořil jsi všecky časy a jsi přede všemi časy."* Renesanční astronomové Galileo Galiei a Johannes Kepler byli přesvědčeni, že Boží určení Bible není stanovit a korigovat naše názory na svět a ušetřit člověku námahu bádání, ale zjevit člověku, co je nutné k jeho spáse (J. Hübner). O Keplerovi se říká, že při vyslovení slova Bůh vždy smeknul, když měl na hlavě klobouk.

Nechme tedy biology, antropology a geology, ať korigují Darwina, rozumějí tomu a mají přístup k závažným argumentům a ověřeným dokladům. Není pravda, že Darwinova teorie zcela padla nebo je v rozkladu. Je ovšem poměrně jednoduchá, přiměřená znalostem biologie před 150 lety, ale byla ve své době geniální a zůstává v rozvinuté a opravované formě páteří všech věd o životě. Nebyla dosud nikdy naprosto vyvrácena. Jako křesťané bez předsudků můžeme i v evoluci a v dalších přírodovědeckých teoriích a objevech nacházet pozoruhodné Boží stopy – VESTIGIA DEI. Marek Vácha vyznává: *„V evoluční biologii možná víc nebo zřetelněji než jinde se člověk jakoby dotýká ruky Boží"* (Brána 9/2011). I já jsem přesvědčen, že Bůh tvořící postupně a promyšleně během miliard let není menší, než kdyby učinil vše a všecky za jeden týden. Stvořitel se naopak jeví z tohoto hlediska mnohem mocnější a zároveň bližší člověku 21. století s jeho teoriemi, transplantacemi, mikročipy, sítěmi počítačů a lety do vesmíru. **Evoluce nepopírá Stvořitele, ale objevuje jeho metody.**

Jestliže odmítneme myšlenku, že Bůh tvořil život evolučně, postupně (podobně, jako se ze dvou rodičovských buněk, někdy dokonce jen z jedné buňky postupně vyvine strom, velryba nebo člověk), zbývají křesťanovi dva možné výklady nepopíratelných proměn života na Zemi: 1. Všecky druhy byly stvořeny najednou a dodnes postupně vymírají, nevznikl žádný nový druh. Geologické vrstvy však říkají jasně, že tomu tak nebylo, a proti je i logická úvaha: vyhynulých druhů byla nejméně miliarda oproti dnešnímu asi 2, 5 miliónu žijících druhů; kam by se ty organismy vešly? 2. Druhou možnost nabídl francouzský paleontolog Georges Cuvier již před Darwinem: Bůh stvořil živý svět, ten se mu nelíbil, a tak ho zničil katastrofou. Stvořil další svět, ale i ten zničil atd. atd. Říká se tomu teorie kataklysmat. Tato hypotéza brzy zanikla. Představa experimentujícího Stvořitele, který ničí, co učinil, je v rozporu se vším, co je o Bohu zjeveno v Bibli. Ani potopa v Noemově době nenaznačuje přece úplný zánik. To neznamená, že katastrofy nehrály v proměnách života žádnou úlohu. To dokládá třeba vyhynutí dinosaurů, patrně po pádu velkého meteoritu a následné změně podnebí.

Věřícímu čtenáři Bible vyvstává ještě otázka, **jak a kdy pronikly do stvoření zánik a smrt**. Někteří jsou přesvědčeni, že až po selhání prvních lidí se objevila smrtelnost nejen lidského života, ale všeho živého. Biologie si ovšem nedovede představit časově neomezený život hmotného těla, nesmrtelnost organismů. Pro ně by musely platit zcela jiné zákonitosti, než ty, které známe. Ostatně v Bibli nemáme nikde řečeno, že rostliny a živočiši byli nesmrtelní. Slova o eschatologickém smíření příroda (např. Iz 11,6-9, Ř 8,19-22) nemůžeme takto jednoduše vyložit. Zmiňuje to evangelikální teolog John Stott ve své knize „Rok s Biblí" (2011, str. 28): *„Zkameněliny jasně dokazují, že smrt panovala v rostlinné i živočišné říši od samého počátku. Bůh měl ale podle všeho v plánu, aby lidské bytosti stvořené k jeho obrazu potkal ušlechtilejší osud než rozklad v podobě smrti, možná ´přenesení´ podobně jako v případě Enocha a Eliáše, kteří smrt nezažili."*

To, co nás v dialogu mezi křesťanskou vírou a soudobou vědou stále rozděluje, je rozšířený názor, že přírodní procesy a zvláště biologická evoluce probíhají spontánně, ne-li náhodně. Mezi vědci se ale s rozvojem astrofyziky, molekulární genetiky a informatiky ozývají myšlenky, že vznik vesmíru, Země, života a zvláště člověka nemohl proběhnout bez vkladů informací. Nám, židům i křesťanům, tady jasně zní *„I řekl Bůh"*. Molekulární genetici dnes luští kódy života v tzv. DNA, které se nápadně podobají záznamům v knihách.

Je možno si položit otázku: **Co nám napovídá, že hmotný svět, Země a život na ní, život lidí mají účel, smysl a cíl?** Že to není jen souhra náhod ve všeobecném chaosu? Odpověď filosofie věd lze shrnout do dvou bodů: **Zaprvé je to racionalita**, rozumová poznatelnost a uspořádanost zkoumatelného vesmíru. To není nic, co by lidé mohli sami vtisknout do poznání přírody – tak vlivné naše myšlenky zase nejsou. **Zadruhé je dokladem nenáhodnosti**, cílenosti jsoucna sama existence člověka. Řečeno bez zbytečné pýchy, jediného tvora, který vše kolem sebe vnímá, reflektuje, klade otázky a tuší – nebo věří v existenci Nepoznatelného.

Buďme ovšem opatrní a nehledejme argumenty pro existenci Boha ve vědě. Teorie Velkého třesku (vznik všeho prakticky z ničeho), ani miliardy „genetických písmenek" v každé buňce všeho živého, nebo teorie „úzkého genetického hrdla", kterým prošli soudobí lidé (až po převratné zjištění, že jsme všichni potomky jediného lidského páru), se nám mohou jevit jako důkazy Stvořitele. Jsou jistě radostným potvrzením, že biblická víra není nic nepravděpodobného a zastaralého, ale nestavějme na tom. Vědecké teorie podléhají opravám a změnám. Jsou to však „stopy Stvořitele" a je možno se z nich těšit. Rozpoutávat nedůvěru a bojovat proti vědě a hlavně proti evoluci ve jménu Bible přináší vždy spíše negativní vztahy i výsledky.

Když sleduji Boží činnost, „práci" v Písmu, nacházím dvojí způsob Boží činnosti:

a) **Okamžitý zásah** – Bůh je schopen okamžitého činu bez přípravy, který se lidem jeví jako nadpřirozený, zázračný. Např. v Egyptě všecka voda náhle zrudne jako krev a je nepoživatelná, Mojžíšova hůl se náhle změní v hada, oběť na Eliášově oltáři náhle vzplála atd.

Také Pán Ježíš konal takové zásahy do přirozeného běhu věcí: slovem utišil bouři, proměnil vodu ve víno, lámáním množil chléb a ryby, uzdravoval a křísil lidi z mrtvých. Tyto činy jsou vždy výjimečné a mají svou výjimečností svědky události oslovit, jsou znameními pro člověka.

b) **Tvůrčí procesy** – Tak by se snad daly nazvat Boží tvůrčí metody ve veliké většině případů. Tyto postupy jsou tak „přirozené", že svádějí k názoru, že jsou samovolné, mechanické a náhodné. Netýkají se jen stvoření hmotného světa, ale celého Božího zacházení se světem a s lidmi. Když se např. Bůh rozhodl, že bude mít svůj zvláštní lid, Izrael, vybral si jednotlivce a dal mu slib: Gn 12, 1-3. Tím byl tiše a nenápadně „nastartován proces", který vede přes Abrahamovy potomky, Egypt, Mojžíše, Jozue, Kanaan, Davida atd. až k Ježíši Kristu. Ježíš začíná budovat svoji církev – nový Izrael – z jednotlivců a opět je tu slib, poslání a cíl, k němuž to směřuje: Mt 28, 18-20. Každé dítě se rodí ze dvou zárodečných buněk svých rodičů složitým procesem. Podobný postup – jen s velkou změnou otcovství – zachoval Bůh i v případě narození svého Syna v lidském těle. Názor, že měl Mesiáš zázračně spadnout z nebe, navrhl až Pokušitel na poušti. Voda ve víno se proměňuje po tisíciletí na všech vinicích a nikdo to už nepovažuje za zázrak. Obilí roste na polích, z mouky se každodenně peče chléb pro miliardy strávníků... To jsou procesy, které považujeme za přirozené, a přece právě ty tvoří páteř Boží tvůrčí činnosti. Noemovi Bůh slibuje, že planetární i životní koloběhy nepřestanou probíhat: *„Setba i žeň a chlad i žár, léto i zima a den i noc nikdy nepřestanou po všechny dny země"* (Gn 8,22). Biblickou zprávu o stvoření veškerenstva jsme si navykli vykládat jako okamžité zázraky Boží, na něž teprve navázal přirozený vývoj jednotlivců i společenstev, pravidelný koloběh přírody, který můžeme pozorovat. **Moderní věda nám klade vážné otázky, zda celé stvoření hmotného světa neprobíhalo postupnými procesy z nepatrných začátků. Podivuhodnost Božího stvoření pak nespočívá v okamžitém dohotovení, ale v okamžiku počátku, který už nese úplný zárodečný plán celku.**

Můžeme shrnout, že přírodní vědy přesvědčivě dokazují, že evoluce proběhla, že se udály obrovské změny celé Země a života na ní. Vysvětlení JAK, jakými mechanismy vývoj probíhal, je však dosud neurčité a vědecké výklady se mění. Názory, že to bylo náhodné či naprosto spontánní, však nejsou udržitelné. Biblický popis v Genesis 1 je ve své době ojedinělý, skvělý výklad, ale nevysvětluje detailně procesy JAK to všecko probíhalo. Je to „rodopis nebe a země" (Gn 2, 4), na který navazují lidské „rodopisy" (Gn 5,1; 6,9; 10,1 atd.). **Bible není encyklopedie všeho**, a když ji za takovou vydáváme, snižujeme její věrohodnost v tom podstatném: **Bible je kniha o Bohu a o člověku**. Ve vztahu k přírodě a vesmíru přináší jedno jasné svědectví: **To vše, včetně nás lidí, je Božím stvořením**. **Jakým způsobem nás Pán Bůh tvořil, to přenechává naší práci, výzkumu, námaze a přemýšlení.** Na druhé straně nám žádná věda nevypoví nic věrohodného o Bohu, o jeho lásce k člověku, o Kristově oběti za nás, o věčném životě. Na to máme jen a jen Bibli, víru a zkušenosti ze života s Bohem.

RNDr. Pavel Javornický, CSc., vystudoval biologii na Karlově Univerzitě, prodělal vědeckou aspiranturu a pak pracoval v Hydrobiologické laboratoři ČSAV do roku 1976, kdy byl povolán Církví bratrskou ke službě kazatele na několika sborech.

Přál bych si - a modlím se za to - aby tyto moje pokusy oslovit věřící z trochu jiného úhlu posloužily k upevnění víry ve Stvořitele.

Víra a věda se vzájemně potřebují

V minulosti se často hovořilo o rozporu mezi vědou a vírou. Připomeňme si dvě skutečnosti, které k této představě výrazně přispěly.

(1) Vědec Galileo Galilei (1564 - 1642) se svým tvrzením, že Země obíhá kolem Slunce, dostal do ostrého rozporu s představiteli církve, tedy s reprezentanty křesťanské víry. Ti trvali na tom, že Slunce obíhá kolem Země. (2) Prakticky až do našich časů sahají spory kreacionistů s evolucionisty, v nichž jde o to, zda současný svět, resp. vesmír je dílem ukončeného aktu stvoření (ať už trvajícího právě sedm dní v doslovném souladu s líčením Genese, či třeba 7000 let, jak zmíněný biblický oddíl interpretují svědci Jehovovi), či je - v souladu s vědeckým poznáním - produktem evoluce,.

Podívejme se nyní na tyto zdroje napětí mezi vědou a vírou, či - asi výstižněji - mezi vědou a teologií institucionální církve minulých staletí, z pohledu současného poznání. Když se tvořila teorie relativity, ukázalo se, že k popisu skutečnosti je třeba zvolit určitou vztažnou soustavu. Tu lze spojit třeba pevně se Sluncem, jak činí heliocentristé, nebo se Zemí, jak činí geocentristé, případně ji lze zvolit i jinak. Heliocentrický popis je podstatně jednodušší a přirozenější, geocentrický zas odpovídá naší bezprostřední zkušenosti. Ve sporu geocentristů (oficiální katolická církev) s heliocentristy (Koperník, Galilei) tak pravdu měli svým způsobem ti i oni, či spíše, ona pravda leží někde jinde a obě strany se jí svým způsobem přibližují. Podobně je tomu se spory kreacionistů a evolucionistů. V procesu evoluce hraje roli náhoda. Co to však je? Není právě ona lidským vyjádřením toho, čemu my lidé nerozumíme a co je aktem Stvořitelovým?

Zkrátka, až na malé výjimky se dnes už víra s vědou nehádá, jak vyjadřuje titul sympatické knihy bratra Pavla Javornického. Jenže ono zde jde o více než o "klid zbraní" a rozdělení teritorií. Víra a věda se totiž navzájem potřebují. Předmětem vědy (jde zde především o přírodní vědy, což odpovídá anglickému slovu "science") je poznávání Božího stvoření. Jeho součástí jsou i přírodní zákony, které věda zkoumá. Pro Galileiho, Keplera a řadu dalších vědců byla hlavní motivací pro poznávání touha hlouběji prožívat Boží velikost. Obdiv ke Stvořitelovu dílu spojený s hlubokou osobní pokorou znamená veliké obohacení pro práci vědce. Pro oba zmíněné astronomy raného novověku i pro řadu dalších lidí vědy (např. pro M. Faradaye, J. C. Maxwella, Lorda Kelvina) byla víra důležitou výchozí pozicí pro jejich činnost.

Tento článek se ovšem neobrací ke komunitě vědců, nýbrž ke společenství křesťanů. A proto se blíže zastavme u druhého směru vzájemné potřeby - víra potřebuje vědu. Možná se někomu z čtenářů může toto tvrzení zdát opovážlivé a nepravdivé. Jistě nechci tvrdit, že by každý křesťan měl být vědcem. Nicméně k plnosti křesťanského života patří snažit se o stvoření co nejvíce vědět.

Ježíš shrnul Zákon do dvojpřikázání lásky. Láska je to nejvyšší. Ale co je to láska? Není jen věcí citu. Do lásky k Bohu podle Mk 12,30 je třeba zapojit i mysl a sílu, tedy duševní činnost, poznávání a konkrétní činy, jednání. Milujeme-li Boha, musíme jednat ve prospěch jeho díla, jeho stvoření. To však znamená, že je třeba vědět, co je pro stvoření prospěšné a co mu škodí. A k tomu slouží poznávání světa, poznávání přírody se všemi úžasnými zákonitostmi. Věda je tak darem, který umožňuje lépe vyjadřovat lásku k Bohu, a tak plnit první Velké přikázání.

Druhé Velké přikázání (Mk 12,31) vyzývá k lásce k bližním. Máme je milovat jako sebe samé. To znamená nesledovat individuální zájmy a sdílet se s druhými lidmi o Boží dary. A je při tom přirozené myslet i na ty naše bližní, kteří - bude-li to Boží vůle - zde budou žít v budoucnosti. Odpovědně přijmout toto poslání znamená poznávat bohatství Země a hledat cesty jeho ohleduplného, šetrného a spravedlivého využívání. Uvažování o sdílení s bližními nás může vést až za hranice přírodních věd do oblasti věd společenských. Tam nahlédneme v některém z příštích čísel.

Biblicky zakotvená křesťanská víra přijímá vědu s vděčností jako vzácný Boží dar. Patří k ní však i vědomí mezí lidského poznání, na začátku Písma vyjádřené zákazem jíst ovoce ze stromu vědění dobrého a zlého (Gn 2,17). Nerespektování této skutečnosti, pyšné stavění se na Boží místo, je vytvářením myšlenkových bábelských věží, a tak vede k chaosu, tedy k opaku tvoření.

Vírou přijímáme svědectví Písma o Bohu Otci, Stvořiteli, o Ježíši Kristu, Spasiteli, o Duchu svatém, Posvětiteli. Víra nám umožňuje prožívat skutečnost, že jsme byli stvořeni k obrazu Božímu, k aktivitě pro dobro. Její součástí je poznávání stvoření s jeho zákonitostmi. Abychom se mohli pro dobro angažovat, dostali jsme svobodnou vůli. Ta umožňuje, abychom poznání oproštěné od pýchy a provázené pokorou promítali do životních postojů a činů.

RNDr. Jiří Nečas
Odborný asistent na katedře matematiky Fakulty informatiky a statistiky VŠE, ordinovaný presbyter v Českobratrské církvi evangelické, mj. spolupracovník Ekologické sekce České křesťanské akademie, člen předsednictva Společnosti pro trvale udržitelný život.

Na titulu: *Michelangelo Buona-rotti, Stvoření Adama, freska na stropě Sixtinské kaple*

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

4/2013

30. ledna 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 13. února 2013

Z obsahu

* *Modleme se*
* *Církev je v krizi*
* *Pokoj lidem dobré vůle*

Poselství k neděli Sexagesimae

Nepromeškejte příležitost! Izajáš 55,6–12

Snad se vám už někdy v minulosti stalo, že jste měli na dosah nějaký velký úspěch, ale než jste se pořádně „rozkoukali“, bylo po úspěchu. Jde o promarněnou příležitost. Příležitost je velmi vhodný okamžik, kdy nám okolnosti hrají významně do karet, abychom něčeho dosáhli. Například v ledním hokeji je příležitostí chvíle vhodná ke střelení branky. A hokejista ji klidně může promeškat, když u puku není dostatečně včas a gól nevstřelí. Jistě ho pak taková promarněná velká šance trápí a mrzí.

Starozákonní prorok Izajáš rovněž píše o jedné takové velké příležitosti. Je to mimořádná příležitost, kterou bychom neměli za žádnou cenu promarnit. Prorok Izajáš píše o velké a jedinečné příležitosti vrátit se k Bohu. Je to velká výzva k hledání Hospodina, dokud je blízko. Nepřeslechněme tento naléhavý prorokův hlas, dokud je čas milosti, neboť přijde doba, kdy Boha už nebudeme moci najít, neboť naše životní pouť jednou provždy vyprší. Nikdo nevíme, kdy právě pro nás ten přelomový okamžik nastane. Nevíme dne ani hodiny, může to být klidně dneska, může to být za měsíc nebo za deset let. Jisté je pouze to, že tady a nyní máme jedinečnou příležitost přijít pokorně k Bohu a prosit ho skrze Ježíše Krista o odpuštění.

Nezmeškejte a nepromarněte velkou příležitost, neboť se už nemusí opakovat, ale „dotazujte se Hospodina, dokud je možno ho najít, volejte ho, dokud je blízko“.

Pavel Šebesta,
farář ČCE Hodonín

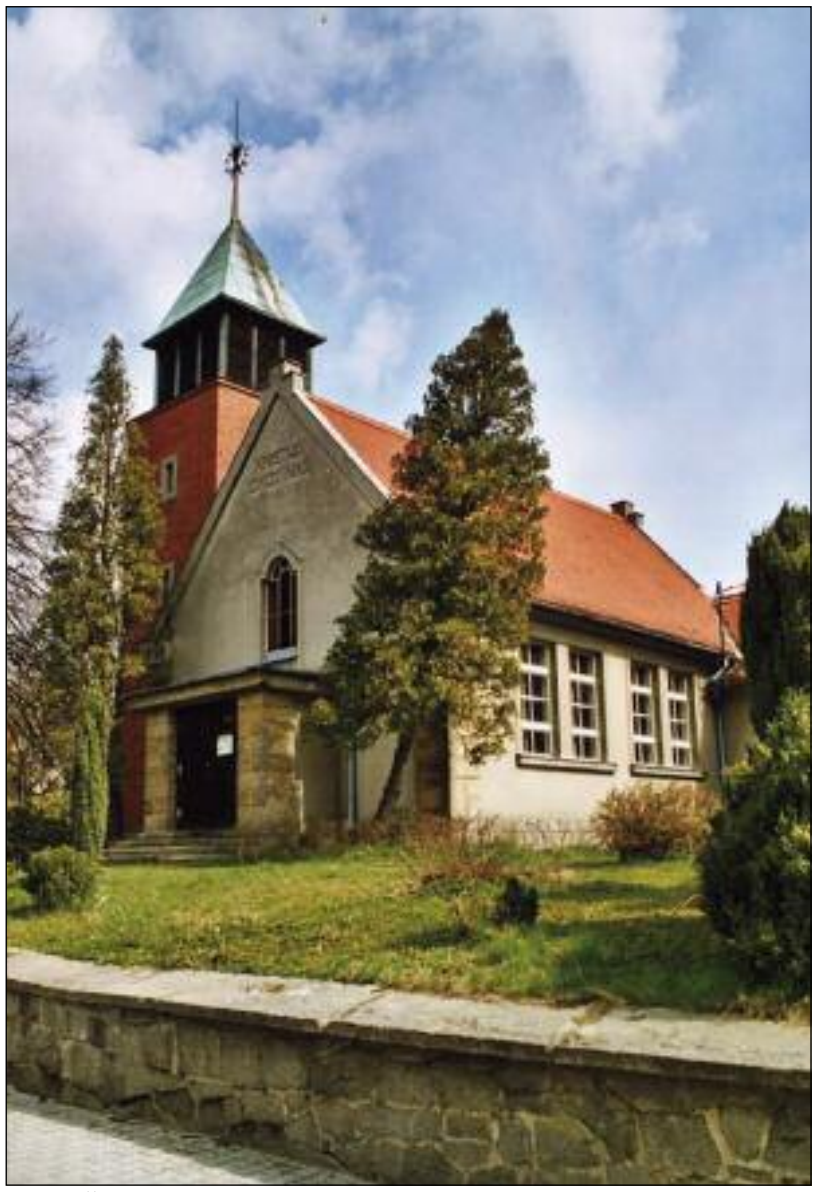

Kostel ČCE v Kralovicích navrhl architekt Hanuš Zápal - viz str. 3

Marek evangelista nebo Pavel apoštol

Ta otázka musela na mne počkat. V době mého mládí na mne neměla vliv nějaká duchovní literatura, nýbrž živí lidé, s nimiž jsem se setkával odpoledne a večer mimo školní budovu. Moji profesoři neměli na mne vliv, a to zřejmě proto, že byli duchovně lhostejní. I Masarykovo filosofické a náboženské dědictví jim zůstávalo cizí, v opačném případě by se na nich projevilo. Ten, kdo měl na mne vliv, byl sekretář kroměřížské Ymky, jenž měl k Ježíši evangelií vztah důvěry a poslušnosti. Následoval ho druhý, jehož vztah k Ježíši byl složitější, jako by četl a přemýšlel více nad poselstvím apoštolů Pavla a Jana o Ježíši než nad samým Ježíšovým evangeliem. Chci tím říci, že snad od počátku své duchovní cesty jsem často stával na rozcestí s otázkou, kterou cestou se konečně dát. Toto rozhodnutí na mne čekalo na evangelické fakultě, kde teologii Nového zákona, kam patří jak Ježíš evangelií, tak teologie apoštolů Pavla a Jana, přednášel prof. František Žilka. Avšak ani na fakultě mi nebylo dopřáno získat takový vhled do naznačené tematiky, abych se už rozhodl pro cestu s Ježíšem nebo apoštoly. Teprve jako kazatel evangelia tváří v tvář posluchačům s jejich problémy jsem byl přiveden k tomu, že nelze opustit žádnou z těch cest; smířil jsem, smím-li to tak říci, Ježíše s Pavlem a Pavla s Ježíšem. Podle situace a další známosti jsem se snažil oslovit posluchače jednou evangeliem Ježíše Krista a podruhé apoštolským svědectvím. Zřekl jsem se toho, abych jednu cestu stavěl proti druhé.

V misijní situaci volím ke kázání některý z Ježíšových evangelijních příběhů. Ovlivnila mne kniha Stanleye Jonesa, misionáře v Indii „Kristus na indické cestě“. Poučil mne, jak vzniká víra. Ne z učení o Kristu, ne z doktríny, ale z příběhů evangelia, které se dotknou srdce posluchačů. To znamená, že základem víry není nic jiného než Ježíš Kristus sám, obyčejná zpráva o něm. Ne učení, vypracované teologickou řečí, nýbrž prostá slova o Ježíši podle evangelií mají stvořitelskou moc víry, vzbuzují víru. V normální situaci, když kážu evangelium ve sboru, dbám spíše na to, abych je kázal z jeho středu jako poselství Vzkříšeného, neboť jsem si vědom toho, že máme evangelia jen díky Velikonocům. Bez Velikonoc by jich nebylo. Vůbec bez velikonočního vzkříšení nevěděli bychom nic o Ježíši, zmizel by on i jeho jméno.

Velikonoce svou zprávou o vzkříšení, ale také o utrpení a smrti na kříži, připomenou, že se tak musely stát, aby promluvily ke všem hříšníkům o odpuštění hříchů a věčném životě díky Kristovu kříži. Ten kříž není němý, je víc než minulý děj, nepatří do historie tak, že by v ní zapadl, přesahuje ji tak jako celé svědectví o Kristu, kterého učedníci znali od začátku jako dvanáctiletého židovského mládence a pak jako vůdce a mistra až do bouřlivých událostí, jimž vévodí na jedné straně kříž a na druhé vzkříšení. U Marka se můžeme dovědět, kdo je Ježíš Kristus; o víře vás nejlépe naučí myslet apoštol Pavel. Slyšme, že od všech náboženství se křesťanská víra liší tím, že se vztahuje k historické osobě z masa a krve, skrze niž Bůh jedná s lidmi. Zjišťujeme, že to byla pro křesťanství veliká škoda a chyba, že v církvi byla evangelia odložena dozadu za učením o Ježíši. Jinými slovy: nejprve Pavel se svou doktrínou, potom teprve Marek. Odůvodňovalo se to tím, že evangelia nám neposkytují tak čisté poznání Ježíše a víry, jak to činí apoštol Pavel a Jan. Posléze se církev dohodla ústy svých novozákonních teologů na tom, jak to poznamenal jasnozřivě Petr Pokorný, že budeme chápat apoštola Pavla jako toho, kdo píše o víře, zatím co Marek nám ji ukázal na Ježíšově životě, na jeho chození, mluvení a činění, smrti a vzkříšení, aniž by je Nový zákon stavěl proti sobě.

Kristus je nejprve člověk, pravý člověk. Jak je obtížné to vyznávat a nesklouznout do pohrdání jeho lidstvím, můžeme vidět u Luthera: obořil se do Markova evangelia: „Jsou to samé povídačky, které nám nemohou říct, kdo je Ježíš. Ty anekdoty jsou na to příliš hrubé.“ Luther by chtěl o Ježíši napsat s velikou něžností, aby vysvitlo, jak je v prostém lidství přítomen Kristus Boží Syn. Z tohoto pohledu by přece mělo první místo mezi novozákon-

Dokončení na str. 2

Ostrov jménem Jistota

Na širém moři naděje
pluje má loďka života,
nevím, kde ji vítr zavěje,
zda najde ostrov jménem Jistota.

Hledám ten ostrov den co den,
zdolávám vichry a bouře,
snad není jen pouhý sen,
zahalen do tmy a kouře.

To Bůh je tím ostrovem,
co naději mi dává,
to pouze jím jsem osloven,
on je ta Cesta pravá.

Jaromír Šturc

Věříme Kristu?

Co vše se skrývá za pojmem víra (rozumějme: křesťanská víra)? Různá pojednání na toto téma se často zaměřují na to, co víra není. Víra bezesporu znamená mnoho, má mnoho vrstev a není cílem tohoto zamyšlení je vyčerpat. Naopak, budeme zde sledovat jeden důležitý, byť neprávem opomíjený aspekt víry.

Člověk se v životě často rozhoduje. Vědomě či nevědomě při tom používá různá rozhodovací kritéria tak, aby se rozhodl co nejlépe. V naší civilizaci nejužívanějším kritériem je maximalizace peněžního zisku (popř.minimalizace peněžní ztráty). Hodnotový systém založený na penězích prostupuje naším myšlením i jednáním.

První a poslední československý ministr životního prostředí Josef Vavroušek postavil vedle sebe zmíněný "tradiční" hodnotový systém a systém "alternativní", vyzdvihující takové hodnoty jako zdraví, dobrá pohoda, láska, přátelství apod. Ukázal, že právě tyto alternativní hodnoty lidskému nitru, lidské podstatě odpovídají daleko lépe než ony tradiční, vyjádřitelné penězi. Přesto však se člověk běžně rozhoduje tradičně.

Při četbě evangelií si můžeme uvědomit, že Ježíš přináší také určitý hodnotový systém. Nejvýrazněji je tomu v Kázání na hoře (především v blahoslavenstvích) a v Přikázáních lásky. Ježíšův hodnotový systém prostupuje jeho učením, rozhodováním i jednáním. Je nápadně blízko Vavrouškovu alternativnímu systému.

Opustit peníze jako důležité hodnotové kritérium vyžaduje určitou odvahu. Odvahu víry. Jde o to uvěřit Kristu, že má pravdu, že jeho hodnoty jsou ty pravé a že nelze sloužit současně Bohu i "mamoně". A o tuto složku víry nám v tomto zamyšlení především jde.

Vývoj globálního životního prostředí ukazuje, že rozhodování stavějící na penězích vede do slepé uličky, či spíše ke kolapsu. Svět potřebuje jiné rozhodovací kritérium (či jiná rozhodovací kritéria). Do této nouze světa zní Ježíšovo "já jsem ta cesta, i pravda, i život". Není jiné cesty. Svět potřebuje Krista, potřebuje věrohodné svědectví o něm. K němu patří i víra, že on má skutečně pravdu, že jeho rozhodovací kritéria jsou ta pravá, odpovídající nejvlastnější podstatě člověka i celého stvoření.

Jiří Nečas

Z církví doma i ve světě

2013 – Rok Bible kralické

V roce 2013 uplyne 400 let od vydání kralické Bible a synodní rada Českobratrské církve evangelické vyhlásila rok 2013 „Rokem Bible kralické“. Českobratrská církev evangelická připravuje ve dnech 13. až 15. září 2013 - spolu s obcí Kralice nad Oslavou a o. s. České studny – oslavy vydání Bible kralické v Kralicích nad Oslavou, kdy se má uskutečnit celocírkevní shromáždění. Na přípravách oslav a akcí k tomuto významnému výročí pracuje komise pro reformační i jiná křesťanská výročí při synodní radě Českobratrské církve evangelické.
V říjnu 2013 se na Evangelické teologické fakultě UK (Černá 9, Praha 1) uskuteční konference k výročí Bible kralické zaměřená na širší dějiny Bible v období české reformace. Česká biblická společnost připravuje k tomuto výročí vydání Bible kralické s poznámkami.

Proměny

Uplynula desetiletí od doby, kdy jsem se poprvé setkal s brožurou „Dýka a kříž“ a v ní se jménem Nicky Cruz. Později jsem četl i jeho prvotinu „Utíkej, malý, utíkej!“. Nedávno se mi v jeho záležitosti otevřely další obzory. Myslím, že by mohly zajímat také někoho dalšího, i když nepůjde o překlad, ale o moje shrnutí kapitoly nazvané „Pedro“.
Nicky se v ní vrací do doby, kdy ještě prožíval své dny v kruhu nebezpečného gangu. Nebyl to v New Yorku gang jediný a Nicky měl vážného protivníka, se kterým se nejednou se střídavým štěstím utkal. Vždy šlo o zdraví a o život. Naposled Pedra těžce zranil a zatímco se jeho soupeř válel v bolestech na chodníku, líbal Nicky jeho atraktivní dívku. Nicky prošel díky svědectví Davida Wilkersona velikou proměnou, ale účty zůstaly nevyrovnány. Pedro hledal příležitost, jak protivníka zničit. Naskytla se pět dní po Nickyho obrácení. Vycházel právě neozbrojen z kostela a jeho obranný systém byl předchozími událostmi nadobro ochromen. Pedro se před ním neočekávaně vynořil a zaútočil na něj nožem. Nicky nastavil noži namířenému na srdce Bibli. Další rány zachytil rukou, kterou se chránil. Aby se mohl bránit, ulomil z auta anténu, jejíž částí by mohl Pedra oslepit. Potom ji odhodil a zavolal k Pánu Ježíši o pomoc: „Prosím tě, Pane Bože, abys mne ochránil. Pomoz mi, Ježíši. Nemyslel jsem, že tě budu o něco takového žádat, ale postarej se o mne. Nechci se s tím chlapem pouštět do boje.“ Pedro se zarazil a otázal se: „Cos to řekl?“ „Řekl jsem, že je Ježíš Kristus na cestě, aby mne zachránil,“ odvětil jsem. Zarazil se. „Opravdu tomu všemu věříš?“ „Ano, věřím. Už nikdy nechci s nikým bojovat.“ Pohlédl na mne z hlubiny nenávisti a pak odešel. Mohl mne zabít, ale neudělal to.
Hledal další příležitost. Našel ji po pěti letech při Nickyho evangelizaci v Chicagu. Ocitl se tam na útěku před spravedlností pro zločin, jehož se dopustil v New York City.
K oltáři proudily zástupy. Uprostřed nich Pedro. Ne jako kajícník, ale jako posel smrti. Probíjel se mezi kajícníky. Modlil jsem se: „Dej, Bože, ať po tom, co jsme tu prožili tolik radosti, se tu neuhnízdí zármutek a bolest.“
Vykročil jsem mu vstříc a snažil jsem se odhadnout, zda nedrží pistoli nebo nůž. Oslovil mne: „Nicky, toužím po Ježíši! Dotkl ses mne. Dotkl ses mého srdce. Přišel jsem, abych tě zabil. Seděl jsem na druhém balkoně a chystal jsem se tě odstřelit. Ale ty a tihle lidé jste se mne dotkli. Toužím po Ježíši. Toužím po něm nyní.“
Objali jsme se a já jsem cítil pod jeho kabátem zbraň. Poklekli jsme vedle sebe, plakali jsme a objímali jsme se. A on přijal Ježíše do srdce.

Pavel Fojtů,
red. upraveno

Marek evangelista nebo Pavel apoštol

Dokončení ze str. 1

ními svědky připadnout Markovi a jeho evangeliu tak, jak je napsal. Je nejstarší ze všech a pokud jde o historickou událost Ježíše jako člověka, náleží mu naše nepochybná víra. Je jí hoden. Horší příklad pohrdnutí Markovým evangeliem slyšme ze slov německého novozákoníka Rudolfa Bultmanna: „Vše, co můžeme zvědět z Markova evangelia o Ježíšově životě a jeho osobnosti, se rovná nule.“ Z těch slov nemluví přesvědčení, ale pouhá skepse, tak přehnaná, že nenachází souhlas ani u světských historiků. Novozákoníci se dobrali v té věci přesvědčení, že chceme-li vědět, kdo je Ježíš Kristus, nabízí se jako nejdůvěryhodnější Markovo evangelium. Právě to, čím se liší křesťanská víra od jiných náboženství, je nesporná historická skutečnost – osoba Ježíše Krista, nikoliv idea. Poznávám ho v jeho nahé skutečnosti, o níž musím vědět, že je víc než ta skutečnost sama, neboť se zároveň stala schránou jeho utajeného božství. Dotykem nezjistíš jedno ani druhé. Ani tělo, protože se ukázalo, že dotyk není s to zjistit, co je zjistitelné jen vírou – božství, přítomné v těle. Přirozený člověk to nemůže posoudit. Je mu to bláznovstvím, nemůže to chápat, protože se to dá posoudit jen Duchem (1 K 2,14). „My však mysl Kristovu máme,“ tak končí apoštol Pavel, aby povzbudil křesťany ke křesťanskému kristovskému myšlení a nebál se posuzovat všechno (1 K 2,13). Čtěte si ty věty a nemějte apoštola Pavla za naivku, který neví, jaké posluchače a čtenáře má před sebou. Apoštol nepočítá s kvalitou, která v nás není: počítá s tím, že člověk obdařený Duchem je schopen posuzovat všechno (1 K 2,13). Duch svatý uděluje poznání Ježíše jako Krista.
Pozval jsem vás do školy Markova evangelia. Ti, kdo spíše než s Duchem svatým počítají se svým duchem, jsou v nebezpečí, že ublíží Markovu evangeliu. Obvykle je deformují tím, že za jeho skutečnými příběhy chtějí tušit a objevovat ideje a v tom směru evangelium vykládat. Jeho člověčenství jim zůstává cizí. Tato filosofická hra prozrazuje svůj nebezpečný záměr, chce i z nás učiniti jakési vyvolence bez lidského příběhu, kteří nepotřebují odpuštění a spasení. Odlidštěné evangelium, chápané jako triumf nad jeho prostou skutečností, nebude hojit vředy a rány, ale zastírat skutečnou bídu člověka a světa deodoranty těch nejsvětovějších značek. Je trapné zjistit, že i zde se klaníme pohanské velmoci a za své tragické pomýlení tvrdě platíme.
To, co tu vykládám, není strašítko, je to skutečnost, kterou bych mohl doložit statisticky, ale to není potřeba, protože jak známo, filosofové a producenti kosmetiky už celá staletí nechodí do kostela. Apoštol Pavel jich ve svém shromáždění moc neviděl. Ta tragédie není v tom, že je v církvi málo filosofů, ale že se spikli, aby celé křesťanské poselství na svém skřipci zdeformovali a propašovali je do církve. Vina byla na obou stranách. Dějiny křesťanské církve nám o té tragédii a zradě mohou povědět dostatečně. My pohrobci už tu zradu necítíme, žijeme v její atmosféře.
Proto vás znovu zvu do Markova evangelia, které se jediné soustředilo k tomu, abychom se dozvěděli, kdo je Pán Ježíš Kristus jako člověk a historická osoba, která se pohybuje, mluví, chodí, činí v realitě života, a to zřejmě proto, aby si čtenáři, já a vy, znovu připomněli, že tento život není předkrm, ale už pokrm a lépe úkol, aby náš pozemský život nevyšuměl do prázdna. Apoštolu Pavlovi vzdávejme chválu a díky za to, že nás naučil vnímat víru jako ospravedlňující vztah k Ježíšovu životu, již vzkříšenému, který jako jedno potřebné sahá do věčného zítřka. Očekávejme, že nám s těmito dvěma svědky bude dobře.

Josef Veselý

Přívětivější tvář islámu

(Thajský ostrov Sukorn, zima 2012–2013)

„To, prosím tě, radši nedělej!“ odrazuji manželku od záměru svléknout si košili. Na veřejné komunikaci (polosilnici, polocestě) na thajském ostrově Sukorn (v provincii Trang) jsme široko daleko jediní cyklisté. Na chvilku jsme zastavili, abychom se osvěžili zbylou vodou. Je vedro k zalknutí, prosincové slunce praží. Navzdory vší schvácenosti je záhodno, varuji, dodržovat základní „ustrojovací kázeň“. Před chvilkou jsme totiž minuli mešitu …
Manželka, propocená až po kořínky vlasů, volí kompromisní řešení, kdy část horní poloviny těla – od podprsenky do pasu – zůstává odhalena. Konstatuji, že i po letech má hezkou postavu, zároveň ji nabádám, aby se alespoň držela těsně za mnou. Pak znovu šlápneme do pedálů …
Sebemenší pokus o „umravnění“ ze strany místních muslimů (natož náběh k lynči) se kupodivu nekoná! Tak jako předtím nás míjejí v protisměru či předjíždějí různá – dvoustopá či vícestopá – motorová vozidla, jejichž osádka na nás vesměs přátelsky kývá a haleká. (Jezdí se – jako všude v Thajsku – vlevo, pokud to stav vozovky dovoluje.) Některá vozítka řídí devítileté, desetileté, dvanáctileté děti, nejednou – jak ostřeji vnímám až nyní – dívky... Islám na ostrově Sukorn má zkrátka podstatně přívětivější tvář oproti tomu, jak jej obvykle prezentují masová média …
Večer znovu projíždíme část vnitrozemí ostrova na skútrech. Já v tandemu za synem, manželka – již patřičně ustrojená – v tandemu za synovcem. Původní příznivý dojem z kontaktu s místními lidmi se potvrzuje a prohlubuje. U stánku vylamuje manželka (to je celá ona, už dlouho nebyla žádná scéna!) z trsu dva minibanány („babybanány“, aromatické a velmi chutné); trhovkyně bez mrknutí oka účtuje pět bathů, tj. asi tři české koruny. (V turisticky „profláknutějších“ oblastech obchodníci zpravidla trvají na tom, že je třeba zakoupit celý trs včetně kusů méně pěkných.) Po motoristické minihavárii doráží později na ubytovnu švagr (putuje nás tuto zimu společně po Thajsku deset). Nadšeně vypráví, jak se seběhla celá vesnice, aby mu ošetřila koleno a pomohla natankovat …
Nedávno zesnulý anglikánský teolog, islamolog a judaista Kenneth Cragg (8.3.1913–13.11.2012) shrnul své pojetí vzájemných vztahů mezi třemi abrahamovskými tradicemi (křesťanstvím, islámem a židovstvím) do ústředního pojmu **„hospitality (pohostinnost)“**. Muslimskou pohostinnost jsme na Sukornu pocítili obzvlášť intenzivně.

František Schilla

Reformovaný teolog Eduard Böhl

(18. 11. 1836 v Hamburku – 24. 1. 1903 ve Vídni)

Pocházel z luterské rodiny v Hamburku, gymnázium navštěvoval v Hamburku a v Berlíně, teologii studoval v Berlíně, Halle nad Sálou a v Basileji. Tam se stal 1861 soukromým docentem pro Starý zákon, přestoupil do reformované církve a 1864-1899 byl ve Vídni profesorem dogmatiky, symboliky, biblické teologie, apologetiky, náboženské filosofie a pedagogiky. Oženil se s Annou Kohlbrüggovou, dcerou novoortodoxního faráře nizozemsko-reformovaného sboru v Elberfeldu (dnes část Wuppertalu).
Měl značný vliv na české bohoslovce, kteří tehdy povinně studovali ve Vídni (mj. H. Tardyho, V. Šuberta, L. Hájka, F. Šebestu, V. Pokorného, F. Prudkého, Č. Duška, L. B. Kašpara a J. E. Szalatnaye), a na život reformované církve v českých zemích, Uhrách a Nizozemí.
Spojoval vědeckou teologii s osobní zbožností, vážil si Luthera a byl respektován i jeho stoupenci, účastnil se církevního života a na generálním synodu 1889 podporoval presbyterně-synodní zřízení navrhované českými poslanci. Jmenuje se po něm nadace "Eduard-Böhl-Stiftung".
Z jeho spisů jmenujme aspoň "Dogmatiku" (1887, vyšla znovu 2004), "Christologii Starého zákona" (1882) a "O inkarnaci slova Božího" (1884). Přispěl do edice "Souhlas učení Bratří českých s učením reformovaných církví" (1874) a vydával rovněž časopis "Evangelischer Sonntagsbote für Österreich".
Pro náš protestantismus v druhé polovině 19. a první polovině 20. století měl mimořádný význam pro svou bibličnost a pro spojení akademické teologie se životem církve.

Bohuslav Vik

Legislativa a současnost

Neustále se tvoří spousta zákonů, aby se Česká republika přizpůsobila okolnímu světu. Někdy mi připadá, že se v našem státě legislativně spamuje. Mnoho nástrah, mnoho Damoklových mečů přináší rádoby obrana před vnější a vnitřní sférou. Mnoho paragrafů visí až nad budoucnem. Tak jak se mohou občané připravovat na změny? Dost divné, když se hazarduje s existencí národa!
Dle mého názoru by se měla legislativa zpřehlednit, aby se v ní lidé snadno orientovali. Dříve stačilo Desatero Božích přikázání, později zákon o milování našich bližních, dále pak definice toho, kam až sahá naše svoboda.
Současná skládka zákonů jenom zhoršuje mezilidské vztahy, ubližuje občanům i samotnému státu. Dnes by mi příznivci veřejného nepořádku sdělili trapnou větu, že se mám vrátit do hrobu.
Jsem pro zachování dobrých, konstruktivních a spravedlivých paragrafů. Veškeré nesmysly je nutné seškrtat. Poté je nezbytné provádět jazykovou korekturu. Musí se na to udělat poctivá brigáda. Také Evropu i okolní svět je nutné poučit, aby nedocházelo k historickým, společenským a ekonomickým omylům.
Zde může být málo skutečně hodně. Jasnost a přehlednost musí být podporována, platnost a účinnost zodpovědně stanovena. Stát nesmí být zasažen arbitrážemi a ekonomickými sankcemi. Nechť je národní a mezinárodní dialog ve svobodném duchu. Nelze používat růžové brýle v této záležitosti, která vyžaduje zodpovědnost, respekt a výraznou pozornost.

Václav Kovalčík

Architekt Hanuš Zápal, evangelík z Plzeňska

Přestupové hnutí po první světové válce znamenalo na Plzeňsku vznik nových sborů ČCE. Tedy v území dosud výrazně katolickém. Zásluhou intenzivní a obětavé práce farářů Karla Machotky a Ebenezera Ottera z Plzně i K. P. Lanštjáka z Prahy-Žižkova a dalších zde tehdy začaly vznikat kazatelské stanice, z nichž se v následujících letech vytvořily samostatné sbory. Na severním Plzeňsku se střediskem pro tuto oblast staly Kralovice. Za farní sbor byly prohlášeny 11. září 1922, když farářem se stal Jaromír Kryštůfek. Prvním kurátorem zdejšího sboru byl zvolen učitel Zápal. Jeho syn, Hanuš Zápal (1885-1964), rovněž aktivní člen sboru, vystudoval architekturu a svým životním dílem oprávněně získal uznání jako přední český architekt první poloviny 20.století. V jeho bohaté tvorbě zaujímá nepřehlédnutelné místo kostel a fara v rodném kralovickém sboru. Pozoruhodná a působivá stavba sborových budov je v rámci vývoje české novodobé architektury uváděna také v díle „Umělecké památky Čech“ (1978). Kostel byl posvěcen synodním seniorem Josefem Součkem 21.října 1934, kdy ve sboru působil farář František Šturc. V citovaných Uměleckých památkách je však stavba datována již do dvacátých let. Vzhledem k architektonickému výrazu budov se domnívám, že projekt byl arch. Zápalem skutečně vytvořen již o řadu let dříve, nežli došlo k jeho realizaci.

Ing. arch. Hanuš Zápal vystudoval v letech 1903-1909 architekturu na ČVUT u profesorů Josefa Schulze a Jana Kouly. Většinu svého aktivního života spojil se službou městu Plzni. Řada jeho realizovaných projektů rovněž stojí v plzeňském okolí. Přímo v Plzni patří dodnes k významným architekturám řada Zápalových staveb. Můžeme zde uvést nejvýznamnější z nich jen ve výběru.

Pozornost si jistě zaslouží Zápalem projektované Plzeňské krematorium (1924 až 1926) - umístěné na ústředním hřbitově města Plzně. Na tomto hřbitově lze nalézt i výsledky Zápalovy pomníkové tvorby – pomník dětí zastřelených maďarskými vojáky v roce 1918, dále pomník plzeňského purkmistra Václava Petáka či pomník spisovatele Karla Klostermanna, literárním dílem spjatého s prostředím Šumavy. K výrazným architektonickým dominantám dodnes patří budova tzv. Mrakodrapu (1924), ve své době nejvyššího obytného domu v Plzni. Řadí se k ní reprezentační budova Měšťanského pivovaru (1917)), objekt Masarykova léčebného a výchovného ústavu pro zmrzačené děti (1925-29), právě tak jako budova Ústavu pro hluchoněmé děti (1931) či úřadovna městských technických úřadů (1929-30). V Zápalově architektonickém díle zaujímají významné místo školy. Projektoval a realizoval jich úctyhodnou řadu. Snad nejvýznamnější z nich je v Plzni budova býv. Vyšší hospodářské školy (1924), dnes Lékařské fakulty a stejně tak i Masarykova škola na Jiráskově náměstí (1923). Také v plzeňském okolí bylo postaveno několik škol podle Zápalova návrhu. Z nich vyniká dominantní budova školy v Plasích (1933-34). Nejen v okolí Plzně (Kaznějov, Horní Bříza) lze nalézt další Zápalovy školní objekty, ale také v Domažlicích či Železné Rudě.

K dalším Zápalovým výrazným stavbám v Plzni patří i vilové objekty, např. rodinný dům Ladislava Lábka, zakladatele plzeňského Národopisného muzea (1922), ale také další veřejné budovy. Z plzeňského okolí stojí za upozornění sanatorium v Janově u Mirošova (1928-29), nebo dnes již neexistující turistická chata na Krkavci (1924) či dřevěný objekt ozdravovny pro děti u Šidlovského rybníka (1923).

Kromě vlastní projekční činnosti se H. Zápal výrazně podílel na záchraně architektonických památek Plzeňska. V první řadě to byl Mariánský Týnec – kostel Zvěstování P. Marie s proboštstvím a ambity. Je to vynikající barokní architektura z 18. století, dílo proslulého J. B. Santiniho. Stavební stav areálu se zhoršoval již od počátku 20. století, v roce 1920 se dokonce zřítila kopule chrámu. Právě arch. Zápal to byl, kdo se postavil do čela snah o obnovu této významné památky. Jako předseda spolku, usilujícího o obnovu Mariánského Týnce, obětavě působil až do roku 1952, kdy byl spolek zrušen. O záchranu církevních památek v dané politické situaci již nebyl zájem. Přesto se do té doby podařilo Zápalovi realizovat řadu konzervačních prací. Zcela jistě by bylo jeho osobním zadostiučiněním, kdyby se byl dožil toho, že v nových politických poměrech došlo k obnovení původních věží proboštství (1993-94) a v následujících letech konečně k rekonstrukci chrámové kopule! - H. Zápal se kromě toho podílel i na opravě kostelů ve Starém Plzenci (románská rotunda sv. Petra), v Plzni (kaple U Ježíška)) a ve Vejprnicích (kostel sv. Vojtěcha). V oboru památkové péče byl rovněž publikačně činný.

Shodou okolností jsem se s arch. Zápalem osobně znal, dokonce už od svého dětství. Jeho otec, učitel a pozdější kurátor kralovického sboru, byl v přátelských stycích s mým pradědečkem Janem Dykem, na přelomu 19. a 20.století ředitelem měšťanské školy v Kralovicích a významným regionálním historikem, takže se Hanuš stal věrným přítelem rozvětveného rodu Dyků. Z rodinného vyprávění znám řadu příhod svědčících o jeho laskavosti a obětavosti. Pro mne v dětství to byl „strýc Hanuš“, vlídný a přátelský starý pán. Později, již jako zájemce o historické památky a jejich ochranu, jsem se seznámil s jeho úsilím o obnovu Mariánského Týnce. A ještě později, jako posluchač historie, jsem se díky svému zájmu o dějiny architektury dostal i k Hanušovu architektonickému dílu. Velmi mi imponovalo. Takže mne pochopitelně těší, že v poslední době historikové umění dospěli k vysokému ocenění Zápalovy projektantské činnosti.

Hanuš Zápal je nesporně právem považován za nejvýznamnější osobnost západočeské architektury první poloviny 20.století, ale zaujímá čestné místo i v širších souvislostech vývoje novodobé české architektonické tvorby.

Michal Flegl

Poznej sám sebe

Vybavila se mi jedna stará japonská pověst. Vypráví o slavném pyšném a horkokrevném válčícím samurajovi, který úplně běžně uťal hlavu každému, kdo mu zavdal sebemenší příčinu. V té době představoval samuraj pro obyčejné lidi zákon a takové chování se podle tehdejšího zvyku chápalo jako normální.

Ale jednoho dne, když ten mladý samuraj opět někomu uťal hlavu a právě si vyčistil meč od krve a zaseknul ho zpět do pochvy, začalo ho trápit pomyšlení, že bohové možná jeho činy neschvalují a pošlou ho do říše pekelné. Zatoužil dovědět se víc o věčnosti a navštívil skrovnou poustku zenového mistra jménem Kazanki. Samuraj zdvořile odložil svůj meč katana, ostrý jako břitva, hluboce se uklonil a řekl: „Pověz mi, prosím, o nebi a pekle !“

Mistr Kazanki se na mladého samuraje upřeně zahleděl a usmál se. Pak se začal smát stále víc a víc, jako by bojovník pronesl něco šprýmovného. Kazanki ukázal prstem na popletený výraz na samurajově tváři, pak tím prstem zahrozil a s hlasitým smíchem řekl: „I ty jeden hlupáku nevzdělaná! Ty si troufáš ptát se mne, moudrého mistra, na nebe a peklo ? Nemarni můj čas, ty pitomče! Jsi příliš tupý, než abys takové věci mohl chápat !“

Samurajovi se začala vařit krev v žilách. Kdyby to tak řekl někdo jiný! Už samotné gesto stačilo, aby ho zabil! A teď se navzdory těm urážkám snažil ovládnout.

Mistr Kazanki ještě neskončil. Nedbale prohodil : „Je nabíledni, že mezi tvými předky se nenašel ani jeden, který by měl mozek v hlavě. Celý ten váš slavný rod je jen banda hulvátů a pošetilců, co nerozumí jedinému slovu… Nejsi nic než hrubec, nemám chuť plýtvat časem na tvoje otázky!“

Samuraj se cítil uražen ve své důstojnosti. Zmocnila se ho vražedná zuřivost. Vyskočil a zvedl meč, aby zenovému mistrovi uťal hlavu. Právě v tu chvíli mistr Kazanki ukázal na samuraje a klidně řekl: „No vidíš, tak takhle se otvírají brány pekla.“

Bojovník strnul. V tom okamžiku jeho mysl osvítilo světlo a on porozuměl, co je podstatou pekla. S překvapením uzřel pravdu v tom, co mu mistr objasnil o zuřivosti, jež ho měla ve své moci : peklo není místo, kam by se mohl dostat, ale místo, jež člověk nosí v sobě. Uklidnil se, padl na kolena, položil meč vedle sebe a hluboce se svému učiteli poklonil a poděkoval mu za jeho vysvětlení: „Mistře, má vděčnost za poučení, které jsi mi poskytnul, nezná mezí. Děkuji ti. Děkuji ti nastokrát !“

Zenový mistr Kazanki se jen usmál, znovu na něho ukázal a pravil: „ A takhle se otvírají brány nebes.“

Možná, že tenhle samuraj jsi ty.

Z knihy Dan Millman: Sokrates
(vydal EMINENT 2005)
vybral Miroslav Šlechta

Dva pohledy

V č. 35/2012 jsme na 4. straně otiskli Vyjádření synodní rady českobratrské církve evangelické k vývoji ve společnosti. A nyní zde předkládáme dvě odlišná stanoviska na toto „Vyjádření“, která umožňují se seznámit nejen s různými názory, ale i s důvody, které tyto autory, naše spolubratry a spoluobčany, vedly k vyjádření jejich nespokojenosti a spokojenosti s tím, co v uvedeném Vyjádření bylo uvedeno.

Pastýřský(?) list

"Vyjádření synodní rady ČCE k vývoji ve společnosti" je pro mne vánočním dárkem, jehož jsem se nenadál ani v nejhorším snu. Nikdy nemělo spatřit světlo světa. Je to vyjádření neodpouštějící, ostrakizující členy jedné z politických stran, jako by nebylo známo, že právě jejich třiadvacet let trvající ostrakizace je příčinou jejich volebního úspěchu. Je to vyjádření štítivě se odvracející od voličů, kteří ze zoufalství nad stavem věcí veřejných poslali do krajských zastupitelstev komunisty. Je to vyjádření paternalisticky radící politikům na krajské úrovni, jak mají sestavit krajské rady, vyjádření předsudečné, již dopředu jasno mající, že komunisté v krajích budou vládnout špatně, že jsou to lidé nehodní. Toto vyjádření neobrušuje hrany, nýbrž naopak - v beztak již vzrušené atmosféře ještě přilévá olej do ohně. Nestmeluje, rozděluje. Ony nestačily "restituce", to muselo ještě přijít "vyjádření"! Jestliže se synodní radě zdá, že jsem spolu se svým národem mravně na dně, pak mnohem horší je to, že jsem navíc na dně se synodní radou. Šedesát let své církvi slouží na různých úrovních. Teď abych si rozmýšlel, než někomu řeknu, že jsem kurátorem farního sboru ČCE.

Jaroslav Kraus, Mariánské Lázně

Poděkování synodní radě

Chtěl bych vyjádřit poděkování za to, že se synodní rada odhodlala k takto konkrétnímu prohlášení, které vyvolává různé reakce, kladné i kritické, přijímající i odmítající.

Mám za to, že dík patří synodní radě v prvé řadě proto, že se k tomuto konkrétnímu vyjádření prostě odvážila. Možná si klade otázku, zda neudělala něco špatně. Neudělala. Pojmenovala přibližování ČSSD ke KSČM jako problém. Chtěl bych jí poděkovat už za odvahu k vyjádření svého názoru. Do budoucna bych uvítal více takových konkrétních a možná i kontroverzních prohlášení, která jsou vždy lepší než prohlášení žádná nebo prohlášení nemastná neslaná, která sice nikoho nenadzvednou, ale také nic neřeknou a v podstatě upadnou v zapomnění.

Jsem rád, že toto vyjádření vyvolalo diskuzi (mám na mysli věcnou a férovou diskuzi), které je zapotřebí. Jsem rád, že se této iniciativy chopila právě synodní rada. Chápu to tak, že synodní rada nechce „stanovit“ jediný správný názor, ale že pojmenováním určitého problému chce o věcech vyvolat diskuzi a odhalit vlastní pozice a postoje. Za to jí patří dík a podpora.

Jsem vděčný i za odmítavé reakce na vyjádření synodní rady. Nicméně se domnívám, že veřejně deklarovaná, a tedy jasně přiznaná pozvánka KSČM k vládě (na všech úrovních státního zřízení) ze strany ČSSD je vážným problémem, který sotva lze nějak ospravedlnit a zařadit do řady jiných problémů naší současnosti.

Mám za to, že přibližování ČSSD ke KSČM je problém, který nemá srovnání. K moci se dostávají lidé (viz Karlovarský kraj), kteří například veleli pohraničním jednotkám a kteří střelbu do uprchlíků na hranicích nepovažují ani dnes za „problém“. Domnívám se, že synodní rada svým prohlášením nezpochybňuje ČSSD jako takovou. Mám za to, že synodní rada vyzdvihla myšlenky a program, pro který si lze ČSSD jako demokratické strany vážit a volit ji. Pochopil jsem to tak, že synodní rada vyjádřila znepokojení nad přibližováním ČSSD ke KSČM. Znepokojení nad tím, jak největší levicová a jistě demokratická a sympaticky proevropská strana se z pragmatických důvodů přibližuje stále více ke KSČM (spíš než by se přibližovala KSČM k ČSSD!).

Já se k tomuto znepokojení připojuji. Neboť není hlavní problém v tom, že v některých krajích vládnou komunisté. Problém vidím spíše v tom, kam směřuje ČSSD, kterou sice nevolím, ale o které si myslím, že je dobře, že je a že je naší největší levicovou stranou, která má taktéž zajímavý a velmi důležitý program pro naši zemi a pro současnou i budoucí Evropu.

David Sedláček, farář ČCE v Krouně

redakčně zkrácený příspěvek z diskuse na evangnetu „Co hýbe s ČCE“

Ach, ta svoboda

Totalita měla něco do sebe. Neříkám to jako její obdivovatel. Státní bezpečnost mne ve své Evidenci zájmových osob vedla jako nepřátelskou osobu III. kategorie. V tom špatném se však dařilo i něčemu dobrému. Totalita nás tlačila k sobě. Bylo nebezpečné jít s ní do otevřeného střetu. Projevy, které vycházely z vnitřní distance vůči ní, nám však v devadesáti procentech národa získávaly přátele.

Demokracie učinila této široké vzájemnosti konec. Naposledy jsem si to uvědomil při volbě presidenta. Když jsem před příbuznými mimoděk vyslovil jméno svého favorita, sesypali se na mne jako vosy: „Jediným kompetentním a nezkorumpovaným kandidátem je ten náš!“ Známý automechanik si za odhalení jména osoby své zamýšlené volby na facebooku vykoledoval vedle vulgárních nadávek i bojkot své dílny.

Apoštol Pavel píše v dopise galatským křesťanům, že byli povoláni ke svobodě. Nemají však tuto svobodu užívat k prosazování sama sebe. Tento biblický apel se dá velice dobře aplikovat i na naši současnou společenskou situaci. Byli jsme povoláni ke svobodě! Měli bychom v ní však prosazovat své názory s respektem vůči názorům jiných. Jinak si ze své demokracie opět brzy uděláme totalitu.

Emanuel Vejnar

Manželství je umění, které může zvládnout každý

Národní týden manželství opět přinese desítky kreativních způsobů, jak tvořit jedinečná manželství
Po celé České republice se místní komunity, občanská sdružení, církve, rodinná a mateřská centra, zástupci měst a obcí i jednotlivci chystají zapojit do dalšího ročníku Národního týdne manželství, který se bude konat 11.-17. února. Iniciativa, již tradičně pořádaná ve valentýnském týdnu, bude opět příležitostí pro všechny páry udělat něco malého pro svůj vztah a bude společnou oslavou manželství, které se pro mnohé stává samozřejmostí, i když je podle průzkumů pro většinu lidí stále tím nejdůležitějším.
Téma sedmého ročníku NTM vyjadřuje jeho motto „Manželství je umění“, a odkazuje na fakt, že každý dobrý vztah je nutné tvořit. „Až příliš mnoho párů se rozchází a manželství, která mohla být skvělá, končí tragickými rozvody. Tak to ale být nemusí. Rozpad rodiny nemusí být normou, pokud nenecháme zdi mezi námi vyrůst tak, že už se nedají překonat.
Manželství je umění, které zvládne každý, pokud chce,“ řekl Jan Frolík, jeden z organizátorů Týdne manželství.
Na desítkách míst budou probíhat aktivity na podporu zdravých manželských vztahů. V minulých letech to byly výstavy, diskuse, plesy, přednášky, kurzy pro manžele, poutě, obnovy manželských slibů, happeningy, zamykaly se zámky věrnosti na mostech v mnoha městech. Akce letošního ročníku budou postupně zveřejňovány na webových stránkách www.tydenmanzelstvi.cz .
Národní týden manželství bude slavnostně zahájen tiskovou konferencí v budově Ministerstva práce a sociálních věcí pod záštitou ministryně Ludmily Müllerové v pondělí 11. února 2013 v 10.30 h.
Národní týden manželství vznikl v roce 1996 ve Velké Británii, následně v roce 2007 v ČR a v současné době se připravuje v dalších 14 zemích na světě.

Tiskový mluvčí Národního týdne manželství na zahájení v budově vlády

Pro další informace kontaktujte:
Petr Činčala, PhD.,
koordinátor Národního týdne manželství
Jan Frolík,
tiskový mluvčí Národního týdne manželství
info@tydenmanzelstvi.cz
www.tydenmanzelstvi.cz
Posláním Národního týdne manželství je připomenout si alespoň jednou za rok rozmanitost a krásu manželství jako základu života rodiny. Je zastřešující iniciativou pro nejrůznější celostátní i místní aktivity v týdnu Valentýna zaměřené na praktický rozvoj manželství a podporu jeho hodnoty ve veřejném a politickém prostoru.

Život a dielo seniora Cyrila Bodického

Dejiny ukrývajú mnoho zabudnutých osobností z evanjelického prostredia. Paradoxne, mnohé z nich boli verné nielen cirkvi, ale pôsobili aj na verejnom poli ako organizátori podujatí, rečníci, spisovatelia i politici. Napriek tomu však ostali v pamäti len úzkej skupine ľudí. Archívne materiály, knihy a periodiká však po nich zanechali stopy. K takýmto osobnostiam patrí aj Cyril Bodický (1863 - 1945). Tento rok si pripomíname jeho 150. výročie narodenia.
Narodil sa v Nemeckej Lupči do uvedomelej slovenskej evanjelickej rodiny Daniela Bodického a Izabely Zimovej. Cyril Bodický navštevoval slovenské gymnázium v Martine. Po násilnom zavretí gymnázia pokračoval v štúdiách v Přerove, kde v roku 1881 aj zmaturoval. Bol aktívny aj v spolkovej činnosti. Počas štúdia v Bratislave navštevoval s Jánom Cimrákom tajný študentský spolok Zora Jána Krnu. Všetci traja však boli odhalení a za svoju účasť potrestaní. Ako mnoho slovenských evanjelikov i on študoval v západoeurópskych školách. V Rostocku absolvoval jeden semester a v Erlangene dva semestre štúdia. Bodický sa naučil veľmi dobre po nemecky, čo neskôr aj využil pri prekladoch cirkevných kníh rôzneho druhu do slovenčiny. Takou bola i **„Pamätná knižka pre konfirmovaných kresťanov“**, ktorá bola nielen zdrojom modlitieb, ale ponúkala pre širokú verejnosť základné informácie o evanjelickej viere a odlišnostiach od ostatných cirkví.
V roku 1886 ho za kaplána v Nemeckej Lupči vysvätil biskup Ľudovít Geduly. O rok neskôr bol kaplánom v Hybiach a v roku 1888 sa stal farárom Štrby. Jeho život však na dlhú dobu poznačilo pôsobenie v Malých Stankovciach pri Trenčíne. V roku 1916 bol zvolený za konseniora a po prevrate roku 1922 za seniora Trenčianskeho seniorátu. Spolu s Ottom Škrovinom sa aktívne zúčastnil synody v Trenčianskych Tepliciach, kde mu bola zverená funkcia zapisovateľa.
Organizoval spoločenský život v okolí Trenčína, keď vykonával prechádzky po okolitom kraji. Často sa zapájal do cirkevných podujatí rôzneho druhu. 16. júna 1927 sa zúčastnil 100. výročia vysvätenia evanjelického kostola patriaceho podlužianskemu zboru. Vystúpil tam s prívetom, v ktorom sa dotkol otázky významu viery v spoločnosti. Upozorňoval, že kresťanstvo je stále aktuálne a v spoločnosti veľmi dôležité, lebo sa snaží udržiavať mravnosť, vzdelanosť a nádej v lepšiu budúcnosť: *„Pozrite staré národy Grékov a Rimanov. Boly to tak vysoko vzdelané národy ešte pred narodením Kristovým, že ich vzdelanosti a umeniu divíme sa i my. A predsa kam ich zaviedla vzdelanosť bez Boha?“* Bodický poukazoval na mestá Pompeje a Herculaneum, ktoré boli zničené činnosťou sopky Vezuv. Chcel tým dokázať, že vzdelanosť bez viery v Boha je krehká. Človek v takých situáciách je podľa neho napriek rôznemu technologickému pokroku bezbranný.
Cyril Bodický vnímal, že v Československu sa veľmi rozvinuli štatistiky, ktoré už nezisťovali iba základné informácie o obyvateľoch. Analyzovali sa napr. rozšírenia pohlavných chorôb. V tejto súvislosti uviedol: *„Nedávno čítal som v takej štatistike, v ktorej vypočítali, koľko ľudí v našej republike ochorelo pohlavnými nemociami, tedy následkom mravnej skazenosti. […] Vypočítali, koľko z nich bolo evanjelikov, koľko rímskych katolíkov atď., a čo sa ukázalo? Že pomerne najmenej nakazených bolo evanjelikov, viac rím. katolíkov, ešte viac Židov a najviac ľudí bez vyznania, bez viery!“*
Nech už bola hodnovernosť z citovanej štatistiky akákoľvek, Bodický tým do istej miery poodhalil niekoľko svojich pohľadov na závažné spoločenské problémy medzivojnového Československa. Bodický prakticky pri oslavách vysvätenia kostola odbočil od slávnostného prívetu a nahliadol napríklad do problematiky postavenia židovskej society, alebo ateistov v medzivojnovom Československu. Židia boli totiž dlho tŕňom v oku nielen katolíkom, ale aj evanjelikom na Slovensku. Často boli židia obviňovaní zo spolupráce s Maďarmi z čias Uhorska a z ich pasívneho, niekedy až negatívneho postoja k vzniku ČSR. Napriek tomu však Bodického posolstvo bolo jasné – evanjelici mali byť hrdí na to, kým sú, lebo patria v Československu medzi najmravnejšie a najvzdelanejšie spoločenstvo.
Inak *„bez Boha, bez Krista všetka vzdelanosť je len povrchná pozlátka, bez náboženstva je nemožná opravdivá, čistá mravnosť“*.

Mgr. Lukáš Krajčír
doktorand,
FiF UK
Bratislava

Pozvánky

Křesťanská akademie v Mladé Boleslavi vás zve na přednášku děkana Evangelické teologické fakulty University Karlovy v Praze doc. Dr. Jindřicha Halamy: Biomedicína a křesťanská etika

Úterý 12. února v 19.00 h

Fara Českobratrské církve evangelické v Mladé Boleslavi, Husova 199/15

* * *

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu Růst, nerůst či udržitelný pokles? Na toto téma promluví v úterý 12. února 2013 v přízemí kláštera Emauzy (Praha 2, Vyšehradská 49) Mgr. Tomáš Tožička, koordinátor kampaně "Česko proti chudobě" a projektů "EDUCON Energie pro všechny do roku 2030" a "Udržitelné technologie pro rozvoj".
Začátek je v 17.30 hodin, předpokládaný konec do 19.15 hodin.

JNe

Mlčení a hledání

I když člověk mlčí,
přesto není zticha.
Myšlenky v něm křičí,
na život tiše vzdychá.

Často si v duchu pokládá
tisíce různých otázek,
smysl života občas postrádá,
hledá ten správný provázek.

Hledá provázek svých cílů,
co nepřetrhne života běh,
hledá svou životní sílu,
hledá svůj pravý břeh.

Tím pravým břehem má být
nebeský Otec,
který pomoc neodmítá,
on je Začátek i Konec
on prosby lidí nepočítá.

Jaromír Šturc

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* V zastoupení vydavatele společnosti Mediaservis s.r.o., Zákaznické Centrum, Vídeňská 995/63, 639 63 Brno nebo P.O. Box 63, 639 63 Brno. Příjem objednávek: tel: 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: predplatne@mediaservis.cz.
Příjem reklamací: tel: 800 800 890. Smluvní vztah mezi vydavatelem a předplatitelem se řídí Všeobecnými obchodními podmínkami pro předplatitele.
Objednávky do zahraničí zajišťuje Mediaservis s.r.o., administrace vývozu tisku, Paceřická 277/3/1, 193 00 Praha 9, tel: +420 271 199 250, fax: +420 271 199 902
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát Chrudimský

Českobratrská církev evangelická

Brandýs nad Orlicí, Ne 8.30
Českých bratří č. 223, j Hynek Schuster a Petr Peňáz
Bučina, Ne 10.00
Bučina č. 1, Vysoké Mýto, f. L. Chaloupka
Bukovka, Ne 9.30
Bukovka č. 59, Lázně Bohdaneč, f. Dalibor Antalík
Čáslav, Ne 9.00
J. Karafiáta č.159, f. Pavel Jun
Česká Třebová, Ne 9.00
Riegrova 23, f. D. Hurtová
Dvakačovice, Ne 9.00
Dvakačovice č. 32, Hrochův Týnec, a L. Havelka
Džbánov-Ústí nad Orlicí, Ne Ústí 8.30h, Džbánov 10 h
Voděrady-Džbánov č. 4, Vysoké Mýto, f. Jiří Kvapil
Heřmanův Městec, Ne 9.00
Zahradní 537, f. J. Plecháček
Horní Čermná, Ne 8.45
Horní Čermná č.2, f. J. Keller
Hradiště, Ne 9.30
Hradiště č.15, Nasavrky, f. J. Kučera
Choceň, Ne 10.00
Žerotínova 94, f. Hana Schusterová
Chrudim, Ne 9.00
Pardubická 324, f. A.Lavická
Chvaletice, Ne 10.00
Hornická Čtvrť č.65, a M. Hübner
Lanškroun, Ne 9.00
Českých bratří č.654, f. Daniel Tomeš
Litomyšl, Ne 9.00
A. Tomíčka 69, f. V. Hurt
Lozice, Ne 10.00
Lozice č. 53, Luže, j. R. Kučerová, a J. Kučera
Opatovice, Ne 9.00
Opatovice č. 5, Čáslav, f. M. Feigl
Pardubice, Ne 9.00
Hronovická č. 25, f. D. Ženatý, f. F. Plecháček
Přelouč, Ne 9.00
Českobratrská č. 86, f. M. Hübner
Semtěš, Ne 10.30
Semtěš č. 69, Čáslav, a J. Plecháček
Sloupnice, Ne 9.00
Dolní 80, f P. Peňáz
Trnávka, Ne 8.45
Trnávka 66, Přelouč, f. M. Hübner
Vilémov u Golčova Jeníkova, Ne 10.00
Vilémov u Golčova Jeníkova 162, f. Vojen Syrovátka
Vysoké Mýto, Ne 9.00
Javornického 49, f. L.Havelka

Církev bratrská

Bystré, Ne 9.30
Bystré č.82, k R. Toušek
Česká Skalice, Ne 9.30
Tyršova 285, k P. Asszonyi
Česká Třebová, Ne 9.00
Tykačova 1183, k Tomáš Pospíchal
Hradec Králové, Ne 10.00
V Kopečku 89, k M. Legát
Chrudim, Ne 9.00
Slezská 514, k P. Jelínek
Litomyšl, Ne 9.00
Moravská 1222, k D. Smetana
Náchod, Ne 9.30
Purkyňova 584, k R. Staněk
Nové Město nad Metují, Ne 9.00
K Sirkárně 1506, k Viktor Glier
Pardubice, Ne 9.00
Lonkova 512 – Archa, k S. Jindra
Trutnov, Ne 9.00
Lomní 103/9, k Jakub Ptáček
Vysoké Mýto, Ne 10.30
Javornického 49, k P. Pýter

Bratrská jednota baptistů

Pardubice, Ne 9.00
Sladkovského 521/38, k L. Šíp
Vysoké Mýto, Ne 9.30
Pražská 72, k V. Zeman

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

5/2013

13. února 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 27. února 2013

Z obsahu

* *O uzdravení*
* *Těším se na milost*
* *O fanatismu*
* *Herlíkovice*

Poselství k neděli Estomihi

Raději „valit“ než „zavalit“
Ámos 5,21–24

Prorok Ámos přináší třetí kázání o soudu. Soudu v důsledku utiskování chudých, úplatkářství, kvůli mnohým přestoupením… Je zlá doba (v. 12-13). Jako dnes. Krize. Korupce. Ubližování slabým. Podléháme někdy hodnocení ze strany našeho okolí? Ano, smějeme se vtipům o vládě, dáváme za pravdu alarmujícímu stavu naší ekonomiky, vzpomínáme na dřívější dobu. Skoro bych řekl – necháváme se tím zavalit. Pesimismus, negativní prognózy, neutěšený stav.

Přesto jako za Ámose i dnes jsou mnozí, kteří dychtí po Hospodinově dnu, oslavují Boha na svých shromážděních, modlí se, zpívají Pánu. Jistě se shodneme, že to jsou věci bohulibé, které nás budují a patří ke křesťanskému životu. Nemůžeme je ale oddělit od svých každodenních špatných postojů, od svých ne úplně dobrých myšlenek, chování, které bychom nejraději někdy zakryli.

Právo a spravedlnost. Ať se valí. Ať je nikdo a nic nemůže zastavit. Ať jsou jako nevysychající potok, u jehož břehů se daří. Vzpomeňme na Ježíšovo „Milosrdenství chci, a ne oběť.“ Jsem tím, kdo brání tomu správnému a ucpává tak cestičku „potůčku spravedlnosti“? Nebo spíše tím, kdo to správné podporuje a nechá šířit dál?

Vzpomínám na jedno podzimní odpoledne. Mírně pršelo a já se svými syny a jejich dvěma kamarády jsme budovali cestičky, aby minipramínky vody mohly téct. Spojovali jsme je a vytvářeli větší proud, rozšiřovali jsme koryto. Na jednom místě jsme koryto přehradili, začali vodu zadržovat, abychom vzápětí koryto protrhli a voda se mohla valit dál.

Tak ať jsme i my těmi, kteří šíří to správné a nenechávají se zavalit tím špatným.

Pavel Wittner
misijní pracovník
ECM Plzeň 1

foto: Emanuel Vejnar ml. www.PrahaFoto.cz

Církev je v krizi

Co o tom ještě napsat, když to vidíme každou neděli, rozhlédneme-li se po svém shromáždění. Neradi o tom slyšíme. Zvláště když je to jev, který už po více generacích nechává o sobě slyšet. A teď nám to opakují ti, kdo zůstávají církvi dlužni a skoro právem se ptají, nač umírající potřebuje tolik miliard. Ta otázka není správná, protože i umírající je ještě naživu a nemá-li mít jinou starost, pak aspoň tu, aby zachoval to, co mu zůstalo. Údržba stávajícího něco stojí, ale ještě daleko více bude stát údržba církevních budov a zařízení, o něž se stát nestará a nejeví o ně zájem, církev však nemá podle zákona k nim přístup. Avšak dost, otázka majetku není pro církev podstatná.

Tu krizi, kterou v církvi cítíme, nezpůsobil stát. Proto svou Českou republiku nebudeme zatěžovat obžalobou nepřátelství, jehož není schopna. Ta neschopnost se nezměnila, i když mohla hledat oporu v německé a komunistické okupaci. Může škodit, ale nikdy ne tak podstatně, aby uvedla církev do krize. Srozumitelně řečeno - za tu krizi není dokonce odpovědna ani ten jev, jehož máme za nepřítele, který se tak projevuje už aspoň 200 let – osvícenství. Vzpomínám si, že jsem jej také očerňoval, abych nemusel svou církev vystavovat kritice: „Církev za tu krizi tolik nemůže, postavil se proti ní mocný nepřítel, věda a celý ten jev, jemuž říkáme osvícenství, jemuž rozumíme jako vládě očí a rozumu.“

Měli bychom však vzít na vědomí fakt, že věda a osvícenství neměly boj proti církvi ve svém programu, jednotlivé nepřejné nebo nepřátelské zmínky proti církvi bylo možno slyšet z více stran, zejména od fanatiků a žoldnéřů; nepřispívaly k tomu, aby církev žila se svým prostředím v pokoji. Avšak něco takového jako je pokoj a přátelství mezi světem (kulturou a politikou) a církví se ukázalo od začátku, co apoštolové Ježíše Krista vyšli do světa, jako iluze. To, nač se měli připravovat, bylo nepřátelství, a to nejen od Židů, ale i od občanů římské říše, které propukalo a stalo se pronásledováním podle okolností. Pálení židovských a křesťanských knih se z maloasijského Efezu z 1. století dvacátém. Co bylo mezi tím, nelze označit jinak než starým slovem o klidu zbraní. Nejen apoštolská církev, ale sám Kristus nesl na sobě zlobu světa a zemřel proto, aby ji vymýtil ze srdce těch, kdo se vírou v něho stanou jeho přáteli. Smrt je poražena, že už není schopna církev zničit. Demokratický stát se snaží naučit žít lidi s různým názorem a náboženstvím v pokoji, ale vždy znovu se z ulice dovídá, jak jeho snaha uvázla v prachu země. Moderními prostředky, zejména výchovou nelze zbavit lidstvo zlé náklonnosti, která dnes usíná, aby zítra ukázala svou skutečnou tvář - nenávisti.

Krizi církve - že se k ní lidé obrátili zády, - nezpůsobila však ta nenávist. Církev se přece v té nenávisti narodila a v ní žila. Pán jí přidával ty, které chtěl spasit. Čísla, která jsou řečí dneška, promluvila: neohromila, ale Jeruzalém překvapila, šla do tisíců. Pravda a pokoj, které někdy vystoupí na povrch, jsou příští bouří smeteny. Svět tuto Kristovu církev nechce, leč by ji potřeboval ke svým nekalým plánům. Za této normalizace, kdy je pokoj a hned zase je jen jako vzpomínka k pohledání, církev hledá důvod, proč najednou ji lidé nemají vůbec rádi a obracejí se k ní zády. Už jsme řekli, že to není proto, že je ve světě nežádoucí. Chirurg k tomu došel teprve tehdy, když ponořil svůj skalpel hlouběji a uviděl, proč z církve odchází život: dostala se do krize.

Místo obšírného výkladu se omezím na několik základních poznámek a výzev:

Z církve jako bratrského obecenství, které z počátku vytvářelo nový lid a chápalo se jako nové občanství, zůstalo jen shromáždění v neděli a pro neděli. Každé setkávání mimo tu neděli rozšiřuje obecenství, které lze při čistém pohle-

Dokončení na str. 2

Kdy je člověk svobodný?

Kdy je člověk svobodný,
svobodný jak pták?

Když všech Bohem darovaných
vloh užije tak,
jak jen jemu Bůh je dal,
aby se mu podobal.

Dar svobody nejvyšší
jsi ty, Pane Ježíši!

Ve tvých stopách najdeme,
po čem marně krom tebe
prahneme.

Dalibor Molnár

Naléhavé sdělení

Vážení čtenáři,

musíme vás seznámit se závažnými komplikacemi, které nás nečekaně potkaly na začátku tohoto roku:
25.1.2013 jsme byli informováni svým významným distributorem (několik set adres) pro převážně jednotlivé odběratele Mediaservisem s.r.o. (Novinová a poštovní s.r.o.), že s ním bylo 16.1.2013 zahájeno insolvenční řízení a že ukončuje svoji činnost. Zároveň již tedy ani nepřijali číslo 4/2013 k distribuci, a to muselo být odvezeno zpět do tiskárny.
Jsme rádi, že jsme od tohoto krachujícího distributora dostali alespoň seznam předplatitelů, i když nevíme, jak je přesný, a nevyčteme z něj, kdo už uhradil předplatné (ani kolik z toho bychom měli obdržet my, ale nutno přiznat, že jsme ještě v lednu od něj jednu platbu obdrželi).
Naší první starostí bylo především informovat ty, kteří své „Jiskry“ nedostali, co je toho příčinou, že vina opravdu není na naší straně, že my vydáváme a snažíme se, aby náš týdeník byl dobrým a zajímavým periodikem.
Proto jsme co nejrychleji jednali s novým distributorem, Českou poštou s.p., která s pochopením přislíbila se nadále postarat o odběratele a zároveň dodat i ono předchozí číslo 4. Máme naději, že toto bude spolehlivější a nakonec i výhodnější obchodní partner, který bude svou úlohu plnit k vaší i naší spokojenosti.
Upozorňujeme, abyste v žádném případě již nepoukazovali předplatné na původní adresu Novinové a poštovní (Mediaservis).
Zatím nejsme schopni vyčíslit škodu, kterou jsme krachem distributora utrpěli, a otázkou je, má-li smysl uplatnit pohledávku v insolvenčním řízení.
V současné době je aktuálním problémem udržení stávající obce čtenářů a předplatitelů. Proto vás prosíme, abyste i navzdory těmto nesnázím na Evangelický týdeník Kostnické jiskry nezanevřeli a zůstali s ním i v této době, kdy na něj dolehly nesnáze asi dost typické pro tuto dobu obtížnou nejen ekonomicky, ale i s ohledem na podnikatelskou korektnost. Záleží nám na každém jednotlivém odběrateli!
Záležitosti odběru můžete řešit s novým distributorem, jímž se stala

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Bohoslužba k 93. výročí vzniku CČSH

Dne 6. ledna 2013 se konala bohoslužba k 93. výročí vzniku Církve československé husitské v chrámu sv. Mikuláše v Praze 1 na Staroměstském náměstí za účasti patriarchy Tomáše Butty a biskupů Davida Tonzara a Štěpána Kláska. Kázala biskupka Jana Šilerová. V závěru pozdravili shromáždění předseda ERC a synodní senior ČCE Joel Ruml, biskup ŘKC Mons. František Radkovský a metropolita pravoslavné církve Vladyka Kryštof. Patriarcha představil vydávanou publikaci "MISTR JAN HUS v proměnách času a jeho poselství víry dnešku", která byla symbolicky předána některým bohoslovcům a studujícím na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy. Ke studentům promluvil prof. Zdeněk Kučera. Publikace je vydávána v rámci trienia - období tříleté přípravy k jubilejnímu roku mistra Jana Husa 2015.

www.ccsh.cz

"A nebudete chodit za rabínem" 500 let hebrejského knihtisku v Čechách a na Moravě

Tato výstava připomíná pětisté výročí vydání první hebrejské knihy na území Čech a Moravy. Název cituje veršované záhlaví jidiš překladu Písně písní, obsaženého v glosáři k hebrejské Bibli, který roku 1604 vydal v Praze učitel, překladatel a editor Moše Sertels. I tehdy jej autor použil jako reklamní slogan, který narážel na nedostupnost učitelů-rabínů, které jeho kniha může suplovat. Vystihl ale také trend, který rozšíření tištěné knihy posilovalo, totiž demokratizaci přístupu k informacím a ke vzdělání a s ní související postupnou sekularizaci společnosti, v níž autorita učence-duchovního pozvolna ztrácela na významu.
Tak daleko se ale ve výstavě nedostaneme. V 16. a 17. století, na které je výlučně zaměřena, je velká většina knih striktně náboženského obsahu. Zejména po prvních zhruba padesát let tiskli pražští židovští tiskaři až na výjimky jen modlitební knihy a Bible.
Expozice zahrnuje na 50 originálních tisků, mezi nimi světové unikáty, jako již zmíněný jediný dochovaný exemplář nejstaršího pražského tisku z Bodleian Library v Oxfordu či pesachová Hagada z roku 1526 z Braginsky Collection v Curychu, považovaná za jednu z nejkrásnějších hebrejských knih vůbec.
Galerie Roberta Guttmanna (U Staré školy 3, 110 00 Praha 1) Do: 28. 02. 2013

upraveno podle Magni.cz

Čečensko

Od nástupu prezidenta Ramzana Kadyrova do úřadu v roce 2007 se stal hlavním náboženským vyznáním sunnitský islám doprovázený prosazováním právního řádu šaría.
Čečenští následovníci Krista jsou považováni za zrádce a pro svou víru intenzivně pronásledováni (dokonce i od svých rodinných příslušníků). Navzdory těmto skutečnostem došlo v říjnu 2012 k významné události: delegátům 2. mírové konference v Grozném byl představen první úplný překlad Bible do čečenštiny, který je výsledkem patnáctileté práce překladatelů. Naneštěstí tento počin také vyprovokoval radikální islámské extremisty.

podle Hlas mučedníků
26.01.2013

Naléhavé sdělení

Dokončení ze str. 1

Česká pošta, s.p. nebo případně s administrací Evangelického týdeníku (obě adresy a spojení v tiráži).
Především hromadní odběratelé (sbory), kteří dostávají své zásilky od A.L.L. Production s.r.o., nebo kteří je dostávají či si je vyzvedávají přímo z redakce, by neměli být výše popsanými okolnostmi dotčeni.
Se srdečným pozdravem a nadějí, že ani tato skutečně nemilá záležitost nepřeruší naši vydavatelskou činnost a váš zájem o „Jiskry" a jejich podporu!

Za vydavatele, redakci a administraci

Bohumil Kejř

Církev je v krizi

Dokončení ze str. 1

du prodloužit i večer u piva. Jedním z objevů, které učila i praktikovala reformace, bylo všeobecné kněžství věřících. Laici byli tak pozdviženi na úroveň kněží. Vývoj však šel ne bez viny kněží a tak zvaných duchovních opačným směrem. Z bratrského obecenství se církev proměnila v kněžskou církev, která se opatřila úřadem a razítkem, aby se spíše oddělila než přiblížila. Přemýšlejme o tom, jak v církvi laickou službu rozšířit a vůbec ji praktikovat tak, aby se za ni celé sborové obecenství cítilo odpovědné.
V církvi se bez dlouhého rozmýšlení zavedl východní náboženský způsob: svátosti udílejí spásu. Tak to zůstalo až do reformace, která však v tom zůstala na poloviční cestě. Kázala ospravedlnění pouhou vírou, ale ponechala v církvi křest dětí, kdy každý pokřtěný se stává údem Kristova těla. Svátosti nic takového nepředávají, uvádějí do přítomnosti vzkříšeného Pána. Bratrské obecenství s Kristem a spoluvěřícími je to, co svátosti přinášejí a budují. Nejhlubším důvodem krize církve je krize kázání, které se nesetkává s důvěrou, protože nechává za sebou cítit instituci místo bratrského společenství a přítomnosti Krista samého. Kázání chce zjevovat jeho pravdu a milost a chce posluchače vést od víry k víře, ale ještě více od lásky k lásce, aby pocítil a poznal, že je tu někdo silnější než smrt. To je tajemství, z něhož jen církev může čerpat své potěšení a sílu.

Josef Veselý

Modleme se

Ř 8,24–28; Mt 6,5–8; J 4,23–26

"Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení. Duch zajisté hotov jest, ale tělo nemocno. Opět podruhé odšed, modlil se, řka: Otče můj, nemůže-li tento kalich minouti mne, než abych jej pil, staniž se vůle tvá. I přišed, nalezl je, a oni zase spí; nebo byly oči jejich obtíženy."

Mt 26,41-43

Málokterá oblast křesťanského života je v naší době tak znesnadněna, opomíjena i vyprázdněna jako modlitba. Pro mnohé dnes, pokud ji vůbec vezmou v potaz, bývá překonaným způsobem klamného sebeutěšování. Leckdo z taky věřících si vzpomene ještě tak na říkanku z dětství nebo sáhne po návodu, po sbírce modliteb většinou vzdálených skutečné potřebě a stavu duše. Že by se mu takto modlitba mohla stát životodárnou silou a radostí z Boží blízkosti?
Zaměstnávají ho naléhavější úkoly a užitečnější práce. Jen občas v nějaké tísni mu přijde, co kdyby, že. Anebo si s něčím vzpomene, s nějakou touhou, a oroduje za své přání, někdy čistě materiální, a bývá zklamán (Jk 4,2-3). A konečně člověk v krizi, ve vleku okolností, na které nestačí, by se třeba i rád pomodlil, ale má pocit, že to patřičně neumí, že tomu nerozumí...
Tři časté podněty a přístupy k modlitbě: modlitebník občasný jaksi pro jistotu, účelový "možná, že to funguje", a konečně couvající "vždyť na to nemám." Modlitba je tu pokaždé jakýmsi přídavkem, často v krajnosti, oním stéblem, jehož se tonoucí chytá, nebo pojistkou vlastního výkonu a vůle uspět v životě, resp. v dané situaci po svém. Není projevem životního postoje víry, ale jedním z prostředků dosahování vlastních cílů. Taková modlitba je ovšem modlitbou asi jako občasná návštěva kostela zbožností.
Píše-li Pavel do Tessaloniky: "Bez přestání se modlete (1 Te 5,17), má na mysli životní styl. Závěrem epištoly připomíná, že věřit znamená žít v Duchu a PRAVDĚ a tak se i modlit. Být, zůstávat s Otcem skrze slovo Kristovo (Žd 4,12; 1 P 1,23). Janovsky řečeno ve stavu šťastného zalíbení a první lásky. To je v nejširším slova smyslu křesťanská modlitba.
I dnes, pro postmoderní svět oslovovaný celým spektrem spiritualit, zůstává modlitba klíčem k záhadě, jíž je účinná, opravdová zbožnost. Záviděníhodnou sebereflexí, přiznával druhdy marxista Milan Machovec v šedesátých letech m.st., a to mluvil o potřebě vnitřního dialogu. Křesťané vědí, že nejde o psychologii, ale o lásku k Bohu. Známe modlitbu jako bezpečné spočinutí v záplavě dnešního mediálního vševědění, jako duchovní moc vůči hrozbám technické všehoschopnosti.
"Šimone Jonášův, miluješ mne?" ptá se Pán Petra po všem, co spolu prožili. Ptá se ho třikrát, abychom to nezamluvili: "Šimone, miluješ mne?" Odcizení přichází samo. Milovat musíš chtít. Hledět si milovaného. Na modlitbu nemáš v tom fofru čas? Po večerních zprávách si ani nevzpomeneš? Šimone, je to ještě láska?
"Moment! To jako při všem tom se ještě extra věnovat Bohu? Snad každý den? To tedy pardon, jistě chápete. Neříká snad někde apoštol, že Duch se za nás přimluví? Nechme to tedy na něm, že."
Bez modlitby se ti slovo Kristovo brzy ztratí v šumu hlasů. Mít ho na zřeteli znamená se po něm dívat. Jak jinak než modlitbou? Neobracíš-li se k Bohu, obracíš se jen sám k sobě. Sám se sebou se radíš, snad se svým "lepším já". Spojení se zdrojem věčného BYTÍ ztrácíš, zůstáváš sám. Životní potřebu Božího "TY" jsi nahradil sebou a usazen na jeho místě docházíš pomalu k závěru, že se ti docela dobře žije bez něho. Bez-božnost se vkrade sama. Vytěsní Boha. Nakonec ti přijde, že snad ani žádný není. Lásku dávno vystřídala lhostejnost. Takové to "nikdy neříkej nikdy", zavoláme si...
Ovšem, až budu něco chtít. Až o to budu stát... To je hned všecko jinak. To se i pečlivěji modlíme, když si od Pána Boha něco slibujeme. Jenomže láska? Láska zaslibuje sebe. Je nejen zájmem, je odevzdaností. Možná, že se nemodlíš, abys rovnou něco dostal. Hledáš povznesení, pocit uspokojení, a nenacházíš. Jako bys mluvil do prázdna: "Nic mi to nedává, nic necítím."
Otec jistě stojí o ty, kteří se k němu v Duchu a PRAVDĚ modlí (J 4,23), ujišťuje Ježíš. Neznamená to však, že je našim smyslům a citům k dispozici. Čekal jsi zážitek a .... Teď se před dobrým Bohem nudíš a usínáš? Jsi na smrt unaven? Sklíčený odpovědností a starostí? Příliš zavalen prací na to, aby ses ještě sebral k modlitbě? Nuže, právě v tom udělej místo tomu, k němuž se modlíš. Uznej před ním svou nemohoucnost a neptej se hned, co z toho nebo co za to. Nech jednat svoji víru a modlitba dostane základ a smysl, stane se pravým uctíváním v lásce.
Nemůžeš? Neumíš? Chtěj se modlit. Už svojí upřímnou vůlí se k Bohu vztahuješ a modlíš. Prostě se skloň, otevři svou mysl, své vědomí, své srdce a pracuj (Ko 4,12 aj.). Ano, modlitba z naší strany se neobejde bez přičinění a námahy. Ze strany Boží je pak působením jeho Ducha při nás. Vyhlížíme zvláštní vnější podmínky? Kdybychom měli čas, trochu klidu a chvilku samoty? Překážkou si býváme sami. Svůj svět máš s sebou: představy, myšlenky, dojmy i vášně. Jsi roztržitý? Není divu... Co z mysli vykážeš, se vrací? Netrap se, ale pozoruj to spolu s tím, k němuž se modlíš. S ním pátrej po příčinách. To je ta práce. Těžké starosti?, zraňující malichernosti?, líbivosti a pokušení? Nic si nezastírej, svěř to Bohu. S otevřeností pros pokorně za odpuštění. Hřešil jsi celou svou bytostí? Miluješ celou svou bytostí? Tak se taky celou svou bytostí modli. Nerozhoduje, že nejsi v kondici. Otec tě hledá, řekl Ježíš. V Duchu PRAVDY můžeš k němu vždycky. Stvořil nás jako bytosti duchovní. Chraňme se duchaprázdných gest. Čím hlubší láska, tím méně posunků a slov. Modlitba se zjednodušuje. Svěřme se škole Ducha svatého (1 K 2,13; Ř 8,26). On otvírá mysl i rty.
Stýskáš si, žes nebyl vyslyšen? Že jsi Boha nepřemluvil, aby to či ono změnil? Modli se, aby změnil tebe. A věř, že ti dá prohlédnout, abys chtěl, co chce on.
V epištole k Židům je zvláštní povědění o Kristu, že za dnů svého těla s velikým křikem a slzami obětoval modlitby a ponížené prosby k tomu, který ho mohl zachovat od smrti, a byl vyslyšen v tom strachu, píše apoštol. (Žd 5;7) Jestliže byl Ježíš v Getsemane vyslyšen, a přesto trpěl a zemřel strašnou smrtí, o co v potu tváře prosil? V čem ho Otec vyslyšel?
"... ne, co chci já, ale co ty" (Mk 14,36). Modlí se s vědomím, že Otcovo přikázání, Otcova vůle je život věčný pro ty, které mu Otec dal (J 12,50 a j.), kteří v něho věří. Nepřijdou o to, až ho spatří viset a umírat?
Se slzami a velikým křikem duše obětuje... Duchovní smysl oběti v Izraeli je v obnově porušeného vztahu k Bohu. Se srdcem zkroušeným a potřeným (Ž 51,19) se mohla oběť stát lávkou nad roztržením. Nad odcizením Živému a Svatému, nad kráterem a vyvřelinou hříchu bezbožnosti. Modlitbami a ponížením prosbami Ježíš prostředkuje naději

Dokončení na str. 3

Český superintendent a.v. Karel Eduard (z) Lány

(9. 2. 1838 Ratiboř – 8. 2. 1903 Černilov)

Tento syn a vnuk faráře, z početné rodiny a později otec 10 dětí, studoval teologii ve Vídni, Basileji, Halle n. S. a Edinburghu a také filosofii v Praze. V Hammelnu pomáhal 1861-62 ve výchovném ústavu. 1864-1903 byl farářem evangelického a. v. sboru v Černilově u Hradce Králové, 1874 se stal seniorem a 1902 byl zvolen superintendentem. Z Německa a ze Skotska čerpal inspirace k práci nedělních škol, vnitřní a zahraniční misie, které přenášel do sborové a církevní praxe. Udržoval intenzivní kontakty s českými reformovanými, slezskými a slovenskými luterány a také se skotskou svobodnou církví. V Hradci Králové 1883 založil a vedl „Lutherův ústav"- internát pro evangelické středoškoláky. 1863 inicioval cyrilometodějské oslavy a trvale se snažil o bohatou luterskou liturgii. Byl známý svou pilnou a houževnatou prací a dostalo se mu za ni několika čestných uznání. Z jeho literární činnosti jmenujme:
Věda a umění (něm. divadelní hra), 1858, Řád hlavních služeb Božích, 1881 a časopis „Evanjelický církevník" (1870-75)
Večeře Páně mi není toliko zahradou malovanou s ovocem, nýbrž nebeský ráj na zemi, v němž Kristus je hroznem i chlebem. Nedržím ho toliko v paměti co přítele. Není to jen touha mého srdce, jen chápání věrou, jen těšení v lásce, nýbrž požívání a pití. Toť rozdíl od jiných svatých prostředků, jako je modlitba a kázání.

Bohuslav Vik

Pokoj lidem dobré vůle I.

„Těm katolíkům stačí jen dobrá vůle," řekl mi jeden kazatel. „Těm evangelíkům zase jen pouhá víra, zatímco v Bibli slovo *pouhá* ve spojení s vírou nikde nenajdeme," řekl zase přítel katolík. V jakémsi průzkumu mezi luterány se zjišťovalo, na čem staví své spasení. Většina odpověděla, že na snaze žít dobrý život a prokazovat milosrdnou lásku. A pak tu máme ještě Kalvína a jeho věrozvěsta Pavla Steigera, autora knihy Zápas o duši, který má v té věci úplně jasno, což doložím několika citáty z jeho knihy. „Bible stejně učí, že jenom ti, které Bůh *předzvěděl*, uvěří (Ř 8,29)… Předzvědění lidé nemohou o svoji předurčenou slávu přijít. Jestliže amazonský indián během svého života *neslyšel* svědectví o Ježíši Kristu, *nemohl být předurčen*, protože Bůh předzvěděl, že by Ježíše stejně nepřijal... Motivací k napsání této knížky je biblické přísloví, varující *nábožensky a humánně* založené lidi: Někdy se člověku zdá cesta přímá, ale nakonec přivede k smrti (Př 16,25). Víra, která nás *svléká z humanismu* a mnohé rozzlobí, věřte, *je ta pravá*! Věřící, kteří spoléhají na vzorné chování, staví Boží slovo na hlavu, protože nikdo *za dobrotu* spasen nebude... ".
Smiluj se nad svými pány, Pane! (A. Volkman).
Kdyby se mi nedostalo milosti víry, zůstal bych patrně *jen* humanistou, tedy člověkem *dobré vůle*. Neboť "Co jest pravda?", tázal bych se jako Pilát v pohledu na roztrhané tělo Kristovo, kdysi jeho Církev. Litera zabíjí, ale Duch dává život (2 K 3,6). Stoupenci liter, všichni vesměs vážní badatelé Bible, nadále vytváří nová a nová uskupení a v blahé nevědomosti se pokládají za zjevovatele Božích pravd a supravodiče Ducha, aniž kdy si dali práci přihlédnout *v pokorné úctě* k obrovskému myšlenkovému dílu, které Bůh v dějinách zjevil druhým. *Princip malosti* se u členů těchto společenství stává nezřídka jakýmsi *kriteriem pravosti*, neboť Ježíšovo zaslíbení platí přece "malému stádci". A tak dochází k novým a novým exodům, neboť čím menší, tím biblicky věrnější. *Čistý jako anděl, pyšný jako ďábel* - výstižně kdysi řečeno, v tomto případě na adresu jansenistů (odnož v katolické církvi).
Pokoj lidem dobré vůle. Zde vidím mezník, od kterého se cesty rozcházejí.
Jako český bratr jsem byl veden k úctě ke Kralické a respektu k téměř doslovnému znění litery. Dlouhá léta jsem protestoval proti "dobré vůli", jsa poučen, že katolíci vychází z nesprávného překladu verše L 2,14, který je součástí baladicky krásného andělského poselství o narození Krista; namísto "lidem dobrá (Boží) vůle" překládá Vulgáta *bonae voluntatis*, tj. dobré vůle. Ať tak či onak, jako člověk spíše přemýšlivý jsem nemohl uvěřit, že by katolíci, úmyslně či nevědomky, setrvávali v omylu v tak závažném posunu důrazů.
Staví se tím Církev "nad Písmo", mistruje ho? Anebo je to právě její úkol: vystihnout "ducha", tj. smysl litery, a přiměřenými slovy poselství formulovat? Přijala-li reformace Lutherovu zásadu, že *kázání slova Božího* je *slovo* Boží, pak to platí i pro zmíněné tlumočení textu.
Ale vraťme se k *dobré vůli*. Je to problém nejen P. Steigera: "Bible mi oznámila, že jsem od narození *ničema*, a i kdybych se rozdal dobrotou, tak nemohu se svým hříšným stavem *nic o své vůli udělat*," ale v jádru i celé reformační teologie: člověk je *totaliter coruptus* (Luther), tedy *zcela zkažen*, všechny dobré vlohy jsou hříchem zcela porušeny a není nic, nač by Boží slovo mohlo navázat. Všechny jeho (dobré) skutky, kultura, náboženství nemají žádnou spásnou cenu, žádná svobodná - natož dobrá - vůle neexistuje a bez osobní víry v Krista je ztracen (či dokonce zatracen). Ad absurdum, jakákoli (dobrá) *výchova*, jakýkoli *apel* na slušnost, lidskost, nemá cenu, mine se účinkem, protože hříchem porušený člověk prostě *dobrý být nemůže* - dokud se neobrátí! Tlak na *obrácení* se vyvolá především tím, že člověk rozpozná svou hříšnost jako propast, která ho dělí od Boha. Víra pak je skokem přes tuto propast do Boží náruče, žádný pozvolný přechod neexistuje.
Skutečnost, že ještě před stvořením světa bylo v Boží radě rozhodnuto o budoucím vykoupení člověka skrze oběť Syna (1 P 1,19), krásně vyjádřil anglikánský biskup Taylor: "...*od samého počátku* je svět udržován v bytí Vykupi-telem, jenž měl zemřít... Být *ve stavu odpuštění* je proto *prvotnější postavení* člověka než být ve stavu hříchu… Být v Kristu je proto *podstatnější lidský stav* než být v neznalosti Krista."
Že si nad pojetím "naprosté zkaženosti lidské přirozenosti" kladou dnes otazník i evangeličtí teologové, je nasnadě, a je to dobře. Cituji prof. Hellera z Komenského evangelické teologické fakulty: "Ve Starém zákoně se nikde neříká, že by člověk obrazem Božím přímo byl, nýbrž se říká, že byl stvořen "v obraz"… Jde tu o *určení člověka*, který tu dostává úkol Božím obrazem se *stávat*, tj. zobrazovat Boha *způsobem svého jednání*. Je to *cíl*, za nímž se má ubírat, *program*, který má uskutečňovat, *úkol*, který má naplnit... Jenže ten první člověk svůj úkol nenaplnil. To je základ hříchu a *nikoli změna lidské podstaty*, jak nešťastně naznačuje obvyklý výraz "pád člověka", který vyvolává dojem, že se člověk hříchem nějak podstatně proměnil. Teprve na cestě za tímto cílem člověk uskutečňuje své lidství. Být člověkem je *program*, jak správně ukazují humanisté… Zrada úkolu, to je základ hříchu!"

Pokračování v příštím čísle

Petr Hušek

Basilejská kompaktáta

Souboru pro české dějiny důležitých dokumentů je věnována kniha základního významu – „Basilejská kompaktáta" s podtitulem „Příběh deseti listin" (vydalo Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2011). Jejím autorem je prof.František Šmahel, významný historik pozdního středověku, zejména rané české reformace. Jeho nová kniha se čestně řadí mezi starší autorovy husitologické práce, k nimž patří v první řadě čtyřdílná „Husitská revoluce" (1995-96), „Husitské Čechy" (2001) či několikrát vydané monografie o Jeronýmovi Pražském či Janu Žižkovi.
Basilejská kompaktáta, vyhlášená roku 1436, jsou obecně známa jako výsledek jednání českých husitů s koncilem v Basileji. Šmahel dokumentovaně a přitom poutavě vylíčil několikaletý průběh složitých a často tvrdých diskusí mezi husitskými teology a koncilními otci, v širokých souvislostech politických, ale též vojenských událostí. Právě neúspěchy křižáckých výprav na válečném poli přiměly koncil k vyjednávání s husitskými Čechy, a to na základě rovnosti pravidel a podmínek. Tato pravidla byla stanovena tzv. Soudcem chebským, vzešlým z jednání zástupců obou stran v Chebu roku 1432. Zde bylo dohodnuto, že ve sporu o čtyři artikuly pražské, jádro husitského programu, bude koncilem „za nejpravdivějšího a nestranného soudce přijat zákon Boží, praxe Kristova, apoštolská a prvotní církev spolu s koncily a učiteli, kteří se v něm pravdivě zakládají". Oprávněně Šmahel zdůraznil, že jedenáct článků chebských úmluv z 18. května 1432 bylo největším duchovním vítězstvím, jehož husitská revoluce vůči církvi a jejím oporám dosáhla.
Husitské poselstvo se na koncil v Basileji vydalo 6.prosince 1432, aby zde pak strávilo celé tři měsíce., naplněné složitými a zdlouhavými disputacemi. Otcové koncilu se snažili vytvořit pro jednání příznivé podmínky. V ohledech k husitům zašli tak daleko, že požádali basilejské konšely, aby ve městě zakázali pouliční prostituci, hazardní hry a jiné nepřístojnosti. K určitým incidentům však došlo. Husité totiž využili situaci k propagaci svého učení mezi místním obyvatelstvem. Do čeledi poselstva byli vybíráni lidé se znalostí němčiny a zřejmě mezi nimi utajeně působilo několik kazatelů.
Odrazilo se to v protestech koncilu proti tomu, že čeleď poselstva kázala venkovanům při vyjížďkách pro slámu a seno.
Jednání začala v prvních měsících roku 1433, tedy právě před pěti sty osmdesáti lety. Artikul o laickém přijímání z kalicha obhajoval Jan Rokycana, proti oponentovi Janovi Stojkovičovi. Zajímavý je Šmahelův postřeh – „ač Rokycanu nezdobil žádný z vyšších gradů, počínal si proti pařížskému doktoru teologie nanejvýš zdatně". Tuto skutečnost lze zobecnit i na další husitské mluvčí. Byť nedosahovali akademických a církevních hodností svých protivníků, dokázali s nimi vést rovnocenný zápas na vysoké teologické úrovni, někdy je dokonce přiváděli do rozpaků. Obrana článku o stíhání veřejných hříchů byla svěřena Mikuláši Biskupcovi z Pelhřimova, představiteli táborského svazu. Také on vyváděl z míry svého oponenta Jiljího Carliera i další koncilní otce. Kardinál Cesarini v průběhu jeho projevu dokonce několikrát spráskl ruce či významně pozdvihoval obočí! Artikul požadující svobodné hlásání slova Božího hájil Oldřich ze Znojma, sirotčí farář v Čáslavi. Proti dominikánovi Jindřichu Kalteisenovi vystupoval s velmi přesvědčivou argumentací. Článek o chudobě kněžstva vyložil mistr Petr Payne. Vůči španělskému kanonistovi Janu Palomarovi hýřil břitkými výroky a svou řečnickou pohotovostí zaháněl protivníka do úzkých. Na závěrečném zasedání vystoupil Prokop Holý, který s morálním pathosem oslovil koncil, aby si vzal „příklad z husitů i z celého českého národa a bez váhání vymýtil svatokupectví, smilstvo a jiné zlořády, odsouzené Božím zákonem a čtyřmi artikuly". Následovala další jednání, oficiální i zákulisní, včetně několika legací koncilu do Čech i k dalšímu slyšení husitského poselstva v Basileji. Setkání zástupců koncilu s husitskými představiteli v Řezně v srpnu 1434 proběhlo již po bitvě u Lipan, která sice znamenala určité mocenské změny v Čechách, nikoliv však pokud šlo o vztah ke koncilu, ten v podstatě zůstal nezměněn. O prosazení dohody mezi koncilem a husity trvale usiloval císař Zikmund, protektor koncilu, pro něhož znamenala přijetí za českého krále husitskou stranou. Proto vyvíjel značnou aktivitu i v jednáních s papežem Evže-nem IV., jehož poměr ke koncilu byl napjatý. Všechny tyto složité vztahy jsou Šmahelovým výkla-

Dokončení na str. 4

Reakce čtenářů

K evoluci a kreacionismu

Myslím, že články v ET-KJ č.2-3/2013 o evoluci a kreacionismu chtěly vyjít vstříc těm křesťanům, kteří si myslí, že Bůh mohl tvořit pomocí evoluce a že to také tak dělal. Také asi chtěly ukázat, že existují křesťané, kteří si nepřejí konfrontaci, ale spoléhají na dohodu, na ústupky z obou stran. Debata o tom, zda Bůh tvořil a tvoří či mohl tvořit pomocí evoluce, nebo o tom, zda je možné přijmout všechny vědecké objevy, a to včetně domnělých, zda je možné smířit „rozkmotřené" křesťany v otázce vzniku či tvorby apod., možná nastane na stránkách Evangelického týdeníku Kostnické jiskry nebo i jinde v protestantských církvích – čili tam, kam byly články směřovány. Nejpravděpodobnějším výsledkem takové diskuse (pokud vůbec vznikne) bude podobná neujasněnost či podobná rozdílnost přístupu, jaká v křesťanských řadách panuje nyní. Jinak řečeno diskuse jaksi „vyšumí", půjde spíše „do ztracena" a celkem nic nevyřeší. Přesto (!) není od věci diskutovat, uvažovat, předkládat argumenty. Naše poznání není úplné, naopak je silně částečné, a tak obě rozrůzněná „křídla" mohou tohoto faktu použít jako jakéhosi „trumfu". Zde ovšem nastupuje Chebský rozhodčí, tedy výklad Písma Písmem. Je silně podnětné, že to uznávají i současní katolíci. V tomto směru (ač se to na první pohled tak nejeví) je velmi vhodné přečíst si knížku „Malé dějiny katolické církve" od Hanse Künga, s nímž svého času učil na téže univerzitě současný papež.
V případné debatě by se neměl pominout sborník Matice cyrilometodějské v Olomouci „O evoluci", vyjádření C. S. Lewise – významného vysoce vzdělaného křesťana, a názory Tomáše Sedláčka. – našeho současného významného ekonoma. Dále je nutno uvážit naprostou záplavu evolucionistických školení, např. v televizi – oproti téměř ojedinělému kreacionistickému, reprezentovanému webem kreacionismus.cz. Ovlivňování těchto rozdílných poučení v počtu ovlivňovaných je neporovnatelné. Ať si každý občan demokratické společnosti rozhodne na základě informací z různých „táborů". Pokud je zahlcován informacemi pouze z jednoho směru a ani neví, že existuje něco alternativního, rozhodnout se nemůže. I takové úvahy jsou nezbytné v diskusi – zejména v případné diskusi mezi křesťany. Těm jsou totiž určeny články v prvé řadě. To už se opakuji, ale asi je to nutné.

Václav Dostál,
senior olomouckého sboru ČCE

Modleme se

Dokončení ze str. 3

proti naději sobě i nám. Je vyslyšen darem vhledu a přepevné jistoty, s níž pak stojí před svými soudci a katy, že a jak právě tudy je navěky Kristem.
Naším zlem trpící Ježíš je pro nás tou CESTOU zkroušení a potření srdce, které se skrze víru v něho v tom zlu poznává a činí pokání. Je PRAVDOU Boha a ŽIVOTEM s Bohem, resp. existováním v novotě života k slávě Otce (Ř 6,4).
"Staň se tedy, Otče, co jejich proměně pro věčnost poslouží."
Jsme u vlastního požehnání modlitby v jeho JMÉNU (J 14,13.14 aj.; Mt 7,7). Spočívá v osvícení očí mysli (Ef 1,18), abychom Otcovu vůli poznávali a přijímali za svou, a tak jako dědicové (Ř 8,16.17.), ne po svém, ale po jeho, brali na sebe službu tomuto spasitelnému poznání (J 17,3).
Amen.
V Luhu nad Morání

s.j.h

Modlitba:
Beránku Boží, Pane Ježíši Kriste, přišli jsme za tebou, tvoji lidé, tebou spříznění přátelé.
Děkujeme, že jsi z nás sňal a snímáš hřích světa.
Hřích odcizení tobě, hřích Boha-prázdnoty, lhostejnosti a pýchy. Díky, že jsi nás potkal a povolal.
Dal jsi nám víru v tebe, vnímavost a chápavost tvého SLOVA, život v jeho hodnotách a měřítcích.
Děkujeme za evangelium, za růst ve spasitelném poznání tebe a tvého kralování.
Díky za naději věčného života, za smysl a radost bytí s tebou ve vzájemnosti tohoto společenství bratří a sester.
Ještě se děje zázrak tvé církve na světě. Dobrořečíme ti, že na hraně své omezenosti a časnosti smíme být při tom.
Díky za tvé záchranné sítě nad marností, a že i nás jsi zachytil.
Tak se k sobě tiskneme ve jménu tvém.
Tebe vyhlížíme a vítáme. Amen.

Světový den modliteb letos z Francie

Letošní Světový den modliteb připadá na pátek 1. března. Liturgii připravily křesťanky z Francie a její téma **"Byl jsem cizí a přijali jste mě"** naznačuje, že jde o problém přistěhovalectví.

O Francii máme jistě značnou povědomost - vždyť jsme skoro sousedé. Přesto neuškodí několik informací, které nám možná unikly.

K Francii patří kromě pevninské části, která zabírá plochu 551500 km², zámořské departmány a teritoria (z nichž nejvýznamnější jsou Guayana, Guadeloupe, Francouzská Polynésie a Nová Kaledonie), které pokrývají dalších 120000 km². K 1. lednu 2010 žilo v pevninské části 63 milionů obyvatel, v zámořských teritoriích a departmánech 2,5 milionu. Porodnost je poměrně vysoká hlavně díky přistěhovalectví; na jednu ženu připadá 2,3 dětí, což je nad evropským průměrem. Během jedné generace se přistěhovalectví stane jediným zdrojem růstu počtu francouzského obyvatelstva. Francie uplatňuje „právo narození" a „právo krve". Děti, které se narodí ve Francii, a děti, jejichž alespoň jeden rodič je Francouz, získávají francouzské občanství. Toto právo zavedl už v roce 1515 král František I. Každý rok tak získá francouzské občanství dalších 100000 lidí.

V roce 1539 král František I. zřídil registrační úřad a ustanovil francouzštinu jako úřední jazyk, který se má používat v celé státní správě. V roce 1635 za krále Ludvíka XIII. byla založena Francouzská akademie, aby sestavila oficiální slovník francouzského jazyka. Kromě administrativy pronikl jazyk i do celé francouzské společnosti. Přetrvalo jen několik regionálních jazyků. V současné době jsou uznávány baskičtina, bretaňština, katalánština a korsičtina jako jazyky užívané v příslušných departmánech. Regionální jazyky jsou považovány za součást francouzského národního dědictví.

Francie je republika s parlamentním systémem vládnutí. Národní shromáždění a senát hlasují o zákonech. Prezident republiky je volen v přímých volbách na pět let. Členové vlády jsou jmenováni prezidentem na doporučení předsedy vlády a mají rozhodovací pravomoc. Soudnictví si pečlivě střeží svou nezávislost. Část národní suverenity byla postoupena Evropské unii.

Území Francie se administrativně dělí na 101 krajů (departmánů), spravovaných hejtmany (prefekty), kteří v nich zastupují ústřední vládu. Země je silně centralizovaná. Dálnice, silnice i železnice byly postaveny jako síť směřující do centra, kterým je Paříž (2,2 milionu obyvatel), která je politickým, hospodářským i finančním centrem celého státu.

Státní školy přijímají děti od tří let věku. Školní docházka je povinná do 16 let, školy jsou státní a bezplatné s celodenním vyučováním. Univerzity přijímají všechny absolventy středních škol. Souběžně se systémem státního školství funguje i školství soukromé, většinou pod záštitou Římskokatolické církve, která má smlouvu se státem.

Po křtu franckého krále Clovise (Klovise) v 5. století po Kr. se Francie připomíná jako „nejstarší dcera církve". Byla hluboce ovlivněna učením Římskokatolické církve. Ve středověku bylo postaveno mnoho katedrál a klášterů. Velké změny však přinesla v 16. století protestantská reformace. Mnozí šlechtici a měšťané přijali protestantskou víru, ale král vždycky neochvějně podporoval Římskokatolickou církev. Po náboženských válkách ve 2. polovině 16. století král Jindřich IV. vydal tzv. Nantský edikt, kterým dovoloval protestantům žít ve francouzském království spolu s římskými katolíky. O sto let později byl tento edikt zrušen, což vedlo k náboženskému pronásledování protestantů a jejich emigraci do Německa, Švýcarska, Holandska a dokonce i do jižní Afriky. Revoluce roku 1789 zaručila okamžitě náboženskou svobodu, ale pokusila se nadřadit „náboženství rozumu" nad křesťanskou víru. Napoleon I. později znovu zajistil náboženské usmíření, a to tak, že podepsal konkordát s Vatikánem a zaručil oficiální postavení protestantům i Židům.

V 19. století církve vyvinuly velké úsilí, aby posílily své postavení. Římští katolíci založili mnoho náboženských kongregací. Katolicismus upevňoval republiku, ale protestanté a Židé v ní především viděli záruku svobody a rovnosti.

V 80. letech 19. století vláda Francouzské republiky přijala školské zákony. Školy byly světské a školní docházka povinná. Náboženská výchova byla zakázána a církve měly vyhrazen pouze jeden den v týdnu pro vyučování náboženství. Vyučovat směly jen ve svých vlastních zařízeních. V roce 1905 byla dodatečným zákonem provedena odluka církve od státu. Tento stav stále ještě trvá (mimo Alsasko - Lotrinsko, které bylo v době přijetí zákona pod německou vládou). Druhý vatikánský koncil projevil ochotu respektovat náboženskou svobodu a její pozitivní dopad na kulturu.

Eiffelova věž od Martových polí – foto: Benh LIEU SONG

Ve Francii se nevede evidence obyvatelstva podle náboženského vyznání ani podle etnického složení. Podle neoficiálních odhadů v zemi žije 62 % římských katolíků, 2 % protestantů, 1 % Židů, 6 % muslimů, 1 % buddhistů a 27 % ateistů. Za posledních 30 let se náboženský svět otevřel. Vedle historických křesťanských církví se objevila různá charismatická hnutí a nová mimokřesťanská náboženství. Stát však do náboženských záležitostí nezasahuje.

O Francii by se dalo jistě uvést mnoho zajímavého - především o její kultuře a památkách i o gastronomii, která je vyhlášená po celém světě.

Další informace jistě získáte, zúčastníte-li se shromáždění letošního Světového dne modliteb. Přidáte se tak k tisícům lidí ze 170 zemí celého světa a můžete podporou finanční sbírky přispět k řešení závažných problémů.

Z loňské sbírky, konané v roce programu SDM z Malajsie, český výbor SDM podpořil částkou 3000 euro projekty německých sester v Malajsii a částkami ve výši 10000 Kč domov sv. Rodiny a v Pardubicích církevní školu Noe. Protože letošní téma modlitebního programu se týká cizinců/migrantů, český výbor se rozhodl podpořit jeden konkrétní projekt v naší republice. Společná celorepubliková sbírka má vyjádřit poslání SDM: poznávat - modlit se - konat (pomáhat).

Další informace získáte u české předsedkyně Světového dne modliteb Mgr. Aleny Naimanové na e-mailu: naina@seznam.cz nebo telefonicky na čísle: 494 534 854.

Helena Noemi Bastlová
podle materiálů SDM

Basilejská kompaktáta

Dokončení ze str. 3

dem rozebrány a zhodnoceny. Zikmundovo úsilí o dohodu, nepochybně osobně motivované, vedlo v mnoha směrech ke korekci požadavků koncilu vůči husitské straně. Oprávněně proto vyznívá Šmahelův závěr, že přijetí dohody (kompaktát) „pro Zikmunda znamenalo jeden z největších úspěchů jeho církevní politiky".

K slavnostnímu vyhlášení kompaktát došlo v Jihlavě 5.července 1436, tedy v předvečer památky na Husovu mučednickou smrt. Tehdy byl jejich text v latině veřejně přečten Janem Rokycanou na jihlavském náměstí. Zveřejnění v češtině se uskutečnilo následující den ve farním chrámu sv. Jakuba Většího. V Praze byla kompaktáta provolána v dubnu 1437 v kapli Božího těla na Novém Městě, na dnešním Karlově náměstí. Na paměť této významné události byly pořízeny a do zdí kaple zasazeny desky, ohlašující, že „Čechové a Moravané tělo a krev pod obojí způsobou přijímajíce, jsou věrní křesťané a praví synové církve". Upozornění pro milovníky historických památek: kompaktátní desky, uložené dnes v Lapidáriu Národního muzea v Praze, jsou kopiemi z rudolfínské doby, z přelomu 16. a 17. století.

Kompaktáta však nejsou jednorázovým aktem, ale souborem listin. Navíc jsou dvoje – koncilní a císařská. Zikmund totiž vlastními privilegii zaručil nejen svobodu přijímání pod obojí, ale také další výsady. K nim patřilo uznání volby Jana Rokycany za arcibiskupa i dvou jeho světících biskupů, dále též závazek mít mezi svými kaplany i utrakvisty a upřednostnění češtiny před němčinou ve výkladu Božího slova. Následovaly i další Zikmundovy sliby, včetně otázek majetkových, na jejichž základě pak čeští husitští šlechtici potvrdili jeho legitimní přijetí za českého krále.

František Šmahel ve svém výkladu sleduje další zápasy o kompaktáta a čtyři husitské artikuly. Důležitou částí publikace je soupis a charakteristika kompaktátních listin i vysledování až záhadných osudů jejich originálů.

Michal Flegl

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát Královéhradecký

Českobratrská církev evangelická

Broumov – Ne 8.15 h
Kladská 85, a f. Michal Kitta

Černilov – Ne 9 h
Černilov č. 139, a f. Štěpán Brodský

Dvůr Králové nad Labem – Ne 8.30 h
nám. Odboje 1128, f. Aleš Mostecký

Hořice v Podkrkonoší – Ne 10 h
Husova 870, a f. Aleš Mostecký

Hradec Králové – Ne 9 h
Nezvalova 1/529, f. Štěpán Brodský

Hronov – Ne 10,15 h
Českých bratří 181, f. Michal Kitta

Jičín – Ne 9,30 h
Konecchlumská 289, a f. Tomáš Molnár

Klášter nad Dědinou – Ne 9 h
Klášter nad Dědinou č. 22, p. České Meziříčí, f. Jonatan Hudec

Kostelec nad Orlicí – Ne 9.45 h
Štefánikova 753, f. David Najbrt

Letohrad – Ne 9 h
Petříkov 201, f. Jiřina Kačenová

Náchod – Šonov – Ne a c d e 9 h, listopad-březen b 10 h společné bohoslužby sboru s VP
Purkyňova 535, Náchod, f. Marek Bárta

Nový Bydžov – Ne 9 h
U památníku 1156, f. Jaroslav Kučera

Semonice – Ne 9 h
Semonice č. 57, p. Jaroměř 1, f. Radim Žárský

Trutnov – Ne 10 h
Úpická 163, f. Tomáš Molnár

Třebechovice pod Orebem – Ne 9 h
Masarykovo nám. 19, f. Filip Čapek

Vrchlabí – Ne 9 h
Českých bratří 112, f. Petr Chlápek

Církev bratrská

Česká Třebová – Ne 9.30 h
Tykačova 1183, k. Tomáš Pospíchal

Hradec Králové – Ne 10 h
V Kopečku 89, k. Martin Legát

Chrudim – Ne 9 h
Filištínská 27, k. Petr Jelínek

Litomyšl – Ne 10 h
Moravská 1222, k. Daniel Smetana

Pardubice – Ne 9 h
Lonkova 512 – Archa, k. Samuel Jindra

Vysoké Mýto – Ne 10.30 h
kostel ČCE, Javornického 49, k. Přemysl Pýter

Bratrská jednota baptistů

Broumov – Ne 10 h
Lidická 230, k. David Hýsek

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

6-7/2013

27. února 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 13. března 2013

Z obsahu

* *Z každého planého slova...*
* *Morálka a evangelium*
* *Těším se na milost*

Poselství k neděli Oculi

Hlásej Boží slovo vhod i nevhod!

Jeremjáš 20,7–13

Prorok Jeremjáš trpí v kládě od vedoucího chrámu, protože uposlechl Boží pokyn, aby zvěstoval zkázu Jeruzaléma. Verše 7 - 13 nám ukazují, co prožívá služebník Boží, když poslouchá Pána. Jeremjáš vyznává, že trpí kvůli Božímu povolání: „Celý den jsem na posměch, všichni se mi posmívají... ano, Hospodinovo slovo se mi stalo zdrojem potupy“ (Jr 20,7-8).

Myslím, že i dnes se můžeme dostat do podobné situace. Když věrně kážeme Boží slovo, ať už z kazatelny mluvíme o hříchu nebo v osobním rozhovoru mluvíme pravdu, někdy nás lidé začnou nenávidět pro slova, která říkáme. Neomlouvejme si ale svou hrubost a nedostatek lásky! Svědčit a zvěstovat se má totiž nejen slovy, ale i celým životem!

V tom všem ale nemusíme být bez naděje, ale můžeme spolu s Jeremjášem vyznat: „Hospodin je se mnou jako udatný hrdina... Nepřátelé se budou velmi stydět, protože jednali nerozumně... Hospodine zástupů, který zkoumáš spravedlivého a vidíš srdce...“ Tedy když přichází útlak a pronásledování pro pravdu evangelia, Jeremjáš nám ukazuje na zdroj naděje a potěšení – a tím je Hospodin sám. Nemusím se tedy bát, když sloužím Bohu, protože je vždy se mnou.

Připomeňme si na závěr výzvu apoštola Pavla z jeho závěti (2 Tm 4,2) „Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej v trpělivém vyučování.“ Proto se nebojme a věrně služme našemu Pánu!

Petr Šedý,
vikář Církve bratrské,
Praha 4 – Jižní Město

Evangelický kostel v Herlíkovicích - viz příloha str. 5 - 6

Amnestie

Když se udílí milost ničemovi, nenaučí se spravedlnosti; v zemi správných způsobů bude páchat bezpráví a na Hospodinovu důstojnost nebude hledět.

Izajáš 26,10

Jen my sami určujeme, co dáme na první místo. Je to v naší svobodné vůli, jak se budeme rozhodovat. Naše sobectví nám klade stále veliké překážky. Užij si dobře života, carpe diem …Očividně je v pozadí strach o holý život, lidská touha po blahobytu, po zajištění… Mít tak dobré bydlo! Ostatní tvorové nejsou o nic pozadu. Zřetelně to vidíme, když krmíme hejno opeřenců, třeba holubů, nebo kačen. Nemají sice ostré lokte jako někteří lidé, ale vynalézavost, jak druhého předběhnout, odstrčit, štípnout či odehnat, tu mají velikou. Přestože házeme drobky slabším jedincům v pozadí, ti obratnější jim šikovně seberou sousto přímo pod zobákem… Podobným příkladem je i pohled na opičky makaky, hřející se v teplém termálním jezírku v japonských horách. Kolem je sníh a mráz, ale zvířátka v jezírku vypadají šťastně a blaženě. Život jim plyne v teple a pohodě. Pára stoupající z jezírka však odhalí několik smutných prokřehlých makaků. Ti nešťastně stojí na břehu. Silnější jedinci jim totiž do jezírka vždy zabrání vstoupit. A tak chřadnou a čeká je strádání a pomalá smrt.

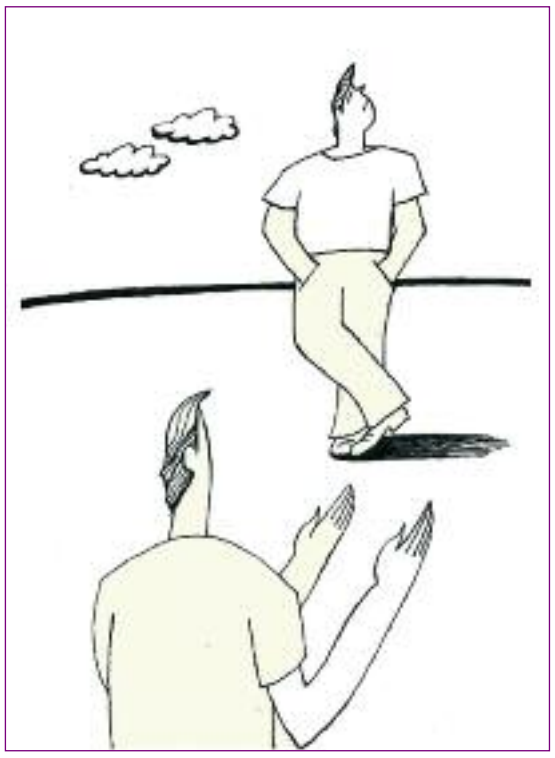

Dnes jsme svědky, jak se bohatství našeho státu, které bylo vytvořeno prací několika generací, rozplynulo do mnoha soukromých kont. Většinou nepoctivě a vychytrale. To, co mělo sloužit k prospěchu celé společnosti, si přivlastnila úzká vrstva šikovnějších lidiček. Dobré bydlo si zajistili a mohou si jej náležitě užívat. Teď chybí prostředky na školství, kulturu, zdravotnictví, na sociální dávky pro potřebné. Slabším se opět nedostává živoří, a to málo, co jim náleželo, je jim dále odtrhováno. Jako bychom sledovali ptačí „lidské“ hejno či makaky v přímém přenosu. Co vede člověka - tuto nejvýše organizovanou, k životu probuzenou hmotu, takto jednat? Bezohledně shromažďovat pro sebe? Není to absurdní volba vzhledem k jedinečnosti a zázračnosti života? Máme mít přece dosti na tom, co jsme dostali…. Chamtivý člověk se zcela jistě nelíbí svému Stvořiteli. Bůh přece ve svém plánu obmýšlel hojný život pro všechny! Jenže chtivost a chamtivost se člověka pořád drží jako klíště. Mnohdy vede k zločinu a k záhubě již zde na zemi. Celá historie je plna takových případů. Ve zdravé společnosti proto funguje legislativa, právo a spravedlivé soudnictví. Zlo se potrestá, poškozeným se vrátí ukradené a provinilec po odpykání trestu dostává šanci k nápravě a poctivému životu. A na nás je mu odpustit. Odpouští i amnestie, jež je vstřícnou a výjimečně udělovanou milostí. Je to velkoryse podaná ruka pomoci odsouzenému. Společnost doufá, že amnestie bude mít na potrestaného dobrý vliv. Přála by si to. Jinak by jistě nechtěla vracet zločince zpátky do řad lidí. Jak se však zachovat, když očekávání amnestie selže a náprava se neděje? Když viníci pokáním neprojdou, ale naopak si pochvalují, jak lehce a obratně vyklouzli. Když se dokonce, jak se dovídáme v tisku, svým obětem ještě vysmívají a mnohé nepřechází chuť k dalším zlým činům. Pomůže taková milost k nápravě, nebo spíše zamete hřích pod koberec? Je víc než jisté, že se takovou amnestií nedopracujeme nápravy ani obratu k dobru. Opak je pravdou, jak říká i Boží slovo! Chudých a ožebračených bude přibývat a ve společnosti zavládne bezpráví. To bezesporu povede ke škodě této zemi, jejích obyvatel i její pověsti. Stejně tak i ke zklamání a dalšímu poškozování poškozených. A těmi budeme my všichni.

Marie Plotěná

Masopust a půst

Co je masopust u nás (hlavně na venkově) a karneval v Riu, to většina lidí kolem nás dobře ví. Ale co je to vlastně křesťanský půst? A co si počít s postní dobou? I masopust jako třídenní lidový svátek, který nemá nic společného s křesťanskou liturgií, je podřízen běhu církevního kalendáře. Slaví se ve dnech předcházejících popeleční středě. Tou začíná čtyřicetidenní půst před Velikonocemi.

Dříve se jako masopustní neboli karnevalové období chápalo celé období od svátku Tří králů, resp. Zjevení Páně, do popeleční středy. Pak nastává postní doba, se kterou máme my evangelíci tradičně problém. Ale dobře víme, že doba půstu je obdobím přípravy na Velikonoce. A snad i to, že zdaleka nemusí jít jen o odepření si jídla, ale také o zřeknutí se čehokoliv, co je v životě postradatelné, zbytečné nebo dokonce překážející. V západní církvi začíná postní doba popeleční středou, ale ve východních (pravoslavných) církvích začíná tzv. Velký půst v pondělí sedmého týdne před Velikonocemi a končí v pátek devět dní před Velikonocemi.

Naši starší bratři a sestry ve víře Židé slaví tzv. veřejné postní dny (připomíná si je veřejně celý Izrael a liší se tak od půstu jednotlivce), které zahrnují sedm postů - pět malých a dva velké - vztahujících se k různým událostem v dějinách Božího lidu. Tyto postní dny mají v judaismu velký význam, jsou spojeny s duševní očistou, se sebezpytováním a s četbou Zákona. Jsou zároveň určitou obdobou oběti, protože namísto obětovaného zvířete, resp. jeho masa a tuku, člověk spaluje, a tak vlastně obrazně obětuje, svůj tuk.

A co my? Půst může být i pro nás doba výjimečná. Mnoha lidem se stává, že během roku jen málokdy nacházejí čas na své blízké - rodinu a přátele. I my se celý rok těšíme na čas dovolených, kdy konečně budeme spolu. A podobný význam může mít i postní doba. Během roku jako by nezbýval čas na modlitbu a prostor pro Boha. A proto křesťanská církev již více než sedmnáct století prožívá jako zvláštní přípravu na Velikonoce postní dobu, která má tradičně tři charakteristiky: modlitbu, půst a almužnu. V postu nejde ani tak o jídlo, jak se většina lidí domnívá. Mnohem více jde o náš čas, o vytvoření prostoru pro Boha. Zřeknutí se některého jídla, ale především určité zábavy má vést k soustředění na Boha. Měl by to být čas přípravy, čas vnitřního probuzení a čas oživení křesťanské naděje.

Daniel Heller

Z církví doma i ve světě

Ekumenická modlitba v rámci festivalu Mene Tekel

VII. ročník mezinárodního festivalu proti totalitě, zlu a násilí pro paměť národa Mene Tekel se uskuteční od 25. února do 3. března 2013.
Ekumenická rada církví pravidelně s festivalem spolupracuje a i v letošním roce se sejdou vrcholní představitelé církví u příležitosti závěrečné ekumenické modlitby za popravené, umučené a zemřelé politické vězně. Program společných modliteb je připraven na neděli 3. března od 14 hodin v katedrále sv. Víta. Spoluúčinkuje pěvecký sbor ČVUT, součástí programu bude i scénický tanec na téma Stabat Mater Antonína Dvořáka. Mene Tekel nabídne bohatý program přednášek, filmů, výstav či koncertů. Více informací na www.menetekel.cz

ERC

Prochrist 2013

Od 4. do 11. března 2013 se bude konat satelitní evangelizace s Ulrichem Parzanym na téma Pochybnosti a úžas.
Akce zahrnuje 8 přednášek pro polovinu Evropy (přes satelit) ve dnech 4. - 11. 3. vždy od 18.15 hodin.
Programy jsou tlumočeny do češtiny kvalitními tlumočníky.
Jak naladit TV?
Potřebujete satelitní přijímač pro normální rozlišení, nebo internet. Frekvence pro naladění budou zaslány asi dva týdny před vlastním programem. Protože informace a přístup do privátní zóny ProChrist poskytujeme jen přihlášeným účastníkům, prosíme, přihlaste se přes formulář na: www.prochrist.cz

podle materiálů ERC

„Velmi evangelický“ papež odstoupil

(Německojazyční teologové k rezignaci papeže Benedikta XVI.)

O výhostu mystickému pojetí (Entmystifizierung) papežského úřadu hovoří v souvislosti s papežovou rezignací někteří německojazyční katoličtí teologové. (Od 28. února 2013 nastává tzv. sedisvakance, tj. uprázdnění papežského stolce.) Benedikt XVI. se tak podle nich vymezil vůči svému předchůdci. (Papežův krok přichází ve chvíli, kdy v prostředí necírkevním mnozí, zděšeni odnímáním akademických titulů čelným politikům, upozorňují, že promoce tvořila, tvoří a má tvořit nadále „světskou obdobu kněžské ordinace“.)
Výhrady k Benediktově rezignaci vyjádřil teolog Hans Küng, podle něhož se Ratzinger může fakticky stát „stínovým papežem“, elegantně bodujícím kritikou toho, na čem se donedávna aktivně podílel. Jiní naopak vyrukovali rovnou s koncepcí časově ohraničené papežské funkce, již však (spolu s mediálními spekulacemi, že prvním papežem s dočasným mandátem by se měl stát on) výslovně odmítl kardinál Kasper. Benedikt XVI. se, tvrdí Kasper, „pokusil vést katolickou církev jako služebník Božího slova“ a byl tudíž „velice evangelickým papežem“ (ein sehr evangelischer Papst).
Podle aktuálního průzkumu mezi německým obyvatelstvem (zveřejněného deníkem Rheinische Post z 18. února 2013) vyjádřilo 69 % dotázaných katolíků a 53 % dotázaných protestantů souhlas s tím, jak odstoupivší papež úřad vykonával. (Vzhledem k termínu průzkumu se souhlas, mám za to, týká i aktu rezignace.)

František Schilla

O fanatismu

Autorem následujících slov je údajně Dr. Emanuel Tanay, známý a vysoce uznávaný psychiatr. Muž, jehož rodina patřila před druhou světovou válkou k německé aristokracii, vlastnil řadu průmyslových podniků a nemovitostí. Když byl tázán, kolik Němců bylo skutečnými nacisty, odpověděl způsobem, který může být určující pro náš postoj k fanatismu:
„Velmi málo lidí bylo skutečnými nacisty, ale mnoho dalších se radovalo z návratu německé hrdosti a další byli příliš zaneprázdněni, než aby je to zajímalo. Byl jsem jedním z těch, kdo pokládali nacisty za bandu bláznů. Takže většina se prostě stáhla a umožnila tím, aby se to vše stalo. Pak, dříve než jsme to zjistili, nás měli v hrsti, ztratili jsme kontrolu a nastal konec světa. Má rodina ztratila všechno. Já sám jsem skončil v americkém koncentračním táboře a Spojenci rozbili mé továrny.“
Dnes nám znovu a znovu různí experti opakují, že islám je náboženství pokoje a že velká většina muslimů si přece přeje jedině žít v míru. I když toto laické ujišťování může být pravdivé, nemá pražádný význam. Je to bezcenné šidítko, které nám má umožnit, abychom se cítili lépe a aby se poněkud zmenšil (psychický) účinek fanatického řádění ve světě ve jménu islámu.
Je skutečností, že v současné fázi dějin vládnou islámem fanatici. Jsou to fanatici, kdo vedou každou z 50 válek, které zuří ve světě. Jsou to fanatici, kdo systematicky masakrují křesťany či příslušníky domorodých kmenů v Africe a postupně utápějí kontinent v přívalu islámu. Jsou to fanatici, kdo spouštějí exploze bomb, usekávají hlavy, vraždí nebo zabíjejí z důvodů cti. Jsou to fanatici, kdo přebírají mešitu po mešitě. Jsou to fanatici, kdo se zápalem šíří kamenování a věšení obětí, znásilňování, zabíjení, polévání žen kyselinou. Jsou to fanatici, kdo učí mladé zabíjet a stát se sebevražednými bombovými zabijáky. Obtížně měřitelnou skutečností je, že mírumilovná většina, mlčící většina (!!!) je vyděšena a je vyřazena.
Komunistické Rusko sestávalo z Rusů, kteří chtěli pouze žít v míru, a přesto ve jménu bolševismu bylo zavražděno kolem 20 milionů lidí. Mírumilovná většina byla irelevantní - a umlčena. Ohromná populace Číny byla rovněž mírumilovná, ale čínským komunistům se podařilo zabít ohromujících 70 milionů lidí. Také průměrný Japonec před druhou světovou válkou rozhodně nebyl sadistickým válečným štváčem. Přesto si Japonsko vražděním a krveprolitím razilo cestu jihovýchodní Asií v orgii zabíjení, které zahrnovalo systematické vraždy 12 milionů čínských civilistů; kteří byli většinou zabiti šavlí, lopatou nebo bajonetem.
Kdo by mohl zapomenout na Rwandu, která se zhroutila v krvavém zabíjení! Není snad možno tvrdit, že většina Rwanďanů byli mírumilovní lidé? O odebírání orgánů srbským zajatcům jsme věděli, ale mlčeli a teď již o tom nechceme mluvit.
Poučení z historie jsou často neuvěřitelně jednoduchá a lapidární, ale přese všechny naše schopnosti logického myšlení často přehlédneme nejzákladnější a zcela nekomplikované závěry: svým mlčením se mírumilovní muslimové stali zcela irelevantními. Mírumilovní muslimové se stanou našimi nepřáteli, jestliže nepozvednou svůj hlas, protože stejně jako Dr. Tanay se jednoho dne probudí a zjistí, že se dostali do područí fanatiků a že „nastal konec světa“. Mírumilovní Němci, Japonci, Číňané, Rusové, Rwanďané, Srbové, Afghánci, Iráčané, Palestinci, Somálci, Nigerijci, Alžířané, Albánci a mnozí další zemřeli, protože mírumilovná většina nepromluvila, až pak bylo pozdě.
Pro nás, kteří to vše sledujeme aniž bychom se angažovali, platí, že musíme dávat pozor na jedinou skupinu, která se počítá: na fanatiky, kteří nás ohrožují.

Vlasta Kulhavá
redakčně zkráceno

Četli jsme jinde

Baptisté nepřijmou restituční náhradu?

Bratrská jednota baptistů (BJB), k níž se v Česku hlásí kolem 3000 lidí, zvažuje, že nepřijme od státu finanční náhradu v rámci církevních restitucí. Uvedla to v neděli Česká televize a dodala, že BJB má podle zákona o vyrovnání s církvemi dostat 227 miliónů korun.

Uvedená církev si podle ČT nedávno na sjezdu schválila, že peníze od státu požadovat nebude. "Ano, to jsme takto odhlasovali, nepřipojujeme se k tomu podpisu smlouvy," řekl televizi Milan Kern, předseda výkonného výboru Bratrské jednoty baptistů. Předseda ekumenické rady církví Joel Ruml uvedl, že když se o tom dozvěděl, "trošku ho to překvapilo." Smlouvy o vypořádání mezi státem a dotčenou církví by měly být uzavřeny nejpozději do 30. září letošního roku. Pokud baptisté smlouvu nepodepíšou, peníze určené původně jim zůstanou státu, uvedla ČT. Církve podle schváleného zákona od státu dostanou nemovitý majetek v hodnotě zhruba 75 miliard korun. Během 30 let jim bude také vyplaceno celkem 59 miliard korun, navýšených o inflaci. Stát naopak církvím postupně přestane hradit platy duchovních ve výši zhruba půldruhé miliardy korun ročně. Opozice zákon kritizuje, Ústavní soud bude rozhodovat o návrhu na zrušení církevních restitucí.

media.dle-čtk

Daniel Kvasnička

Proč nemají baptisté můj hlas? Za prvé: když chtěli být páteřní, měli to udělat včas. Tedy nejít do celého toho jednání. Tedy nebrat vůbec nic! Teď to vypadá, jako že se polekali mediálního obrazu... Rozumím jim. Mají dobré kontakty do Spojených států, kolébky novodobého baptismu. A tam bratři dlouho kroutí hlavou nad tím, jak to tady v Čechách může fungovat, a někdy nám zjednodušeně radí, abychom byli zcela samostatní – a hned. Baptistům ke cti, oni už zkusili státní podporu v minulých letech odmítnout. Pak se k ní ale rozumně vrátili. Právní prostředí se v Americe nedá srovnat s naším. Ten stát to věřícím ve Spojených státech nechává jinou cestou – jinými daňovými podmínkami.

Jakož pes navracuje se…

(Masová turistika, mudrosloví a právotvorba)

Zátoka, kde se natáčel film Pláž, je po několika hodinách plavby konečně na dohled! Než vstoupíme na písek, po němž kráčela noha Leonarda di Capria, absolvujeme ale – v souladu s programem celodenního výletu – šnorchlování u protilehlých skal.
Ale fuj! Mořská hladina je plná plastů a všemožného odpadu, který sem od „Pláže“ voda přináší ... Chudáci ryby! Jak se záhy ukazuje, situace není lepší ani na slavné pláži. Jeden motorový člun vedle druhého, v jakési ohrádce plavou v naftovém roztoku di Capriovy fanynky a další turisté, kteří si to zaplatili ... Za vstup na půdu vysvěcenou Hollywoodem požaduje totiž thajský výběrčí 200 bahtů (asi 120 českých korun) na osobu. Bez zaplacení celý svinčík urychleně opouštíme (je nás deset, takže máme motorový člun i s dvoučlennou posádkou pronajat jen pro sebe), obeplouváme ostrov a přistáváme z jeho druhé strany – na místo (zatím) méně známé, tudíž (zatím) čistější, kde lze navíc (zatím) pobývat zdarma …
„Znečišťovatel platí,“ zní jedna z hlavních (mezinárodně prosazovaných) zásad předpisů na ochranu životního prostředí, koncipovaná na mentalitu podnikatelskou (anglicky: „polluter pays“). V dlouhodobém horizontu počítá s tím, že aby podnikatel nadále tolik platit nemusel, znečišťování prostředí omezí. Masový turista ale zaplatit musí tak jako tak; co by se tedy o znečišťování či neznečišťování staral?! (Turisté z řad ruské postkomunistické „šlechty“ právě to, že „oni platí“, dokonce staví všemožně na odiv, mimo jiné okázalým „neúklidem“.) Na hromadnou turistiku je každopádně, jak je patrné na slavném ostrůvku thajského souostroví Phi Phi, uvedená legislativní zásada krátká. Mechanismy masové turistiky, která onen kdysi nádherný ostrůvek postupně devastuje, vystihuje spíše jadrné mudroslovné pověření: „Jakož pes navracuje se k vývratku svému, tak blázen opětuje bláznovství své.“ (Př 26,11)

František Schilla

Farářský kurz na téma *Krása*

Tématem letošního farářského setkání v Praze byla ***krása***.
Kurz započaly bohoslužby v kostele U Martina ve zdi. Profesor evangelické teologické fakulty Jan Štefan nám kazatelům slovem z listu Korintským příhodně připomněl, že mezi námi není „mnoho moudrých podle lidského soudu, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených.“
Medailí vděčnosti byla při bohoslužbách oceněna krásná žena - sestra Marie Provazníková, duchovní správkyně krajanského sboru ve Veselynivce na Ukrajině.
Pro kazatele z celé církve představuje farářský kurz jedinečnou příležitost k milým setkáním se svými přáteli a známými. Je krásné se při bohoslužbách radovat společně se svými kolegy, být spolu s nimi jen jedním z pozvaných ke stolu Páně.
Vzdělávací část kurzu probíhala převážně v prostorách teologické fakulty. Přednášející mluvili o kráse v Bibli i literatuře, o kráse i ošklivosti obrazů, o kráse zpěvů, liturgie i celých bohoslužeb. Diskutovaly se aktuální otázky: V čem spočívá naše, tedy evangelická krása? Umíme ji prodat i necírkevní veřejnosti? Zazpíváme si krásně i s novým připravovaným zpěvníkem?
Diskuse na farářských kurzech bývají leckdy krásně vášnivé. Letos však - soudě alespoň podle přednášek, které jsem navštívil - se ani v povolebně rozjitřené atmosféře nezvířily ve fakultní posluchárně větší emoce. O to vášnivěji se však diskutovalo v kuloárech!
Jak zaznělo v přednášce Jiřího Mrázka, v řečtině se krása a dobro označuje jedním slovem. V biblickém myšlení je tedy krásné to, co je dobré. Co přivádí člověka blíž k jeho bližním a má své dokonání v Bohu. I letošní farářský kurz byl tedy z tohoto pohledu, myslím, kurzem krásným.
Dík za něj patří Spolku evangelických kazatelů, všem, co se podíleli na jeho přípravě. A samotnému Bohu, který nás přivádí k sobě.

Jiří Palán

Pokoj lidem dobré vůle II.

Katolická teologie považuje Lutherův pohled na člověka za nevyvážený, za tzv. přetažený augustinismus, za extrémní vybočení. Ve sporu s Pelagiem zdůrazňuje Augustin (který si prožil hříchy mládí a zkušenost "područí hříchu") víc Boží milost, která všemu dobrému a pravé svobodě předchází, zatímco Pelagius (vyrůstající jako "v bavlnce", v dobré rodině dobrých mravů) víc svobodnou vůli - hřích se "nedědí", jde vždy jen o osobní selhání a volbu. V tomto sporu se postavila církev na stranu Augustina, ale nemluví o naprosté zkaženosti a neschopnosti člověka k dobru - člověk je hříchem *zraněn*, ale zůstává *dobré Boží stvoření*, Bůh *má* na co navázat! Proto i apel na vůli *má smysl*: Jednej podle víry a dojdeš k víře [Naše víra, Charita, 1974], "dokud se nerozbřeskne den a jitřenka nevzejde v srdci" (2 P l,19). V tom smyslu mluví i hlava katolické církve: žijte a jednejte tak, jako by Bůh existoval. Apel by byl samozřejmě zbytečný, kdyby vycházel z toho, že „přirozený“ člověk toho není schopen. Na otázku po víře odpověděl jednou M. Horníček: „Nevěřím, ale snažím se žít tak, aby ten nahoře byl se mnou spokojenej.“

V tom smyslu je katolické pojetí člověka "přirozenější"; mezi přirozeností člověka a přijatou (nadpřirozenou) milostí je plynulý přechod, lidská *náboženskost* je hodnocena v podstatě *kladně*. Mnohé z toho, co prýští z lidského nitra, je možno přijmout, neboť je v tom možno vidět dílo dobrotivého Stvořitele, který je zde - v podobě *anonymního Krista* - všude při díle. Zde několik myšlenek ze studie P. Rossana: Panství Kristovo a náboženský pluralismus [Bull. secretarius pro non christianis XV (1980) 43: 17n]. - Každé náboženství představuje tradiční způsob, jakým určitý národ odpovídá na dar a osvícení Boží… Kristus je slovo Boží *odedávna přítomné* ve světě, a přesto přicházející do světa… Dějinné zjevení v Kristu je jedna věc a "Světlo (Slova), které *osvěcuje každého* člověka" (J 1,9), druhá věc. Nesmíme přehlédnout všelidské hledisko Bible. Už kněžský kodex uznává pluralitu smluv a rabíni rozlišovali mezi smlouvou *Mojžíšovou*, uzavřenou s Izraelity, a smlouvou *Noemovou*, zahrnující všechny národy země... ON je ten vyvolený Boží Syn, ale též *Moudrost Boží*, přítomná všude ve vesmíru, jak ukazuje rozsáhlá sapienciální literatura... Moudrost prostupuje celé stvoření, je v každém lidu a národu, jejím potěšením je být s lidskými syny (Př 8,23-31, Sir 24,6, Mdr 8,1 a j.).. neboť je dána každému člověku jako "Boží oko v srdci" (Sir 17,6-8) a "vcházejíc z pokolení na pokolení do *svatých duší*, vyzbrojuje je na přátele Boží a proroky" (Mdr 7,27)... Všechna dějinná náboženství jsou tak viděna v procesu neustálého přetváření pod vlivem okolností a při nejlepším pod vlivem působení Ducha Kristova *působícího v jeho stoupencích*… Bible se staví nepřátelsky k náboženstvím jedině tehdy, když ohrožují smlouvu, nebo když svádějí člověka k uctívání model a tak stavějí tvora na místo Tvůrce. Setká-li se s formami čistě náboženskými nebo s formami, jež jsou slučitelné s vírou v Boha smlouvy, jsou jí vítané a přijímá je: postačí ukázat na případy *Melchisedecha*, *Jetra* a *Joba*, nežidovských náboženských osobností, jež jsou i přesto uznávány a ctěny pro svou víru.

Encyklika *Redemptor hominis* hovoří o náboženstvích jako o "velkolepém *bohatství lidského ducha*… Jde o úctu ke všemu, co v každém člověku vykonal Duch svatý, který 'vane kam chce'... S každým člověkem bez výjimky je Kristus *jistým způsobem spojen* a dá vždy člověku svým Duchem světlo a sílu, aby dovedl odpovědět na své nejvyšší poslání".

Pro teologickou vyváženost však mohu připojit i stanovisko evangelické: "Říkáme, že Ježíš je Pánem světa, ale žijeme, jako kdybychom věřili, že působí *pouze* skrze církve a skrze křesťany. Je-li však Pánem světa, je jistě ve svém Duchu přítomen *všem* lidským bytostem" (H. Malan na zasedání Sdružení ref. a presbyterních církví v Mexiku, VII/1984). A ještě z Konference evropských církví (Skotsko, IX/1986): "Při mnoha lidech, kteří Krista *neznají*, rozpoznáváme *moudrost a lásku*, která je od Boha.” A co praví Augustin? “Mnozí, co jsou *uvnitř* (= v církvi), *jsou vně* a mnozí, co jsou *vně, jsou uvnitř*.”

Co se pak *skutků týče*, jež v jakémsi (pseudo)reformačním pojetí jsou stavěny do ostrého protikladu k *víře*, cituji opět P. Steigera: *”Spasení je nepochopeno, jen málokdo ví, oč jde”* - a to zřejmě včetně P. Steigera samotného. Křečovitá, až za hranici zdravého rozumu jdoucí snaha nebýt podezírán z "katolického zásluhnictví", pomíjí, zdá se, *základní* skutečnost: Pavel nemluví proti *skutkům lásky, proti humanitě* - ba právě naopak, v tom je zajedno s Jakubem - ale proti skutkům *předepsaným Zákonem*, těm bezmála šesti stům příkazům a zákazům, jež měly suplovat víru v Ježíše a křest v jeho jméno! Tak také překládá O. Petrů stěžejní místo Lutherova reformačního důrazu (Ř 3,23) "člověk je ospravedlňován skrze víru, *bez skutků předepsaných Zákonem*". A v témže listě Římanům můžeme číst "..se ukáže, jak spravedlivě Bůh soudí, až *odplatí každému podle jeho skutků*” (2,6); "věčným životem těm, kdo jsou *v dobrém díle vytrvalí*" (2,7), "Avšak slávy, cti a pokoje se dostane *každému, kdo koná dobro*" (2,10). A ještě něco z Jana (3 J 11): "Kdo *koná dobro*, je z Boha.. Kdo *miluje*, z Boha se narodil a *Boha zná*".

A proto "Pokoj lidem dobré vůle!" neboť "Všechno, *co je z lásky, je z Boha* a přechází do nového věku" (Matka Tereza z Kalkaty). Neboť, praví Pán, "Co dobrého jste učinili pro jednoho z mých nepatrných bratří, pro mne jste učinili." K Bohu tedy vedou jakoby *dvě* cesty, cesta víry a cesta lásky.

V přednášce v Havaně (květen 1985), uveřejněné i v textu jeho knihy "Fidel a náboženství", řekl brazilský dominikán Frei Betto mj.: „Ježíš je Bůh, protože miluje jako Bůh a protože nikdy nezhřešil. Byl člověkem, který se neorientoval na sebe, nýbrž na Otce a na lid. Toto pojetí *Boha-lásky* vytváří církev založenou na bratrství, na kolegialitě, a *nikoli na autoritářství*. Je to pojetí, které umožňuje křesťanům *objevit Boží přítomnos*t ve všech těch, kteří - *nemajíce víru* - jsou ve svých postojích *vedeni láskou*. Bůh je přítomen i *v těch, kdo nemají víru*.“

Víra nebo skutky? Na otázku učedníků: „Jak máme jednat, abychom *konali skutky*, které žádá Bůh?“, odpovídá Mistr: „Toto je skutek, který žádá Bůh: *abyste věřili* v toho, koho poslal“ (J 6,28).

A to je syntéza skutků a víry! A život *v plnosti*, o kterém mluví Ježíš a je jeho dárcem!

Petr Hušek

O uzdravení

Běžný člověk, když si je vědom, že jeho tělesná schránka či duševní stránka není zcela v pořádku, si přeje uzdravit se. Touha normálně smýšlejícího člověka. Očekáváme to v lidském životě i ve všech rovinách lidského společenství a přírody. Přejeme si to sobě, chtějme uzdravení i pro druhé. Čím jiným má být církev dnes, ne-li místem, kde je možné *uzdravení*? Už dlouho se ptáme, jak „oslovit Zachea“ (ty, kteří se zajímají a od nás očekávají, přihlíží), nebo jak oživit skomírající společenství. Paul Tillich psal před desetiletími, *„že éra protestantismu skončila…“*. Tillichův závěr je smutnou a trpkou skutečností. Též se ptám s jinými a velmi dlouho: čím je protestantská církev dnes? Má být ještě nositelkou *smíření a odpuštění*? V jakém ohledu jí skutečně je? Oficiální vyjádření vedení církve širší veřejnosti v tomto ohledu mohou být klamná, nemusí odpovídat běžné praxi. Mohu se já mezi jinými a s nimi uzdravit uvnitř jedné malé církve? Vytváříme svou náboženskou existencí smíření a odpuštění? O tom psal Komenský v *Haggaeu redivivu*:*…že nesluší, aby duchovní lidé nešvary své před jinými odkrývati měli; protož napotom aby bratří* (a sestry) *byli a žádný žádnému nic předešlého nevzpomínal* (kap. VII.). Jenom kritika (negativní vymezení) nestačí. Smýšlení v církvích má projít velkými transformacemi. Žijeme v interpretacích. Osvícenský důraz na rozum a redukce na myšlené, mluvené a zjistitelné se ukázalo jako *velké zploštění života*. Tajemství přestalo být. I životy druhých lidí přestaly být tajemstvím. Křesťané se stali kompromitovanými svým rozdvojeným životem, skutečnosti o nich odkryly pokrytectví. Někdy člověk nemívá na výběr a jedná proti svým zásadám. Ke škodě věci. Problém křesťanských politických stran. Evangelíci sobě samým rozuměli jako více opravdovým a morálně zdatnějším. Takové sebevědomí odhalilo *narcismus*. Snahy o aktuální interpretace křesťanské víry selhávají, jsou vždycky dočasné. Podání ruky a pozdravení pokoje druhému člověku působí jako lék. Nejsou vždy nutné až tak dalece intimní projevy. Mohou však být výrazem velké náklonnosti – podanou rukou… Míru upřímnosti ponechávám na každém z nás. A můžeme být odmítnuti…

Život člověka provází hledání. Jsou známí „nomádi“ po křesťanských společenstvích, církevních útvarech. Našli u nás, co chtěli? Hledají dál tito psanci svého uzdravení? Všechno je jednodušší, než se zdá. Není třeba pokaždé vysvětlovat. K vlastní škodě se evangelíci (i já sám) zdržují vysvětlováním, čím jsou jiní než ostatní, proč vznikli a že mají být. Nabídka, kterou my můžeme zprostředkovat, je názorná. Nepotřebuje sáhodlouhé komentáře. Lutherovo *est* (lat. je) při vysvětlení Kristovy přítomnosti ve svátosti nezachází do podrobností (*…toto je mé tělo…, …tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví…* (1 K 11,23b-25)). Sloveso „je“ nebo „jsem“ je podstatou Boha, který se zjevil na sinajském Orébu. Zůstává tajemstvím. Je ale přístupné. *Tajemství víry*: *Tvou smrt zvěstujeme, tvé vzkříšení vyznáváme, na tvůj příchod čekáme, Pane Ježíši Kriste*, říkají všichni v jedné velké církvi před vysluhováním (přijímáním). Jsem přijatý, a proto přijímám. Přijímám, protože jsem přijatý. Raná církev i církevní otcové hovořili o eucharistii, že je *farmakon athanasias*, lék proti smrti (lék nesmrtelnosti). Odtud tak velká úcta ke svátosti v mnohé církvi. Zde už není třeba „teorie uzdravení“. Krátce po přijetí léku (přijímání) lze na závěr říci těm, co přijali: *…Jděte, jste vysláni*. (Angličané říkají: *Jděte v pokoji milovat a sloužit Pánu*.) Uzdraveni pro seberealizaci, pro službu tomu, který uzdravil. *Bohu díky*.

Otto Miklík

Reakce čtenářů

Věřitel

Děkuji bratru Josefovi Veselému za článek „Co se stalo?“ (ET-KJ 2-3/2013), jímž mě znovu gruntovně zaměstnal. Vděčně jsem četl jasné slovo o našem poslání jako církve, aby „lidi učila Božím pravdám“ a její „kázání správně předávalo zvěst evangelia“ vzhledem k „propastné neznámosti toho, co Bůh zjevuje“. Ve srovnání s historií doloženou tak zvaně „nabeton“, „teprve víra čte událost na Golgotě tak, že za naše odpuštění Bůh zaplatil nejvyšší cenu smrtí svého Syna.“ ...Přičemž církev ovšem „není úřad a vůbec nic takového, jako je kamenný obchod,“ píše bratr Veselý.

Možná však právě proto se nezdá nejšťastnější metafora vyplacení, která se opakuje i v závěru poměrně rozsáhlého článku poznámkou o těch, kteří se „tváří, jako by se nikdy nic nestalo a dějiny nezaznamenaly Krista trpícího a umírajícího, aby naši vinu odstranil tím, že za ni zaplatil“.

Je známo, že takové pomyšlení přirozeně vzbuzuje poptávku po „inkasující instanci“, takže nezbývá než vyjít z toho, že věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, tedy i této časnosti. Věřím, že Pán Bůh ve svých vstupech do dějin stvoření, ani v události svého zjevení v Ježíši Kristu, míjením času určen není. To jen my známe bývší, resp. odbyté své záležitosti. Co ON pro nás učinil za Pontského Piláta, je navěky aktuálním svědectvím jeho bolesti, bolesti lásky, s níž stvořil a zachraňuje. Ježíš Kristus, Syn Boží, jakkoli „sedí na pravici Otce“ nebo „tam“ láme pečetě knihy, kterou vzal z jeho ruky -„Beránek jako zabitý“ (Zj 5,6)- „skonávati bude až do konce světa; nespěme v této době“, zpřítomňuje jeho utrpení B. Pascal. („Myšlenky“, Laichter 1937, s. 309)

Pojďme do evangelia: Ježíš pověděl podobenství poměrů v nebeském království, problém odpovědnosti vůči králi. Na omilostněném dlužníkovi (Mt 18,23n) ukázal, jak samo odpuštění lidské srdce nezmění. Předtím už podle Matouše dvakrát oznámil učedníkům, že ho čeká utrpení a smrt (Mt 16,21;17,22.23.), přesto se o předjímaném údělu, jako o náhradě odpouštějícímu královskému věřiteli, nezmiňuje. Pastí se dlužníkovi nakonec nestal jeho nesplatitelný dluh, nýbrž přirozeně sobecké, přijatým milosrdenstvím nedotčené, odcizené srdce. Král zcela v kontextu s poznáním Hospodina Staré smlouvy, slitovávajícího se Otce stotřetího žalmu a j., odpouští nikoli na základě odškodnění či zástupného trestání. Očekává lásku. Podstatné je, co to s oddluženým šťastlivcem udělá, a ono nic...

Před nebeským Otcem (v jeho království) obstojíme, odpustíme-li bratru „ze srdcí svých“ (neboli se srdcem milosrdenství schopným), vykládá Ježíš podobenství.

Od Janova křtu snímá Boží Beránek hřích světa: „Odpouštějí se tobě hříchové tvoji...“ (Mk 2,5 L 7,48) „Zdráv jsi učiněn, nikoli víc nehřeš...“ (J 5,14). „Aniž já tebe odsuzuji. Jdi a nehřeš více“ (J 8,11) a j. V pověření a s legitimitou Syna tak zjevuje Otce a pokládá za to život (J 19,7).

Aby věřiteli zaplatil? Mnohem spíše, aby světu zjevil bolest, kterou Bohu lidi působí (Gn 6,6). To všecko kvůli těm, jimiž to v darované víře otřese, jejichž srdce a životy poznání spoluviny na Boží bolesti změní. Z těch sejmul hřích světa. Těm se obětuje. Jim „platí“ útrpným svědectvím pravdě za jejich svobodu „mzdu vykoupení“ (1 K 6,20; 1 Tm 2,6). Všechny nás prosí ústy svých poslů: „ Smiřte se s takovým Bohem“ (2 K 5,20). Jako Ježíše vzkřísil, tak chce a může vzkřísit bankrotující, odepsané, mrtvé ve vinách a hříších.

Kříž Kristův není datum ani pohledávka, ale děsivá pravda o nás, obyčejných, normálních lidech bez Boha (srvn. Z. Bauman, „Holokaust“), naše dílo – naše pravda. Jeho PRAVDOU je z mrtvých vstání.

10. února 2013

Samuel Jan Hejzlar

Novinka z Kalicha

Dušan Coufal: Polemika o kalich
Mezi teologií a politikou 1414–1431
Předpoklady basilejské disputace o prvním z pražských artikulů

Vyzrálá disertační práce mladého husitologa se komplexně zabývá jedním z nejpohnutějších odborných střetů českých duchovních dějin pozdního středověku: učenou polemikou o laickém přijímání eucharistie pod způsobou chleba i vína, jak ji vedli stoupenci římské církve a husitští mistři v letech 1414–1431. Na husitské straně poprvé přehledně popisuje tři hlavní pilíře teologie kalicha Jakoubka ze Stříbra, na straně katolické sleduje pozadí a dopad dekretu kostnického koncilu proti kalichu z června 1415. Snahou utrakvistů tento dekret zvrátit pomocí svobodného veřejného slyšení se zabývá druhá část práce a usiluje tak zároveň načrtnout základní ideové, literární a politické předpoklady „nevšedního turnaje víry“ na sklonku středověku – disputace o prvním z pražských artikulů na basilejském koncilu roku 1433.

Formát 170 x 240 mm, 328 stran, 1. vydání

Doporučená cena: 300,- Kč, v Kalichu do 14. března 2013 za cenu 210 Kč.

O Herlíkovicích

se ses. Boženou Jelínkovou

Vede-li se mezi evangelíky řeč o církevních zařízeních, slýcháme samou chválu, chválu vedení, biblického i všeobecně vzdělávacího programu, bratrského a sesterského společenství a v neposlední řadě i kuchyně. Probírají-li se Herlíkovice, pamětníci k tomu ještě dodávají: „To nám tenkrát vařila Boženka." Ani není třeba poznamenat, že jde o sestru Jelínkovou z Pardubic. Na Boženku se nezapomíná, Boženka je pojem. Že je to hluboce věřící a oddaná křesťanka, není třeba dodávat. Ještě dnes ve svých osmdesáti pěti letech je stále platnou členkou svého pardubického sboru, ochotná a pohotová pomoci, kde je potřeba. Ve své rodině je přímo nepostradatelná. Na místa svého bývalého působení (i v Chotěboři) jezdí sestra Jelínková už jen na zotavenou a na Herlíkovice velice ráda vzpomíná. Nepřiměli jsme ji však, aby nám vysvětlila, v čem je tajemství jejího kuchařského umění. Vařila prý docela obyčejně a normálně.

K tomu náš dodatek, potvrzený pamětníky. Pobyt v krásném horském prostředí je sám o sobě nezapomenutelný. A tím spíše, když se tu rodinám s omezeným rozpočtem nabídne všestranná péče s nejnižšími možnými náklady, neboť tady se pracuje pro člověka, nikoliv pro výdělek. A když je to vstřícné společenství ještě potvrzeno výborným jídlem připravovaným podle zásad zdravého stravování a navíc s kuchařskou vynalézavostí, jídlem chutným, pestrým a organismus nezatěžujícím, je o to víc, nač se těšit. A tak jsme si s Boženkou pohovořili.

**** V kterých letech jste v Herlíkovicích působila a co vás tam vlastně přivedlo?***

Mám hospodyňskou školu a vařila jsem ve školních jídelnách. Do Herlíkovic jsem vlastně přijela na dovolenou. Ale stalo se, že kuchařka náhle onemocněla a musela odjet. Situace byla dramatická, a když mě požádali, abych zaskočila, nemohla jsem odmítnout. A tak jsem v Herlíkovicích uvázla na celých 27 let, od r. l960 do r. l987. Ve školním roce mě zaměstnávalo školství, o prázdninách synodní rada.

**** Jak vypadaly Herlíkovice, když jste tam přišla? Za tu dobu, co je znáte, jistě prošly značnými změnami.***

To jistě, areál si sice zachoval původní podobu, hlavní budova, tři obytné domky, škola a kostel, ale s postupem let se prováděly úpravy pro pohodlnější bydlení a snazší práci. Zásluhu na tom mají bratři architekt Bareš, Kučera, Hanych a na úpravě kostela pracovala s. architektka Bára Veselá. Hlavní budova byla vlastně hospodářské stavení a sloužila také jako jídelna s kuchyní. Patřila k tomu luka a orná půda. Proto nemohli chybět dva koně – také pro potěšení dětí - , chovalo se několik ovcí, asi pět kusů hovězího dobytka, prasátka a slepice. Kosila se tráva, sušilo se seno, obilí se pěstovalo pro slepice a brambory pro kuchyni. Takže se mohlo dosazovat z domácího hospodaření. Měli jsme vlastní mléko a vlastní jahody. Rekreanti nasbírali v lese houby, maliny, borůvky a brusinky a my jsme vařili džemy a kompoty. Takže jsme mohli obzvláště pro děti připravovat všelijaké dobroty a koktejly a pro všechny strávníky po obědě dezert, často koláče. Díky kvalitě horských pastvin jsme měli po ruce dobré mléko. V létě jsme ho neodevzdávali, ale zpracovávali pro spotřebu v kuchyni. Mohli jsme si dovolit stloukat i vlastní máslo a vyrábět tvaroh. V pět hodin ráno jsem už bývala v kuchyni, abych nadojené mléko odstředila. Maso jsme odebírali od osvědčeného řezníka z Vrchlabí, pana Hanouska. Pekař nám dodával dobré rohlíky a my jsme je ještě ohřívali v troubě, aby byl na snídani ke kávě teplý rohlík. Zeleninu nakupoval br. farář Svatoň u svého známého zahradníka dole v jedné vsi.

**** Byla kuchyně pro tak náročnou práci účelně zařízena?***

Skromně, ale nám to vyhovovalo. Pracovní stůl byl dostatečně velký, vešly se i menší stolky. Vařilo se na sporáku vytápěném uhlím a dřívím. Z technických vymožeností jsme měli jen robot na hnětení těsta a škrabku na brambory. V kuchyni se myly jen nádoby, v nichž se vařilo. Talíře, hrnečky a příbory na servírování se skladovaly v přilehlém prostoru a strávníci si organizovali službu u stolů a mytí nádobí sami. Odpadní voda z kuchyně se vynášela ven dobytku. Někdy byla potíž s elektřinou, sušené seno se foukalo na půdu pomocí elektrického proudu v noci, ale poněvadž byl noční proud slabší, musela se kuchyně s brigádníky domlouvat, jak se o něj podělit. Kuchařky pracovaly třeba až do jedenácti hodin v noci a ráno vstávaly v pět. Nejprve připravovaly brigádníkům snídani a pomazánku na svačinu, která se jim dovážela na louku.

**** Kdo všechno pracoval v kuchyni a pro koho jste vařily?***

Především předcházela příprava norem. Žádné pokyny jsme nedostaly a kuchařky si musely vypracovat normy samy podle zkušeností z vlastní domácnosti. V kuchyni byly zapotřebí čtyři pracovní síly. Se mnou tam byla sestra Hana Svatoňová, Ruth Nývltová a Světla Pechová, většinou učitelky. Účetnictví vedl br. far. Svatoň. V průměru se vařilo denně sto obědů. Děti se stravovaly pětkrát denně, ostatní třikrát. Skupiny našich strávníků byly různorodé. Především jezdili brigádníci kosit louku. To byla na začátku mládež z Poděbradského seniorátu za vedení br. faráře Souška. Ráda vzpomínám, a nejen já, jak je br. farář budil tzv. „herlíkovickou hymnou": „Vzhůru, bratři, prapor Krista v nový zve nás boj…" Předzpěvoval jim to také cestou do práce. Pak se dali

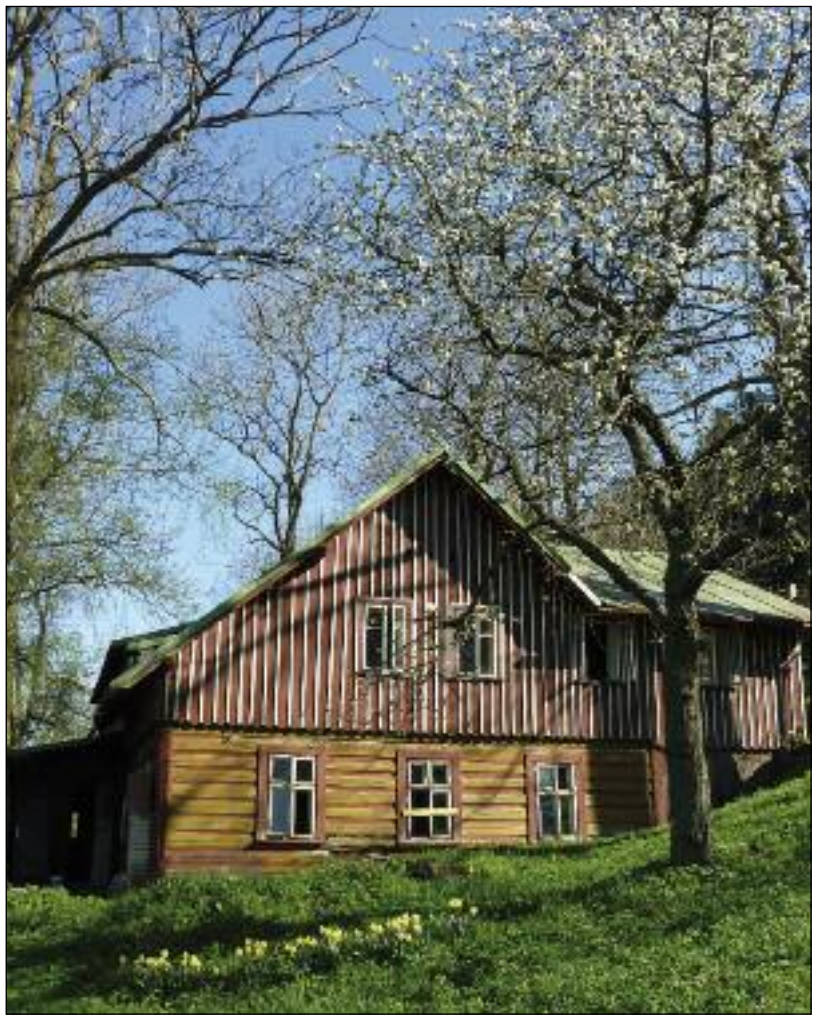

zlákat i mladí z dalších seniorátů a doprovázel je například br. farář Molnár, Novák, Šimáně nebo ses. Čejková, provd. Taichová. Faráři také přijížděli s dětmi ze svých sborů a připravovali je tu i na konfirmaci. To ovšem nesměli církevní tajemníci vědět. Herlíkovice měly sloužit jen k rekreaci, žádné kurzy se tu konat nemohly. Vše se tedy ohlašovalo jako pobyt na zotavenou. Čtrnáct dní bylo rezervováno pro církevní mládež. Pro všechny byl připraven program, procházky a výlety. Samostatnou skupinou byly rodiny s dětmi. Poslední týden měla vyhrazen nedělní škola, děti obvykle vedl br. far. Pokorný z Braníka. Pobýval tu s nimi i br. dr. Matějček. Samozřejmě zbývala volná místa a ta obsadili běžní rekreanti. V Herlíkovicích se vystřídali všichni synodní senioři včetně toho dnešního, br. Rumla, který tu byl ovšem ještě jako vikář. Projednávalo se tu založení evangelického střediska v Chotěboři za účasti br. prof. Matějčka a psychologa br. Langmeiera. Strávníci platili l5 Kčs denně. Mládež, která pracovala na brigádách, mohla v Herlíkovicích strávit vánoční volno jen za nepatrný poplatek.

**** Měli jste hosty i z jiných církví nebo i mimo církev?***

Byli jednotlivci, kteří od nás brali obědy domů. Také rekreanti ze sousedních chat, patřících různým podnikům, se u nás mohli stravovat a zaměstnavatelé jim finančně přispívali, takže např. pracovníci z univerzitní knihovny platili jen 7,50, což byla pouze cena potravin.

**** Kdo vlastně vedl tak náročné hospodářství?***

Máte pravdu, bylo to vskutku náročné, neobešlo se to bez problémů a bez rizik. Avšak naše výhoda byla v tom, že se tu provozovalo zemědělství, které svými dodávkami a obhospodařováním luk vlastně také podporovalo národní hospodářství. Takže herlíkovické církevní zařízení bylo ze strany státního dohledu těžko napadnutelné. Zemědělské práce vedl br. Svatoň a jeho syn Jiří, br. Procházka a br. Harzuba, oddaný člen církve a tehdy už vysokého věku. Dlouho tam pracovali Kolískovi a po jejich odchodu je vystřídali např. Medkovi a Hurtovi. Posledními hospodáři byli Kielarovi, velmi vzácná rodina se čtyřmi dětmi, jedno ještě v peřině. Za nich, ovšem bez jejich zavinění, budova nešťastnou náhodou vyhořela. Nikomu se nic nestalo a ani za celou dlouhou dobu k žádnému vážnému úrazu nedošlo. Po požáru jsem se už k trvalé práci nezavazovala. Příležitostně jsem vařila pro brigádníky, kteří budovali novou kuchyni a prováděli úpravy na kostele. Pokud si vzpomínám, bylo to pod dozorem br. far. Baštěckého a Rumla. Tehdy vařila s. Molárová.

**** Co byste nám pověděla na závěr?***

Především je třeba vyzvednout zásluhy br. far. Svatoně, tehdy tajemníka synodní rady. Pobýval tam s celou rodinou a byl to dobrý duch Herlíkovic. Měl přehled o všem dění ve středisku, vypomáhal organizačně, radou, dohledem i duchovně. Duchovní práce se tu konala na náročné úrovni. Ostatně o tom svědčí i řada jmen farářů, kteří se po této stránce o osazenstvo starali. A tak se tu díky všem pracovníkům i účastníkům vytvořilo pravé křesťanské společenství, skutečný Horský domov pro každého.

Rozhovor vedla a zapsala
Zdeňka Moravcová

**** Silní mají pravdu, ale Pravda je silnější.***
**** Po pravdě dojdeš k Pravdě a po lži ke lži.***
**** Pravda bez lásky je smrtonosný kámen, lásce bez pravdy však nelze říci: Amen.***
**** Strach je víra naruby. Uprav se.***

Václav Lamr

Pozvánky

Tématu „Mapa Čech Mikuláše Klaudyána z roku 1518" bude věnován **jarní seminář historické společnosti VERITAS** s přednáškou Mgr. Miroslava Soukupa. Seminář se bude konat v Pardubicích v sobotu dne 16. března 2013 v 10 hodin v sálku na faře ČCE, a to v ulici Sladkovského č. 638. Všichni zájemci jsou srdečně zváni.
Fara je šestý dům za evangelickým kostelem. Spojení od nádraží je trolejbusy č. 2 a 13 do stanice Třída Míru.

* * *

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu s Jaroslavem Pavlíčkem o jeho pobytu na polární stanici na ostrově Nelson a přežívání v drsných podmínkách. Beseda se bude konat v úterý 12. března 2013 od 17.30 hodin v přízemí kláštera Emauzy (Praha 2, Vyšehradská 49).

JNe

Bohoslužby

Seniorát Horácký

Českobratrská církev evangelická

Daňkovice – Ne 9.30 h
Daňkovice č. 4, p. Sněžné na Moravě, f. Debora Rumlová
Horní Dubenky – Ne 9 h
Horní Dubenky č. 54, f. Tomáš Vítek
Horní Krupá – Ne 10.15 h
Horní Krupá č. 63, p. Havlíčkův Brod 1, f. David Šorm
Horní Vilémovice – Ne 9 h
Horní Vilémovice č. 31, p. Čechtín, a f. Pavel Janošík
Humpolec – Ne 9 h
Husova 143, f. Pavel Šindler
Jihlava – Ne 8.30 h (10.30 h Stříž ov)
Vrchlického 1, f. Jan Keřkovský
Moraveč – Ne 9.30 h
Moraveč č. 35, p. Pelhřimov, f. Daniel Matějka ml.
Nové Město na Moravě – Ne 9 h
Křenkova 151, f. Zdeněk Šorm, f. Vojtěch Hrouda, f. Markéta Slámová
Opatov – Ne 11 h
Opatov č. 10, p. Dušejov, a f. Pavel Šindler
Pelhřimov-Strměchy – Ne 8.45 h (Pelhřimov), 10.45 h (Strměchy)
Růžová 82, f. Michael Hána
Sázava – Ne 10 h
Sázava č. 73, p. Velká Losenice, f. Petr Gallus
Sněžné na Moravě – Ne 9.30 h
Sněžné č. 60, f. Michael Erdinger
Telč – Ne 8.30 h
nám. Zachariáše z Hradce 21/I, f. Petr Melmuk
Třebíč – Ne 8.30 h
Bráfova 561/33, f. Jana Potočková, f. Tomáš Potoček
Velká Lhota u Dačic – Ne 9.30 h
Velká Lhota u Dačic č. 37, p. Dačice a Tomáš Vítek, f. Kateřina Frühbauerová
Velké Meziříčí – Ne 9 h
U Světlé 737/24, f. Pavel Janošík

Církev bratrská

Havlíčkův Brod – Ne 9.30 h
Strážná 1364, k. Vladimír Horský
Horní Krupá - Ne 9 h
Horní Krupá 105, p. Havlíčkův Brod, k. Roman Neumann
Vlašim – Ne 10 h
V Sadě 1505, k. Jan Lukl

Evangelická církev metodistická

Jihlava – Ne 8.45 h
Seifertova 13, f. Jan Zajíc
Znojmo - Ne 9.30 h
Chelčického 774/2, 1. patro
f. Pavel Kuchynka

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Příloha 2

6–7/2013

VYCHÁZÍ: 27. ÚNORA 2013

Povzbuzující místa setkávání generací křesťanů

Mnoho aktivních společenství pořádá sborové dovolené, nebo alespoň společné víkendy, protože poznává, jakým přínosem bývají tato neformální setkání pro život sboru. Sdílená služba, zábava při sportu, hezké hromadné výlety, napínavé hry, ale také zpěv křesťanských písniček, pobožnosti s modlitbami, možnost delších rozhovorů – to jsou věci, které by bylo možné v běžném provozu jen obtížně nahradit.

Ještě nesrovnatelně větší význam měla nejrůznější podobná setkávání křesťanů v době před revolucí. Není náhodou, že se na tato až „kultovní" místa ještě udržují příjemné vzpomínky. Vždyť v těchto tak potřebných oázách vyrůstaly celé generace členů evangelických církví! A tak dodnes je např. v Jednotě bratrské pojem Polubné, v Církvi bratrské třeba Hamr nebo později Rybniště, mezi metodisty Poušť, v Českobratrské církvi Letní tábor J.A. Komenského v Bělči, Chotěboř, nebo např. právě Herlíkovice (naštěstí těch míst bylo ještě více – a to ani nemůžeme zmínit všelijaké jakoby „rodinné" dovolené, při nichž se také dařilo vzdorovat tomu oficiálnímu vlivu všedních dní).

Před časem jsme do redakce dostali spíše historický materiál o původu stavení v Herlíkovicích a jak se z nich stával „Horský domov". Uvědomovali jsme si, že by se tento příspěvek dal využít lépe ve spojitosti s několika osobními vzpomínkami. A to se snad podařilo. Nabízíme vám tuto přílohu jednak jako střípky informací a vzpomínek na jedno konkrétní místo, které pro řadu členů ČCE znamenalo něco zásadního. Je však možné vzít uvedené příspěvky také jako podnět, aby si mnozí z vás vzpomenuli na své dávné pobyty v podobných církevních zařízeních, abyste se třeba těmito vzpomínkami potěšili, případně si vybavili pár starých přátel – a třeba se pokusili se s nimi zase spojit, jestliže to jde. Anebo se třeba někdo nechá inspirovat k zachycení několika svých vzpomínek a zkušeností na obdobná místa. Myslím, že mnozí máme být za co vděční!

Bohumil Kejř

Příběh Herlíkovic

Napínavý příběh Krakonošovy perníkové chaloupky

V Horních Herlíkovicích, kdysi německé obci Hackelsdorf, dnes v katastru obce Strážné v Krkonoších, stojí stará poloroubená chalupa tzv. Kunzárna. Je již dvacet let uzavřena a pomalu chátrá. Naštěstí se skupina dobrovolníků pustila před dvěma lety do její záchrany, a založili proto i občanské sdružení pod názvem SEM Přátelé Herlíkovic. Objekt vlastní Českobratrská církev evangelická, která v jeho sousedství provozuje rekreační středisko Horský domov.

Chalupa ale nebyla vždy tak tichá a bezprizorní jako dnes. Má za sebou bohatou historii. Až do devadesátých let byla centrem ubytování pro stovky brigádníků – evangdělníků (termín Pavla Hlaváče, editora publikace Cesty církve o evangelických brigádách a dalších kapitol z historie evangelické církve za komunismu).

Tyto brigády z období totality jsou dnes již poněkud pozapomenutý fenomén. Socialistické brigády byly součástí každodenního života obyvatel a často brigádničili i rekreanti na vlastní dovolené. V Krkonoších měli dokonce vlastníci horských chalup za povinnost obdělávat okolní pole a louky a odvádět výsledky své hospodářské činnosti (i boudy na nehostinných místech fungovaly paradoxně jako malá zemědělská střediska), a tak nebylo nic divného na tom, že třeba rekreanti z ČKD sušili na své dovolené seno. To platilo i pro církev, která v Herlíkovicích převzala po Německé evangelické církvi krásný secesní kostel a okolní budovy. Brigády si poněkud přizpůsobila po svém. Práce byla jistě důležitá, ale především to byla možnost svobodného sdílení a setkávání mládeže i dalších generací. Přes den se pracovalo a po večerech probíhaly různé duchovní programy a přednášky. To brzy po revoluci zaniklo, otevřely se brány do světa, a v Herlíkovicích se na místě vyhořelé staré hospodářské budovy vybudoval objekt hotelového typu. Zemědělské středisko se tak změnilo v rekreační centrum evangelické církve. Středisko dnes slouží jak pro komerční pobyty, tak pro různorodé duchovní a pastorační běhy v režii ústředí církve. Ceny odpovídají běžnému standardu na horách a milý správce Petr Bárta se svou ženou Vás jistě rád uvítá. Zimní sezona je v plném proudu a přijedete-li poslední víkend v dubnu (26-28) na již tradiční brigádu, možná vás u Kunzárny překvapí rozkvetlé narcisy, které zde vysadila manželka tajemníka synodní rady Josefa Svatoně. Ten se o středisko staral skoro čtyřicet let od jeho počátků v padesátých letech.

Fotografie z roku 1940

Budova Kunzárny je v současnosti uzavřena. Situace se ale pomalu mění a dnes, v době mnohem většího zájmu o ochranu památek a historického dědictví, snad již k zániku odsouzena nebude. Obnova budovy také nemusí jít jen cestou navyšování ubytovací kapacity střediska v hotelovém standardu, nicméně ji lze obnovit zcela v duchu požadavků na současné bydlení a kamennou část s klenbami lze využít pro výstavní, skladovací a další technické prostory. Velkou pomocí může být i stanovisko pobočky Národního památkového ústavu v Josefově o prohlášení stavby památkou místního významu. Toto stanovisko je podmínkou k žádosti o grant z Programu obnovy a rozvoje kulturního dědictví venkova Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF).

Fischerova rodina

Zcela čerstvé jsou informace o ještě starší než brigádnické historii tohoto objektu. Od války již uplynulo téměř 70 let a pamětníků je čím dál méně. Chalupa se jmenuje Kunzárna podle Alexandra Kunze, který objekt v roce 1950 prodal evangelické církvi. Kunz objekt získal jako národní správce konfiskovaného majetku.

Historik Jiří Louda v archivu Krkonošského muzea ve Vrchlabí objevil, že objekt vlastnil minimálně od r. 1905 až do konce války jistý Laurenz (Vavřinec) Fischer. Chalupa by se tak měla spíše jmenovat Fischerka než Kunzárna.

Zdrojem následujících informací o starých Herlíkovicích je publikace, která vyšla v Německu v roce 2006.

Laurenz Fischer se narodil v r. 1870 a žil nad údolím Labe zřejmě ještě více jak třicet let před tím, než si němečtí evangelíci vybudovali v Hackelsdorfu kostel (1903-4), do kterého později jako evangelík nejspíš také chodil na bohoslužby. Z celého Hackelsdorfu padlo ve válce 32 mužů, a to převážně na východní frontě. Laurenzův syn Heinrich Fischer jako námořník byl výjimkou.

Zajímavý je i osud obyvatel ostatních domů, které dnes patří církvi (tedy vlastně budov, které zde staly původně). Hlavní budovu Horského domova (čp. 19) a Vilku (čp. 99) vlastnila rodina Erbenů, Vokurku (čp. 79) jistá Marie Krausová. Vilka kdysi sloužila jako pekárna, hlavní budova jako restaurace "U Slunce" - (Zur Sonne). Erbenovi měli celkem osm dětí. Z této rodiny za války zahynuli čtyři muži.

Představuji si, co prožíval Laurenz Fischer po válce, když musel odejít z místa, kde možná prožil 75 let svého života, a opustit dům, ve kterém tak dlouho žil. Navíc se z války nevrátil jeho syn. Jaký to asi byl člověk? Řekl bych, že dobrý hospodář, chalupa na obrázcích z roku 1940 vypadá k světu a třešně, které zde zřejmě zasadil, stojí dodnes. Proč ale vstoupil do Henleinovy strany? Aby zachránil syna před utrpením v koncentráku, z přesvědčení (tomu by spíše odpovídala jeho kandidatura ve volbách), nebo do té strany prostě musel, jako mnozí v socialistickém Československu do KSČ? To již asi nikdo nezjistí, ale dům, ve kterém žil, zde zůstává jako opuštěné memento pohnutých dějin 20. století. Z kartotéky odsunutých z archivu v Trutnově se však dá zjistit, kdy musela rodina z Herlíkovic odejít. Konkrétně Fischerovi byli odsunuti 21. května 1946 v transportu č.25034 do bavorského Fürth im Wald. Šlo převážně o staré lidi, ženy a děti. Erbenovi z Vilky šli na východ do ruské zóny (Bad Schandau).

Hledání nového života objektu

Hledá se i využití objektu. Kvůli pohnuté a bohaté historii místa i nedávné vyhrocené předvolební prezidentské kampani se nabízí personálně i finančně méně náročná idea malého muzea s příběhem Herlíkovic. Církev by tak mohla přispět i lepšímu poznání bolestivé historie 20. století. Lokalita je dnes poměrně izolovaná a malé muzeum by mohlo sloužit rekreantům Horského domova, stejně tak i průchozím turistům od Špindlerova Mlýna. Možná je i laciná rodinná (či skupinová) samoobslužná rekreace pro klienty, pro které je rekreace v Horském domově (např. mládež, početnější rodiny) finančně nedostupná. Obě varianty nemusí jít proti sobě a objekt může mít víceúčelové využití, třeba i s provozováním malého (sezonního) hospodářství a agroturistikou nebo s menším občerstvením pro turisty. Objekt má i hospodářské zázemí a církev zde vlastní několik hektarů horských luk a lesů. S pomocí konkrétní osoby, která by si projekt vzala za svůj, se objevují i hlasy pro vznik malé terapeutické komunity v duchu Taizé nebo pro potřeby D(d)iakonie, zpočátku spíš jen v letní sezoně. Vše bude záviset i na personálním a finančním zajištění a spolupráci s vlastníkem - vedením církve. Zajímavá je i myšlenka česko-německé poutě – slavnosti nebo koncertu, které dnes pořádá každá druhá obec a jsou velmi populární. Často se také pořádají na záchranu a popularizaci zapomenutých památek. Navázali jsme kontakty s krajanským sdružením původních obyvatel a chtěli bychom je pozvat na bohoslužbu u příležitosti 110. výročí posvěcení kostela první neděli v červnu 2014. Budou i naším

partnerem v různých projektech, které chceme předložit u Česko-německého fondu budoucnosti. Slavnosti v Herlíkovicích pořádal před válkou již původní majitel hlavní budovy - hostince "Zur Sonne", starosta obce Franz Erben, který zároveň patřil mezi zakladatele evangelické obce v lokalitě. Dnes již také jen málokdo ví, že hlavní budova vyhořela ve 20. století celkem dvakrát, poprvé v roce 1934.

Vdechnout nový život do místa s tak pohnutou historií, na osluněném jižním svahu labského údolí s výhledem na zasněžené Kotelní jámy nad Špindlerovým Mlýnem, není určitě marná snaha. Máme též velký zájem o dobové materiály pamětníků herlíkovických brigád a rádi bychom připravili i historickou publikaci o Herlíkovicích. Fotografie, deníky apod., či jejich kopie, lze zaslat na e-mail: prateleherlikovic@seznam.cz nebo na adresu sdružení Přátelé Herlíkovic, Ludvíka Svobody 816, Vrchlabí 1, 543 01.

Další informace o aktivitách sdružení naleznete na: www.pratele-herlikovic.evangnet.cz.

Činnost sdružení můžete podpořit prostřednictvím transparentního účtu č. 2700264997/2010, který je zcela bez poplatků.

Jan Kirschner

Autor je předseda občanského sdružení SEM Přátelé Herlíkovic

foto: SR ČCE a repro z publikace: Die alte Heimat Hackelsdorf und Ochsengraben an der oberen hohen Elbe, Marktoberdorf 2006

Malé ohlédnutí za historií Horského domova

Než jsem začala připravovat své vyprávění, zašla jsem nejprve na dvě místa: za Hanou Svatoňovou, manželkou faráře Svatoně, s níž jsem si vytvořila úzké přátelské pouto právě během několikaletého působení v HD, a pak do archivu SR v naději, že tam najdu fakta o počátcích HD, příp. nějaké kronikářské záznamy. To druhé jsem tam, žel, nenašla. Jsou tam jen smlouvy, účty a celkem nedůležité dopisy mezi SR a vedením HD.

Na počátku všeho byla vlastně rodina Svatoňova. Syn Jiří byl odmalička dost nemocný a lékař doporučil pobyt v této ideální sedmisetmetrové nadmořské výšce. Bydleli někde na Žalém, když přišla prosba ze SR, zda by se nepodívali v Herlíkovicích na objekty, které jsou na prodej a hodily by se na rekreační účely. To bylo brzy po válce.

V r. 1948 povoluje MNV prázdninovou osadu a děti bydlely v bývalé škole. V r. 1950 byla povolena zotavovna pro děti od pěti do čtrnácti let a Ústředí sociální péče ČCE žádá MNV v Herlíkovicích o udělení národní správy. V témže roce převzala SR Kunzárnu (bydlel tam pan Kunz) a později i Vokurku od p. Vokurky, který ji měl ve správě. Jako poslední byla od paní Františky Sejkorové odkoupena hlavní budova.

Několik údajů o hospodářství: v r. 1952 to bylo 10 ha a stáj s pěti kravami a na ten rok byl určen kontingent 5000 litrů mléka a 1000 kg masa (SR v té době totiž byla členkou místního JZD ve Strážném, což je dost legrační).

Postupem let se tu konaly brigády sjednané po výzvě KNV v Hradci Králové, teologické kurzy a kurzy farářské. V r. 1952 byl poprvé opravován kostel.

V r. 1960 přišli do HD Medkovi a v r. 1971 vykazovalo hospodářství velmi dobré výsledky; bylo tu sedm dojnic, dvě jalovice, tři telata, pár koní atd. A přece dostal br. farář Svatoň od br. J. Kováře dopis, z něhož cituji: *"Lidé i při velké lásce k Herlíkovicím si kladou otázku, zda právě hospodářství není brzdou celé věci. Vím, že zastáváš opačné mínění, ale je třeba to prokázat."*

Nevím, kteří lidé byli tohoto mínění, ale vím, jak si brigádníci nebo účastníci jiných akcí považovali toho, že mohou pít čerstvě nadojené mléko, z něhož také byla spousta smetany, že mohou jíst dobroty z čerstvých vajec a výborné maso ze zabíjačky. Vlastní suroviny - to byla také jedna z příčin, že cena za pobyt nebyla vysoká a většina lidí s potěšením pracovala na senech a i jinak pomáhala. Mne osobně se později velmi dotkla slova br. Pistora, člena tehdejší SR, který Pavlu Kielarovi, poslednímu správci před požárem, ironicky vytkl, že koně chová pro své vlastní potěšení a kvůli dětem, což byl nesmysl. Br. Pistor pravděpodobně nikdy nebyl v Herlíkovicích v zimě, jinak by věděl, že v tomto ročním období nebyla jiná možnost, než protahovat cesty s pomocí koní a rovněž odvoz a přivážení zavazadel by bez saní nebylo možné - a v létě byli koně rovněž velmi užiteční.

Teď něco o atmosféře, která v HD panovala. Základem toho, že všechno dobře fungovalo, byl tehdy br. farář Svatoň, člověk čestný a pracovitý, první vstával a poslední chodil spát. Vytvořil si svým jednáním i dobré vztahy u obchodníků ve Vrchlabí, kteří mu vždy dali vědět, když bylo něco levnějšího (např. utěrky apod.) - nic naplat, muselo se šetřit. I jeho žena Hana dostávala plat za práci v kuchyni až tehdy, když zbylo. To jsem se dověděla od další nepřehlédnutelné postavy HD Boženky Jelínkové z Pardubic, která tu dlouhá léta většinou celé prázdniny vařila. V Pardubicích byla vyhlášenou vedoucí kuchařkou ve školní jídelně, kam městští činitelé vodili na oběd oficiální hosty ze školství. S nadsázkou lze říci, že uměla vařit z ničeho - a bylo toho často zapotřebí, když např. mládež přijela neohlášena v počtu dvaceti a zcela samozřejmě předpokládali, že dostanou najíst.

Dokladem obliby a kvality kuchyně v HD je báseň ses. Růžičkové z Olomouce, kterou přednesla při táboráku 30.7.1977:

Náš Horský domove, místečko krásné, vzpomínky zanecháš na chvíle šťastné.
Tady se scházejí staří i mladí, ti Kristem spojeni mají se rádi.
O všechny pečovat - to není snadné, však bratr Svatoň vše radostně zvládne.
Ho práce na horách těší a baví - buď jemu za to dík, Bůh mu dej zdraví.
I vám buď vřelý dík, kuchařky zlaté, za všechny dobroty, co pro nás máte.
Dík za ty polévky, moučníky, masa, vše vděčně sprášila hladová chasa.
Na vzduchu, na seně všem dobře trávÍ.
Ať žije Domov náš, areál zdraví!

Ještě doplním informaci o nezbytných nákupech záznamem z mého deníku z r. 1982 - tehdy tu už byli Pavel a Ljuba Kielarovi. Pamětníci si jistě vzpomenou, že mnohé věci tehdy byly jen někdy a ještě v malém množství.

"Ve čtvrtek na nás ve Vrchlabí čekala Ljuba s autem, ale ještě jsme zajely do Špindlu pro toaletní papír. Když už jsme pak z "kolena" zahnuly k HDomovu, potkaly jsme paní Šimkovou a na Ljubu šly mdloby, když viděla, že jí z tašky kouká č e s k ý toal. papír, zatímco my jsme vezly mnohem dražší rakouský, protože dopoledne ve Vrchlabí ještě žádný neměli."

Pokud se osazenstva týče, většinou byly obsazeny všechny tři chalupy - mládež a rodiny s dětmi. Někdy jsme vařily i pro Univerzitní knihovnu, tak to bývalo i 110 strávníků. V sedmdesátých letech byla v kuchyni ustálená sestava: ses. Jelínková, H.Svatoňová a Světluše Pechová, kterou jsem na jeden měsíc vystřídala já. Moje děti ani já na ta léta nikdy nezapomeneme. Den začínal a končil pobožností, večer byly většinou hodnotné programy, vážné i veselé. Na posekaných loukách se obracelo voňavé seno, sekalo se obilí a v září vykopávaly brambory.

V polovině osmdesátých let se začalo s opravou kostela; slavnostní otevření se uskutečnilo 31. srpna 1986.

A příští rok byl rokem tragédií: v pondělí 6. července vyhořela hlavní budova a za týden, těsně před dokončením oprav, jimramovský kostel.

K tomu výňatek z mého deníku: *"Nevím, jestli to byla předtucha, ale v prvním týdnu brigád v Herlíkovicích jsem mimořádně intenzivně procházela vzpomínkami na dobu, kterou jsem v těch místech prožívala se Svatoňovými a Boženkou Jelínkovou. Když jsem každé ráno před šestou šla pomalu do kuchyně, nemohla jsem se nasytit pohledu na protilehlé stráně a červené střechy rozseté v zeleni. A kolikrát jsem si říkala, jak je ta hlavní budova přes všechny současné nedostatky pěkná a hezky rozložená na vyvýšenině nad cestou.*

Když mi pak zcela zdrcená Ljuba telefonovala tu úděsnou zprávu s tím, abych to oznámila na SR, nebyla jsem schopna jediné kloudné myšlenky a s odstupem dvou dnů to na mne doléhá čím dál tíživěji, až jsem z toho dostala horečku. Pavel byl velice zodpovědný a miloval práci, kterou dělal - a nakonec neopatrnost a nezodpovědnost jiného zničila místo, které nám bylo milé, a celý domov Pavlovy rodiny - v podstatě jim zůstalo to, co měli na sobě.

Br. Fendrych, stavbyvedoucí pro tento běh, dostal neuvěřitelný nápad svářet na střeše IPU v blízkosti plného seníku, ačkoli mu to Pavel výslovně zakázal. Než stačili kloudně začít hasit, bylo vše v plameni. Tři hasičské sbory se namáhaly zcela zbytečně. Přes všechnu velkou ztrátu zůstává nesmírná vděčnost, že všichni jsou živi; také dobytek stačili vyvést a vynést zásoby za 18 tisíc a nové věci pro Vokurku složené dole v předsíni.

Malý Ondřej ten šok odnesl nejhůře; stál a stále opakoval: "už nemám..." Jeho tříletá dušička tu hrůzu zatím ještě nezvládla.

V neštěstí se ale také projevilo přátelství okolních chatařů i místních obyvatel.

Nebýt určitých okolností, nikdy bych se sem nevrátila. Možná, že by časem stejně došlo k přestavbě HD. Bylo jen škoda, že lidé, kteří to nezavinili, museli prožít hodně těžké období. Ale ta léta předtím zůstávají v paměti mnohých jako něco krásného, co směli prožít, a proto není důvod ke smutku, ale k radostné vděčnosti."

Rut Nývltová

Vzpomínka při setkání
někdejších herlíkovických brigádníků v roce 2010

Svatoňovice – Herlíkovice,
krásné jste převelmi – velmi velice.
Na vršku stojíte,
dech nám všem zkrátíte,
jak se tam škrábeme,
celí se třeseme.

Když však tam přijdeme,
všichni se hřejeme
láskou svou bratrskou,
nadějí tou brzkou,
že se zas sejdeme,
spolu okřejeme –
všem vám děkujíce
a Pána chválíce.

Poděkování za dospělé

Dík za to společenství věřících a dobrých,
za štědrá srdce, moudré vedení,
poctivou snahu dát nám to, co třeba,
ať v slovech sytících, ať v darech chleba.
Dík za sílu k té naší krásné práci
a k pomoci nám nabízenou dlaň.
Za Vaši laskavost, jíž mysl pookřála.
Vše v dětech vydá požehnanou daň.
Dík za ty chvíle vážných soustředění
a za zpěvy a za radost a smích
a za ta svěží, jiskřící se rána
v té kráse hor – za květy na stráních.
Za klidný spánek, milé rozhovory,
jež pojily nás v jeden družný cit,
za projevenou péči pilných rukou,
za teplo odpočinku, vzruch i klid.

Vezem si domů zásob poučení,
i vzpomínání do řad všedních dnů.
Ta práce v lukách, provoněných senem,
ta bude kouzlem mnohých našich dnů.
Děkujem za vše. Naším vroucím přáním
zdraví a zdaru splácíme svůj dluh.

To, čím jste přispěli k prospěchu našich dětí,
to oplatí Vám spravedlivý Bůh.

M. Šoborová, Tábor

Vzpomínka na Herlíkovice

Říká se, že starý člověk si dobře pamatuje, co zažil jako mladík, a hůře to, co zažívá jako stařec. Já si moc nepamatuji ani jedno, ani druhé. Přece však mě přátelé z redakce těchto "Koster" zlákali, abych zavzpomínal na své pobyty v Herlíkovicích. Musím prozradit, že to znamená vrátit se o dobrých šedesát let zpátky. Samotného mě překvapuje, jak je to dlouho.

Prvně jsem byl v tomto církevním rekreačním středisku buď v zimě 1950/51, nebo 1951/52. Určitě to bylo v zimě, protože tolik sněhu jako na horách v Herlíkovicích jsem ještě nikdy nezažil. Na ty sněhové závěje mám nezapomenutelnou vzpomínku. Jsa slušný a uctivý žáček kutnohorské Nedělní školy, náležitě a uctivě vnímající duchovenský stav vedoucích, jsem byl zmaten a přímo pohoršen, když starší výrostci z mládeže poděbradského seniorátu defenestrovali z oken herlíkovické školy do nafoukané sněhové závěje tenkrát cca dvacetileté vikáře Josefa Batelku z Opatovic a Adriána Mikoláška ze Zásmuk. Ti tam byli jako náš seniorátní duchovní dohled. Jen mě poněkud mátlo, že se u té exekuce všichni smáli na celé kolo a nejvíce ti dva postižení duchovní. To ještě k církevním objektům v Herlíkovicích patřila i rozlehlá budova školy, kterou později zabral nějaký n.p. (pro nepamětníky: národní podnik).

Tenkrát byl můj otec, živnostník, v komunistickém kriminále a do Herlíkovic poslal zbytek naší rodiny kutnohorský pan farář Jan Dus. Maminka tam pomáhala sestrám kuchařkám s vařením a my děti jsme bezstarostně s dalšími evangelickými rekreanty dováděly na sněhu. Když se otec na amnestii v létě 1953 vrátil, hned následující zimu tentýž pan farář zase jeho poslal jako vedoucího se skupinou mladších chlapců, v níž byl můj bratr Petr, opět na týden do Herlíkovic. Otec do smrti a brácha doteď vděčně vzpomínal a vzpomíná – to byla v letech padesátých taková efektivní pastýřská péče našeho pana faráře.

Já jsem byl později v Herlíkovicích ještě několikrát, jako nijak zdatný lyžař. Dělali jsme z Herlíkovic výlety po Krkonoších. Nejčastěji jsme se skouleli dolů k silnici a autobusem jeli do Špindlu, pak sedačkovou lanovkou na Přední planinu a přes zadní Pláně zpátky do Herlíkovic. Nebo obráceně, přes Pláně do Špindlu a domů, nebo zpátky opět přes Pláně domů. Dvakrát jsem v Herlíkovicích zažil paní profesorku Boženu Komárkovou na lyžích! Mohu říci, že jí to šlo docela dobře – konzervativně. Letních brigád jsem se v Herlíkovicích nezúčastňoval, jezdil jsem nejčastěji, právě s paní profesorkou, do Jeseníků, nebo již jako vedoucí na Jizerku.

Pavel Hlaváč

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

8/2013

13. března 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 27. března 2013

Z obsahu

* *Setkání s Ježíšem*
* *César a papež*
* *My v Kristu?*

Poselství k neděli Judica

Litera zabíja, duch obživuje
Jan 11, 47–53

Keby sme chceli vlastným rozumom pochopiť dejiny spásy, nikdy by sme sa nedostali na cestu spasenia.
Častokrát sa stretávam s otázkami: Prečo Judáš zradil Krista? Prečo ho Židia vydali Pilátovi? Prečo ho Pilát dal ukrižovať? Bolo to v Božom pláne? A keď áno, naplánoval Boh všetkých týchto zlých ľudí, aby mohol byť dosiahnutý cieľ našej spásy? Kto takto uvažuje, sploštil Boha do vlastných predstáv.
"Lebo moje myšlienky nie sú vašimi myšlienkami, ani moje cesty nie sú vašimi cestami, hovorí Hospodin. Lebo o koľko vyššie sú nebesia než zem, o toľko sú vyššie moje cesty než vaše cesty a moje myšlienky než vaše myšlienky." (Iz 55,8-9)
Hoci nikdy nepochopíme Božie úmysly, musíme akceptovať skutočnosť, že Boh je Alfa i Omega, začiatok i koniec, a že ľudsky povedané v jednom okamihu vidí minulosť, prítomnosť aj budúcnosť. On dobre vedel, že jeho Syn raz bude s týmito ľuďmi konfrontovaný. A vo svojej prozreteľnosti použil aj ich zlobu, aby bolo dosiahnuté naše dobro. Lebo Boh môže všetko zlé použiť k dobrému. Sama často prežívam vo svojej službe hlboké krízy, ktoré v konečnom dôsledku Boh premení na požehnanie.
Skôr by sme sa mali pýtať, čo nám vtedajšie udalosti chcú povedať do našej doby.
Židovská hierarchia síce verila Božiemu Slovu, ale nevedela ho aplikovať do konkrétnych situácií. Chápali literu, ale nechápali jej ducha.
Nehrozí to aj nám dnes, že sme teologicky vzdelaní, ale Biblia nemá slovo v živote našich cirkví? Že príliš podliehame relativizmu dnešnej doby a miesto aby sme sa my prispôsobili Božiemu Slovu, prispôsobujeme Božie Slovo sebe?
Nezabúdajme, že kto mení Božie Slovo, toho Božie Slovo nezmení.

Mária Jenčová,
farárka ČCE Hodslavice

Morálka a evangelium

Nemůžeme vyčítat církvi, že se dost nestarala, aby nás uvedla do tajemství Ježíšovy osobnosti. Brzy po Ježíšově vzkříšení se mezi Ježíšovými učedníky objevila sbírka Ježíšových slov. Objevili ji novozákonní badatelé a prokázali její existenci. Ti, kdo sepsali evangelia, měli zřejmě tu sbírku k dispozici a použili jí tak, že je v textu evangelií k rozpoznání pro ty odborníky, kteří ji hledají. Pro obyčejné čtenáře Bible nemají slova této sbírky – pokud na ně badatel nebo překladatel evangelijních textů poukáže – jiný význam než potvrdit výjimečnou závažnost všech Ježíšových slov pro jeho církev a pro svět. Sbírat a zapsat jeho slova po jeho vzkříšení byl zřejmě poté, co byl Ježíš vzkříšen, jeden způsob, jímž někteří věrní chtěli zachovat své vzpomínky na život s Ježíšem a tak jej mít mezi sebou „živějšího" než ostatní, kdo se spokojili jen se vzpomínkami. Leč právě vznik sbírky Ježíšových slov dokládá, že hned po vzkříšení Duch svatý vedl církev k poznání té pomíjivosti, která přinutila před šesti staletími zapsat všechny důležité děje Božího lidu do knihy pro další generace – Starý zákon.
Díky rozumu Ducha svatého nevznikl Nový zákon jako staré pověsti české s pouhým historickým jádrem, ale jako knihy svědectví Ježíšových učedníků o Kristu, které nesměřují nadzemsky, ale pozemsky, historicky a spasitelně k vyvolenému lidu. Nový zákon se sice nemůže trvale vyhýbat nadzemské, metafyzické orientaci, avšak nikdy jí nedává přednost, naopak dává všem novozákonním výrokům význam druhořadý tak, aby při pohledu na Krista bylo přednostně vidět to, co slouží naší spáse.
Křesťanská víra není nic jiného než víra v Krista. Novozákoníci tvrdí, že to nebyla náhoda, že zrovna v té době, kdy Pavel zvěstoval evangelium v Římě, jeden otrok, jménem Epictétos, tam vyučoval víře v Boha, která od věřícího vyžaduje toliko důvěru: důvěřuj Bohu a Bůh tě bude milovat, ať jsi jaký jsi. K tak dobrému skončení dospěje však jen ten, kdo se potom o to zaslouží svými mravními kvalitami. Právě tímto požadavkem je omezena platnost toho, co zní jako to, co čteme v evangeliu, že Ježíš přijímal hříšníky tak, jak byli. Podobnost s tím, co Pavel kázal o člověku a o Bohu, sváděla některé lidi, aby uvěřili Epictétovi. My však, podíváme-li se blíže, zjistíme, že žádný takový a podobný moralismus spojený s evangeliem nedosahuje čistoty a plnosti Boží lásky k člověku. Přesto však se tento moralismus bude ucházet o místo u stolu, kde Bůh uděluje licenci ke kázání evangelia, té jediné dobré zprávy. Žádná morálka, ani evangelická, nemůže nahradit evangelium, neboť nemluví pravdu o člověku ani o Bohu. Člověka vyvyšuje, Boha snižuje.
Bůh se postaral, aby na zemi vznikla jeho církev. Tento Boží úmysl potvrdil Ježíš, jeho Syn, Šimonovi Petrovi slovy: „Ty jsi Petr a na té skále zbuduji svou církev a brány pekelné ji nepřemohou." (Mt 16,18) Podle sdě-

Dokončení na str. 2

Informace o vydávání a distribuci ET-KJ

V prvé řadě jsme velice rádi, že přes mírné zaváhání s číslem 4 dostávají již jednotliví předplatitelé Kostnické jiskry prostřednictvím České pošty s.p. snad spolehlivě a včas.
Česká pošta také bude postupně zasílat předpisy (složenky či faktury) jednotlivým odběratelům tak, jak bude končit termín jejich předplatného, dokáže také sama zařídit, aby SIPO již mířilo k ní a nikoliv k původnímu distributorovi Poštovní a novinové (Mediaservisu).
Přesto musíme s lítostí konstatovat, že nám patrně insolvenční řízení tohoto distributora (rozuměj: bankrot), způsobí značné finanční ztráty, i když ještě zbývá jakási slabá naděje, že nám Poštovní a novinová vrátí, co na předplatném vybrala. Otázka je, zda vůbec, případně kolik a kdy...
Nicméně se těšíme, že pro vás budeme mít v následujících týdnech a měsících pravidelné zásilky dobrého a inspirativního čtení!
S vděčností za váš zájem a podporu

za redakci a administraci
Bohumil Kejř

Obleva

Vy pak bratři, neoblevujte, dobře činíce…
2. Tesalonickým 3,13 (Kralický překlad)

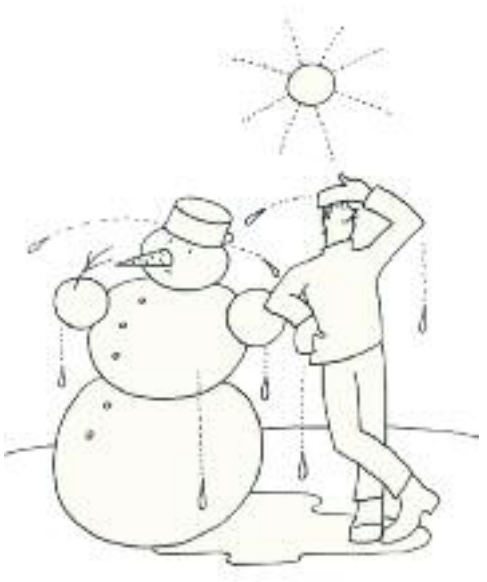

Zima již vzala definitivně za své. Ještě nedávno jsme tu měli něžné posněhávání a při větším přídělu sněhových vloček se oháněli košťaty a škrabkami. To pak naši kreativní občané a jejich děti radostně osídlovali parky, přírodu i své předzahrádky boubelatými sněžnými postavami… Sněhuláci velcí, malí i trpasličí hleděli na nás tu a tam i z balkonu paneláku a připomínali něco z archaických dob lidstva. Tehdy v pradávnu se člověk od ostatních tvorů odlišil právě uměním, kreativitou, svým kultem…
My strůjce sněhuláků za umělce nepovažujeme a jejich sněžné výtvory za umění také ne, ale lidé tvůrčí, literáti, malíři, hudebníci, pedagogové, možná i teologové si jako stavitelé sněhuláků mohou leckdy připadat. Obleva a proměny doby je znepokojují. Jak obstojí jejich dílo?
Všichni dělníci na poli kulturního úhoru občas připomínají antického Sisyfa. Ten tlačí kámen vší silou do kopce a kámen tam nechce vší svojí vehemencí. U samého vrcholu se břemeno vymkne a skutálí opět do nížiny… Nedivme se, že nositel kultury si leckdy připadá stejně. Že zvažuje, zda nedělá věci pošetilé a jeho námaha není zbytečná.
Kolem kypí život a současná doba se svými výzvami stříhá lidské vztahy i jedince nakrátko: „Buď asertivní, nevaž se, odvaž se; dopřej si toto i ono; hleď na sebe; máš na víc…" billboardy, reklama, média, internet, všechno staví člověku před oči známé priority. Pravý žebříček hodnot se málokdy hlásá. Kultura jaksi ztrácí na prestiži a žezlo

Dokončení na str. 3

Z církví doma i ve světě

Česká republika uzavřela smlouvy o vypořádání s církvemi a náboženskými společnostmi

Šestnáct statutárních zástupců církví a náboženských společností dne 22.02.2013 s Českou republikou podepsalo smlouvy o vypořádání podle zákona o majetkovém vyrovnání. Za vládu smlouvy podepsal premiér Petr Nečas, který k tomu dostal ve středu mandát od vlády.

„Dnešním formálním podpisem smluv završujeme napravení majetkových křivd, které napáchali komunisté. Počátkem devadesátých let jsme jako stát přistoupili k restitucím jako nejefektivnějšímu a nejspravedlivějšímu prvku transformace naší ekonomiky. Církve z něj tehdy byly vyňaty. Dnes jsme tento akt spravedlnosti dokončili," říká premiér Petr Nečas.

V ustanovení v loňském roce schváleného zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi je státu uložena povinnost uzavřít s každou dotčenou církví a náboženskou společností smlouvu o vypořádání. Pokud by nebyly smlouvy uzavřeny, mohla by se dotčená církev nebo náboženská společnost obrátit na soud, aby nahradil chybějící projev vůle.

„Domnívám se, že je to nejenom správné, ale dokonce i ekonomicky výhodné. Jedinou jinou možností by bylo pošlapání práva, pošlapání právního státu, ale to je vize jiných premiérů a jiných politiků, nikoli ta moje a celé české vlády," dodal Petr Nečas.

(Zdroj:www.vlada.cz – zkráceno)

Podepsáno! Hotovo?

V pátek 22. 2. 2013 došlo k podpisům smluv o majetkovém vyrovnání mezi představitelem státu (premiérem P. Nečasem) a představiteli 16 církví (o postoji Bratrské jednoty baptistů, která se vzdala nároků, jsme již referovali). Zastánci tohoto podpisu uvádějí, že to byl již jen formální akt, který vyplývala ze Zákona 428 z dne 8. 11. 2012 o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, vždyť jeho poslední paragraf uvádí, že nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2013.

Bylo by asi případné konstatovat, že již bylo na čase, aby se dvě desítky let vlekoucí záležitost dotáhla do konce. Určitě je to úleva pro vládu, která by už jen obtížně takový zákon znova prosadila, a také pro církve, které tedy už konečně po dlouhé době nejistoty a všelijakých marných jednáních mají něco v ruce.

Přesto – a to nehodnotím, nakolik je to pro církve výhodné či není, jak budou umět v blízké budoucnosti využít své prostředky a kolik jich uchovají pro budoucnost – zůstává nad tímto aktem určitý stín. Ano, dá se předpokládat, že podání stížnosti ČSSD k Ústavnímu soudu ohledně majetkového vypořádání s církvemi je spíše jen její sebezviditelňování před veřejností, která „církevním restitucím" moc palce nedržela. A že patrně bylo dost času jednat tímto způsobem dříve a ne situaci tak mediálně dramatizovat. Jestliže pan premiér na tyto okolnosti nedbal, mám za to, že k nim měli přihlížet představitelé církví a počkat na nález Ústavního soudu. Nebezpečí z prodlení zde asi nehrozilo – a církve mohly aspoň vstřícným gestem ukázat, že jim jde o to, aby ono citlivé vyrovnání nebylo, alespoň podle právních předpisů, v budoucnosti zpochybňováno.

Bohumil Kejř

* * *

Ač nejsem příznivec této vlády, v něčem si premiéra Nečase vážím, a to za pozitivní vztah k Izraeli a za to, že prosadil církevní restituce, i když mu za to hrozil i pád vlády. Tím částečně zmírnil křivdy proti církvím vzniklé za minulého režimu a pomohl tak i mnohým obcím a státu, aby zase mohly nakládat se zablokovanými pozemky, nakupovat dle potřeby pozemky nutné pro rozvoj obcí atd., a státu, že se za určitou dobu zbaví břemene přispívat na platy duchovních. Opozice používá velmi neseriózní, jen částečně pravdivá a neúplná a velmi účelově sdělovaná fakta, aby co nejvíce podnítila nechuť k církevním restitucím. Mluví o obrovské částce, která se má církvím vyplatit, ale už zamlčuje, že je to rozloženo do 30 let, nezmiňuje, kolik za minulou dobu tento majetek státu vydělal, a že se stát postupně zbaví břemena platit platy duchovních. Kritizuje, že se mají peníze vyplácet i církvím, které vznikly až v posametové době, ale už nevysvětluje, že to je zásluhou katolické církve, která se zřekla části finanční náhrady ve prospěch dalších církví, které neměly majetky a kterým tato částka pomůže překlenout období, kdy se církve budou muset samofinancovat, a to pro žádnou církev nebude jednoduché. Mělo by se víc vysvětlovat, že tyto restituce pomohou i státu i církvím být naprosto vzájemně nezávislými. Jsem rozhodně přesvědčen, že tyto restituce jsou částečné naplnění spravedlnosti a nemusíme se za to stydět, ani mít pocit viny, nebo že by to byla chamtivost církví, jak se i někteří křesťané ozývají.

Jan Trnka

Přihořívá 2013
– konference Církve bratrské 20. + 21.4. v Kutné Hoře

Podtitul setkání „Dotknout se naděje" bude probírán na několika seminářích, hlavní program v neděli dopoledne bude: „Naděje, že Bůh nám chce ukázat a dát víc", který povedou bratři Daniel Fajfr a David Novák.

podle materiálů Církve bratrské

Celorepublikové setkání mládeže
Církve křesťanská společenství bude v květnu v Kutné Hoře

Celorepublikové setkání mládeže Církve Křesťanská společenství (CKS) Na maKSimum 2013 se letos uskuteční o víkendu 3. až 5. května v Kutné Hoře, informuje o tom facebookový profil církve.

"Těšit se můžete na semináře a workshopy, sporty, večer chval, přednášky Marka Prosnera (Rada CKS) a Jakuba Limra (KS Mozaika Hradec Králové) a spoustu dalšího," uvádí pozvánka.

Setkání je pro dorosťáky a mládežníky z Křesťanských společenství, ať už nějakou mládež mají nebo ještě nemají, informuje www.24.kaes.cz.

Křesťan Dnes

Morálka a evangelium

Dokončení ze str. 1

lení Markova evangelia (Mk 6), které převzal Matouš (10) i Lukáš (9), Ježíš poslal všechny své učedníky kázat a uzdravovat. Na všech třech místech vypadá to sdělení o poslání učedníků jako návod k misii. Ve skutečnosti se žádný evangelista o výsledku „této misie" nezmíní ani slůvkem. Její působení bylo asi k nerozeznání od společného života s Ježíšem, kde ovšem hlavní slovo měl Ježíš. Židovské prostředí neznalo a nedělalo organizovanou misii. Ke křesťanské misii dochází teprve po vzkříšení Páně, kdy už oslavený Pán přikazuje apoštolům: „Budete mi svědky v Jeruzalémě a až na sám konec světa." (Sk 1,8) To první, co má svědčit o Ježíši Kristu, jsou události toho týdne, kdy byl ukřižován a vstal z mrtvých. Světlo toho týdne dává pochopit smysl Ježíšova života, zvláště však slouží k pochopení jeho smrti na kříži. Svědectví apoštolů nemůže opomenout Ježíšův život, jehož závěrem není nic jiného než jeho vzkříšení. Apoštolové měli tu možnost nejen setkat se se Vzkříšeným, ale i stýkat se s ním 40 dní. To, co nám o těchto setkáních vypověděli, je naše jediná možnost, jak se s ním setkat. Bez jejich prostřednictví by nikdo nedospěl k plné víře v Ježíše Krista vzkříšeného.

Naše poznání a víra ve Vzkříšeného se opírá o jejich svědectví, jak je zaznamenali evangelisté a apoštolové Pavel a Jan. Vzkříšení se stalo, ale neudálo se jako historická událost, kterou by mohl každý zjistit svýma očima (Sk 10,40-41). Nikdo je nezjistil. Je zjistitelné a stává se historií toliko věřícím. Při pozorném čtení těch příslušných kapitol má snad každý čtenář dojem, že jej evangelista uvedl mimo historii: nikdo ničemu nerozumí a kdyby nebylo iniciativy Vzkříšeného, sotva by jej samého kdo objevil, ale on sám se zjevoval, ženám nejprve a pak učedníkům.

Vzkříšení je nečekané, nijak nezapadá do dějinného sledu: je vrcholným zjevením, kdy se otevřela nebesa a do lidské historie vstoupil Bůh ústy svých služebníků, kteří sdělují ženám, že Ježíš je živý, ale „že musel být vydán v ruce hříšných – ukřižován býti a třetí den z mrtvých vstáti" (L 24,7). Vzkříšení má svůj základ v nebi, do lidské historie vstoupilo, když se otevřela nebesa. Vzkříšení je víc než historické, vstoupilo na zem jako zjevení, aby lidé uvěřili, že Boží Syn Ježíš je náš spasitel, vysvoboditel z marného života a dárce života nového. Apoštolské svědectví zná jen tohoto vysvoboditele lidí, Ježíše Krista vzkříšeného. „Zamordovali jste ho a pověsili na dřevo. Toho Bůh vzkřísil třetího dne a způsobil to, aby zjeven byl, ne všemu lidu, ale svědkům k tomu zřízeným od Boha, nám, kteří jsme s ním jedli a pili po jeho zmrtvýchvstání" (Sk 10,40-41). Bez vzkříšení bychom nevěděli nic o Ježíši Kristu, jeho jméno by zapadlo v zapomenutí.

Znovu zjišťujeme, že apoštolové opírají své svědectví o Ježíši, Božím Synu, o jeho kříž a vzkříšení. Protože se nevyhnul této cestě utrpení a smrti, vyznávají jej a poznávají v něm Božího Syna. Toto apoštolské svědectví se v té věci vědomě vyhnulo evangelistům Matoušovi a Lukášovi, kteří opírají Ježíšovo Boží synovství o jeho narození z panny. Apoštolské svědectví se k pozemskému narození Ježíše z Marie Panny vůbec nevyjadřuje, jako by o něm nic nevědělo. Naopak Apoštolské vyznání asi z roku 500 po Kristu, tak zvané Apostolicum, které není částí biblického svědectví, cituje narození z panny jako část Ježíšových spasitelných skutků: „Jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie panny." Dnes to tak církev recituje jako společné vyznání, aniž zvažuje jeho sporný význam. Apostolicum vyzradí na sebe středověký původ zvláště v článku o Duchu svatém. Církev o něj neprosí, toliko sděluje, že o něm ví a v něho věří, neboť podle její víry Duch svatý patří církvi a celou ji naplňuje.

Zůstaňme ještě chvíli na půdě Nového zákona: evangelista Jan potvrdí Ježíšovo věčné Boží synovství jeho vzkříšením třetího dne. Toto Boží synovství začíná poznáním Ježíše jako člověka, v němž pak věřící objeví Ježíše Krista a jeho autoritu Pána, až dospěje k poznání Božího Syna od věčnosti. To je cesta, kterou volí snad každý jednotlivý křesťan a tak dospívá k víře. K živé a osobní víře snad ani nevede jiná cesta. Viz Janovo evangelium, 1. kapitola.

Zakončeme poznámkou o tom, proč církev nekáže morálku: protože morálka je neschopná smazat náš hřích a dát nám nový život. Náš hřích byl smazán jedině na golgotském kříži: Ježíš Kristus je náš spasitel a ne my sami. Jemu patří čest a sláva až na věky.

Josef Veselý

Těším se na milost

I na tu světskou, kterou udělí pan prezident při odchodu ze své funkce. I na tu milost, kterou udělí nový pan prezident při svém nástupu. Mi-lost je přece něco úžasného, je dobře, že tímto způsobem se i ateisté učí chápat, co je to nezasloužený dar. Porozumět tomu činí nejednou obtíž i křesťanům. Dost už naivity, chce se dodat. Dost už bylo naivity. Avšak jsem o tom přesvědčen, a to naprosto vážně. Shlédne-li suverén na mimořádnou sociální nebo osobní nouzi konkrétních provinilců, jde o krásný akt. Je to líc trestu. A jeho funkcí, jak se obvykle uvádí, je zadostiučinění pro poškozené, dále jejich zajištění aby nadále společnosti neškodili a konečně výchovný, či jak se říká „převýchovný". Rubem milosti je trest. A vypití hořkého bolehoje až do konce, může být ozdravné stejně jako zničující. Pro trestané, stejně jako pro jejich manželky, děti, rodiče, jejich zázemí vůbec. Sama satisfakce se rychle vyčerpá. Potěší, je-li spojena s peněžní náhradou. Hororové bylo předvádění mistra kata nejen v dávnější minulosti, nýbrž i dnes. V USA se běžně podílejí na trestu smrti (ať už provazem, jedem, nebo elektrickým křeslem) veřejným sledováním příbuzní, blízcí oběti. Jejich satisfakce tak má být naplněna. Pokud jde o ochranu spoluobčanů před opakováním kriminální činnosti, ta může být snížena i jejich zdravotním stavem, ba nevyléčitelnou nemocí. Také léčením, zapojením se do pracovní činnosti i péče psychologů, ba i farářů. Nějakou úspěšnost to přináší, statistici by dodali přibližná data. Naopak ale i školení spoluvězňů přináší neblahé ovoce.

Vedle milosti je zde také plošná amnestie. Jak vidíme a je nám nyní ilustrováno, má nejedno úskalí. Může-li ovšem dle zákonů suverén propustit mnohé nebo i všechny vězně, nic s tím nejspíš nenaděláme. Nemusí se nám to líbit, můžeme si postěžovat, nebo snad protestovat netykadlovým způsobem, a to je tak všechno. Příslušný podivný článek zákona by museli pozměnit zákonodárci. Ať už jeho omezením, nebo vypuštěním ze zákona, či zrušením zákona vůbec. Kolektivní, plošné zrušení trestu je ovšem pozoruhodné. Nemá až tolik co do činění s milosrdenstvím a soucitem. Z takového omilostnění vyčnívá vůle suveréna, o níž není pochyb. Podíl další oprávněné osoby ponechme nyní stranou. Zrušení klasické „pouhé milosti", a to i v jednotlivých případech, by nám ovšem dalo zapomenout na obsah milosti, její hloubku, teologizující obsah. A také na to, že i spravedlnost bývá slepá. Proto se na udělení milosti našimi presidenty těším.

Jan Kašper, christnet.cz

Iniciativa Za církev sociálnější k odmítnutí finančních náhrad Bratrskou jednotou baptistů

My, členové a sympatizanti iniciativy Za církev sociálnější, vyjadřujeme dík a uznání Bratrské jednotě baptistů za rozhodnutí nepřijmout údajnou finanční náhradu ve výši 228 milionů Kč. Vážíme si tohoto odvážného kroku, kterým baptisté přispěli k obhajobě dobrého jména křesťanů a křesťanských církví v podstatné části naší společnosti. Představitelé Bratrské jednoty baptistů srozumitelným způsobem vysvětlili svůj postoj, který vychází z dlouhodobého důrazu na nezávislost a samofinancování a již nyní je realizován částí baptistických sborů, které nepobírají příspěvek ze státního rozpočtu. Odmítáme snahy označit toto rozhodnutí za líbivé gesto či za pokus o politizaci.

Za zvláště podstatný a aktuální pokládáme další argument ze strany baptistů, že by jim takto byla vyplacena náhrada za majetek, který nikdy nevlastnili a nebyl jim proto nikdy odebrán. Ve stejné či podobné situaci je většina ostatních církví, jejichž zástupci smlouvu o vyplacení finanční náhrady podepsali. Vyzýváme proto představitele těchto křesťanských církví, aby vzali vážně argumenty svých baptistických bratří a sester, stejně jako mnoha vlastních věřících a dalších občanů, a zvážili, zda se finanční náhrady zcela či částečně nevzdat.

V Praze 24. února 2013

Podepsáni:

Pavol Bargár, Petr Cekota, Jan Černý, Pavel Čižinský, Jan Dospiva, Jiří Hoblík, Jitka Hrušková, Marek Janás, Jiří G. Kohl, Filip Outrata, Kristina Outratová, Miloš Rejchrt, Jan Rückl, Vratislav Ryšavý, Jiří Řihout, Jiří Silný, Martin Šimsa, Ivan Štampach, Tomáš Trusina, Rudolf Vévoda, Zuzana Wienerová

Resignace papeže Benedikta XVI.

Papež Benedikt XVI. se zapsal do historie křesťanství jako skvělý biblista a znalec teologie. I pro evangelické čtenáře jsou významné a poučné Benediktovy spisy o církvi nebo jeho rozsáhle koncipovaná christologie. Pro mě je tento teolog, ještě jako profesor a kardinál Josef Ratzinger, příkladem křesťana, u kterého se projevuje až vášnivý odpor proti teologickému liberalismu. Benedikt rozpoznal, že rozvolněné učení o autoritě Písma a z něj plynoucí relativizace věroučných článků i etických hodnot je jednou z příčin slabosti a vyčpělosti zvláště evropského křesťanství. Během svého pontifikátu pokračoval v boji s relativizací věrouky a etiky a byl vždy citlivý na volnomyšlenkářské excesy mnoha soudobých teologů.

Není divu, že z volby Ratzingera na papežský stolec se radovali např. evangelikálové sdružení kolem početné německé evangelické aliance a připomínali shodu, která v řadě oblastí panuje mezi novým papežem a evangelikály (protestantským proudem, který zdůrazňuje osobní obrácení ke Kristu, autoritu Písma a praktický život z Ducha svatého).

Mezi teologicky konzervativními protestanty a Benediktem existuje - při všech teologických rozdílnostech - řada souhlasných stanovisek při hodnocení duchovní situace v sekularizované Evropě. Jedním z příkladů jeho vlivu je biskupská synoda (2008), která se zaměřila na autoritu Písma a která silně podtrhuje autoritu svatých Písem jako autentického a kanonického svědectví Božímu zjevení. Výsledné dokumenty ze synody jsou silným a povzbudivým projevem ukazujícím stejným směrem jako evangelická reformační zásada *Sola scriptura*. Církev jako společenství věřících je zodpovědná za kázání životodárného apoštolského učení a nesení evangelia v misii světu. Papež Benedikt se osobně osvědčil i v dalších dokumentech, kázáních i přednáškách. Jeho důrazy vždy byly evangelijní a věroučně vyvážené, jak jsme se o tom mohli přesvědčit i při jeho návštěvě České republiky v roce 2009.

Jestliže se u stárnoucího muže projevovaly vždy biblicky jasné postoje, neplatí to již beze zbytku o jeho projevech a rozhodnutích v čele římskokatolické církve. Benedikt brzy po začátku svého papežství pobouřil židy i muslimy jistou neobratností v otázkách mezináboženského dialogu. Někdy působil nerozhodně ve věcech, kde byl odkázán na své poradce a patrně na různá doporučení své kurie. Jako negativní se ukázalo jeho rozhodnutí přijmout do církve čtyři biskupy vysvěcené arcibiskupem Lefébvrem pocházející z bratrstva Pia X. Jeden z nich, Richard Williamson, se opakovaně projevoval jako popírač holokaustu. To vrhlo na celou kauzu zrušení exkomunikace nedobré světlo. Podobně zvláštní je apoštolský list *Summorum pontificum* (2007), kterým Benedikt povolil opětovné užívání tridentské latinské liturgie. Je to jistý návrat před 2. vatikánský koncil. Mezi protestanty to bylo vnímáno jako závan pobělohorského katolictví a také někteří katolíci vyjádřili své zklamání a obavy z návratu některých kněží k liturgii lidem nesrozumitelné.

Ekumenu asi nejvíce zabolel jeho souhlas s publikováním čtyřbodového dokumentu Kongregace pro nauku víry – „Odpovědi na otázky týkající se některých aspektů nauky o církvi". Tento krátký dokument obsahuje tvrzení, že jen katolická církev má právo se nazývat církví. Dokument vyvolal mnoho rozhořčených reakcí především z protestantského světa a různých ekumenických grémií, i když eklesiologicky neříká nic jiného než např. deklarace Dominus Iesus, která vyšla v roce 2000 s podpisem kardinála Ratzingera a sleduje dlouhodobou exkluzivní dogmatickou pozici. Diskuse se začala točit kolem výrazu „subsistit in" vyjadřujícího způsob přebývání jediné Kristovy církve v římskokatolické církvi. Církvím vzešlým z reformace se v dokumentu přisuzuje pouze statut „společenství". To je tvrzeno v návaznosti na 2. vatikánský koncil a jím schválenou věroučnou konstituci *Lumen gentium*, 15 a dekret *Unitatis redintegratio*, 3. Otázka, která mnohé napadla, spočívala v datování čtyřbodového dokumentu. Proč Benediktova kongregace pro nauku víry musí zdůrazňovat tento trend v době ekumenického tříbení a nebývalé mezicírkevní spolupráce na řadě projektů? Zde se opět papež jeví jako biblicky přesný, ale zároveň eklesiologicky svázaný s institucí, v jejímž čele stojí. Nedlouho předtím byla přece podepsána v Evropě *Charta oecumenica*, která posiluje spolupráci katolických, pravoslavných i protestantských církví v Evropě. Také kauza tzv. „Vatikanleaks" – úniků důvěrné korespondence vatikánských prelátů a papežských úředníků neposloužila k dobré pověsti ústředí církve. Pro každého dalšího papeže bude velmi těžké sjednotit polaritu přístupů a zájmů jednotlivých skupin v katolické církvi.

Přes výše zmíněné minusy je Benediktův přínos ve věci rozvoje biblistiky a christologie patrný. Také jeho zásadovost v etických otázkách zůstává dobrou orientací a povzbuzením. Nikdo nemůže být obdarovaný všemi duchovními charismaty. Jan Pavel II. byl charismatickou osobností, která více oslovovala své okolí a svými omluvami za minulost prošlapala cestu k další ekumenické spolupráci. Jeho jistý deficit byl patrně v hlubších teologických otázkách. Benedikt jako vynikající teolog se dobře pohyboval při výkladu Písma, v otázkách hermeneutiky a v systematické teologii. Jeho jasné formulace, vycházející z celoživotního studia Písma svatého a teologie, budou pomocí a povzbuzením pro křesťany dalších dnů.

Pavel Černý

Obleva

Dokončení ze str. 1

přebírá zábava. Klesají i nároky na umění. Ale pravé umění je řád i řehole a má vysoké mety. Není to zboží.

Přesto někteří lidé redukují umění na pouhý byznys a umění hodnotí měřítkem spotřeby a zisku. V obrazech zhodnocují své úspory. Mnohá výborná díla jsou pak izolována a veřejnosti nedostupná. Jejich poselství i krása adresáta míjí. Státní dotace do kultury se přitom rapidně snižují. Mnohé kulturní instituce začínají být ve své existenci ohroženy. Zapomíná se, že kultura ke svému fungování a růstu potřebuje příznivé podmínky a také peníze, ačkoliv je nestaví na první místo. Petice na podporu kultury, podepisovaná občany v posledních dnech, nám to živě připomenula. Ministerstvo kultury díky protestům kulturní veřejnosti krácení dotací pozastavilo. Zazněly však i protihlasy. Společnost se již naučila poměřovat chladnýma ekonomickýma očima a umění se v životech i myslích mnohých lidí stává nadbytečnou věcí. Postmodernismus a relativizace hodnot se na společnosti zřetelně a negativně podepisují…

Biblický Noe, jenž žil v době všeobecného mravního úpadku a kterého sám Bůh nazývá mužem spravedlivým, budoval koráb v krajině bez moře. Dle svých bližních dělal Noe věc náramně pošetilou a bláznivou. On však na Boží příkaz stavěl loď záchrany před blížící se potopou. Až pozdě jeho soukmenovci poznali, že Noe konal práci smysluplnou, že jeho archa zachovala život před smrtí.

Noe může být mnohým klesajícím a pochybujícím tvůrcům vzorem. Nerezignuje, ale také „netančí dobové tance". Nepřizpůsobuje se trendům doby. Jeho receptory jsou pozorně nasměrovány na „Boží vysílání". Bez ohledu na přízeň či nepřízeň okolí, mráz nebo oblevu, pracuje. Těží s darovanou hřivnou talentu a umu. Je přece řečeno, abychom byli solí nezmařenou, solí, která neztrácí slanost… Písmo to říká i nám, kteří pracujeme na poli výchovy, kultury či umění, nebo evangelia. Nemáme ztrácet jakost a nemáme přestat působit. Obrazně i my budujeme pevnou půdu pod nohama, archu, do které se dá uchýlit před proudem, který smetá do záhuby. Boží slovo nás nabádá, abychom se nenechali zviklat. Potěšuje nás a ujišťuje, že naše práce v Pánu nebude marná. Starosti o výsledek našeho namáhání nás nemusí mučit. Je to již věc našeho Pána. My hlavně neumdlévejme a neoblevujme v činění dobrého. Ať jsme sestry nebo bratři…

Marie Plotěná

Reakce čtenářů

Na okraj sporu kreacionismu a evolucionismu (ET-KJ 2-3/2013)

Významný americký teolog Langdon Gilkey figuroval na začátku osmdesátých let minulého století jako jeden ze svědků v procesu v Little Rock, ve státě Arkansas (USA), který proběhl v souvislosti s pokusem o zavedení kreacionismu jako alternativní výuky vedle teorie evoluce. (Celé kauze a jejímu pozadí se věnoval i v knize *Creationism on Trial: Evolution and God in Little Rock, San Francisco 1985.*) Gilkey, který je mimo jiné autorem i pronikavé teologické studie věnované křesťanské nauce o stvoření, byl pro tento proces angažován organizací pro hájení a prosazování amerických občanských svobod (American Civil Liberties Union). Uzákonění kreacionismu jako alternativní teorie vzniku vesmíru by totiž šlo naprosto proti americké ústavě s jejím požadavkem odluky náboženství od státu. Proto se proti němu vzepřely hlavně náboženské organizace.

První dodatek v tzv. *Listině práv* americké ústavy, který se týká práva na svobodu vyznání, zakazuje kongresu jako zákonodárnému sboru ustanovovat státní náboženství a chrání právo na pěstování jakéhokoliv náboženství. Deklaruje tak vlastně odluku náboženství od státu. Charakteristickým úkolem náboženských komunit v americkém politickém řádu je přitom účast na veřejné rozpravě o rozličném chápání celospolečenských otázek vyžadujících politické rozhodnutí. Každá náboženská organizace je z principu pozvána, aby v této diskusi hájila své přesvědčení, neboť se předpokládá, že všechna náboženství nějak charakterizuje záměr vytvářet svět, v němž naše chápání toho, co je to obecné dobro či co je autenticky lidské, ovlivňuje naše konání. Nejde tedy jen o perspektivu sdílenou stoupenci stejného přesvědčení, nýbrž širší svět veřejné rozpravy, v němž si různá chápání dobra a autentického lidství navzájem konkurují. Při této participaci je každá názorová komunita nucena připustit principiální omylnost svých vlastních odpovědí, a proto se zabývat i kritikou, kterou jí adresují zastánci jiných názorových (náboženských či nenáboženských) orientací. Do této konverzace nemůže podle ústavy nikdy přímo vstoupit stát, aby tvrdil nebo učil, že to či ono přesvědčení je nebo není platné. Je jasné, že v rozhodnutích státní legislativy budou vždy určitá přesvědčení implicitně přítomna, a politickým smyslem odluky je vlastně snaha o to, aby tyto implikace vycházely z co možná nejkompletnější debaty o tom, co je základem našich hledisek. V tomto smyslu může být druhý dodatek k americké ústavě zdrojem inspirace i pro země, které společenský konsenzus zohledňující různé duchovně formativní tradice teprve hledají.

Gilkey ve svém svědectví (a následně i v uvedené knize) poukázal mimo jiné i na to, že ztotožnění kreacionismu s křesťanskostí je povýtce falešné. Nejde jen o dvě možná vysvětlení: kreacionismus nebo evolucionismus. Existuje spousta vysvětlení původu věcí a v rozdílných kulturních a náboženských tradicích existují i rozdílné stvořitelské mýty. Kreacionistické pojetí nereprezentuje křesťanství, natož náboženství. Požadavek zavedení kreacionismu ve veřejných školách neznamená proto jen ztotožnění náboženské nauky s vědou, ale i upřednostnění jedné partikulární náboženské nauky prezentované jako univerzální věda. Je tak jasné, že ve sporu v Arkansasu byla v sázce ústavou zaručená svoboda všech náboženství. Zdrojem celého nedorozumění bylo a je přesvědčení kreacionistů, že je jenom jedna pravda, zahrnující všechny druhy informací. Když se pak takto pojaté náboženství (korelát božského zjevení jediné pravdy) v něčem rozchází s vědou – je to nutně „buď - anebo". Podobného omylu se ovšem dopouštějí i někteří odpůrci náboženství (Richard Dawkins aj.), kteří chápou každou náboženskou víru jen jako pěstování předvědeckých teorií o zemi a jejím původu.

Otázky, proč vůbec něco je nebo proč to je takové, jaké to je, jsou výzvou k pokusům o co nejplauzibilnější a nejkoherentnější vysvětlení, a proto samozřejmě povedou i k debatám o „stvoření" či řádu světa, o jeho autorství, o jeho myslitelných podobách a cílech atd. Ale to nejsou debaty vědy a náboženství – i když je vedou třeba vědci (inspirováni poznatky vědy) nebo náboženští myslitelé (inspirováni svou vírou či věroukou). To jsou debaty filosofické a tak je třeba je vnímat.

Petr Macek

Německý reformovaný teolog a reformátor Zacharias URSINUS – Baer

nar. 18. 7. 1534 ve Vratislavi, zemřel 6. 3. 1583 v Neustadtu a.d.H. ve Falci

Jako syn evangelického diakona Kaspara Baera (+1555) získal dobrou průpravu na Alžbětinské škole ve Vratislavi a v 15 letech vstoupil na universitu ve Wittenberku. Naklonil si Lutherova spolupracovníka Ph. Melanchthona, což mu otevřelo cestu k reformačním učencům. Podnikl mnoho studijních cest: do Ženevy, Paříže, Curychu, Tübingen, Ulmu, Norimberka, Štrasburku, Basileje, Lausanne a studium v Lyonu a Orléansu. Byl přítomen náboženským disputacím ve Wormsu, Maulbronnu a Amberku. Působil jako profesor ve Vratislavi, Heidelberku a nakonec v Neustadtu nad Haardtou (dnes an der Weinstrasse).

V Heidelberku se oženil a působil jako reformátor kalvinistického směru. Nástup luterského kurfiřta Ludvíka IV. ukončil jeho činnost; musel odejít do Neustadtu, kde přednášel na Casimirianu.

Napsal dlouhou řadu bohosloveckých pojednání a polemik, ale nejdůležitější a nejznámější je Katechismus čili stručné učení křesťanské víry - Heidelberský katechismus z r. 1563 - spolu s Kasparem Olevianem.. Je to významné věroučné dílo, které trvale ovlivnilo reformované církve v mnoha zemích.

Co je tvým jediným potěšením v životě a smrti?
Že s tělem a duší, v životě i smrti nejsem sám svůj, nýbrž svého věrného Spasitele Ježíše Krista, který svou drahou krví dokonale zaplatil za všecky mé hříchy a vyprostil mě ze vší moci ďábla a opatruje mě tak, že bez vůle mého nebeského Otce ani vlásek nemůže spadnou z mé hlavy. (Heidelberský katechismus, 1. otázka)

Bohuslav Vik

Vzpomínka na Vladimíra Novotného

S Vladimírem Novotným jsem se osobně setkal až při svém vikářském pobytu na Horním vsetínském sboru od listopadu 1958 do října 1961. Tam jsem se od přátel dozvěděl i o jeho dosavadní životní cestě: o studiích, která byla za války přerušena, o jejich poválečném dokončení, o jeho učitelském, profesorském zaměstnání i o nuceném odchodu z pedagogické činnosti v době totality. V té době byl zaměstnán v administrativě vsetínských komunálních služeb, podle možnosti dával soukromé hodiny němčiny a angličtiny. Pokud se pamatuji, nikdy se mu neříkalo jinak než pan nebo bratr profesor Novotný. Křesťanská víra a aktivní účast na životě církve ho provázely po celý život. Toho by se nikdy nezřekl.

Kromě vlastní rodiny byl hlavním předmětem jeho zájmu Horní vsetínský sbor a evangelická církev vůbec. Jako člověk vychovaný v evangelickém prostředí – jeho otec byl katechetou ČCE – měl dobrý přehled o všem, co souviselo s náboženstvím. Přirozeně byl členem staršovstva, zastával funkci místokurátora. Zastupoval sbor při různých příležitostech, nejméně jednou byl i členem synodu ČCE v Praze. Jeho vnitrosborová činnost souvisela převážně s hudbou. Koncem 50. let sice ještě nebyl oficiálním varhaníkem Horního sboru, tuto funkci tehdy ještě několik let zastával bratr Skalák, vykonával však řadu prací, které s tím souvisely. Vedl pěvecký kroužek, vytvořený z členů obou sborů, který se pravidelně scházel na dolní faře. Ten však nevystupoval jen při slavnostních církevních příležitostech, ale účinkoval při každém evangelickém pohřbu; a ne až při bohoslužebném shromáždění v kostele, ale už u domu smutku, a pak zpíval i cestou, když šel pohřební průvod do kostela. Bylo to náročné, zejména při pohřbech z pasek. Při velkém počtu vsetínských evangelíků nebylo výjimkou, že takových pohřbů bylo několik v jednom týdnu. To vše konal při běžném „civilním" zaměstnání. A nejen na Vsetíně. Br. profesor byl v tomto ohledu velkou pomocí i pro sousední sbory, Leskovec a Lhotu u Vsetína. Dojížděl a nacvičoval písně i tam. V šedesátých letech se kromě dosavadního varhaničení v Dolním sboru stal „titulárním" varhaníkem i ve sboru Horním. Mimo to – před bohoslužbami ČCE – sloužil tímto způsobem i v Církvi československé husitské. Na varhany tak pravidelně doprovázel zpěv při bohoslužbách ve třech sborech po více než 60 let. Teprve potíže a nemoci vysokého věku mu až v jeho devadesátém roce zabránily v dalším aktivním působení ve sboru.

Byli jsme si – s ním i s jeho paní – osobně velmi blízcí. Přátelství mezi našimi rodinami pokračovalo i po mém odchodu ze Vsetína, a tak se naši milí Novotní docela samozřejmě stali kmotry našich dvou dětí. Už jsme se tak často nevídali, ale přátelství zůstávalo. Společně jsme prožívali i mnohé další životní příběhy: ty radostné i ty méně radostné. Na jedné i na druhé straně. Vladimír s manželkou Věrou patřili a patří k lidem, kteří prostě byli a jsou součástí našeho života.

Závěrečná léta jeho života byla poznamenána velmi náročnou nemocí. Bratr farář Voda ve své vzpomínce napsal: „K poslednímu setkání s br. prof. Novotným jsme se vypravili s obavami, jak asi snáší svůj těžký úděl právě on, který býval vždy aktivní, rozhodný a rázný. Bratr profesor však vůbec nebyl zahořklý. Byl klidný, smířený, vyrovnaný a jeho mysl zůstala jasná a čilá. Vděčně vzpomínal na naši spolupráci ve vsetínském, leskoveckém a nakonec i liptálském sboru. S radostí tehdy myslel i na své vnučky, dokud na něho nedolehla únava. Stále však při něm byla jeho manželka Věra. Ta míra její věrné, láskyplné péče se ani nedá pouhými slovy vyjádřit a změřit." Bratr profesor zemřel 11. prosince 2012 ve věku 94 let.

Snad mi Věra odpustí, když na závěr připojím několik vět z dopisu, který mi poslala spolu s úmrtním oznámením: *"Včera v úterý mně ho přivezli po týdenním pobytu v nemocnici domů, a odpoledne v půl čtvrté zemřel. V klidu, šťastný, že je doma – a já také. Kromě posledních asi deseti minut stále při úplné duševní svěžesti. Byly jsme se snachou Jitkou u něho, a jsme rádi, že už je zbaven všech bolestí, které nesl ve svém věku velice statečně..."* Jsem-li Pánu Bohu vděčný za jeho život, pak nedílnou součástí mé vděčnosti je i tento jeho závěr. Rozloučili jsme se s ním při pohřebním shromáždění 17. prosince 2012.

Jan Trusina

Výstava obrazů Václava Lamra

"Pamatuj a opatruj", pesachová výstava; Dům národnostních menšin - Vocelova 3 (výstavní sál), blízko stanice metra I. P. Pavlova- Praha 2 od 21. 3 do 1. 4. 2013.
Výstava denně otevřena od 9 h do večera (stálá služba ve vrátnici)
Čtvrtek 21. 3. v 18 h vernisáž (zahájení s výkladem autora)
Pátek 22. 3. v 18 h „sabatový večer" Operace Ester
Pro zájemce a skupiny možno objednat výklad autora na tel. 774624852
Během výstavy bude probíhat podpisová akce petice za opětovnou nominaci sira Nicholase Wintona na Nobelovu cenu míru.
Na obrázku je jeden z exponátů „Pesach"

Z každého planého slova… (Mt 12,36)

Žijeme v době velké inflace slov. „Voda teče, řeč se mluví" - volně a svévolně. Avšak té řece je přece jen věnována větší pozornost a péče než slovům. Kde jsou ty časy, kdy slovo muže platilo a zcela ztratil čest, kdo své slovo porušil. Dnes si málokdo dělá starosti s tím, co slibuje a zda to může splnit, ba zda to vůbec chce splnit. A navíc: Komu vadí, že zlým slovem, jedovatým vtipem nebo pomluvou druhého pošpiní a způsobí mu trápení! Nedbá se na to, že slovo je mocná zbraň, která může osočeného natrvalo těžce zranit, ba až usmrtit. Vyřčené slovo nikdy nelze beze zbytku vzít zpět. I když se jasně ukáže, že šlo o hloupý vtip nebo o zlomyslnou lež, vždy se najde někdo, kdo se falešně bude držet hesla: „Není šprochu, aby nebylo pravdy trochu" – ač je faktem, že je mnoho šprochů, v nichž není pravdy ani trochu.

Ježíš v evangeliu Matoušově připomíná: „Z každého planého slova, jež lidé promluví, budou skládat účty v den soudu" (12,36). Upozorňuje tím naléhavě na vážnost a závažnost slova a také varuje před ´slovy zlými a pomluvami´ (jak uvádí v poznámce k tomuto verši český překlad Jeruzalémské bible). Nelze však přehlédnout souvislost Ježíšova výroku s předcházejícím podobenstvím o dobrém a špatném stromu (v.33) a přímou návaznost na slova: „Zlý člověk ze zlého pokladu vynáší zlé" (v.35). Výrok o planém slovu však není pouhou „variantou" předcházejícího (jak to vykládá J. Mrázek ve výkladu Evangelia podle Matouše, 2011, str. 214), nýbrž pokračováním a dalším rozvíjením.

Co je ´každé plané slovo´ (řecky PAN RhÉMA ARGON)? Není tím myšleno neškodné popovídání s přáteli nebo neubližující vtipy. Je to zaměřeno na svědectví o Bohu a závažné výroky týkající se druhých. Řecké ARGOS podle Součkova Řecko-českého slovníku k Novému zákonu znamená česky: nečinný, zahálející, lenivý, neužitečný, nicotný. V Novém zákoně se vyskytuje celkem 7x, z toho v evangeliích 2x, a to jen v Mt (12,36; 20,3), a 5x v pastorálních a obecných epištolách (1Tm 5,13 – 2x; Tt 1,12; Jk 2,20; 2P 1,18). Kraličtí je v Mt 12,36 přeložili výrazem ´prázdný´, Český studijní překlad výrazem ´neužitečný´, český překlad Jeruzalémské bible výrazem ´neopodstatněný´. Pro správné pochopení významu v Mt 12,36 nám poslouží jeho užití jednak v Tt 1,12, v překladu ČEP „lenivá břicha", ač přesnější by bylo „neužitečná (či planá) lůna" (řecky GASTERES ARGAI), neboť se míní lůna, která nerodí a jsou tedy planá, zbytečná, k ničemu. Jednak v Jk 2,20, kde apoštol píše: „víra bez skutků není k ničemu" (řecky HE PISTIS ChÓRIS TÓN ERGÓN ARGÉ). Co rozumí vírou bez skutků, vysvětluje v 2,15n: „Kdyby některý bratr nebo sestra byli bez šatů a neměli jídlo ani na den, a někdo z vás by jim řekl: ´Buďte s Bohem – ať vám není zima a nemáte hlad´, ale nedali byste jim, co potřebují, co by to bylo platné?" Tedy víra, která není k ničemu, je ta, která mluví, třeba líbezně, ale skutek utek´. A tak Ježíš, i když „v předchozích verších nikdo nepronášel líbivá slova bez ovoce" (J. Mrázek, Evangelium podle Matouše, str. 214) svým výrokem připomíná, že nejen slova zlá a pomlouvačná, ale i slovo líbivé, které není podložené a doložené skutkem lásky a obětavé pomoci či jemuž neodpovídá jednání člověka, je slovo plané, k ničemu. Neslouží k oslavě Hospodina ani lásce k bližním. Před Božím soudem neobstojí.

Kéž bychom pamětlivi Ježíšova výroku uměli vracet slovům a řečem váhu, aby nebyla planá, ale nesla dobré ovoce.

-š-

Inzerce

Noemi - seznamka pro křesťany
Služba pro křesťany, kteří hledají svého životního partnera.
Bližší informace a přihlášky:
www.noemka.com,
info@noemka.com
+420 777222877
Noemi,
Na Mušce 1124,
534 01 Holice

č. 1

Sbor ČCE v Hrabové u Zábřeha hledá jednotlivce nebo rodinu, lidi nadšené pro Krista, kteří by se od 1.1.2014 nastěhovali do sborového bytu a spolu se staršovstvem a farářem pomáhali při hospodářské i duchovenské službě.
Naším cílem je oživení "mizejícího" hrabovského sboru.
Ozvěte se prosím na telefon
739 001 462
nebo na email
hrabova@evangnet.cz

Pozvánky

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Praze 1 – Nové Město (Kliment) srdečně zve bývalé klimentské konfirmandy – sdružence k setkání, které se uskuteční v sobotu 23. března ve 14.30 h ve sborovém domě v Klimentské 18.
Přijďte vy všichni, kdo jste byli u Klimenta konfirmováni od roku 1957 a níž.

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát brněnský

Českobratrská církev evangelická

Boskovice – Ne 9.30 h
Hybešova 9, f. Marek Zikmund
Brno-Husovice – Ne 9 h
Netušilova 720/26, p. Brno 14, f. Štěpán Hájek
Brno-Židenice – Ne 9 h
Konečného 6/8, p. Brno 15, f. Pavel Kašpar
Brno I – Ne 8.30 h + 10 h
Opletalova 600/6, p. Brno 2, f. Jiří Gruber, f. Olga Tydlitátová
Brno II – Ne 9 h
Lidická 719/79, f. Alexandra Hauserová, f. Martin Horák
Břeclav – Ne 9 h
nám. Svobody 2056/14, f. Jan Zámečník
Dambořice – Ne 9 h
Dambořice č. 73, f. Jana Gruberová
Heršpice – Ne 9.30 h
Heršpice č. 117, p. Slavkov, f. Jarmila Řezníčková
Hrabětice – Jevišovka c, 9.30
Šanovská 304, a f. Ondřej Titěra
Hustopeče u Brna – Ne 10 h
Masarykovo nám. 390/4, j Kateřina Rybáriková, a f. Ondřej Macek
Klobouky u Brna – Ne 9.30 h
Brněnská 30/218, f. Luděk Korpa
Miroslav – Ne 17 h
Husova 67/44, f. Ondřej Titěra
Moravská Třebová – Ne 9 h
Svitavská 961/40, f. Alois Němec
Nikolčice – Ne 8.30 h
Nikolčice č. 70, j Kateřina Rybáriková a f. Luděk Korpa
Nosislav – Ne 9 h (nešpor 17 h)
Masarykova 156, f. Ondřej Macek
Olešnice na Moravě – Ne 8.30 h
Rovečínská 131, f. Tomáš Jirků, f. Olga Smrčková
Prosetín u Bystřice n. Pernštejnem – Ne 10 h
Prosetín u Bystřice n. Pernštejnem č. 44, f. Jaroslav Coufal
Rovečné – Ne 9.30 h
Rovečné č. 174, f. Ondřej Ruml
Silůvky u Brna – Ne 8.30 h
Kopaninky 184, f. Martina Kadlecová
Svitavy – Ne 9.30 h
Poličská 3, f. Filip Keller
Vanovice – Ne 9 h
Vanovice č. 60, f. Pavel Freitinger, f. Lenka Freitingerová
Veselí – Ne 9 h
Veselí č. 21, p. Rovečné, a f. Ondřej Ruml, j Martin Litomiský
Znojmo – Ne 10 h
Rudoleckého 928/15, f. Jana Špinarová

Církev bratrská

Brno Betanie – Ne 10.30 h
Kamenná 1, a 1. k. Jiří Lukl, 2. k. Aleš Kratochvíl
Brno Kounicova – Ne 9 h
Kounicova 15, k. Jan Asszonyi, 2. k. Jakub Škarvan
Brno Královopolská – Ne 10 h
Královopolská 810/74, Brno Žabovřesky, k. David Kubíček
Kyjov – Ne 9.30 h
Urbanova 716, k. Mirko Tichý
Letovice – Ne 9 h
Okružní 13, k. Zbigniew Lipus
Třebíč – Ne 9.30 h
Kpt. Jaroše 638/7, k. Karel Šustek

Evangelická církev metodistická

Archa Brno – Bystrc - Ne 9 h
Lýskova ul., f.Jana Křížová
Znojmo - Ne 9.30 h
Chelčického 774/2, 1 patro
f. Pavel Kuchynka

Bratrská jednota baptistů

Blansko – Ne 9 h
Svatopluka Čecha 11, k. Michal Petratur
Brno – Ne 9 h
Smetanova 20, k. Pavel Coufal

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

9/2013

27. března 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 3. dubna 2013

Z obsahu

* *Úloha státu: blaho občanů?*
* *Rozvláčná tečka za diskusí*
* *Vezměme vážně Velikonoce*

Poselství k Velikonoční neděli

Vzkříšení jako proměna
Jan 20,11–18

Velikonoční příběh zve k proměně. Netýká se totiž pouze Ježíše, ale i mě osobně, mého života i mého umírání. Dobře je to vidět na učedníku Petrovi. Zrazuje, zapírá Ježíše, třikrát lže, že prý ho nezná. A pak se děje cosi neuvěřitelného, tentýž Petr neohroženě káže. Strach je pryč. Nestačím se divit jeho statečnosti, odvaze a přímosti. Ten chlap musel něco mimořádného prožít, vždyť on už se teď nebojí, ale nasazuje život pro evangelium. Tím rozhodujícím momentem bylo a dodnes je setkání se Vzkříšeným. Ukřižovaný Ježíš novým způsobem žije, je přítomen a koná své dílo. Smrt ho zkrátka nepřemohla. To, co Ježíš učil a žil, neskončilo. Nezlikvidovali ho, nezbavili se ho. Vzkříšení znamená proměnu - konec strachu, konec ochromení a začátek nového života, smrti navzdory. Věřím, že život každého se může podobným způsobem proměnit. Ano, smrt se stále jeví mocná, svírá nás a nevyhneme se jí. Tu nejvyšší moc ale nemá a naplnění v ní není. Proto nemusíme žít s obavami, že smrt všechno smaže a zničí. Můžeme se dát s Kristem do díla Božího království, smrti navzdory. Ale nejen na naši aktivitu má vzkříšení vliv. Taky pro naše „temné noci" i samotné umírání se tu otevírá nadějný výhled. V Kristu už smrt není jen černá nicota, ale můžeme ji začít vnímat jako návrat k Otci, návrat k dárci života, návrat domů.

Pavel Janošík,
farář ČCE, Velké Meziříčí

Rukou společnou a nerozlučnou

Lazare, pojď ven! To, co se po tomto Ježíšově zvolání v Betanii odehrálo, zpečetilo jeho úděl. Lazar, ležící už čtyři dny v hrobě, z něj totiž skutečně vyšel. Pro většinu přítomných bylo Lazarovo zmrtvýchvstání dokladem Ježíšova mesiášství. Několik svědků této události se okamžitě rozeběhlo do Jeruzaléma, aby o tom, co viděli, pověděli farizeům a velekněžím. Evangelijní text připouští, že nemuselo jít jen o Ježíšovy odpůrce. Zpravodaji mohli být i ti, které Ježíš oslovil a kteří chtěli, aby se o jeho mesiášském počinu dozvěděly zdejší náboženské autority. Farizeové s velekněžími zprávu vyslechli a neprodleně svolali Nejvyšší radu. Na ní skutečně konstatovali: „Ten člověk činí mnohá znamení." Právě to je však znepokojovalo. Báli se, že nezakročí-li, „všichni v něho uvěří". A to si nepřáli. Jaká role by pak ve společnosti zbyla na ně…? Evangelista Jan shrnuje výsledek jejich zasedání slovy: „Od toho dne byli smluveni, že ho zabijí."

Soudní přelíčení vedené s Ježíšem v noci na Velký pátek bylo už jen fraškou naplňující tuto úmluvu. Obžalobu přednášeli falešní svědkové a pracovní metodou se stala desinterpretace Ježíšových slov. Takovým způsobem lze usvědčit kohokoli z čehokoli. Cítí-li se být mocní ohroženi schopnými, jednají tak dodnes. Svou nezastupitelnost zdůvodňují „vyšší odpovědností", kterou dokáží nést jenom oni. Ve skutečnosti se bojí o své postavení. Ale účelové jednání není cizí ani lidem z opačné strany společenského spektra. I ti dovedou zcela bezohledně využívat možnosti slibující jim prospěch. Zástup, který nutil Piláta vynést nad Ježíšem rozsudek smrti, tak podle evangelistů činil na výslovný popud velekněží. Určitě to nedělal nezištně. V Bibli se sice nedočteme, čím byl za své skandování odměněn. Jeho předvoj Jidáš však dostal zaplaceno ve stříbře. Na korupci ukazuje i to, že před pár dny zástup Ježíši provolával „hosana", teď volá „ukřižuj"!

Smrtící past sklapla. Mocní dokáží obalamutit bezmocné. A když je využijí, tak je odhodí. Názorně to vidíme třeba právě na vztahu židovských náboženských elit k Jidášovi. Ten je pro ně zajímavý jen dokud neodvede svou špinavou práci. Pak se od něj distancují. Zástup pro ně má tutéž cenu. Potřebují ho, aby ho indoktrinovali a mohli pak jeho hlas vydávat za „hlas Boží". Jakmile volání „ukřižuj" splní svůj účel, tak kamarádíčkování s ním končí. Naše lidské počínání je vypočítavé, bezohledné a nevděčné. Ježíš vyvedl Lazara z hrobu, ze smrti do života, a je zato poslán na kříž. Taková je podoba námi lidmi zdeformovaného světa! Vtiskujeme mu ji rukou společnou a nerozlučnou, mocní i bezmocní, elita i spodina. Jen jediný této všelidské deformaci vzdoruje. Sílu k tomu čerpá ze své svatosti. A touto svatostí, která se zjevuje v lásce, svět formuje. Buď Bohu chvála za to, že tohoto jediného Svatého vyvedl z hrobu, do něhož jsme ho my nesvatí rukou společnou a nerozlučnou na Golgotě poslali.

Emanuel Vejnar

Prázdný hrob plodí jen dohady, oslovení Vzkříšeným tvoří svědkyni

Jan 20,1-18

Podle čtvrtého evangelisty stačili Josef a Nikodém také pomazat Ježíšovo tělo vonnými látkami. Spotřebovali jich množství hodné krále - téměř půl centu, aby i tím ukázali, že Ježíš je pro ně Král. Marie tedy nešla dokončit pohřeb, ale zkontrolovat okolí hrobu, zda je košer pro obvyklé oplakávání nebožtíka. Evangelista pohnutky její návštěvy neuvádí. Příběh mu totiž poskytuje jiné, výraznější prostředky, jimiž lze čtenáři sdělit, že všichni jsou zaujati mrtvým Ježíšem. Marie však neodchází spokojena: uviděla, že kámen je odvalen. Hned si to vysvětlí po svém a pak tím vysvětlením silně znepokojí dvojici předních učedníků. Ona ty dva totiž vůbec věcně nezpraví o tom, co viděla, ale řekne jen to, jak viděnému rozumí. Už tím evangelista naznačuje, že Ježíšův prázdný hrob rozhodně nepatří ke skutečnostem, které jednoznačně promlouvají samy o sobě. Co nám odvalený kámen říká, závisí na tom, jaký výklad mu přiřadíme. Všichni nějaký vytváříme. Své dohady tvoří jak Ježíšovi nepřátelé, tak i jeho přátelé. Na dohad o krádeži těla zde nepřichází velerada, ale žena, která stála pod křížem a ani teď se nebojí veřejně přiznat k sounáležitosti s odsouzeným. Ať máme k Ježíši jakýkoli vztah, tak při přemýšlení, proč je Ježíšův hrob prázdný, neumí nikdo z nás překonat vědomí, že smrt je nezvratná. Naše vysvětlování se ubírá v zásadě dvěma směry: Jedni se snaží zpochybnit, že Ježíš zemřel. Třeba gnostikové a Mohamed, kteří učí, že si Ježíš vyměnil podobu se Šimonem z Kyrény a pod křížem se smál svým katům. Nebo moderní atheisté, kteří tvrdí, že Ježíš ukřižování přežil. Druhý směr tvrdí, že mrtvým tělem dodatečně posunovali živí lidé. Na nic dalšího my lidé sami nepřijdeme. Marie viděla Ježíše umírat, a tak se přidá k druhému typu dohadů. A právě proto Jan říká, že šla ke hrobu za tmy. Nezařazuje její výpravu časově, ale duchovně - mezi činy, jež děláme neosvíceni Božím Duchem, plni svého lidského zmatku a svých představ o tom, co je poslední.

Petra a milovaného učedníka, jenž nikdy neprozradí své jméno, Marie vyvede zcela z míry. Ke hrobu totiž běží, aby nic nezmeškali, aby údajný rušitel Mistrova posmrtného klidu neutekl daleko. Ani v tak napjaté chvíli však nemíní zapomenout na to, že spolu zápasí o prvenství v kruhu Dvanácti. Oba sice chápou vážnost věci, přesto ani jeden nechce propást příležitost získat energickým činem cenné body. I to jsou sloupy církve. Ani kritická situace je nepřiměje, aby přestali myslet na svou pozici a chovali se jako údy jednoho těla. I oni jdou ke hrobu duchovně ve tmě. Však také evangelista ukazuje jejich soupeření jako pošetilé. Ti dva se totiž vzájemně potřebují. Milovaný je sice rychlý tělem i myslí, ale nemá Petrovu odvahu a podnikavost. Musí počkat, až se Petr odváží překročit vštěpované tabu. Petr zase neumí učinit z viděného rychle závěr. Musí počkat, až jej udělá milovaný. Zde je tedy na místě souhra obdarovaných, ne soutěž. A ta je na místě i v jednání každé částky Kristovy církve i církevních útvarů navzájem.

V hrobě byl určitě vzorný pořádek. Možná, že odložená plátna připomínala kuklu, již opustil motýl. Milovaný tedy mohl poznat, že nešlo o krádež, že hrob otevřela jiná moc než nesmiřitelná nenávist, pronásledující až za hrob. Víc poznat nemohl, neboť učedníci neznali Písma, že Ježíš má vstát z mrtvých. Jan už dříve upozorňoval, že naplnění Písem mohli vidět v událostech Ježíšova života až zpětně. Bystrý učedník se tedy obhlídkou prázdné hrobky přece něco dozví, ne však to hlavní:

Dokončení na str. 2

Do Emauz

Krev se vsákne
I voda se vsákne
do beztak zraněné
země

Dřevo kdosi nařeže
a naštípe polínka
na oheň
k upečení chleba
nebo vykování nových
pout

Snadno zapomínáme

Na cestě do Emauz
někdo se tě zeptá
Víš-li pak
co se stalo…? –

Delicie Nerková
Hledači pokladů

Z církví doma i ve světě

Konference Křesťan za katedrou 2013

Ve dnech 12. – 13.dubna 2013 proběhne v Třinci ve sborovém centru SCEAV Hutník již druhý ročník konference pro pracovníky ve školství, rodiče a vůbec všechny, kteří se zajímají o křesťanské vzdělávání. Hlavní řečníci a témata přednášek: Dr. Henryk Wieja (PL) – Duchovní autorita učitele a rodiče, Bob Barber (USA) – Jak sdílet evangelium ve školách. V pátek od 18.00 h začínáme krátkým slovem, sdílením, modlitbami. Hlavní program je plánován na sobotu od 8.30 h a zahrnuje přednášky, diskuse, svědectví, chvály a praktické workshopy (Modlitební chvíle v křesťanské škole, Využití Etických dílen, Holokaust, Kyberšikana, Zásady Jana Amose Komenského, Fungování mozku -náctiletých, Chraňte si své svědectví, Učení na více úrovních). Přihlášení a podrobnosti na webu kzk.sceav.cz. Uzávěrka přihlášek je 4. 4. 2013.

Dvě události k přímluvným modlitbám

V minulých dnech jsme mohli (a vlastně kvůli nadměrnému zájmu médií museli) podrobně sledovat dvě významné události, které je vhodné i na stránkách našeho týdeníku zmínit.

První byla inaugurace našeho nového, poprvé přímo zvoleného prezidenta ČR Miloše Zemana, která proběhla 8. března 2013 ve Vladislavském sále Pražského hradu.

Ještě si pamatujeme ne příliš šťastně vypjatou dobu prezidentských kampaní – a ani slavnostní inaugurační projev nastupujícího prezidenta nezahladil všechny pochybnosti. Z našeho pohledu pouze dodejme, že ani citace modlitby právníka a filosofa, a bezpochyby velice zbožného Thomase Mora, se nestává skutečnou modlitbou, nýbrž zůstává pouze citátem, jakkoli moudrým, byť snad i vystihoval, co by chtěl Miloš Zeman ve vykonávání svého úřadu dosahovat.

Tou druhou významnou událostí je zvolení nástupce Benedikta XVI. Stal se jím Jorge Mario Bergolio, kardinál z Argentiny, který si zvolil jméno František, čímž se přihlašuje k dobrému odkazu Františka z Assisi. Tato volba byla překvapivá jak vzhledem k rychlosti, v níž volící kardinálové došli ke svému rozhodnutí, tak i vzhledem k osobě nového římského biskupa, který nepatřil k horkým favoritům. Nicméně to, co se o něm dozvídáme, je spíše kladné a nadějné. Zaujal již svou skromností, civilním jednáním, je připomínána nejen jeho citlivost pro nejchudší, ale také jeho ekumenické kontakty např. s pravoslavnými v Buenos Aires. Také Židé jsou přesvědčeni, že bude horlivým zastáncem dokumentu Druhého vatikánského koncilu Nostra Aetate, který pojednává o vztahu katolické církve s náboženstvími, která nejsou křesťanská.

Ne, nedokážeme posoudit, nakolik byly obě volby podařené a zda ti, kteří z nich vzešli, jsou těmi nejlepšími osobnostmi na svém místě. Je možné, že nás svými slovy i činy překvapí, někdy v dobrém, jindy třeba v horším. Otázka je také, co od nich očekáváme? Ale ať s jejich volbou srdečně souhlasíme, nebo je nám poněkud proti mysli, přesto pro nás v obou případech zůstává aktuální apoštolská výzva k přímluvným modlitbám za vládce a za ty, kteří mají v rukou moc.

Bohumil Kejř

Prázdný hrob plodí jen dohady, oslovení Vzkříšeným tvoří svědkyni

Dokončení ze str. 1

kde je Ježíš a proč. To sděluje živý Pán svým Slovem a navíc mimo tu nechutnou tahanici o prvenství. Sděluje to té, s níž církev nepočítá pro úřady, té, z níž bezmocně pláče veliká láska.

Marie vidí v hrobě nejprve anděly; nedojde jí však, že jde o Boží posly, kteří jí přišli něco vyřídit, a proto z ní nedostanou víc než odpověď na dotaz, proč pláče. Pak potká i svého Pána, ale nepozná jej. Ovládá ji totiž představa o krádeži těla, a pod ní vyvede opravdu parádní kousek - považte, ona žádá na živém Ježíši jeho vlastní mrtvolu! Něco tak směšného tu má jen evangelista Jan. On však nechce zesměšnit Marii, nýbrž hledání živého mezi mrtvými. Chce, abychom poznali, že co odpovídá lidské zkušenosti, je před Bohem čirý nesmysl, a co se zdá nesmyslné, je jedině přiměřené. Že zde neplatí nezvratnost smrti, ale nezrušitelnost Božího díla, Božího života, nepřemožitelnost moci Stvořitele. A také chce ukázat, jak jsme bez Božího Slova a bez Ducha sv. bezradní a bezmocní.

V překonání smrti však nelze věřit dříve, než nás Vítěz nad smrtí přemůže svým Slovem. Marie pozná Pána Ježíše, až když ji zavolá jménem, jako ten, kdo ji dokonale zná a má ji ve své moci; teprve pak jej radostně přivítá jako živého. Nám se v tomto věku vzkříšený Pán asi nezjeví v těle. Ale i my víme, že je živ a neprohrál, teprve když promluví, sestoupí v Duchu sv. a obživí literu Písem, když se nás tohle živé Slovo zmocní a ukáže nám, že Ježíš nás jako Boží Syn dokonale zná a má nás ve své moci. Pak víme, že svědectví o Ukřižovaném a Vzkříšeném není blábol a že on je Alfa i Omega. Teprve tehdy jej vyznáme ústy jako Mistra a Pána svého života. Bez toho setkání se stvořitelskou mocí Ježíšova Slova není víry v Ježíše Přemožitele pekla a smrti, ani velikonoční radosti proměňující celý život. On tehdy nenechal Marii bezmocně plakat a hledat jej mezi mrtvými. Ani dnes nenechá nikoho, v kom první stránky evangelia vzbudily nadšení a naději, to všecko zase ztratit u zmínky o kříži. Kde se sejdou dva nebo tři v jeho jménu, tam mluví a jedná, tvoří své vyznavače a posílá je k ostatním.

Marie chtěla v návalu radosti svého Pána obejmout. Ale on si to zakázal - jako starozákonní Boží bojovníci po čas války. Říká Marii „ještě ne“. Byť ve 4. evangeliu převládá důraz na to, že je dokonáno a nový věk již započal, zde je vyrovnávající přibrzdění. Pán tu stále drží řád Božího bojovníka na tažení, neboť rozhodující bitva je sice vzkříšením vyhrána, ale celý Boží boj skončí teprve až on vystoupí k Otci, ujme se zjevně vlády a žádného narušitele harmonie stvoření už nebude. Teprve pak budeme v cíli. A tehdy si s námi Pán Ježíš znovu zavdá z plodu vinné révy a nebude si už odpírat žádné potěšení, jež může dát obecenství s přáteli a přítelkyněmi.

Pán nechce, aby si Marie všecku svou radost vybila na něm, též proto, že velikonoční radost není soukromá věc, ale je nám dána, abychom ji šířili. Ta, jež se raduje, že Ježíš je živ, se ihned stává jeho svědkyní. Pán Ježíš ji věnčí důstojností, nad niž není, a svěřuje jí do rukou zvěst všech zvěstí navzdory tomu, že neměla právo svědčit ani v běžné soudní při. Apoštolský kruh, který v ní vidí jen posluhovačku, je na ní závislý v tom nejdůležitějším - bez ní nebude vědět, že Ježíš je vítěz, že Bůh je náš Otec a my jeho děti a spoludědicové Kristovi. Nevezme-li to evangelium od ní, od nikoho z ostatních lidí je nedostane. Tak Pán činí první posledními a poslední prvními. On klidně dává poklad evangelia do hliněných nádob. Zjevuje se a dává pověření té, jež mu zachovala lásku děj se co děj. I dnes se ptá jen po této kvalifikaci. Slovo o jeho vítězství má totiž samo v sobě moc a slávu, nemusíme mu ji dodávat. Naopak, zářit má obsah Kristova poselství, ne jeho obal. Má-li k němu dnes zvát církev bez lesku a moci, podobá se to poslání Marie. Dbejme o to, abychom se jí podobali i láskou ke Kristu, pohotovostí a smělostí, s níž vyřídíme, co je nám svěřeno. Ona se spolehla, že Pán Ježíš ví, kam a koho posílá, a že sám zařídí, aby to neslo ovoce. Teprve když přijmeme službu Ježíšových svědků a svědkyň, bude se naše radost z jeho vítězství stále obnovovat. Při svědectví totiž potkáme stále nové důkazy Ježíšovy moci, stále další proměny životů díky jeho vítězství. Vskutku je co vyřídit: Ukřižovaný Ježíš vstoupil ke svému Bohu a Otci. Bůh se k němu zná. Právě jeho vyhlásil za Cestu, Pravdu a Život. Jemu, který miloval bez hranic, svěřil vládu. On má v rukou všecko stvoření, on má poslední slovo. A Bůh, jehož nazývá svým Otcem, je i náš Bůh a náš Otec. Smířil se v Ježíši Kristu s námi. Skrze víru v něho nás činí svými dětmi a spoludědici Kristovými. Vše, co nás od Boha vzdalovalo, je přemoženo a smazáno (včetně toho, že jsme dovolili svému strachu, aby byl silnější než naše láska ke Kristu a učednická věrnost). Jsme jeho a on nám již nikdy neodejme svou lásku, nic v celém tvorstvu nás od ní neodloučí. Jsme jeho a on si nepůjde hledat lepší lid tak, že se s námi rozvede, nýbrž tak, že nás promění mocí Kristova vítězství. A toto vše je otevřeno nejen pro nás, ale pro všecky lidi bez rozdílu. Tak slavné nabídce přece stojí za to se propůjčit za heroldy.

Dagmar Ondříčková, ČCE

Akt ve svatováclavské kapli

Po složení prezidentského slibu dne 8. března ve Vladislavském sále Pražského hradu se odebral pan Miloš Zeman se svou paní a dcerou do kaple ve svatovítské katedrále, aby tam položil květiny k ostatkům knížete Václava a demonstroval tak svou úctu k nejstarším tradicím českého státu. Vítali ho tam arcibiskup Graubner, zastupující nepřítomného primase českého kardinála Duku (účastníka konklave), a synodní senior ČCE ve funkci předsedajícího Ekumenické radě církví. Oba hodnostáři pronesli krátké modlitby. I když jsem si nedělal iluze o názorech pana arcibiskupa, přesto mě zaskočil neekumenický až protireformační důraz jeho modlitby. Děkoval totiž Pánu Bohu za svatého Václava, svatou Anežku Českou, svatou Zdislavu a svatého Jana Nepomuckého. (Popravdě nutno přiznat, že nejmladší svatý, totiž Jan Sarkander, zůstal nezmíněn.) Šlo v případě toho naposled jmenovaného o kouzlo nechtěného, či tu mělo být něco naznačeno? Vždyť generální vikář arcibiskupa Jana z Jenštejna Johánek z Pomuka (známý jako svatý Jan Nepomucký) se r. 1393 podílel na intrice proti králi Václavu IV., již bychom dnes nazvali podraz. Král chtěl zřídit v Plzni nové biskupství a nadat je majetky bohatého kladrubského kláštera. Čekalo se jen, až umře stařičký opat. Když se tak stalo, nechalo arcibiskupství okamžitě za zády královými zvolit nového opata. Listinu podepsal generální vikář, čímž byl králův úmysl zmařen. Václav se rozzuřil a aby se dověděl, kdo byl iniciátorem intriky, dal mučit čtyři úředníky arcibiskupské kanceláře, mezi nimi Johánka z Pomuka. Generální vikář mučení nepřežil. Za svatého byl prohlášen r. 1729, v době vrcholící protireformace. (Tehdy byl kanonizován jakožto zpovědník královnin, jenž nechtěl prozradit králi zpovědní tajemství. Bylo to ovšem vymyšleno kronikáři. Aby si královna zvolila církevního právníka, jímž Johánek především byl a s nímž byl král na kordy, za svého zpovědníka, je krajně nepravděpobné. Ostatně pan arcibiskup Graubner se v souvislosti se sv. Janem Nepomuckým o tom nezmínil, zdůraznil pouze jeho ctnosti svědomitého úředníka.) Tváří v tvář novému prezidentovi nabylo ovšem vyzdvižení toho, kdo měl účast na intrice proti králi, poněkud pikantního rázu. Čekal jsem od br. Joela Rumla, že ve své modlitbě alespoň něco naznačí z důrazů české reformace. Bohužel se tak nestalo.

Jaroslav Kraus, Mariánské Lázně

César a papež

(Herecké celebrity, Jan Pavel II. a Benedikt XVI.)

Osmdesátnice „šplhá“ přes plot (čti: byla štábem na plot vysazena). Nahoře ji zaskočí gravitace (zemská tíže) a lezkyně padá. Scénka se nepovedla (přelézání plotů má pro dotyčnou být druhou přirozeností); z úcty k herecké celebritě nicméně opakována není. Není ani vystřižena, ba dostane se dokonce do upoutávky! Většinou objektivní kritik (Kamil Fila) tlumočí po zhlédnutí filmu své zhnusení …

„Non habemus papam! (Nemáme papeže!),“ volají mnozí poté, co papež Benedikt XVI. odmítl předstírat, že „má energie na rozdávání“, a rezignoval. Prof. Eamon Duffy, specialista na dějiny papežství, zřejmě jako první (v deníku The Irish Times z 12.2.2013) konstatoval, že Ratzinger rezignací „učinil obrovský krok k demystifikaci nejstaršího a nejposvátnějšího úřadu na světě“. Ratzingerův předchůdce si v podobné situaci počínal spíše po způsobu hereckých celebrit. „Domníval se, že musí své umírání inscenovat,“ shrnuje (v týdeníku Der Spiegel 8/2013) teolog Hans Küng, „Benedikt naštěstí zvolil jinou cestu, aby nám ukázal, že když už papež není schopen úřad vykonávat, měl by z něj odstoupit. A to je správné pojetí.“ (Podle Künga v posledních letech pontifikátu Jana Pavla II. místo papeže fakticky řídila katolickou církev kurie; dodejme: mediální vyjádření přisuzující tenkrát Wojtylovu setrvávání ve funkci kdovíjaký duchovní význam se zpětně nemohou nejevit převážně mystifikačními.) Podle většiny komentátorů bude napříště papež – podobně jako kterýkoli jiný veřejný činitel – muset počítat s výzvami k rezignaci …

„Mohl bych toto pověření vykonávat nadále, avšak nikoli tak, jak by odpovídalo mému pojetí této významné funkce.“ – Tak v rozhovoru pro deník Le Figaro (ze 14.2.2013) přeformuloval papežovo rezignační prohlášení z 11.2.2013 prof. Giovanni Maria Vian z l´Osservatore Romano. Může to mít širší (mezikonfesijní) relevanci pro pojímání funkce duchovního? Jistě ano. (V dobách předrestitučních např. nejeden evangelický kazatel s rozčarováním zjistil, že se od něj – bez odpovídající průpravy či podpory – očekává spíš práce stavebního inženýra.)

Jezuitský teolog Gerry O´Hanlon pojímá (v deníku The Irish Times z 19.2.2013) volbu Benediktova nástupce jako příležitost skoncovat s „popapežšťováním (papalisation)“ katolické církve (to trvalo celé druhé tisíciletí n. l., umocnil je zejména první vatikánský koncil v letech 1869 až 1870) a monarchickým pojetím papežského úřadu, a to ve prospěch pojetí kolegiálnějšího a bibličtějšího (bližšího pojetí „jiných křesťanských církví“).

Může být něco trapnějšího než celebrita předstírající, vyjádřeno slovy písně z evangelického zpěvníku, „těla bujnost“? (Písňové napomenutí „těla bujnost zkrocuj kázní“ zde platí dvojnásobně.) Joseph Alois Ratzinger v tomto smyslu odmítl celebritou být. „Vanutí“, o němž se zmiňuje Gerry O´Hanlon v souvislosti s novým promýšlením role papeže, ostatně nejnověji zasáhlo právě oblast kinematografie. S fušerskou upoutávkou zmíněnou úvodem kontrastuje film Láska (Amour) Michaela Hanekeho, kde dvojice osmdesátníků zápasí s postupujícím ochabováním jednoho z nich. (Zmiňme scénu obzvlášť kontrastní: Po příchodu domů manžel zjistí, že manželka, která už je na pojízdném křesle, chtěla skoncovat se životem, nedokázala však vylézt na okenní římsu ...) Je snad až symbolické, že film, který se zabývá chatrností, kromě jiného výrazně zabodoval v soutěži zvané „César“ …

František Schilla

Setkání s Ježíšem

Tak by se mohlo nazvat téma misijní bohoslužby pro "blízké i vzdálené", které jsem se účastnil ve zcela zaplněné modlitebně sboru CB v Praze Šeberově.
Biblickým čtením byly známé příběhy o bohatém mládenci Mt 19 a o Zacheovi L 19.
Celou bohoslužbu řídil a na uvedené texty kázal bratr kazatel David Javornický, kterého jsem požádal, aby souhlasil s uveřejněním svého kázání, neboť věřím, že může být užitečné a inspirující i pro čtenáře ET-KJ.

Jan Trnka

Jádro křesťanství
Jádrem křesťanství je osobní setkání s Ježíšem Kristem.
Slyšeli jsme dva příběhy o setkání s Ježíšem. Můžeme si říct: oni to měli snadné. Žili v Ježíšově době. Jak se ale máme setkat s ním my, kteří žijeme 2 000 let po jeho smrti? To je otázka, kterou řeší v současnosti stamilióny lidí na světě. A řeší ji úspěšně.
To, co jsme slyšeli, nejsou obyčejné příběhy. Zajímavost, pod kterou mohu přidat „líbí se“. Jsou to tzv. formativní narativy. Příběhy, které nás samotné vedou k setkání s Ježíšem. Pokud chci, mohu se jimi nechat vést. Vnitřně, ve víře prožít to, co ti dva muži prožili vnitřně i tělesně. A pak na to navázat a otevřít se v modlitbě setkání s Ježíšem. To není nějaká esoterická zkušenost pro několik málo zasvěcených a jejich guru. Stamilióny lidí po celém světě tuto zkušenost mají. Můžete se jich zeptat na jejich zkušenost.

Dva příběhy o spasení
Setkání dvou mužů s Ježíšem. Jeden z nich se jmenuje Zacheus. Druhý je bezejmenný („kdosi“), víme o něm, že byl mladý. Jaké je téma těchto setkání, jak a o čem se baví? Vedeme rozhovory na mnohá témata. Existuje spousta prázdných témat. Možná ještě důležitější než téma je komunikace sama. Můžeme se totiž bavit o velkých tématech prázdným způsobem. Např. náboženské fráze nebo natřásání peří rádoby intelektuálů. A můžeme se bavit i o malých tématech tak, že se navzájem obdarujeme. Dojde k setkání. Pomůžeme si, podělíme se o starost, inspirujeme se.
O čem si povídali ti dva s Ježíšem? To nebyly žádné prázdné řeči, tlachání. Bavili se o žhavém jádru života. Tématem obou rozhovorů bylo spasení, záchrana člověka. „Když to učedníci slyšeli, velice se zhrozili a řekli: Kdo potom může být spasen?“ (Mt 19,25) „Ježíš mu řekl: Dnes přišlo spasení do tohoto domu.“ (L 19,9-10)
Spasení. Např. SOS – záchranný člun, kruh pro ty, kteří se topí. Spasit, zachránit od čeho? V první řadě od zla a jeho následků. Bible nenabízí zjednodušení typu: zlo – to jsou ti druzí. Ani příliš nevěří na osvětu. V Bibli nenajdeme jungovskou integraci. Bible je přímočará, říká každému z nás: v první řadě hledej zlo u sebe, ve svém nitru, ve svých činech. A také nabízí hluboké řešení zla v nás a v našich vztazích. Tomu se říká spasení. Zahrnuje i záchranu od prázdnoty, nesmyslnosti, věčné smrti.

Motivy
Vraťme se k těm dvěma mužům. Co je vede k setkání s Ježíšem? Mladý muž má pozoruhodné motivy. Klade hluboké a vážné otázky. Zajímá se o víru, o věčný život a o to, jak ho získat (Mt 19,16). Zacheovy motivy neznáme. Čteme, že „toužil uvidět Ježíše“ (L 19,3). Znamená to, že měl zájem o duchovní věci? Možná se těšil na show populárního léčitele. Nevíme. Lidé mohou přicházet k Bohu a do církve s nejrůznějšími motivy. Někdy se zajímají o duchovní věci, někdy mají jiné motivy. Nenechme se zmást motivy lidí, kteří přicházejí. Mezi motivy a spásou není přímá úměrnost. Čistší a hlubší motivy ještě nemusejí znamenat spasení a naopak.

Předpoklady ke spasení, etický a lidský profil obou mužů
Zdá se, že mladý muž byl solidním člověkem. Už od mládí se řídil desaterem. Jeho okolí mu asi bylo pomocí na cestě k víře. Měl prošlápnutou cestu. Člověk s „náboženskými předpoklady“. Věřící „od narození“. Solidní, sympatický člověk. Také v Ježíšovi vzbuzuje sympatie. „Ježíš na něj s láskou pohleděl.“ (Mk 10,21) Ke spasení mu schází málo, vlastně jen jedno. Ježíš mu říká: „Jedno ti ještě schází.“ (L 18,22)
Zacheus je gauner. Kolaborant, který spolupracuje s okupační římskou armádou. A jako kolaborant udělal kariéru a přišel si k pěkným penězům. A v hierarchii kolaborantů je hodně vysoko, je „vrchním celníkem“ (L 19,2). Umíme si představit, co to bylo za člověka a jak ho lidé měli rádi. Zažili jsme okupaci, někteří z vás dokonce dvě. Známe kolaboranty, známe lidi, kteří využívali těžkou národní situaci i situaci ně-kterých k tomu, aby si nahrabali, aby si zajistili různé výhody. Však také některé lidi Ježíšova návštěva u Zachea rozčílila (L 19,7). Na cestě za Ježíšem překonává odpor svého okolí.
[Celník - ve veřejné dražbě pronajal vladař vybírání daní bohatému člověku, který za něj ručil. Výběrčí daní – celník, publikán – odváděl fixní sumu. Dal si k ní přirážku, rozdělil ji podle oblastí a svěřil ji agentům. Ti si k ní přirazili přirážku, rozdělili ji na menší, lokální daně a svěřili ji lokálním agentům. Vždy s přirážkou. Koncová výše daně nebyla stanovena, nebylo dáno, kolik se má vybírat od jednotlivých plátců daně. Za císaře Augusta celníci svou chamtivostí rozvrátili státní i provinční finance takovým způsobem, že císař musel vybírání daní reorganizovat. Celník = zloděj, kolaborant, nečistý (v častém styku s pohany, práce v sobotu).]
Mladý muž má výborné předpoklady k tomu, aby se stal křesťanem. Chybí mu jediné. U Zachea si nedovedeme představit, že by uvěřil. Nenechme se zmást předpoklady lidí ke spasení, jejich duchovním a mravním profilem. Mezi předpoklady a spasením není přímá úměrnost. Dobré předpoklady nemusí vést k živé víře. Mizerné předpoklady nemusí živou víru překazit. Kolik dětí z věřících rodin odmítlo spasení, kolik podivných lidí se stalo hlubokými a zdravými křesťany.

Pozvání
Ježíš nepřebírá lidi. Nekádruje je: vhodný, nevhodný. Jeho pozvání zazní oběma, před oběma otevírá novou budoucnost. Mladému muži říká: „následuj mne“ (Mt 19,21). Zacheovi říká: „dnes musím zůstat v tvém domě“ (L 19,5). Oba čeká rozhodnutí. Bereš, nebereš? Cesta k živé víře, k životu s Ježíšem vede skrze jasné, osobní rozhodnutí. Určitě každý z nás potřebuje období, kdy si ty věci okolo víry chce zvážit, promyslet, pokud by s tím měl mít něco společného. Otázky, které vrtají v hlavě. Více informací a porovnat je se svými zkušenostmi. Dříve nebo později však každého z nás čeká rozhodnutí. Ježíš i nám říká: „následuj mne.“ Jdeš do toho, nebo ne? Zacheovi říká: „dnes“. Ne: na nový rok a v důchodu. Ne: někdy příště. Třeba už žádné příště nebude. „Dnes!“

Překážka
Oba muži mají vážnou překážku na cestě za Ježíšem, vážný blok vůči spáse. Pozoruhodné je, že oba mají stejný problém. Jejich problémem jsou peníze, velké peníze. Mladý muž „měl mnoho majetku“ (Mt 19,21), Zacheus byl „veliký boháč“ (L 19,2). Dostatek, životní úspěch, splnění životních cílů mohou paradoxně být překážkou rozhodnutí pro Ježíše, překážkou spasení a následování. Zacheův problém byl o to vážnější, že šlo o špinavé peníze. Byl to takový starověký Viktor Kožený. Tváří v tvář Ježíšovi připouští, že některé peníze nakradl (L 19,8). Mladý muž podle všeho nabyl peněz čestně. Sám o sobě dokonce říká, že nekradl, a Ježíš nic nenamítá. Peníze se v obou příbězích objevují jako překážka na cestě za Ježíšem. Nejen ty špinavé, ale i ty čisté.
Zde možná leží jeden z důvodů, proč západní Evropa duchovně skomírá a např. v Africe to duchovně žije. Dusíme se nadbytkem. Jsme tak obézní majetkem, že naše duše stěží dýchá. A to se ještě cítíme ne-šťastní, že nemáme víc. Nadáváme, závidíme a bereme si půjčky na další. Materiální obezita nám může překážet na cestě k živé víře. Může se však objevit i po letech víry. Bývali jsme štíhlí na věci a na jejich shánění, ale už to není pravda. Dusí se nám duše. Dnešní příběhy nám kladou praktickou otázku. Chci jít za Ježíšem? Jakých věcí se zřeknu? Kterého „kvaltování“ zanechám?
Překážkou nemusí být jen peníze. Často je to jedna oblast života, na kterou jsou lidé fixovaní, která je pohlcuje a která jim překáží na cestě víry. A nemusí to být vždy hřích. Oblast, která dusí naši duši. V Ježíšově blízkosti se najednou dostanou do světla naše osobní překážky na cestě víry.

Dva konce
Dva příběhy. Každý z nich skončí naprosto jinak. Mladý muž, sympatický člověk s dobrými motivy a kvalitními předpoklady, nakonec odmítl. Příliš miloval svého „miláčka“, své peníze. Zacheus, člověk, o kterém ani nevíme, proč se o Ježíše zajímal, kolaborant, kterého mnozí nesnášeli, člověk, se kterým by se podle některých Ježíš ani neměl zahazovat, nakonec Ježíšovo pozvání ke spáse přijal.
Co mu to přineslo? Uviděl svůj problém v jasném světle a energicky v něm začal dělat pořádek. Víra není jen pocit, nálada, názor. Je to rozhodnutí a akce. Představme si nějakého toho V. Koženého, který uvěří v Krista, a to doopravdy, ne jen formálně. Co bude následovat v souladu s příběhem evangelia? Polovinu svého majetku dá na charitu. A začne obcházet nebo obvolávat všechny, které okradl. A čtyřnásobně jim to nahradí. To je fikce, co? To není fikce. To je pozvání. Chci jít cestou víry? Chci mít Boha na své straně? Co mám podle Ježíše dát do pořádku? Zapomeňme na fiktivní příklad s Koženým.
Naprosto konkrétně: Co mám já dát do pořádku? Komu já jsem ublížil? Nejen finančně, jakkoli. Co mám změnit? Bůh od nás očekává nápravu, účinné pokání. Zacheus vracel peníze. Ale některé věci už se vrátit nedají... Zacheus měl hodně co napravovat. Co je důležité: prakticky, reálně napravoval. Víra nejsou tlachy. Je to životní styl. Život v souladu s Ježíšem. Někdy nenápadně poctivý, někdy dramaticky poctivý. Ale poctivý. Poctivý život ve všech oblastech. Poctivá víra.
Dva konce příběhu, vlastně dva začátky: „s radostí jej přijal“ (L 19,6), nebo „smutný odešel“ a nic z toho nebylo. (Mt 19,22) A každému z nich začíná další kapitola. Jak dopadne naše setkání s Ježíšem? Setkáme se, nebo se mineme? A pokud se setkáme, co z toho vzejde? Jaká bude příští kapitola našeho života?

David Javornický
(red. zkráceno)

Pamatuj!

Více než 50 vokálních souborů zpívalo 7. 3. 2013 na náměstích v České republice písně Hatikva, Shema Jisrael a Kde domov můj, aby uctily památku více než 10 000 obětí hromadné vraždy, která se stala v koncentračním táboře Osvětim - Birkenau ve třech nocích v roce 1944. Došlo tak k největší hromadné vraždě československých občanů: nevinných mužů, žen a dětí, kteří se provinili tím, že se narodili jako Židé.
Je v našem zájmu, aby se o těchto událostech dozvěděla celá společnost, ne pouze studenti středních škol a žáci osmé a deváté třídy. Naprostá většina našeho národa je úplně nepoznamenána informacemi o holokaustu a happening PAMATUJ! prokázal obrovský hlad nejen po informacích, ale i po jejich společenském sdílení.
Více než 1 300 zpěváků se s velkým zájmem během několika týdnů naučilo zpívat v hebrejštině dvě stěžejní písně Izraele: Hatikva (Naděje – dříve zlidovělá píseň, dnes státní hymna Izraele) a Shema Jisrael (Slyš Izraeli – významná část každodenní modlitby), aby je 7. března 2013 ve vysoké kvalitě prezentovali na 26 místech České republiky.

Vokální soubor Geshem zve všechny lidi dobré vůle k účasti na happeningu PAMATUJ! v březnu 2014, který bude sedmdesátým výročím této tragédie.

Marek Šlechta
15. 3. 2013

Vír a střed zájmů

Do víru vesmíru,
do víru vášní
neskládám svou víru,
raději básním
o středu života,
o něj mi běží,
motám se přímo tam
– tam, kde je Ježíš.

Ralf Mošt

“99”

V neděli 10.3.2013 v Brně, v kostele na Pellicově ulici prožilo shromáždění vzácnou a pamětihodnou chvíli. Mohlo s některými přáteli i ze sousedních sborů vděčně vzpomenout 99. narozenin bratra faráře ThDr. Josefa Veselého, kterých se dožil den předtím (9. 3. 2013). Jubilant sám byl přítomen se svou rodinou a mohli jsme uslyšet jeho kázání k této příležitosti na text Jan 1,35-42, které přednesla sestra farářka Olga Tydlitátová. Kázání se hluboce dotklo všech přítomných promyšleným výkladem textu a cudným osobním vyznáním. Autor zdůraznil roli určitých postav, které zvěstují druhým „Nalezli jsme Mesiáše“ a získávají tak jeho následovníky.

Bez jakýchkoli předpokladů z jeho strany také bratru Veselému se dostalo v mládí té milosti, že byl určitými svědky přiveden k Pánu Ježíši Kristu. Mohl pak po celý život i ve svém vysokém stáří vyznávat „Hle, beránek Boží, který snímá hřích světa“. To pokládá za naději každého z nás i celého hříšného lidstva.

Po kázání mu přišla blahopřát jménem sboru sestra farářka Olga Tydlitátová a s pěknou kytičkou i sestra Bednářová. Bratr kurátor Václav Matoulek připomenul jeho působení v brněnském sboru a sboru jilemnickém. Také jeho vědeckou práci a hojnou literární činnost k poučení a povzbuzení celé církve. Po ukončení bohoslužeb se k jubilantovi sběhlo množství upřímných gratulantů, až se musel nakonec utéct do auta. Tyto chvíle se nesmazatelně vtiskly svou atmosférou do srdcí všech. Zvláštním způsobem dojaly i mě, když jsem se rozpomínal, jak jsem před sedmdesáti pěti lety sedával s br. Veselým ve farní kanceláři našeho nezapomenutelného učitele dr. Viktora Hájka, což se stalo základem našeho celoživotního přátelství. Přejeme milému bratru Boží posilu do dalších dnů a naději na poslední utěšené dary.

„Vzdejte Pánu slávu, čest, neb on dobrotivý jest. Milost jeho předrahá věky věků přesahá“ (Ž 136 ve zpěvníku).

Jan Pokorný

* * *

Se svým upřímným přáním se přidává také redakce. A víme, že tlumočíme i vděčnost mnohých čtenářů za články br. Josefa Veselého, které už tak dlouhou dobu přinášejí užitečný a povzbuzující náhled na podstatu biblické zvěsti i její dopad do života církve i jednotlivého křesťana.

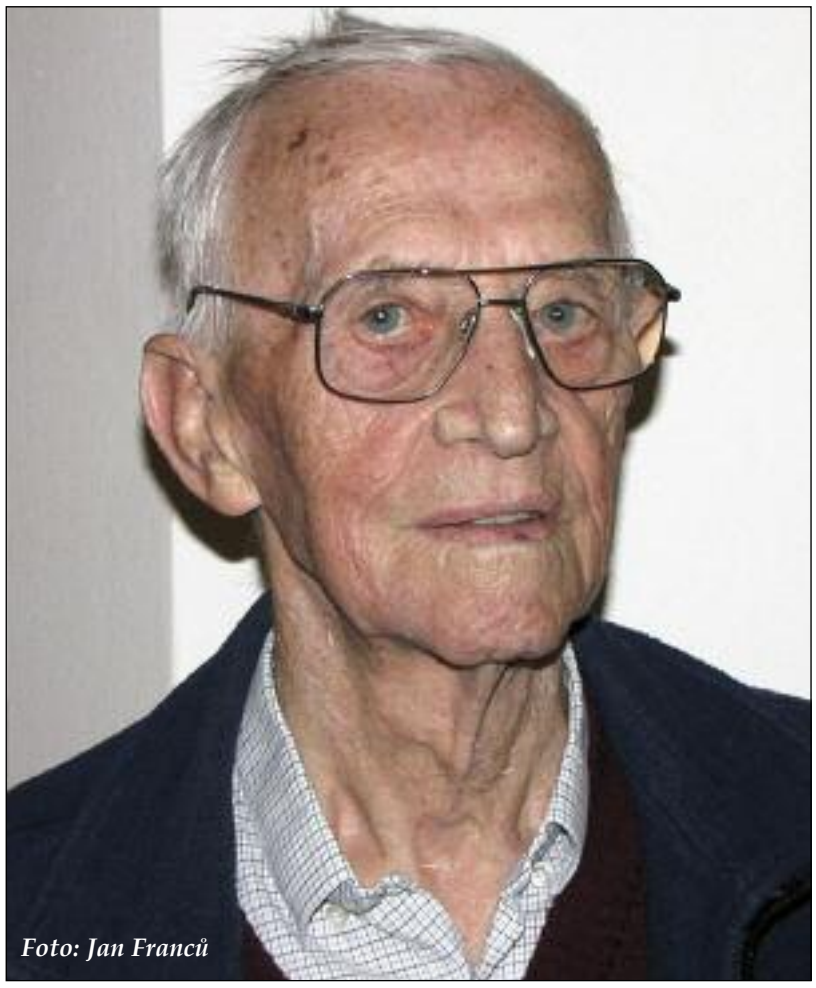

Foto: Jan Franců

Milému bratru přejeme, aby jej dobrotivý nebeský Otec podepíral a dopřával mu hodně sil, svěžest a nezastřený výhled k budoucí radosti v jeho království.

S vděčností za věrnou podporu činnosti Kostnické jednoty a pravidelné zasílání příspěvků

předsednictvo Kostnické jednoty a redakce Evangelického týdeníku

My v Kristu?

J 15,1–12; 2 K 5,14–21

Před svojí smrtí říká Pán Ježíš v modlitbě: "...slávu, kterou jsi mi dal (Otče), dal jsem jim (těm, které jsi mi dal, i těm, kteří skrze jejich slovo mají ve mne uvěřit), aby byli jedno, jako my jedno jsme. Já v nich a ty ve mně, aby dokonáni byli v jedno, a aby poznal svět, že jsi ty mne poslal a že jsi je miloval, jako jsi mne miloval..." **J 17,20-23**

Hmatný tep, před ústy zamžené zrcátko, to jsou známky života. "Být naživu je pro mě Kristus," vzkazuje ap. Pavel z vězení přátelům do Filip (Filippoi v Makedonii byl jeho první evropský sbor) "a smrt? Na té můžu jen vydělat" (Fp 1,21). Zní to extrémně, fanaticky radikálně ve věku kamikadze a sebevražedných atentátníků.

Filipští vědí, že nepřehání. Píše jim ten, který zbičován si dokázal spolu s bratrem Silvánem zpívat. Ve smrdutém podzemí vsazeni do klády chválili a oslavovali svého Pána a Spasitele. Přivedli k víře žalářníka s rodinou, když nevyužili příležitost k útěku z prolomeného vězení, která se jim v noci otevřela. Nejspíš už o tom Ježíši něco věděl. Delší čas se z domu zámožné podnikatelky Lydie šíří po městě evangelium a věřící přijímají křest u řeky, kde se ženské modlí, ale úředníci, vůči novinkám přirozeně opatrní, tvrdě zakročili, když mluvčí toho směru poškodil zájmy zavedené věštírny. Přivedl totiž jejich favoritku k rozumu a tím šéfy připravil o tučné zisky.

Teď však otřáslo profesionální nedůvěrou a pochybnostmi správce vězení očividné poznání, že tihle dva mají Boží zastání a cosi víc než jen upachtěný život. Jakýsi klid, jehož by se člověk nenadál. Co to je za přesvědčivou cestu: "Páni, co mám činit, abych se dobral toho tajemství? Co podniknout, abych na to dosáhl?"

"Věř v Pána Ježíše Krista a svým životem spočineš v něm. Budeš spasen ty i tvůj dům." (Sk 16,9-40)

Zbytek noci u prostřeného stolu mu pak Pavel se Sílou přibližují, co to znamená. Vyučují rodinu i čeleď víře. Ráno poslíček přiběhl s povzbudivým vzkazem z úřadu, ať koukají zmizet, jsou volní, a hleďme: Vychází najevo, že útrpným trestáním bez soudu šlápli konšelé vedle. Veřejně ztýrali římské občany, což není jen tak. Jemináčku, proč nekřičeli?! Takovou bolest a hanbu si nechali líbit? Že se jich nikdo neptal? Nejen... Bez Božího dopuštění jim vlas s hlavy nespadne. Se svým životem jsou v jeho skrýši: "Až když se ukáže Kristus, náš život, tehdy i my se s ním ukážeme v slávě," a tohle je ta chvíle.

Nestěžují si, ani odškodnění nežádají, spokojí se s uznáním a omluvou kvůli Lydii a bratřím. Prospěli postavení křesťanů ve městě. Pavel zde má své nejvěrnější přátele. Nepřijde jim zatěžko jeho teologie, tak nezapomenutelně potvrzovaná vlastním tělem a krví. Slyší na jeho výzvy být v Kristu zajedno, jakkoli jsou každý jiný. Pán je zná jménem. To je víc než táhnout za jeden provaz. Spojuje nás křesťany Kristova láska působením na naše vědomí: Kvůli nám zemřel. Nechal si líbit hanbu a bolest k smrti, ale Duchem posvěcení se mocně prokázal být Synem Božím. Vstal z mrtvých ne aby nás stíhal a žádal zadostiučinění. Trpěl pro nás, své trapiče, aby nás získal pro Boha a změnil poměry. Nepřipomíná, že ho máme na svědomí, ale je to v nás, ten pocit, že si tak docela nepatříme. Díváme se po sobě, ale vidíme hlouběji. Apoštol o tom píše do Korintu: Od chvíle sebenalezení v Kristu už se neznáme podle těla. (Nikoho neposuzujeme svou kritičností, sympatií a antipatií, nebo mírou svého vědění, zkrátka "podle starých svých měřítek" ČEP). Ani Kristus není, jak jsme ho v těle znávali. Jsme-li v Kristu, jsme nové stvoření... Chodíme v jeho Duchu, jsme jeho (2 K 5,16.17). Možná, že si to až tak nebereme, že si tak navzájem nepřipadáme. Chopme se toho vírou a porozumíme nejen kristovské jednotě v různosti, ale i lásce. Amen.

s.j.h.

Pozvánky

Velikonoce 2013 v Soukenické

Velký pátek 29. 3. v 10 h - Společné velkopáteční shromáždění pražských sborů CB

Velký pátek 29. 3. v 18.30 h -Večerní pašijní shromáždění s eucharistií.

Vítání dne Kristova vzkříšení (31. 3.) na Letné (u stroje času) v 6.39 h (letního času), písně a modlitby.

Velikonoční neděle 31. 3. v 10 h - Oslava Kristova vzkříšení se svatou večeří Páně

* * *

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu Klimatické změny - realita, mýtus, ideologie?

Úvodní slovo pronese prof. RNDr. Jan Bednář, CSc. (vicepresident ČKA, zástupce vedoucího katedry meteorologie MFF UK).

Beseda se bude konat v úterý 9. dubna 2013 od 17.30 hodin v přízemí kláštera Emauzy (Praha 2, Vyšehradská 49).

JNe

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát brněnský

Českobratrská církev evangelická

Boskovice – Ne 9.30 h
Hybešova 9, f. Marek Zikmund
Brno-Husovice – Ne 9 h
Netušilova 720/26, p. Brno 14, f. Štěpán Hájek
Brno-Židenice – Ne 9 h
Konečného 6/8, p. Brno 15, f. Pavel Kašpar
Brno I – Ne a 8.30 h + 10 h
Opletalova 600/6, p. Brno 2, f. Jiří Gruber, f. Olga Tydlitátová
Brno II – Ne 9 h
Lidická 719/79, f. Alexandra Hauserová, f. Martin Horák
Břeclav – Ne 9 h
nám. Svobody 2056/14, f. Jan Zámečník
Dambořice – Ne 9 h
Dambořice č. 73, f. Jana Gruberová
Heršpice – Ne 9.30 h
Heršpice č. 117, p. Slavkov, f. Jarmila Řezníčková
Hrabětice – Jevišovka c 9.30 h
Šanovská 304, a f. Ondřej Titěra
Hustopeče u Brna – Ne 10 h
Masarykovo nám. 390/4, j Kateřina Rybáriková, a f. Ondřej Macek
Klobouky u Brna – Ne 9.30 h
Brněnská 30/218, f. Luděk Korpa
Miroslav – Ne 17 h
Husova 67/44, f. Ondřej Titěra
Moravská Třebová – Ne 9 h
Svitavská 961/40, f. Alois Němec
Nikolčice – Ne 8.30 h
Nikolčice č. 70, j Kateřina Rybáriková, a f. Luděk Korpa
Nosislav – Ne 9 h (nešpor 17 h)
Masarykova 156, f. Ondřej Macek
Olešnice na Moravě – Ne 8.30 h
Rovečínská 131, f. Tomáš Jirků, f. Olga Smrčková
Prosetín u Bystřice n. Pernštejnem – Ne 10 h
Prosetín u Bystřice n. Pernštejnem č. 44, f. Jaroslav Coufal
Rovečné – Ne 9.30 h
Rovečné č. 174, f. Ondřej Ruml
Silůvky u Brna – Ne 8.30 h
Kopaninky 184, f. Martina Kadlecová
Svitavy – Ne 9.30 h
Poličská 3, f. Filip Keller
Vanovice – Ne 9 h
Vanovice č. 60, f. Pavel Freitinger, f. Lenka Freitingerová
Veselí – Ne 9 h
Veselí č. 21, p. Rovečné, a f. Ondřej Ruml, j Martin Litomiský
Znojmo – Ne 10 h
Rudoleckého 928/15, f. Jana Špinarová

Církev bratrská

Brno Betanie – Ne 10.30 h
Kamenná 1, a 1. k. Jiří Lukl, 2. k. Aleš Kratochvíl
Brno Kounicova – Ne 9 h
Kounicova 15, k. Jan Asszonyi, 2. k. Jakub Škarvan
Brno Královopolská – Ne 10 h
Královopolská 810/74, Brno Žabovřesky, k. David Kubíček
Kyjov – Ne 9.30 h
Urbanova 716, k. Mirko Tichý
Letovice – Ne 9 h
Okružní 13, k. Zbigniew Lipus
Třebíč – Ne 9.30 h
Kpt. Jaroše 638/7, k. Karel Šustek

Evangelická církev metodistická

Archa Brno – Bystrc - Ne 9 h
Lýskova ul., f.Jana Křížová
Znojmo - Ne 9.30 h
Chelčického 774/2, 1 patro
f. Pavel Kuchynka

Bratrská jednota baptistů

Blansko – Ne 9 h
Svatopluka Čecha 11, k. Michal Petratur
Brno – Ne 9 h
Smetanova 20, k. Pavel Coufal

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

10-11/2013

3. dubna 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 17. dubna 2013

Z obsahu

* *O křesťanských hodnotách i o politice*
* *Moudrost staré báje*
* *Svíčka paní Marlis*

Poselství k neděli Quasimodogeniti

Když Ježíš ráno prvního dne po sobotě vstal... Mk 16,9–20

Čerstvým zapomínáním rozbolavělé, velikým kamenem zatarasené, takto solidně vyhlíželo místo posledního odpočinku ještě sobotního večera, a padlo nedělního rána. Kdo by vám teď přísahal: „Budu mlčet jako hrob," tomu nevěřte. Ježíš Kristus zemřel a byl pohřben, k otvoru ve skále je přivalen kámen. Bum! Lišky mají doupata, ptáci hnízda a ten, který neměl, kde by hlavu složil, konečně našel místo, odkud jej nikdo nevyhání. Než přišla neděle. Slunko vysoké kráčí po obloze, paprsky probouzí spáče, čím dál hlasitěji volá a všechno, co je nám prožít, máme teprve před sebou. A živý zesnulý se tu promenuje jakoby nic. Zjeví se Marii, pak jakýmsi dvěma mužům. Tak by to mohlo pokračovat v duchu, že svědectví jedné ženy úplně stačí k odmítnutí, mužů je třeba minimálně dvou. Nakonec se zjeví samým jedenácti, když jsou u stolu, a kárá jejich nevěru a tvrdost srdce. Inu, když má člověk srdce tvrdé, nemusí se bát, že skočí do pasti jako na špek. Pohodlně od stolu, z opěradla židle, vyhlásí soud: nevěřím! Zbytek toho, co po odečtení výhod zůstává, jsou lidé jako Marie, kteří mají tu smůlu, že nemají srdce jako pěstní klín rázné... Řekněme k nevíře „Amen" a pojďme domů. Tady to končí... Jenže, omyl, tady ten příběh pro nás teprve začíná. Ptáte se: „Jak zarputilou nevěrou srdcím zpustošeným svaté evangelium kázat?" S hlavou sklopenou odpovím tím, co je k nevíře: Bude-li při nás stát Pán, poučeni vlastní tvrdošíjností zvěstujeme evangelium ke spáse všemu stvoření.

Pavel Šindler,
farář ČCE Humpolec

Vezměme vážně Velikonoce

Každá neděle, kterou slavíme, je vlastně vzpomínkou na Velikonoce a připomínkou Velikonoc. Pro křesťany je neděle prvním (ne posledním) dnem týdne, dnem vzkříšení. Velikonoce jsou svátkem a oslavou úplně nového začátku, oslavou proti rezignaci a strachu, oslavou Boha, který dává život mrtvým, který to, co není, co neexistuje, povolává k životu.

Velikonoce - a tím každá neděle – jsou oslavou Boha, který tam, kde je zdánlivě všechno u konce nebo ke konci spěje, otevírá nové dveře, nové obzory, nové možnosti, nové šance. Velikonoce nesou radostné poselství o tom, že ani smrt nemá poslední slovo a neznamená definitivní konec. Velikonoce - a tím každá neděle – jsou oslavou Boha, který tam, kde se zdá, že je už jenom smrt a za ní už nic, dává nový život, věčný život, život ve své přítomnosti.

To, že Velikonocemi začíná něco nového, ukazují i jména nedělí, které následují po Velikonocích až do letnic: *Quasimodogeniti* = znovuzrozený k nové živé naději, k naději, že nový život je možný a zrodí se; *Misericordias Domini* = o Božím milosrdenství, či lépe: o Božím srdci otevřeném pro všechny ztracené a zatoulané; *Jubilate* = jásejte, *Cantate* = zpívejte, tj. jásejte a zpívejte konečně novou píseň a zanechte naříkání, zpívejte (velikonoční) písně o životě a nechte umrlčích zpěvů rezignace. *Rogate* = modlete se! *Exaudi* = slyš mne, Bože, když se modlím, tj. modlete se v jistotě, že modlitba má smysl, že má smysl se modlit k Bohu, protože on může vzkřísit mrtvé, uzdravit nemocné, najít a zachránit ztracené, obměkčit zatvrzelé a naplnit novým životem vyhaslé.

A k Velikonocím patří Letnice, svatodušní svátky, dar Ducha svatého, jistota, že Bůh je mezi námi, s námi a při nás. Bůh nám dává svého svatého Ducha, abychom byli ujištěni a stále znovu ujišťováni, že nám řekl své veliké „ano" a že nám on sám dává sílu postavit se čelem k novým výzvám a překročit dosavadní hranice.

Velikonoce nám říkají: Dívejte se na svět nově, novým pohledem, novýma očima. Křesťanský pohled na svět i na vlastní život musí vycházet z této velikonoční a svatodušní perspektivy, tedy z jistoty, že máme Boha, který je aktivní a činný, který je dnes i zítra přítomný, který křísí mrtvé. „Definice" Boha v Novém zákoně po Velikonocích totiž zní: Bůh je ten, který vzkřísil z mrtvých Ježíše Krista, či: Bůh je ten, který křísí mrtvé k životu. Při čtení Nového zákona nacházíme neustále znovu tuto formulaci. Kdo je Bůh, je dáno Velikonocemi, vzkříšením. Křesťanská víra, křesťanský život, křesťanský pohled na svět má v tomto Bohu vzkříšení svůj základ i svou perspektivu.

Velikonoční poselství o Bohu, který křísí mrtvé k životu, je výzva; výzva, abychom se - pokud jde o někdy ne zrovna nejrůžovější stav našeho sboru i celé křesťanské církve, našich manželství a rodin, našich vlastních životů a vztahů, o stav celého našeho světa - nově učili věřit Bohu vzkříšení, abychom opravdu věděli, že Velký pátek a neděle vzkříšení se týká celého světa, že od

Dokončení na str. 2

Česká otázka

Naše oblíbená česká otázka, kterou zasahujeme do sféry náboženství, zní: „Jak to Bůh mohl dopustit?" Dostal jsem ji jako farář mnohokrát. Na většinu příběhů, které ji uvozovaly, přitom nešlo reagovat jinak než povzdechem a konstatováním: „Ano, to je hrozné." Vlastní odpověď pak vždy spočívala ve variaci na slovíčko „nevím".

Tazatelé byli s touto reakcí většinou spokojeni. Vnímali ji jako potvrzení toho, co chtěli slyšet. Totiž, že svět je divočina, ve které má každý jen to, co si urve. Člověk se proto nemusí a vlastně ani nemůže svazovat takovými projevy, jako je láska, odpuštění či oběť. K čemu, když ani Bůh tu naši divočinu nekultivuje?

Velikonoce vnášejí do tohoto našeho mudrování nový rozměr. Na událost Velkého pátku také nelze reagovat jinak než povzdechem a konstatováním: „Ano, to je hrozné." Velikonoční neděle, v níž byl ukřižovaný Ježíš vzkříšen, však dává světu najevo, že spravedlnost přesto není pro Boha prázdným pojmem.Bůh však v prvé řadě pověřuje jejím výkonem nás. Teprve když se tomuto svému nejbytostnějšímu lidskému úkolu zpronevěříme, nastoluje ji sám. Používá si k tomu lidi, kteří navzdory všemu, co je drtí, nepřestávají milovat, odpouštět a obětovat se. A pokud jejich nasazení nenaplní spravedlnost v tomto čase, učiní tak mimo něj.

Emanuel Vejnar

Aktualita

V soustředění na nového římského biskupa poněkud zaniklo, že 21. 3. 2013 byl uveden do svého úřadu již 105. arcibiskup z Canterbury, což je duchovní představitel Anglikánské církve. Ještě ne šedesátiletý Justin Welby tak nahradil svého předchůdce Dr. Rowana Williamse.

Nový arcibiskup z Cantenbury

Zajímavý a podnětný je dosavadní životní příběh Justina Welbyho – narodil se židovským rodičům, kteří z Německa kvůli antisemitismu odešli do Velké Británie. Získal velmi prestižní vzdělání a působil ve vysokém postavení v mezinárodní ropné společnosti. Již v průběhu této doby byl aktivním laikem v církvi. Poté co při automobilovém neštěstí přišli s manželkou o sedmiměsíční dcerku, se jeho život změnil. Po nějakém čase po této události prožil povolání k duchovenské službě a začal se připravovat pro ordinovanou službu v církvi (s manželkou Caroline mají ještě dva syny a tři dcerky). Stojí za to asi zmínit, že byl do svého úřadu uveden ženou – arcijáhenkou z Canterbury. To odpovídá také tomu, co zastává – že by v církvi měly být ženy ordinovány i na biskupky. Naopak je proti sňatkům homosexuálů.

Výsadní postavení Canterburského arcibiskupa je dáno historicky – je „primasem", tedy prvním biskupem celé Anglie, ale ve svém úřadu je „první mezi rovnými". Ačkoliv mnohé věci sdílí s arcibiskupem z Yorku, přesto má zvláštní roli a zodpovědnost za celé anglikánské společenství. Jeho úkol není snadný, protože Anglikánská církev působí ve 160 zemích světa ve 34 provinciích a tvoří ji asi 80 miliónů členů. Navíc je mezi jednotlivými oblastmi značný rozdíl, nejen např. ekonomicky a postavením ve společnosti, ale i církevně /část anglikánských věřících má blíže k protestantismu (low church), část se zase blíží ke katolicismu (high church)/, navíc jsou rozdíly mezi liberálnější Severní Amerikou a třeba tradičnějšími africkými farnostmi a kněžími.

Na závěr bych rád citoval část pozdravného poselství, které papež František zaslal J. Welbymu: „Buďte si jist mými modlitbami, když přejímáte svou novou odpovědnost, a já vás prosím, abyste se i vy modlil za mě, když odpovídám na nové povolání, které mi Pán určil."

připravil Bohumil Kejř

Z církví doma i ve světě

První kroky

První kroky hlavy katolické církve, nového papeže Františka, jsou - podle jednoho komentátora - milým překvapením. Opravdu milým překvapením, ačkoliv se jedná o zdánlivě jen drobné činy. A právě tyto drobné činy asi nejlépe vypovídají o charakteru člověka. Po svém zvolení přijímá hold všech volitelů, kardinálů a odmítne sedět na vyvýšeném papežském křesle a stojí mezi nimi jako rovný s rovnými, při své první řeči osloví poutníky obyčejným občanským pozdravem, sám si jde zaplatit svůj hotelový pokoj a při svém příjezdu mezi poutníky v otevřeném automobilu zastaví a sestupuje, aby objal a políbil ochrnutého chlapce a požehnal mu. V inauguračním kázání říká, Ježíš Kristus dal Petrovi moc, ale jakou moc? - pas mé beránky... i já dostávám moc, ta se projevuje službou. Službou, jejímž vrcholem je kříž, službou, jež má chránit Boží lid i ty nejslabší. Tak jako Abraham doufal a uvěřil, potřebujeme vidět světlo naděje a tuto naději dávat. Světlo mezi mračny. Naděje má Boží horizont, je založena na skále Kristu. Je potřeba pečovat i o sebe, bdít nad svým srdcem, nemít strach před dobrotou a něhou, to není slabost.

Při jiné příležitosti řekl: Vyrazme společně na cestu církve, která je cestou bratrství, lásky a vzájemné důvěry, modleme se za všechny, jeden za druhého, modleme se za celý svět, aby tato cesta byla přínosná pro evangelizaci. Můžeme dokázat mnohé, když však nebudeme zvěstovat Ježíše Krista, budeme možná milosrdnou organizací, ale nikoliv církví. Nepodléhejme nikdy pesimismu, té hořkosti, kterou nám ďábel denně staví do cesty.

Myslím, že tento papež může být Božím darem, jak se vyjádřil jeden duchovní, i pro nás protestanty, neboť jeho důraz na Krista, na osobní angažovanost a statečnost ve věcech víry a tím i konkrétních činů je pro nás příkladem, povzbuzením. To, že nemá problém nás protestanty nazývat církvemi, může být signálem k větší ekumenické spolupráci, neboť evangelium, radostné poselství je jen jedno.

Jan Trnka

Stanovisko baptisty k exkluzivitě baptistů

X procent baptistů nedávno přehlasovalo své odpůrce a dosáhlo toho, že BJB se neposkvrní „cizími" penězi. Můžeme přehlédnout skutečnost, že toto hlasování baptistů na sjezdu delegátů mělo daleko do kongregačního principu fungování jednotlivých sborů jako samostatných duchovních i hospodářských jednotek. Nemůžeme ale přehlédnout skutečnost, že jisté procento baptistů se považuje za exkluzivní křesťany, kteří jsou „svatější" a lepší než všichni křesťané dohromady v celé ČR. Odvolávají se přitom na své Zásady, které jsou jim při tomto rozhodování důležitějším vodítkem než samotné Písmo a příklad Kristův. Svou výjimečnost dávají okatě najevo nejen v ekumeně - tj. mezi ostatními církvemi, ale i před světem – v různých mediálních prostředcích. Přiznávám, že ačkoliv jsem formálně baptista, stydím se za to.

Toto trapné a naivní stanovisko většího procenta baptistů je v posledku důsledkem snahy podobat se prvotní církvi. Nebere však v úvahu, že první církev fungovala zcela v jiné situaci, než v jaké jsme dnes my. Očekávání druhého příchodu Krista bylo tak aktuální, že peníze v očích věřících ztrácely hodnotu. Prvotní křesťané - zvlášť v Jeruzalémě - peníze rozdělovali, ale nevydělávali. Nebyli hospodářsky samostatní a jejich existence pak závisela na sbírkách „pohanských sborů" v Malé Asii, které organizoval Pavel. Delší dobu trvalo, než si prvotní křesťané začali peněz vážit jako jednoho z Božích darů. Dnešní superkřesťané úplně přehlížejí skutečnost, že prvotní církev i podle záznamů v Bibli rozhodně nebyla po všech stránkách ideální.

Jako křesťané bychom měli mít snahu, kterou rozhodně nelze upřít ani první církvi, podobat se Kristu, jednat jako on. Nebo ptát se alespoň: Jak by jednal Kristus na mém místě? Pak by i dnešní baptisté zřejmě prohlédli a své Zásady by podrobili aktuální kritice. Nebo by je alespoň nepovažovali za důležitější než to, co praví Písmo a Pán. Ono nejde jen o peníze. Jde též o jisté formální, a nebojím se říci, i farizejské výlučnosti, které mnohde a mnohdy zastiňují samotného Pána církve. Než by baptisté pokřtili pokropením starého uvěřivšího člověka, který nemůže vlézt do bazénu, raději ho nepokřtí vůbec, protože křtít lze jen ponořením. To není jediný extrém.

Superkřesťané zcela přehlížejí skutečnost, že jsou podle podobenství Páně s nevěřícími na jednom poli jako pšenice a koukol až do žně. V jistém smyslu se navzájem podpírají a jsou na sobě závislí. Svým výlučným postojem dávají někteří baptisté najevo, že neporozuměli Kristu. Chtějí být nezávislí, samostatní, oddělení, svatí, ale zapomínají, že samotný Pán říká, že tahle touha má svá zásadní omezení. Není možné se oddělit od světa a tvrdit, že jsme nezávislí na cizích penězích. Všechny peníze – dary i svou výplatu - přijímám jako Boží dar. Určité procento baptistů má jiný názor. Jsou schopní třídit peníze na ty, které jsou Božím darem, a na ty, které jsou s podobiznou císaře a mají jiný kredit. Podobného omylu se dopouštěli farizeové a kněží již dávno, jak máme zaznamenáno v Bibli. Víme o tom, že je Pán Ježíš napomínal. Necháme se od něj napomenout i dnes?

Zdá se, že ti z baptistů, kteří dost vydělávají, nebo naopak neznají hodnotu peněz, protože nikdy nebyli v civilním zaměstnání, jsou schopní tvrdit, že to zvládnou sami, bez těch cizích peněz. Nezvládnou. Nezvládali to dosud, nepůjde to ani potom. Podepsali si svůj rozsudek. Obětovali své exkluzivitě vlastní budoucnost. Není to cesta Páně.

V Chebu dne 1. 3. 2013

Ing. Jan Kvasnička

Vezměme vážně Velikonoce

Dokončení ze str. 1

Ježíšovy smrti jsou Bůh a země a lidé na ní nerozlučně spojeni.

A právě zde objevuji svou malověrnost a nedověru: když sleduji zprávy, čtu noviny a časopisy, dívám se, jak žijí lidé, dívám se na svůj sbor i rodinu, zdává se mi, jako by Velký pátek a neděle vzkříšení nikdy nebyly. A tak se musím neustále znovu učit věřit, že to, co Kristus udělal, souvisí s naším světem, se situací naší společnosti, s lidmi kolem mne, s městem, ve kterém žiji, s mým sborem, s mojí rodinou.

Bůh a lidé, Bůh a svět, Bůh a jednotlivec, Bůh a já sám patříme od Velkého pátku a Velikonoc nerozlučně k sobě. Věřit tomu a na základě toho přemýšlet a jednat je veliká výzva, kterou nám Velikonoce přinášejí. Je to veliké poznání Velikonoc. Protože se nám ale lehko ztrácí, potřebujeme si je sami pro sebe i společně ve sboru, při bohoslužbách, na biblických hodinách i při jiných setkáních nově připomínat a nově přisvojovat.

Jednou z oblastí, kde se to také učíme, je modlitba, přímluvná modlitba. Když se totiž modlím za druhé lidi, za jejich situaci, starosti a problémy, když je přináším před Boha, učím se vidět je a Boha, vidět svět a Boha společně. Učím se chápat, že Velikonoce platí i pro ně, že i pro ně je zde nová naděje a nový začátek.

Velikonoce nám připomínají Kristovu velikost. Kristus překročil všechny hranice a může rozšířit i naše představy o Bohu. Náš Bůh, či lépe naše představa o Bohu je totiž často příliš úzkoprsá, malá, nevzletná. Když ale věříme malému Bohu, bude i naše víra malá. A jak může naše malá víra někoho nadchnout, fascinovat, vdechnout mu naději? Sám na sobě pozoruji, jak často přenáším i na Boha omezenost svých možností a ztrácím odvahu žít ofenzivně, myslet s nadějí, věřit s odvahou a milovat s plným nasazením. Bůh je ale větší, neskonale větší, než si dokážeme představit, jeho možnosti jsou neomezené.

Protože Ježíš vstal z mrtvých, protože se Bůh ve Velikonocích nově prokázal jako Stvořitel, pro kterého není nic nemožné, chci se také učit myslet ne na základě našich lidských možností a perspektiv, ale na základě Božích možností a perspektiv. Chci se nově učit věřit velikonočnímu Bohu, pro kterého není nic nemožné. On je moje naděje a síla.

Michal Šourek

Obama, Izrael a exodus

Dnes jsou všechny oči upřeny na prezidenta Obamu při jeho první oficiální návštěvě Izraele ve funkci prezidenta.

Asi před dvěma týdny jsem se zúčastnil setkání s prezidentem v Bílém domě společně s dalšími 23 židovskými představiteli před jeho historickou cestou.

Prezidentovi jsem řekl: „Každý tlačí na řešení dvou států, ale co nyní v zásadě máme, je řešení tří států, se dvěma soupeřícími palestinskými jednotkami – jednou v Ramallahu a tou další v Gaze, které jsou spolu ve vzájemném sporu. Nezáleží na tom, zda je izraelský premiér ze strany Likud nebo ze strany Práce. Obě budou na stejné straně v tom, že nebudou ustupovat, dokud nebudou Palestinci mluvit jedním hlasem a neuznají existenci státu Izrael."

Jak se Velikonoce přibližují, není lepší čas pro to, abychom si připomněli 3 500 let staré spojení židovského lidu se Svatou zemí.

Jak budeme sedět kolem sedarových stolů, budeme si znovu vypravovat příběh pěti mudrců, kteří celou noc zůstali vzhůru při převypravování příběhu exodu, dokud nepřišli jejich žáci, aby jim připomněli, že už je čas odříkat Šema a ranní modlitby.

Co na tom exodu bylo, co zabralo celou noc, než se to vylíčilo? A proč je pro Židy nutné o 3 500 let později to znovu správně prožít a znovu okusit? Protože události, které vedly k exodu, jsou jakousi předzvěstí toho, s čím se budeme v budoucnosti znovu a znovu setkávat – je to pro nás skutečné varování, jak může být historie nepředpověditelná a jak bdělí a připravení musíme být, abychom odkryli jakékoli měnící se trendy. Ano, bylo to jen krátce před exodem, když Josef jako ministerský předseda Egypta zachránil ekonomiku své země před naprostým zhroucením, ale bylo to příliš brzy zapomenuto, když „povstal nový král, který Josefa neznal".

To je přesně to, co se odehrálo mezi Egyptem a Izraelem v posledních dvou letech. Jednoho rána byl Mubarak pryč a „povstal nový král...". Média a světoví vůdci se z něj radovali jako z revolučního vůdce nového „Arabského jara".

Ale pak nás jednoho rána New York Times informovaly, že to „jaro", ve které jsme doufali, ve skutečnosti může být velice dlouhou „zimou", protože tento nový vůdce, který povstal z okruhu Muslimského bratrstva, má oblíbený slogan, který je ve skutečnosti tisíce let starý.

Řekl o nás: „tito zpropadení hlupáci, kteří napadají Palestince, tito váleční štváči, potomci opic a prasat..."

„Ano," říká Hagada*, „i kdybychom byli všichni moudří, všichni měli pochopení, kdyby naši starší měli veškeré poznání Tóry, stále by spočívalo na každém z nás, abychom vyprávěli příběh exodu."

Ale velikonoční příběh není jen o útisku a otroctví – je o svobodě a vykoupení je o převzetí odpovědnosti za náš vlastní osud je o obraně. To je to, co Centrum Simona Wiesenthala dělá 365 dní v roce, na celém světě, v přední linii, že brání židovský národ a stát Izrael.

Rabbi Marvin Hier
děkan a zakladatel
Centra Simona Wiesenthala

21. března 2013

př. a úpr. B. Kejř

**Hagada je vyprávění o vyvedení Židů z Egypta. Zaznamenává řád domácí bohoslužby při sedaru, tj. pořádku během svátku Pesach (židovské velikonoce).*

Úloha státu: blaho občanů?

I apoštol Pavel hovoří o vztahu křesťanů ke státu a jeho pořádkům. O tom, že křesťan, který koná dobro, nemá přijít se státem do konfliktu. O potřebě se státu podřídit. Stát se ve vlastním zájmu stará o blaho občanů. Karel Barth podobně dodává, že zde je zábrana, aby nevznikl v zemi chaos. Křesťané si přitom váží i hodnot, které do zemských zákonů nelze vtělit. Víru, lásku, naději, odpuštění, ochotu ke smíru, nic z toho nelze normou zákona nařídit. Vládci, poslanci, služebníci státu vůbec, si mohou těchto kvalit vážit. Z pragmatického pohledu není snadné je začlenit do svého života, natož do chodu společnosti. Žel, nebýváme v tom často výkladní skříní ani my.

Problémem se zabývali i staří rabíni a cítili toto napětí mezi majestátem Božím a vladařským. Jak v Izraeli, natož vůči římskému impériu! Když apoštol Pavel adresuje svůj dopis římskému sboru, sám ještě po-žívá ochrany římského státu, jehož je občanem. Pavel ten dopis psal ještě před svou cestou do Říma, když se jako římský občan odvolal k císaři ve své při a měl na to nárok. Římské impérium tehdy ještě nepronásledovalo křesťany, s výjimkou jedné nepříjemnosti, když jinak celkem osvícený císař Klaudius vypověděl Židy z Říma. Stalo se to pro rozpory s nějakým Chréstem. Claudius se zřejmě domníval, že je v Římě podněcuje nějaký nekonformní Izraelec.

Šlo zřejmě jen o okrajovou náboženskou šarvátku. Sám císař ještě o Ježíši Kristu patrně nic bližšího nevěděl. Situace se však ostře změní po příchodu apoštola do Říma, kdy vládnout bude Nero, zprvu nadějný, posléze nepříčetný vladař.

Apoštol toho věděl o císařích dost. Za jeho života vládl i šílený Caligula. O Herodovi Velkém a jeho dynastii si nečinil žádné iluze a nejspíš věděl, že sám Ježíš řekl o svém zeměvládci, že je liška podšitá. I mírné vyjádření z knihy Skutků apoštolů: *„Více sluší poslouchati Boha než lidí"* naznačuje, že věc je složitější. Avšak ani my nesmíme přeslechnout, že ve vztahu k vládní moci a vladařům platí rovněž *„Komu daň, tomu daň, komu čest, tomu čest, komu clo, tomu clo, komu úctu, tomu úctu"* . Tehdejší ani dnešní vládce a státní činitele si nelze idealizovat. Tím tvrdší se zdá teze, že *„není moci, leč od Boha. Ty, které jsou, jsou zřízeny od Boha, takže ten, kdo se staví proti vládnoucí moci, vzpírá se Božímu řádu"*. Až v situaci Apokalypsy se mluví o státní moci jako o šelmě. Starší mezi námi zažili, že znakům šelmy odpovídal nacismus.

Plní-li však stát svou pozitivní úlo-

Dokončení na str. 4

Rozvláčná tečka za diskusí

Pro vysvětlení: Mezi reakcemi čtenářů jsme dostali i rozsáhlý výklad br. J. Potočka; přislíbil jsem, že jej rozešlu autorům přílohy Evoluce vs. kreacionismus a že uveřejníme případné kratší znění. Mezi br. Potočkem a oněmi autory proběhla písemná výměna jejich stanovisek, která jsem rovněž obdržel. Uvádím-li tedy také výňatky odpovědí bratří B. Košťáka a P. Javornického, nemusí to být přesně sedící na zde otištěný článek br. J. Potočka.

red.

Naturalismus vs. stvoření

Evangelický týdeník uveřejnil začátkem roku přílohu na téma Evoluce vs. kreacionismus, ve které dal prostor třem známým autorům. Společným rysem jejich příspěvků byla snaha o vyvážený pohled z hlediska dnešního chápání vztahu vědy a víry. To je třeba ocenit. Na druhé straně, společným nedostatkem je to, že naprosto opomíjejí ideologický aspekt celé věci. "Problém evoluce nespočívá v konfliktu mezi vědou a náboženstvím. Spíš se jedná o nevyhnutelný střet dvou zcela protichůdných světových názorů – naturalismu a theismu. Střet, ve kterém nacházíme vědce na obou stranách," říká např. John Lennox, profesor matematiky a známý křesťanský apologeta z Oxfordu. Pokusme se proto diskusi z tohoto hlediska doplnit.

Myšlenkové úsilí o pochopení záhady života popisuje v širokém historickém kontextu Emanuel Rádl ve svých dvoudílných Dějinách biologických teorií novověku, které se po sto letech dočkaly nedávno nového vydání. Na tomto poli spolu už od starověku soupeřily dvě rozdílné koncepce. Vitalistická nauka předpokládala, že kdesi v těle přebývá životní princip, který řídí veškerou činnost těla. Mechanicisté naproti tomu tvrdili, že život je výsledkem spolupráce atomů a buněk, že vzniká podle slepých zákonů nutnosti. Vnější pozadí a způsob vyjadřování se v průběhu času měnily – od rámce mytologického přes filosofický až po přírodovědecký –, podstata věci však zůstávala neobjasněna. Zlomem se stalo až vystoupení Charlese Darwina (1859), který nabídl přesvědčivé materialistické vysvětlení včetně zdánlivě jasného vědeckého mechanismu. Jeho vysvětlení bylo v principu velice jednoduché: Způsob, kterým se příroda řídila při vytváření živočišných forem, je v podstatě stejný jako způsob, kterým se už dávno v Anglii šlechtily ovce. Místo člověka tu jen funguje sama příroda, za použití přírodního výběru. Idea stvoření byla odmítnuta, vitalistické přístupy opuštěny, názor o plánu v přírodě prohlášen za překonaný, do evolučního schématu byl zařazen i člověk. Zrodila se teorie považovaná za převrat v biologii.

Mikroevoluce vs. makroevoluce

Kritický pohled na základě současného poznání však poskytuje obraz podstatně odlišný. Fosilní nálezy Darwinovu ideu nekonečného množství přechodných forem nepotvrdily a především, genetický výzkum ukázal, že variabilita a selekce (přírodní výběr), podle Darwina základy evolučního pokroku, jsou z hlediska vzniku nových druhů neúčinné. Selekce je proces, který sice eliminuje méně adaptabilní organismy, nepředstavuje ale navýšení genetické výbavy (nevytváří nic nového), nýbrž chrání populaci před degenerací. Jinak vyjádřeno – boj o život v přírodě sice existuje, není však hnací silou evoluce, ale přispívá jen k zachování těch druhů, které už tu jsou. Jevy omezeného rozsahu (tzv. mikroevoluce), které jsou mimo jakoukoli pochybnost, se nedají do makroevolučního konceptu globálního rozvoje života rozšířit. Je to úplně stejné, jako je rozdíl mezi nějakým krystalem a počítačovým čipem. Některé složité struktury spontánními přírodními procesy vznikat mohou, jiné ne. U čipu naturalismus k vysvětlení vzniku nestačí – složkou navíc (kterou nelze vynechat) je působení lidské inteligence. Co je ovšem při aplikaci na přírodu pro theistu možné (totiž Boží tvůrčí působení), to je pro materialistu absolutně vyloučené (Bůh neexistuje). Proto se celá diskuse nevede mezi vědou a vírou, nýbrž mezi theismem a naturalismem, jako dvojím navzájem neslučitelným pohledem na svět.

Námitek vůči makroevoluci je z přírodovědeckého hlediska celá řada; jedna z těch hlavních se týká informačního obsahu molekuly DNA. Chemický proces (polykondenzace), kterým makromolekuly tohoto typu vznikají, totiž poskytuje nahodilé uspořádání řetězce, které žádnou informaci neobsahuje. Uveďme si názorný příklad: „Anuaiclc MRO ikonsehi dfembolaklj auiogbuoo." Tato věta s chaotickým pořadím písmen v sobě skrývá větu: „Molekula DNA obsahuje biologickou informaci." Písmena jsou tatáž, rozdíl je jen v jejich pořadí. Řád z chaosu ovšem nikdy nevznikne působením spontánních přírodních procesů, nýbrž jedině vynaložením cílevědomého úsilí, doprovázeného – odborně vyjádřeno – snížením entropie systému. Americký chemik Charles Thaxton (v letech 1996-2001 hostoval na Karlově univerzitě) to vyjadřuje takto: „Specifické sekvence genetického kódu mají povahu vložené informace a z termodynamického hlediska není možno je získat spontánním chemickým procesem. Neznáme žádný organizační princip, který by umožňoval provedení potřebné entropické konfigurační práce." Bruno Vollmert, profesor makromolekulární chemie na Univerzitě Karlsruhe, k tomu říká: „Protože nejsou dány makromolekulární předpoklady, je dnes vládnoucí neodarwinismus jako přírodovědecká hypotéza neudržitelný." Naturalistické pokusy o vysvětlení vzniku živé přírody evolučním procesem jsou sice pochopitelné, mají ale své limity.

Theistická evoluce vs. povaha přírody

Darwin si byl světonázorových důsledků své teorie dobře vědom, osobně však s tím neměl žádný problém, protože křesťanem ve skutečnosti nikdy nebyl. Nevěřil v osobního Boha, odmítal božství Ježíše Krista a postupně dospěl i k odmítnutí zjevení. Když mu bylo 71 let, obrátil se na něj jistý F. A. McDermott s otázkou, zda „věří Novému zákonu" a žádal jasnou odpověď ANO či NE. Odpověď zněla: „Je mi líto, že Vám musím sdělit, že Bibli nepovažuji za Boží zjevení, a že tedy nevěřím v Ježíše jako Božího syna" (dopis z 24.11.1880). Bůh byl pro něj pouze Zákonodárce, který jako „nosný základ univerza" působil při vzniku světa, resp. při vzniku života. Nic víc. Jeho názor o postupném vývoji živého světa přírodním procesem se tak s jeho pohledem na Boha nedostával do žádného rozporu.

Do podstatně jiné situace se ale dostávají křesťané, kteří Bibli za Boží zjevení přijímají, současně však evoluci považují za Boží stvořitelskou metodu. Hlavním problémem zde není zpráva o stvoření podle Genese 1, nýbrž masivní přítomnost utrpení, zániku a smrti v současné přírodě. Ty jsou ovšem současně základem evolučního pokroku. V závěru své knihy „O původu druhů" Darwin píše, že cílem evoluce je další pozitivní vývoj a „vymírání tvarů méně zlepšených" a uzavírá: „Tak z boje v přírodě, hladu a smrti přímo vyplývá ten nejvznešenější pojem, který jsme schopni pochopit, totiž vznik vyšších zvířat." Současný biolog Hans Mohr to vyjadřuje ještě důrazněji: „Kdyby nebylo smrti, nebylo by ani života. Z tohoto axiomu evoluční teorie nevede žádná cesta ven. Pokud tedy přijímáme evoluci jako „reálné stvoření", přijímáme tím také svoji smrt jako pozitivní a tvořivý faktor." V globálním pohledu evoluce je tak smrt chápána jako princip s hluboce pozitivním obsahem. To je pravým opakem svědectví Bible, podle kterého je smrt nepřítelem života, který byl přemožen křížem a zmrtvýchvstáním Ježíše Krista: „Kristus zruší vládu všech mocností a sil... jako poslední nepřítel bude přemožena smrt" (1 K 15). „A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly… A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pominulo" (Zj 21). Právě zde se dotýkáme aspektu věci, který je nutné teologicky přesně posoudit: zda současná povaha přírody odpovídá původnímu Božímu záměru, zda má kvalitu původního „velmi dobrého" stvoření (Gn 1,31). Cesta k hledání odpovědi nespočívá ve vstřícnosti vůči evoluční hypotéze, nýbrž v nepředpojatém hodnocení širokého kontextu biblického svědectví.

Josef Potoček

…Pozorný čtenář našich článků však jistě zaznamenal, co jsme odmítli. Můžeme přijmout řadu principů evoluční teorie, ale odmítáme tu dodatečnou ideologickou hypotézu o samovolné hnací síle boje o život jako nutné podmínce evoluce. Odmítli jsme tak skryté obvinění, že přijetím myšlenky o evoluci automaticky vědec popírá stvořitelské Boží dílo v přírodě. Věříme v Boha Stvořitele, i když se neodvažujeme předstírat, že víme, jak co činí. Není zapotřebí podpírat křesťanskou víru teoriemi na základě biblických zápisů a vymýšlet náhradní „vědecké" představy, vyvracející nebo dokonce zesměšňující vědecké poznatky. Je možno vystihnout tvůrčí Boží cesty? Máme být snad popírači vědy? Nepotřebujeme ji? Chceme snad s omyly, které teorii evoluce provázely, vylít i to, co přinesla pro vědu pozitivního? Proto také považujeme za zbytečné a politování-hodné zapojovat se do té bojovné ideologické konfrontace. Pravda, za

určitých okolností se křesťané ocitnou pod ideologickým nátlakem a stalo se to i u nás. Jestliže nám někdy také někdo předhodí konfrontační ideje evoluce, snažme se o klidné a věcné vysvětlení postojů víry a poukažme i na nesnadná řešení, která dnešní věda alternativně nabízí.

Blahoslav Košťák

Je třeba rozlišovat mezi evolucí a evolučními teoriemi. Evoluce, tedy dlouhodobé a podstatné změny v počtu a podobě organismů, jejich postupné střídání a zdokonalování je přírodní jev, velmi solidně dokumentovaný paleontologií i geologií. Joachim Barrande a Kašpar Šternberk (abych jmenoval ty, kdo proslavili českou paleontologii ve světě) nebyli žádní šarlatáni a jejich práce je důkladně a skvěle doložená. Evoluční teorie, počínaje Lamarckem a Darwinem, jsou pokusy tyto nápadné změny vyložit. Jak jinak, na půdě přírodních věd musejí být i tyto teorie naturalistické. Že tyto výklady plně neuspokojí některé filosofy a zvláště nás, věřící lidi, je jiná věc. Na nás je, abychom se s nimi myšlenkově vypořádali, i když jsou proti nám některými ateisty ideologicky využívány.

Emanuel Rádl se domníval, že Mendelem objevené zákony dědičnosti znamenají konec darwinismu. Nestalo se tak. Darwin byl jistě hlavním „pachatelem" a je dodnes uznávanou autoritou evolučních teorií. Ale jeho gradualismus (povlovný vzestup krůček po krůčku a existence mnoha přechodných forem) je dnes vytlačován punktualismem (změny vznikají a hromadí se v genomu, dědičných vlastnostech, aby se pak projevily navenek náhlým vznikem nové variety, druhu nebo dokonce rodu). Už Darwinův žák a nadšený stoupenec Thomas Huxley Darwinovi vyčítal, že se držel zásady: Příroda nedělá skoky. Kritika samotného Darwina už je dnes historií. Do evolucionismu se svým způsobem vrací něco z Lamarckova vitalismu, ale místo „vis vitalis" (životní síly) se tomu říká „informace". Změny jsou příznačné pro všecky teorie, není to žádný ideologický oportunismus. Je také nutno si uvědomit, že historie moderní vědy zahrnuje pouhé vteřiny na hodinách Země. Nemůžeme proto tvrdit, že nové druhy nevznikají.

To hlavní, co u kritiků evolučních teorií schází, je pozitivní výklad jevu evoluce (říkejme tomu třeba jevu změny). V církvi vystačíme s přesvědčením, že celý svět, život i my sami jsme Božím stvořením. A je to jistě pravda. Ale podrobnosti o tom, jak Pán Bůh tvořil a tvoří, jsou ponechány lidské zvídavosti a práci, která je také Božím darem.

„Masivní přítomnost utrpení, zániku a smrti v současné přírodě", kterou J. Potoček uvádí jako hlavní argument křesťanů proti evoluci, bývá skutečně spojována s lidskou vzpourou proti Bohu. Ukázalo se však, že existovala dávno před vstupem lidí do historie Země. Bible nám navíc nikde neříká, že rostliny a živočiši byli někdy nesmrtelní. Pro přírodu je skutečně časová omezenost života přirozenou věcí. Jinak bychom hrozně hřešili, kdybychom si dali k obědu kuře nebo vepřovou pečeni. I se zánikem a mnohými přírodními katastrofami je Boží stvoření dobré. Jak to bylo s rozsudkem „smrtí umřeš" nad lidmi, je záhadou. Snad je možno přijmout stanovisko Johna Stotta citované v mém článku v ET KJ.

ZÁVĚREM: Mezi vírou a vědou je možný dialog, který, věřím, přináší více užitku než neustálé napadání a odmítání evoluce ze strany křesťanů. Je jistě zavádějící využívat přírodních věd k filozofii ateismu, jak jsme to zažili na vlastní kůži v době komunistického „světového názoru". Stejně mylné však je pokoušet se přímo z vesmíru a přírody dokazovat víru v Boha. Tak se dostaneme nejvýš k mlhavým představám, vlastním všem náboženstvím a některým filosofiím. Víra v živého Stvořitele je dar Ducha svatého a stojí na Ježíši Kristu, ne na našem pochopení prvních kapitol Bible.

Pavel Javornický

Předpokládali jsme, když jsme připravovali zvláštní přílohu Evoluce vs. kreacionismus, uveřejněnou v číslech 2-3/2013, že její důrazy nebudou všemi jednoznačně přijímány, a vlastně jsme ani nechtěli vnucovat jediný názor. Všelijakých odlišných pojetí se sešlo dost, mnohé z nich jsme uveřejnili, ale dnes uvedenými reakcemi, které tvoří jakousi rozvláčnou tečku za živou a zaujatou debatou, již chceme toto téma opustit. Není to tak, že poslední slovo v diskusi bychom chtěli vyhradit pro vyústění rozhovoru do kýženého logického a správným způsobem zbožného „článku víry", který by musel přijmout každý, „kdokoli chce býti spasen…" – abych trochu parafrázoval znění starého Athanasiova vyznání víry. Ale přejeme čtenářům, aby v odvaze víry nacházeli, co je skutečně podstatná věc ke spasení člověka. V č. 8/2013 totiž br. P. Macek pěkně dovodil z díla L. Gilkeye, že ztotožnění kreacionismu s křesťanskostí je po výtce falešné. Mohli bychom dodat, abychom byli objektivní, že i ztotožňování evolucionismu s křesťanskostí je falešné – kdyby to samo o sobě neznělo patřičně nadneseně a hlavně zbytečně. Možná jsme měli končit onou reakcí br. Macka a jeho závěrečným připomenutím, že rozhovory o původu věcí a jejich smyslu „jsou debaty filosofické a tak je třeba je vnímat".

B. Kejř

Restitučně – odlukový zákon § Past nebo šance?

Ani po podpisu smlouvy vyplývající ze zákona o majetkovém vyrovnání mezi Českou republikou a šestnácti církvemi není situace o mnoho zřetelnější. Snad se poněkud vyjasnila právně, ale přetrvává určitá nejistota i mezi členy různých církví, jestli k tomu mělo vůbec dojít, případně v jaké jiné formě a za jakých podmínek, a málokdo si také dovede představit, co v praxi bude dopad této smlouvy znamenat pro církve, její sbory, sociální a vzdělávací zařízení atd.
Zaslouží ocenění a také referování, že na tyto otázky se církve snad budou snažit najít nějaké odpovědi a taky se svým hledáním budou seznamovat své členy i ekumenu.

V sobotu 16.3.2013 se uskutečnila v libeňském sboru podnětná a potřebná konference Pražského seniorátu Českobratrské církve evangelické, která se zaměřila na nesnadné téma: Restitučně – odlukový zákon § Past nebo šance?

Při úvodní pobožnosti br. Jiřího Orta na slova 1 Pt 1,3–8 povzbudivě zaznělo připomenutí, že pro Kristův lid je připraveno „dědictví nehynoucí...“, ze kterého se již nyní můžeme radovat.

První referát nazval pražský senior Roman Mazur „Cesta k přijetí zákona a jeho základní parametry“. Ve stručných bodech podle letopočtů (od roku 1990) se zdařile pokoušel postihnout hlavní pohyby ve snaze státu, tedy spíše jednotlivých vlád, se s tímto problémem vyrovnat. Bylo to opravdu mnoho názorů, přístupů, ale také málo shody, která by umožnila nějaký zákon přijmout. Od roku 2007 se však začaly rýsovat základní obrysy smlouvy, na níž se shodovaly vláda, Římskokatolická církev a ostatní církve a náboženské společnosti; předmětem byl základní princip, že se vydá část majetku, že kromě toho bude vyplacena nějaká náhrada, a že toto má za cíl umožnit církvím přechod k samofinancování... Přednášející dospěl ve svém referátu po jednotlivých letech až do současnosti.

Další vystoupení bylo méně formální, ale o to zajímavější – vystoupil totiž host bratr Daniel Kuc z Bratrské jednoty baptistů (která jako jediná odmítla se k oné smlouvě připojit) a svěžím způsobem zdůvodnil současný postoj své církve dlouholetým vývojem (od anabaptistů), jenž upřednostňoval svobodu a nezávislost jednotlivých sborů, které jsou vlastně samostatnými církvemi. Bratr zmínil i skutečnost, že některé menší sbory v uplynulých letech přijímaly finanční podporu od státu, že však v této době bylo možné vypozorovat, jak upadá jejich vlastní obětavost. Baptisté se tedy prozatím vzdali účasti na majetkovém vyrovnání, ale bylo připomenuto, že o tom nevládne naprosto shodné přesvědčení a že je ve hře i varianta, že by tyto opačné hlasy na jejich příští konferenci zazněly hlasitěji, což vystihuje také název jeho příspěvku „Probíhající diskuse v Bratrské jednotě baptistů“.

Třetí referát se soustředil na téma „Diakonie a restitučně – odlukový zákon“ a vystoupil s ním mluvčí povolaný, totiž ředitel Diakonie Českobratrské církve br. David Šourek. Uvedl, že onen probíraný zákon 428/2012 počítá i s majetkovým vyrovnáním právnickým osobám zřízeným nebo založeným za účelem podpory činnosti registrovaných církví, což se tedy mj. týká diakonských zařízení. V minulosti (v letech 1949 a 1953) ovšem všelijaké diakonské, sociální a podpůrné spolky převedly majetky a práva na církev. Záleží tedy na církvi, jak ona se nyní k Diakonii postaví.

V současnosti již se činnost Diakonie musí vyrovnávat jednak s ohroženým rozsahu svých aktivit, protože dostává zhruba o pětinu menší podporu od krajů a Ministerstva školství, navíc firmy i jednotlivci již nyní zřetelně méně přispívají v přesvědčení, že „církev má dost“. Bratr Šourek rovněž uvedl, že důsledky „restitucí“ budou spíše záporné, že lze očekávat přeskupení sil na trhu sociálních služeb i určitou ztrátu motivace jejich pracovníků.

Bratr Jan Matějka, předseda investiční komise ČCE a člen hospodářské komise synodu, se ve svém příspěvku s poněkud dechberoucím názvem „Evangelická církev jako investor“ věnoval strategiím, se kterými investiční komise pečuje o finanční prostředky, které jsou v současnosti shromažďovány na personálním fondu. Ten má zajišťovat mzdy a další osobní náklady kazatelů ČCE. Úsilí komise má celkem aktuální poslání, protože již v roce 2016 dojde k prvním snížení příspěvku církvi od státu. Bratr Matějka nastínil rozvržení portolia investic, ale také konstatoval známý fakt, že ty bezpečnější investice nepřinášejí významný zisk.

Závěrečná prezentace poodhrnula roušky našich mnohdy naivních představ a dala nahlédnout do ne zcela optimistické reality. Bratr Pavel Stolař, člen synodní rady odpovědný za hospodářskou činnost, představil v příspěvku „Základní varianty pro rozhodování církve“ podklady k přemýšlení o samofinancování. Byl to obsáhlý a propracovaný pohled na ekonomickou zdatnost sborů a seniorátů, ale také na to, kolik členů církve a jakými členskými příspěvky /saláry/ přispívají na provoz svých sborů. Předkládané přehledné grafy vycházely jednak z církevních statistik, ale také ze sbory vyplněných dotazníků. Není možné zde popisovat jednotlivé grafy (snad budou časem přístupné na webových stránkách pražského seniorátu), uveďme tedy jen jakýsi závěr: 17 – 20 sborů deklaruje finanční soběstačnost, 50 by snad k ní při zvýšené obětavosti svých členů mohlo dospět, ovšem 89 sborů by soběstačných nebylo.

Bratr Stolař zdůraznil, že církev bude muset žít ve finanční rovnováze, záleží na ní, jaký model přijme, jak zohlední nerovnost mezi sbory, která namnoze je odrazem ekonomických rozdílů mezi jednotlivými regiony naší vlasti, a jak budou sbory solidární.

Celou konferenci moderoval bratr Pavel Pokorný, který také otevřel následnou diskusi, v níž jako první vystoupil s ještě připraveným příspěvkem bratr Jan Mašek. Na začátku další rozpravy zaznívaly názory, které vyjadřovaly nespokojenost s konkrétním zněním zákona, ale církve neměly již možnost se podílet na jeho podobě - zbývalo vlastně jen podepsat či nepodepsat. Objevila se i pochybnost, zda měli představitelé synodní rady dostatečný mandát od synodu k podpisu, když vlastně synod přesné znění zákona neznal... Větší část rozhovoru se však vztahovala k přemýšlení, jak církvi zajistit finanční soběstačnost.

Konference jistě nedala definitivní odpovědi a neukázala jasnou cestu, jak nastalou situaci řešit. Přesto ji asi 60 účastníků pozorně sledovalo a můžeme ji pokládat za potřebný, odvážný a dobře připravený podnět pro další promýšlení, rozhovory a potřebné moudré rozhodování v této tak potřebné, citlivé a nesnadné záležitosti.

Bohumil Kejř

Úloha státu: blaho občanů?

Dokončení ze str. 2

hu, nezbývá než to ocenit. Platilo to i za starého Říma, kdy fungovaly lázně, mír zajišťovala armáda, rozmáhal se obchod. Platilo dodnes ceněné římské právo. Ceněno bylo dobro, trestáno mělo být zlo. A v neposlední řadě pro Řím co bylo důležité: chléb a hry. Stát má ovšem sloužit blahu občanů a v té které míře se tak i děje. Proto jsou křesťané vedeni k tomu, aby se za své vladaře, vládce, státní úředníky modlili. Nečiníme si o nich iluze, neměl je ani apoštol Pavel: *Vládcové jsou v Boží službě, když se drží svých úkolů. Dávejte každému, co jste povinni: daň, komu daň; clo, komu clo; úctu, komu úctu; čest, komu čest. Niko-mu nebuďte nic dlužni, než abyste se navzájem milovali, neboť ten, kdo miluje druhého, naplnil zákon. Vždyť přikázání `nezcizoložíš, nezabiješ, nepokradeš, nepožádáš´ a kterákoli jiná jsou shrnuta v tomto slovu: `Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.´ Láska neudělá bližnímu nic zlého. Je tedy láska naplněním zákona.* (Římanům 13).

Jan Kašper

Výběrové řízení na místo oblastní ředitel-ředitelka v Jablonci nad Nisou
s pobočkami Jablonec nad Nisou, Mladá Boleslav a Liberec

Požadavky: VŠ, nebo VOŠ + zkušenost v řízení, organizační a řídicí schopnosti, sociální cítění, smysl pro týmovou práci, ztotožnění s posláním organizace, vítána zkušenost v sociální oblasti.
Nástup od 1. 6. 2013 nebo podle dohody, pracoviště v Jablonci nad Nisou.
Písemné nabídky se strukturovaným životopisem a motivačním dopisem do 18. 4. 2013
na adresu nadeje@nadeje.cz,
příp. Naděje, ústředí, K Brance 11/19e, 155 00 Praha 5.

Pozvánky

Farní sbor ČCE v Praze Dejvicích, Dr. Zikmunda Wintra 15, Praha 6, Vás zve v neděli 14. dubna 2013 od 17 hodin na uvedení DVD s dokumentárním filmem režiséra Tomáše Škrdlanta „Milujte své nepřátele“. Film zachycuje příběh Švýcarky a Čecha, kteří změnili stovkám lidí život. Přemysl Pitter a Olga Fierzová zachránili po 2. světové válce přes 800 židovských a německých dětí z německých koncentračních a českých internačních táborů. Slavnostní uvedení doprovodí hudbou soubor Trigonum musicum.

* * *

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve k účasti na ekumenické bohoslužbě ke Dni Země v úterý 23. dubna 2013 v 19.00 h v pražském kostele Nejsvětějšího Salvátora (u Karlova mostu). Kázáním poslouží br. kazatel Jáchym Gondáš z Bratrské jednoty baptistů, zpívat bude pěvecký soubor Gabriel. Po bohoslužbě cca od 19.50 h následuje beseda s P. RNDr. Markem O. Váchou, zaměřená k letošnímu tématu ES ČKA "Život se rodí ze smrti".

JNe

* * *

Kulturou proti antisemitismu

Neděle 21. dubna 2013
Jestliže si také myslíte, že antisemitismus je nákaza, která znovu ohrožuje civilizaci, přijďte a připojte se tak k těm, jimž to není jedno.

Pochod dobré vůle
14 hodin, *Praha, náměstí Franze Kafky*
Zapojte se do pochodu na Malou Stranu, který je pokojnou kulturní reakcí na projevy antisemitismu a nesnášenlivosti.

Všichni jsme lidi
15 hodin, *Klárov*
Veřejné shromáždění s kulturním programem za účasti herce Jana Potměšila, kantora Michala Foršta a dalších předních českých osobností.

K triumfu zla postačí, když slušní lidé nebudou dělat nic!

Pod záštitou místopředsedy Senátu PČR Přemysla Sobotky a primátora hl. m. Prahy Bohuslava Svobody pořádá Mezinárodní křesťanské velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ).
Vstup volný.

www.vsichnijsmelidi.cz

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát moravskoslezský

Českobratrská církev evangelická

Bruntál Ne 10.00
U potoka 383/34, a f. Vlastislav Stejskal
Český Těšín Ne (polské a c 8.00) české 9.00
nám. Dr. M. Luthera 1, f. Marcin Pilch, f. Štěpán Janča
Frýdek – Místek Ne 9.00
Husova 377, f. Pavel Křivohlavý
Hodslavice Ne 9.15
Hodslavice č. 96, f. Lubomír Červenka, f. Mária Jenčová
Hrabová Ne 9.00
Hrabová č. 117, p. Zábřeh 1, f. Jan Hudec
Hranice Ne 8.30
Farní 43, f. Pavlína Lukášová
Javorník u Jeseníku Ne 9.45
Lidická 162, a f. Daniela Havirová
Jeseník Ne 9.15
Bezručova 7/41, f. Daniela Havirová
Krnov Ne 9.45
Albrechtická 746/92, j Radovan Rosický, a f. Jan Lukáš
Nový Jičín Ne 9.00
Janáčkovy sady 184/1, f. Pavel Prejda
Odry Ne 8.45
1. máje 63, j Radek Hanák, a f. František Hruška
Olomouc Ne 9.00
Blahoslavova 916/1, f. Jana Rumlová
Opava Ne 9.00
Lidická 747/2, f. Jan Lukáš
Orlová Ne 9.00
Palackého 787, f. Štěpán Janča
Ostrava Ne 8.30
Husovo nám. 1188/4, f. Aleš Wrana, f Ewa Milena Jelinek
Ostravice Ne 9.20
Hamrovice 230, f. Pavel Janás
Prostějov Ne 10.00
U kalicha 2574/1, f. Jan Jun
Přerov Ne 10.00
Čapky Drahlovského 912/1, f. Petr Kulík
Suchdol nad Odrou Ne 10.00
Malá Strana 45, f. Vladimír Pír
Šenov u Ostravy Ne 9.30
Hasičská 1131, j Štěpán Marosz, a f. Pavel Křivohlavý
Šternberk Ne 9.30
U Horní brány 130/4, f. Vlastislav Stejskal
Štramberk Ne 9.00
Zauličí 473, f. František Hruška
Šumperk Ne 8.45
Revoluční 1174/8, f. Hana Chroustová
Vítkov Ne 9.15
Opavská 116, a f. Jan Lukáš
Zábřeh Ne 10.00
U Vodárny 545/2, a f. Hana Chroustová

Církev bratrská – Severní Morava

Frýdek – Místek, Ne 10.45
Jiřího z Poděbrad 260, k. Petr Kučera
Frýdlant n. O., Ne 16.00
Padlých hrdinů 1275 (Dům zahrádkářů), k. Lubomír Hlavačka
Havířov, Ne 9.00
Fryštátská 21, k. Martin Grohman
Opava, Ne 9.00
Hradecká 50, a k. Karel Buba
Ostrava, Ne 9.30
tř. 28. října 148, k. Martin Jurčo
Ostrava – Poruba, Ne 16.00
M. Majerové 1733/6 (Středisko AS), k. Petr Polách
Velká Lhota, Ne 9.30
Velká Lhota č.102, k. Radek Palacký
Vsetín, Ne 9.30
Horní Jasenka 102, k. Josef Fišer
Vsetín – Maják, Ne 9,00
Smetanova 1484, k. Bedřich Smola
Zlín, Ne 10.45
Okružní 4551/17, k. Pavel Škrobák

Církev bratrská - Těšínsko

Český Těšín, Ne 9.00
Studentská 25, k. Tadeáš Firla
Horní Suchá, Ne 8.45
Těrlická 64/353, a k. Tadeáš Firla
Hrádek, Ne 9.30
Hrádek č.74, v. Miroslav Kulec, a Josef Sliž
Třinec, Ne 9.30
Dolní Lištná 9, k. Otto Rusnok
Třinec – Terasa, Ne 9.30
Chopinova 463, Třinec – Lyžbice, k. Slavoj Raszka

Bratrská jednota baptistů

Olomouc, Ne 9.30
Klub Sidia, Jeremenkova 36 (u hl. nádraží) k Petr Coufal
Ostrava, Ne 9.00
Závoří 101/32, k Erik Poloha
Suchdol nad Odrou, Ne 10.00
Malá Strana 40, k Tomáš Mrázek
Šumperk, Ne 9.30
Štefánikova 10, k Pavel Mrázek
Vikýřovice, Ne 9.30
Šumperská 272
Příbor, Ne 9.30
nám. S. Freuda 20

Evangelická církev metodistická

Mikulov na Moravě – Ne 10.15 h
Purkyňova ul. 1700/2a, f. Michal Kostka
Valtice - Ne 10.15 h
Příční 31, f. Michal Kostka

Evangelický týdeník Kostnické jiskry

rejstřík ročníku 97 (2012)

Aktualita (A), Církev doma (CD), Církev ve světě (CS), Četli jsme jinde (ČJ), Editorial (ED), Koutek písmáka (KP), Nad Biblí (NB), Názory čtenářů (NČ), Poselství k neděli (PO), Reakce čtenářů (RČ), Recenze (RE), Slyšeli jsme jinde (SJ), Zaostřeno na blízko (ZnB), Zaostřeno do dálky (ZdD), Z dopisů čtenářů (DČ), Z redakce (ZR)
(Drobné zprávy z církví u nás i ve světě přejaté z jiných zdrojů neuvádíme)

Bartoš S. – Majetek 26/27
- Ozvěme se **(ZnB)** 31/32

Bastlová Helena – K uctění památky mučedníků z 21. června 1621 **(ZnB)** 22/23
- Světový den modliteb 2012 z Malajsie 5

Bennett Paul (ENInews) – Kniha disidenta odhaluje „tajnou minulost" křesťanství v Číně (výběr z článku) 9

Beneš Jiří – Petr Melmuk: Dějiny textu a doby Starého zákona **(RE)** 9
- Petr Pokorný: Má to smysl **(RE)** 14

Bícovi Jan a Ráchel – Dětská konference 2012 15

Broukalová Jindra – Nenapsané básně jsou jako neobjevená souhvězdí 10

Budzáková Eva – Fejeton svatodušní 17

Buchwald Art - ? ? ? 34/35

Bureš Jiří – Všechny rejstříky modlitby (Jk 5,13-16) **(PO)** 28

B.V. (překlad) – Růst ve víře (myšlenky Ch. H. Spurgeona) 7/8

Čáp Pavel – Exulant v Teplicích 31/32

Čapek Jan – Emilie Veverková prošla svým stým rokem 19
- Jižní Čechy, malý cestopis 3/4
- Rozloučení s farářem Vlastimilem Slámou, předsedou SČED a čestným předsedou SpEK 9

Čapková Adéla a Jech Vladislav – 100 let českého skautingu **(A)** 16

Černý Jaroslav – Ursus – Skautské začátky 23/24

Červeňáková Jana – Společné čtení Na každý den 2013 33

Čižmár Rastislav Tercius – Přelom roků (Anketa) 36/37

ČTK – Kostel v Itálii nemá peníze na provoz, zavírá až do Velikonoc **(A)** 2
- V Jeruzalémě našli prý nejstarší doklad biblického Betléma 19

(DK) – Životní jubileum doc. PhDr. Evy Melmukové – Šašecí 5

-dleln – Metropolita Filaret umravňoval fanoušky **(A)** 20

Duchan Pavel – Křesťan skautem a skaut křesťanem (100 let skautingu jako občanské iniciativy) 26/27

Drápal Dan – Svět bez křesťanských ctností 19

Duka Dominik, Ruml Joel, Daníček Jiří – Prohlášení předsedů České biskupské konference, Ekumenické rady církví a Federace židovských obcí (k zákonu o majetkovém vyrovnání) **(CD)** 21/22

Evangelikální teologický seminář – Nově schválené akreditace a studium pastorace 16

Firbas Petr – „Muži z Galileje, co tu stojíte a hledíte k nebi?" 16

Firla Tadeáš – Jarní přemítání nad politickou scénou 16

Flegl Michal – Bedřich Mendl a husitství 20
- Betlémská kaple a její obnova 20
- Bratr Dagobert v toleranční Praze 17
- Cesty civilizací a kultur 12
- Dvě pražské výstavy („Pražské rokoko" a „Praha a její dcery") 6
- Jaroslav Goll a dějiny Jednoty bratrské 1
- Josef Dobiáš – historik antiky, ale také Pelhřimova 25
- S kalichem z krize 31/32
- „Trubínská filiálka" 2

Fojtů Pavel – Láska nikdy nekončí (výběr a překlad z knížky) 14

Freitinger Daniel – Hospodin svým jednáním naplňuje radostí (1 S 2,1-8a) **(PO)** 12

Freitingerová Lenka – Na čem stojí církev (1 Te 1,2-10) **(PO)** 25

Frydrych Miroslav – Odešel strážce Moravské brány (Jaroslav Batla) . . . 36/37

Funda O. A. - České evangelické církvi odešel farář, české teologii teolog (Š. M. Pavlinec) . . 26/27
- K diskusi o mariánském sloupu na Staroměstském náměstí **(A)** 26/27

Gerloff Johannes – „Oblakový sloup" nebo „Pilíř obrany"? 33

Glier Viktor – Nebe na zemi? (J 3,31-36) **(PO)** 36/37

Grendel Petr – Zvláštní to moc Ducha svatého... (1 K 2,1-10) **(PO)** 2

Grollová Eva – Přelom roků (Anketa) 36/37

Grulich Petr – Prohlášení k regulaci hracích automatů a hazardních her vůbec **(CD)** 18

Hájek Blahoslav – Jak to doopravdy bylo? 30
- Křest a kmotr 33
- Odpor k restitucím 12
- Poselství z olympiády 25
- Víra bez církve 20
- Zemřel Vlastimil Hajský 25

Hajský V. – Odlišná stanoviska 6

Hála Jakub – Kde domov můj...? (Jr 29,1.4-7.10-14) **(PO)** . . . 29

Halama Jindřich – Přelom roků (Anketa) 36/37
- J. A. Komenský na ETF UK **(A)** 17

Halík Tomáš – Jak noc přechází v den (opsáno z knihy Noc zpovědníka) 17

Hallerová Ludmila – Kající bohoslužby za dva tisíce roků křesťanského antisemitismu 36/37
- Ostré šípy svaté pravdy (myšlenky Davida Wilkersona) **(A)** 15

Hamariová Helena – S Mesiášem to přichází (Iz 65,17-25) **(PO)** 31/32

Hanák Radek – Vyjdeš mu vstříc? (Iz 35,3-10) **(PO)** 33

Hanych Pavel – Přelom roků (Anketa) 36/37

Hayford Jack W. – Proč máme být nyní s Izraelem? 34/35

Hejda Benjamin – Beňa – Skauti a církev (100 let skautingu jako občanské iniciativy) 26/27

Hejduk Marek – Otevřeno seniorům 28

Hejl Milan – Rodrigo – Pán Bůh má skauty rád 23/24

Hejzlar Samuel Jan – Dluhová past 17
- Hledejte... . . . . 3/4
- Jak je pravda? **(DČ)** 34/35
- Pokus o odpověď (na článek „Co je spravedlnost?" ET-KJ č. 2/2012) 7/8
- Trestání? 15
- Triptych o konci světa (Mt 25) 11

Hempl Jiří – Beneš Jiří: Elíša **(RE)** 21/22

Henych Daniel – Vánoční psaní 34/35

Herold Ilja – Církevní restituce 13
- Poznámky k provolání synodní rady ČCE **(DČ)** . . 16

Hrochová Běta – Vážený pane „OKO" (reakce na článek „Za Věrou Kozákovou" - ET-KJ č. 7/8 2012) **(DČ)** 11

Hübner Miloš – Slovo vzácné a pravdivé 9

Chroustová Hana – Ne: „Až jednou" – ale: „Teď!" (2 K 6,1-10) **(PO)** 7/8

idnes – Jehovisté mimo restituce **(ČJ)** 5

Jandečková Pavla – Jaká chlouba je k užitku (2 K 12,1-10) **(PO)** 6

Javornický Pavel – Co říkáme dětem (reakce na recenzi Pavla Říčana - ET-KJ č. 7-8) **(DČ)** 10

Jeancoffe Maja – Po atentátech v Oslo – diskuse je zakázána? 7/8

Jech Vladislav - Kamzík – 100 let skautingu jako občanské iniciativy 21/22,23/24,26/27

Jelínek Pavel – Husinec – 270 let tužeb a slz 14

Jelinek Wiera J. – Malomyslnost je naším průvodcem? (Nu 21,4-9) **(PO)** 11

Kaczmarczyk St. – Ježíš, ne Caesar, toť smysl našich dějin a demokracie 26/27
- Pravda a láska zvítězí nad lží a nenávistí 18

Kaďůrková Milada – Komenského Kšaft umírající matky Jednoty bratrské a jeho dědicové 11
- Viktor Fischl: Povídky odjinud 18
- Život hodný následování (reakce na čl. Za sestrou Miluškou Poskerovou - KJ č. 21-22/2012) 25

Kaleb – Za sestrou Miluškou Poskerovou 21/22

Kallus Mojmír –Přelom roků (Anketa) 36/37

Kalus Pavel – Vyplatilo se mi poslechnout muže Božího (2 Kr 5,1-19) **(PO)** 3/4

Káňa Karel – Pomoc lesům na Karmelu 20

-kar- - Drama bylo dovršeno 16
- Dvoumetrový sumec? (Ohlédnutí) 21/22
- Farář dobrodruh (Václav Hurt) **(CD)** 26/27
- Herodova vražedná soldateska 36/37
- Ministryně u zpovědi (Alena Hanáková) **(A)** 9
- Představení nové knihy Petra Pokorného (Má to smysl - rozhovory nad Biblí) 20
- Problematika odpustků s arcibiskupem Janem Graubnerem - Portál Neviditelný pes **(ČJ)** 23/24
- TV rozhovor Barbory Tachecí s poslancem Martinem Rathem (SJ) **(ZnB)** 9
- Stanoviska k Prague Pride 25
- Statečný kardinál **(CD)** 20
- Z programu „Jak to vidí" ČR 2 s biskupem Václavem Malým **(SJ)** 23/24

Kašper Jan – Denně k tobě volám **(RE)** 11
- Etik, technik, politik (J. Halama, P. Moos, P. Bělobrádek) 16
- Jak číst Bibli? 1
- Ježíš nebyl živola **(ZnB)** 13
- Joel Ruml 2012 (rozhovor se synodním seniorem ČCE a předsedou ERC) 5
- Kancléřka a její prezidenti 12
- Koňmo, na oslu či velbloudu 23/24
- Od Biafry k nigerijskému dnešku 6
- Pussy Riot: jurodivé prorokyně, nebo bláznivé, nestoudné ženské? 25
- Ráno na Hrádečku (k úmrtí Václava Havla +18.12.2011) 1
- Zločin a trest (Ohlédnutí) 21/22

Katolický týdeník (přel. Příhoda Petr) – Krize globálního finančního systému 17

Kejř Bohumil – Co řekneme dětem? – Závěr diskuse . . . 13
- Editorial 21/22
- (Jak) Budeme vycházet? 25
- Nabídka pro mladší čtenáře (Daniel Henych: "Co všechno se může stát" + ukázka z knihy) 23/24
- Nejen o přímé volbě prezidenta 36/37
- Noc kostelů **(ZnB)** 19
- Odlesky nebeského světla – úvodní slovo k příloze Advent 34/35
- Plný chrám vděčnosti (rozloučení s farářkou Irenou Škeříkovou) 30
- Přelom roků – úvod (Anketa) 36/37
- Rub medializace **(ZnB)** 25
- Slavnostní podpis smlouvy o spolupráci 33
- Velikonoční pozdrav Kostnické jednoty 12

Kent John – Síla ve slabosti (2 K 12,9) **(PO)** 1

Kirschner Jan – Přelom roků (Anketa) 36/37

Klinecký Pavel – Nebesa, ta patří Hospodinu, zemi dal však lidem (rozloučení s Ivanem Jilemnickým - zemřel 3. května 2012) 18

Kostnická jednota - sdružení evang. křesťanů, o. s. – Pozdrav ze 67. sjezdu 31/32

Kovalčík Václav – Fenomén o konci světa **(A)** 34/35
- O oběti **(A)** 3/4
- Občané marně hledají ráj **(A)** 7/8
- Virtuální spirála **(A)** 10

Krajčír Lukáš – Emil Stodola a česká evanjelická inteligencia 10
- Horúce chvíle synody v Trenčianských Tepliciach 13
- Gustáv Adolf Bežo 28

Kraus Ivo – Blahobyt a vděčnost 36/37
- Církevní miliardy 13
- Co je to spravedlnost? 2
- Internetové barikády **(ZnB)** 15
- Křesťanský Rodinný klub Nuseláček 16
- Na židovském hřbitově u Hřivčic nalezen hrob předka spisovatele Oty Pavla 29
- Není křesťan jako křesťan **(ZnB)** 10
- O posledních věcech 30
- Otázka demokracie na internetu **(ZnB)** 12
- Politika v neziskovkách 17
- Skutečná pomoc (osvojení a pěstounská péče) 21/22
- Stvoření z pohledu křesťana 28
- Stvořitelský akt a darwinisté 18
- Systémová chyba 14

Kraus Jaroslav – Budou se církve soudit o majetek? 13
- Druhý pilíř Kristův a náš 33
- Horizontálně, či vertikálně? 25
- Hrdloval se s ním: „Zaplať mi, cos dlužen!" 3/4
- Na hoře Bzí **(CD)** 28
- Nad J 15,20 **(NB)** 9
- O soudu i o míře 23/24
- Příběh o pomazání v Betanii 18

Křížová Jana – Přelom roků (Anketa) 36/37

Kučera Jiří – 2 K 4,16-18 **(PO)** 14

Legát Martin – Povolání ke svatosti (1 Pt 1,15-16) **(PO)** 9

Magni – cesty s příběhem III. 3/4

Malý Jiří – Chceš-li milovat život (1 Pt 3,8-15a) **(PO)** 20

Marek Jiří – Milí přátelé (Co řekneme dětem – Pavel Říčan ET-KJ č.7-8) **(DČ)** 12

Matouš Miroslav – Advent Fráni Šrámka 34/35

- Advent v poetickém přiblížení 34/35
Mečkovský Ladislav – Milí přátelé a čtenáři Evangelického týdeníku (ED) 1
- V pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe… (Fp 2,1-4) **(PO)** 21/22
- Změny v redakci **(ZR)** 29
Melmuk Jiří – Co s metaforou? 30
mf – Medaile vděčnosti ve Velimi **(A)** 6
Miklík Otto – Bez evangelíků? (ET-KJ č. 2/2012) **(NČ)** 7/8
- Co znamená „luterský"? 29-31/32
- Ke zpovědi (ET-KJ 35/2011) **(NČ)** 2
- Kříž 11
- Omluva čtenáře – pisatele (reakce na článek Bez evangelíků? v ET-KJ č. 7/8 2012) . . . 14
- Probuzení? 17
Motyčka Jiří – V článku „Zahájení činnosti Ekumenické komise …" (ET-KJ 1/2012) **(DČ)** 7/8
Najbrtová Hana – Křesťané a křesťané 17
Nečas Jiří - … A buďte vděčni **(ZnB)** 28
- Milí přátelé (adventní dopis) 33
Nečil David – Věřit s láskou (Jr 31,31-34) **(PO)** 16
Nekvinda Oldřich – Společně cestou víry **(CD)** 23/24
- Sto let hřbitova na Františkách 26/27
Neudorflová Marie L. – K pietní vzpomínce v chrámu sv. Mikuláše (poprava 27 českých pánů) 21/22
Neužil Zdeněk – Duch světa kontra Duch Boží (1 K 2,12) **(PO)** 17
(noe) – Za prof. ThDr. Milanem Salajkou (6. září 1928 – 22. ledna 2012) 6
Novák Jiří – Biskup Václav Malý v Brně 11
- Farář Josef Průša devadesátiletý 19
Novák Pavel – Přelom roků (Anketa) 36/37
- oko - – Za sestrou Věrou Kozákovou (členka Spolku českých evangelíků, zemř. 3.12.2011) . . . 7/8
Ondříčková Dagmar – Bůh ubytovaný mezi námi a v nás 34/35
- Proti Dušičkám i dnes? 30
Orawski J. – K památce mistra Jana Husa 23/24
Otter Jiří J. – Biblické texty k nám promlouvají až do pozdního stáří **(NB)** 26/27
- Knižní průvodce „Prahou po stopách české reformace" také v korejské řeči 31/32
- Něco nás přesahuje? – Bible svědčí o Božím zjevení **(NB)** 36/37
- O správném přístupu k biblickému studiu **(NB)** 31/32
- Otázka požehnaného věku **(NB)** 6
- Ten, který jediný viděl Boha **(NB)** 2
- Věřím, pomoz mé nedověře! **(NB)** 16
Oupická Dagmar – Mrtev, abych žil (Ga 2,16-21) **(PO)** 23/24
Palán Jiří – O dobrém pastýři (J 10,11-16) **(PO)** 13
Paulus Tomáš – Milí čtenáři (poděkování účetního Kostnické jednoty) **(DČ)** 34/35
Pechar Miloš F. – Co řekneme dětem? **(glosa)** 11
Pokorný Jan – Dva synové (Mt 21,28-31) 15
- K přečtení („Pro chléb a víno…" – dílo faráře CČSH Zdeňka Svobody) 28
- Několik poznámek k umenšování církve 9
- Přítel Čechů (Peter Eggenberger zemřel 16.3.2012 ve Švýcarsku) 16
- Svoboda a poznání 23/24
- 145 let gymnázia v Brně 30
Pokorný Petr – Naděje vzkříšení a Ježíšovo tělo (reakce na ET-KJ č. 23-24) **(DČ)** 29
- Co řekneme dětem? (reakce na recenzi Pavla Říčana ET-KJ č. 7-8) **(DČ)** 10
Polách Petr – Užitečnost mostu (Ef 1,3-14) **(PO)** 18
Pospíchal Tomáš – Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu (Sk 12,1-11) **(PO)** 26/27
Potoček Josef – Příběhy versus historie 10
Předsednictvo KMS - K obnově mariánského sloupu . . . 19
Předsednictvo Kostnické jednoty-Sdružení evangelických církví – Pozvání ke společným modlitbám . . . 1
- Závěrečné zamyšlení nad uplynulým rokem – Přelom roků (Anketa) 36/37
Představitelé církví – Stanovisko k protestům proti Prague Pride a podobným akcím **(CD)** . . . 25
Putna Martin C. – Bez evangelíků? 2
Redakce a administrace – Dobrý nápad 29
- K předplatnému **(ZR)** 29
- Vážení a milí čtenáři (poděkování čtenářům) **(DČ)** 34/35
Roytová Libuše, Kodetová Vendula – Diakonie ČCE ocenila nejlepší pečovatele roku 2011 . . . 2
Ruml Josef, Fajfr Daniel, Hejbal Dušan – Prolomení hranice 25. 2. 1948 nehrozí (prohlášení k zákonu o majetkovém vyrovnání) **(ZnB)** 26/27
Ryšavá Lia – Ján Novák, dělník na vinici Páně (22.11.1933-3.8.2012) 31/32
Říčan Pavel - Co řekneme dětem? (Kniha „Povídá se... podle Marka a podle Matouše") 7/8
- Co řekneme dětem? – Závěr diskuse 13
- „…jakož i my odpouštíme …" 1
- Ještě k prohlášení synodní rady 19
- Kam se podělo Ježíšovo tělo? (reakce na ET-KJ 23-24) **(DČ)** 26/27
- Neskutečně pravdivý (reakce na článek „Doopravdy – ET-KJ č. 29) **(DČ)** . . . 31/32
Schilla František – Ahistoričnost a „odklony" (K anketě Lidových novin Kniha roku) 1
- Bez falešné ctižádosti 10
- Církev bez bulváru **(CS)** 34/35
- Duchovní, internet a… 15
- Fundamentalisté fušují Bohu do řemesla **(ZdD)** . . 29
- Hlas **(ZdD)** 30
- Konec protestantské kvóty **(A)** 18
- Křesťanství v kultuře 3/4
- Kvakeři v předstihu 16
- Mateřství versus kariéra 12
- Národní týden manželství versus „valentýn" 6
- Nenechme se vyprovokovat! 36/37
- O kráse, pravdivosti a „rodinném pornu" 33
- Pády z oblak a ze schodů 14
- Tradiční systém dosluhuje **(CS)** 26/27
- Život a životnost biblických překladů **(ZnB)** . . . 11
Schneider Ludwig (překl. L. Hallerová) – Pane, Pane, copak jsme… 19
Silná Sandra – Ekumenická slavnost v rámci Týdne modliteb za jednotu křesťanů **(ZnB)** 6
- Pozvánka na Novoroční ekumenickou slavnost **(CD)** 36/37
- Přelom roků (Anketa) 36/37
s.j.h. – Doopravdy 29
Soběslavský Ondřej – Sk 16,23-34 **(PO)** 15
Soušek Zd. – Vzpomínka na bratra faráře R. M. Šimšu 11
Spratek Daniel – Vážená redakce (k článku Kam se podělo Ježíšovo tělo - ET-KJ č. 23-24) **(DČ)** . . . 26/27
Srbová Marta – Přelom roků (Anketa) 36/37
- Z pátého setkání v Terezíně 18
Světlík Marek E. – Ještě k případnému znovupostavení původního Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze 30
Synodní rada ČCE – Prohlášení Synodní rady ČCE k aktuální společenské situaci **(ZnB)** . . . 14
- Vyjádření Synodní rady ČCE k vývoji ve společnosti 34/35
Šimr Karel – Dobrovolníci pomáhali lidem bez domova celý víkend **(ZnB)** 7/8
- Chrástecký advent vyvrcholil živým betlémem . . . 2
- Konference o liturgické obnově podtrhla význam večeře Páně **(CD)** 33
- Konference ukázala slabiny i možnosti spolupráce církví a hasičů 36/37
- Lidé vzpomínali na oběti dopravních nehod 33
- Premiéra nových pašijových her přitáhla diváky ze širokého okolí 13
Škarvan Jakub – Chodící reklama (Jr 9,22-23) **(PO)** 5
Škoda Martin – Přelom roků (Anketa) 36/37
Škrabal Zdeněk – Ohlas na nově vyšlou knížku J. J. Ottera (Nový ekumenicky pojatý biblický komentář) **(DČ)** 14
Šlechta Marek – Na koncertech Geshem se v roce 2011 vybralo 140 000 Kč na pomoc lidem v nouzi **(ZnB)** 3/4
- Zpěv léčí nejen jednotlivce, ale také společnost 34/35
Šlechta Miroslav – Očkování proti rakovině děložního čípku **(A)** 14
- Vážená redakce ET-KJ! (reakce na články o zpovědi – KJ č. 35/2011 a 2/2012) **(NČ)** 3/4
- Vzpomeňme na největší vraždění v dějinách našeho státu! (Terezínský rodinný tábor) 10
- Zastav se na chvíli a čti! 15
Švehla Martin – Je každé kázání evangelia užitečné? (Fp 1,15-21) **(PO)** 10
Tichý Mirko – Pronásleduj lásku, dychti po darech (1 K 14,1-3) **(PO)** 19
T. K. – Ekumenický dárek k novému roku 31/32
TP – Zpráva o sjezdu KJ 31/32
Tonzarová Hana – Společné čtení na každý den 2013 28
Trefný Pavel – Boží pohled (Jb 14,1-6) **(PO)** 30
Trnka Jan – Církve a náboženství v České republice **(ZnB)** 5
- Co řekneme dětem? (a ne jen dětem) (reakce na recenzi Pavla Říčana ET-KJ č. 7-8) **(DČ)** 10
- Zastavte se na cestě! 20
Trusina Tomáš – Co řekneme dětem? - Závěr diskuse . . . 13
Tůma Pavel – Přelom roků (Anketa) 36/37
Tytlová Miluše – Seniorská dovolená v Chotěboři 11
Unger Jiří – Alianční týden modliteb 2013 . . . . . 36/37
Uher Jiří – Zahájení činnosti Ekumenické komise pro Husovo jubileum 2015 **(ZnB)** 1
Valeš Jan – O modlitbě **(KP)** 3/4,9,14,15
Valeš Jan st. - Církev a islám 33
Vanča Marek – 2. zasedání 33. synodu ČCE **(ZnB)** 20
Vejnar Emanuel – Český vlastenec a evangelík Josef Šalda 29
- Kdo nám odvalí kámen? 12
- Křesťanské Vánoce 36/37
- Poslušný rebel 20
- Poprázdninové povzbuzení 25
- Priority 30
- Proč? **(CD)** 28
- Restituce **(ZnB)** 23/24
- Zaslíbený Spasitel 36/37
Veselý Josef – Apoštol rozvažuje o své smrti 28
- Apoštolské vyznání – Apostolikum 6
- Bezzemek a bez divizí 15
- Bohové světa a Bůh Izraele a křesťanů 14
- Bůh není k poznání 13
- Církev jako důsledek Kristova vzkříšení 12
- Dědičný hřích 17
- Chceme mít jasno 10
- I zůstávali v učení apoštolském 1
- Jak mluví pendlovky o víře 29
- Jednou to napíšu 25
- Ježíšova fotografie není k mání 34/35
- Kam se podělo Ježíšovo tělo 23/24
- Nejen o tom, že nerostou 26/27
- O andělích a ďáblu 33
- O ospravedlnění Boha 19
- O víře a těch milionech 5
- Prázdniny končí 26/27
- První a druhý svět 7/8
- Stáří není problém, ale požehnání 21/22
Vik Bohuslav – Bitva u Malvijského mostu před 1700 lety 34/35
- Bratrský biskup Martin Michalec (1504 v Litoměřicích, + 27. 1. 1547 v Prostějově) 2
- Církevní historik František Michálek Bartoš (5.4.1899-12.5.1972) 16
- Český evangelický novozákoník Josef Bohuslav Souček (12.5.1902-9.9.1972 v Praze) . . . 26/27
- Důstojník Armády spásy Josef Korbel (17.4.1907-4.7.2002) 21/22
- Evangelický farář a církevní historik Josef Lukášek (26.1.1874-3.2.1947) 7/8
- Exulantský kazatel Jan Teofil Elsner 14
- Hugenotský vůdce Jean Gaspard (II.) de Coligny 23/24
- Palackého spolupracovník Karel Jaromír Erben (7.11.1811 Miletín u Hořic – 21.11.1870 Praha) 2
- Reformovaný superintendent Ferdinand Císař . . . 18
- Švédský král Gustav II. Adolf Vasa 34/35
- Učitel, básník a redaktor Josef Baštecký (1844 v Libiši – 13. 3. 1922 v Pusté Rybné) 9
Vogl Michal – O Bohu, který přichází (L 1,68-79) **(PO)** 34/35
www.e-cirkev.cz – Rozloučení s Josefem Jančíkem z Bohemky na Ukrajině 33
www.synodcce.cz – Zasedání synodu Českobratrské církve evangelické **(ZnB)** 18
Zajícová Anna – „Co řekneme dětem?" (Pavel Říčan, ET – KJ 7-8/2012 **(DČ)** 12
Zoubek Mikuláš – Evropská konvokace v Praze 1
- Věřím, že Ježíš byl vzkříšen (reakce na čl. v ET-KJ č. 26-27) **(DČ)** 28
Žárská E. – K mariánskému sloupu 29
Ženatý Daniel – Přelom roků (Anketa) 36/37

Básně:

Kučera Vladimír – Mamince 16
- Milé pozdravení 36/37
Kukal Petr – Hrob protestanta 20
- Šípky 28
Molnár D. – Jak dobře hospodařit 29
- Největší potěšení 34/35
Paulus Vojtěch – Angelus 30
Rafajová Marie – Boží hod vánoční 36/37
Šturc Jaromír – Peklo 13
- Slova 12
Zemánková Marta - Zas se čas adventní přiblížil 34/35

Články bez uvedení autora:

Bůh a člověk hledající smysl – 31/32, Nový ekumenicky pojatý biblický komentář **(RE)** – 13, Občanské sdružení Náhradní rodiny Ústeckého kraje nabízí – 19, Ostrý řez – 14, Unikátní zahrada pro seniory s Alzheimerem: obnoví v paměti dávno zapomenuté zážitky! – 23/24

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

12/2013

17. dubna 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 24. dubna 2013

Z obsahu

* *Ještě Bible*
* *O občanském sdružení Exulant*
* *Karel Trusina - vzpomínka*

Poselství k neděli Jubilate

Bůh odpočinul

Gn 1,1–31; 2,1–4

Je fascinující číst o tom, jak Bůh v šesti dnech stvořil svět a sedmého dne odpočinul. Vím, mnozí namítají, že se nejednalo o dny v dnešním slova smyslu, ale to nechme teď stranou. Každopádně Bůh vše stvořil a pak poodstoupil od svého díla, prohlásil, že je to (velmi) dobré a odpočinul.

A nás vybízí, například v Desateru, abychom udělali totéž- abychom odpočinuli. Na některých místech Písma Bůh naším odpočinkem dokonce podmiňuje své požehnání.

Jenže odpočinout pro nás není vůbec snadné. A to přestože máme ve srovnání s předchozími generacemi jednoznačně nejvíce "svého" času - věk se prodlužuje, pracovní doba zkracuje, dopravní a komunikační prostředky nám "šetří" čas. Pořád je třeba ještě něco udělat nebo aspoň promyslet. Navíc s přibývajícím věkem vidíme, že času je stále méně a že zřejmě nikdy nebudeme hotovi. Nemáme tu výsadu, že šestého dne je naše dílo dokončeno.

Přesto, nebo právě proto nás Bůh stále vybízí k odpočinku. Nejenom k nicnedělání, i toho je třeba, ale k odpočinutí, které může dát jenom on. Odpočinutí od starostí, odpočinutí od hříchu, odpočinutí od nesmyslného honění. Vybízí nás, abychom své nedokončené věci složili k jeho nohám, do jeho rukou. Abychom s ním konzultovali, co děláme, čím se zabývá naše mysl, a dovolili mu do toho mluvit. Abychom věděli, co po nás chce Bůh a kdy i my můžeme říci "hotovo". Abychom nebyli štvanci vůle své nebo ještě hůře vůle tohoto světa.

Vždyť bez Božího požehnání je marné každé lidské namáhání.

Milan Let, kazatel CB Most

Kniha je nejvěrnější přítel

„Knihy jako nejvěrnější přátelé rády s námi rozmlouvají, o čemkoli s námi upřímně, jasně a bez přetvářky hovoří, poučují nás, dávají nám návody, povzbuzují nás, utěšují a jako přítomné nám předvádějí i našemu zraku velmi vzdálené.“

J. A. Komenský

Když jsme s manželem, Václavem Strachotou, psali jednu z osmi společných memoárových knih nazvanou Študáci a kantoři aneb Hvězdy českého filmu za školou, navštívila jsem režiséra Dušana Kleina. Kromě rozhovoru o filmech na téma „básníci“, o lásce, o jeho krásném manželství a o tvorbě vůbec, jsme si nakonec povídali také o četbě. Zajímalo mne, jakou knihu má tato umělecká osobnost nejraději, co vnímá pro svůj život jako inspirativní. Když mi své oblíbené dílo prozradil, hned jsem si Devět bran – plna zájmu a zvídavosti – opatřila. Jiří Langer v tomto prozaickém díle píše mimo jiné i o tom, jak chasidé úžasně zacházeli s knihami. Měli k nim hluboký respekt. A protože chasidy už řadu let obdivuji, užila jsem si naplno toto setkání s hlubokým textem. Zaujala mě zejména následující pasáž: „Kniha je tu ve velké úctě. Je přímo zbožňována. Nikdo například neusedne na lavici, na jejímž druhém konci leží nějaká kniha... Upadne-li kniha na zem, zvedneme ji a políbíme. Také když se přestaneme učit, nezapomínáme ji políbit.“ Autorovo nezvyklé vyjádření mne dojalo, vnímala jsem hloubku posvátnosti.

Většina z nás si je vědoma toho, že četba knih v každém věku ovlivňuje

Dokončení na str. 2

Kde víra vědě oponuje

Hovoří-li se o vztahu vědy a víry, případně (v úvahách historických) o jejich konfliktu, rozumí se vědou vědy přírodní v souladu s anglickým termínem "science". Rozsah pojmu "věda" v češtině je však širší, a tak v monotematickém dvojčísle 2-3/2013 věnovaném vztahu víry a vědy v článku "Víra a věda se vzájemně potřebují" jsme si slíbili, že v některém pozdějším čísle překročíme omezení na přírodní vědy a na skok zavítáme i do oblasti věd společenských, jakými jsou psychologie, sociologie, politologie, ekonomie apod. S nimi se onen zmíněný konflikt nespojoval.

Ve společenských vědách má důležitou roli člověk, lidské společenství, lidské vztahy, rozhodování, svobodná vůle člověka. Člověk je sice součástí stvoření, avšak víra se v celém stvoření týká jen jeho. Psychologie popisuje chování člověka, avšak nemůže plně pojmout to, co je výsledkem víry, co vyplývá ze vztahu s Bohem, z následování Krista. A při snaze, aby popis lidského chování byl co nejúplnější, se jí ztrácí prostor pro svobodnou vůli, pro odpovědnost - před Bohem i před lidmi, tedy pro skutečnosti pro víru důležité. Víra je odpovědí na Boží oslovení, a to leží mimo rámec jakékoli, tedy i společenské vědy. Podobná situace je i v sociologii či politologii. Biblickým příkladem sociologického přístupu je Jonášovo uvažování o Ninive. Jonáš svou představu, že tamní občané se změnit nemohou, opíral o zkušenost a aktuální znalost situace. Jenže Bůh navzdory všem racionálním prognózám změnil, proměnil myšlení a jednání Ninivských. Na rozdíl od přírodních věd se výpovědi společenských věd mohou týkat oblastí, do nichž má hodně co říci víra, osobní vztah ke Kristu. Do tohoto "střetu zájmů" víry a společenské vědy má co říci Pavlovo slovo "Dejte si pozor, aby vás někdo neunesl prázdným klamem filosofie založené na lidské tradici, na principech světa, a ne na Kristu" (Ko 3,8)

Zastavení u společenských věd jsme si v článku zmíněném na začátku slíbili v souvislosti s přikázáním milovat své bližní jako sebe samé, tedy se také s nimi spravedlivě sdílet. Sdílení bohatství Země, našeho časného domova, je původním předmětem ekonomie, vědy o "zákonech domova" (řec. "oikos" je domov, "nomos" zákon). Takto chápaná ekonomie se s vírou navzájem potřebují. Pro ekonomii je víra garantem spravedlnosti, pro víru je ekonomie cestou k aktivnímu projevení lásky k bližním.

Nicméně současný hlavní proud ekonomie se od původního poslání uchýlil a věnuje se především penězům, které se z původního užitečného prostředku pro mnohostrannou směnu zboží staly cílem (a předmětem uctívání). Dnešní liberální ekonomie staví na neomezeném materiálním růstu, který podle přírodovědného poznání není možný. Dobré zacházení s Božím stvořením vyžaduje zastavit toto zkázonosné počínání. Většina dnešních ekonomů volá po dalším růstu spotřeby, zatímco křesťanská víra vede k vědomí nutnosti spotřebu snížit. Nedochází zde k zřetelnému konfliktu víry a vědy? A neměl by zde

Dokončení na str. 2

Výročí

Americký baptistický kazatel a bojovník za rovnoprávnost Martin Luther King

(narozen 15.1.1929 v Atlantě, zemřel 5.4.1968 v Memphisu)

Sám byl synem kazatele M. L. Kinga, studoval sociologii a teologii a 1951 dosáhl doktorátu filosofie, ve které ho zaujal americký personalismus. Silný dojem na něho udělala přednáška M.W. Johnsona o nenásilném boji indického vůdce M. Ghándího (+1947). Jako kazatel v Montgomery se potkával se sociálními a rasovými problémy černošského obyvatelstva, které 1955-56 vyústily v bojkot autobusové dopravy. Pracoval ve Svazu pro pomoc barevným, v Radě pro mezilidské vztahy, ve Výboru pro zlepšení vztahu mezi radami a v Radě křesťanských vůdců Jihu. Byl třináctkrát zatčen a 1963 na čas i uvězněn. 1963 vedl Pochod na Washington, jehož se účastnilo 200 000 lidí všech ras a při němž pronesl výmluvný projev "Mám sen". Několika atentátům unikl, ale onomu při nepokojích v Memphisu 1968 už nikoli. Úspěchem hnutí bylo přijetí zákonů o rovnoprávnosti 1964 - 1965. Zajímal se také o válku ve Vietnamu a o apartheid v Jižní Africe. 1964 obdržel Nobelovu cenu míru a pak řadu uznání - za života i po smrti. 15. leden byl v roce 1986 prohlášen jako "Den M. L. Kinga".

Z literárních prací zmiňme: Zápas o svobodu, Dopis z birminghamského vězení, Proč nemůžeme čekat?, Síla milovat, Triumf svědomí a Kam spějeme?

"Nebyl Ježíš Kristus extremistou lásky? A nebyl Ámos extremistou spravedlnosti? Nebyl Pavel extremistou učení Ježíše Krista?"

Bohuslav Vik

Z církví doma i ve světě

Stanovisko ČCE k politickému angažmá farářů

Synodní rada Českobratrské církve evangelické se zabývá tématem politické angažovanosti farářů Českobratrské církve evangelické a z tohoto důvodu zadala svému poradnímu odboru k projednání otázku slučitelnosti povolání kazatele s činností v politických strukturách. Na základě tohoto zadání byla otázka diskutována poradním odborem teologickým. Poradní odbor konstatoval, že „v platných řádech ČCE se této otázky zřejmě dotýká jen obecně formulované ustanovení Řádu pro kazatele (odstavec 1.6), které uvádí: Církev vyžaduje od kazatelů, aby se zdržovali činnosti, která není v souladu s jejich úřadem nebo je v konání jejich povinností zdržuje nebo ruší. V diskusi postupně převládl názor, že aktivní působení ve strukturách politické moci, zejména v oblasti exekutivy, se s činností kazatele neslučuje. Neslučitelný je podle názoru poradního odboru teologického souběžný výkon obou činností. Odbor se také přiklání k názoru, že by bylo vhodné v řádech ČCE přesněji stanovit, které činnosti jsou s „úřadem" kazatele neslučitelné. Tomu by měl předcházet širší rozhovor v církvi.

Poradní odbor se také zabýval úlohou politické diakonie. V rozhovoru panovala shoda v názoru, že v této věci nejde o to, zda do veřejného prostoru vstupovat, ale o to, jak to dělat dobře a autenticky v souladu s křesťanstvím. Poradní odbor konstatuje, že nelze podat předem žádný návod, ale že v této věci bude vždy na místě hledání a pokusy spojené s rizikem neúspěchu.

Synodní rada považuje rozhovor v církvi o tomto tématu za důležitý a zařadí ho do programu jednání s představiteli seniorátních výborů církve. Synodní rada rovněž podporuje rozhodnutí kazatelů pracovat v oblastech jako je např. vězeňství, zdravotnictví, školství. Naproti tomu působení kazatelů v činné službě ve výkonných orgánech územní samosprávy považuje synodní rada za problematické.

Univerzita Karlova v Praze, Evangelická teologická fakulta (Černá 9, Praha 1)

srdečně zve akademickou, odbornou i církevní veřejnost na konvokační přednášku, kterou prosloví u příležitosti svého životního jubilea prof. ThDr. Petr POKORNÝ, DrSc. na téma **„Vzkříšení"**.

Přednáška se uskuteční v úterý 23. dubna 2013 od 11 hodin ve velké posluchárně budovy UK ETF.

doc. Dr. Jindřich Halama
děkan

Výstava Pieta a vzkříšení u Martina ve zdi

V evangelickém kostele Martin ve zdi (Martinská 8, Praha 1) jsou do 28. dubna 2013 v rámci výstavy s názvem Pieta a vzkříšení vystaveny malby a kresby akademické malířky a grafičky Jiřiny Adamcové. Vernisáž výstavy proběhla ve středu 27. března 2013. Výstava je přístupná od pondělí do soboty vždy od 15.00 do 17.00 hodin. Osobní prohlídku je možné dohodnout se správkyní kostela (Marta Vršková tel: 734 767 335)

J. Adamcová realizovala v letech 1958 - 2012 přes čtyřicet samostatných výstav. Její grafika a malby byly zastoupeny na mnoha výstavách v zahraničí. Zúčastnila se řady mezinárodních výstav. Její díla jsou zastoupena ve sbírkách Národní galerie, krajských galeriích a mnoha institucích.

e-cirkev.cz

Biblické skupinky – proč a jak?

Na webu ČEA a na stránkách www.BiblickaKnihovna.cz je nově k dispozici ke stažení příručka od Timothy J. Kellera a kol.: "Biblické skupinky - proč a jak? Příručka pro vedoucí a starší", na jejímž vydání ČEA spolupracovala jako jeden z partnerů.

Publikace komplexně a detailně pojednává o nejrůznějších aspektech služby biblických skupinek. Věnuje se praktickým otázkám života skupinek a jejich dynamiky, práci s biblickým obsahem, pastorační péči na skupinkách, vyhodnocování činnosti skupinek a mnoha dalším tématům. Příručka je sice určena především pro vedoucí skupinek, starší, sborové vedoucí a koordinátory, ale užitek z ní mohou mít všichni, kdo o skupinkách třeba i jen uvažují.

Publikace má 169 stran a je připravena k oboustrannému tisku.

Jiří Unger
tajemník České evangelikální aliance

Bratr Tůma Přeloučský

Koncem února uplynulo 495 let od smrti méně známého člena a představitele staré Jednoty bratrské B. Tůmy Přeloučského. Narodil se v Přelouči, ale přesnější datum jeho narození není znám. Lze se domnívat, že to bylo koncem třicátých nebo hned začátkem čtyřicátých let 15. století. Vyučil se krejčím, vlastním úsilím nabyl slušného vzdělání, naučil se latinsky, rád četl církevní doktory. O jeho životě nevíme mnoho. Svými spolubratry byl hodnocen jako muž znamenitý, skromný, učený, dobrý latiník. Členem Jednoty bratrské byl od jejích počátků. V roce 1467 byl zvolen jedním z prvních tří vlastních kněží Jednoty. Záhy odešel na Moravu, kde misijně působil, upevňoval vznikající sbor a statečně se ujímal utiskovaných. Usídlil se v Přerově. V roce 1500, kdy se Jednota rozhodla mít čtyři biskupy, stal se jedním z nich vedle bratří Eliáše, Lukáše a Ambrože a jako nejstarší z nich pak od příštího roku i sudím (hlavou úzké rady). Zemřel v Přerově 23. února 1518.

V roce 1947 vydalo pražské nakladatelství Melantrich pod názvem „Tůmy Přeloučského spis o původu Jednoty bratrské a o chudých lidech" jeho pozoruhodné „Sepsání urozenému pánu, panu Albrechtovi z Štemberka a na Lukově leta Páně 1502 (zachované v Aktech Jednoty III., I.202-224) s úvodní studií prof.Dr. Vojtěcha Sokola.

-š-

Kde víra vědě oponuje

Dokončení ze str. 1

být slyšet ze strany věřících jasný prorocký hlas?

Na materiálním růstu založená pravidla ekonomiky jsou v rozporu s poznáním omezenosti světa, které přinášejí přírodní vědy. Hlavní proud dnešních ekonomů tak neprezentuje ekonomickou vědu, nýbrž neudržitelnou ideologii. Žel, ekonomie respektující poznání přírodních zákonů a etiku ve vztazích jak mezilidských, tak i mezi lidmi a přírodou zůstává mimo hlavní zájem ekonomů. Přispět k jejímu rozvoji, usilovat o vytvoření mechanismů sloužících k spravedlivému rozdělování Božích darů a rozumnému nakládání s nimi je úkol, který dnešní doba přináší. Taková ekonomie spravedlnosti, sdílení a harmonie s přírodními zákony si bude s vírou rozumět.

Jiří Nečas

Moudrost staré báje

Nedávno jsem slyšel starou báji, která mě tak upoutala, že vám ji musím vyprávět: Kdesi daleko uprostřed pustiny ležel město. K němu se přibližoval unavený poutník. Když vcházel do města, uviděl starého muže, sedícího u cesty. „Dobrý muži," oslovil ho, „pověz mi, prosím, jací lidé žijí v tomhle městě." „A jací lidé žili v tom městě, odkud přicházíš?", zeptal se stařec. „Ach, byli závistiví a hamižní, byli to pomlouvači, lháři a podrazníci. Nemohl jsem tam s nimi vydržet, musel jsem odejít." Stařec potřásl hlavou a pravil: „Je mi líto, cizinče, ale musím ti říci, že v našem městě jsou také takoví lidé."

Zanedlouho přicházel stejnou cestou další poutník. Zastavil se u starce a zeptal se: „Dobrý muži, pověz mi, prosím, jací lidé žijí v tomhle městě." „A jací lidé žili v tom městě, odkud přicházíš?", zeptal se stařec. „Ach," odpověděl poutník, „byli čestní, milí a pohostinní, dobře se mi tam žilo, měl jsem tam řadu přátel. Je mi líto, že jsem od nich musel odejít." Stařec se zamyslel a pak pravil: „Dobře, cizinče, buď si jist, že i tady jsou takoví lidé."

Když i druhý poutník odešel, oslovil starce soused, který pracoval na zahradě a oba rozhovory slyšel: „Jak můžeš odpovídat na stejnou otázku tak různě, jednou tak a podruhé naopak? To přece není možné. Lidé v našem městě jsou přece buď dobří, nebo špatní!" Stařec se usmál: „Přece víš, že tu jsou takoví i takoví. Ten první poutník, který doma viděl jen závist, hamižnost, lži a pomluvy, je jistě najde i u nás. A ten druhý, který měl doma plno dobrých přátel, si jistě i u nás nalezne přátele. Oběma poutníkům jsem odpověděl pravdivě. Všechno přece záleží na lidském srdci."

Tohle je smysl té staré báje. Všechno záleží na lidském srdci – tedy ne všechno, ale hodně záleží na lidském srdci. Dnes bychom spíše řekli, že všechno záleží na úhlu pohledu, na tom, jak se na lidi, věci i situace díváme. Pokud jsme zvyklí všechno nazírat ze špatné strany, najdeme chyby na všem, můžeme na všechno žehrat a na všechno si stěžovat. Je to zvláštní: My Češi přece patříme k bohaté, k zajištěné části lidstva. Žijeme ve střední Evropě, kde už desítky let nebyla válka. Nejsou tu zemětřesení, hladomory, epidemie... Přesto jsme nespokojení, na všechno si stěžujeme. Neseme v sobě „blbou náladu" a šíříme ji kolem sebe. Nespokojenost je totiž nakažlivá, otravuje nejen nás, ale i lidi a vztahy v okolí. Musíme s tím něco udělat – v sobě, ve svém srdci. Jinak se nic nezmění, všechno zůstane stejně špatné až do konce, až do smrti.

Ale pokud dokážeme – vedle oprávněné kritiky – na lidech, věcech i situacích nacházet také dobré stránky, můžeme být navzdory všemu šťastni. Štěstí se neměří hmotnými statky, životními podmínkami ani politickou situací. Jsou místa na zemi, kde jsou lidé chudí a žijí v naprosto primitivních podmínkách. Přesto jsou šťastni, jsou v pohodě – jak jsme dnes zvyklí říkat. Štěstí, pohoda, vnitřní spokojenost je vlastnost, která se dá naučit. Pozdvihněme tedy svá srdce. Snažme se vidět na lidech, věcech i situacích to dobré, to nadějné, snažme se být v pohodě. I to je nakažlivé. Bude-li víc vnitřně spokojených lidí, i věci a situace se mohou měnit k dobrému.

Zdeněk Susa

text pro Sváteční slovo v České televizi

Naše recenze

Georges Chapouthier, Zvířecí práva. Praha: Triton, 2013, 118 s.

Nakladatelství Triton se systematičtěji věnuje vydávání knih, které se týkají problematiky vztahu člověka ke zvířatům (z dřívějších titulů tohoto nakladatelství připomeňme alespoň *Na zvířatech* záleží od Marca Bekoffa a *Zvíře jako pokusný objekt* od Terezy Vandrovcové). Nedávno se na pultech knihkupectví objevila další kniha – *Zvířecí práva*. Její autor, francouzský neurobiolog a filosof Georges Chapouthier, se v ní pohybuje na rozmezí etiky a práva, respektive etiky a filosofie práva. Vstupuje nicméně i na pole náboženství, když čtenáře stručně seznamuje s postoji ke zvířatům na Západě a Východě. Autor přitom explicitně zmiňuje snahy přehodnotit vztah ke zvířatům, které se objevují v křesťanství. Jedná se sice spíše o ponornou řeku, jež se jen chvílemi objeví na povrchu, ale s přibývajícím časem se zdá, že i mezi křesťany vzrůstá přesvědčení o tom, že dosavadní bezproblémové chápání zvířete jako využitelného „statku" je třeba přehodnotit. Snad tu určitou roli hraje stále opakovaná výtka, že židovsko-křesťanská tradice stojí v základu ekologické krize, protože odbožštila, zprofanovala přírodu a protože člověka považovala za korunu stvoření, která je naprosto oddělena od svého „zvířecího kmene". Chapouthier např. cituje Alana D. Bowda z Victorijské univerzity v Kanadě, který „tvrdí, že koncepce, která platí v jeho oboru, v psychobiologii, je výsledkem židovsko-křesťanské tradice, podle níž je člověk *víc* než ostatní zvířata. Autor má za to, že právě odtud pramení rozpor mezi přesvědčením, na němž jsou založeny pokusy na zvířatech, a sice že zvíře ‚funguje jako člověk', a praktickým postojem, kdy je člověku dáno nad zvířetem absolutní právo" (s. 93). Nezřídka se objevuje také tvrzení, že přístup Východu a Západu k přírodě a zejména zvířatům je protikladný. V této souvislosti připomeňme mnohem starší kritiku Arthura Schopenhauera, který byl ovlivněn východními naukami a ve spisu O základu morálky napsal: „Člověk by opravdu musel být ve všech smyslech slepý nebo totálně omámený chloroformem *foetor Judaicus*, aby nepoznal, že to podstatné a hlavní ve zvířeti je stejné …"

Tím, že Chapouthier jmenuje křesťanské osobnosti, které byly vedeny úctou ke všemu živému, ovšem takové černobílé názory narušuje. A nejedná se jen o obecně známé postavy, jako byly František z Assisi či Albert Schweitzer, ale i o mnohé další, např. Paula Chansona, „jenž se vášnivě zasazoval o to, aby v křesťanské praxi došlo k rehabilitaci zvířat, a v návaznosti na to se pokusil krátce před poslední světovou válkou založit katolický spolek na ochranu zvířat" (s. 29). Český čtenář má ostatně k dispozici také knihu vydanou Janem Čejkou *Zvířata jsou naši bližní*, kde jsou autory textů, které usilují o změnu zažitého pohledu na zvířata, i teologové a křesťanští myslitelé (např. Charles Birch či Andrew Linzey; bez zajímavosti jistě není ani fakt, že je do knihy zařazena stať Přemysla Pittera).

K údajnému rozdílu v přístupu ke zvířatům mezi „kontemplativním"

Dokončení na str. 3

Kniha je nejvěrnější přítel

Dokončení ze str. 1

životní hodnotové orientace a obohatí čtenářův duchovní život. Je očistná. Termín katarze v dané souvislosti použil už Aristoteles ve své Poetice. Podle něj umění je ztvárněním reality, která má za úkol vyvolávat vzruch, napětí, ale zároveň očistit člověka od některých vášní, citů. Když se soustřeďujeme na děj a události, vžíváme se do vnitřního stavu hrdinů, pociťujeme jisté uvolnění napětí, přichází klid. Čtoucí poznává život a problémy jiných lidí, rozvíjí svou empatii, své zájmy. Promýšlí nejrůznější dilemata mezilidských vztahů. V neposlední řadě proměňuje svou hodnotovou orientaci, učí se tvořivě, nově a neotřele řešit konfliktní situace. Záleží na jeho psychice, nashromážděných zkušenostech, prožitcích. Svoji roli ovšem hraje i čtenářův charakter, vůle a sebevýchova.

Knihami jsme podle J. A. Komenského spojeni s nejlepšími lidmi všech dob a národů. Jsou pilníkem moudrosti, brusem rozumu a vedou člověka ke zbožnosti.

Olga Nytrová

Historik Rudolf Holinka a dílo Petra Chelčického

Letošní šedesáté výročí předčasného úmrtí historika Rudolfa Holinky (1899-1953) jistě stojí za vděčnou připomínku jeho díla, zvláště pokud jde o přínos k dějinám husitského myšlení. Jihočeský rodák křesťanského zaměření se soustředil na dvě zájmové oblasti – počátky křesťanství a českou reformaci. Po absolvování pražské filozofické fakulty, kdy byl jeho učitelem prof.Josef Pekař, působil nejprve jako docent na univerzitě v Bratislavě, aby se posléze stal profesorem středověkých dějin na Masarykově univerzitě v Brně.

Filosoficky vzdělaný historik se výrazně zasloužil o hlubší poznání myšlení Petra Chelčického na základě znaleckého rozboru jeho díla. Vydal Chelčického traktáty (1940), které doprovodil promyšleným výkladem jeho názorů na společnost v širokých dobových souvislostech. Tato Holinkova práce základního významu si zaslouží ocenění pro svůj trvalý přínos nejen jako editorský počin, ale neméně pro svůj citlivý a pronikavý rozbor Chelčického myšlení, se znalým porozuměním pro složité teologické otázky. Holinkovo dílo je v tomto ohledu nepominutelné pro historiky a teology zabývajícími se Petrem Chelčickým a jeho názory, které znamenají trvalý vklad do vývoje české reformace.

Jistě sehrál svou roli i Holinkův jihočeský původ, když se ve své první knize „Sektářství v Čechách před revolucí husitskou"(1929) zaměřil na postižení názorových zdrojů reformního myšlení. Výklad založil na snaze vystihnout situaceimezi lidovými vrstvami v jižních Če-chách, ale i v širších vazbách na evropské sektářství. Promyšlenou snahu o pochopení kořenů husitské revoluce pak představuje další krok jeho bádání. Studie „Církevní politika arcibiskupa Jana z Jenštejna"(1933) rozebírá složité vztahy mezi konciliárním hnutím a papežstvím v průmětu do sporů Jenštejna s králem Václavem IV. a na řešení otázky poměru mezi světskou a církevní mocí. Důležitý přínos znamenal Holinkův objev – „Nová betlémská postila M. Jakoubka ze Stříbra"(1951). Z ní pak přesvědčivě doložil svědectví o úsilí Matěje z Janova, aby v průběhu latinské mše byla čtena evangelia a epištoly česky. Znamená to významnou zprávu pro dějiny českých lekcionářů i počátků české bohoslužby. Z objevené postily také Holinka uvedl ve známost Jakoubkovy argumenty pro konání bohoslužeb v národním jazyce, z let 1416-17. Životopisným portrétem Jana Žižky přispěl Holinka do populárně zaměřeného sborníku „Hrdinové a věštci českého národa"(1948), který redigoval. V něm najdeme i Holinkovy literární profily dalších osobností, jako biskupa Vojtěcha, Karla IV. a Jana z Jenštejna.

Tím se dostáváme k Holinkovu badatelskému zájmu o počátky křesťanství u nás. Nepochybně jeho bratislavské univerzitní působení přispělo k soustředění na studium uherských štěpánských legend a tudíž i na zrod křesťanství na Slovensku v 10. století („Sv. Svorad a Benedikt, světci Slovenska",1934 a „Vita S.Stephani regis",1938). Odtud směřoval Holinkův badatelský přesun na okruh legend vojtěšských, tedy k problematice české. Dílčími studiemi přispěl k postižení slavníkovské Libice, jako druhého krystalizačního střediska vedle pražského přemyslovského sídla. Libici také považoval za zprostředkovatelku vztahů mezi západním a východním křesťanstvím („K česko-ruským vztahům v 10. století",1952). Holinka tak badatelsky směřoval k základnímu dílu o sv. Vojtěchovi a počátcích křesťanství v českých zemích. Završení tohoto úsilí mu však nebylo dopřáno. Výsledkem soustavného studia tematicky se stala jen populární, leč přínosná knížka „Svatý Vojtěch" (1947).

Nedílnou součástí Holinkovy tvorby je také pozornost, věnovaná jeho fakultnímu učiteli prof. Josefu Pekařovi. Ujal se redigování sborníku „O Josefu Pekařovi" (1937), vydaném Univerzitou Karlovou a Českou akademií věd a umění k úmrtí velkého českého dějepisce. Sám do ní přispěl stěžejní studií „Dílo Josefa Pekaře". Podařilo se mu v ní kriticky rozebrat Pekařovo historické myšlení a pojetí dějin v souvislostech jak českého dějepisectví, tak evropských historických teorií.

Zdrženlivé kritické úsudky, snaha o pochopení osobnosti spolu s výrazově prostým, leč jednoznačným vyjádřením, byly charakteristické pro celé dílo R. Holinky. Citlivý a jemný analytik, lidsky zřejmě snadno zranitelný, se dožil pouhých čtyřiapadesáti let. Zemřel uprostřed svých tvůrčích sil. Pamětníci uvádějí, že na jeho předčasné smrti se neblaze podílely neutěšené politické poměry padesátých let, promítající se do univerzitní oblasti i šířeji do historické obce. Vědeckou i lidskou podstatu osobnosti prof. Rudolfa Holinky výstižně ve zkratce postihuje historik českého dějepisectví prof.František Kutnar: „klidný racionální úsudek vyznačuje jeho vědecká a popularizační díla i ediční doprovody."

Michal Flegl

Naše recenze

Dokončení ze str. 2

Východem a „technickým" Západem je Chapouthier skeptický i proto, že je někdy pouze teoretický – v konkrétním přístupu ke zvířatům se v asijských zemích mnohdy projevuje větší brutalita než v zemích západních. Na druhou stranu autor přiznává, že příčinou je i to, že se „na Východě i jinde prosadily materialistické systémy inspirované západními modely" (s. 23). Obecně ovšem nepřímo potvrzuje názor Ericha Fromma z jeho proslulé knihy *Mít, nebo být?*, že rozdíl mezi zaměřeností na bytí a vlastnickou orientací (která jako „statek" chápe i přírodu) nesplývá s rozdílem mezi Východem a Západem, spíše tyto dva protichůdné proudy nacházíme v obou jmenovaných kulturních oblastech.

Jádrem Chapouthierovy knihy je pak analýza *Všeobecné deklarace zvířecích práv* z roku 1978, v rámci níž se vě-nuje množství dílčích problémů, z nichž řada se ukazuje být jen obtížně řešitelná (konflikt mezi potřebami/právy jednotlivých zvířat či potřebami/právy zvířat a lidí; ochrana jednotlivců, nebo celých kolonií živočichů apod.). Cennou složkou knihy je poměrně podrobný výčet různých alibi, kterými lidé omlouvají kruté jednání se zvířaty (historické alibi, ekologické alibi, alibi odvolávající se na tradici, estetické alibi, sportovní alibi, rovnostářské alibi, vzdělávací alibi a dietetické alibi). Chapouthier uvádí, že existují také „případy, kdy člověk nepotřebuje pro své zásahy do zvířecích práv hledat jakákoli alibi: totiž tehdy, když si existenci těchto práv ani neuvědomuje. A k tomu, aby si ji uvědomoval, ‚používá' dva prostředky: zastírání reality a rozmělňování odpovědnosti" (s. 68). Autor je zároveň přesvědčen, že stejné prostředky „(alibi, zastírání reality, rozmělňování odpovědnosti) člověk používá při špatném zacházení s jedinci vlastního druhu a při jejich týrání" (s. 70). Se všemi Chapouthierovými vývody jistě nemusíme souhlasit („nový" vztah ke zvířatům lze například založit i jinak než na sporné koncepci „zvířecích práv"), ale v každém případě je jeho kniha nepřehlédnutelným příspěvkem k dané problematice, který dobře poslouží nejen jako první vstup do tématu lidského postoje ke zvířatům, ale také má potenciál obohatit ty, kdo se tímto tématem zabývají dlouhodoběji. Bez užitku nebude kniha ani pro čtenáře, které zajímá obecná otázka práv.

Jan Zámečník

Kristus v nás? *(Ko 1,27) Ř 7,1-6; 8,1-4*

Apoštol Pavel, jeden z Bohem povolaných svatých, to jest oddělených služebníků evangelia, naznačuje bohatství od věků skrytého tajemství mezi námi pohany, jímž je Kristus ve vás, bratři a sestry, ta naděje slávy. Kristus v nás a my v Kristu je Božím konáním, Božím dílem při nás, "novým stvořením" (2 K 5,17).

Bytostnou proměnu osobnosti skrze víru v Krista popisuje Pavel jako Kristův radikální vstup do její vnitřní podvojnosti (Ř 7,1n). Jako stvořil Bůh muže a ženu, aby byli jedno (Gn 1,27;2,24), tak shledává apoštol mužskou a ženskou složku psychiky jedince navzájem ve vztahu, který přirovnává k patriarchálnímu manželství a mluví o "bytí v těle". Psychologicky tuto představu dvou v jednom, třeba jako polaritu vlastností, nebo dialektiku autority a protestu, ega a superega a pod.., neupřesňuje. Říká jen: "Dokud jsme byli v těle (ve stavu své přirozenosti), žádosti hříchu skrze Zákon provozovaly svoji moc v našich údech k nesení ovoce smrti" (Ř 7,5).

O svém přirozeném "bytí v těle", kdy byl sám svůj, a zápas s tou mocí v sobě prohrával (Ř 7,14), mluví jako o neblahé minulosti až do chvíle, kdy zasažen pravdou o sobě, poznáním sebe sama tváří v tvář utýranému i oslavenému Kristu, sám sobě zemřel. Přirozenou celistvost oné podvojnosti roztrhl ve smyslu prorokovy výzvy: "Roztrhněte srdce vaše, a ne roucha vaše..." (Jl 2,13).

Totéž předpokládá o křesťanech v Římě, že do toho roztržení své identity přijali Krista: Bytostně jsme se v intimitě svého vědomí a života spojili s jiným. Jakože Zákon změnu svazku muže a ženy připouští jen v případě smrti, tak "umrtveni Zákonu skrze tělo Kristovo" (Ř 7,4), neboli jakožto viníci jeho utrpení a smrti ze Zákona mrtví, v pokání věříce žijeme z jeho vzkříšení. Dal nám sebe za nás. Tak nás od nás vykoupil. "Jsme toho, který z mrtvých vstal, abychom ovoce nesli Bohu" (Ř 7,4).

Smrtí zákonického věznitele v nás jsme obživeni k novému trvalému svazku se Vzkříšeným. Apoštol znovu slavnostně vyhlašuje ŽIVOT ze smrti v Kristu: "Osvobozeni jsme od Zákona, když umřel ten, v němž jsme byli drženi ("spoutáni" ČEP), tak abychom sloužili v novotě ducha, a ne ve vetchosti litery" (Ř 7,6).

Vzpomíná, jak přirozeným "bytím v těle" se trápil milovník Zákona, Saul Tarzenský, až k zoufalému: "Bídný já člověk! Kdo mne vysvobodí z toho těla smrti?" Přes upřímnou snahu žil rozpolcen v rozhádanosti sama se sebou: "Tentýž já sloužím tomu i onomu: Zákonu Božímu i zákonu hříchu... Až, díky Bohu, vysvobozen skrze Jezukrista, Pána našeho... už žádné to i ono. Zákon Ducha života v Kristu Ježíši mne vysvobodil od zákona hříchu a smrti (Ř 8,2). Duchem živi, Duchem i chodíme v jistotě jeho dětí.

V Luhu nad Morání

s.j.h.

Svíčka paní Marlis

Paní Marlis Siegrist má na starosti církevní vyučování dětí v jednom švýcarském kantonu. Na kurzu pro učitele nedělních škol popsala malý obřad, který se – jak říkala – hodí na zahájení shromáždění, už pro předškolní děti. Děje se při něm toto:

Děti, podívejte!

Škrtnutí zápalkou a přikročení ke svíčce.

Teď tu svíčku zapálím a ona se rozsvítí.

Zažehnutí svíčky.

Pomalé přiblížení dlaní z obou stran k plameni.

Krásně svítí a hřeje... Když vidím plamen, pomyslím na Boha.

Jde zřejmě o obřad vytvořený „umě-le", nikoli převzatý z tradiční liturgie. Zdá se mi dobře psychologicky promyšlený, ostatně už v minulém století teologové některých protestantských církví cílevědomě „zavolali" psychologii na pomoc při snahách lépe pochopit a pěstovat církevní liturgii.

Paní Siegrist pracuje ve švýcarské reformované církvi, tedy v té, která je nositelkou „nejčistší" kalvínské tradice. Zajímal jsem se, kde se právě v této církvi bere nový zájem o liturgii. Víme přece, jak právě Kalvín zatočil s veškerým obřadnictvím. Pověděl jsem, jaké rozpaky ve většině našich sborů – protože kalvínská tradice u nás převládla – působí už jen svíčka na stole Páně při bohoslužbách. („Jen abychom nebyli jako katolíci!") K tomu paní Siegrist: V naší církvi bývalo použití svíčky při bohoslužbách zakázáno. Ale asi před třiceti lety vedení církve změnilo názor, a použití svíčky naopak doporučilo.

Nejde ovšem jen o svíčku. Profesor Filipi, který vytrvale upozorňuje na chudobu naší liturgie v běžné sborové praxi, cituje ve své nedávno vydané knize „Pozvání k oslavě" slova Karla Bartha z roku 1932. Tento teolog naříká nad „stále rostoucím zplaněním, nudností a bezvýznamností moderního protestantismu, jemuž ... se ztratila celá třetí dimenze, dimenze tajemství." Ano, jde o tajemství, bez kterého je naše zbožnost – promiňte silnější výraz – jaksi „placatá".

Příliš spoléháme na slovo, které se dá vyjádřit písmeny. Zapomínáme, že i symbol je slovo, a to slovo zvláštního, nenahraditelného druhu. Právě symbol hovoří o tajemství, které nelze „odtajnit" či „prozradit" běžnými slovy, před kterým je možno jen mlčky setrvat a čekat, otevřít se mu („Očekávej na Hospodina!"). Katolíci nám někdy vyčítají, že jsme proměnili chrám v přednáškovou síň – a bojím se, že v tom mají kousek pravdy.

Ve věku kolem dvanácti let, když začínají kriticky myslet, odmítají evangelické děti – až příliš často – chodit do kostela. Má to řadu příčin. Jedna z nich je, že to, co jsme je naučili a co přijaly jako slovní informace o daných skutečnostech (doslovně chápané biblické příběhy, katechismové poučky), se pod rozumovou kritikou snadno hroutí. Jde o krizi víry, kterou dnešní děti prodělávají dříve a projevují svobodněji než děti předchozích generací; ty se totiž snadněji podřizovaly vůli rodičů a zůstávaly, mnohé z nich se pak propracovaly ke zralejší, uvědomělejší a niternější osobní víře.

Překonat tuto krizi! Smysl pro tajemství víry, prožitek, který dětem zprostředkuje právě symbol a obřad, to je něco, co je schopné odolat té kritické skepsi, jež je vývojově normální, ale v našich podmínkách, při našem způsobu katecheze, snadno vede k trvalému odpadnutí.

Svíčkový obřad paní Siegrist je jen malým příkladem liturgické katecheze, po které volá profesor Filipi. Je třeba pěstovat (také u dospělých) vědomí, že bohoslužba je slavnost, například zdůrazněnou obřadností jejích pevných složek. Když se rozhlédneme po našich sborech, najdeme tu a tam v práci s dětmi drobné aktivity, např. vzetí za ruce nebo symbolické pohoštění, které jsou něčím mezi hrou a obřadem; obřad je ostatně – psychologicky viděno – něco jako vážná, velmi vážná hra. Je na co navazovat, je co zkoušet a rozvíjet, jestliže se na to cílevědomě zaměříme.

Pavel Říčan
www.pavelrican.cz

O křesťanských hodnotách i o politice

MVDr. Pavel Bělobrádek, Ph. D. je od roku 2010 předsedou KDU – ČSL. Děkuji mu za ochotu zodpovědět právě pro čtenáře našeho týdeníku několik otázek o životě, křesťanství i politickém působení.

**** Období bez účasti KDU-ČSL ve sněmovně vám, zdá se, prospělo. Vypadá to, že pro některé vaše kandidáty bude šance nahradit členy nepopulární a s všelijakými skandály spojené zástupce nynějších vládních stran.***
Analytici odhadují, že při 60-80 milionech Kč investovaných do kampaně můžeme přesáhnout deset a více procent. Tyto peníze nemáme, takže jako reálný vidím prostor pro KDU-ČSL v oblasti 6-9 %, kterých jsme historicky dosahovali.

**** Vaší straně v těch minulých dobách byl vyčítán snad až příliš široký koaliční potenciál, abych použil ne zrovna hezký, ale zažitý výraz. Máte představu, s kým a na čem byste mohli spolupracovat a s kým byste se naopak vůbec nechtěli zaplést?***
Rozhodně odmítáme spoluúčast, či závislost na hlasech extremistických stran jako jsou komunisté nebo neonacisté. U ostatních je to záležitost programových priorit. Představíme limity, jejichž nepřijetí do programového prohlášení vlády znamená naši neúčast ve vládě. Být při tom a tvořit to nemusíme za každou cenu.

**** Představujete se jako středová strana, která se snaží v české politice prosazovat sociálně tržní hospodářství s věrohodným křesťansko-demokratickým a konzervativním programem. Můžete jmenovat několik „křesťanských" témat, kterým se chcete v praktické politice věnovat? Případně i naznačit jak?***
Zodpovědnost a solidaritu. Každý se má povinnost postarat sám o sebe a svoji rodinu, ale i o bližního, tedy o toho, kdo se sám o sebe postarat nemůže. Ne nechce, ale nemůže. Solidaritu jasně odlišujeme od socialismu a levicového rovnostářství. Angela Merkelová měla na svých stránkách heslo „Svoboda, spravedlnost, solidarita". Myslím, že to je celkem trefné, včetně důrazu na právní stát, který u nás, bohužel, těžce pokulhává. V oblasti lidské důstojnosti, funkce manželství a rodiny, není moc co měnit. Vnímáme změny ve společnosti, ale to neznamená, že jsme z nich nadšeni a že je pokládáme za přínosné pro společnost. Jako velké nebezpečí vidíme demografický deficit. Dle dr. Fialy, demografa z VŠE, nás tímto tempem porodnosti a přistěhovalectví bude za sto let pouhých 5 milionů a dva miliony přistěhovalců. Zde je příčina problémů důchodového a zdravotního systému. Ubývá dětí, tedy budoucích plátců pojištění. Jenže ODS a TOP 09 neřeší příčiny, ale pouze následky, a to špatně.

**** Neprojevuje se odpor značné části veřejnosti k tzv. „církevním restitucím" i ke straně, která má „křesťanská" ve svém názvu?***
Svým způsobem to jistě hendikep je, ale to, že nás nikdy nebudou všichni milovat, to je křesťanům slíbeno už v evangeliích, tak trochu se to vztahuje i na politiku. Navíc musíme voličům ukázat, že jsme kompetentní i na poli ekonomickém, sociálním, zdravotním atd.

**** Když jsme u této ožehavé otázky – jak mělo podle vás to vypořádání s církvemi vypadat a jak mělo být i procedurálně uskutečněno, aby se ty vzedmuté vášně trochu uklidnily?***
Domnívám se, že byla dost podceněna komunikační stránka věci. Navíc, především katolická církev za dvacet let neuměla přesvědčit občany o svojí užitečnosti. To, že si málokdo spojí církev s charitou či školstvím, je chyba také církve, ne pouze občanů. Zákon není úplně šťastně napsán, ale jde spíše o to, aby už konečně církve a náboženské společnosti byly od státu odloučené i finančně.

**** Zaznamenal jsem vaši snahu o bezkonfesijní charakter vaší strany... Což je dost logické a je to vstřícné gesto k lidem, kteří s vámi sdílejí mnohé hodnoty, ale nejsou křesťany. Nepovede to však k větší nečitelnosti vaší strany?***
Domnívám se, že ne. Křesťanské hodnoty jsou moderní už dva tisíce let, a v podstatě vždy byly. Jsou univerzální, a proto přijatelné pro každého člověka dobré vůle. Ve straně máme mnoho evangelíků - např. předsedou senátního klubu je evangelík, vím i o členech evangelikálech, ale agnostici jsou spíše výjimkou. Jde spíše o voliče. Aby pochopili, že nejsme stranou tzv. křesťanskou (pouze křesťanů pro křesťany), ale stranou právě těch křesťanských, přesněji křesťansko-demokratických hodnot. Těmi jsou tvrdá a poctivá práce, rodina, solidarita a zodpovědnost za sebe i za svět.

**** Věřím, že jste vstoupil do politiky s úmyslem přispět k tomu, aby se v České republice žilo lidem lépe. Není však pochyby o tom, že většinou jsou zde lidé zklamaní z vývoje v posledních letech, že na ně dolehají existenční problémy, že začínají i státu chybět peníze např. na zdravotnictví a sociální programy. Uvědomuji si, že ty problémy současného světa jsou složité, ale měl byste na závěr nějaké povzbuzující slovo, trochu radostnější výhled?***
Mnozí křesťané, včetně katolíků, volí levicové strany, mnozí naopak pravicové neoliberální strany. Lze říci: spíše podle kapsy, než čeho jiného. Vím to i proto, že např. moje maminka je evangelička, takže toto prostředí docela znám také. I přesto věřím, že přes různé politické názory dokážeme najít společné priority, které budou vnímány a fungovat skutečně jako sůl nebo kvas. A platí to ve společnosti obecně i v politice. Protože ani my nejsme dokonalí a děláme chyby. I my nejsme imunní k pokušení. Ale rozhodně si to uvědomujeme a umíme rozlišit, co je dobré a špatné. Musíme dělat maximum, abychom se přiblížili k ideálu, kterým Pán Ježíš je, i když víme, že toho na zemi nedosáhneme. Přesto nesmíme nikdy rezignovat na to, ideálu se blížit. Snad potom budeme vzorem i ostatním. Jak říkal básník Ivan Diviš: „Ježíš nesmírně lidstvo povýšil tím, že na něj nakladl nesplnitelné požadavky." Každý den před sebou máme výzvu, abychom byli lepší a v krizových okamžicích neselhali. To, že máme ideál, cíl a mantinely, je naše velká výhoda. V životě obecně i v politice.

Ještě jednou děkuji za rozhovor a přeji Vám i straně, kterou vedete, aby se vám dobré věci dařily a mohli jste prosazovat to, co by bylo celé naší vlasti a jejím občanům ku prospěchu.

Bohumil Kejř

ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ
STŘEDISKO CHOTĚBOŘ

Rodinné rekreace v Chotěboři 2013

Kuratorium Evangelického střediska Chotěboř připravilo na letošní prázdniny následující termíny pobytů:

Termíny běhů:	Vedení běhu:	Zaměření:
1. běh 29. 6. – 6. 7.	ses. far. M. Zemánková	rekreace – Víra a světlo
2. běh 6. 7. – 13. 7.	ses. far. N. Čejková	rodinná rekreace
3. běh 13. 7. – 26. 7.	ses. far. E. Plzáková	hudební
4. běh 27. 7. – 3. 8.	br. far. L. Červenka	rodinná rekreace
5. běh 3. 8. – 10. 8.	br. far. O. Pellar	rodinná rekreace
6. běh 10. 8. – 17. 8.	ses. far. A. Lavická	rodin.rekreace – rukodělný kurz
7. běh 17. 8. – 28. 8.	ses. far. J. Potočková	rodinná rekreace

- je možné se přihlásit i na dva i více běhů za sebou
- více informací je možné získat ve vašich sborech a na naší internetové stránce
- uzávěrka přihlášek je 30 dubna 2013

Přihlášky přes internet na stránce http://es-chotebor.evangnet.cz (platí pro zájemce, kteří byli v posledních letech ve středisku na rekreaci)

Přihlášky potvrzené sborem, zasílejte na adresu:
Ing. Petr Černý, Jateční 712, 280 02 Kolín IV

Inzerce

Farní sbor ČCE v Miroslavi nabízí práci a zázemí faráři/farářce s nástupem od léta 2014.
Kontakt: kurátor sboru
Ing. Jindřich Mach,
e-mail: jindra.mach@seznam.cz.
mob: 737838886.

č. 6

Pozvánky

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve k účasti na ekumenické bohoslužbě ke Dni Země v úterý 23. dubna 2013 v 19.00 h v pražském kostele Nejsvětějšího Salvátora (u Karlova mostu). Kázáním poslouží br. kazatel Jáchym Gondáš z Bratrské jednoty baptistů, zpívat bude pěvecký soubor Gabriel. Po bohoslužbě cca od 19.50 h následuje beseda s P. RNDr. Markem O. Váchou, zaměřená k letošnímu tématu ES ČKA "Život se rodí ze smrti".

JNe

* * *

Evangelikální teologický seminář kurzy pro veřejnost Horizonty 2013 Církev a islám
MUSLIMOVÉ A EVANGELIUM
11. května, ETS Praha
Kurz vedený zkušeným lektorem je určen všem, kteří se chtějí seznámit s naukou islámu a rádi by muslimům dosvědčili Kristovu lásku. Kurz je pořádán spolu s Komenského institutem a Univerzitním křesťanským hnutím.
Online přihlášky a další detaily: www.etspraha.cz: Horizonty - Kurzy pro veřejnost

* * *

Smíšený pěvecký sbor Cantante a Náboženská obec CČSH Holešovice Vás zvou na neděli 21. 4. 2013 od 19 h do Husova sboru (Farského 3, Praha 7) na Velikonoční ozvěny - setkání s hudbou a slovem.
Na programu vokální skladby H. Purcella, D. S. Bortňanského, P. I. Čajkovského, J. Hanuše a dalších autorů spolu s černošskými spirituály.

Bohoslužby

Seniorát jihočeský

Českobratrská církev evangelická

České Budějovice, Ne 9.00
tř. 28. října 28, f David Nečil, f Daniel Freitinger

Jindřichův Hradec, Ne 9.30
Bratrská 129/IV, f David Balcar

Písek, Ne 9.00
Fügnerovo nám. 48, f Jiří Ježdík

Soběslav, Ne 9.30
ul. 28. října 277/II, f Richard Dračka

Strmilov Ne 10.00
Studenská 382, a f. David Balcar

Tábor, Ne 9.30
Bílkova 963/3, a f Richard Dračka

Volyně, Ne 10.00
Lidická 124, f Hynek Tkadleček

Církev bratrská

České Budějovice, Ne 9.00
J. Š. Baara 64, k Svetozár Slavka

Husinec, Ne 10.00
Kostnická 85, k Pavel Fér

Písek, Ne 9.30
Tyršova 15, k Ondřej Kyml

Tábor, Ne 9.30
Bechyňská 2, k Petr Jareš

Bratrská jednota baptistů

České Budějovice, Ne 9.30
U Hvízdala 11, k Jaroslav Hrůza

Evangelická církev metodistická

Bechyně, Ne 15.00 (1.3.5. ECM; 2.4. ČCE)
Čechova 284, f Josef Červeňák

České Budějovice, Ne 9.00
Palackého náměstí (Husův dům CČSH), f Pavel Hradský

Protivín, Ne 9.00
Mírová 171, f Josef Červeňák

Týn nad Vltavou, Ne 11.00
Komzákova 416, f Josef Červeňák

Třeboň, Ne 9.00
Seifertova 449, Husova kaple,
f Pavel Hradský

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

13/2013

24. dubna 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 2. května 2013

Z obsahu

* *Ještě Bible*
* *O občanském sdružení Exulant*
* *Karel Trusina - vzpomínka*

Poselství k neděli Cantate

Doufati budu, a nebudu se strašiti.

Iz 12,2b podle Kral.

Prorocké slovo je mimořádné. Stojí za ním autorita Slova shůry, které přemáhá i ostych a nejistotu svědka. Jak jinak porozumět slovům naděje a písni chval v čase nejistot, bázně a úzkosti? Chmury se táhnou nad dějinami církve, o níž Izajáš ví, že je "jako chaloupka v zahradě tykevné" (1,8).

Církev selhávající, neslavná, a přesto sloužící. Jména vladařů se střídají a nad mnohými zní jen slovo " ale nečinil toho, což pravého jest před Hospodinem" (2 Kr 16,2).

Z Janova evangelia zní ozvěnou, že svět ve zlém leží. Čtenář Písma však ví, že "svět" u Jana je všechno Boží stvoření, které spěje k soudu, a proto ta bázeň a úzkost. Kdo obstojí?

Jen naděje, zrozená z víry, se nebojí, nepodléhá úzkosti ani v životě osobním, ani si nezoufá nad cestou dějinami, která je tak křivolaká. "Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal (J 3,16). Izajáš tak daleko neviděl. Před očima má jen ostatky, které Hospodin s láskou uchovává (Iz 1,9). Přeběhnou staletí a Ježíš Nazaretský bude procházet Palestinou i Galileou a z jeho úst budou znít slova zaslíbení "Kdežkoli se shromáždí dva neb tři ve jménu mém".

Bylo a je jich mnohem více. A ti všichni jsou svědky moci, která přemáhá zlé. Ano, i smrt. Ale než k ní došlo, zaslíbil Ježíš těm,"které mu Otec dal," Ducha pravdy, Přímluvce. Bratří říkávali - pouto lásky. A s ním přichází i ujištění: Doufejtež, já ť jsem přemohl svět (J 16,33). Slovo evangelia je silnější než slovo soudu. Proto je mocí k životu bez úzkostí a důvodem vděčných písní chval.

František Pavlis,
farář ČCE, Ostrov nad Ohří

Evangelický kostel v Poličce

Nové tělo vzkříšeného Krista

Smrt stále triumfuje, má zde neomezenou moc. Proměňuje každého člověka v prach. Ani největší hrdinové se jí nedovedou vzepřít, ani největší miliardáři ji nejsou schopni podplatit.

Jak jsme vděční, že do tohoto světa, kde smrt triumfuje, přišel Pán Ježíš Kristus, svedl bitvu se smrtí a zvítězil. Můžeme proto s Pavlem radostně volat: *„Smrt je pohlcena, Bůh zvítězil. Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň? Chvála buď Bohu, který nám dává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista.“*

Evangelista Lukáš popisuje (L 24,36-49) důležitou událost, kdy Pán Ježíš - vítěz nad smrtí - se zjevil svým učedníkům. Je pozoruhodné, jak učedníci reagovali, když se jim Pán Ježíš po vzkříšení náhle zjevil. Čteme, že se ho *„zděsili a byli plní strachu“*. Místo aby se radovali a s nadšením ho vítali, byli zděšeni. Ptáme se, proč se zděsili a proč byli plní strachu? Důvodem byla skutečnost, že Pán Ježíš přišel mezi ně zvláštním způsobem. Nepřišel do jejich místnosti dveřmi, ale náhle stál uprostřed nich. Nedovedli pochopit, jak tam vešel. To je pro normální fyzické tělo člověka naprosto nemožné. A to se stalo vždy, když se Pán Ježíš zjevil učedníkům nebo ženám. Vždy byl mezi nimi náhle, okamžitě, bez příchodu. Je tedy logické, že si mysleli, že to je jen jeho duch.

Ani se nedivíme, *že se zděsili a byli plní strachu!* Když se člověku zjeví nějaký „duch“, tak je to vždy něco mimořádného, na co člověk není připraven, co člověka vyděsí, protože duch je bytostí z jiného světa. Proti duchovní bytosti je člověk naprosto bezmocný. A učedníci byli opravdu vyděšeni.

Za Ježíšova veřejného působení byli učedníci několikrát svědky, jak Pán Ježíš vzkřísil mrtvého člověka – dceru Jairovu, mládence z Naim, anebo Lazara. Vždy bylo probuzeno ze smrti jejich fyzické tělo. Když vstali z mrtvých, tak se pohybovali normálně jako každý jiný člověk. Když šli, bylo slyšet jejich kroky.

Po vzkříšení Pána Ježíše tomu bylo úplně jinak. Pán Ježíš se jim zjevoval náhle, bez viditelného příchodu. Dveře byly zavřeny, neotevřely se, a on byl náhle mezi nimi. Jan to popisuje takto: *„Učedníci byli ze strachu před Židy shromážděni za zavřenými dveřmi. Ježíš přišel a postavil se uprostřed nich.“* Byli tedy pevně přesvědčeni, že to je jeho duch.

Dokončení na str. 2

Děti, kostel a nedělka

„Bratře faráři, naše děti s námi nechtějí chodit do kostela, že je to tady nebaví. Nedalo by se s tím něco udělat?“ Takovouto otázku si běžní evangeličtí rodiče nedovolí položit. Lidé jsou rádi, že vůbec faráře mají, však desítky sborů jsou neobsazené. Jinak tomu bude, až si budeme své faráře platit sami. Jednak budeme mít – podobně jako je tomu např. v Německu – nenulovou farářskou nezaměstnanost, jednak sám fakt, že sbor „pojede za naše peníze“, pozmění mentalitu laiků. A dělat by se s tím ovšem dalo leccos.

Tak za prvé:

Sboroví pracovníci, počínaje duchovními, by si především museli osvojit alespoň základy PEDAGOGICKÉ A VÝVOJOVÉ PSYCHOLOGIE. Tady vidím mezeru, kterou nám pomůže pochopit pohled do historie. Psychologie se rozešla s teologií a filosofií přibližně před půldruhým stoletím. Vztahy byly dlouhou dobu napjaté. Například Sigmund Freud, zakladatel psychoterapie, viděl své poslání v tom, „vyhnat Boha z duše“, podobně jako ho – tak byl Freud přesvědčen – vyhnal Galilei z vesmíru a Darwin z přírody. Ani tehdy to ovšem nebylo jednoznačné. Hned Freudův osobní přítel, švýcarský farář Pfister, viděl v psychoanalýze obdobu lučavky královské. Ta, jak známo, rozpustí nečistoty, podobně jako psychoanalýza „rozpustí“ iluze a pověry – a zbude čisté zlato víry. Napětí ovšem přetrvalo. Dodnes jsem občas žádán, abych věřícímu člověku, který potřebuje psychoterapii, doporučil věřícího psychologa. Není to zbytečné. Patří sice k základům psychoterapeutické techniky i etiky zůstat neutrální k jakémukoli náboženství pacienta, ale považuje-li terapeut pacientovu víru za škodlivou iluzi, je nakonec velmi těžké tuto neutralitu dodržet. Ostražitost je tedy na místě, zašla však příliš daleko, mj. vinou (či zásluhou?) Karla Bartha, který použití psychologie v teologii vetoval.

Opětné sbližování psychologie s teologií postupovalo zvolna, u nás – snad v důsledku toho, že za komunismu byla oficiálně povolena jen tzv. marxistická psychologie – ještě pomaleji než za naší západní hranicí.

Dokončení na str. 2

Aktualita

Ještě k restitucím

Řadoví členové církve nebyli zatím nijak zvlášť informováni o probíhajících či snad již uzavřených restitučních jednáních. První soustavnější informací je proto zřejmě až stať bratra Bohumila Kejře v 10 - 11. čísle letošních Kostnických jisker. Chci zde nyní upozornit na tři otázky, které zůstávají podle mého názoru nadále otevřeny:

První závažnou otázkou je, komu budou patřit restituované prostředky, a to ať již peněžní nebo ostatní (věcné, právní atd.). Chápeme-li restituce jako náhrady za církvím "ukradené" majetky, měly by tyto prostředky přejít na vlastníky, což byly zřejmě ponejvíce sbory: Teprve ty by o jejich dalším použití měly rozhodovat. Pokud se snad uvažuje o tom, že peněžní úhrady se automaticky přesunou na farářský fond a ostatní do správy synodní radě, bylo by to nesprávné.

Zadruhé postrádám ujištění o tom, zda a jak zůstanou církvím zachovány dosavadní hospodářské výsady. Pokud by církve měly nově platit daně z příjmů a z majetku (včetně far, kostelů, hřbitovů, budov sociálních ústavů atp.), rovnalo by se to jejich likvidaci.

Poněkud speciální otázku tvoří postavení "klientů" v domovech odpočinku: Sami mezi ně s manželkou patříme. Máme uzavřenu smlouvu, na jejímž základě jsme opustili dosavadní byt, zlikvidovali jeho vybavení a svěřili se doživotně ústavu. Pokud se předpokládá možnost, že církevní sociální zařízení nebudou schopna svým závazkům dostát, budu nucen požádat o výpomoc, respektive o náhradu škody. Je nesnadno říci, kolik takových případů se vyskytne. Znamená to však, že část restituovaných prostředků by měla zůstat vyhrazena i pro řešení takovýchto závazků.

Ilja Herold
iherold@centrum.cz

Z církví doma i ve světě

Ekumenická rada církví vyzývá k zapojení do Noci kostelů 2013

Milé sestry, milí bratři,obracíme se na vás se srdečným pozváním k účasti na významné a již tradiční ekumenické události Noc kostelů.
Tento unikátní projekt vznikl před lety v Rakousku a nyní se již čtvrtým rokem koná i u nás. V letošním roce se uskuteční v pátek 24. května na celém území České republiky.
Hlavním cílem Noci kostelů je přiblížení křesťanství, církve a víry nejširší veřejnosti. Brány kostelů, chrámů, kaplí, sborů a modliteben se otevírají v nezvyklou dobu a stanou se nejen atrakcí pro poznávání, ale především prostorem pro setkání. Během večera vcházejí do církevních objektů lidé věřící i nevěřící. Nabízí se tak jedinečná příležitost, jak jim představit nejen architekturu a historii místa, ale především církevní společenství, které ho spravuje a přebývá v něm. Tento misijní rozměr je důležitou skutečností a Noc kostelů se stává prostředkem, jak zvěstovat evangelium tam, kde se nám to jindy příliš nedaří. Nabízený program je zcela volitelný a záleží na možnostech a silách daného společenství, co připraví. Mohou to být komentované prohlídky, koncerty, výstavy, divadlo, společné zpěvy, modlitby...
Sestry a bratři, věříme, že se k Noci kostelů v letošním roce přihlásí i další společenství náležející k církvím sdruženým v Ekumenické radě. Velký zájem veřejnosti svědčí o tom, že se vykročilo správným směrem, návštěvnost každým rokem narůstá, v loňském roce bylo dosaženo 400 tisíc vstupů. Důle-žitým rozměrem je bezesporu i to, že Noc kostelů je projektem, v němž křesťanské církve postupují jednotně, a je tak příležitostí k prohloubení spolupráce a vzájemnosti.
Veškeré podrobnosti k přihlašování najdete na www.nockostelu.cz.
Budete-li potřebovat poradit se zařazením k patřičné diecézi nebo pomoci s přihlášením, kontaktujte prosím Zuzanu Dvořákovou, tel. 776 599 977 nebo mail zdvorakova79@gmail.com.

Těšíme se na spolupráci!

Tým Ekumenické rady církví v ČR

Děti, kostel a nedělka

Dokončení ze str. 1

Nicméně už před převratem bývali psychologové zváni, aby přednášeli ve sborech, a i mezi faráři byl populární např. vynikající Erich Fromm (u nás jakžtakž trpěný, protože se snažil být marxistou). V devadesátých letech minulého století k nám dorazila zejména humanistická psychologie, v níž je mnoho prvků „sekularizované teologie". Někteří faráři udělali pozitivní osobní zkušenost, když se se svou neurózou obrátili k psychoterapeutům. Velký krok kupředu znamenal importovaný klinicko-pastýřský výcvik, který prodělaly desítky duchovních. Nejaktuálnější novinkou je konečně konjunktura farářské supervize, která je odvozena z psychoterapeutických technik a pracuje zejména s těmi profesními problémy duchovních, jež souvisí s jejich emocemi a motivací.
Mělo by dojít i na pedagogickou a vývojovou psychologii, která je pro duchovního méně osobně atraktivní než psychoterapie a její odvozeniny, ale je stejně potřebná. Nedovedu si představit lepší návazný bod pastorace v rodinách než zasvěcený rozhovor o rodičovských radostech a starostech, včetně radostí a starostí při vedení k víře. A problém absence dětí ve shromáždění, jakmile si troufnou postavit se rodičovské vůli, je stále akutnější, u nás i jinde v Evropě. Představa (omlouvám se za nadsázku), že děti, které chodí s rodiči do kostela, přes jejich odpor nějak dotlačíme či dotáhneme do konfirmačního věku, pak jim farář vyloží učení naší církve, aby mohly řádně uvěřit, a tím je zapojíme mezi dospělé křesťany, se rovná, jak by řekli staří Bratří, „opovážlivému spoléhání na milost Boží". Rozhodující je, jak dokážeme zaujmout předškolní a školní děti, jak ke sboru přilnou a zapustí kořeny. Kostelní nuda je strašlivá ďáblova zbraň. – Dost šmejdím po internetu, poptávám se koho mohu, a ve sborech, kam se dostanu osobně, drze nakukuju, jak tam tu nedělku vedou, a zdá se mi, že – řečeno decentním schůzovním výrazem – máme značné rezervy.
A nyní za druhé:
Velmi se přimlouvám za to, aby nedělní práce s dětmi byla pro sbor TOP PRIORITY. Dětské bohoslužby! Ano, první píseň (pokud možno blízká dětem slovy i melodií) společně s dospělými, aby se potvrdilo, že všichni patříme dohromady. Pak by ale měla pokračovat paralelně bohoslužba pro dospělé a pro děti jako dva rovnocenné a stejně důležité „proudy".
Jako ideální prostředí pro dětské bohoslužby si představuji něco mezi kaplí a klubovnou, místnost, kde by se děti mohly cítit doma a kam by si troufly pozvat i kamarády z nevěřících rodin. Duchovní by měl sloužit střídavě v jednom a druhém proudu. A do dětského proudu by – podle vlastního ad hoc rozhodnutí – odcházeli i někteří dospělí; často, ale ne nutně, by to byli rodiče.
Představa, že dospělí, kteří propasou kázání, budou podstatně ochuzeni, je mylná. Vynahradí jim to obecenství s dětmi, jejichž reakce při výkladu i účast na modlitbě a na zpěvu přítomné dospělé (kteří se mohou zapojit) potěší, povzbudí, někdy dojme, a také poučí. (Na nedělku přirozeně navazuje domácí katecheze dětí a vnoučat, přítomných i nepřítomných.) A kázání si většinou mohou přečíst na internetu.
Dobrým nakročením ve směru, kterým hledím, jsou rodinné bohoslužby, konané v některých sborech jednou měsíčně. Je to jakýsi kompromis mezi bohoslužbami pro dospělé a pro děti. Myslím, že je na čase udělat pár kroků dál.

Pavel Říčan
www.pavelrican.cz

Nové tělo vzkříšeného Krista

Dokončení ze str. 1

Pán Ježíš věděl, co si učedníci myslí, že se jim zjevuje jen jako duch. On však byl mezi nimi opravdu v těle. Proto jim to musel nějak dokázat. Dal jim dva důkazy.
Především chtěl, aby se ho dotýkali. *„Podívejte se na mé ruce a nohy; vždyť jsem to já. Dotkněte se mne a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti, jako to vidíte na mně."* Tato nabídka byla pro ně jistě překvapením. Určitě se ho dotýkali. Viděli a nahmatali, že má opravdu maso a kosti. Jan zapsal, že jim ukázal také ruce i bok. Když viděli na rukou zahojené rány po hřebech a na boku zahojenou ránu po probodení kopím, tak viděli, že to je skutečně on.
Jaký byl výsledek jejich přesvědčení po předložení důkazu? Čteme zvláštní slova: *„Oni tomu pro samou radost nemohli uvěřit a jen se divili."* Je pozoruhodné, že nemohli uvěřit pro radost!
Pán Ježíš jim proto nabízel ještě druhý důkaz: *„Máte tu něco k jídlu?"* Podali mu kus pečené ryby. *„Vzal si a pojedl před nimi."* To byl rovněž mocný důkaz, že má opravdové tělo. Určitě se z toho radovali.
Apoštol Petr připomněl tento zážitek v domě Kornelia v Cesareji: *„Bůh jej však třetího dne vzkřísil a dal mu zjevit se – nikoli všemu lidu, nýbrž jen svědkům, které k tomu předem vyvolil, totiž nám; my jsme s ním jedli a pili po jeho zmrtvýchvstání."* Byl to úžasný zážitek. Učedníci večeřeli, Pán Ježíš se jim zjevil a pak večeřel s nimi. To byl skvělý důkaz, že je mezi nimi skutečně ve svém těle. Opravdu vstal z mrtvých! Stačily jim tyto dva důkazy? Některým ano.
Při každém setkání, které s Kristem prožili, bylo pro ně vždy největší záhadou, že se jim zjevil náhle a pak jim zase náhle zmizel. A oni měli obrovský problém. Kladli si otázku: Jak se může tělo člověka náhle objevit a pak zase náhle zmizet a stát se neviditelným?
Když se pak ve 40. den po vzkříšení s učedníky loučil, začal se náhle zvedat ze země a vznášel se vzhůru k nebesům; všichni si uvědomovali, že to jeho vzkříšené tělo je opravdu jiné; hmotné tělo je přitahováno zemskou přitažlivostí a nemůže se samo zvedat k obloze.
Všichni si jistě kladli otázku: Jaké je vlastně to jeho vzkříšené tělo, že se ho můžeme dotýkat, může jíst, a pak náhle zmizí beze stopy, anebo se vznáší vzhůru k nebesům? Přitažlivost zemská už pro ně neplatí? To je lidsky nevysvětlitelné. A právě v tom je zázrak Ježíšova vzkříšení.
Celé tajemství vzkříšení Ježíšova těla odhalil Pán Pavlovi. Pavel to vysvětluje křesťanům v Korintu pomocí podobenství. Do země vložíme zrno, ale po nějaké době nevzejde ze země zrno, ale vzejde rostlina, která je ve své podstatě oním zrnem, ale v úplně jiné podobě.
Pavel pak píše korintským křesťanům, že podobně je tomu s Kristem. Do hrobu bylo vloženo tělo hmotné, ale z hrobu vystoupilo tělo duchovní. *„Zasévá se tělo přirozené, vstává tělo duchovní."* (1 K 15,44) Je tedy jasné, že při vzkříšení Kristova těla došlo k novému stvořitelskému činu.
Kristovým vzkříšením začala nová kapitola Božího stvoření v dějinách lidstva. Zde se stalo něco naprosto nového, co se nestalo nikdy před tím. V 1 K 15,20 čteme: *„Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kteří zesnuli."* Vstal tedy v naprosto jiném těle.
Apoštol Pavel celé tajemství nového těla vysvětluje a říká, že to tělo Ježíše bylo vzkříšeno jako „tělo duchovní." Je to tedy opravdu tělo, ale je to tělo duchovní. Je úplně jiné než naše nynější tělo. Je to tělo, které se může zhmotnit i odhmotnit, může jíst a nemusí jíst. Zákony hmoty už pro toto tělo neplatí. Už není poutáno zemskou přitažlivostí. Takové tělo už nepodléhá času, nestárne a je věčné. Je dokonalé. To je něco neslýchaného.
Takové tělo je opravdovým zázrakem Božím. Je to něco naprosto nového, co dosud neexistovalo. Ježíšovo vzkříšení je nový stvořitelský čin. Proč to Pán Bůh udělal? Protože tímto stvořitelským činem připravil novou budoucnost pro všechny lidi, kteří uvěří v Ježíše Krista jako svého Spasitele. Myslel tedy na novou budoucnost člověka. Zázrak nového duchovního těla je určen všem spaseným lidem.
Všechna těla věřících lidí prožijí jednou stejný zázrak, že budou vzkříšena v duchovní kvalitě, jakou má nyní tělo Kristovo. Apoštol Pavel napsal velmi důležitá slova: *„Tak je to i se zmrtvýchvstáním. Co je zaseto jako pomíjitelné, vstává jako nepomíjitelné. Co je zaseto v ponížености, vstává v slávě. Co je zaseto v slabosti, vstává v moci. Zasévá se tělo přirozené, vstává tělo duchovní."* (1 K 15,43) A pak apoštol dodává něco nádherného: *„A jako jsme nesli podobu pozemského, tak poneseme podobu nebeského."* (1 K 15,49) V těle hmotném jsme podobní Adamovi, v těle duchovním budeme podobní Pánu Ježíši Kristu.
I Pán Ježíš o tom hovořil, když měl rozhovor se saduceji: *„Lidé přítomného věku se žení a vdávají. Avšak ti, kteří byli hodni dosáhnout budoucího věku a vzkříšení z mrtvých, nežení se ani nevdávají. Vždyť už nemohou zemřít, neboť jsou rovni andělům a jsou syny Božími, poněvadž jsou účastni vzkříšení."* (L 20,34)
Mnozí lidé si kladou otázku, kdy se to stane, kdy dostaneme nové tělo. Apoštol Pavel dostal odpověď i na tuto otázku: Bude to ve chvíli, kdy Kristus přijde pro svou církev.
Pro mnohé křesťany to bylo tajemstvím. Pán toto tajemství odhalil Pavlovi: *„Hle odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni, naráz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti a my živí proměněni. Pomíjitelné tělo musí totiž obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost."* (1 K 15,51-52)
„První vstal Kristus, potom při Kristově příchodu vstanou ti, kdo jsou jeho." (1 K 15,23) V dopise Filipským 3,20-21 napsal: *„My však máme občanství v nebesích, odkud očekáváme i Spasitele, Pána Ježíše Krista. On promění tělo naší ponížености v podobu těla své slávy silou, kterou je mocen všecko si podmanit."* A v 1 Te 4,16-17 napsal: *„Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchváceni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem."*
Apoštol Pavel prožíval v hmotném těle, které nazýval stanem, mnoho trápení. *„Pokud jsme totiž v tomto stanu, sténáme pod těžkým břemenem, neboť nechceme, aby z nás bylo svlečeno naše pozemské tělo, nýbrž aby přes ně bylo oblečeno nebeské, aby to, co je smrtelné, bylo pohlceno životem."* (2 K 5,4) Velmi se těšil na chvíli, kdy se to uskuteční.
Skrze vzkříšení Pána Ježíše máme dvě úžasné jistoty. Při vzkříšení dostaneme dokonalé duchovní tělo, které nebude stárnout, nebude prožívat únavu a žádné trápení. Bude duchovní, dokonalé a věčné! V novém duchovním těle budeme mít společnou budoucnost s Pánem Ježíšem, který nás přijme navždy do své Boží slávy, jako svůj vyvolený lid.
Čeká nás tedy nádherná budoucnost. Buď mu za to dík a sláva. Vytrvejme ve službě Pánu Ježíši, rozšiřujme nabídku jeho spásy a oslavujme ho každý den za dokonalou záchranu člověka.

St. Kaczmarczyk

Legendy a fakta kolem Luthera

(Kulaté reformační výročí se blíží)

„Zde stojím a nemohu jinak." – Slova připisovaná Lutherovi nejsou věrným a doslovným citátem, ale pozdějším shrnutím reformátorova postoje na říšském sněmu ve Wormsu (1521). To vykrystalizovalo z polemiky mezi Margot Kässmannovou (jež za Evangelickou církev v Německu tlumočí veřejnosti Lutherův odkaz) a historikem Hartmutem Lehmannem. (Lehmann Kässmannové vytkl, že o Lutherovi nekriticky šíří legendy, Kässmannová oponovala, že legendy často postihují pravdivé jádro významných událostí.)
Blíží se kulaté výročí Lutherova reformačního vystoupení z roku 1517! „Countdown" (stále dramatičtější odpočítávání zbývajícího času) se vyznačuje čilou aktivitou. Nezůstalo při polemice o wormském sněmu. Renovován byl dům v městě Eisleben, kde reformátor zemřel, a související stálá výstava (existující od 19. století) byla podstatně rozšířena. (Ani názory na zdařilost tohoto počinu nejsou jednotné.)
Badateli Andreasi Baudlerovi se navíc podařilo ve výmarském státním archivu objevit vyúčtování cestovních nákladů, z něhož vyplývá, že Luther 1.dubna 1522 na několik dní přerušil pobyt ve Wittenbergu. (Je poté doložena Lutherova přítomnost na kazatelně ve Wittenbergu 6. dubna 1522.) Dosavadní představu o tom, že Luther se tenkrát zdržoval ve Wittenbergu nepřetržitě padesát dní, je tudíž třeba poopravit. Podle Baudlera Lutherův doposud neznámý „trip" svědčí mimo jiné o Lutherově těsné součinnosti se světskou vrchností v dobách před německou selskou válkou (1524–1525).

František Schilla

Arnošt z Pardubic a církevní reforma

Arnoštu z Pardubic, prvnímu pražskému arcibiskupovi, je věnována zásadní monografie, s podtitulem „Arcibiskup-zakladatel-rádce“ (nakl. Vyšehrad 2008). Její autorkou je prof. Zdeňka Hledíková, historička specializující se na církevní dějiny pozdního středověku, zvláště na české církevní dějiny. Kniha o Arnoštovi se čestně řadí mezi její další objevné práce základního významu, např. o biskupovi Janu IV. z Dražic či o pražských koncilech a synodách předhusitské doby. K syntetickému pohledu na život a dílo Arnošta z Pardubic přistoupila připravena výsledky svého badatelského úsilí, vyjádřenými řadou analytických studií.

Z. Hledíková věnuje zevrubnou pozornost Arnoštovu původu i jeho mládí. Arcibiskupův otec Arnošt st. pocházel z drobné zemanské šlechty zřejmě ze severovýchodních Čech a působil v královské službě v Kladsku, tehdy součásti Českého království. Z tohoto prostředí tedy vzešel Arnošt ml., kterému se základního vzdělání dostalo již v Kladsku, tedy v území, k němuž zřejmě získal citový vztah na celý život a kde je také pohřben – ve farním kostele Nanebevzetí P. Marie, nikoliv tedy v pražské katedrále sv. Víta, jak by se předpokládalo (zemřel 30. června 1364). Pokud jde o nejasné datum Arnoštova narození, přiklání se Z. Hledíková důvodně k roku 1305. Arnošt tedy nedosáhl věku šedesáti let.

Na celý život mladého Arnošta ovlivnila studia na italských univerzitách v Bologni a v Padově i dlouhodobý pobyt na papežském dvoře v Avignonu. Zvolení pražským biskupem po návratu do Čech roku 1343, tedy právě před šesti sty sedmdesáti lety, bylo rozhodující pro jeho další život. O rok později se stal prvním pražským arcibiskupem a jako rádce Karla IV. se výrazně podílel na zakladatelských aktivitách, mezi něž patřila nejen výstavba Svatovítské katedrály, ale také založení Nového Města pražského i stavba Karlštejna a stanovení jeho ideové náplně.

Arnošt, stoupenec reformních snah a vzdělaný odborník v církevním právu, soustředil pozornost na organizační i duchovní život nově založené arcidiecéze. Jako základ pro církevní reformy považoval vytvoření a důsledné uplatňování právního řádu. Proto se v desetiletí 1349-59 intenzivně věnoval tvorbě normotvorných aktů. Z jeho iniciativy tak vznikly církevně správní instituce, usilující o zavedení pevného řádu do života církve. Tento řád, založený na teologických a patristických základech, měl sjednotit všechny církevní instituce. Vyznačoval se reformní snahou o stanovení povinností pro jednotlivce i instituce, vedoucích k soustředění na vnitřní život církve. Z. Hledíková zasvěceně líčí vznik a podstatu činnosti nově vzniklých centrálních arcibiskupských úřadů, určených k výkonu pravidelné správy arcidiecéze. Ustálení nových správních orgánů a jejich pravidelná činnost znamenalo upevnění stability a jistoty veřejných poměrů.

Arnoštovi ovšem nebyly instituce účelem, ale prostředkem k realizaci reformy ve vlastním slova smyslu. Prvotním záměrem řádu samého mělo být vytváření právní jistoty jako podkladu pro plnější náboženský život. Nestačily pouze formy a pravidla křesťanského života. Rozhodující pro život křesťana byl přece jejich obsah! Arnošt si tuto skutečnost plně uvědomoval a tak inicioval a podporoval činnost reformně zaměřených kazatelů. Zřejmě jeho zásluhou byl do Prahy povolán augustinián Konrád Waldhauser, jehož kázání v kostele sv. Havla na Starém Městě se setkala s mimořádným ohlasem. Stejně tak Arnošt podporoval Miliče z Kroměříže, „otce české reformace“. Když se kanovník Milič, arcibiskupův pomocník, v roce 1363 vzdal svého úřadu, aby se mohl cele věnovat činnosti prostého kazatele, nalezl u Arnošta pochopení. Arcibiskup sice litoval odchodu svého spolupracovníka ale umožnil mu na arcibiskupském panství v Horšovském Týně několikaměsíční přípravu pro nastávající kazatelské působení. Za úvahu stojí teze Z. Hledíkové, že Arnoštem založené instituce připravily půdu rozvoji reformních snah.

Důležitá je kapitola zaměřená k postižení lidské osobnosti Arnošta z Pardubic, snaha dobrat se podstaty jeho osobní zbožnosti. Tato část si v díle Z. Hledíkové zaslouží zvláštního ocenění pro svůj citlivý a porozumivý přístup. Důležitou roli pro Arnoštův duchovní život znamenala mariánská zbožnost. Jejím vnějším projevem byla také iniciativa pokud jde o vznik mariánských obrazů a liturgických předmětů. Barokní období dokonce představilo Arnošta také jako řezbáře mariánských sošek. K tomu bych doplnil, že proslulá soška P. Marie na Svaté Hoře byla podle legendy vyřezána právě Arnoštem. Soška z hruškového dřeva je datována do druhé poloviny 14. století s tím, že jde o dílo lidového, neškoleného umělce. Uchovávána prý byla v arcibiskupově kapli na hradě v Příbrami, Arnoštem založeném. Charakter dílka i datace skutečně nevylučují Arnoštovo autorství. V Lomnici nad Popelkou je v kostele Proměnění Páně za další Arnoštovo dílo považován dřevěný vyřezávaný krucifix.

Kniha Z. Hledíkové je provázena obsáhlým poznámkovým aparátem. Ten představuje nejen odkazy na prameny a literaturu, ale také podrobnosti a doplňky k hlavnímu textu. Tím se vlastní výklad stává souvislým a čtivým. Monografii o Arnoštu z Pardubic je třeba ocenit jako výrazný přínos pro české církevní dějiny pozdního středověku s tím, že výsledky Arnoštova působení významně přesáhly hranice své doby.

Michal Flegl

Naše recenze

Anthony Peake et al (eds), Hledání smyslu v zážitcích blízkosti smrti. Praha: Triton, 2012, 262 s.

Téma zážitků blízkosti smrti (*near--death experiences*) je v povědomí českých čtenářů spojeno zejména se jménem amerického lékaře Raymonda Moodyho, který se touto problematikou začal intenzivně zabývat v 70. letech. Od té doby se výzkumu této oblasti věnovala v různých zemích světa řada odborníků. Sborník *Hledání smyslu v zážitcích blízkosti smrti* mapuje, co se v bádání o zážitcích blízkosti smrti odehrálo za posledních přibližně 40 let, a zamýšlí se i nad některými dalšími souvislostmi a dílčími tématy. V knize se opět otevírají mnohé otázky, např. ta, zda jsou zážitky blízkosti smrti vizí „zásvětí“, nebo jen představy chemicky vyvolané lidským mozkem při umírání či v situaci krize. Tuto otázku se v knize snaží zodpovědět bývalý kardiolog Pin van Lommel, jenž pečlivě prověřuje časté fyziologické teorie (nedostatečné zásobování kyslíkem, zatížení oxidem uhličitým, psychedelika aj.). Lommel nakonec dochází k závěru, že fyziologické teorie nejsou přesvědčivé, a proto je třeba opustit „současný materialistický názor na vztah mezi mozkem a vědomím“ (s. 120).

Zajímavým příspěvkem je kapitola nazvaná „Diverzita zážitků blízkosti smrti napříč kulturním spektrem“, která prokazuje, že zážitky blízkosti smrti se do určité míry liší podle kulturní oblasti. Např. v Japonsku lidé často viděli řeky či rybníky, v Indii se zase lidé během klinické smrti mnohdy setkávali s vládcem smrti Jamarádžou či jeho posly. Tyto odlišnosti však neznamenají, že by zde neexistovalo jádro, které je společné všem zážitkům. Autoři příslušné kapitoly upozorňují např. na studii Allana Kelleheara, který má za to, že všechny zážitky blízkosti smrti obsahují dva prvky: přechod do období temnoty a po vstupu do „jiného světa“ setkání s „jinými bytostmi“ (s. 79).

Na různých místech sborníku také nalezneme informace o výzkumech, které se týkají účinku zážitků blízkosti smrti na toho, kdo je prožil. Vliv těchto zážitků lze shrnout do tří oblastí: „změna osobnosti a hodnotových měřítek; změna postoje k náboženství; změna postoje k smrti“ (s. 56). Lidé po zážitku blízkosti smrti prožívají hlubokou přeměnu, která je vede k většímu altruismu, toleranci a soucitu, prohlubuje se jejich spiritualita, zároveň ovšem klesá jejich zájem o institucionalizované náboženství, respektive formální rituály; také do značné míry nebo úplně ustává jejich strach ze smrti. Na druhé straně se objevily i případy, kdy byl zážitek pro jednotlivce v nějakém ohledu traumatický – těžce se vyrovnávali s tím, že se jim okolí posmívalo nebo je nechápalo, obtížně integrovali zážitek do svého života, nebo negativně prožívali, že se museli vrátit do „běžné existence“, v krajních případech dokonce docházelo k sebevražedným pokusům.

Neopomenutelnou součástí sborníku je příspěvek teologa Paula Badhama, který se snaží zasadit fenomén zážitku blízkosti smrti do náboženských souvislostí. Badham zde prozrazuje vliv svého učitele, významného teologa a religionisty Johna Hicka, neboť se nesoustředí pouze na křesťanství, ale zvláštní pozornost věnuje i jiným náboženstvím. Je překvapivé, že zážitky blízkosti smrti se snaží zasadit zejména do rámce představ buddhismu Čisté země (amidismu). Badham doplňuje svým opatrným, ale vstřícným postojem k zážitkům blízkosti smrti další střípek do mozaiky názorů, které má k dispozici český čtenář, jenž se zajímá o význam těchto mezních zkušeností pro náboženství. Tomuto čtenáři lze také sborník *Hledání smyslu v zážitcích blízkosti smrti* vřele doporučit jako podnětnou a místy i znepokojivou četbu. Vhodným doplňkem jsou potom příslušné pasáže z knih *Život po smrti: důkazy od Dineshe D'Souzy* (nakl. Ideál, 2010) a *Věčný život?* od Hanse Künga (nakl. Vyšehrad, 2006).

Jan Zámečník

Ranní slovo

Český rozhlas 3 – Vltava nabízí opravdu mnoho krásných kulturních pořadů. Také křesťané mají z čeho vybírat. Čas nedělního rána je věnován Božímu slovu. Pořad Ranní slovo začíná v 7.35 a je o biblických textech křesťanské liturgie. Jsou to texty, které nás provázejí celým církevním rokem. Tento dvacetipětiminutový výklad připravuje a otázky klade Petr Vaďura. Hosty tohoto pořadu je mnoho znalců Písma a jsou z nejrůznějších církví. Myslím, že každý, kdo toto slovo poslouchá, má z něj velký užitek a je to opravdu dobrý začátek nedělního dne. Rannímu slovu předchází a také následuje duchovní hudba s výkladem, takže všestranný užitek. Doporučuji.

Jan Trnka

Vzkříšený a jeho náhražky

Lidové evangelické církve jsou na tom dnes proto tak špatně, protože v jejich životě přichází stále více zkrátka „vertikála“. Jejich aktivity se týkají v podstatě tří oblastí: politiky, sociální sféry a kultury. Žádná z těchto oblastí samozřejmě není pro církev tabu. Ježíš Pilátovi sice říká „moje království není z tohoto světa“, starozákonní proroci si však osobovali právo kárat úlety svých králů i svého lidu. Výrok apoštola Petra „více je třeba poslouchat Boha než lidi“, je nepochybně také politikum. Sociální povahu mělo v rané církvi zřízení sedmičlenného týmu jáhnů, kteří dostali v jeruzalémském sboru za úkol dbát na spravedlivé rozdělování prostředků ze společné pokladnice. Je ovšem zajímavé, že tito jáhni ze své sociální služby utíkali do kazatelské. Platí to přinejmenším o Štěpánovi a o Filipovi. Dnes je ten pohyb v církvi právě opačný. Největší problém je asi s kulturou. Pomineme-li uměleckou výzdobu jeruzalémského chrámu a hudební doprovod bohoslužeb, není v Bibli nic, co by církev pasovalo na patronku umění.

Církevní angažovanost v politice, sociální sféře a kultuře je pokusem zaplnit nějak prázdnotu, která v církvi vzniká v důsledku resignace na víru ve vzkříšení. Navenek se tato víra z kazatelen sice nepopírá, v kázáních však výrazně převažují moralizující texty a jejich ještě více moralizující výklady. O Velikonocích, kdy se tématu vzkříšení nelze vyhnout, sice přeříkáme pár liturgických formulí, zazpíváme nějakou starobylou píseň, naše mysl si však od tohoto tématu stejně drží distanc. Tušíme, že otevřeně odmítnout víru ve vzkříšení by vyvolalo zemětřesení, které by církev nemusela přežít. Na druhou stranu se v nás proti této víře naše ratio vzpírá. Naši skepsi přitom neustále přiživuje tlak našeho sekularizovaného prostředí. – Před nedávnem nám sociolog Zdeněk Nešpor vykládal na pastorální konferenci, jak se na nějakém parlamentním setkání představitelé církví předháněli ve vypočítávání svých politicko-sociálně-kulturních aktivit. Působilo to na něj podle jeho slov tak, jako by o nic jiného v křesťanské církvi nešlo.

Do podobné situace, v jaké jsme, se zřejmě kdysi dostal i sbor v Korintě. Je poučné připomenout si, co mu apoštol píše: „Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí.“ Církve, v nichž se zvěst o Ježíšově vzkříšení stala problémem, nutí pud sebezáchovy uhýbat do náhradních poloh. Zpočátku se přitom může zdát, že se nám podařilo vyhmátnout něco životaschopného. Naše prohlášení přebírají média a sekulární okolí nám tleská. Ovšem jen do chvíle, než jim naše počínání zevšední. A to je jen otázka času. Čím více sil věnujeme své angažovanosti v „horizontále“, tím méně nám jich zbývá na udržení „vertikály“. Typický vývoj je takový, že se liberální evangelické církve transformují na spolky s etickým nábojem. Ty se pak dále rozplývají, až v nich zbudou jen ti, kteří jsou za svou etickou angažovanost placeni. Církve vzešlé z reformace vždycky hledaly inspiraci pro svůj život v prvotním křesťanství. To nestavělo ani na politice ani na sociální činnosti ani na kultuře. To žilo z víry v Ježíšovo vzkříšení!

Toto mystérium má totiž nejuniversálněji co činit s lidským životem. Ježíšovo vzkříšení totiž otevírá dveře našemu vzkříšení. Je určitě dobré žít ve spravedlivé společnosti, v únosných sociálních poměrech a v kulturním prostředí. Pokud však člověk před sebou vidí jako jedinou alternativu budoucnosti zmar, přivádí ho to i v nejoptimálnějších podmínkách k zoufalství. Naprosto prvořadým úkolem křesťanské církve je proto zvěstovat, že „ačkoli v Adamovi všichni umírají, v Kristu všichni dojdou života“. Nebude mnoho médií, která to budou tlumočit, ani mnoho těch, kteří nám budou tleskat. Ale bude pár těch, které to zachrání pro život! V horizontálních aktivitách je církev zastupitelná. V těch, které zvedají lidskou mysl vzhůru, nikoli. Kdo jiný člověku nezakrývá hrob, a přesto mu zprostředkuje tolik síly, že nerezignuje na život? Žít odpovědně a současně radostně svou přítomnost může jen ten, kdo ví, že má před sebou budoucnost. Máme-li v Kristu naději, která život z jeho horizontály zvedá vzhůru, máme předpoklad prožít své dny odpovědně a přitom radostně.

Emanuel Vejnar

Vzpomínka na starostlivého bratra faráře

Koncem února uplynulo 35 let od úmrtí evangelického faráře Bedřicha Henycha. Do služby farního sboru ČCE Hořice nastoupil 1.prosince 1931. Tehdy měl sbor více jak 1000 členů, tzn. hodně práce nejen v místě sboru v Hořicích, ale také v diaspoře. Hořický sbor měl 10 kazatelských stanic, které farář Henych pravidelně navštěvoval. Byly to: Vysoké Veselí, Vojice, Lázně Bělohrad, Mlázovice, Ostroměř, Miletín, Boháňka-Skála, Rašín, Mžany a Nový Bydžov.

Všude kázal, učil, zakládal pěvecké kroužky a nacvičoval sborový zpěv. Nečekaly ho zástupy lidí, často to byly jen malé skupinky horlivých jednotlivců - ony věrné „ostatky“, o nichž se píše 25x v Bibli. Ty představovaly ve všelijakých kritických obdobích kontinuitu, než se zase lidé z různých důvodů začali rozpomínat na Boha. Všude byl očekáván s radostí, neboť přinášel dobrou zprávu o Ježíši a jeho lásce k nám lidem. Někde se lidé scházeli k bohoslužbám ve školách, někde v hospodských místnostech a někde v rodinách.

Na Boháňce-Skále v pohostinné „ville“ u Holečků, kde farář Henych s místními založil dvouhlasý pěvecký kroužek a nácvik písní doprovázel hrou na housle. V Lázních Bělohradě se scházeli u spisovatelky Leontýny Mašínové, členky Jednoty bratrské. Byla autorkou trilogie o J. A. Komenském.

V Mlázovicích v rodině u Jelínků.

V Ostroměři chod kazatelské stanice zajišťoval inspektor ČSD bratr Návesník, dalším pilířem byl bratr Kejř, majitel pivovaru v Oboře. Jeho syn se stal specialistou na husitské právo a byl jmenován komturem papežské stolice za nové pojetí Husova procesu. Kromě toho na několika školách vyučoval evangelické náboženství. V tom mu pomáhali katecheti.

Po druhé světové válce, když zde v Hořicích bylo zřízeno gymnázium, stal se tu prvním profesorem latiny. Do tohoto gymnázia nastoupil jako student jeho syn Daniel Henych, pozdější farář ČCE.

Hlavní kazatelskou stanicí byl Nový Bydžov, kde bylo několik desítek lidí - účastníků bohoslužeb. Ty se konaly v neděli odpoledne na židovské radnici, což byl řadový dům nedaleko synagogy. Členové usilovali o to, aby měli vlastní sbor a svého faráře, což se v roce 1941 stalo a sbor se osamostatnil. Tím tam skončila služba faráře Henycha.

Dvakrát v naší Československé republice nastal velký přesun lidí. První přesun byl po odstoupení Sudet Velkoněmecké říší rozhodnutím čtyř velmocí v Mnichově v září 1938. Lidé se z pohraničí narychlo stěhovali do vnitrozemí. Po válce v roce 1945 nastal přesun lidí zpět do pohraničí, ze kterého byli Němci odsunuti do Německa. Tak ubylo několik set členů hořického sboru.

Po „Vítězném únoru“ 1948, kdy se vlády ujali komunisté, začalo postupné omezování činnosti církví a projevila se nepřízeň státu. 14. října 1949 přijalo Národní shromáždění zákon o hospodářském zabezpečení církví státem. Ten měl ve svých důsledcích postupně omezovat a likvidovat náboženské společnosti. Duchovní dostávali nízké platy od státu, za které stát požadoval slib věrnosti lidově demokratickému a následně socialistickému zřízení.

Vykonávání úřadu faráře bylo možné jedině s udělením státního souhlasu prostřednictvím krajských a okresních církevních tajemníků.

Následkem tohoto nátlaku, který se projevoval ve sdělovacích prostředcích, ve školách, zaměstnáních i ve veřejném životě, reagovalo mnoho lidí vystoupením ze sboru i z církví, neboť křesťanství bylo prohlašováno za tmářství a zpátečnictví a mnoho lidí bylo pro svou víru persekvováno. Tlak na církve se stupňoval dalšími novými nařízeními a kdo nebyl pevný ve víře – odpadl. Také náš sbor z rozhodnutí krajského a okresního církevního tajemníka nesměl být už obsazen po odchodu faráře Bedřicha Henycha do důchodu 30. dubna 1961. Byl pouze administrován z Jičína jeho synem jičínským farářem Danielem Henychem. Fara byla z rozhodnutí Městského národního výboru v Hořicích obsazena nájemníkem.

Toto rozhodnutí bylo změněno až v roce 1968 v následku změn politické situace ve státě, kdy bylo schváleno obsazení hořického sboru a do Hořic se přistěhoval farář Josef Koláčný s rodinou.

Díky tomu, že farář Bedřich Henych i po svém odchodu do důchodu neztratil státní souhlas k výkonu své funkce, několikrát se ujal za svého syna bohoslužeb v naší modlitebně.

Bratr farář Bedřich Henych zemřel 27. února 1978 ve věku 77 let, pohřeb se konal 3. března téhož roku z modlitebny za velké účasti lidí.

To je vzpomínka na našeho starostlivého faráře a dobrého člověka.

Oldřich Nekvinda

Novinky z Kalicha

Právě jsme vydali text **O ustanovení služebníků církve** jako osmý svazek studijní řady *Acta Reformationem Bohemicam Illustrantia* – překlad nejdůležitějšího textu, který vzešel ze styků reformátora Martina Luthera a českých utrakvistů na počátku dvacátých let 16. století.

Lutherův dopis *De instituendis ministris ecclesiae* z roku 1523 obsahuje stručný návod na řešení situace, do níž se česká církev pod obojí dostala tím, že zůstala od časů kompaktát věrná římskému svěcení svého kněžstva. Luther zde vyzývá politické špičky Starého Města pražského k vybudování církve nezávislé na Římu.

Překlad Buriana Sobka z Kornic (1523) edičně připravil církevní historik Ota Halama ve spolupráci se studenty Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Text doprovázejí dobové ilustrace a faksimile.

108 stran,
cena 120 Kč (v eKalichu 96 Kč).

www.ekalich.cz/produkt/1498-O-ustanoveni-sluzebniku-cirkve/index.htm

Pozvání na seniorskou dovolenou v Chotěboři

Každoročně v druhé polovině června pořádá Pražský seniorát ČCE týden pro povzbuzení těla i ducha v evangelickém středisku v Chotěboři. Ten týden je určen zejména pro seniory, ale může přijet i kdokoliv mladší, kdo má zájem. A nejen z Pražského seniorátu. Mnozí bratři a sestry jezdí do Chotěboře pravidelně každým rokem. Těchto pár řádků je určeno hlavně těm, kteří tam ještě nebyli.

Evangelické středisko Chotěboř leží uprostřed krásné čisté přírody. Na velké louce stojí čtyři přízemní budovy, z nichž jedna slouží jako kuchyně a jídelna a zároveň také společenská místnost. Ubytování ve dvoulůžkových pokojích je prosté, pěkné. Příslušenství je společné, k dispozici je také koupelna pro invalidy. Třikrát denně se podává domácí strava, bývá i odpolední svačina. Den začíná a končí pobožností s biblickým výkladem. Večer bývají zajímavé kulturní programy. Vzpomínám jen namátkou na koncert D. Rejchrta spojený s recitací veršů, na přednášku s promítáním M. Vymětala o problémech severočeských Romů nebo na zasvěcené výklady M. Nekvasila o hudbě a hudebních skladatelích. Pravidelně se pořádá táborák s opékáním buřtů a s programem. Jeden den bývá autobusový výlet do některého zajímavého místa v okolí. V minulém roce to bylo město Polná s bohatou židovskou a křesťanskou tradicí. Pobyt v Chotěboři je nejen dobrou a milou příležitostí pro setkávání a sdílení, ale i možností užít si krásné přírody přímo ve středisku nebo na procházkách v okolí. A proto neváhejte a přihlaste se včas.

Jana Jasná, FS ČCE Praha-Dejvice

Pobyt se koná od pátku 14. 6. do neděle 23. 6. Pro pražské účastníky je k dispozici autobus z Prahy až do střediska a zpět.

Cena pobytu: 2.700,-Kč.

Přihlášky: Dana Rotkovská, FS ČCE Libčice n. Vlt., 233930823, 776798580.

Inzerce

Pronajmu chaloupku u Telče na letní dovolenou (max. 5 osob) - 4.500 Kč/týden.
Kontakt: 776 286 714.

č. 7

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Děčíně nabízí možnost ubytování ve sborovém domě v bytě 1+1 s příslušenstvím. Sborový dům je v centru města, bez zahrady.

Nejbližší okolí města nabízí řadu krásných vycházek, oblíbený plavecký areál a návštěvu ZOO. Děčín je vstupní branou do Českého Švýcarska. Ze vzdálenějšího okolí stojí za zmínku Tiské stěny a Lužické hory. Hosté také navštěvují blízké Drážďany.

Pro početnější rodiny či skupiny mládeže je možné rozšířit možnost pobytu o dvě místnosti v podkroví sborového domu (lůžko 20 Kč).

Poplatky na den v třílůžkovém pokoji (s možností přistýlky): 1 osoba 200 Kč, 2 osoby 300 Kč, 3 osoby 400 Kč, 4 osoby 450 Kč. Dítě nad 6 let 50 Kč, lůžkoviny 30 Kč.

Ve výši výdajů jsou zahrnuty dva poplatky městskému úřadu.
Kontakt:
Bezručova 4, 405 02 Děčín 4,
tel.: 412532217, decin@evangnet.cz

č. 8

Sbor ČCE Nový Jičín nabízí na faře pokoje k rekreaci. (Beskydy, Poodří, řada památek v okolí).
Tel.: 732 638 517, 731 664 545.

č. 9

Pozvánky

Na konferenci internetové evangelizace, která se koná 18. 5. 2013 od 10 do 15 h v Paláci Casa Gelmi (Korunovační 926/30, Praha 2), chceme společně přemýšlet, jak nejlépe přiblížit evangelium všem hledajícím na internetu.

V programu: zajímavé přednášky a vyučování řečníků z ČR i ze zahraničí, občerstvení, panelová diskuse, představení projektu HledamBoha.cz

Řečníci: Arjo de Vroome (Holandsko); Henryk Król (PL); Rastislav Čižmár; Lukáš Targosz; David Novák, aj. Na konferenci je nutné přihlásit se předem, nejpozději do 20. 4. 2013 na webových stránkách: http://pro-mise.cz

* * *

"Bible v životě církve" - takové je téma sjezdu členů a přátel občanského sdružení Exulant, který se koná v sobotu 8. června 2013 v Praze - od 9.30 do 13.00 h ve sboru ČCE u Salvátora a od 15.00 do 16.45 h v Betlémské kapli.

Na programu jsou přednášky o pobělohorských exulantech, Jednotě bratrské a Bibli kralické. Účast přislíbili přednášející Edita Štěříková, prof. Petr Pokorný, Ondřej Macek, bohoslužby povedou emeritní synodní senior Pavel Smetana a Ewa Jelinek. Hudbou poslouží Salvátorský pěvecký sbor a Zvonky dobré zprávy z Ratibořic u Vsetína.

Podrobnější informace na:
exulant.evangnet.cz
pavel.cap@email.cz, kde si můžete zažádat o zaslání plakátku a sjezdové knížky. Jste srdečně zváni.

* * *

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu Cyklus života a smrti v ekosystémech šumavských horských smrčin.

Úvodní slovo pronese prof. RNDr. Pavel Kindlmann, DrSc. (profesor ekologie na Přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity). Beseda se bude konat v úterý 14. května 2013 v 17.30 h v přízemí kláštera Emauzy (Praha 2, Vyšehradská 49).

JNe

Bohoslužby

Seniorát Liberecký

Českobratrská církev evangelická

Česká Lípa – Ne 9 h
Chelčického 1012, f. Tomáš Mencl

Jablonec nad Nisou – Ne 9.30 h
Pod Baštou 10, f. Tomáš Matějovský

Jilemnice – Ne 10 h
Jungmannova 268, f. Jakub Hála

Křížlice – Ne 9 h
Křížlice č. 127, Jilemnice, f. Jiří Weinfurter

Liberec – Ne 9 h
Masarykova 454/22, f. Filip Susa

Libštát – Ne 9 h
Libštát č. 83, f. Blahoslav Matějka

Nové Město pod Smrkem – Ne 10 h
Blahoslavova 325, f. Adam Balcar

Rumburk – Ne 10.30 h, c. 15 h pro rodiny s dětmi
Krásnolipská 540/22, f. Filip Šimonovský, f. Constance Šimonovská

Varnsdorf – Ne 8.45 h
Tyršova 1246/7, f. Filip Šimonovský

Ochranovský seniorát

Jablonec nad Nisou - Ne 9.30 h
Máchova 766/29, f. Dagmar Oupická

Církev bratrská

Liberec – Ne 10 h
Puchmajerova 359/4, k. Pavel Urban

Jablonec nad Nisou – Ne 9.30 h
Smetanova 29, k. Patrik Horváth

Jilemnice – Ne 9 h
Valdštejnská 267

Nové Město pod Smrkem – Ne 10 h
Havlíčkova 787

Bratrská jednota baptistů

Brniště – Ne 14 h
OÁZA Brniště 13, k. Miloš Matys, k. Martina Matysová

Cvikov – Ne 9.30 h
Československé armády, k. Karel Kuc

Jablonec nad Nisou – Ne 9.30 h
Máchova 39b

Liberec – Ne 10 h
Malé nám. 295/7, k. Blahoslav Fajmon

Rumburk - Sv. Helena – Ne 10 h
Sv. Elena 156, k. Václav Peh

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

14/2013

2. května 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 22. května 2013

Z obsahu

* *Vichr a oheň*
* *Co mohl, to udělal*
* *Již více čas nebude*

Poselství k neděli Rogate

Má být církev chudá?

Matouš 5,5–15

„Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich je království Nebes.“

Mt 5,3

Často slyším, jak si dnes lidé kladou otázku: Jaká bude církev v Česku za několik let? Bude bohatá, nebo chudá? Přežije svoji „chudobu“ ?
I zde můžeme vidět, jak je Boží Slovo úžasně nadčasové, svěží – jen z něj umět čerpat!
Co má pro nás zásadní hodnotu? Život je víc než jen pokrm a tělo víc než jen oděv. Nebuďme otroky konzumu – je to otroctví srovnatelné s jakýmkoliv jiným. Míra našeho lidství je v tom, co je pro nás zásadní, čemu jsme ochotni sloužit. Zda má střádání peněz a věcí pro nás spásnou, zajišťující hodnotu. Zda s tím, co máme, jsme schopni se rozdělit? Do jaké míry je nám majetek cílem? Myslím, že hledat záchranu v tom, co mám, či co chci mít, je ta nejsmutnější možná existence.
Ta zásadní pravda, citovaná úvodem biblického textu, vyplývá ze spojení slov: Chudí duchem, protože to jsou lidé očekávající, kteří nelpějí na majetku, kteří mají dost na tom, co mají, nezávidí ostatním. Ježíšova slova navazují svou formou na starozákonní blahoslavenství (Žalm 1,1) *Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků.* 3v. *Je jako strom zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas, jemuž listí neuvadá. Vše, co podnikne, se zdaří.*
Řekněme, že je to taková Boží gratulace těm, kteří se rozhodli více důvěřovat Bohu než lidem. Je v tom vyhlášení nových hodnot smysluplného života. Blahoslavenství nás učí jinak poskládat hodnoty pravého lidství, pravého štěstí. Je v tom obrovská svoboda od pocitu nedostatečnosti. Je v tom nádherná svoboda nechat se považovat svými konzumními bližními za chudého duchem i v tom hanlivém slova smyslu, neboť se změní optika pohlížení na to, co je a co není smyslem šťastného života.

Josef Sliž,
kazatel CB Český Těšín

Ke Dni matek

Vie o nás všetko. Viac, než mnohí iní, a napriek tomu nikdy nesklame.
A nespomína dlho na prečiny. O kom to vravím? Predsa o mame.
Mama. Ten človek, čo najdlhšie mlčí, keď ublížia mu jeho najbližší.
Po každom páde znova chodiť učí. Po každom plači znova utíši.
Mama. Tá večná diakonka skromná. Vyperie, žehlí, sedí nad šitím.
Takejto službe nič sa nevyrovná. No iný život
bol by nebytím
pre ňu, čo trpne pre každý náš krôčik. A dá aj to,
čo sama postráda.
Srdcom je pri nás, kam nevidia oči. Nechce nás
stratiť. Veľmi nerada.
Preto sa bojí snáď viac, než by chcela. Hádam viac,
než my sami o seba.
Snáď myslíme si, žeby nemusela a že nám toľkej
lásky netreba.
Nech neradí a nech sa nevyzvedá. A vtedy mnohý z
nás sa poraní,
keď rady matky za lesk sveta predá. Mama vždy
chcela iba ochrániť.
Potom snáď tuší utajenú bolesť ukrytú hlúpo za
drzosť a chlad.
Pridobre pozná naše srdce holé. Mama, ten človek,
čo vždy vie mať rád.
Prečo to mnohý prineskoro zistí? Prečo sa stala
mnohým privšedná
tak ako breza so šumiacim lístím, tak ako svetlo
každučkého dňa
tak samozrejmé, že ho nevnímame. A zabúdame zaň i
ďakovať.
Ale aj jasný musí zhasnúť plameň a po lete raz
príde inovať.
Tak vážme si ich, kým sú medzi nami. A prosme Boha,
nech bdie pri nich sám.
Veď by sme často v svete boli sami bez našich
dobrých, milujúcich mám.
A tým z nich, Bože, čo už s nami nie sú a ktoré
kryje tichá čierna zem,
ktorým len sám vieš správne adresu, tým pošli od
nás tiché ĎAKUJEM.

Ještě Bible

Čím se liší ta kniha, které říkáme Bible, od všech ostatních knih, jichž je bezpočet? Tak si sama Bible povzdychla nad tím množstvím: „Spisování mnoha knih není konce a mnohé hloubání unaví tělo“ (Kaz 12,12). Nevyhne se té otázce, kterou dříve nebo později vysloví všichni lidé, žádný člověk, neboť kniha je jednou z věcí, bez nichž se neobejde snadnikdo. Z toho množství knih, nad nímž vzdychá kazatel, si člověk vybírá ke čtení tu a onu knihu, pokud už odrostl povinným textům, z jejichž známosti se musel zodpovídat při zkouškách. Potom se setká s Biblí a vezme ji do rukou „čirou“ náhodou, kterou podivuhodně řídí Bůh. My ji nazýváme Boží prozřetelností, která pracuje tam, kde už není pro Boha žádné místo, jak jsme mu to už spočítali. I kdyby se už Bůh „hlásil“ o místo, pošleme ho na pracovní úřad, ale to je zbytečná úvaha, protože Bůh je Bůh, ten ne-známý, který nepotřebuje ke své práci pracovní povolení. Je nezařaditelný, proto je s ním taková patálie. Najednou se objeví tam, kde by neměl být a pak je kolem něho takový rozruch, jaký potřebují literáti nejméně ke svému probuzení, ale nejspíše pro svou holou existenci. A s tímto Bohem, jenž se zjevuje, se objeví i Bible jako kniha otevřená ke čtení, potřebná pro duši i pro tělo, pro vnímání i rozumování. Tomu, kdo přečte řádek z té knihy, se náhle objeví potřeba patřit k těm druhým, kteří už se společně shromažďují, aby společně zpívali a vyznávali živého Boha. S Biblí se objeví církev jako společenství téže víry a lásky. Sólistům vypadne tato životodárná kniha z rukou. Zdá se jim, že ji přerostli, zatímco skutečnost je zcela opačná. Znáte snad někoho, kdo by se stal Mistrem nad Biblí? Vždyť je to kniha svědectví o Bohu, které se pro nás má stát zjevením Boha, jedinečná, nenahraditelná kniha.
V příběhu víry každého věřícího člověka má Bible jedinečné a nenahraditelné místo. Potvrdí vám to i ten, kdo se dostal k víře oklikou, bez Bible, musel si k ní nalézt cestu. Bible koná také tuto službu. Legitimuje víru tak, že jí ukazuje a uvádí ji do řečiště, kudy teče voda života – do společenství: Habešan jedoucí z Jeruzaléma s kouskem Bible v rukou a čtoucí potřebuje anděla Páně, aby k němu někoho poslal, kdo mu vyloží, o kom ta kniha mluví. A Filip, jeden z podivných diakonů a apoštolů, který přijal úkol být vykladačem Písma u habešského dvořana, mu vyložil Beránka – ovci vedenou na porážku jako Ježíše. První a největší z reformátorů církve - Martin Luther nás učí vidět za všemi starozákonními a zvlášť novozákonními jevy a ději Ježíše Krista. Tak to platí i pro Starý zákon, jehož řada králů končí u Davida; v městě Davidově se má narodit Ježíš. Starozákonní řada zákonů a obětí končí u tichého beránka, Ježíše, jenž zaplatí za všechny hříchy lidu veškerého a nejprve izraelského. Proto spása a spasitel je Ježíš.
Další a další vykladači to nevidí tak jednoznačně, nicméně Lutherovo vidění Ježíše v úloze Spasitele zůstalo směrodatné. Kdo tak čte Nový i Starý zákon, nesejde z pravé cesty.Toto vidění Krista Ježíše v Novém zákoně je dáno už v samém titulu kralického překladu „Nového zákona Pána a spasitele Ježíše Krista“. Historicky to tak platí až na druhém místě, na prvním musí to být Starý zákon, jenž zvěstuje Ježíše Krista. Jenže novozákonní autorita Ježíše Krista je jen pokračováním absolutní autority, kterou měl v židovstvu Starý zákon pro všechny texty, jež označujeme jako náboženské. Základem tohoto nároku je uznávaná skutečnost, že Starý zákon je od Boha vdechnutý, a proto není poddán žádné nahodilosti, ale proniknut užitečností. Je určen „k učení, k trestání, k napravování, k správě, která náleží spravedlnosti“ (2 Tm 3,16).
Tímto hrdlem neprojde kdejaké náboženské mluvení a psaní. Hlídá je Duch svatý, aby jím neprošlo to, co nemá u Boha tu správnou váhu nebo výšku, tehdy měřenou asi metrovým rákosem, odkud má název kanonický, mající v očích církve správný obsah. Už v předkřesťanském

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Česko-slovenské evangelické slavnosti Branč 2013

Ve dnech 4. a 5. července 2013 se v Myjavské pahorkatině na Slovensku ve zřícenině hradu Branč v obci Podbranč uskuteční Česko-slovenské evangelické slavnosti k 1150. výročí příchodu Konstantina a Metoděje na Velkou Moravu. Hlavními organizátory této dvoudenní akce jsou Evanjelická cirkev a. v. na Slovensku a Západný dištrikt ECAV na Slovensku. Akci spoluorganizuje také Českobratrská církev evangelická spolu se Slezskou církví evangelickou augspurského vyznání a Evangelická církev augspurského vyznání. Na programu je: čtvrteční setkání mládeže (18.00 hodin), páteční evangelické bohoslužby (10.00 hodin) a Ekumenický program duchovního slova a hudby (14.30 hodin).

e-cirkev.cz

Extremisté v Maďarsku zapomněli na holokaust?

Maďarsko - Extremistický člen parlamentu z ultrapravicové strany v Maďarsku vyzývá vládu, aby vytvořila seznam Židů v Maďarsku, kteří představují hrozbu pro národní bezpečnost, což je děsivou připomínkou nacistického přístupu 40. let 20. století; představitelé Center S. Wiesenthala v nedávné době cestovali do Maďarska a během setkání s politickými představiteli a členy židovské obce požadovali příslušné opatření.Je to smutné, ale jak ubývá na celém světě počet těch, kteří přežili holokaust, jeho popírání a zkreslování žije a daří se mu dobře.

Simon Wiesenthal Center

Představitel německých evangelíků pozval papeže na oslavy pětistého výročí reformace

Vatikán - Předseda Rady Evangelických církví v Německu (EKD) Nikolaus Schneider na tiskové konferenci po setkání s novým papežem sdělil, že jej pozval na oslavy pětistého výročí reformace do Německa.

„Vysvětlil jsem, že naše reformační církve si chtějí v roce 2017 připomenou 500 let reformace. Má to ale být dobré a krásné vzpomínání, na které bychom ho chtěli pozvat. Mělo by to pro něj být možné, protože by to nemělo být jenom německé jubileum. V jeho popředí by neměl stát jako hrdina Martin Luther. Ačkoliv jsme samozřejmě Lutherovi vděčni za to, že nás podnítil k obrácení se ke Kristu. Obsahově by to tedy měla být oslava Krista, kterou může slavit každý křesťan. Uzavřeli jsme své setkání společnou modlitbou Otčenáš. Přislíbil jsem papeži naši modlitbu, o kterou žádal. Rozloučili jsme se jako bratři. Myslím, že jsme si opravdu rozuměli a že byly položeny základy pro budoucnost," řekl pastor Nikolaus Schneider.

Radiovaticana.cz, podle portálu CB

Podobenství o dvou osmičkách

"Jak dlouho budete poskakovat na obě strany? Je-li Hospodin Bohem, následujte,ho; jestliže Baal, jděte za ním." **1. Královská 18.21**

Vzpomněl jsem si na tato slova proroka Eliáše při sledování amerického seriálu "Battlestar Galactica". To je rozsáhlá sága (73 epizod z let 2003-2008) o boji lidstva s cylony a putování zbytků lidstva za mytickým novým domovem – Zemí. Cyloni jsou roboti původně vyvinutí lidmi, kteří vzali svůj osud do vlastních rukou a vytvořili vedle kovových strojů i několik sérií lidských modelů se schopností znovuzrození, takže zabitý cylon se vzápětí stáhne i se svými vzpomínkami do nového těla. Každá epizoda je za zlověstné znějící hudby zahájena slovy: "Cyloni byli stvořeni lidmi – vzbouřili se – vyvinuli se – někteří byli naprogramováni tak, aby si mysleli, že jsou lidmi – a mají plán."

Ze spousty kopií od každého modelu si svoji individualitu nejvýrazněji zachovávají dvě "osmičky" ztvárněné herečkou Grace Park. Jedna je spící agentkou poručíkem Sharonem Valery s přezdívkou Boomer. Slouží na bitevní lodi Galactica, zde se také zamiluje, ale když se probudí její skryté naprogramování, podnikne záškodnické odpálení náloží a posléze postřelí velitele lodi admirála Adamu. Je při cestě k výslechu zastřelena, projde znovuzrozením a začíná svoji druhou existenci mezi cylony. Sblíží se s vedoucím modelem cylonů "bratrem Cavilem", nicméně se nemůže zbavit vzpomínek na svoji pozemskou lásku a střídá špatná rozhodnutí se správnými. Ač její poslední rozhodnutí je ve prospěch lidí, skončí jako vnitřně konfliktní postava, které splnění svých nejniternějších snů uniká.

Druhá "osmička" se objeví na planetě Caprica okupované cylony. Je vybrána do programu, v němž se má sblížit s poručíkem Carlem Agathonem (volacím znakem Helo) a má se pokusit s ním mít dítě. Přirozené rozmnožování se doposud cylonům nikde nepodařilo. Agathon ji nazývá rovněž Sharon, protože ji považuje zprvu za Boomer, která se za ním vrátila na Capricu. "Druhá Sharon" se však do něj neplánovaně zamiluje tak, že s ním nakonec uteče od svých vlastních na Galacticu, kde je jako cylon dlouhou dobu vězněna, z politického rozhodnutí jí odeberou dítě, "aby se nedostalo do rukou cylonů," ale nakonec si získá důvěru, stane se pilotkou s volacím znakem "Athéna"a po všech peripetiích, kdy se celkové rozuzlení příběhu točí kolem její dcery Héry, ji zahlédneme s manželem a dcerou šťastně kračející na Zemi vstříc novému domovu. Nešťastná Boomer je odkázána pouze na virtuální projekci, v níž vidíme do všech detailů její vysněný domek s vysněnou rodinou.

Athéna při setkání se zástupci dalších osmiček vyslovuje své vyznání: "Vyber si stranu a pak se jí drž. Nemůžeš zdrhat, když jde do tuhýho. Jinak nebudeš mít nic: lásku, rodinu ani vlastní život." Pokud čteme podobenství o dvou osmičkách správně, odpovíme si sami na otázku, kterou cestou dosáhne člověk spolehlivěji splnění svých očekávání: ochutnáváním ze všech nabízených pravd a poskakováním na obě strany, nebo rozhodnutím pro jednoho Boha a jednu cestu spasení, z níž člověk "nezdrhne, když jde do tuhýho".

Miloš Hübner

Ještě Bible

Dokončení ze str. 1

židovstvu bylo toto učení známo a vztahovalo se na všechny literární výtvory. Psaní se tedy nepohybuje v říši pohádek, ale v pravdě, jež dává život. Jejím oponentem je lež. Stará a zvlášť středověká církev vzala „vdechnutou pravdu" do svého mlýna a semlela ji tak, že v praxi z ní málo zbylo, nechala projít i to, co nebylo z pravdy. To bylo zlé znamení do budoucna,kdy nastoupil alegorický výklad, jenž dával slovům i větám jiný význam, aby docílil toho, že slova a věty dají dohromady nový, žádaný obraz podle naší libovůle.

Uveďme jako příklad, kde se alegorický význam dostal do samotného Písma a kupodivu do listu apoštola Pavla. Ve svém 1. listu Korintským píše o podílu apoštolů na výnosu jejich práce: „Nemáme moci jísti a píti? Kdo pase stádo, a mléko od stáda její? Nakonec vyrukuje s nejvážnějším argumentem: „Zdali zákon toto nepraví?" V zákoně Mojžíšově psáno jest: „Nezavížeš úst volu mlátícímu." A hned připojí alegorii: "Zdali Bůh o voly pečuje? Čili naprosto pro nás to praví?" (1 K 9,9) Lze ovšem proti této Pavlově argumentaci namítnout, že Bůh i o voly pečuje. Připusťme, že alegorie (volové- apoštolové) je vhodná a dobře mluví do problému. Avšak mnohdy se teologové odvážili vstoupit na každý led, aby tam dokázali onačejší změny než učinit z apoštolů voly a naopak. To už ovšem jsme v době školské dovednosti, jíž říkáme scholastika, kdy tito učenci s pomocí alegorického výkladu dokázali všechno, co si přáli.

Bohužel toto zneužití alegorie přispělo k nedostatku pravdy v lidové zbožnosti, k růstu povrchnosti, pověrčivosti, lži a nespravedlnosti. Tomuto neblahému vývoji podstatně přispěl Origenés (185-253), naštěstí Tertullian, o jednu generaci starší (160-225), ještě uváděl termín inspirace do slovníku. Žádal, aby křesťan dokázal svou víru přijetím celého souboru kritérií, které udělují kanonickou autoritu. Přece musíme říct, že přes nebezpečí lživého růstu Písmo prokázalo svou autoritu, a to jen proto, že vydávalo svědectví o Ježíši, že je Kristus.

Problém autority Písma získal pomoc ze skutečnosti, že Nový zákon byl ve druhém století přiřazen ke Starému zákonu a utvořil s ním jedno Písmo svaté s jednou autoritou. Na druhé straně byl ten problém nevhodně rozšířen: římská církev začala učit, že tradice se rovná Písmu; byly to ovšem tradice, které neměly oporu v Písmu, ale měly být přijaty rozhodně a zbožně. Církev z nich učinila druhý pramen autority. Tímto způsobem vyrostla autorita církve, ovšem právě tím, že použila tradice k tomu, aby mohla vyučovat s jejím doložením, co by jinak neprošlo jako norma pro myšlení a život celé církve. Nakonec vývoj dospěl k tomu, že ani svatá Písma, ani božská tradice, ale vyučující církev neomylně vykládá dva prameny poznání, Písmo a tradici. Katolický křesťan má věřit všemu, co Bůh zjevil a co církev předkládá, ať je to v Písmu svatém nebo není.

Církev totiž získala širší prostor, aby se mohla odpoutat od Petra nebo Pavla a učit, že nerozhoduje Písmo, ale setkání s Kristem Písma. Když ve svém svědomí cítíš samého Krista a nepochybuješ, pak je v tom slovu jistě Boží slovo, které není totožné se slovy Písma.Takto Luther bojuje, aby pouze Bible byla uznána jako písemná autorita, která se však neprojevila dostatečně, protože zároveň v té době církev uvedla do boje výklad textový, historický a filosofický. Vývoj nešel jeho cestou.

Od konce 16. století vládne formální autorita Bible. Církev posléze opustila pojetí, že obsahem víry, která se drží Písma, je podle Luthera Kristus. Nicméně reformátoři přispěli k novému vztahu k Písmu: vzali kupodivu v potaz revoluční postoj o Kristu jako o obsahu víry, ale odloučili se od tradičního učení o inspiraci. Odmítli Bibli jako knihu spadlou z nebe a plnou výroků diktovaných Duchem svatým a oděných do zákonité autority. Princip Písma, který byl oslaben, i když nebyl zcela popřen, už nehraje skutečnou roli a je prakticky zničen. Malá, ale významná kniha „Tak zvaný historický Ježíš a dějinný (skutečný) Kristus" (Kähler) se pokusila uvést nové reformační učení o Písmu a jeho podmíněné autoritě, zatímco hlavní kritický proud otevřel K. Barth: Bible obsahuje skutečné svědectví. Barth neočekává, že by apoštolové a proroci mohli mít vedle vztahu k božskému zjevení jakési celkové pojetí o věcech, které jsou mezi nebem a zemí. Bible se může mýlit ve svém obsahu náboženském a snad i teologickém. Tak se vývoj vrací k původnímu učení reformátorů Luthera, Calvina a ostatních, kteří z širokého náboženského obsahu vyjímali jednu spásnou postavu, Ježíše Krista. Tím další texty neztrácejí svůj význam náboženský a případně spasitelný.

Bible znovu zazáří, aby v ní církev nalezla Boží slovo a Boží pravdu, která osvobozuje. Při vší kritice, která ji někdy chtěla „hodit do ohně", obstála a obstojí, pokud v ní bude církev hledat a nalézat Krista a jeho slovo. Starý, božský pokyn „Vezmi a čti" předpokládá dnes, že se čtenář Bible a s ním i vyučující církev nechali poučit Duchem svatým, že tento záznam o Božím zjevení ve slovech a skutcích je obsažen toliko v Bibli.

Josef Veselý

Z dopisů čtenářů

ad "Stanovisko baptisty k exkluzivitě baptistů" (ET 10-11/2013)

Reakce

Jsem baptista prakticky od narození, ale členem baptistického sboru ve Vikýřovicích od svých 21 roků, kdy jsem byl pokřtěn ponořením a přijat do sboru. Ale jsem také dlouholetým odběratelem a čtenářem "Kostnických jisker" a zvláště v posledních létech časopis přečtu vždy prakticky jedním dechem, některé články i 2x až 3x. Ale ne vždycky se úplně se vším ztotožnuji.

Jsem šťastný, že jsem se narodil baptistickým rodičům a že jsem potomek těch, kteří proto, aby svého Pána mohli svobodně vyznávat, opustili všechen svůj majetek a spolehli se úplně na Boží péči a přežili – jak jeden z členů naší široké rodiny vystopoval náš rod Jersáků až do doby tragické bitvy na Bíle hoře. Ale k baptistům se připojili na působení německých baptistů začátkem druhé poloviny 19. století.

Ale teď k tomu článku: Budu ho adresovat autorovi - doufám, že Kostnické jiskry čte: Pane inženýre, já jsem totiž také toho názoru, abychom nepřijímali restituce. Píšete: x procent baptistů přehlasovalo... Nevíte kolik procent? - Já jsem na setkání zástupců sborů nebyl, ale vím, že to bylo nad 50 % zástupců sborů, protože všechny sbory dostaly předem úkol projednat otázku restitucí ve sborech a skrze své zástupce hlasovat pro, nebo proti. A tito zástupci sborů odhlasovali, jak odhlasovali. Pro mě je to naprosto spravedlivé. A potom - já si nejsem vůbec vědom toho, že by komunisté, i když jsem zásadně proti nim, nám zabavili nějaký majetek. A tím se nás restituce vůbec netýká.

Udivuje mě, že restituce přijímají i církve, které vznikly až po revoluci, i když mně není neznámé, že těmto církvím uděluje Římskokatolická církev ze svého limitu.

Po válce byla v Šumperku založena pobočka Kostnické jednoty, kde jsme se 1x měsíčně scházeli z různých protestantských církví k vzdělavatelským přednáškám. Přednášeli zde na křesťanská témata většinou odborníci z Evangelické církve. Po revoluci sice toto společenství přestalo existovat, ale jako její ovoce se rozvinula ekumena všech církví - hlavně po Novém roce při Aliančním modlitebním týdnu, ale ekumena asi 8 církví trvá dodnes, když se duchovní představení schází každý měsíc v jiné církvi k besedě a modlitbám. Tedy přirovnání k "farizeům a kněžím" z doby Pána Ježíše je do-slova urážkou. My s manželkou máme stálé přátelství s evangelíky, katolíky, s členy Církve bratrské …

A nakonec je řeč o penězích. Baptisté v naší zemi začali brát peníze od státu za komunistů, kteří nám vnutili plat - almužnu kazatelům (1100 Kč měsíčně), a tím si udělali nárok na kontrolu, což na plné čáře využili a hlídali nás na každém kroku. My s manželkou jsme už v důchodu skoro 30 roků a máme podprůměr státního důchodu a zvykli jsme si odkládat 10 % na Boží dílo a humanitární účely, ty peníze odložíme při výplatě - tím už vlastně nejsou naše a nikdy nám ještě nechyběly - a máme celkem 11 vnuků a 5 pravnuků a těm taky musí něco zůstat z našeho důchodu. Jsme v Božích rukou a on říká jasně: "Nepečujte o život svůj" Mt 6,25-34. To neznamená nepracovat a neusilovat o potřebné věci, ale vložit své potřeby do Božích rukou a netrápit se. Pán Ježíš u Matouše končí: "Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho a toto vše bude vám přidáno" (v. 33).Tím jsme se řídili celý život a nikdy jsme nedostatek neměli....

Karel Jersák

Vikýřovice 11.dubna 2013

redakčně upraveno a zkráceno

Dokončení na str. 4

Karel Trusina – vzpomínka k nedožitým osmdesátinám

Když v roce 1977 Karel Trusina, evangelický teolog a farář pro mládež, zemřel a loučili jsme se s ním ve velkém shromáždění v Praze na Vinohradech, byla většina účastníků překvapena, že mu bylo „už" 44 let. Až do smrti patřil k evangelické mládeži, kterou vedl, stmeloval jednotlivé duchovní proudy, organizoval srazy a pololegální lesní brigády, nacvičoval kánony, sportoval, studoval texty D. Bonhoeffera a hlavně vykládal Písmo.

Poprvé jsme se setkali jako gymnasisté, kteří se rozhodovali pro studium teologie na biblických kurzech na Sázavě v roce 1949 a vedle Radka Nováka a Radka Kvapila se stal mým třetím celoživotním (českým) přítelem. Byl hubený a opálený a říkalo se mu „podvyživené korejské dítě". Za pár dní se projevil jeho teologický zájem a za pár let se s Blážou Šourkem ujal organizace výrazné části kurzů a brigád evangelické mládeže. To už jsme společně studovali na tehdejší Komenského fakultě, ovlivněni zejména svými učiteli Hromádkou, Součkem a Molnárem. Ke Kájovi se na studiích o rok později připojil i jeho bratr Jan, pozdější senior v Třebíči, otec faráře Tomáše Trusiny. Po studiu jsme narukovali k různým útvarům, ale za pár týdnů jsme se ještě na rok sešli ve zdravotnické poddůstojnické škole v Ružomberku. To byla léta 1955-56 - období prvních pokusů o humanizaci režimu, přerušených ruskou vojenskou intervencí v Maďarsku. Ta nás stála pár měsíců vojny navíc. Druhý rok vojny jsem sloužil v Hostašovicích u Hodslavic, kousek od Kájova rodiště Valašského Meziříčí, kde se u Trusinů scházeli laičtí teologové Bula (právník), Tyralík (učitel), Münz (lékař) a jiní, a s Kájou jsme se tam vídali jen tehdy, když přijel domů na opušťák. Po vojně jsem nastoupil jako vikář na Vinohradech a Kája jako farář pro mládež na synodní radě. Na naši mládež chodil poměrně často.

Oženil se se Stáňou Sýkorovou a měli syna Martina, který žije v Pardubicích. V nesnadných dobách tehdejší malé normalizace po roce 1976, které se říkalo „dovršení kulturní revoluce", jsme se jednou večer radili, jak bychom měli postupovat, kdyby evangelická práce s mládeží, kterou synodní rada důsledně hájila a nakonec uhájila, byla zakázána tak, jako podobná práce v katolické církvi. Práce s mládeží přežila a na základech postavených Karlem Trusinou (před ním již J. Mířejovským a M. Heryánem) žije, zpívá a setkává se dosud.

Viditelné je Kájovo dědictví nejen v textech některých písní v evangelickém zpěvníku, v jeho Dodatku a ve zpěvníku Svítá a v jeho cyklostylovaných příručkách pro mládež. Formoval celou jednu evangelickou generaci, po léta ovlivňoval dělnou atmosféru na synodní radě a pomáhal postiženým normalizací. Stál u zrodu spolupráce s evangelíky v Německu, kde na něj dosud vzpomíná studentský farář R. Tietz, dnes důchodce. Moji rodiče, přátelé Valašska, mu říkali „náš Valášek" a můj tatínek si s ním za naší vojny dopisoval o Bonhoefferovi. Dozvěděl jsem se o tom, až když Kája něco z toho zveřejnil v KJ. Měl dar rychlého navazování kontaktů a lidi si pamatoval. Jistě si ho dobře zapamatoval i náš Stvořitel a Vykupitel.

Petr Pokorný

Provedu je, obrátím před nimi tmu v světlo…

Izajáš 42,16

Všichni jsme jako marnotratní synové a dcery. Narodíme se, vyrosteme a pokud možno, se co nejdříve vymaníme z dohledu svých rodičů. Jejich poručníkování a rady nám brzy vadí. Vše, co jsme dostali a vše, co na světě existuje, bereme jako samozřejmost. Přivlastňujeme si to a používáme pro svůj prospěch. Prospěch druhého, či prospěch věci samé na zřeteli nemáme. Bereme si, co lze brát, a nakládáme si s tím po svém. Ať je to náš čas, naše schopnosti, naše tělo, příroda, fauna a flóra… Odpovědnost za své chování si ale nebereme. Být vděčný, pokorný a užaslý nad zázrakem života nás ani nenapadne. Je-li nějaký dárce života, na to se neptáme. Utíkáme do světa a chceme si jej užít. Žít a užít podle svého vkusu a mínění. Podle své vůle. „Ještě jsem nic neužila" říká zklamaně mladá žena či muž před vstupem do manželství. „A to bylo všechno?" diví se na konci života stará žena a starý umírající muž. Život utekl a oni stojí s prázdnýma rukama. Vše, co dostali, je pojednou pryč. Rozplynulo se, je promarněno. Najednou tu zeje velká černá díra a tma…

Stála jsem v létě v zahradě a pozorovala u zdi bohatě kvetoucí gramofonky. Říkám tak tmavomodrým svlačcům, jejichž květy opravdu připomínají tvar starého gramofonu. Takového, jaký je na známé reklamě s obrázkem poslouchajícího pejska. Dříve byla tato reklama velmi oblíbená, dnes patří k vyhledávaným kuriozitám. Nápis na reklamním obrázku hlásá: His Masters Voice a pejsek fascinovaně hledí na gramofonovou trubici, z které se line hlas jeho pána. Odevzdaně mu naslouchá… Třeba mu krásně zpí-vá, nebo říká něco moc důležitého…Při pohledu právě na tyto modré gramofonky najednou ale vidím, že záplavě květů jakoby došel dech. Jak to, že se další kvetoucí plejáda náhle zastavila? Dívám se a už je mi to jasné. Mladé nezkušené výhonky si to nasměrovaly namísto na světlo do číhajících děr ve zdi. Ústí do tmy a bezvýchodnosti, do pasti. A teď nemohou ven. Snaží se růst, ale růst nikam nevede, dříve průchodná cesta je nyní zatarasená cihlami a tmou. A tak živoří a odumírají. Takhle ani nerozkvetou, ani semínka nevytvoří. Nezbývá mi než jim pomoci, samy si pomoci nemohou. Vytahuji šlahouny z jejich tmavého vězení, rozplétám složité popínavé pletence. Musím to provádět jemně a citlivě, jinak se křehké výhonky nalomí. Vydržte to, milé gramofonky… Konečně! Vysvobozené šlahouny omotávám kolem podpůrných kolků a přivazuji. Teď už bude vše v pořádku. Růst a kvetení může pokračovat. Život půjde dál… zase bude na co krásného se koukat. Vysvobozené vý-honky se radostně pnou ke slunci a já mám také radost.

Možná ,že je jim podobně dobře jako zbloudilému tvoru, který konečně nalezl pravou cestu k domovu. Podobně jako marnotratnému synovi ze známého biblického příběhu. Místo světla a života ho potkala bída a temnota. Stejně jako ty moje gramofonky. Ty se do pasti dostaly samy vlastní vinou, stejně jako on. Jak udělal ten marnotratný syn dobře, že „šel do sebe a vrátil se ke svému otci"… v duchovním slova smyslu k Bohu. Kdyby se neobrátil a nevrátil se „domů", určitě by strádal, až by zahynul. Na konci života by pak podobně stál s prázdnýma rukama zklamaný. Neposlušné rostlinky se samy navrátit nemohly, muselo jim být pomoženo. Někdo jiný rozplete jejich složité pletence, vytáhne je na světlo a připevní je k opoře. Zajistí jim růst a život. Podobně se chová Stvořitel k nám. I on by nám rád pomohl rozplést naše zamotané životní cestičky, které vedou do pěkných pastí a propastí, o nichž nevíme. Chce to jen se nechat obrátit ke světlu, k němu se obrátit a vrátit se . Tak jako se utíká dítě k svému otci. Poprosit jej o pomoc, požádat o odpuštění… Být poslušný – slyšet hlas svého Pána – His Master Voice… Ze života málem promarněného se pak stane život nepromarněný, v plném světle a v Boží opoře. Místo prázdných rukou a zklamání se dostaví vděčnost, láska, naděje i víra. Květina našeho života bude moci rozkvést a přinést plody. Bude mít radost ona, budeme mít radost my, bude ji mít i náš Tvůrce.

Marie Plotěná

Slepé povedu cestou, kterou neznali, provedu je stezkami, o nichž netušili. Proměním před nimi tmu ve světlo a hrbolatá místa budou rovinou. Učiním pro ně toto vše a neopustím je. ***Izaiáš 42,16***

O občanském sdružení Exulant

Byla „doba temna" opravdu temná? Pokud nás bude zajímat pouze kultura, tak zřejmě nikoli, troufám si tvrdit, že barokní hudbě dá většina posluchačů přednost před soudobými skladateli. Když si však připomeneme žalm 119: „Svíce nohám mým jest slovo tvé, a světlo stezce mé." (Kral., Ž 119,105), zjistíme, kde se vzala inspirace k tomuto označení.

Po bitvě na Bílé hoře v listopadu 1620 bylo možné navrátit naši zemi zpět do „velkého evropského světa" a skoncovat s oním „českým kacířstvím", které oficiální hierarchii dráždilo už od konce 14. století, od dob předchůdců české reformace. Nastává epocha násilné rekatolizace, tajných evangelíků a exulantů. Na toto období mnozí vzpomínají jako na události, jež se týkají jejich vlastních rodin, neboť jejich předkové radši odešli za „světlem" tam, kde doufali, že budou moci naslouchat protestantským kázáním. Roku 1781 sice císař Josef II. vydal toleranční patent, avšak exulanti v cizině většinou zůstávali. Patent byl ostatně vydán především z toho důvodu, aby evangelíci už dále neodcházeli a neoslabovali tak rakouské hospodářství. Podle některých odhadů v letech 1620-1781 zemi opustilo na pět set tisíc lidí. K velkým reemigrantským vlnám, kdy se potomci exulantů vraceli do „země otců", docházelo až za první republiky a především po druhé světové válce.

V září roku 1993 se v pražském sboru ČCE u Salvátora uskutečnil první sjezd potomků pobělohorských exulantů s tématem „Návrat do Země otců". Zástupce sjezdu přijal na Hradě tehdejší prezident Václav Havel. Následující měsíc se do polského města Zelow, významného exulantského útočiště, vydal zájezd několika autobusů. – Toto předcházelo oficiálnímu vzniku občanského sdružení Exulant roku 1995, jehož úkolem je udržovat a rozvíjet spolupráci jednak mezi reemigranty, jednak s místy, kam přišli oni dávní exulanti a kde dodnes žijí jejich potomci. V červnu roku 2003 se v Zelowě při příležitosti dvoustého výročí založení města konal celosvětový kongres potomků exulantů. Tehdy před deseti lety tam byli faráři manželé Jelínkovi, kteří od podzimu 2010 působí v Ratiboři a Kateřinicích na Vsetínsku, můžeme je tedy považovat za jedny z posledních reemigrantů. V současnosti Exulant eviduje přibližně 400 členů; může být samozřejmě přijat i ten, kdo nepatří do exulantského rodu. Prvním předsedou se stal Prof. Ing. Karel Matějka, CSc., profesor Fakulty jaderné a fyzikálně inženýrské ČVUT, v letech 2004-2012 byl předsedou emeritní synodní senior Mgr. Pavel Smetana a tím současným je Mgr. Jan Bistranin, právník a v letech 1992-1999 kazatel Bratrské jednoty baptistů v Liberci.

Exulant především vydává knihy týkající se pobělohorského exilu, „kmenovou autorkou" je známá PhDr. Edita Štěříková, dále Exulant systematicky zpracovává genealogická data, organizuje poznávací zájezdy po naší republice i do zahraničí; v posledních letech jsme byli v Kostnici, Ženevě, Lešně, Naardenu a na Ukrajině. Na různých místech republiky pořádá konference, zatím poslední byla loni na podzim v Teplicích. Nejbližší akcí, na niž jste všichni srdečně zváni, je sjezd „Bible v životě církve". Bude se konat v sobotu 8. června u pražského Salvátora – stejně jako před dvaceti lety. Bližší informace o sjezdu naleznete na poslední stránce.

Pokud se začtete do napínavých knížek o dávných českých a moravských exulantech, zjistíte, že jim šlo vlastně jen o to mít vlastní sbor, živobytí a kazatele, který by kázal pokud možno česky. Skutečnost ovšem bývala odlišná, od pohrdání domácích obyvatel, ačkoli byli všichni na jedné protestantské lodi, po prázdné sliby majitelů panství. Mnozí exulanti žili v chudobě a kazatele se nedočkali. – Stálo jim za to opustit svou zemi, část svých rodin, přátele, majetek? To je otázka, na kterou lze dát věrohodnou odpověď pouze v obdobné situaci. Teď jenom dodejme, že zkušenost krutého pronásledování jedněch křesťanů druhými podpořila nezbytný koncept tolerance, který naštěstí napodobuje i naše ateistická společnost.

Pavel Čáp

Setkání členů a přátel sdružení Exulant se uskuteční v Praze v sobotu 8. čevna 2013. Podrobnější program uveřejníme včas.

Zemřel farář Jiří Staněk

Narodil se 10. 8. 1922 v Košicích, mládí prožil v Brně, po dlouhém životě zemřel 1. 4. 2013.

Zastihlo jej zavření vysokých škol, a tak za Německa studoval bohosloví poloilegálně v kurzech při SR ČCE, kdy tito studenti byli jako prozatímní diakoni ve sborech a někdy jim patřily úkoly dnes pro mladé bohoslovce těžko představitelné. V letech 1943 – 1944 působil tehdy mladičký Jiří Staněk v Javorníku nad Veličkou, kde se zapojil na hranici Slovenského štátu, dle svědectví zemřelého právníka Vladimíra Ptáčka, do odbojové činnosti.

Bratr Jiří Staněk tam založil během své činnosti kazatelskou stanici na Suchově, a to 29. 5. 1944, kdy kázal za účasti asi šedesáti přítomných Dr. Viktor Hájek, senior Brněnského seniorátu, do jehož společenství tehdy sbor patřil. Později Staněk navštěvoval působiště mládí, ale slavnosti konané 50 roků přesně na den od založení stanice se nemohl zúčastnit. Poslal pozdrav a věnoval sboru sepsané vzpomínky na válečné období ve sboru. Slavnost se konala za nečekaně velké účasti v tamním kulturním domě, kázal senior Jaroslav Voda.

Podle knihy Církev v proměnách času (1. a 2.díl) se po datu a místu narození br. faráře objevuje až rok 1950 (oba díly mají řadu nedostatků). Do roku 1950 dostudoval, a asi absolvoval vojenskou službu. Od 1. ledna 1950 nastoupil na své prvé vikářské místo v pohraničním Bruntále a už od 1.10. 1957 začíná svou duchovenskou dráhu v jednom z nejtypičtějších přestupových sborů v Silůvkách u Brna; starší členové sboru na něj stále vzpomínají. Na konci ruku 1961 ztratil státní souhlas k vykonávání služby (mnozí jistě ještě vědí, co to znamenalo). Br. Jiří Staněk zůstal na faře v Silůvkách, za půl roku mohl ve sboru pracovat jako ordinovaný presbyter a na živobytí jeho početné rodině sloužilo občanské zaměstnání až do 31.8.1966. Toto může sloužit jako model (samozřejmě ne pro všechny), když se dnes hovoří o nepříliš jisté finanční budoucnosti rodin kazatelů. Odtud bratr vikář odešel do tradičního sboru v Prusinovicích, kde za jeho služby byla provedena důkladná oprava kostela včetně jeho výmalby a úpravy apsidy. Řešení navrhl zkušený výtvarník bratr farář Jiří Zejfart. Od 1. září 1972 se stal farářem neklidného sboru v Chomutově, kde odešla už před jeho nástupem řada členů do letničních společenství, a tak trpělivě konsolidoval sbor; vydržel tam přes devět roků. 15. dubna 1981 nastoupil svou službu opět v tradičním sboru v Horních Vilémovicích, neovlivněném letničními zápasy. To bylo jeho poslední místo. Od 1. října 1987 se stal kazatelem důchodcem, bydlel v Brně-Králově Poli. Ale nezahálel, pomáhal ve sborech, my Žideničtí si zvláště pamatujeme jeho pomoc při neobsazení i jindy.

Jistě, setkával se pro svou činnost také s nepochopením úřadů a snad i kolegů, to muselo stihnout téměř každého aktivního kazatele. V posledních letech špatně viděl, až se stal úplně nevidomým. Děkujeme Pánu Bohu za dlouhý život zemřelého, i když nebyl bez mráčků jak zdravotně, tak ve společenství v církvi. Bude chybět nám a hlavně jeho synům a dcerám. Manželka jej již před několika roky předešla na věčnost.

Pohřební pobožnost se konala v pátek 12. dubna v Brně ve zcela zaplněném Blahoslavově domě za účasti pěti dětí, vnoučat, někdejších kolegů, přátel, členů sboru a církve. Při rozloučení vzpomenul br. faráře Jiřího Staňka emeritní farář Jaroslav Vítek, který nám osvěžil mnohé, co jsme třeba už pozapomněli nebo vůbec nevěděli. Pohřební kázání a závěrečná slova potěšení jsme vyslechli od farářky Alexandry Hauserové. Pak jsme měli ještě možnost rozhovoru v Losově sále Blahoslavova domu.

Jiří Novák

Z dopisů čtenářů

Dokončení ze str. 2

Jsem ještě protestant?

Nad stránkami Evangelického týdeníku rád prožívám chvilky zamyšlení, uspokojení, sounáležitosti, či nadšení. Co však dělat s tím, když mne nad četbou přepadne zděšení, jak se mi to stalo s článkem "Stanovisko baptisty k exkluzivitě baptistů" v ET 10-11/2013, pod nímž je podepsaný pan ing. Jan Kvasnička. Udělal bych lépe, kdybych si své zděšení nechal pro sebe? Snad to redakce spravedlivě rozsoudí.

Z médií se dovídáme, že české křesťanství se ocitlo ve zvláštní situaci, v jaké ještě nikdy nebylo. Dostalo nabídku rozdělit si obrovskou částku peněz - několik miliard korun. Údajně jako jakési odškodné. A nám křesťanům je z toho podivně. Je to dar od Pána Boha?

Stále ještě se hlásíme k přesvědčení, že jsme potomci a dědicové učení protestantů minulých století. Ale jak to s tím naším děděním protestantismu opravdu je? Když protestant patnáctého, šestnáctého, sedmnáctého století uslyšel z kázání slovní vazbu "velká nevěstka", nikdo mu nemusel vysvětlovat, co to znamená. Protestantem byl proto, že se svou vírou upínal ke křesťanství, jaké bylo před čtvrtým stoletím, než se organizování církve ujal císař římské říše Konstantin Veliký. Ten se rozhodl, že církev mu pomůže vyřešit problémy, které má s vládnutím, a on se za to církvi přiměřeně odmění. Právě ta odměna se stala počátkem všeho toho jmění. Co potřebuje církev, se neptal, rozhodující bylo, že to potřebovala jeho vláda. Už v té době se ozývaly hlasy, že stav, kdy je církev donucena pomáhat vládci vládnout, se podobá znásilnění a pokud je to stav trvalý, je to podobné cizoložství. A pokud znásilněná církev ve svém stavu, pro odměny, které tím získala, nalezne dokonce zalíbení, je to nevěstčí zalíbení. Přestává být nevěstou Kristovou, je nevěstkou vládce, chráněna jeho zákony.

Nu co, peníze prý nesmrdí, řekl jeden náš pan president a pisatel „Stanoviska“, na které reaguji, se stydí za každého, kdo je na sebe tak namyšlený, že si troufá nemyslet totéž co on. Zkuste to, přivoňte si k nim, řekl římský císař Dioklecián, když zdanil používání římských záchodků. A krása svatopetrského dómu v Římě se nevytratí, když se dozvíme, že jeho stavbu financovaly římské nevěstince. Kdo by dnes na to myslel! Přece nám nezkazí naši tak dobrou vůli jedna jediná zapadlá větička z pentateuchu: "nevneseš mzdu nevěstky do domu Hospodinova" (Dt 23,18). Jen nějaký povýšenec by se tím nechal poplést, míní pisatel.

Můj duchovní učitel mi zanechal nezapomenutelné dědictví, poučení, radu, která se mi mnohokrát osvědčila a osvědčí se každému. Řekl mi, že "devadesátiprocentní pravda je stoprocentní lež". Jak vypadá taková devadesátiprocentní pravda? Ježíš na vrcholu chrámu a ďábel ho vyzývá: "No tak se nám předveď, ať vidíme, co opravdu jsi, skoč dolů. Je přece psáno, že andělé tě zachrání, aby se ti nic nestalo" (Mt 4,5.6). Už na první pohled ďábel říká pravdu, a to dokonce pravdu Písma. Ale devadesátiprocentní. A takovými pravdami se hemží nejen onen inkriminovaný článek, ale vlastně celá ta debata o církevních restitucích. Pokud si to připustíme.

Nakonec tady vyvstává otázka, která sluší být položena: "Budou mít důvod ty statisíce prostých, mně podobných křesťanů, své zbohacené církve milovat víc než dnes? Stanou se církve svým obohacením milováníhodnějšími? Zkusím si také zaprorokovat, ale bez fantazírování. Loni se církve dověděly ze sčítání lidu, že se za jejich stoupence pokládá o 20 % méně občanů než před deseti lety. Pokud restituce církevního majetku proběhne jak je naplánováno, a já věřím, že bez ohledu na tento dopis tomu tak bude, potom v příštím sčítání lidu za deset let se k církvím přihlásí pod vlivem této restituce zase nejméně o dalších 20 % občanů méně. Ale církve budou bohatší. Protože mi je skoro 90 let, nevím, jestli se toho dožiji, abych si to ověřil. Jsem ještě protestant?

Miroslav Šlechta, Pardubice
redakčně upraveno a zkráceno

* * *

Příspěvek, vůči němuž se oba milí bratři ohrazují, nebyl otištěn zcela bezdůvodně. Ve stejném čísle jsem totiž referoval o konferenci k „Restitučně odlukovému zákonu“, kde jsem také podával zprávu o vystoupení představitele Bratrské jednoty baptistů, který zmínil, že i když se tato církev vzdala účasti na majetkovém vyrovnání, ozývají se uvnitř této církve opačné hlasy a že diskuse o probíraném tématu vlastně ještě není zcela uzavřena. Byť si nedokážeme představit, jak by to vyslovené stanovisko mohlo být zvráceno. Ale to není naše starost a ani nechceme být soudci – jen můžeme referovat o protichůdných stanoviscích k této nesnadné otázce. Asi na ni nebude nikdy nalezena definitivní a jedině správná odpověď. Ale všechny hlasy, byť by vycházely z hlubokého osobního – a tím i zaujatého přesvědčení, by měly zaznívat smířlivěji a u vědomí, že je nám zatěžko prohlédnout všechny podrobnosti a úskalí této skutečnosti.

***Dodatek** - V sobotu 20. 4. 2013 delegáti sjezdu Bratrské jednoty baptistů, který se sešel v Chebu, potvrdili ještě přesvědčivěji svými hlasy dřívější rozhodnutí, že se tato církev nepřipojí ke smlouvě se státem o finančním odškodnění. Je tím vyjadřovaná snaha zachovat zásady svobodné, tzn. na státu nezávislé církve. Také mnozí členové této církve uznávají, že za minulého režimu jim nebyly způsobeny větší majetkové škody.*

Bohumil Kejř

Inzerce

Samostatný zachovalý důchodce, nekuř. abstin. hledá hodnou přítelkyni - seniorku plnoštíhlou kol. 67/160 klid. zajišť. dom. typu a s vlast. zázemím. Příroda, knihy, Pha a Čechy. Zn: Pohoda

č. 10

Stará paní z Prahy s malým psíkem hledá dlouhodobější letní pronájem. Tel: 720 178 030.

č. 11

Noemi - seznamka pro křesťany
Služba pro křesťany, kteří hledají svého životního partnera.
Bližší informace a přihlášky:
www.noemka.com,
info@noemka.com,+420 777222877
Noemi,
Na Mušce 1124, 534 01 Holice

č. 1

Pozvánky

Ekologická sekce České křesťanské akademie ve spolupráci s občanskými sdruženími pořádá v sobotu 25. května 2013 v 15 h v pořadí již šestou Ekumenickou bohoslužbu za krajinu na Sedleckých skalách. Kázáním poslouží evangelický farář Jan Kowalczyk. Úvodní slovo k besedě, která po bohoslužbě následuje, bude mít Pavel Štifter (biolog, místostarosta města Benátky nad Jizerou) na téma Život v městské krajině – hledání společného řešení; doplní je informací o sdružení A Rocha - Křesťané v ochraně přírody). Více informací najdete v rubrice "akce" na

www.drahan.chabry.cz

Bohoslužby

Seniorát Liberecký

Českobratrská církev evangelická

Česká Lípa – Ne 9 h
Chelčického 1012, f. Tomáš Mencl

Jablonec nad Nisou – Ne 9.30 h
Pod Baštou 10, f. Tomáš Matějovský

Jilemnice – Ne 10 h
Jungmannova 268, f. Jakub Hála

Křížlice – Ne 9 h
Křížlice č. 127, Jilemnice, f. Jiří Weinfurter

Liberec – Ne 9 h
Masarykova 454/22, f. Filip Susa

Libštát – Ne 9 h
Libštát č. 83, f. Blahoslav Matějka

Nové Město pod Smrkem – Ne 10 h
Blahoslavova 325, f. Adam Balcar

Rumburk – Ne 10.30 h, c. 15 h pro rodiny s dětmi
Krásnolipská 540/22, f. Filip Šimonovský, f. Constance Šimonovská

Varnsdorf – Ne 8.45 h
Tyršova 1246/7, f. Filip Šimonovský

Ochranovský seniorát

Jablonec nad Nisou - Ne 9.30 h
Máchova 766/29, f. Dagmar Oupická

Církev bratrská

Liberec – Ne 10 h
Puchmajerova 359/4, k. Pavel Urban

Jablonec nad Nisou – Ne 9.30 h
Smetanova 29, k. Patrik Horváth

Jilemnice – Ne 9 h
Valdštejnská 267

Nové Město pod Smrkem – Ne 10 h
Havlíčkova 787

Bratrská jednota baptistů

Brniště – Ne 14 h
OÁZA Brniště 13, k. Miloš Matys, k. Martina Matysová

Cvikov – Ne 9.30 h
Československé armády, k. Karel Kuc

Jablonec nad Nisou – Ne 9.30 h
Máchova 39b

Liberec – Ne 10 h
Malé nám. 295/7, k. Blahoslav Fajmon

Rumburk - Sv. Helena – Ne 10 h
Sv. Elena 156, k. Václav Peh

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

15/2013

22. května 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 29. května 2013

Z obsahu

* *Zjevení*
* *Víra jako chození s Bohem?*
* *Alois Adlof*

Poselství k neděli Svaté Trojice

Stát se požehnáním
Numeri 6,22–27

„Hospodin tě požehná a ochrání tě.“
Nu 6,24

Požehnání v biblickém smyslu jsou slova, která předávají sílu života, zdárného rozvoje a růstu. Patrně nejznámějším biblickým požehnáním je tzv. Áronské požehnání. Jsou to slova, která často slýcháme na závěr bohoslužeb: „Hospodin tě požehná a ochrání tě.“ Požehná tebe, celou tvoji bytost. Ne jen tobě, aby se tobě dobře dařilo, ale tebe, aby se skrze tebe šířilo Boží požehnání dál, mezi lidi, se kterými se setkáváš, se kterými žiješ.

Tak si to přál Bůh už pro praotce Abrama – Abrahama, když mu řekl: „Staň se požehnáním.“ (Gn 12,2) Ne jen požehnaným, ale požehnáním pro všechny čeledi země. Myslím, že stejným směrem míří i slova Áronského požehnání, která nám sdělují, že nás Hospodin žehná, nabíjí nás životodárnou silou, aby se skrze nás šířilo toto Boží požehnání dál. Další slova Áronského požehnání synonymicky rozříkávají základní motivy toho, co toto požehnání znamená. Požehnání souvisí s Hospodinovou ochranou, s vědomím života před jeho tváří, před jeho pohledem, tedy v jeho blízkosti. To znamená, že Hospodin o nás ví, ví o tom, co se s námi děje, a jeho pozornost je na nás soustředěna. Dále máme být ujištěni o tom, že Hospodin s námi bude jednat podle svého milosrdenství a daruje nám svůj pokoj.

S tímto vědomím smíme žít poté, co nad námi byla slova tohoto starobylého požehnání pronesena. Neboť ono platí pro každého, kdo se těmto slovům vystaví a je poznamenán Hospodinovým jednáním a mluvením.

Lukáš Klíma,
kazatel ČCE Proseč

Vichr a oheň

Silný vítr, vichr, vichřice a oheň, požár – to jsou živly, které zpravidla ničí, zabíjejí, a proto nás děsí. Přiznávám, že mně líčení větrné bouře na Genezaretském jezeře v evangeliích připadala trochu nadsazená, dokud jsme nezažili působení jen silného větru na velikých podhorských jezerech. Metrové i vyšší vlny, proti nimž byly menší motorové čluny bezmocné, natož v nich veslovat. A požáry některých domů po náletu na Prahu 14. února 1945 se vryly do mé paměti tehdejšího kluka. I v Bibli jsou tyhle živly zpravidla nositeli zkázy, často i Božích soudů. Cosi se v nás příčí tomu, považovat živelné katastrofy za Boží tresty, ale musíme uznat, že Stvořitel má i toto právo. V Bibli máme však také příklady toho, že i vichr a oheň přinášely někdy záchranu a pomoc. Nejsilnější vyznání Izraelců, že otcové přešli suchou nohou moře, je vysvětleno (Ex 14,21): „Hospodin hnal moře silným východním větrem, který vál po celou noc, až proměnil moře v souš.“ Na ohnivý sloup pak vzpomínali jako na nástroj Hospodinova vedení, světla a ochrany.

Křesťanské Letnice, památka naplnění církve Duchem svatým, také mají vnější podobu vichru a ohně: „Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký vichr, a naplnil celý dům, kde byli. A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden“ (Sk 2,2-3). Ten hukot slyšeli i lidé z ulice a seběhli se; kdo všechno viděl plameny, nevíme. Tady se nejednalo o přírodní živly: všimněme si slůvek „jako“, „jakoby“. Byla to znamení silného duchovního dění, které se zmocnilo dosud ustrašených Ježíšových následovníků a doslova je rozfoukalo do celého světa. Boží Duch odstraňuje strach, rozehřívá a rozdmychává Kristovy svědky dodnes. Ale slyšitelná vichřice ani viditelné plameny už se nikdy neopakovaly. Možná bychom to rádi znovu prožili, slyšeli a zahlédli, někteří se to dokonce snaží přivolávat. Jenomže pro nás platí apoštolovo: „Nestanuli jste jako Izrael před tím, co je hmatatelné, před hořícím ohněm…bouří…Vy stojíte před nebeským Jeruzalémem!“ (Žd 12,18n) Tedy před duchovními skutečnostmi, kterým věříme, ale které uvidíme a uslyšíme až na věčnosti. Autor epištoly to nepovažuje za méně, ale za mnohem více.

Ale co my, ubozí křesťané, tady a teď, ve světě plném šalebných obrazů, virtuálních realit, obrovských energií schopných zničit svět? „Oheň dej, oheň dej, oheň dej!“ zpívá básník Samuel Verner. Zdá se však, že prožíváme mnohem častěji to, co prorok Eliáš na Orébu: „Před Hospodinem veliký a silný vítr, rozervávající hory a tříštící skály – ale Hospodin v tom větru nebyl… Po zemětřesení oheň – ale Hospodin ani v tom ohni nebyl. Po ohni hlas tichý a jemný“ (1 Kr 19,11-12). A tehdy, tím šepotem vyžadujícím ztišení a natahování uší, mluvil k Eliášovi Bůh. Onehdy jsme měli ve sboru výmluvnou nedělní bohoslužbu mládeže, při níž hřměly kytary a bubny, ale její poselství bylo: Ztišme se a naslouchejme Božímu hlasu!

Pavel Javornický

Všichni jsme lidi

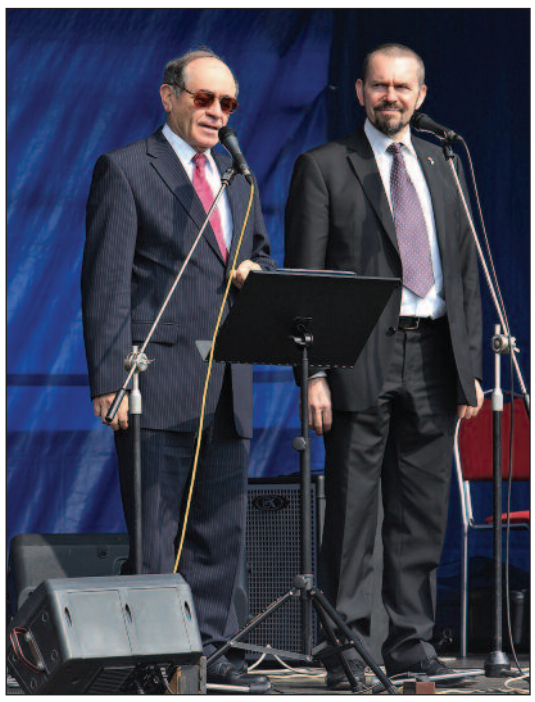

Na 600 lidí se zúčastnilo akcí „Kulturou proti antisemitismu“ a „Pochod dobré vůle“, které v neděli 21. dubna 2013 odpoledne uspořádala česká pobočka Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ ČR) v historickém centru Prahy.

Akci zahájil pochod z Kafkova náměstí. *Šalom šelom Jerušalaim, David melech Jisrael chaj ve kajam* a mnohé další hebrejské písně a modlitby se rozezněly v uličkách starobylého ži-

Dokončení na str. 2

Aktualita

Blahořečení Pia XII. a papež František

O válečném působení Pia XII. se vedou ostré spory. Vzhledem k tomu, že proces blahořečení papeže Pia XII. byl již zahájen, je pozoruhodné, že nynější papež František se údajně chystá nechat prozkoumat Piovo jednání vůči nacistickému Německu a Hitlerovi. Chystá se i otevřít šířeji vatikánské archivy. Kritici Piovi XII. zejména vyčítají, že mlčel k vyvražďování Židů. Jeho zastánci zase poukazují na fakt, že často odsuzovaný papež pomohl organizovat exodus z Německa pro 200 neárijských katolíků židovského původu, konvertujících ke křesťanství. O Pia se vedou ostré spory. Papež František nebere svou roli v této cause pasivně. Svého času ohromnou pozornost vyvolalo divadelní drama Náměstek Rolfa Hochhutha o úloze papeže Pia při osudech Židů v nacistickém Německu a fašistické Itálii.

dle-médií

Vzpomínkové setkání baptistů

Výkonný výbor Bratrské jednoty baptistů ve spolupráci s Historickou komisí Bratrské jednoty baptistů si vás dovoluje pozvat na Vzpomínkové setkání u příležitosti 60. výročí vykonstruovaných proceů s kazateli Bratrské jednoty baptistů.
Setkání se uskuteční v sobotu 22. června 2013 v modlitebně sboru BJB v Pardubicích od 13 hodin.

(Sbor BJB v Pardubicích,
Sladkovského 521/38, 530 02 Pardubice / www.bjb.cz)

Jednota bratrská v Lešně

Občanské sdružení Exulant vydalo v loňském roce knihu Jednota bratrská v Lešně. Obsahuje dva texty.
První je text Edity Štěříkové, který popisuje vznik polské větve Jednoty bratrské po prvním exilu v polovině 16. století a jejího lešenského sboru a dále mapuje existenci Jednoty v Lešně v prolínání polské větve Jednoty a části větve české, přibyvší do Lešna po Bílé Hoře, vztahy k českým exulantům z 18. století i ke vzniklé Ochranovské jednotě, až do 19. století. Domnívám se, že český čtenář tímto dostává vlastně poprvé do ruky ucelený text, který popisuje téměř neznámé oblasti našich církevních dějin.
Druhým textem je studie významné polské historičky Jolanty Dworzaczkowé o vzniku polské větve Jednoty bratrské.
Oba texty jsou doplněny bohatým obrazovým doprovodem, který zasazuje obě studie do rámce „velkých" dějin Evropy.
Kniha stojí 150,- Kč + poštovné a lze ji koupit v knihkupectví Kalich nebo objednat na adrese

Mgr. Pavel Čáp,
Brechtova 4/778 (schránka č. 25),149 00 Praha 4

Petice za návrat vladyky Kryštofa

Členům Posvátného synodu
Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku:

V Praze dne 20. 4. 2013

… my, níže podepsaní duchovní a věřící Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, jsme s velikou úlevou přijali prohlášení metropolitního správce vladyky Simeona ze dne 19.4.2013 o tom, že bylo zcela odvoláno svědectví proti našemu vladykovi Kryštofovi, který se pro zachování církevní jednoty a klidu v církvi kvůli tomuto falešnému svědectví vzdal všech svých funkcí. Nikdy nepřipustil jakoukoliv vinu, ze které byl falešně nařčen.
Proto na základě nových skutečností i na základě prohlášení vladyky Simeona, že vladyka Kryštof bude zcela očištěn, prosíme Posvátný synod naší Církve, aby umožnil co nejrychlejší návrat našeho vladyky Kryštofa do všech funkcí. Církev je tělo našeho Pána Ježíše Krista, na správě Církve se účastní Boží lid, jemuž vladyka Kryštof byl a je arcipastýřem, který vždy každému naslouchá a s velikou láskou Církvi slouží.

zdroj: internetové stránky
Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku

Všichni jsme lidi

Dokončení na str. 3

dovského města v podání kantora liberecké židovské obce Michala Foršta, kráčejícího v čele velkého průvodu s transparenty, izraelskými vlajkami a šófary. U Rudolfina zazněly texty hebrejské Bible a hebrejských proroků vztahujících se k Izraeli, které se objevily také na obrovské plachtě, nesené v další části průvodu až na Klárov, kde se konalo tradiční shromáždění za přítomnosti místopředsedy Senátu Přemysla Sobotky, pražského primátora Bohuslava Svobody, izraelského velvyslance Yaakova Levyho a Wernera Böhlera, ředitele pražské kanceláře Nadace Konrada Adenauera.
Vrcholem programu byl osobní příběh Helgy Weissové-Hoškové, akademické malířky a ilustrátorky, která byla jako mladá dívka deportována do Terezína a prošla i dalšími koncentráky. V citlivé dramatizaci Lenky Sedláčkové zazněly věty z deníku tehdy jedenáctileté Helgy, jejichž čtení se bravurně zhostila jedenáctiletá dívka Kristýna z Ostravy. Na scéně mezi velkoplošnými reprodukcemi obrázků se odvíjely vzpomínky na smutný život v ghettu. Protože paní Helga přežila vyhlazovací tábor Auschwitz-Birkenau, Mauthausen a další útrapy, mohly na Klárově před jejíma očima předvést své umění její děti: violoncellisté Jan Hošek, její syn, a vnučka Dominika Weiss-Hošková, kteří zahráli skladbu Maxe Brucha Adagio opus 37 na téma hebrejské modlitby Kol Nidrej pro violoncello a varhany.
Během programu zaznělo také několik hebrejských modliteb v podání Michala Foršta, jejichž českou verzi přednesl Jan Potměšil. Slavnost zakončilo jazzové duo z Izraele - Nitai Hershkovits a Yogev Glusman.

Mojmír Kallus
Foto: Clément Jeancoffe

Co mohl, to udělal

Rok 1654 byl pro slezské evangelíky rokem nejsmutnějším.Podle nařízení císaře Fridricha III. a jeho syna Fridricha IV., krále česko-uherského, bylo uzamčeno a odebráno slezským evangelíkům 50 kostelů.
V roce 1653 zemřela na zámku v Cieszynie Alžběta Lukrécie, poslední kněžna z rodu těšínských Piastů, a celé těšínské knížectví přešlo do vlastnictví Fridricha IV. Vykonavatelem královské vůle v knížectví se stal těšínský starosta Kaspar Borek, který svolal církevní komisi a jménem císaře a krále započali svou činnost. Nařídili šlechtickým stavům a zemským vlastníkům, aby ze sborů nacházejících se v okruhu jejich panství vyhnali všechny evangelické duchovní a zakázali bohoslužby v evangelických kostelech či kdekoliv jinde.
Přítomnost komise na zámku v určený den byla nutná z důvodů zavírání kostelů a jejich obsazování katolickými duchovními a rovněž aby připravila soupis veškerého církevního vybavení a ten předložila během dvou týdnů na krajském úřadě. Těžkým krokem a s výčitkami svědomí šla krajem, tehdy převážně evangelickým, tato Jobova zvěst. Zarmoutili se páni a hořce plakal zbožný lid.Kostel je jak vlastní rodinný dům, kdo by ho nemiloval? Kdo by pro něj neplakal? Tam zaznívají Boží chvály, tam najde ztrápená a smutkem zastřená duše tichý příbytek a posílení ve víře. Radujte se z toho, že mi bylo sděleno, do domu Páně půjdeme.
Slezský lid v onom roce hořce plakal, protože mu bylo řečeno: Do domu Páně nesmíš vstoupit! Dům Páně zůstane uzamčen! Žal pronikl srdcem jak ostrý meč. Naposledy se všichni shromáždili na bohoslužbách a společně se loučili s milovaným pastorem, s milovaným příbytkem. Do hloubi duše vzrušený lid zde stál připraven bránit svůj kostel. Musel odejít, stála proti němu železná přesila.
Šlechta s vykonáním doporučení těšínské komise nepospíchala, ale koncem týdne občas některý z komisařů do kostela stojícího na jeho území přišel, aby vyhotovil soupis inventáře.
V jednom z kostelů, který měl být v brzké době odebrán, plnil se zalíbením svou skromnou službu starý kostelník Jakub Folwarczny. Vzácný a upřímný člověk. V tomto kostele sloužil již mnoho let a znal zde každý kout a každý kousek vybavení. Když se dověděl o tom, že mají zavírat kostely, nemohl tomu uvěřit. Nedokázal pochopit, že by měl zanechat svých obvyklých činností, že ať už ve vyšším věku, stále čilý a zdravý, měl by se stát nepotřebným, když jeho milovaný kostelík zavřou. Když přišel zámecký pán se svým písařem a začali vše důkladně spisovat a vyptávat se na každý, byť sebemenší předmět, tehdy uvěřil, že jde opravdu do tuhého. Jeho naprostá bezmoc ho ničila a velmi nerad jim poskytoval informace.
Brzy z jara se komise kvapem ujala své povinnosti. 21. března bylo zabaveno 5 kostelů, 23. března 4 kostely a 24. března 3 kostely.
Veškerý slezský lid postihla beznaděj. O své kostely přišli evangelíci v Horní Lištné, Vendryni, Nýdku, Bystřici, Konské, Gutech, Střítěži, Hnojníku, Třanovicích, Těrlicku… Zůstanou další ušetřeny likvidace? Nezůstaly.
Starý kostelník Jakub Folwarczny nemohl oné noci spát. Vstal, teple se oblékl a tiše vyšel z chalupy. Od severu vál studený vítr, padaly velké sněhové vločky. To je dobře, pomyslel si kostelník. Vzal z kůlny lopatu, vyndal ze záňadří klíč a vešel bočním vchodem do kostela. Sundal z hlavy kožešinovou čepici, zapálil jednu svíci, klekl před oltářem a dlouho se modlil. Nemusel se obávat, že někdo zpozoruje světlo, protože venku řádila vichřice. Posílen modlitbou, rozprostřel před oltářem velkou bílou plachtu a uložil do ní oltářní náčiní. Cínový džbánek umně zdobený rytinou, paténu a bohatě zlacený precizně opracovaný kalich. Tak, tak je to správné, mluvil sám k sobě a zavazoval pevně plachtu; takového kalichu by bylo škoda. Nevím, jestli takový kalich měli i v jiných kostelech. Proto jsem zde kostelníkem, abych nedovolil zneuctít a poskvrnit tyto svaté předměty. Toho kalichu se nedotkne dravá, lidskou křivdou poskvrněná ruka. Nechtějí dát lidem kalich u večeře Páně, tudíž ho nedostanou. Čekat a odpočívat bude dle vůle Boží tak dlouho, až se někdy znovu objeví dle ustanovení Pána Ježíše na stole Páně. Nábožně se pokřižoval, zhasl svíci, vyšel ven a uzamkl za sebou kostel. Vzal lopatu opřenou o zeď a zamířil do zahrady u svého malého domku. Pod košatou hrušní vykopal velkou jámu, vložil do ní pečlivě zabalené oltářní náčiní a zasypal hlínou a pak sněhem. Setřel si pot z čela a pomyslel si: Nikdo vás tu nenajde. Sám Bůh přeje mému konání, protože sněží čím dál více. Do rána nebude nejmenší stopy.
Nazítří přišla komise. Sebejistá, mrzutá a unavená, brodící se v hlubokém sněhu. Přišel i zámecký pán s písařem. Vyndali z úředních desek soupis kostelního vybavení a začali vše porovnávat, až došli k položce „oltářní náčiní". Ve spise bylo uvedeno, ale na oltáři chybělo. Kde je? Zazněla tvrdá a zlostná otázka. Kde je oltářní náčiní? Zámecký pán nevěděl, písař nevěděl, nikdo nevěděl. Kostelník musí vědět, podotkl někdo z přítomných pomocníků. Zavolejte kostelníka! Běželi pro něj. Kostelník věděl, že pro něj přijdou, a tak již čekal. Zopakovali mu otázku. Kde je oltářní náčiní? Co mohl říci? Řekl to, co ostatní. Bylo tady na oltáři, kde je teď, nevím. Vy musíte vědět, křikl někdo nad ním. Možná vím, ale hledejte si sami, pomyslel si kostelník. Křičeli, vyhrožovali, proklínali, hledali, ale nic nenašli. Nakonec kostel tak jako všechny ostatní uzamkli a dvéře zapečetili. Kostelníka Jakuba Folwarczného s vzali sebou a odešli. Šel se svázanýma rukama a vůbec nebyl smutný. Radoval se v duchu tak, jak se radovali všichni Boží mučedníci.
Po týdnu se vrátil. Vyslýchali ho, mučili hladem a všelijak trápili, ale on mlčel. Byl rozhodnutý vydržet i to nejhorší a své tajemství nevydat. Žil už jen krátce. Odtržen od svých pro něj milých povinností nemohl nikde najít nové místo. Jakmile se oteplilo a kouzelné slezské jaro přinášelo úlevu všem ztrápeným, sedával v zahradě ve stínu košaté hrušně a čekal na den, kdy si ho Pán povolá k sobě. Nechtěl už žít. Nemohl snést pohled na znovuotevřený kostel,kde začaly římské obřady. Přicházeli tam jiní lidé, ale s nimi také ti, kteří svou víru zradili.
Před smrtí zavolal svého nejstaršího syna a pověděl mu, co onu noc udělal. Syn to neřekl nikomu, až před svou smrtí zase svému synovi a ten zase svému. Tak žila vzpomínka mezi potomky Jakuba Folwarczného.
Oltářní náčiní zakopané v zahradě tam možná ještě je, možná už bylo nalezeno. Kdo ví? V tom tragickém roce 1654 Bylo odebráno slezským evangelíkům 50 kostelů. Víru se ale odebrat nepodařilo. Evangelíci, věrni svému vyznání, vytrvali dodnes. Dočkali se takových časů, kdy je nikdo pro víru nepronásleduje a mají své kostely vybudované na pevných historických základech (a budují další) , základech téže pevné víry zděděné po předcích.

Z polštiny přeložila
Marta Capková

Papež František a první velké změny

Vatikán v sobotu 13. dubna oznámil, že papež František jmenoval 8 kardinálů jako svůj poradní sbor, který by mu měl pomoci s vedením církve. Jedná se o první konkrétní krok na cestě k reformě, jež visela ve vzduchu před začátkem konkláve, během kterého byl zvolen papežem nepravděpodobný kandidát z Latinské Ameriky. Kardinálové jmenovaní do této nové role jsou: italský kardinál Giuseppe Bertello, předseda Papežské komise pro Vatikánský stát chilský kardinál Francisco Javier Errázuriz Ossa, penzionovaný arcibiskup Santiaga indický kardinál Oswald Gracias, arcibiskup Bombaje Laurent Monsengwo Pasinya z Demokratické republiky Kongo, arcibiskup Kinshasy americký kardinál Sean O'Malley, arcibiskup bostonský, německý kardinál Reinhard Marx, arcibiskup Mnichova a Freisingu, australský kardinál George Pell, arcibiskup Sydney, honduraský kardinál Oscar Andrés Rodríguez Maradiaga, arcibiskup Tegucigalpy. Tajemníkem skupiny byl jmenován biskup Marcello Semeraro z italského Albana.
Zde je 5 nejzajímavějších postřehů týkajících se tohoto poradního sboru, který bude pravděpodobně nejdůležitějším myšlenkovým partnerem nového papeže: 1. Jedná se o kabinet, nikoli odbornou komisi. František ustavil tento sbor k tomu, "aby mu radil, jak vést světovou církev" a až teprve poté, "aby prostudoval možnosti zrevidování Apoštolské konstituce papežské kurie, dokument Pastor Bonus". 2. Jmenovaní nejsou žádní přitakávači, kteří by papeži měli říkat pouze to, co chce slyšet. Jedná se o silné osobnosti. 3. Cílem je kolegialita, navíc kardinálů z pěti světadílů. 4. Přistřižena jsou křídla vatikánského státního sekretariátu. 5. Není nic, co by zčeřilo vody v církvi tak jako zvolení nového papeže. Zejména pak v tom smyslu, že kdo je v církevní hierarchii nahoře, může se ocitnout dole a zase naopak.

dle:christnet.cz

Vzpomínka na PhDr. Jaroslava Nečase

Před 100 lety, ve čtvrtek 22. května 1913, se ve Valašském Meziříčí narodil náš tatínek PhDr. Jaroslav Nečas, literární historik, básník a spisovatel. S literaturou žil po celý život. Již během středoškolského studia spolu se svým spolužákem a přítelem Lubomírem Balcarem, pozdějším strašnickým farářem, od jehož narození uplynulo 100 let letos v lednu, redigoval a vydával literární revui brněnské evangelické mládeže Úsměv. Jeho literární mládí nám mohou připomenout následující řádky:

Vidění
(1932)

Jednoho dne se vzbouří Sodoma
Gomorra i Jerusalém
a Kristus půjde po ulicích
na Rudém moři poplují dvě písmena
dvě písmena
dvě slova a vyryjí na ústa kamenná
dvě slova
smrt a láska

Pro křesťanského publicistu bylo v komunistických dobách málo příležitostí. Tatínek se snažil své zkušenosti využít jako člen redakční rady Kalicha. Snad nejvíce vděčných čtenářů našly jeho křesťansky laděné fejetony, které vycházely v deníku Lidová demokracie. Věříme, že mají co říci i téměř čtvrt století po autorově smrti, a tak si dva připomeňme.

Síla úsměvu
(Lidová demokracie 9. června 1969)

Jsou na světě hodnoty, které se dají měřit a vážit, a jsou jiné, jež denně zasahují do našeho života a vlastně do osudů pomalu všech lidí na světě, a přece jejich cenu nelze žádným z běžných měřidel stanovit. K těm druhým patří lidský úsměv. Úsměv dítěte, které tímto způsobem vyjadřuje fyzickou spokojenost, radostný údiv, lásku k druhým. Úsměv, který je prvním výrazem optimismu a vyslovením víry, že všechno kolem je čisté, spravedlivé, dobré. Úsměv, který tolikrát dovede narovnat a uhladit starostlivě zamračené čelo matčino, úsměv, jenž vítězí a odzbrojuje. Nebo úsměv dospělých, který tak často prozrazuje povahu, bývá dešifračním klíčem charakteru a účinně pomáhá otvírat srdce druhých. Úsměv jako bezpečný signál k navázání všech světlých citových vztahů, lásky a přátelství především. Úsměv žen jako osvědčený prostředek pro uchování krásy, pro stabilitu osobního kouzla a půvabu až do nejpozdnějších let. Lék, který nic nestojí a nikdy nezklame. Široký, upřímný a chlapský úsměv Franka Bormana, jímž si získal sympatie na celé zeměkouli neméně než svým výkonem hrdinného a inteligentního kosmonauta. Úsměv a smích, který sbližuje všechny lidi dobré vůle a který může být i přesně zasahující a leckdy už poslední a jednou jedinou zbraní slabých proti mocným. Úsměv, jenž konejší, posiluje a vysvobozuje, když člověku užuž hrozí utonutí v těžkých vlnách trampot. Úsměv jako cesta člověka k člověku, úsměv jako pomoc, jako podání ruky. Možná, kdybychom si tohle denně uvědomovali, bylo by nám na světě o kus štěstí líp.

Opožděný dík

Nedělní vlak z Hradce Králové do Prahy. Lidé se vracejí z víkendu, z dovolené. Podle hovoru zaslechnutého v nejbližším sousedství je zřejmé, že všichni znají trať, kterou projíždějí. Jako dobrý duch však co chvíli prochází vagónem vzhledná a upravená průvodčí. "Příští stanice Chlumec nad Cidlinou." Za chvíli: "Následuje Velký Osek.“ Podobně ohlásí Poděbrady, Nymburk, Lysou nad Labem. Zůstane po ní vždycky přijatelný drobet jemného parfému a hlavně takový teplý dojem, jako by vám pokaždé podávala ruku. Celá cesta uplývá v bezpečném vědomí, že se o vás někdo stará, a ten hřejivý pocit je ještě posílen skutečností, že v projevu té černovlasé paní není nic úředního, nic stroze neosobního. Jako by se aspoň ždibíček jejího sympatického hlasu dával každému z vás. "Cestující, kteří vystupují ve Mstěticích, ať dají pozor, je tam rozkopané kolejiště!" To už se lidé ohlížejí po průvodčí jako po zázraku. A když vlak vyjíždí z Libně, proběhne tento anděl strážce v modré uniformě vagónem snad už po desáté: "Následuje Praha-Těšnov, tam naše trať končí. Přeji vám dobrý večer a - na shledanou!" Přiznám se, že jsem stačil chudě a mdle odpovědět jen na poslední dvě slova, ačkoli jsem toho měl na srdci víc. Hlavně jsem chtěl poděkovat. Za sebe i za ty druhé. A nemohl bych dobře spát, kdybych ten dluh nesplatil třeba touto cestou. A kdybych k díku nepřidal alespoň zrníčko víry, že takových žen i mužů v modrém snad už máme, můžeme mít a budeme mít víc.

Tatínek zemřel na Štědrý den 1988. Znovunabyté svobody na přelomu let 1989 a 1990 se tedy nedožil. Nedlouho po oněch radostných událostech však vypukla občanská válka v Jugoslávii, v zemi, kterou on měl nesmírně rád a kde měl s našimi krajany velice blízké kontakty. Pán Bůh ho ušetřil, že se na onu bratrovražednou hrůzu už nemusel dívat z pozemské perspektivy.

Jaroslav a Jiří Nečasovi

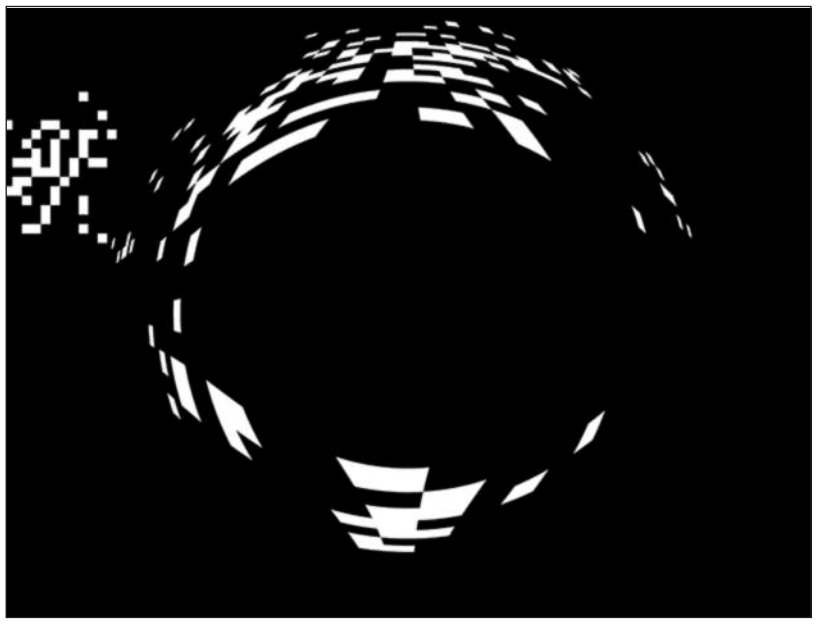

Svatodušní kompozice

Svatodušní kompozici řadíme mezi posvátné křesťanské umění. Zahrnuje 5 pixelových obrazů, které vyvracejí dogmatické tvrzení o bílé a černé barvě. Podle výtvarného dogmatu tyto barvy nejsou barvami. Ve skutečnosti jsou, neboť vytvářejí kontrast v téhle kompozici. Bílá znamená světlo, černá zase tmu. Již uvedené barvy jsou přijatelně rozloženy do prostoru. Zde upozorňují na Stvoření světa - na vznik života.

Svatodušní kompozice zahrnuje pronikání Ducha svatého do našich životů. Tohle pronikání nám připomíná vesmírné dění. Zároveň usiluje o obnovení dobra na planetě Zemi. Přívětivé hodnoty je třeba zachraňovat a podporovat, abychom se dožili všeobecné harmonie.

Nechť křesťanství žije ve skutečném i virtuálním světě 21. století Nechť je stále aktuální církevní tvorba, abychom byli svědky zajímavých kompozic.

Václav Kovalčík

Která příprava má naději?

V podstatě by šlo o trojí druh přípravy na velikonoční událost. Ten první se týká společné akce moci duchovní a moci světské. V tom se obě shodly bez velkých předběžných dohadování. Jakékoli ohrožení pozemské moci se musí v zárodku zlikvidovat. Vzhledem k velikému nebezpečí jsou všechny možné prostředky dovoleny. Kaifáš i Pilát si ulehčeně oddychnou, když se zázrak nekonal a Ježíš skutečně zemřel na kříži.

Druhý okruh se týká učedníků, kteří již předtím na cestě k Jeruzalému ujišťovali jménem svého mluvčího Petra, že nezklamou, že budou věrně při svém Mistru stát. Ježíš je upozorňuje, že jde do Jeruzaléma trpět, zemřít a z mrtvých vstát. Na vzkříšení se i po smrti na kříži jen těžko rozpomínají. Ježíš ví, že Jidáš ho chce donutit, aby se vyhnul kříži a ujal se svou jedinečnou mocí svého království. Kdyby vydržel tři dny, vyhnul by se své „zbytečné“ smrti. Ježíš prosí své učedníky, aby se s ním modlili. I při modlitbě může člověk usnout stejně jako učedníci; Ježíš sám se ale modlí, až se potí potem krvavým. Nebeský Otec to může ještě změnit: *Otče, jestli je to možné, dej, ať odejde ode mne tento kalich, ale ne jak já chci, ale jak chceš ty.* Dal Otec odpověď? Zřejmě asi ano. Pak jdou události rychle kupředu. Zajat, bičován, vyslýchán, a ač nevinný, je Ježíš odsouzen k smrti ukřižováním. Stačí se modlit za své nepřátele, kteří podle něho nevědí, co činí. Sám ve velikých bolestech upokojí svého spoluukřižovaného – *ještě dnes budeš se mnou v ráji*. Pak konečné *Otče, v ruce tvé poroučím Ducha svého* a poté ono poslední *Dokonáno jest*. Josef z Arimatie a Nikodém se svými padesáti kilogramy vonných směsí myrhy a aloe uloží tělo do nového hrobu a přivalí kámen.

Nakonec to třetí. Jaká je tedy příprava Ježíšova na přemožení smrti? Byl přece Syn Boží a Syn člověka. Je nutno otevřít hrob stejně jako dveře smrti zevnitř. Je třeba koncentrace neobyčejné síly. Je nutno vyvolat zázrak. Zmrtvýchvstání symbolizuje absolutní nezničitelnost celistvosti. Integrita jako neporušitelnost celistvosti života nemůže být zničena. Nemůže zůstat pro minulost. Je nutno se napojit na psychický proud, který stále usiluje o realizaci plnosti. Vzkříšení je ambivalentní (stejně hodnotné jak pro jednu, tak i druhou stranu), jak hmotné, tak duchovní, spirituální a zviditelněné tělo. Vzkříšené tělo je tajemství Boží moci, která povede učedníky bezpečně. Vzkříšené tělo již není v časoprostoru pozemském. Dočasně bude viděno v tělesné podobě, aby se předešlo záměně. Jde o identifikaci těla i ducha, v podobě tříbení, kdy se Ježíš ukazuje jak v hmotném, tak v duchovním těle. Nechává působit svého ducha na učedníky a nikdo se neodváží ani v Galileji se ho otázat, ty kdo jsi, věděli, že je Pánem života a smrti. A na základě zkušenosti se Vzkříšeným budou umět volat *maranatha* (jediný přicházíš pro nás, jen ty). Tedy nejprve zkušenost se Vzkříšeným a volání *maranatha*. Teprve seslání Ducha svatého nahrazuje individuální setkání s kolektivem učedníků v Duchu svatém. Tedy seslání Ducha je začátek stvoření Kristovy církve.

Jiří Melmuk

Nad Biblí

Pojem chůva – dvojznačné hapaxlegomenon v NZ

Apoštol Pavel se ve svých listech do prvokřesťanských sborů projevuje nejen jako hloubavý theolog a učitel, ale i jako osobně blízký přítel. O tom svědčí jeho časté odkazy na rodinné vztahy a rodičovskou péči: příměr k výživě malých dětí mlékem (1 K 3,1n), k milovaným dětem, které potřebují otcovské napomínání (1 K 4,14-15), prosba za otroka Onezima jako za vlastního syna (Fm 1,10). Zvlášť přívětivě znějí jeho dva vzkazy do sboru v Tesalonice.

O své apoštolské otcovské péči píše povzbudivými slovy: (ČEP) *Víte přece, že jsme každého z vás jako* ***otec*** *své děti napomínali, povzbuzovali a zapřísahali, abyste vedli život důstojný Boha, který vás povolal do slávy svého království* (1 Te 2,11). Příměr k mateřské péči naopak formuluje se zvláštní něžností, byť v dialektickém kontrastu: *Ač jsme mohli jako Kristovi poslové dát najevo svou důležitost, byli jsme mezi vámi laskaví, jako když* ***matka*** *chová své děti* (2 Te 2,7).

Pavel však zde nepoužil v řeckém znění obvyklého výrazu matka (*métér*), nýbrž výraz chůva (*trofos*), který je na tomto místě v Novém zákoně zcela ojedinělý - jako hapaxlegomenon. (Hapaxlegomena mají v Bibli často dvojí význam.) Doslovný překlad "chůva" je v latinské Vulgátě (*nutrix* -kojná, chůva), u M. Luthera (*Amme*), v starších anglických biblích (*nurse*) i v českém překladu F. Žilky: *Počínali jsme si mezi vám tak něžně, jako když chůva hýčká své děti.* Překlad "matka" je krom ČEP i v dalších českých Biblích: Kralická - *jako když matka chová dítky své*; B-21 - *jako matka, jež kojí své děti v náručí*; Jeruzalémská - *jako matka krmí své děti a pečuje o ně*.- Otázka, proč tyto překlady i většina nových cizojazyčných překladů nahradily pojem chůva představou matky, je snadno vysvětlitelná. Týká se přivlastňovacího zájmena: *své* (děti). Péči o "své děti" máme spojenu s vlastní matkou. Chůva pečuje o cizí děti!

Zmínky o chůvách na místě matek nacházíme již ve Starém zákoně: pro Mojžíše (Ex 2,7), Mifibozeta (2 Sa 4,4), Joziáše (2 Kr 11,2). A jakoby inspirované předznačení Pavlova osobního příměru k chůvě nám může znít onen Mojžíšův povzdech vůči Hospodinu: *Copak jsem porodil tento lid já, že mi říkáš: Nes jej v náručí jako* ***chůva*** *nese nemluvňátko?* (Nu 11,12) Podobně tedy i Pavel, byť zaměřený na představu mateřské péče, použil pro sebe zcela logicky výraz chůva, protože nejde o jeho vlastní rodné děti, ale o bratry a sestry v Kristu, svěřené jeho duchovní péči. Chůva ovšem měla již od starověku v každé společnosti významnou funkci jako náhrada matky v péči o novorozence, již i jako kojná. Tak tomu bylo i v Pavlově řecko-římském období. Ve vznešených a bohatých rodinách byli novorozenci svěřováni do základní péče chůvám, ovšem pečlivě vybíraným. A ty se o ně staraly víc než o své vlastní. Pavlem použité sloveso chovat (ř. *thalpein*) znamenalo původně zahřívat. Dobrá chůva byla pro nejmenší děti jako matka. A její péče byla často hřejivější než od vlastních matek. Proto měly dobré chůvy nejen důležité místo v rodinách, ale i uznávané společenské postavení. Apoštol Pavel tedy mohl dobře spojit pojem chůvy s představou rodné matky, právě pro vyznačení svého hřejivého vztahu k členům tesalonického sboru.

(Na okraj: O zvláštním pojetí "hřejivé chůvy" v antickém světě, dokonce až i jako "něžné božské dárkyně" v dionýských mystériích, známých i v Tesalonice, odkazuje M. Ryšková v Českém ekumenickém komentáři k 1 Te, s.71).

Jiří J.Otter

Prý je mu osmdesát

Je to neuvěřitelné, ale je to pravda pravdoucí.
Šel jsem na ETF UK v Praze, abych se osobně přesvědčil, jak vypadá čerstvý osmdesátník, pracovitý a skromný *didaskalos*, badatel NZ, ověnčený tituly a obtížený různými povinnostmi v domácích i zahraničních institucích, grémiích a společnostech všeho druhu.Mimořádní hosté, gratulanti a studenti zaplnili velkou posluchárnu až do posledního místa a s napětím a zvědavostí očekávali přednášku na téma *Vzkříšení*. I když si myslím, že o vzkříšení se nedá přednášet, ale jen svědčit, znovu si posluchači ověřili, jaký význam má exegetická práce, jejímž cílem je dobrat se tajemství biblického poselství, velikosti a slávy evangelia. Řecký text NZ je vzácný materiál pro badatele zlatokopy, kteří hledají zrnka vzácného kovu a bez nároku na odměnu ZDARMA všem, kteří chtějí zbohatnout a radovat se z odkrytého pokladu, nabízejí výsledky své práce.
Když bratr Pokorný vzpomínal s láskou a vděčností na své zemřelé přátele a učitele profesory Součka, Hromádku, Lochmana, Molnára a další, cítil jsem se v posluchárně jako doma, ale když se v první řadě znenadání objevili pánové Paul Ricoeur, Teil de Chardin, Gerd Theissen a další velikáni, znejistěl jsem, ztratil pevnou půdu pod nohama a bylo víc než zřejmé, že nemám dost šedých mozkových buněk, které má slavný detektiv Poirot a že mně navíc chybí šestá rychlost nutná ke sledování bezkonkurenční jízdy přednášejícího novozákoníka.
A tak jsem si po návratu z přednášky otevřel doma staré a nové *perly* a začal listovat: už ohmataný a rozpadlý *Výklad evangelia Markova*, který mně bezpočtukrát pomohl a zachránil (vydán v roce 1974), náročná *Hermeneutika jako teorie porozumění*, kterou lze číst jen v době řádné dovolené a ve chvílích odpočinku pro posílení ducha i těla naslouchat božským tónům páté symfonie Felixe Mendelssohna-Bartholdyho zvané Reformační (Vyšehrad 2006), srozumitelnou a objevnou knihu rozhovorů nad nedělními perikopami liturgického kalendáře *Má to smysl* (Vyšehrad 2012), kterou jsme mohli poslouchat na rozhlasových vlnách stanice Vltava. A ještě připomínám malou knížku do kabelky s názvem *Den se přiblížil*; je to esej o základním smyslu křesťanství a o jeho dějinné situaci, esej o zoufalé naději, „že nejdeme k čertu," protože v dějinách působí Boží soud a Boží království (Mlýn 2007).
A tak jsem znovu v soukromí oslavil narozeniny badatele a znalce NZ bratra Petra Pokorného. Díky za všechno.
Ještě malá poznámka. Nakladatelství Vyšehrad připravuje k vydání knihu Petra Pokorného s názvem Úvod do NZ, literatura a teologie. Jde o překlad z německého vydání doplněný různými přehledy a tabulkami německého teologa Ulricha Heckela. Sympatické překvapení – dílo bude mít 752 stránky a kupujícímu z peněženky zmizí 698 Kč. A snad znovu vyjde přepracovaný komentář k Markovu evangeliu.
Na co se ještě můžeme těšit?

ZŠ

Již více času nebude Zj 10,6

„Pojďte, vizte skutky Boží, jak hrozný je ve správě při synech lidských."

Žalm 66,5

Mám se zvednout a jít? Od toho, co mě baví, k nejasným tušením dávných pozvání? „Pojď a viz!" řekla Janovi čtyři zvířata plná očí. Beránek poznamenaný smrtí vzal knihu od toho na trůnu a otevřel pečetě její. Je popsaná z obou stran.
„Pojď a viz!" slyší Jan lva, býka, člověka a letícího orla, a promluvilo sedm hromů. Po tisících let tu zázrakem leží Bible.
Polehávám.
Teatrum mundi mě táhne na vařené nudli, střídám role v šantánu Svět. Někde vítr podvrací hory. Jsem Eliáš.
Země se třese, hoří, sliz těl z obrazovky stéká, ale není v tom představení Hospodin, a já nejsem na hoře Boží Oreb, abych uslyšel ten HLAS. Hlas jako z dálek, hlas PRAVDY: „Co tu děláš, Eliáši?!"
Musel bych s pravdou ven. Musel bych z jeskyně, zavinout si tvář, abych viděl. Tiše a temně mi přišlo, jak hrozný je ve správě při synech lidských. Syn má jméno a tvář jako já. Jmenovitě míří PRAVDA do jeskyně. I za mnou do mých skrýší a mění mi život.
Veliké změny přicházejí na holubičích nožkách, vyčetl z Bible Friedrich Nietzsche.
Křtitel ji uviděl se vracet, sestupovat v plnosti času.
Olivovou snítku v ústech přináší Beránek.
Tenkrát už nepřišla a Noe ji nepostrádal. Uklidil po potopě a pod Araratem se věnuje vinařství. Sto dvacet let doufal, že spasí svět. V dunění kladivem na vyhlášený div světa ještě slyší turisty žertovat o artefaktu své pošetilosti, ale už ví, že za ním Bůh zavře a že víc času nebude.
Stihlo to osm duší a bezpočet němých tváří. Pod duhou je všecko jinak, ačkoli jako za dnů NOE, tak bude příchod Syna člověka. NOE si už nemyslí, že změní svět.
Sám v sobě vězněm sypu sýkorkám, zatímco voda opadá. Ptačím drápkem se připomíná naděje a průzorem dokořán vklouzly hvězdy.
Dny plynou po sedmi nebo po sedmkrát sedmi.
Mezitím kážu ženě a dětem: „Pojďte a vizte skutky Boží." Brouzdám se kýlovou špínou. Koudelí se smolou zatloukám prosakující živel zkázy.
„Hle, jak hrozný je ve správě při synech lidských...!"

Samuel Jan Hejzlar

Cyrilometodějská teologická fakulta UP v Olomouci

ve spolupráci
s Teologickou fakultou Slezské univerzity v Katovicích

UNIWERSYTET ŚLĄSKI W KATOWICACH

pořádá mezinárodní konferenci

Zkušenosti a budoucí perspektivy
30 let od platnosti Kodexu kanonického práva

Úterý 4. června 2013 – Olomouc, Univerzitní 22

Konference je určena především pro:
- studenty z oblasti teologie, práva, žurnalistiky, politologie, historie
- odbornou veřejnost
- duchovní a jiné církevní pracovníky

Pro registrované účastníky bude text polské přednášky k dispozici v češtině, diskuse bude konsekutivně překládána.

PROGRAM

9.30 Zahájení a obecné uvedení (doc. Damián Němec, dr)
9.45 Mgr. Monika Menke, Th.D., UP Olomouc: *Právní aspekty katechumenátu*
10.40 Dr. Libor Botek, Th.D., UP Olomouc: *Zkušenosti s radami ve farnostech*
11.30 – 12.00 Přestávka
12.00 ICLic. Jiří Dvořáček, ICOOr., UP Olomouc: *Modifikace ustanovení CIC vlivem CCEO z r. 1990*
13.00 – 14.00 Přestávka na oběd
14.00 prof. dr hab. Andrzej Pastwa, Slezská univerzita v Katovicích: *Małżeństwo kanoniczne w nurcie odnowy personalistycznej (Kanonické manželství v rámci personalistické obnovy)*
14.50 doc. Damián Němec, dr, UP Olomouc: *Reforma trestního práva*
Cca 16.00 Zakončení

Diskuse je plánována po každé jednotlivé přednášce.

6. AM ISRAEL CHAJ! – IZRAEL ŽIJE 2013
Slavnost Šavuot-Letnice v radostném Terezíně

Co má společného dnešek s židovskou tradicí, která připomíná dání Slova na Sinaji, a s novozákonními Letnicemi, kdy byl seslán Duch Svatý?
26. května 2013 od 13 do 17 hodin
v kulturním domě na terezínském náměstí pořádá sdružení Operace Ester pod záštitou starostky města Terezín Růženy Čechové
Slovo – slavnost – izraelské písně a tance – prapory – šofary – modlitby – básně – israelshop
Pohoštění v symbolice Letnic
Vstupné dobrovolné

Inzerce

Nabídka pronájmu pokoje (zhruba 4x4) v rodinném domku v Berouně. Společné příslušenství a kuchyň s paní domácí. 3500,- měsíčně včetně energií a vody.

č. 3

Naděje o.s. v letech 1994 - 1997 zrekonstruovala darovanou zemědělskou usedlost v Litomyšli. Od roku 1997 zde žijí rodiny s dětmi v náhradní rodinné péči. Čtyři dny v týdnu je otevřeno volnočasové středisko pro děti a mládež. Od 1.9.2013 nyní nabízíme volný nadstandardní bezbariérový byt určený k trvalému bydlení početnější rodině s dětmi v náhradní rodinné péči. Krásná lokalita, 3 minuty chůze do centra města, veškerá občanská vybavenost.

č. 12

Pozvánky

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ EXULANT zve na sjezd členů a přátel sdružení pořádaný v sobotu **8. června 2013** v Praze u příležitosti 400. výročí vydání posledního kralického vydání Bible a 20. výročí od prvního setkání potomků exulantů. Tématem sjezdu je **„Bible v životě církve"**.
Zahájení v 9.30 h v evangelickém kostele U Salvátora (Staré Město, Salvátorská 1). Úvodní bohoslužby Ewa M. Jelinek, přednášky dr. Edita Štěříková „Exulanti a Bible", prof. Petr Pokorný „Inspirace Bible kralické pro překladatele českého ekumenického překladu", dr.Ondřej Macek „Hledání odkazu českých písmáků", zpívat bude salvátorský pěvecký sbor pod vedením Marie Žárské.
Ve 14.15 h společné foto u Husova pomníku.
Od 15.00 h v Betlémské kapli (Aula českého učení technického v Praze – Betlémská kaple, Betlémské nám. 4) koncert „Zvonků dobré zprávy" pod vedením Jarmily W. Jelinek, pozdravy představitelů církví v ČR, závěrečné bohoslužby emeritní synodní senior Pavel Smetana, zpívat bude pěvecký sbor BJB Liberec pod vedením Lenky Špringlové.

* * *

Občanské sdružení EFFATHA zve děti, dorost a mládež na letní **Kurz zpěvu** do Litomyšle, který se koná ve dnech **1. – 10. 8. 2013**. Kromě učení se sborovému zpěvu budou mít mladí zpěváci na programu každodenní biblické programy, večerní rozhovory, muzicírování "z vlastních zdrojů" i oblíbené vycházky do klášterních zahrad. Zájemci o kurz se mohou hlásit do konce května na www.effatha.cz, kde je přihláška i podrobnosti o kurzu, nebo na adrese jana@effatha.cz

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát východomoravský

Českobratrská církev evangelická

Hodonín – Ne 9 h
Husova 6, f. Pavel Šebesta
Hošťálková u Vsetína – Ne 10 h
Hošťálková u Vsetína č. 23, f. Petr Maláč
Hrubá Vrbka a Velká nad Veličkou – Ne 8.30 h (Velká n.V.), 10 h (Hr. Vrbka)
Hrubá Vrbka 117, f. Mojmír Blažek
Huslenky – Ne 10 h
Huslenky č. 439, f. Jiří Palán
Jablůnka – Ne 9 h
Jablůnka 45, Jablůnka nad Bečvou, j. Martin Tomešek, a f. Daniel Heller
Jasenná – Ne 9 h
Jasenná č. 108, Vizovice, f. Radmila Včelná
Javorník nad Veličkou – Ne 10 h
Javorník nad Veličkou č. 111, Velká nad Veličkou, a f. Mojmír Blažek
Kateřinice – Ne 9 h
Kateřinice č. 226, Ratiboř, f. Miroslaw Jelinek
Kroměříž – Ne 9 h
Riegrovo nám. 147/37, f. Ivan Ryšavý
Kyjov – Ne 9.30 h
Dobrovského 511, f. Erika Petříčková
Leskovec – Ne 9 h
Leskovec č. 156, Valašská Polanka, f. Libor Špaček
Liptál – Ne 10 h
Liptál č. 8, a f. Radmila Včelná
Pozděchov – Ne 8.45 h
Pozděchov č. 121, Valašská Polanka, f. Jiřina Kovářová
Prusinovice – Ne 10 h
Přerovská 174, f. Leoš Mach
Pržno – Ne 10 h
Pržno č. 32, Jablůnka nad Bečvou, f. Zdeněk Píštěk
Ratiboř u Vsetína – Ne 10 h
Ratiboř u Vsetína č. 221, f. Jarmila Wiera Jelinek
Rusava – Ne 8.30 h
Rusava č. 28, a f. Leoš Mach
Růžďka – Ne 10 h
Růžďka č. 138, a f. Bronislav Czudek
Střítež nad Bečvou – Ne 9.30 h
Střítež nad Bečvou č. 120, f. Josef Hurta
Uherské Hradiště – Ne 10 h
Jana Blahoslava 419, f. Michal Vogl
Valašské Meziříčí – Ne 9.30 h
Blahoslavova 430/3, f. Daniel Heller
Velká Lhota – Ne 9.30 h
Velká Lhota č. 30, Valašské Meziříčí, f. Jan Krupa
Vizovice – Ne 8.45 h
Palackého nám. 364, f. Jiří Malý
Vsetín-Dolní sbor – Ne 9.30 h
Palackého 153, f. Bronislav Czudek
Vsetín-Horní sbor – Ne 9.30 h
Palackého 156/17, f. Pavel Čmelík, j. Stanislav Mikulík
Zádveřice-Raková – Ne 8.45 h
Zádveřice č. 139, Vizovice, f. Miloš Vavrečka
Zlín – Ne 9.30 h
Slovenská 3063, f. Petr Pivoňka

Církev bratrská

Olomouc – Ne 10 h
Mariánská 3, k. Dalimil Staněk
Prostějov – Ne 9.30 h
Šárka 10a, k. Pavel Lukáš
Velká Lhota – Ne 9.30 h
Velká Lhota č. 102, k. Radomír Palacký
Vsetín – Ne 9.30 h
Horní Jasenka 102, k. Josef Fišer
Vsetín-Maják – Ne 9 h
Smetanova 1140, k. Bedřich Smola
Zlín – Ne 10.45 h
Slovenská 3063 (FS ČCE), k. Pavel Škrobák

Bratrská jednota baptistů

Kroměříž - Ne 9.30 h
Moravcova 430/16, k. Alois Klepáček
Uherské Hradiště – Ne 14 h
Jana Blahoslava 419, modlitebna ČCE k. Pavel Novosad
Vsetín – Ne 9.30 h
Rokytnice 273, k. Jan Vychopeň
Zlín – Ne 9.30 h
Hluboká 1343, k. Marek Titěra

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

16-17/2013

29. května 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 5. června 2013

Z obsahu

* *Zjevení*
* *Víra jako chození s Bohem?*
* *Václav Budovec z Budova*

Poselství k 1. neděli po sv. Trojici

Jděte ke ztraceným ovcím
Matouš 9,35–10,7

Ovce, která se ztratila, to má „spočítané". Dříve nebo později se stane obětí dravé zvěře, případně uhyne únavou, nedostatkem jídla a pití, strachem, nebo důsledkem špatně vybrané cesty... Když Ježíš obcházel všechna města a vesnice, viděl mnoho takových ztracených ovcí. Viděl celé zástupy lidí, kteří byli vysílení a skleslí jako ovce bez pastýře.

Ježíš, Boží Syn, Pomazaný Boží … rozhodně mu ve službě nic nechybělo. Ani moc, ani povolání, ani moudrost... Přesto když hledí na zástupy ztracených, říká svým učedníkům, že potřebuje dělníky na žeň. Dal jim moc a vyslal je ke ztraceným ovcím. Poslal je kázat, že se přiblížilo království nebeské.

Toto slovo míří do církve. Nejenom k některým - třeba kazatelům -, ale ke všem, kdo následují Krista. Víme, kdo nás posílá a kdo za námi stojí. Spolu s posláním nám dává veškerou potřebnou moc. A ztracené ovce? Je jich kolem nás více než dost. Lidí, kteří jsou ztracení. Kteří v touze najít pokoj a pokrm pro svoji duši bloudí od jednoho vztahu k druhému, od jednoho lákadla světa ke druhému. Kteří pijí zakalenou vodu a pokoj pro svoji duši nenalézají. Na nás je sebrat odvahu a v poslušnosti k nim vyjít. „Přiblížilo se království nebeské. Proto čiňte pokání a věřte evangeliu" - dobré zprávě o záchraně skrze Ježíšovu oběť na kříži.

Dělníků je málo. Toto slovo platí i dnes. Kdo půjde?

Ctirad Hrubý,
kazatel ECM Mikulov

Předseda Rady Církve bratrské Daniel Fajfr hodnotí průběh konference

Aktualita

Konference Církve bratrské

Od čtvrtka do soboty 9.-11. května 2013 proběhly zemské a společná konference Církve bratrské. Téměř 300 delegátů z České republiky a Slovenska jednalo v Brně, kde byla po dvouleté společné přípravě přijata nová Ústava Církve bratrské. Ta definuje Církev bratrskou v České republice a na Slovensku jako jednu církev. Na novou Ústavu v budoucnu naváže aktualizace zemského (českého) Řádu.

Z diskuse o nové ústavě

Zemská (česká) konference následně zvolila na funkční období 2014-2017 novou Radu, do které byli zvoleni: Tadeáš Firla (Horní Suchá), Karel Fojtík (Ostrava), Tomáš Holubec (Karlovy Vary), Bronislav Matulík (Praha 5), David Novák (Praha 13), Marek Orawski (Praha 4) a Petr Raus (Brno). Předsedou Rady byl již před rokem zvolen Daniel Fajfr (Praha 3) a tajemníkem Petr Grulich (Praha 1).

taj /www.cb.cz, foto: Jan Hanuš

Zemi pak dal synům lidským ž 115,15

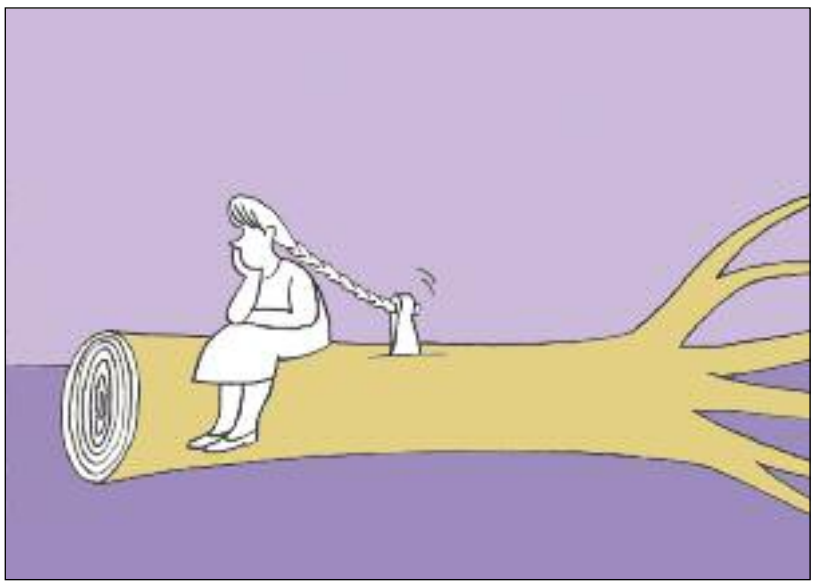

Je jaro, v přírodě nastává exploze. Pupeny stromů připomínají malé bombičky. Na větvičkách výhrůžně trčí vzhůru, připraveny každou chvíli vybuchnout. Jejich exploze však nikoho nezraní. Bude tichá a krásná, naprosto pokojná a mírumilovná. První probuzené včely nemotorně narážejí do oken a pátrají po loňských květinových truhlících. Pod okny v trávě kvetou fialky a na záhonku čemeřice. Mrkají na nás i sedmikrásky. Ach ty lidské ruce a nohy! Běhají, šlapou a trhají..

Dnes jsem dočetla knihu dopisů od C. S. Lewise: Promluvy o modlitbě. Autorův pohled na stvoření je fascinující. Říká, že i každý keř je zjevením Boha, nejenom ten „hořící". Zout si tak boty a našlapovat opatrně, půda pod Božím dotykem je svatá. Chození po travnaté zemi však může být pro citlivější povahy problémem. Pod botou totiž máme plno života. Těch malých tvorečků s křídly i bez nich, těch křehkých stonků, poupat a květů! Měli bychom se nejspíše vznášet, abychom tomu všemu neublížili, chodit alespoň po vyšlapaných cestách. Ale my nejsme andělé a brouzdat loukou se nám velice líbí. Ohleduplnější chování je však možné pro každého z nás. Nespočívá ve snižování naší váhy, ale v citlivějším a respektujícím přístupu. Nejen jednotlivce , ale především průmyslové společnosti. Že na to málo slyšíme, je zřejmé. Důsledky jsou na životním prostředí vidět a některé napravit už nepůjdou nikdy. Pestrost a krása našeho světa se vlivem činnosti člověka značně ochudila.

Do světa již nevrátíme velký počet vymizelých druhů rostlin a živočichů.

Ekologicky to málem zaznívá i z velikonočního příběhu evangelisty Lukáše. Tam zbičovaný Kristus krátčející na Golgotu praví bědujícím ženám: „Děje-li se toto se zeleným stromem, co se stane se suchým?" Ježíš se přirovnává k zelenému stromu, který je ničen. Jako strom neprotestuje, mlčí a všechno snáší. Lidské ruce a lidský hřích jej ničí. My ničíme přírodu, ničíme deštné pralesy, ničíme často i ty nejlepší z nás. Víme co činíme? Naše sobectví a tvrdost nám zaslepují oči. Kristus na kříži řekl: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí co činí". A Bůh tehdy obrátil

Dokončení na str. 2

Poetická próza a prozaická poezie s ilustracemi

Příroda je největším umělcem, kterého znám, kterého miluji a zbožňuji. Rád pronikám do detailů rostlin, a proto obdivuji jejich kompozici. Také bychom měli ocenit toho, kdo dal první impuls ke stvoření světa. Majority a minority, různé kompozice, zvuky a obrazy, zázračné scenerie – žijí v nás i mimo nás. Próza a poezie – náš dennodenní stimul – fotografie a videa též. Dovedeme milovat celý, celičký svět, jemuž jsme velmi vděčni za životy každého z nás.

Rád pronikám do tajů, vždyť si všímám těch tradičních i netradičních krás. Žiji objevováním, žiji nalézáním, žiji pozorováním. Každý den chci žít, každý den tvořit, a to za každého počasí a ročního období. Každý den chci děkovat za ten krásný svět – za jeho kouzlo a půvab.

Také virtuální svět musí být lepší. Sociální sítě jsou sice skvělou myšlenkou, ale postrádají částečně fenomén slušnosti a krásna. Je třeba pracovat na motivačních a povzbudivých změnách, abychom nežili na skládce, ale v pozemském i mimozemském ráji, vždyť svědomí je naší cestou poznání…

Václav Kovalčík

Z církví doma i ve světě

Seminář „Zvěstování ve 21. století“

Na podnět polských luteránů plánuje generální superintendent Martin Herche ze Zhořelce setkání farářů tří zemí: Německa, Polska a Česka s tématem „Zvěstování ve 21. století". Seminář se uskuteční v Jauernick v Horní Lužici od 13. do 15. října 2013. K tématu jsou zváni také řečníci ze zmíněných zemí. Předpokladem účasti je aktivní němčina.
„Byli bychom velmi rádi, kdyby naši faráři a farářky využili tuto příležitost k setkání se svými kolegy ze sousedních církví, obohatili společenství v Jauernicku svým pohledem a sdíleli své zkušenosti s ostatními. Rádi Vaši účast vyjednáme a domluvíme i finanční podmínky. Ozvěte se prosím, pokud Vás toto pozvání zaujalo,“ říká Gerhard Frey-Reininghaus, vedoucí ekumenického oddělení Ústřední církevní kanceláře Českobratrské církve evangelické.

zdroj: e-cirkev

Dny vděčnosti za stvoření – soutěž

Ekologická sekce České křesťanské akademie vyhlašuje při příležitosti Dnů vděčnosti za stvoření výtvarnou a fotografickou soutěž na téma Život se rodí ze smrti. Výtvarná soutěž je určena dětem; fotografické soutěže se může zúčastnit kdokoliv bez ohledu na věk.
Obrázky formátu A3 nebo A4 malované či kreslené libovolnou technikou zasílejte poštou do pátku 28. června 2013 na adresu:
Ekumenická rada církví
Donská 370/5
101 00 Praha 10
nebo poštou či odevzdáním na vrátnici (v pracovních dnech od 8.30 do 18.30 hodin):
Česká křesťanská akademie
Vyšehradská 49
128 00 Praha 2
Na obrázky nezapomeňte napsat jméno a věk autora obrázku a do obálky vložit zpáteční adresu.
Vyhlášení výsledků soutěže se bude konat před bohoslužbou vděčnosti za stvoření 8. 10. 2013 v rotundě sv. Kříže v 17.30 hodin. Všechny děti, které nám obrázek pošlou, obdrží diplom za účast a třem vítězným autorům bude předána malá odměna. Vybrané obrázky budou vystaveny po celý měsíc září v Galerii Josefa Adamce, Praha 7, Na Špejcharu 3.
Obrázky z technických důvodů vracíme jen při osobním vyzvednutí po skončení výstavy.

Ocenění České biskupské konference za gesto fair play

Obránce plzeňských „Indiánů“ Tomáš Slovák přiznal teč kotouče, která znamenala zdramatizování průběhu základní hrací doby – po buly v obranném pásmu. Poté Zlín vyrovnal na 3:3 pouhých deset vteřin před koncem. V prodloužení plzeňský kapitán Martin Straka svým gólem zajistil Plzni premiérový extraligový titul v historii. Férový hrdina později přiznal, že to stálo za ty nervy, ale „díky Bohu“, že jeho spoluhráč dal zlatý gól. Medaili České biskupské konference, jako ocenění, předal vyznamenanému hokejistovi osobně kardinál Dominik Duka. Zdůraznil, že něco takového není v naší společnosti běžné. Čin označil za projev hodný zásad Ježíšovy etiky: „Co chceš, aby jiní činili tobě, čiň také i ty jim.“ Kardinál sám hrával hokej a přiznal, jak se jednou hádal o uznání gólu a zlomil přitom hokejku o led, avšak odešel s vědomím porážky. Hokejista Tomáš Slovák na otázku, zda by jednal stejně i příště, řekl, že „je těžké být upřímný nebo čestný, není to asi vždy, ale snaží se o to a doufá, že se tak zachová i příště“.

-kar

Braniborský markrabě Fridrich Vilém –"velký kurfiřt"

**** 16.2.1620 v Kolíně nad Sprévou, + 9.5.1688 v Postupimi***

Patří ke třetí generaci reformovaných Hohenzollernů, a také proto studoval v nizozemském Leidenu. Seznámil se přitom s tamním dvorským, politickým a vojenským životem. 1640 nastoupil vládu, obratně zasahoval do švédsko-polské války a získal pod svou kontrolu Prusko. Ve válkách s Francií a Švédskem se projevila převaha pravidelné armády, kterou budoval. Pečoval také o hospodářský rozkvět své země. 1648 se účastnil jednání o Vestfálský mír, který mu přinesl územní zisky. Prosazoval při něm rovnost kalvinismu a luterství. 1661 odmítl polskou královskou korunu, která byla podmiňována přestupem ke katolictví. Pozoruhodné jsou jeho toleranční edikty 1662 a 1664, kterými zakazoval konfesijní spory. (To postihlo i faráře a básníka Paula Gerhardta.) Významný je zvláště Postupimský edikt 1685, který umožnil příliv 20000 francouzských hugenotů poté, co Ludvík XIV. zrušil toleranční Nantský edikt. Přišli i evangeličtí exulanti z Rakouska. Kurfiřt poskytl toleranci také židům. To všecko znamenalo pro Braniborsko hospodářský, kulturní a politický prospěch. Tak se mu podařilo vybudovat nejsilnější stát na území Německa, předchůdce Pruského království.

"Jak bych vám mohl být věrný, kdybych byl nevěrný svému Bohu?"
(Z odpovědi polským stavům 1661)

Bohuslav Vik

Zemi pak dal synům lidským ž 115,15

Dokončení ze str. 1

všechno to zlé v dobré. Velikonoční ráno přineslo do světa průlomovou zvěst: Kristus byl vzkříšen k životu! On žije! Každý věřící může tuto pravdu ve svém životě okoušet. Okuste a vizte, jak dobrý je Bůh, nabádá Písmo.
Jaký z toho mohu mít užitek já? ptá se člověk. Prozraďme, že mnohem větší, než je teplo ze skáceného stromu, či zisk z prodaných dřevěných výrobků. Život znovu povstal a může být darován. Tato dobrá zpráva však přináší prospěch jen těm, kteří ji pro sebe opravdu přijmou. Kristus vytrpěl zástupně naše potrestání a člověk dostává perspektivu nového života. A to je větší zázrak než kdyby se poražený strom vzpřímil a znovu zazelenal. Jak bychom si právě toto všichni přáli u mizejících deštných pralesů!
My lidé se sami v lecčem podobáme dřevorubcům. Kácíme svá dobrá předsevzetí, osekáváme cizí i svůj život, dobré snahy svých nejbližších. Na konci roku si slibujeme, že takhle ne, že to už příště bude lepší. Jenže! Známe to a známe se. Měli bychom si uvědomit, že Bůh trpí ve svém stvoření každým naším zlým činem. Je přece psáno: Cokoliv jste učinili nejmenšímu ze svých bratří, mně jste učinili. Svatý František prohlásil za svou sestru i vodu, za bratra každou němou tvář. A tam my lidé způsobujeme hodně bolesti. Jak jinak se chová láska! Ta přestože trpí, se zároveň rozdává. A Bůh je nejvyšší láska! Vidíme jeho štědrost v jeho stvoření, v každém stromě, keři, květině, ovoci, které dává nám lidem. Kolik rozmanitosti je tu skryto a pro nás připraveno! Až přechází zrak, čich, chuť i hmat. „Někdo“ nám to dal a ten „Někdo“ nás má zřejmě velice rád. Přestože jej to hodně stálo a pořád to vždycky dost stojí! Cenou je obětovaný život a ten přece nikdo nedává snadno. Ani to kuře, ani ta květina, ani ten strom, natož člověk. A Bůh? Sám Kristus před svou obětí říká: „Vezměte a jezte! Toto je moje tělo a toto je moje krev.“ Jako ta orlice, která si rozdírá vlastní hruď, aby mohla nakrmit svá orličátka. Své děti, aby mohly žít.

Marie Plotěná

Nikoli jen zachovaná busta

Osobnost Aloise Adlofa (1861-1927) z přelomu 19. a 20. století ovlivnila zvláště protestantské prostředí. Zasáhla rovněž mnohé lidi bez vyznání, stejně jako hledající, neukotvené ve víře, nebo formální, tzv. „matrikové“, „nepraktikující“ křesťany, řeklo by se dnes. Pozoruhodný byl jeho přesah do sféry sociální, v péči zvl. o učně, mladé řemeslníky a služebná děvčata přicházející za prací do měst. V programu pro ně připravovaném našli zázemí, ale i zábavu při pořádaných výletech do přírody mimo Prahu. Svým způsobem předešel v našem prostředí dílo YMCA. Ta u nás působí až od r. 1921 a její představitelé Adlofa uznávali jako zastánce téhož ideálu. Již roku 1886(!) byl založen Křesťanský spolek mladíků v Čechách, jehož se stal, ještě jako student, tajemníkem. Byla tak vytvořena platforma, jež sloužila jak duchovnímu rozvoji života mládeže, tak jí otvírala společenství vrstevníků, jemuž mladý Adlof rozuměl a pastýřsky sloužil. V pražském sboru, kde působil, byla posléze, vedle sálu modlitebny zpřístupněna i tělocvična. Důležitou byla také Adlofova podpora při založení sirotčince a starobince.
Církev bratrská vydala ke 150. výročí narození Aloise Adlofa reprezentativní dílo (Alois Adlof 150 let; život-služba-odkaz; 2012, 598 stran, kolektiv 12 autorů pod vedením J. Štěpána). Kniha netrpí neduhem jubilejních sborníků, není čítankovou četbou. Její ražbou je důkladná teologická reflexe, přehled a ukázky z jeho díla (teologické práce, publicistika, beletrie, básně a písňová tvorba, bibliografie, fotografie). Také biografie, německé a anglické resumé. Obsáhlá kniha měla jen být tištěna sytějšími písmeny.
Úvodem jsme autora představili ve spojitosti s jeho obdivuhodnou prací mezi mládeží. I dnešní, necírkevní veřejností bude bezesporu uznáno jeho nasazení pro muže, kteří byli povoláni do první světové války. Jeho obdivuhodná korespondence šla za vojáky doslova až do zákopů. Vždy se uvádělo, že čítala mnoho set dopisů, na něž vojáci často odpovídali. Přesnější počet dnes již nelze postihnout. Povzbuzením mnohým byl i časopis „Mladý křesťan“, jenž byl 9. číslem v roce 1915 úředně zastaven „pro zcela nepřípustný způsob psaní listu, jenž již několikrát zavdal podnět k úřednímu zakročení“. Skutečnosti odpovídá hodnocení, že „Adlof nemínil ze svého časopisu učinit sluhu rakouské válečné mašinerie“. Příznačné je i to, že mezi vydaná díla Komenského zařadil právě roku 1914 „k potěšení ve dnech zlých“ spisek „Smutný hlas zaplašeného hněvem Božím pastýře“.Ve válečných letech se podílel i na konkrétní pomoci

Dokončení na str. 3

Reakce čtenářů

Kde víra vědě oponuje

Jiří Nečas v ET-KJ č. 12/2013 si všímá příkladu, jak „ujela“ současná ekonomika – jako jeden druh vědy. Já sám jsem zakusil jisté „ujetí“ v jiné oblasti, a tak si troufnu závěr Jirkova článku zobecnit: *„Hlavní proud dnešních vědců nereprezentuje vědu, nýbrž neudržitelnou ideologii.“* Tedy: víra (křesťanské přesvědčení a křesťanská důvěra) oponuje vědě, která se vzdálila svému původnímu zdroji, která přestala brát ohled na duchovní rozměr vědeckého zkoumání. Soustředěnost na finanční dotování a tedy na propagovaný směr – vyhovující hlavnímu proudu sponzorů, sledujících jen čistě praktické výsledky vědy – zabraňuje a někdy ničí svobodné myšlení, jež přináší alternativy ke standardním teoriím i experimentováním. V různých vědeckých odvětvích se prosazuje jediný „správný“ názor a tak nastupuje „neudržitelná ideologie“. Je ovšem zajímavé a důležité, že ona „neudržitelná“ ideologie má podivuhodnou vlastnost udržet se mnohem déle než nějaká udržitelná soustava idejí. Zdá se, že pravda je poražena a že je nutné se uchylovat ke „klamání tělem“. Přesto můžeme i podle svých dlouholetých zkušeností potvrdit, že pravda vítězí. Někdy ve zlomové chvíli zcela náhle, jak tomu bylo 17. listopadu 1989 - díky už zchátralé lži.
Máme čekat, až nějaký zlom nastane a „pěkně“ si „hovět“? Pokoušet se o smír za každou cenu? Tedy o smír pravé víry s vědou sklouzávající do „neudržitelné ideologie“? Jsem přesvědčen, že ne! Také pokusy o alternativní řešení vědeckých otázek nebudou znamenat nějaké scestné představy nebo dokonce předkládání podvodů. Vede-li hlavní směr současné vědy k zužování bádání jen na finančně i ideově podporované „povolené“ a někdy navíc bojovně ateistické a jsou-li alternativní přístupy vytlačovány na okraj nebo dokonce za hranici „správné vědeckosti“, pak i pohledy a činy věřících křesťanů budou „nahrávat“ právě těm vytlačovaným.
Od r. 1992 se intenzivně zabývám odlišným pohledem na vakuum, z něhož vyplývá i jiný přístup ke kosmologii a kupodivu i ke geofyzice. Počáteční studium od daného roku jsem věnoval pracím svého otce a strýce, v nichž se sice mimochodem, ale zřetelně ukazovala „nepřijatelnost“ oficiálními vědci. Postupem doby jsem ve svém studiu nacházel podobné přístupy, zejména zahraničních autorů. Přitom jsem - opět mimochodem - „narážel“ na onu „nepřijatelnost“ pro jejich přístupy a řešení. Své studium jsem doprovázel psaním vlastních textů, ovšem spíše „do šuplíku“. Po dlouhé debatě s jedním svým oponentem jsem si myslel, že jsem „zabloudil“ a celou svou dlouholetou práci (v naznačeném oboru) jsem zavrhl. Avšak vzápětí jsem našel potvrzení v nečekaném směru – v tlaku záření. (Jak souvisí tlak záření s vakuem, to zde nemohu uvést, protože to vyžaduje hodně obsáhlé vysvětlení.) Původně zavržené texty jsem obnovil a pak postupně doplňoval novými. Ukázalo se, že tzv. standardní přístup není zrovna to „pravé ořechové“ a že jsou možné a dokonce prospěšné alternativní přístupy.
Příklon k jediné „správné“ vědecké teorii, která se navíc jeví jako omezující a dokonce vedoucí k nebezpečné ideologii, se tedy jeví jako zaujatý a nevhodný. Naopak „oponentura“ standardním přístupům pomocí jiných, neobyklých (zejména v naší zemi) přístupů a řešení je zdravá. Jsme-li navíc věřícími křesťany, naše úsilí bude směřovat raději k takovýmto přístupům a řešením, i když si můžeme a máme být vědomi své ohraničenosti.

Václav Dostál

Pobělohorské účtování
Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic a Jan Jessenius

Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic patřil k nejvzdělanějším osobnostem stavovského povstání. Ovládal sedm jazyků, byl a dosud je řazen mezi významné renesanční skladatele a neméně dokonalých výsledků dosahoval i v oblasti literární. Jeho intelektuální a umělecký záběr byl naprosto všestranný.

V roce 1589 se oženil s Evou Černínovou z Chudenic, ale po osmi letech šťastného manželství jeho manželka zemřela. Dvě děti, které po ní zůstaly, svěřil otec na výchovu své příbuzné Lidmile Markvartové z Hrádku a sám brzy – už r. 1598 – podnikl spolu se švagrem Heřmanem Černínem z Chudenic cestu poutníka do Svaté země, kterou zachytil ve slavném cestopise ***Putování aneb Cesta z království českého do Benátek a odtud do země Svaté, země judské a dále do Egypta a velikého města Kairu, potom na horu Oreb, Sinai a sv. Kateřiny v pusté Arábii ležící***.

Následná léta (od roku 1599) strávená na dvoře Rudolfa II. patřila k těm jeho nejúspěšnějším. Stal se dvorským radou a císařovým komorníkem, na císařském dvoře také dopsal svůj slavný cestopis, který ilustroval vlastními kresbami a knihu vydal v roce 1608. Vypráví se také, že při stolování ranou do zad zachránil život císaři, který se dávil jídlem.

Když císař Rudolf II. zemřel, odešel slavný cestovatel do ústraní a žil na hradě Pecka. Konvertoval k protestantismu, účastnil se povstání českých stavů a až do Bílé Hory zastával funkci předsedy České komory zemské. Jako velitel dělostřelectva Thurnovy armády vedl patnáctitisícové vojsko na Vídeň a ostřeloval císařský palác.

Dost důvodů pro to, aby byl po porážce stavů pronásledován, zadržen na svém hradě Valdštejnovým oddílem a následně sťat jako poslední ze tří příslušníků panského stavu.

Jeho druhé manželce Anně Saloméně Hradišťské z Hořovic bylo umožněno jeho tělo v tichosti pochovat, ale my dnes už místo posledního odpočinku Kryštofa Haranta neznáme, i když jisté pravděpodobné indicie se nabízejí. K zamlžení místa hrobu jistě přispěla také zbrklá snaha paní Anny Salomény přizpůsobit se co nejrychleji nové politické situaci a zahladit „vlastní buřičské stopy". Vrátila se okamžitě ke katolické víře, syny dala na výchovu k jezuitům a znovu se provdala, a to dokonce za Heřmana Černína z Chudenic, bývalého Harantova švagra a společníka na jeho cestě do Svaté země.

Sňatek z rozumu nepřinesl štěstí ani jedné straně a trochu nudný, rozplizlý osud tohoto manželství – opuštěné, stárnoucí Anny a rozmařilého, vyžilého Heřmana – zdařile popisuje L. Vaňková ve svém románě Když kohout dozpíval.

* * *

O rektoru Karlovy univerzity Janu Jesseniovi krásně vypráví J. B. Čapek ústy za jazyk přibitého: ***„Ano, i ten Mistr Jan Jessenius, ač byl muž narozený a vychovaný v prostředí německém a svým cítěním humanista mezinárodní, přece také patřil k těmto vzdělavatelům vlasti, vždyť jeho rod byl ze Slováků v Horních Uhrách, a jako rektor Vysokého učení pražského bojoval činem, slovem i perem za povznesení a slávu Almae Matris! Jessenius rektor, slavný medikus, filosof i spisovatel, vyjednavatel s cizími vládami – pro tolik svých schopností tím více tyrany nenáviděný! Ó Mistře Jesenský, co bude s akademií Karlovou, co bude s Vysokým učením pražským!"***

Jan Jessenius proslul jako osobní lékař císařů Rudolfa II. i Matyáše, jako první uskutečnil veřejnou pitvu před zraky mediků a budoucích lékařů-patologů a publikoval celou řadu vynikajících chirurgických prací. Který z těchto důvodů byl tak závažný, aby jeho odchod ze života musel být ještě bestiálnější, exemplárnější než ty ostatní? Nejprve mu byl vyříznut jazyk, sťatá hlava byla vystavena na Mostecké věži, tělo rozčtvrceno a jeho části nabodnuté na kůly rozmístěny na hlavních pražských ulicích. Lékařský věhlas, vědecký úspěch ztýraného jistě nevyprovokoval vítěze k pomstě tak kruté. Příčina byla někde jinde. Karlova univerzita, v jejímž čele Jessenius stál, se postavila proti panovníkovi, to zaprvé, ale je tady prohřešek snad ještě těžší. Jessenius napsal latinský filosofický traktát s provokačním, odvážným českým názvem ***Může být tyran svržen lidem?*** Nestal se právě on pro politické mocipány hlavní příčinou brutální nenávisti?

A Univerzita? I ona musela být tvrdě potrestána. Ztratila svobodnou ne-závislost, byla předána do rukou jezuitů a vítězný Ferdinand II. ji sloučil v roce 1622 s klementinskou kolejí.

Milada Kaďůrková

Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic a Jan Jessenius

Nikoli jen zachovaná busta

Dokončení ze str. 2

raněným vojákům, vdovám a sirotkům.

Mimořádně zajímavým je rozběh Adlofova života z prostředí naprosto společensky deklasovaného v rodných Hořicích. Zvláště poté, co jeho otec tragicky zemřel při úrazu na stavbě. Jeho matka se s ním, jako nejmladším z devíti dětí (jen tři se dožily dospělého věku) těžce probíjela životem. Jeho kamarády byly děti „flašinetářů, propuštěných vězňů, hadrářů a žebráků". Byť měl přání či sen stát se římskokatolickým knězem, po návštěvách evangelických bohoslužeb byl vyloučen z náboženství. Stojí za to si povšimnout, že nejedna Adlofem složená píseň je až mysticizující a může souznít s písněmi římskokatolickými, zpívanými v 19. století při bohoslužbě v Hořicích. Významný byl dále vliv evangelického faráře, který Aloisovi prodal levněji, za pár jeho ušetřených krejcarů Bibli. Tu horlivě četl, stejně jako další zapůjčené spisy, jež předčítal i posluchačům v domově pro chudé, kde bydlel. S přispěním faráře Havelky a dalších se dostal do kontaktu s americkými misionáři, kteří jej podporovali po škole při dalších studiích na gymnáziu a později na teologických fakultách v Basileji, Edinburku a Lipsku. Žel není uvedeno, jaká společenství církve v těchto městech na něj měla vliv, mimo uvedený vliv fakult a jejích učitelů. Je pozoruhodné, že nikde v jeho životopise není také nic uvedeno o jeho vztahu k ženám, vyjma zmínku o mateřské péči manželky misionáře Clarka. V roce 1892 nastal v jeho životě „důležitý zlom", když se svobodný mládenec (bylo mu 31 let!) zamiloval do dvacetileté Jaroslavy Šustrové, zasnoubil se s ní a oženil. Jejich rodina byla postižena jejím časným úmrtím v roce 1909.

Církevně se Adlof přiklonil ke vznikající Svobodné církvi reformované (plná náboženská svoboda přišla a byla postupně uplatňována až s Protestantským patentem 1861). Jejím byl do smrti kazatelem, postupně vůdčí osobností. Zde bylo dovršeno jeho až přepjaté mladické rozhodnutí ve víře, „obrácení" k Ježíši jako svému Spasiteli. Sám potom druhé na tuto cestu hlubší zbožnosti, opřenou o zkušenost uváděl; rovněž k osobnímu, i veřejnému přiznání se k Ježíši Kristu. Důležitým rysem Svobodné reformované církve bývalo úsilí praktikovat kázeň ve společenství, jež podléhala i kontrole. Sám Adlof se pohyboval až „na hraně perfekcionismu". Jeho církev byla pozoruhodnou pro vědomě budovanou nezávislost, což se týkalo i samofinancování církve, byť to pro řadu kazatelů mimo Prahu znamenalo žít na pomezí chudoby. Organizačně nebyli totiž placeni ústředně, nýbrž samostatně jednotlivými sbory.

Ve vyhrocené situaci tehdejší doby nelze ovšem mluvit o ekumeně v dnešním slova smyslu. Již jako vůdčí představitel své církve se však podílel na poválečných jednáních, jež měly vést ke sjednocení evangelických církví, pro jejich vyhraněnost ovšem neúspěšných. Jen na chvíli se zdálo, že by snad mohla dospět dále s Jednotou bratrskou, k čemuž nedošlo. Sám toužil být zajedno „se všemi opravdovými křesťany". Dobově ostrý tón pak nasadil v polemickém spisku proti adventistům „Falešný peníz". Zato mimořádným přesahem, obohacujícím evangelické církve podnes, byly jeho písně, jež najdeme v kancionálech všech evangelických církví i Církve československé husitské podnes.. Pro někoho bude překvapivý blízký vztah k reformovanému kazateli, autorovi Broučků, Janu Karafiátovi. Ten se také nejednou o Adlofovi a jeho církvi přejně vyjádřil. Také u Adlofa byl nárok na křesťana přísný, s přístupem k němu ale až něžným. Zajímavý je rovněž korespondenční kontakt s prezidentem Masarykem; ten měl své počátky již v době, kdy byl Masaryk poslancem. Na duchovní rovině byl zřejmý odstup, který však byl překonán v osobním a přátelském vztahu prezidenta k Adlofovu nástupci Františku Urbánkovi, jenž pohřbíval i členy prezidentovy rodiny. Mimořádná jsou pak hodnocení Adlofovy osoby J. L. Hromádkou, mj.: „Jeho zjev je významným pro celé české evangelictví."

Adlofovo dílo je velice obsáhlé, přitom však míval i deprese ze své nedostatečnosti. Zároveň si přál být „českým Moodym, Husem a apoštolem Pavlem". Husa četl i často citoval a interpretoval, k listu apoštola Pavla Římanům vydal dvojdílný komentář, jenž je v knize komentován a uvádí nás do Adlofovy teologie. Ze tří jmenovaných byl nejblíže evangelistovi Moodymu. Adlof působil v době, kdy posluchači misijních shromáždění měli ještě základ náboženské výchovy. Výrazná, horlivá a upřímná kázání s následnou výzvou k životu s Bohem, nacházela ozvučnou desku ve svědomí a srdci mnohých posluchačů; situace je dnes zcela jiná. Jeho odkaz - nezamlčet, co jsme přijali v Pánu Ježíši Kristu - je však živý dodnes.

Psáno pro christnet.cz
Jan Kašper
Fotografie busty je na první straně přílohy

Vysoké požadavky na duchovní úřad

„Kdo chce být biskupem, touží po krásném úkolu. Nuže, biskup má být bezúhonný... střídmý, rozvážný, řádný, pohostinný, schopný učit, ne pijan, ne rváč, nýbrž vlídný, smířlivý, nezištný. Musí mít také dobrou pověst u těch, kdo jsou mimo církev."

Podle 1 Tm 3,1-7, viz také Tt 1,7-9

V poslední době jsme zažili, jak mnoho se očekává od lidí, kteří přejímají úřad v církvi a společnosti. Bezohledně jsou vyhledávány a odkrývány všechny chyby a nedostatky. Aby odvrátili poškození úřadu, muselo v Německu odstoupit více politiků, jedna biskupka a také jeden spolkový president. Jsou nároky a očekávání na držitelky a držitele úřadu proto tak vysoké, že hledáme vzory, na kterých se můžeme orientovat?

Také v Novém zákoně v pastýřských listech Timoteovi a Titovi jsou zcela konkrétně jmenována morální a etická očekávání, která jsou namířena na osobu biskupa a na jeho chování. Důležité přitom je, že on nezavdává žádnou příčinu a může čelit kritice zvenčí. V době apoštola Pavla neexistoval ještě ten nadsborový úřad v dnešním smyslu církevně řídících funkcí, nýbrž biskupové byli duchovními pečovateli velkých sborů a instruovali jiné spolupracovníky. Mezi jiným měli za úkol ochraňovat sbor před falešným učením. Tenkrát nebyly ještě žádné hierarchické struktury. Také od diakonů a jiných spolupracovníků se očekával zcela podobný způsob života jako od biskupa. Proto biskup je a zůstává zapojen do obecenství služby.

Pro hraběte Zinzendorfa bylo důležité převzít od Českých bratří úřad biskupa a dále jej předávat. Snad myslel Zinzendorf také na tento úřad, když ve své básni psal: „Chceme do díla se dáti, neb čas se krátí… nad úřadem si nezoufati, však radostně se namáhati a kameny své s sebou nésti, kde je náš cíl." Tyto kameny mohou vypadat velmi rozdílně, vždyť ty dary jsou velice rozlišné.

Při jedné návštěvě v Tanzanii jsem zažil velmi působivě dar pohostinnosti. Nejdříve jsem se pozastavoval nad velkým domem, v němž biskup bydlel. Ale on tam nebydlel sám se svou rodinou, neboť bylo samozřejmé, že ženy a muži, někdy celé rodiny, kteří přicházeli z velmi vzdálených sborů do našeho města, nacházeli vždy v jeho domě místo k přespání a dostávali také i něco k jídlu. Tak měl tento velký dům velmi smysluplnou funkci jako dům pro hosty a nesloužil jen postavení úřadu. Mnozí hosté zůstávali delší dobu a žili s rodinou biskupa. Můj první dojem z velkého domu byl revidován.

Další důležité úkoly jsou duchovní péče a přímluvná modlitba: „Tak činíme přede všemi věcmi prosbu, modlitbu, přímluvnou modlitbu, díky (díkůčinění) za všechny lidi, za krále a vrchnost."

V Jednotě bratrské volíme synodem ze středu sboru bratry nebo sestry do tohoto úřadu. Tím je to úřad ve sboru a pro sbor a orientuje se na Ježíše, který je pastýř a biskup našich duší (1 P 2,23). On je náš vzor, ne nějaký „neomylný" držitel úřadu.

Teodor Clemens,
farář sboru Jednoty v Bad Bollu
biskup Unitas Fratrum,
překlad Marie Ulrichová

převzato z Nových bratrských listů 3/2012
redakčně upraveno

Zdravotnictví, lékař, kaplan, pacient

V Poděbradském seniorátu Českobratrské církve evangelické byly obnoveny v posledních letech seniorátní konference. Záměrem je pozvat hosty, kteří by profesně či svým zájmem z různých úhlů prostředkovali pohled na aktuální téma. V minulém roce to byla politika („vztah k veřejným záležitostem“ Jindřich Halama, Petr Moos, Pavel Bělobrádek). Letošní téma bylo - naše zdraví a péče o ně (situace pacientů a těch, kteří se o ně starají; zdravotnictví vůbec). Pozvání do Nymburka přijali nemocniční kaplan a farář major Pavel Ruml i lékař a kazatel Michal Hudcovic. V průběhu programu bylo zřejmé, že pacienty jsme všichni a zkušeností ze svého okolí má navíc každý přehršel. Nanejvýš aktuální se ukázala situace nemocnic v našem okolí: jejich dobrý, jinde uspokojivý a někde dokonce havarijní stav. Příliš času se již nedostalo na věc pojišťoven a farmaceutický byznys.

Major Pavel Ruml nezapřel, co pro něj znamenala zkušenost vojenského kaplana při naší armádní jednotce v krizových oblastech. Dokumentoval vše důkladně také promítaným obrazovým materiálem. Bylo zřejmé, že vojáci v ohrožení a při úrazech intimně znají strach a bolest a jsou nám tím najednou i bližší. Posléze náš host přešel na pole své nynější působnosti, nemocničního kaplana vojenské, Motolské nemocnice. Zde slouží ovšem převážně i civilním pacientům. Kaplanů je nyní v České republice 28 ze šesti církví. V Rumlově vystoupení byla patrná dvojdomost jeho postavení, když zdůraznil, že je zde „pro všechny“: pro pacienty ateisty, stejně jako pro ostatní na široké paletě „spirituálních potřeb“. Kaplan na jednu stranu nesnáší otázku: „Tys tam jako psycholog?“ Cítí se tam být jako farář. Na straně druhé jako farář větší vystupovat nemá, pokud snad o to není někým výslovně po-žádán. A nemocnice sice mají pacientům poskytnout informace o působení kaplana, žel tak činí sporadicky a sestry zájem pacientů ani řádně nevyplňují do dotazníků, jak mají.

Farář major Pavel Ruml

Kazatel MUDr. Michal Hudcovic

Doktor Michal Hudcovic upozornil hned zkraje na práva pacientů. Formulář s nimi rozdal v kopiích všem přítomným, aby vzápětí doložil, že v nejednom bodě je nelze striktně naplnit. Jedním z uvedených příkladů byla situace, kdy by bylo ideální, aby lékař mluvil s pacientem v plném soukromí. Situace je běžně jiná. Již při vizitě nemůže lékař nemluvit o stavu nemocného před ostatními pacienty. Navíc může být problematické hovořit před řadou přítomných příbuzných. Není to jen otázka taktu, nýbrž také možnosti mít v nemocnici po ruce soukromý prostor; rovněž času, který lékař pro pacienty má. Nejednou se nemocnice také potýká s nedostatkem lékařů i dalších zdravotnických pracovníků. Nemluvě o tom, že představa pacientů o možnostech lékařů je převzata ze sledovaných televizních seriálů, v nichž na jednom oddělení je více zaměstnanců, než v našich nemocnicích je běžné. Důležitou roli hrají i finance a rozvoj technologií, jež jsou jednak přínosem, jednak limitují to, co je prakticky možné. Podle Hudcovice by celý rozpočet našeho státu spolklo zdravotnictví. Pak ovšem nezbývá než (všude ve světě, nejen u nás) stanovit hranice léčení. Až po mez, kdy člověk nemůže „žít ani umřít“. Sám konec života může být stále nákladnější. Pryč jsou doby, kdy nám stačila standardní příručka „Domácí lékař“. Dnes na internetu je možno si otevřít nezměrné množství informací, jež nás zahltí.

V následném rozhovoru se přítomní sdíleli o řadu svých zkušeností, nejednou protikladných, aby nakonec byla pootevřena Pandořina skřínka eutanazie. Se závěrem, že nejsme na něco takového připraveni jako pacienti, lékaři, legislativa i celá společnost. Nezbývá, než svůj život vkládat do Božích i lékařových rukou s vědomím, že Bůh je s námi, když se cítíme být v plné síle, ale stejně tak i v „hodině smrti naší“.

Celkem optimistický závěr? Ve víře, lásce a naději přece jen ANO.

Jan Kašper

Nové knihy

Vážení přátelé,

dovolujeme si Vás upozornit, že EMAN právě vydává:

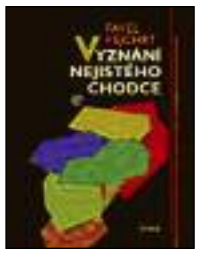

• **Pavel Rejchrt:**
Vyznání nejistého chodce
Skrze životní příběh Kamila Korejse bilancuje autor vlastní život, teologická studia, hledání víry i umělecké zápasy. Těžiště situuje do let šedesátých a na počátek sedmdesátých. Demaskuje klišé o době, církvi i víře. Opakovaně se vrací k otázce, co je nejhlubším zdrojem křesťanského poselství, a na sobě i svém okolí sleduje, jak to dopadá, když se ryzí obsahy křesťanské víry potkávají s rutinou církevního provozu přizpůsobeného společenským poměrům.

V prodeji od 22. 5. 2013
váz., 288 str., 14×19 cm
kresby a grafiky autora z let studijních i pozdějších
Doporučená cena: 356 Kč,
"K"amarádská 285 Kč

EMAN
Husova 656
256 01 Benešov
tel.: 317 722 215
http://eman.evangnet.cz

Inzerce

Prosím, jste-li bezdětní manželé a chcete prodat malý zachovalý domek s malou zahrádkou na okraji Prahy, cca 500 tis. Kč, budeme vděčni. Jsme křesťané v důchodu.
Zn: tel.: 777 824 999.
č. 13

Seniorka hledá podnájem i skromný; kdekoliv.
Spěchá tel.: 731319186.
č. 14

Pozvánky

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ EXULANT zve na sjezd členů a přátel sdružení pořádaný v sobotu **8. června 2013** v Praze u příležitosti 400. výročí vydání posledního kralického vydání Bible a 20. výročí od prvního setkání potomků exulantů. Tématem sjezdu je **„Bible v životě církve“**.
Zahájení v 9.30 h v evangelickém kostele U Salvátora (Staré Město, Salvátorská 1). Úvodní bohoslužby Ewa M. Jelinek, přednášky dr. Edita Štěříková „Exulanti a Bible“, prof. Petr Pokorný „Inspirace Bible kralické pro překladatele českého ekumenického překladu“, dr.Ondřej Macek „Hledání odkazu českých písmáků“, zpívat bude salvátorský pěvecký sbor pod vedením Marie Žárské.
Ve 14.15 h společné foto u Husova pomníku.
Od 15.00 h v Betlémské kapli (Aula českého učení technického v Praze – Betlémská kaple, Betlémské nám. 4) koncert „Zvonků dobré zprávy“ pod vedením Jarmily W. Jelinek, pozdravy představitelů církví v ČR, závěrečné bohoslužby emeritní synodní senior Pavel Smetana, zpívat bude pěvecký sbor BJB Liberec pod vedením Lenky Špringlové.

* * *

Občanské sdružení EFFATHA zve děti, dorost a mládež na letní **Kurz zpěvu** do Litomyšle, který se koná ve dnech **1. – 10. 8. 2013**.
Kromě učení se sborovému zpěvu budou mít mladí zpěváci na programu každodenní biblické programy, večerní rozhovory, muzicírování “z vlastních zdrojů” i oblíbené vycházky do klášterních zahrad. Zájemci o kurz se mohou hlásit do konce května na
www.effatha.cz,
kde je přihláška i podrobnosti o kurzu,
nebo na adrese jana@effatha.cz

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát ústecký

Českobratrská církev evangelická

Děčín, Ne 10.00
Bezručova 4/90, f. Petr Čapek

Duchcov, Ne 8.00
Havlíčkova 23, a. f. Jan Opočenský

Chomutov, Ne 9.30
ul. 28. října 12, f Jiří Bureš

Chotiněves, Ne 10.30
Horní Řepčice 58, Úštěk, f. Martina Vlková Šeráková

Kadaň
sloučena s FS Chomutov

Krabčice u Roudnice n. L., Ne 8.30
ve středisku Diakonie ČCE
10.00 v kostele
Krabčice č. 26, f. Jan Kupka

Libkovice pod Řípem, Ne 10.45
Libkovice č.74, a. f. Kurt Bartoš

Litoměřice, Ne 9.00
Rooseveltova 7, f. Zdeněk Bárta

Louny, Ne 9.30
Českých bratří 1510, f. Tomáš Pavelka

Most, Ne 10.10
U města Chersonu 8/1675, f Marian Šusták

Roudnice n. L., Ne 9.00
Švagrovského 674, f Kurt Bartoš

Teplice, Ne 9.30
J. V. Sládka 2006/16, f. Jan Opočenský

Třebenice, Ne 8.30
Sokolská 89, a. f. Marian Šusták

Ústí nad Labem, Ne 10.30
v Červeném kostele
Dvořákova 6, f. Marie Molnárová

Žatec, Ne 9.30
Husova 1200, f. Jan Veselý

Církev bratrská

Děčín, Ne 9.30
Puchmayerova 4, Karel Hůlka

Litvínov, Ne 9.30
Dukelská 424, Libor Trousil

Most, Ne 9.30
J. Kříže 3127, Milan Let

Teplice, Ne 9.30
Poštovní 10/934, Pavel Benák

Ústí nad Labem, Ne 9.30
V Zahrádkách 33, Jan Hábl

Evangelická církev metodistická

Litoměřice, Ne 9.30
Sládkova 8, f Zdeněk Brož

Bratrská jednota baptistů

Děčín, Ne 9.00
Šikmá 152, k. Jaroslav Poloha

Litoměřice, Ne 9.30
Žižkova 3/2039

Lovosice, Ne 9.30
Dlouhá 84, k. Radek Pospíšil

Teplice, Ne 9.30 modlitebna ASD
Křičkova 13, k. Vjacislav Jelisejev

Žatec, Ne 9.30
Lva Tolstého 1249, k. Jan Pospíšil

ET

PŘÍLOHA 3

16 – 17/2013

VYCHÁZÍ: 29. KVĚTNA 2013

Alois Adlof (1861 -1927)

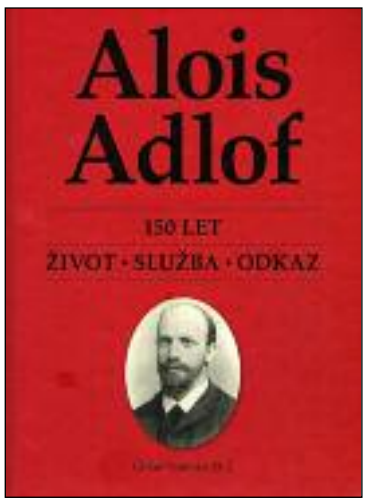

Začátkem října 2012 vyšla obsáhlá kniha ke 150. výročí narození nezapomenutelného Kristova svědka: **Alois Adlof 150 - Život, služba, odkaz. Vydala Církev bratrská 2012, 600 stran**. S radostí a vděčností Pánu Bohu jsme již za necelé dva měsíce zaznamenali rozebrání celého nákladu (900 kusů) a objednání dotisku 300 kusů.

V téměř 85 letech, které uplynuly od odchodu Aloise Adlofa, se několikrát objevil v tisku názor, že Adlofův duchovní odkaz by si zasloužil zevrubnější a hlubší pozornost i náležitě připravený rozbor celého jeho díla.

V bibliografii prací o A. Adlofovi, otištěné v této knize, je sice zahrnuto i několik obsáhlých studií a desítky příležitostných článků, které však svým rozsahem - a až na vzácné výjimky i zaměřením - uvedená přání a doporučení nesplňují.

Když na jaře roku 2006 Rada CB schválila návrh na přípravu monografie o Aloisu Adlofovi, málokdo předpokládal, že k tomu bude potřeba plných sedm roků. Záhy se totiž ukázalo, že záměr na zpracování této knihy přišel pozdě, zejména proto, že k jeho uskutečnění nebylo možno využít bezprostředních vzpomínek Adlofových současníků. Těch, kteří mohli sami sledovat jeho život a službu. Takoví přímí pamětníci již nejsou mezi námi.

Pro získání mnohostranného pohledu na kazatele Adlofa bylo však k dispozici hodně pramenů a široký okruh dalších informací. K nim lze počítat např. tiskem vydané Vzpomínky z dětství A. Adlofa, část jeho deníku a téměř 40 výročních zpráv Křesťanského spolku mladíků, napsaných Adlofem podle stejné osnovy a postupně vydaných tiskem v letech 1887-1925, publikované i rukopisné vzpomínky pamětníků a bohatý Adlofův literární odkaz atd.

V úvodu ke knize je zdůrazněno, že autoři v ní nechtěli vyzdvihovat člověka, i když Pánem Bohem výjimečně obdarovaného. Jejich záměrem bylo vytvořit publikaci, která by současným i budoucím generacím českých a slovenských křesťanů umožnila postihnout, jakého služebníka poslal Pán Bůh své církvi v českých zemích ve 2. polovině 19. století.

Během desetiletí vznikaly i různé adlofovské mýty, které se ústně přenášely z generace na generaci a občas se dostávaly i do vzpomínkových článků. Ty pak různě zamlžovaly historickou pravdu a ztěžovaly její oddělení od většinou sice dobře míněných, ale nepoužitelných domněnek a připomenutých legend.

Odstavce z příslušných částí knihy věnované Adlofovu životopisu nás naplňují údivem, pokorou a vděčností nebeskému Otci za lásku, moudrost a svrchovanost, kterou se uskutečňovaly Boží plány s tímto Božím služebníkem. Dovídáme se, že příprava a Boží škola, kterou zvláště v dětství procházel budoucí kazatel a pastýř Alois Adlof, byla těžká a náročná, lemovaná i nepředstavitelnou bídou, nemocemi a odříkáním.

Alois Adlof se narodil v roce 1861, v němž byl po 80leté platnosti Tolerančního patentu vydán Protestantský patent, který měl v Rakousku-Uhersku zaručit evangelickým církvím zásadní rovnost před zákonem s církví římskokatolickou. Obě tyto události, jakkoli zdánlivě spolu nesouvisejí, znamenaly v zorném poli knihy začátek naplňování zmíněného Božího plánu v Adlofově životě.

Z časového hlediska se velká část Adlofovy životní cesty kryje s téměř pěti desetiletími existence nové reformační církve u nás. Jejich společná historie od samého začátku přesahuje do dějin českého národa, společnosti i mnohonárodnostní středoevropské monarchie a prvního desetiletí samostatného Československa.

Byl osmým z celkem devíti dětí. Kromě dvou nejstarších bratří, Edvarda o 10 a Františka o 8 roků, neznal žádného dalšího sourozence, všichni zemřeli jako malé děti. Ve třech letech mu zemřel tatínek a malý Alois uprostřed bídy prožíval Boží lásku prostřednictvím své obětující se, katolicky zbožné maminky. V nejútlejším dětství a několik prvních školních roků vyrůstal v katolickém ovzduší. Ještě jako školák v Hořicích se dostal do styku s evangelickým svědectvím a s Biblí a prožil přechod do reformačního duchovního prostředí. Přesto doteky působivé křesťanské zbožnosti katolické tradice, jejíž základy byly položeny v dětském věku, v nitru Aloisově rezonovaly po celý život.

Mnohokrát se pokoušeli autoři studií, odborných článků i vzpomínek ukázat na jeho vzácná obdarování. Jedni kladli na přední místo kazatelské a pastýřské působení, jiní jeho rozsáhlé dílo teologické, další se pokoušeli bilancovat neúplně zpracovaný seznam jeho literárního odkazu včetně desítek jeho textů k písním a jím připraveného a vydaného Křesťanského kancionálu. Velká skupina vyzdvihovala Adlofovu nesmírnou touhu a zájem na tom, aby co nejvíce lidí se setkalo osobně se Spasite-lem Pánem Ježíšem Kristem. Na místě jistě ne posledním je připomínána jeho láska k mladým lidem a jeho téměř 40leté působení mezi nimi. Často je v tisku oslovován jako přítel a vůdce mládeže.

Výmluvné je, že první profesor novozákonní vědy na Husově evangelické teologické fakultě, založené 1919 krátce po vzniku samostatné ČSR, František Žilka - její děkan již ve třetím funkčním období právě v roce Adlofova úmrtí, výstižně označil v obsáhlém nekrologu Adlofův bohoslovecký postoj za jednoznačně a výlučně christocentrický.

V knize se autoři snažili navázat na zmíněné hlavní oblasti Adlofovy duchovní služby i četné další aktivity jak ve Svobodné církvi reformované (SCR) a v pozdější Jednotě českobratrské, tak v několika spolcích. Jejich prostřednictvím totiž tato státem neuznaná církev až do vydání komunistických církevních zákonů v roce 1949 bez jakýchkoli státních finančních prostředků vykonávala duchovenskou práci, stavěla a udržovala modlitebny a sborové domy, zajišťovala správu nad nemovitostmi užívanými církví, po několik desetiletí uskutečňovala sociálně-diakonické projekty, vydávala tiskoviny atd. V kapitolách knihy jsou přiblíženy i Adlofovy méně známé aktivity, konkrétní události z církve, jejího pražského sboru, Adlofova života a jeho rodiny apod.

Na několika místech je v knize zmíněn názorový "spor" o to, zda Adlofovo onemocnění a fyzické zhroucení koncem první světové války bylo způsobeno jeho mimořádným pracovním vypětím právě ve válečných letech 1914-1918, anebo bylo výslednicí kumulace jeho pracovních aktivit a soustavného mimořádného nasazení po celou dobu jeho služby během více než čtyř desetiletí. Během několikaleté práce autorského týmu se podařilo zvýraznit některé dosavadní pohledy na osobnost kazatele, pastýře a teologa Aloise Adlofa a navíc odkrýt několik pohledů nových.

Z prvního dílu knihy připomeňme alespoň tyto: V obsáhlých kapitolách je charakterizován A. Adlof jako kazatel a pastýř (autor Petr Kučera) a Adlof - teolog (autoři Pavel Černý, Robert Hart, David Kašper, Jan Valeš ml.) - Po souborném posouzení Adlofových Výročních zpráv KSM z let 1887-1925 je bylo možno označit za unikátní historický pramen pro dějiny CB. - V samostatné kapitole je plastické vylíčení Adlofova životního příběhu (Miloslav Košťál) od narození do jeho ukončení (16.8.1861-25.3.1927). Dobové pozadí zpracoval ve dvou kapitolách Tomáš W. Pavlíček.

Pokusem o pohled do vnitřního života církve a prvního pražského sboru, v němž působil A. Adlof v letech 1886 - 1927, je kapitola o Adlofově (adlofovské) generaci. S určitou opatrností lze tento pokus pokládat za nedokonalou a neúplnou charakteristiku typu zbožnosti, stylu života a vzájemného obecenství v prvních desetiletích CB (viz dále).

K obohacení naší literární historie přispěla Adlofova autorská a nakladatelská spolupráce na vydání dvou významných spisků J. A. Komenského a vlastního životopisu Jana Bunyana. Adlof uvedl do českého prostředí řadu překladů písní.

Teprve po zániku obou totalitních režimů vládnoucích v Československu ve 20. stol. bylo možno v této knize podrobněji informovat o vztazích mezi TGM a A. Adlofem (tato kapitola mj. otiskuje i výtah z několika unikátních dopisů A. Adlofa T. G. Masarykovi, týkajících se osobního vztahu k Ježíši Kristu Spasiteli). - Na tuto informaci tematicky navazují kapitoly o Adlofově příkladném křesťanském vlastenectví a ekumenismu. - Další zajímavosti jistě najde čtenář v kapitolách o dopisech jako významném nástroji Adlofovy pastorační práce a o Adlofově obrazu v české beletrii.

V samostatné kapitole je vylíčeno a komentováno jazykové (letniční) hnutí, které bolestně zasáhlo v prvních desetiletích 20. století Svobodnou reformovanou církev a Jednotu českobratrskou i osobně Aloise Adlofa (autor Zdeněk Vojtíšek).

Rozsáhlý druhý díl knihy dává nahlédnout do **bohatého Adlofova literárního odkazu** v těchto kapitolách: Dokumenty - Kázání a biblické úvahy - Teologické práce a ukázky z nich - Publicistika - Básně a texty k písním (autoři Blahoslav Košťák a Jaromír Vlček) - Drobná próza a samostatně vydané přednášky (autorka Jarmila Špačková).

Třetí díl knihy tvoří **bibliografie Adlofových vydaných prací**, která má přes 1070 položek. Bibliografie prací o Aloisu Adlofovi (v nejednom případě alespoň se zmínkami o něm) zahrnuje na 350 položek.

Čtvrtým dílem jsou na 40 stranách fotografické a další **přílohy**. Pro snadnější orientaci v množství informací zahrnutých do této knihy je **v jejím šestém díle jmenný rejstřík**.

Po obsáhlejším úvodu k vydané monografii o Aloisu Adlofovi jsou do další části přílohy ET- KJ zařazeny ukázky z několika kapitol. Mají svými větami blíže přiblížit Aloise Adlofa a zároveň charakterizovat důrazy, které při přípravě této knihy oslovily její autory.

Jan Štěpán

KŘESŤAN ALOIS ADLOF

K prvnímu výročí Adlofova úmrtí v roce 1928 vydal Křesťanský spolek mladíků malou, ale velice podnětnou knížku „Kytička na hrob Aloise Adlofa, křesťana“. Právě ta naprosto jednoznačná specifikace osobnosti, o níž knížka pojednává, byla důvodem pro zařazení této kapitoly jako první.

Její obsah směřuje k tomu jedinému: pokusit se vytvořit obraz Adlofa – křesťana.

Do proslovu u Adlofova hrobu jeden z jeho nejbližších přátel, František Urbánek, zařadil i tyto věty: *„Jak jsem ho znal, jistě by vyslovil přání, aby byla vzdána čest jménu Božímu, Pánu, jemuž sloužil, a aby byla slavena ta milost, která se ho ujala a skrze něho působila. Proto nepovažujte za chvalořeč to, co chci povědět, ale za chválu Boží milosti. . .* ***Náš bratr nepřeložil jenom „Cestu křesťana“, ale cestou křesťana šel.“***

Přibližme si několika ukázkami, jak další autoři charakterizují Adlofovo křesťanství. Samuel Verner ve své výborné studii ke 20. výročí Adlofova úmrtí píše: *„Hlavní Adlofova náboženská činnost spadá do údobí rozkvětu liberalismu; tenkráte být tak smělý, nebát se domnělé omezenosti, jak bylo tehdy nazíráno na pravověrný křesťanský fundamentalismus, svědčit a vyznávat spasitelnou plnost zjevení Božího v Kristu, to znamenalo apoštolskou hotovost být i bláznem pro Krista. Adlof vyznával křesťanskou obecnost již názvem* ***„svých“*** *podniků: "**Křesťanský spolek mladíků**" (KSM), "**Mladý křesťan**" a "**Křesťanský kancionál**".“*

A. Havránek ve studii k 50. výročí odchodu A. Adlofa konstatuje, že Adlof chtěl být předně křesťanem v nejzákladnějším slova smyslu a to znamená, že byl ekumenickým křesťanem v linii drahého ekumenismu.

M. Hadačová vzpomínala, jak Adlof jezdil k jejímu otci, faráři Dobiášovi do Bukovky, jako k svému otcovskému příteli: *„Tatínek vzpomínal na doby, kdy do nedělní školy mu přišel katolický hošík A. A. a tak zahořel láskou k Pánu Ježíši, že i když se stalo, že neměl boty, doma nezůstal a bos v zimě přišel poslouchat ty staré zvěsti. Otec můj se z toho těšil a usnadnil mu mnohé, i to, aby nedoznal úhony na zdraví při návštěvě nedělní školy v zimě.“*

Poslední ukázkou je pohled na osobnost a dílo křesťana Aloise

Adlofa z pera J. L. Hromádky. Připomeňme si, že v jeho větách slyšíme nejen vynikajícího teologa, ale i křesťana, který dovedl Adlofovi naslouchat, u něho se učil a jeho i ve víře následoval.
„U Adlofa je řada výrazných vlastností, které činí jeho zjev významným pro celou skladbu českého evangelictví. Adlof obohatil náš církevní a náboženský život tóny, které se ***v té míře*** *u nás neozývaly.*
Všechno v něm bylo rozehřáté, ano rozžhavené, ani jeden projev nebo pojem víry u něho nevychladl a neztuhl. ***Na Adlofovi můžete studovat víru v její bezprostřední skutečnosti - hřeje a voní, volá a zpívá, jásá a pláče v celé své prostotě, dětinskosti a neumělkovanosti.*** *Když čtu cokoli z jeho péra anebo slyším jakoukoli vzpomínku na něho, pořád mám před sebou dítě, které ze zmatku a světáctví doby našlo cestu domů, do domu svého Otce, aby spočinulo na Jeho srdci a radovalo se z Něho samého.*
Připomíná nám, co má tvořit vlastní náplň naší víry a co má stále hořet na našem oltáři. Ano, ***Adlof je strážce oltáře, udržovatel ohně, vykonavatel oltářní služby v nejčistším reformačním smyslu.***
Více než kterýkoli jiný český bohoslovec předkládá pomůcky, jak růst ve víře a prospívat v novém životě. "Přivykejž! Ono to stojí práci, úsilí, sebekázeň. Všechno začínat a končit s Bohem, vše mu nést a vše s ním sdílet. Kdo k Pánu Ježíši přišel, kdo složil na Něj břímě hříchů svých, ten je vybídnut, aby u Něho zůstal v učení." To jsou tóny, které se ozývají z řeholních kruhů, z mystických zákoutí středověkých, z kroužků pietistických a probuzeneckých, ale u Adlofa mají podivuhodnou reformační čistotu - bez vzrušené výbušnosti, bez rozcitlivělosti a ovšem bez záslužnické trénovanosti."

Adlofova (též adlofovská) generace

Pro první, téměř padesátileté období, v němž v čele tehdejší CB požehnaně působil kazatel Alois Adlof, se používá zvláštního a přitom zcela jednoznačného označení: adlofovská generace.
Hlubší, vnitřní smysl tohoto označení vyplývá mj. z toho, že Boží obdarování a povolání A. Adlofa do náročné a mnohostranné služby kazatele a pastýře bylo tak výjimečné a požehnané a jeho vliv na vrstevníky a současníky byl neobyčejně oslovující a přitahující.
Charakteristika Adlofovy generace je obsáhle vylíčena v této kapitole.
Kazatel A. Adlof během celého kazatelského a pastýřského působení usiloval o to, aby všichni jeho spolupracovníci a spolupracovnice, členové církve i spolku - celá jeho generace - se vyznačovala biblickými znaky Ježíšových následovníků.
Jedním ze znaků adlofovské generace, zejména v 19. století, bylo, že snášela pro víru v Pána Ježíše Krista mnohá protivenství, šikanu, persekuci, zabavování Biblí, pokuty a dokonce i věznění.
Přibližme si další, tentokrát vnitřní znak. Kazatel Alois Adlof jako by se snažil celou generaci svých vrstevníků a současníků nakazit sympatickou myšlenkou o mladém nitru a nestárnoucím srdci, která se například objevila ve všech slokách jeho písně *"Šťastni, kdo se obrátili záhy k Tobě, Pane náš..."*. *Nejvýraznější to bylo ve třetí: "Kdo svá zasvětil Ti léta, na věky mlád zůstane, unikne všem svodům světa, vykoná v něm dílo Tvé"* a v páté sloce: *"Mládi chceme věčně býti, nezestárnout v nitru svém. Rač nás k sobě připojiti v žáru lásky mladistvém"*. V Adlofově písemném odkazu tuto myšlenku ovšem nacházíme mnohokrát.
V závěru kapitoly, v níž bylo představeno společenství Adlofovy generace, sborů a celé církve v době Adlofově, můžeme jakoby v nastaveném zrcadle porovnávat prvky identity tehdejší církve s dnešní skutečností. Pokusme se jmenovat alespoň některé ze znaků historické identity, kterých se tento vážný problém týká. Např. misijní pohotovost a horlivost. Mluvit o obrácení a znovuzrození s po-korou a bez chlouby, vyvarovat se nebezpečí náboženského profesionalismu. - "Svobodná" církev bez finanční podpory státu i jeho vlivu. Před 60 lety jsme se museli podřídit násilí totalitního režimu v tomto směru, dnes tuto podporu těžko opouštíme!

Spisovatel, básník, redaktor

Adlof měl Boží dar oslovit čtenáře tištěným slovem. Četní autoři charakterizují Aloise Adlofa jako skutečnou spisovatelskou osobnost počátečních desetiletí naší církve. Adlof čerpal z pramenů biblické víry nejen jako kazatel mladé církve, ale i jako jeden z prvních jejích básníků a prozaiků. Adlofovy knihy a články jsou naplněny vroucností a láskou k bloudícím a hledajícím a je v nich podána srozumitelná a celá zvěst evangelia Kristova. Dikce jeho veršů i jazykový styl jeho literárního díla působí na dnešního čtenáře již poněkud archaicky, avšak mají sílu úderné oslovitelnosti.
Spisovatelská (literární, publicistická) činnost Aloise Adlofa zahrnuje období od roku 1883 (v němž začal kazatel Josef Kostomlatský vydávat první časopis v okruhu tehdejší Svobodné církve reformované „Betanii" a v něm uveřejňovat i Adlofovy literární práce) až do jeho odchodu ze zemské časnosti na jaře roku 1927.
Adlof publikoval tedy od svých 22 roků. Těch 44 roků jeho dalšího života je lemováno tisíci stránkami článků, knih, brožur, kalendářů Mír, traktátů atd.
U kazatele Aloise Adlofa se prolínala s činností spisovatelskou řada dalších navazujících aktivit: básník, publicista, překladatel, redaktor a vydavatel. Některým z nich jsou v knize věnovány samostatné kapitoly.
.

Jak viděli Aloise Adlofa jeho současníci

Již letmý pohled do malé knížky, o které byla již zmínka výše "Kytička na hrob Aloise Adlofa, křesťana", vydané k prvnímu výročí jeho úmrtí, napovídá, že všichni, kteří se svými písemnými projevy ozvali po jeho odchodu do nebeského domova, si zřetelně uvědomili, že odešel mimořádný Boží služebník, věrohodný křesťan a svědek Pána Ježíše Krista.
Počet a obsah těchto projevů a zejména úzká myšlenková příbuznost při širokém rozptylu názorové a církevní příslušnosti jejich autorů jednoznačně a přesvědčivě ukazují, že jsou to svědectví spontánní, věrohodná a ryze pravdivá.
K příspěvkům uloženým v připomenuté knížce přibylo za 80 roků mnoho desítek studií a článků napsaných při různých jubilejních příležitostech.
Na několika místech této knihy je konstatováno, že nepřítomnost přímých pamětníků Aloise Adlofa v současnosti nutí využívat literárních a archivních pramenů k vytvoření vícevrstevného a uceleného pohledu na život a službu této křesťanské osobnosti. Je přirozené, že dát možnost promluvit v reprezentativním výběru se sluší právě autorům autentických pohledů a vzpomínek, tj. vrstevníkům a současníkům Aloise Adlofa.
Do výběru jsou na prvním místě zařazeny pohledy a vzpomínky, které vykreslují Adlofovu osobnost v celostním, širším záběru. Po nich jsou připomenuty Adlofovy příkladné osobní vlastnosti, jeho nejpřednější životní úkol: být svědkem Ježíše Krista a přivádět k němu ostatní i skutečnost, že jeho duchovní vliv přesáhl rámec "jeho" církve do širokého křesťanského společenství. Tato velice rozsáhlá kapitola obsahuje mnoho svědectví a pohledů osobností z různých křesťanských denominací, nezamlčuje ani názory a hlasy kritické anebo projevy nelásky a nepochopení vůči A. Adlofovi.

Vnější kontakty s českou společností a ekumenou

Do této tematicky značně pestré kapitoly jsou zařazena jednak rozsáhlejší pojednání, a to o vztahu církve a státu (otázka svobodné - státem neuznané církve), o ekumenismu v pohledu Aloise Adlofa a Adlofově vlastenectví a lásce k národu. Dále jsou to tři drobnější informace: o účasti SCR a KSM na dvou velkých výstavách v Praze v posledním desetiletí 19. století, o zaslání Kralické bible českým a moravským poslancům v říšském sněmu ve Vídni k jubileu kralické Šestidílky a o blahopřání SCR císaři Františku Josefu I. k 60. výročí jeho nástupu na trůn.
Nepochybně patří do této kapitoly i zvláštní a pro většinu čtenářů objevná závěrečná stať, která vykresluje, jak se v průběhu více než tří desetiletí vyvíjel vztah a kontakty Aloise Adlofa nejprve s univerzitním profesorem, v závěrečných letech Adlofova života pak s prvním prezidentem Československé republiky T. G. Masarykem.
V prvním desetiletí 20. stol. se A. Adlof ve dvou vlastních a v jedné publikaci s širším autorským kolektivem zabýval otázkami svobodné - státem neuznané církve. Na přelomu 19. a 20. stol. se totiž vyskytly lákavé návrhy, aby církve státem neuznané opustily svoje postavení neodvislé od státu a zvolily postavení církve státem uznané, tedy nepronásledované, neutiskované a zvýhodněné. To byl zřejmě nejvýznamnější důvod a impuls k tomu, že se v roce 1900 připravovala alianční konference rakouských svobodných církví (baptistů, metodistů a Svobodné reformované). Kazatel Alois Adlof byl požádán, aby připravil a přednesl referát "Zákonné postavení státem neuznaných náboženských společností v Rakousku". Konference se uskutečnila ve Vídni 15. března 1900 a Adlofova přednáška byla ještě téhož roku vydána tiskem.

Poslední krátkou ukázkou z této kapitoly je Adlofův několikařádkový komentář k dojmům z jeho cesty po Rusku v roce 1900. Během cesty, při níž projel kolem 3000 km, navštívil několik měst, v nichž byly pobožnosti našich krajanů. Jeho věty staré 113 roků ukazují, že zkušenosti z této země z 20. stol. byly velmi podobné: *"Cesta do Ruska! Není to tak bez obtíží. Strach pustí-li tam, strach pustí-li odtamtud. A pak to povolání. Kázat evangelium - ani by člověk neřekl, že povolání to je tak málo slavné v očích světa, úřadů a pánů, ba že je spojeno s nebezpečím, že před ním zavřou dveře, anebo dveře za ním. Ale herold královský jde a hlásá. Ó bychom vždy byli pamětlivi, že jsme ve službách krále nad králi, pána nad pány!"*

T. G. Masaryk a Alois Adlof

Ve 20. století nebylo možné v obou obdobích, v nichž vládly v Československu totalitní režimy (nacistický a komunistický), psát otevřeně o vztazích Církve bratrské k prvnímu prezidentovi Československa Tomáši Garrigue Masarykovi, resp. o vztahu obou významných osobností této církve (F. Urbánka a A. Adlofa) k němu. Teprve po roce 1989 padly tyto překážky a byly zároveň využity literární památky po obou připomenutých kazatelích, detailně prostudován časopisecký fond a v neposlední řadě i teprve nedávno objevené dokumenty v rodinném archivu rodiny Adlofovy (vnučka Hana s manželem E. Borovičkou), které zčásti osvětlily kontakty A. Adlofa s T.G. Masarykem. Pro plnější objasnění vztahů T. G. Masaryka a A. Adlofa jsou ovšem nejdůležitější dopisy A. Adlofa, které má ve svých fondech uloženy Archiv Masarykova ústavu AV ČR. Ty byly zatím jen zčásti zpracované a zařazené. Tato skutečnost je pochopitelná, protože vzájemná korespondence TGM a A. Adlofa patří v AMÚ do nejstaršího období a to bylo ve 20. století zasaženo jak všemi změnami vnitřními, tak zejména změnami a negativními zásahy vnějšími během obou totalitních režimů.
Mezi českými evangelíky převládá názor, že úzké vztahy s profesorem, později prezidentem T. G. Masarykem z kazatelů této malé evangelické církve zahájil a udržoval kazatel František Urbánek. Připomenutá kapitola nemění skutečnost, že vztahy mezi F. Urbánkem a T. G. M. i jeho rodinou byly od konce 19. století až do smrti prvního československého prezidenta mimořádné a neopakovatelné. Doplňuje ji ale např. o to, že ještě před příchodem F. Urbánka do tehdejší Svobodné reformované církve byla už tato malá církev i Alois Adlof v určitých vztazích k členům Masarykovy rodiny, konkrétně s paní Charlottou i s profesorem Masarykem a dokonce že tyto vztahy zahájila právě paní Charlotta.
Připomeňme však, že byl podstatný rozdíl ve způsobu komunikace F. Urbánka a A. Adlofa s T. G. Masarykem. Urbánek hovořil s Masarykem, až na nepatrné výjimky, výhradně osobně. V posledních 19 letech Masarykova života to byly většinou návštěvy na pozvání pana prezidenta a často - v případě Hradu nebo Lán - s poslaným šoférem a autem. Kontakty Adlofa s TGM byly většinou písemné, i když lze doložit i vzácné vzájemné návštěvy jejich rodin. Výhodou tohoto způsobu komunikace pro nás i budoucí generace je, že máme k dispozici většinu (?) dopisů obou a naději, že další, zejména Adlofovy, mohou být v AMÚ ještě nalezeny.
V rodině Adlofově je uchováváno několik konceptů Adlofových dopisů T. G. Masarykovi a několik dopisů a korespondenčních lístků prof. T. G. Masaryka A. Adlofovi. V AMÚ je v současné době evidováno pět dopisů A. Adlofa. Čtyři jsou adresovány profesorovi T.G.M. (jsou tedy z doby před 1. světovou válkou), jeden je adresován již prezidentovi ČSR. V kapitole Adlof - kazatel, pastýř a evangelista je podrobně vylíčeno s jakým *"osobním nasazením Adlof vykonával své pastýřské poslání. Byl milujícím pastýřem lidských duší, nabízejícím jediný lék - evangelium."* To se plně projevovalo i v jeho vztahu k T. G. Masarykovi. Uskutečnění své touhy - aby se Masaryk sešel s Ježíšem Nazaretským - spojuje Adlof s velkým požehnáním a ziskem pro celý národ. Z tohoto výrazného pohledu jsou psány nejméně tři z Adlofových dopisů.
Na závěr našeho listování novou knihou o Aloisu Adlofovi otiskujeme úryvek z dopisu ze začátku dubna 1902, krátce před Masarykovým odjezdem do Ameriky. V něm přeje Masarykovi užitečnost cesty zejména po stránce osobního vztahu k Bohu: *"Ctěný pane profesore, s upřímným zájmem sledujeme Vaši cestu do Spojených států a prosíme Boha, by Vás milostivě vedl a zase s novými zkušenostmi nazpět přivedl[...] Vy odpustíte, jestliže se toho dotýkám. Já bych tak šťasten byl, kdyby se Bohu zalíbilo zjeviti Syna Svého Vám skrze Svého Ducha (Ga 1,15-16). Ó jaké by pak bylo působení Vaše! Jaké požehnání spojeno by bylo s ním. Já si představuji, že by to znamenalo novou dobu pro náš národ, ale především by to znamenalo novou dobu pro Vás. Dokud Ježíš není Vám víc než učitel, zůstává problém hříchu nerozřešen. On však je i Beránek Boží, který snímá hřích, a jako takový se stává nám zdrojem pokoje a pojítkem s Otcem, cestou živou a pravou.*
Ó by k tomu také posloužila Vaše americká cesta. Sejdete se s mnohými. Ó byste se také sešel s Ježíšem Nazaretským, asi tak jako Saul Tarsenský před Damaškem. Váš s uctivým pozdravem oddaný A. Adlof."

* * *

Kniha stojí 350,- Kč a lze ji zakoupit v křesťanském knihkupectví Samuel, Praha 1, Soukenická 15, v Kalichu, Praha 2, Jungmannova ul. nebo přímo v Radě Církve bratrské, Praha 1, Soukenická 15.

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

18/2013

5. června 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 12. června 2013

Z obsahu

* *Pobělohorské účtování a Mikuláš Diviš z Doubravína*
* *O Boží spravedlnosti*
* *Nad dvěma citáty z apoštola Pavla*

Poselství k 2. neděli po sv. Trojici

Bůh nám nabízí svobodu a život
Iz 55,1–5

Když jsem jako dítě chodil do školy, učili jsme se, že až dospějeme ke komunismu, nebudou již peníze potřeba a vše bude zadarmo. Lidé budou chodit do obchodů a každý si bude brát vše jen dle své potřeby. Tento naivní idealismus byl neuskutečnitelný a ztroskotal spolu s režimem, jenž jej propagoval. A důvod spočíval v tom, že nepočítali s lidským hříchem - chamtivostí, sobectvím, nenasytností a lakotou, právě tak jako nepočítali s Bohem, který jediný má moc změnit lidské srdce a od toho všeho zlého oprostit. Systém, který máme nyní, nám daroval relativní svobodu, ale z minulosti se nepoučil a s Hospodinem i nadále nepočítá. Hřích a zvůle se v lidských srdcích rozbujela nade vši míru. Dnes je téměř vše o majetku a penězích. Ale bez Boha a jeho řádu v zákonech i v lidech to nemůže skončit jinak než předtím, krizí a krachem.

Jsme svědky zdražování všeho kolem nás, a přesto ty zcela nejcennější věci našeho života nám Bůh nabízí skutečně zdarma. Například vnitřní svobodu, kterou nám žádný režim nemůže vzít, nádheru přírody, kterou si jen lidé sami ničí, ale nade vše Ježíšovo evangelium o smíření s Bohem, odpuštění vin, vzkříšení a věčný život v říši věčného Boha. Za to vše náš Spasitel draze zaplatil, ale nám lidem to dává zdarma! A jeho vzkaz platí tobě i mně: Pojďte a vírou si bez peněz ode mne kupte svou spásu! Poslechněte mne, pojďte ke mně, slyšte mne a já s vámi uzavřu věčnou smlouvu – a budete živi!

Kurt Bartoš,
farář ČCE,
Roudnice n. L.

Zjevení

To slovo se běžně neužívá. Je mu vyhrazen prostor v církvi, konkrétně v kostele, ale i tam se objevuje vzácně. Nicméně tam jsem se s ním setkal jako středoškolák. Pochopil jsem, že má co do činění s Bohem. Pátral jsem, jaký význam může mít ve všedním životě. Vyskytuje se tam ve významu čehosi naprosto neobyčejného, zvlášť strašidelného. Když jsem je uslyšel v kostele, snadno jsem je spojil s Bohem. A protože Bůh už ze své podstaty a svého charakteru se nemůže objevovat ve světě tak jak je, zvolil místo sebe náhradu nebo náznak, s jehož významem je více nebo méně podstatně spojen. My tu náhradu či náznak jmenujeme zjevením. Kdyby zjevení nebylo, nepoznali bychom Boha, jenž zůstává neproniknutelným tajemstvím. Keř v ohni hořel, ale neshořel, nebyl jím stráven (Ex 3,1-3). Tímto zjevením se Bůh ohlásil Mojžíšovi a promluvil k němu.

Zjevování Boží vůle se až do jisté chvíle dálo slovem, slovem učitelů a proroků zjevoval Bůh sám sebe a svou vůli. Otevřete-li Starý zákon, zjistíte, že Bůh se v něm nezjevuje obvykle jinak než slovem. Boží slovo, jak mu rozumět a jak je činit, je jediné veliké téma, jímž se Starý zákon obrací k člověku, aby z něho učinil posluchače Božího slova. Starozákonní shromáždění („církev“) nelze ztotožnit s církví, jeho základem je však téměř totéž, co je základem církve, totiž zjevování Božího slova. Přesto rozdíl je veliký: Starý zákon zjevuje Boha v slovu (Božím), Nový zákon jej zjevuje v člověku; slovo Boží se stalo tělem v člověku Ježíši Kristu. On je zjevený Boha, v něm se slovo Boží stalo tělem. Byl by velký omyl mít Boží slovo za příliš malé až nicotné proti tělu. Možno říci, že Ježíš Kristus nepřináší skoro nic jiného, a přece: zvěstuje Boží slovo, ale ručí a platí za ně svým životem. Vláda Božího slova nekončí se starozákonními proroky. Vládne dál v ústech Ježíše Krista a s ním vstává z mrtvých. Slovo Boží nemůže být umrtveno, zneplatněno, odloženo, je rovnocenné Kristu Pánu. Proto náš Kristus Pán přijal na sebe titul Božího Slova, které se stalo tělem, a proto už nemůže být umrtveno, neboť tělo je víc nežli slovo, člověk je víc než slovo. Člověk je obdařen akcí, má vlastní život. Je tedy ve skutečnosti víc než slovo, je v něm přítomen Bůh sám, světlo a život. Naše křesťanská víra se tedy nevztahuje k něčemu, ale k osobě, která žádá osobní oddanost.

Ještě více musí nyní ustoupit člověk, aby Bůh jako suverénní Pán obsadil všechna místa. Tak je uspořádána Boží církev, liší se bezpodmínečnou vládou Boží od všech zřízení, kde všechna místa bez výjimky obsadil člověk a jeho lidé. Čím méně se bude církev podobat světským zřízením, tím lépe pro ni. Nejlépe jí bude, když bude zbavena všech možností, kudy se člověk se

Dokončení na str. 2

Aktualita

Noc kostelů 2013

V letošním roce se v naší zemi počtvrté otevřely dveře 1 400 chrámů, kostelů, kaplí, modliteben a dalších prostorů, které zde používají křesťané ke zvěstování evangelia a k životu svých společenství. Nutno přiznat, že pro mnohé naše spoluobčany nebývá snadné vstoupit do těchto církevních objektů, že pociťují nejrůznější zábrany. Proto je záslužné, že se tento původně rakouský projekt rozšířil i k nám a že si již v krátké době vybudoval značnou přízeň. A i když většina hostů přichází spíše s úmyslem potěšit se dotykem s historií, blíže se seznámit s vnitřní architekturou staveb, které znají jen zvenčí, církevní hudbou či jinými kulturními nabídkami, přece se snad tak pootevírají dveře pro ty, které do církevního prostředí přitahuje cosi více než pouhá zvědavost, případně zjistí, že kdyby potřebovali, pak tyto dveře jsou pro ně opravdu otevřené.

Asi tuto možnost ale využívají i mnozí křesťané, aby se podívali „k sousedům“, k čemuž při pravidelné účasti ve svých sborech nemívají příležitost.

Bohumil Kejř

K 1150. výročí příchodu věrozvěstů na Moravu

Dvě tisícovky lidí přijely do Mikulčic na Hodonínsku na pravoslavnou liturgii, kterou 25. května vedl konstantinopolský patriarcha Bartoloměj. Zájem poutníků oslabilo počasí. Větší část více než dvouhodinové liturgie propršela. Pořadatelé původně očekávali, že do Mikulčic přijede kolem 10000 návštěvníků. Na místě proto byly i desítky policistů, kteří organizovali dopravu.

Liturgie, které se kromě Bartoloměje zúčastnila více než desítka vedoucích představitelů pravoslavné církve, se konala u příležitosti oslav 1150. výročí od příchodu věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Moravu.

Cyrilometodějské poutě do Mikulčic se konají každoročně. Mají připomenout bratry ze Soluně, kteří vytvořili pro Slovany jejich vlastní písmo a přeložili do naší řeči základní křesťanské texty. Pravoslavný arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon na to v kázání upozornil. "Jsme vděční za tento odkaz," uvedl Simeon.

Při bohoslužbě zaznělo několik jazyků. Kromě češtiny a staroslověnštiny také řečtina. Mezi poutníky převládali lidé z České republiky, slyšet byla ale také například ruština. Právě poutníci z Ruska do Mikulčic přivezli ikonu, kterou považují za zázračnou. Ikona byla po celou liturgii před hlavním pódiem.

V České republice se k pravoslavné církvi podle posledního sčítání lidu hlásí zhruba 30000 lidí, nyní jim chybí pražský arcibiskup a metropolita českých zemí a Slovenska. Příjezd patriarchy je významná událost.

Bartoloměj je od listopadu 1991 arcibiskupem Konstantinopole a ekumenickým patriarchou. Letos v březnu se jako první představitel pravoslavné církve v historii zúčastnil inaugurační mše nového papeže Františka. V tureckém deníku Hürriyet připustil možnost opětovného sjednocení s římskými katolíky. Obě církve se rozdělily při schizmatu v roce 1054. Dnes liturgii přihlíželi kromě dalších ekumenických

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Poslední květnový víkend byl provázen třemi akcemi, o kterých bych rád kratičce poreferoval. Ta první byla asi nepřehlédnutelná, oznamovala se nejen prostřednictvím církevních tiskovin, sborových ohlášek a dopisů, ale připomínala ji i světská média. Ty další dvě akce byly v porovnání s celorepublikovou Nocí kostelů (zveřejňujeme na str. 1) opravdu jen útlá a lokální setkání, ale ani ty bychom neměli zcela přehlédnout a ignorovat.
Delší tradici mají následující dvě akce, shodou okolností obě šestiletou. Ovšem zdaleka se netěší takové přízni veřejnosti, ba ani církevních kruhů jako Noc kostelů, přesto svým pořadatelům i účastníkům přináší radost a povzbuzení.

Ekumenická bohoslužba za krajinu,

kterou pořádá především Ekologická sekce České křesťanské akademie, se uskutečnila v sobotu 25. 5. 2013 opět ve volné přírodě na Sedleckých skalách (mezi pražským Suchdolem a Roztokami), nad údolím Vltavy a s nádhernou vyhlídkou na Prahu. Po pravdě řečeno, ta vyhlídka byla letos dost zakrytá mraky a záclonami hustého deště, ale i když to nebylo snadné, byl dodržen celý naplánovaný program, ač déšť znepříjemňoval vystoupení řečníkům, pršelo na kytaru a posluchači byli rozptylováni dotěrnými kapkami.
Přesto vyslechli kázání br. Jana Kowalczyka, čtení z Písma i modlitby dalších účastníků, stejně jako následující promluvu hydrobiologa a místostarosty Benátek nad Jiz. Pavla Štiftera (viz foto), který z dlouholetých zkušeností hovořil o městě v krajině, územním plánování, problematice odpadů a skládek...
Snad se příští rok uskuteční tato akce za slunečnějšího počasí (ale i za ten déšť jsme byli Pánu Bohu vděčni!) a nechají se pozvat i další zájemci.

Izrael žije

Z různých míst naší vlasti, a také z několika křesťanských denominací a z mesiánského sboru se sjeli v neděli 26. 5. do Terezína ti, kteří si chtěli připomenout izraelské Letnice – svátek Šavuot, zamyslet se nad jeho poselstvím a radovat se až ze zázračného faktu, že Izrael i dnes žije! Zvláště na místě, jako je Terezín, symbol zhouby, ponižování a smrti tolika našich židovských spoluobčanů, má toto setkání hluboký význam. Uvědomujeme si, jak křesťanská církev v minulosti ve vztahu k Izraeli selhala, jak se i v současnosti k němu leckdy staví lhostejně. Ale jsme vděčni, že jsou mezi námi ti, kteří nám tento rozměr připomínají. Především však jsme vděčni, že se můžeme přesvědčovat, jak je Hospodin ve svých slibech věrný.
Nedělní odpoledne bylo v terezínském kulturním domě naplněno programem biblických výkladů, promluv, modliteb, písní, tanců, obrazů, svědectví – ale také náležitým pohoštěním.
Setkání pořádala Operace Ester s okruhem ochotných spolupracovníků a pod záštitou starostky města Terezín.

Bohumil Kejř

K 1150. výročí příchodu věrozvěstů na Moravu

Dokončení ze str. 1

hostí i zástupci Římskokatolické církve, arcibiskup olomoucký Jan Graubner a kardinál Miloslav Vlk.
Letošní oslavy cyrilometodějského výročí jsou výjimečné. Slavnosti nazvané Setkání kultur začaly v Mikulčicích, jejichž dějiny jsou spojené s Velkou Moravou, v pátek 24. května koncertem a programem pro děti, třídenní akce skončila v neděli. Velké oslavy výročí se budou konat tradičně v červenci na Velehradě.

podle www.christnet.cz

Zjevení

Dokončení ze str. 1

svou touhou po vládě vtírá, aby nakonec zasedl na místo, které si v církvi tajně buduje, dokud ho reformace nesmete z jeviště. Tento Boží soud probíhá od samého zrození církve. Netrvalo dlouho a zjevenému Bohu uspořádala církev pohřeb do pevného skalního hrobu. Přes to dějiny církve jdou dál, Bůh zjevený v Kristu vstal z mrtvých a s ním i církev. Mocnosti pekla ji nepřemohly. Pod vítěznou moc Kristovu se skryla církev a podílí se na jeho moci i bezpečí.
Zrovna v této době v souvislosti s církevními restitucemi nepřátelé vyslovili všechna slova, jimiž byla církev častována od počátku, a je toho dost, aby ji řádný soud nemohl nechat odejít, byla-li by před něj postavena jako obžalovaná. Je tu však ještě druhá strana, která shromáždí o církvi tolik dobrého a užitečného, že by se žádný soud neodvážil toho nedbat. Avšak která církev by měla být souzena, z kterého století, která postupují dějinami až do dneška? Církev Ježíše Krista, Božího Syna , byla už odsouzena za římského prokurátora Piláta a za vlády nejvyšších židovských kněží Annáše a Kaifáše, kteří Ježíše Krista odsoudili k smrti ukřižováním. A tak se i stalo. Jeho kříž žaluje, že svět ovládla nespravedlnost. Odváží se dnes svět podobné nespravedlnosti na Kristu a na církvi? Sotva lze očekávat, že svět do konce tohoto věku pozná, že Ježíš Kristus se svou církví, jejíž je hlavou, je zjevení Boha na zemi, jemuž patří všechna čest a sláva. On vládne svým věřícím láskou a celému vesmíru svou prozřetelností, dokud nepřijde soudit.

Josef Veselý

Prohlášení Veritas

Historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace VERITAS, o. s., se svým názvem zavázala zkoumat odkaz české reformace a přenášet jeho zásady i podněty do současného života.
Jako její moderátorka pokládám za svou povinnost vyjádřit se z tohoto hlediska k otázce všestranně diskutované právě v těchto dnech. Jde o tzv. církevní restituce a s nimi spojený pokus o řešení finanční odluky církví a náboženských společností od státu.
V této souvislosti je zřejmé, že jde o zcela zásadní rozhodování a sebeuvědomění každého církevního společenství. V podstatě můžeme rozlišovat dvojí orientaci: církev jako instituci, která se domnívá, že bez vnějšího zajištění své existence nemůže splnit své poslání, a církev jako obecenství v Ježíši Kristu, které cestu kříže a vzkříšení, vnější zranitelnosti a vnitřního pokoje vzalo vážně, byť za to platilo jakoukoli cenu.
Česká reformace, svým živým odkazem stále přítomná v dějinách naší země (ať oficiálně či neoficiálně) od počátku 15. století, se snažila v mezích možností volit vždy druhou alternativu.
Církve hlásící se k české reformaci procházejí od minulého roku nelehkým obdobím zásadního rozhodování. S odkazem této reformace nejsou slučitelné nejméně tři věci:
1. Zásadní otázku postupné finanční odluky státu a církví (tj. nápravu stavu způsobeného vnucenými církevními zákony z r. 1949) nelze v reformačních církvích řešit bez projednání a souhlasu většiny členské základny.
2. Nelze slučovat různorodé záležitosti, tj. restituci, na niž mají poškození morální nárok a která by měla být adekvátní občanským restitucím, a přípravu finanční odluky církví a státu.
3. Potomci české reformace nezískali nikdy žádné restituce za zkonfiskovaný majetek. „Cizí peníze“ bez připomínky této souvislosti nelze s dobrým svědomím jako velkorysý dar přijmout.
Za dané situace v současné společnosti je ovšem jasné, že ekonomické ohledy jsou mocným argumentem. I církevní instituce, v něž se pravděpodobně na podzim 2013 promění i mnohé z církví hlásících se k české reformaci, mohou hrát svou dobrou úlohu mezi dalšími společensky prospěšnými organizacemi. Ti, kteří s tímto vývojem ze zásadních důvodů nesouhlasí, by je neměli torpédovat. Nelze však hájit nehajitelné, nelze předstírat cestu Ježíše Krista, když jde o záležitost vázanou především na velmi pozemské a dočasné ohledy.
Křesťané napříč církevním spektrem, pro které je jejich víra živou skutečností, jako tomu bylo v chápání české reformace, půjdou prostě dál podle hlasu svého svědomí a Bůh jim ukáže cestu.

Eva Melmuková
Praha, 11. 5. 2013

Prohlášení své moderátorky schválila valná hromada VERITAS 11. 5. 2013 v Praze-Smíchově.

Apoštol Pavel se učil latinsky

(Město a venkov v raném křesťanství)

„Překvapující je, že v Pavlově řeckém textu stojí SPANIA, což vůbec není řecké slovo,“ komentuje Peter Pilhofer vyjádření apoštola Pavla v Ř 15,24.28 (kralický překlad: „půjdu do Hispánie“). Odpovídající řecký výraz, který běžně používá např. zeměpisec Strabón (Pavlův současník), zní IBÉRIA. Latinismus v epištole Římanům podle Pilhofera dokládá Pavlovo intenzivní studium latiny před plánovanou misijní cestou na západ Římské říše.
Ve druhém letošním čísle čtvrtletníku Theologisch-praktische Quartalschrift, jež je věnováno tématu „fascinace městem“, rozebírá německý protestantský novozákoník Pilhofer fenomén města v raném křesťanství. Ten spojuje hlavně s misijní strategií apoštola Pavla. Pavel misijně působil přednostně v metropolích (hlavních městech jednotlivých provincií). V rámci přípravy na zásadní misijní výpravu do „Hispánie“ (kde se v prvním století n. l. nevyskytovala židovská diaspora a nepoužívala řečtina) příležitostně pobýval i v některých menších římských koloniích. Naproti tomu historický Ježíš působil podle evangelisty Marka prakticky výlučně (až na závěrečnou jeruzalémskou etapu) na venkově a městům se systematicky vyhýbal. Pavlova misie nicméně vtiskla křesťanství na určitou dobu převážně městský charakter natolik výrazně, že již podání v Matoušově a Lukášově evangeliu látku z Marka namnoze „urbanizují“, poměšťují (např. v Mt 2,23 je Nazaret označen za „město“). Od začátku druhého století n. l. se poté křesťanství šíří lavinovitě v prostředí městském i venkovském ...
Pilhoferova studie, zabíhající do řady exegetických detailů a podložená důkladným poznámkovým aparátem, se čte jako detektivka. Někdejší posluchače prof. Petra Pokorného na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě (KEBF) ze 70. let 20. století zaujme, že ještě po desetiletích je jako jedna z autorit v oboru citován Joachim Jeremias (a jeho údaj, že Jeruzalém čítal v Ježíšově době všehovšudy 25.000 až 30.000 obyvatel).

František Schilla

Odkaz:
Pilhofer, P.: Städtische Wurzeln des frühen Christentums. Theologisch-praktische Quartalschrift 2/2013, s. 158–165
(http://www.ktu-linz.ac.at/thpq)

Doplňkový zdroj

V průzkumech veřejného mínění tradičně vítězí názor, že se má církev starat o handicapované. Takovou aktivitu dokáže český bezvěrec ocenit. Má to dobře spočítané. Bude-li se o handicapované starat církev, odpadne starost o ně jemu. Někde na tento model přistoupili a rozvinuli široké sociální aktivity. Děje se tak sice v návaznosti na státní rozpočet a většinu pracovníků tvoří lidé mimo církev, ale budiž.
Nemohu se ovšem zbavit dojmu, že čím větší je sociální záběr církve, tím více přichází zkrátka český věřící. Náhle se stává se svými „pouze duchovními“ touhami a problémy oproti těm sociálně handicapovaným jaksi nedůležitý. Ve zmaterializované církvi se tak z původně cílové skupiny „těch, kteří věří“, stává jen doplňkový zdroj financí pro subvencování veřejností uznávaných církevních aktivit.

Emanuel Vejnar

Kazatel Svobodné církve reformované Josef Kostomlatský

(11. 2. 1848 v N. Vsi u Brandýsa n. L. – 1. 6.1918 v Brně)

Pocházel z refomované rodiny v libišském sboru, v Praze vystudoval strojírenství a jako inženýr pracoval v papírně ve Vraném. 1872 v době nemoci a pod vlivem své sestry Anny Novotné došel duchovního probuzení a v Praze se účastnil shromáždění konaných americkými kongregačními misionáři. Od 1876 byl zaměstnán v železničních dílnách v (Děčíně-) Podmoklech, působil misijně, kolportoval Bible a v bytě pořádal bohoslužebná shromáždění. 1879 v Praze byl přijat do misie a absolvoval biblický ústav v St. Chrischoně u Basileje ve Švýcarsku. 1882 vypomáhal v Praze v kazatelských stanicích Svobodné církve reformované (ustavené 1880), samostatně působil v Táboře, Písku, Rychnově nad Kněžnou a 1890 v Bystrém u Náchoda, kde se k církvi připojili "balcaráci" (Svobodná církev evangelická). Od 1889 pracoval v (Praze) na Vinohradech a od 1903 v Brně. Měl dar skloubit různé proudy a osobnosti v církvi a získávat nové pracovníky.
Od 1883 vydával časopis BETANIE, od 1885 s přílohou "Výklady Starého zákona Biblí kralické šestidílné" a od 1888 s přílohou "Listy křesťanských mladíků". Vydal rovněž kázání amerického misionáře Clarka, Bunyanovu "Svatou válku" a "Duchovní písně".
"Vzal jsem na sebe kolportérský ranec a pokoj vešel do srdce mého."

Bohuslav Vik

Pobělohorské účtování
Václav Budovec z Budova

Václav Budovec z Budova, vůdce Jednoty bratrské, patřil k předním stavovským direktorům. Stal se také spolutvůrcem slavného Rudolfova majestátu, který zajišťoval v českém království náboženskou snášenlivost v rozsahu tolerance naprosto výjimečné v porovnání s celou ostatní Evropou, a vytvářel dokonce prostor svobodě svědomí pro všechny stavy včetně selského lidu s demokratičností na svou dobu zcela nevídanou. Jakým příkladem se mohly Čechy stát ostatnímu rozvaděnému světu! *„Když si navzájem blahopřály stavy evangelické a římskokatolické, mnozí s radostí smísili slzy,“* vzpomíná Budovec ve svých literárních rozvažováních a přisuzuje tomuto etickému vítězství nesmírnou důležitost. S hrdostí zdůrazňuje, že *„Čechové jsou nyní učiněni zvláštním objektem a divadlem Evropanům“*. Ale Václav Budovec byl přítomen i při tzv. druhé pražské defenestraci v květnu 1618. Slušelo se to pro muže tak vzdělaného, zbožného, smírného a moudrého? Slušelo se to pro noblesního politika jeho formátu? Pro zkušeného cestovatele, spisovatele, etického náboženského myslitele? Vždyť – domýšlíme-li – i když nepatřil mezi ty, kdo přímo vlekli k oknům místodržící i písaře Fabricia, u defenestrace přítomen byl, a tak stál vlastně u zrodu třicetileté války. On, hlasatel míru a zastánce pokojných cest! Ale buďme spravedliví – nestál zde jako útočící dobyvatel, ale jako rozjitřený obránce znásilňovaného práva, dlouho trpělivý, ustupující a laskavý. A nejednal ani nyní v rozporu se zákonem, neboť právě ten takto podmiňoval trest pro ty, kdo zneváží a pošpiní, poruší dohodu Rudolfova majestátu: *„Kdokoli by budoucně při tom společném porovnání státi nemínil anebo jej rušiti chtěl, aby jej z okna vyhodili …“* Prazvláštní podmínka. Nicméně podmínka podepřená zákonem. Dohoda byla nejen porušena, ale dlouhodobě porušována, a tak byli tedy viníci podle zákonem daného práva vyhozeni z okna.

Václav Budovec z Budova také hlasoval po smrti bezdětného císaře Matyáše pro sesazení Ferdinanda, toho panovníka *„nevelmi příjemného pro ukrutnost“*, a prosazoval nového krále. Opět však nikoli v rozporu s právem. Právně byl totiž Ferdinand Štýrský na trůn pouze přijat, nikoli právoplatně zvolen, jak vyžadoval zákon, v němž nechyběl ani artikl o svobodné volbě krále, není-li přímých dědičných potomků v dynastii královské. Svým postojem se Budovec jen snažil v příhodné chvíli, která právě nastala, tuto nedůslednost napravit. Spolu s ostatními stavy přistoupil k volbě panovníka, v níž zvítězil jednoznačně šestatřiceti hlasy z dvaačtyřiceti falcký kurfiřt Fridrich. Když byl potom Čechy odmítnutý Ferdinand Štýrský zvolen císařem, dostalo povstání českých stavů rychlý spád, jehož tragický konec se udál na bělohorské pláni. Ještě v den porážky odvezl Václav Budovec a Otta z Losu do bezpečí zemská privilegia a svatováclavskou korunu, neboť měli na mysli především osud poražené země, zatímco nově zvolený král Fridrich Falcký, zvaný také Zimní král, zbaběle prchal za hranice. Porážka byla dokonána a vyděšení stavové tváří v tvář smrti začali promýšlet, jak zachránit holé životy. Sepsali slavnostní prohlášení, v němž se omlouvají Jeho císařské milosti Ferdinandovi a uznávají všechny jeho požadavky. Toto ponížení, vyvolané zoufalstvím, nepřineslo ovoce, i když je podepsalo na dvě stě českých pánů. Pobělohorské účtování nebylo ani zmírněno, natož pozastaveno. Václav Budovec z Budova jím však prošel bez zakolísání, nezlomený. Vystupoval s jistotou pramenící z mravní převahy tváří v tvář krutému tribunálu, jemuž předsedal kníže Karel Lichtenštejn, zrádce vlasti i církve, kdysi vychovávaný v bratrské škole v Ivančicích a nyní mocný, bohatý zaprodanec, proklínaný drtivou většinou porobeného národa. Václava Budovce navíc posilovalo vědomí, že zde stojí z vlastní vůle. Mohl se totiž vyhnout tomuto beznadějnému procesu. Vždyť dobře věděl, že pobělohorský vítěz bude vybírat krutou daň od poražených, mezi něž jako čelný představitel patřil. A přece se vrátil po nešťastné bitvě do svého pražského bytu v těsné blízkosti Týnského chrámu, když předtím dopravil svou ženu, syna, snachu a vnuky do bezpečí zděděného zámku v Mnichově Hradišti. Svůj domov v Praze našel při návratu již vydrancovaný, oloupený i o osobní šatstvo, a zde v úplné opuštěnosti, bídě a bez výhledu na sebemenší naději pro budoucnost, již hlídán a sledován, strávil dlouhý čas čekání až do dne zatčení 20. února 1621. Po půl roce se na popravišti zbudovaném s úmyslem národ vyděsit, umlčet, zastrašit loučí Václav Budovec z Budova se životem hrdými slovy: *„Mé šediny, hle, jaká čest vás očekávala, abyste mučednickou korunou poctěny byly.“*

Milada Kaďůrková

Ochrana života a rodiny – usmrcení nenarozeného dítěte

V poslední době se v médiích znovu rozvinula diskuse o používání a případné legalizaci tzv. „potratové pilulky“ – RU 486 v ČR (chemická forma potratu – usmrcení nenarozeného dítěte během prvních týdnů těhotenství). I když u nás v posledních letech počet umělých potratů spíše stagnuje, z celosvětového hlediska stále patří Česká republika mezi země s vysokou potratovostí. Přidáváme se k těm, kdo upozorňují veřejnost na nebezpečí, které vychází z laické a nesprávné představy o jednoduchém zákroku, který spočívá jen v podání tablet. Pod touto představou se budou ženy pro potrat rozhodovat ochotněji a s menší zodpovědností.

Žádáme proto odpovědné činitele i média, aby upozorňovali na zmíněné nebezpečí zkreslených představ o jednoduchosti zákroku. Není totiž výjimkou, že i časopisy a internetové stránky pro teenagery prezentují RU 486 jako nástroj pro jednoduchý a „svépomocný“ domácí potrat. Čtenářky těchto článků jsou pak v důsledku toho mnohdy ochotny nakoupit tento prostředek i prostřednictvím nelegálních internetových prodejců.

Jako křesťané chceme jednoznačně podporovat rodinu a napomáhat ke snižování počtu potratů. Nikoli však tím, že bychom zcela odmítali šetrnější metody potratu v zákonem indikovaných případech. Cestu vidíme ve zvýšení podpory těhotným ženám, aby dítě mohly donosit a porodit, a nemohou-li se z nějakých důvodů o dítě starat samy, dát je k adopci.

V Praze 14. 5. 2013

synodní rada ČCE

Kdo tvá nemluvňata roztříští o skálu

To nejsou slova z nějakého nacistického bulváru, ale z Bible. Ba dokonce je tam veleben ten, kdo takový čin učiní: „Blaze tomu, kdo tvá nemluvňata uchopí a roztříští o skálu“ (Žalm 137,9). I tak tvrdá slova v Bibli, zejména ve Starém zákoně, nacházíme. A nejsou ojedinělá. Zbožná křesťanská duše, když je čte či slyší, rychle zamumlá o novozákonním Ježíšově milosrdenství. Antisemité, kteří by se sami takto neštítili likvidovat židy, si pospíší s tvrzením o surové a nezkrotné pomstychtivosti židovského národa.

Co s tímto výrokem a jemu podobnými? Tiše je přehlížet? Škrtnout je? Ale to by byla svévole. Je třeba se nad nimi zamyslit a snažit se pochopit, co se jimi chce říci.

Výrazem „nemluvňata“ překládá ČEP hebrejské slovo (<u>ólălím</u> (plurál od (<u>ólăl</u>), které se vyskytuje ve Starém zákoně pouze 7x (Jr 6,11; 9,20; Pl 1,5; 2,19; 4,4; Jl 2,16; Mi 2,9; Na 3,10 a Ž 137,9). Je pozoruhodné, že je většinou stejně jako jeho ekvivalentní obrat (ólalím (plurál od (<u>ólel</u>; vyskytuje se v SZ 12x) užito v souvislosti s páchaným likvidačním násilím, jímž má být někdo vyhlazen, nemá mít budoucnost. Činí-li tak svévolně člověk, je to odsouzeno. Ale také to vyhlašuje a přikazuje Hospodin. Vůči komu? Vůči páchané svévoli, násilí, kořistění, činění nepravostí. Přestanou, nenáleží jim budoucnost.

A konkrétně v Žalmu 137,9? Vyhlíží ukrutně, ale jak dobře rozpoznal už Kalvín: „Samo nepochází z vlastního podnětu proroka, nýbrž z Božích úst.“ A je to slovo k ochraně a záchraně těch, kteří trpí, jsouce svíraní násilníky i vlastními nepravostmi. Bůh je osvobodí. On je ten blahoslavený, který to učiní. Tak jako likvidací dětí ztrácí rod trvání a budoucnost, tak Bůh odstraní budoucnost svévole, násilí a nepravosti. A už to učinil – v Ježíši Kristu, který přišel, „aby zmařil činy ďáblovy“ (1 J 3,8).

-š-

Nad Biblí

Víra – jako chození s Bohem?

O příkladech víry v Boha podává zvláštní přehled 11. kapitola Listu Židům. Odkazuje na postavy praotců Božího lidu jako na "oblak svědků", kteří osvědčili víru osobitým způsobem (Žd 11,1-40). O nich připomíná pisatel listu (v překladech apoštol Pavel), že "všichni ve víře zemřeli a nedožili se splnění Božích slibů"(ČEP v.13-16 a 39). Jedinou výjimkou je praotec Henoch, o němž apoštol píše: *Henoch **věřil**, a proto **nespatřil** smrt, ale Bůh ho vzal k sobě. Nebyl nalezen, protože ho Bůh přijal. Ještě než ho přijal, dostalo se Henochovi svědectví, že v něm Bůh našel zalíbení* (Žd 11,5). Zde si mohli židovští čtenáři vybavit starozákonní text, že Henoch **"chodil s Bohem"**, a ten ho posléze "vzal k sobě do nebe"(Gn 5,24). (V původních textech se jméno tohoto praotce různí: v hebrejské Bibli *Chanók*, v řeckém překladu *Enóch*, v řeckém Novém zákoně *Henóch*. Jména Henoch se přidržela latinská Vulgáta, M. Luther, náš ČEP i Jeruzalémská bible.- Jméno Enoch má Kralická bible, starší anglické překlady, F. Žilka a B-21).Tento židovský praotec patří mezi zcela mimořádné starozákonní postavy (jako prorok Eliáš, který byl "vzat v ohnivém voze do nebe". 2 Kr 2,11). Jeho zbožnost byla připomínána i v židovské apokryfní literatuře a pod jeho jménem vyšel i apokalyptický spis vyzývající k pokání. (Na něj se odvolává i poslední novozákonní List Judův 1,14-15).

Nás však nyní zajímá otázka, v čem asi záležela **Henochova víra**, že ho "Bůh **vzal** k sobě a že v něm **našel zalíbení**". U ostatních patriarchů je odkaz na jejich projev víry dobře srozumitelný v souvislosti s jejich životními příběhy. O Henochovi však je jen onen záznam v genealogii praotců v knize Genesis: *Ve věku šedesáti pěti let zplodil Henoch Metúšelacha. A chodil Henoch s Bohem po zplození Metúšelacha tři sta let a zplodil syny a dcery. Všech dnů Henochových byla tři sta šedesát pět let. **I chodil Henoch s Bohem. A nebylo ho, neboť ho Bůh vzal*** (Gn 5,21-24 ČEP). Od tohoto starozákonního textu musel vycházet i autor Žd 11,5, když měl zdůvodnit Henochovu víru. Doslovný překlad tohoto textu zní: *Vírou byl Enóch **přenesen,** aniž viděl smrt a **nebyl nalezen**, protože ho **přenesl** Bůh. Před **přenesením** mu bylo dosvědčeno, že se zalíbil Bohu.* (Doslovnému překladu je zde nejblíže Vulgáta, Kraličtí a F. Žilka). Je podivné, že autor listu nezdůvodňuje Henochovo "přenesení" přímo jeho **"chozením s Bohem"**. To však mohl u svých adresátů předpokládat. Výraz **"chození"** je zde jistě klíčový. Chůze znamená základní pohyb a nasměrování. Chodit **"spolu"** znamená od pradávna mít zvlášť blízký vztah. (Dodnes se říká o dvou zamilovaných, že "spolu chodí".) Pisatel však mohl Henochovo "chození s Bohem" spojit i s obdobným "chozením" praotce Noema, jako "muže spravedlivého a bezúhonného (Gn 6,9), který osvědčil svou víru, když poslušně stavěl archu záchrany před potopou.

Sloveso "chodit" má v obrazném smyslu i v celé Bibli bohaté použití. Již 1. Žalm blahoslaví toho, kdo "**nechodí** po radě bezbožných", ale "**má zalíbení** v zákoně Hospodinově". Varováni jsou ti, kdo "**chodí** v tmách a hříchu", chváleni, kdo "**chodí** v upřímnosti, v pravdě, po cestě přímé, v zákoně Hospodinově. V Novém zákoně doporučuje apoštol Pavel "**chodit** v novotě života" (Ř 6,4), skrze víru" (2 K 5,7) a "v lásce" (Ef 5,2). Výraz "chodit" použil i sám pisatel v dovětku: *Kdo k Bohu **přistupuje**, musí věřit, že Bůh jest a že se odměňuje těm, kdo ho hledají* (Žd 11,6). Ony všechny připomenuté aspekty můžeme spojit s představou Henochovy víry jako "chození s Bohem": bohabojný život z víry, v němž má Bůh "**zalíbení**". To, že Henoch "nespatřil smrt, protože ho Bůh přenesl", nebylo jeho zasloužením, ale Boží milostí. - Na tento Henochův "způsob víry" navazuje v Novém zákoně nadějné ujištění Pána Ježíše Krista: "Kdo slyší mé slovo a **věří** tomu, který mne poslal, má život **věčný** a nepodléhá soudu, ale **přešel** již ze smrti do života" (J 5,24).

Jiří J. Otter

Vzpomínka na Bohumila Kejře ke 100. výročí narození

(11. 6. 1913 – 1. 4. 2009)

Na bratra Bohumila Kejře seniora, mezi přáteli zvaného Boža, vzpomínám často a rád. Byl jedním z těch, kdo mne ne slovy, ale příkladem života získali pro následování Ježíše Krista a pro duchovní práci. Vzpomínám, jak jsem byl opravdu poctěn, když mně nabídl tykání. Byl přítelem mého tatínka a společně pracovali v sociální činnosti naší církve, v tehdejších spolcích Starobinec a Diakonie. Bratr byl jak známo advokát, ale záhy po nástupu komunistického režimu rozpoznal, jak bude justice u nás manipulována shora. Rozhodl se tedy zavřít svoji už tehdy samostatnou advokátní kancelář a nabídl své služby ústředí tehdejší Jednoty českobratrské. Byl totiž přímým svědkem toho, jak tehdejší předseda a tajemník Rady JČBR klesají pod návalem byrokracie státního dozoru nad církvemi, protože tehdy ještě byli zároveň kazateli dvou největších pražských sborů. Dnes je nepochopitelné, že se tito přetížení bratři zpočátku bránili myšlence mít v ústředí na pomoc administrativní sílu. Záhy poznali, k jak moudrému kroku se dali od Boži přemluvit. Plat dostal ubohý, a tak si přibral ještě ekonomické správcovství několika pražských činžovních domů.

Velkou kapitolou činnosti B. Kejře byla hudba a zpěv. Nejen doprovázel, ale také skládal duchovní písně, byl sbormistrem ve vinohradské CB a spolu s br. Jiřím Novákem založili a řídili Mužský sbor CB, který byl často zván ke službě doma i v cizině. Vedl redakci nového vydání Křesťanského kancionálu (1965) a sám vydal několik zpěvníčků pro mládež. Komunistický časopis Tvorba r. 1970 ocenil jeden jeho počin slovy: „Církev bratrská vytáhla do boje proti socialistické výchově mládeže zpěvníkem Písničky na cestu.“ Boža nedělal nic z toho pro svoji popularitu, ale jako službu evangeliu. Vzpomínám, že byl kritizován, když přizval ke zpěvu některé lidi, kteří se už od církve a víry vzdalovali. Vím však o několika, kterým to posloužilo k návratu. Doprovázel na klavíru sólový zpěv J. Nováka, a tato dvojice tak procestovala celou republiku. On také povzbudil několik nás tehdy mladých lidí, abychom ještě za hluboké totality začali organizovat tajné letní tábory chlapců a děvčat. Po nějakou dobu to Kejřova rodina kryla jako svůj „rodinný tábor“ a tetička Slávka nám dobře a levně vařila. Vlastně jsem se vždycky chtěl Bohumilu Kejřovi trochu podobat, ale nevím, jak se mi to dařilo.

Pavel Javornický

Kázání o stáří

"Nezamítej mne v čas stáří, neopouštěj mne, když pozbývám sil."
Ž 71, 9
"Já sám až do vašeho stáří, až do šedin vás nosit budu. Já jsem vás učinil, budu vás nosit a zachráním."
Iz 46,2

Prvý verš je slovem člověka, jeho prosbou. Druhé je slovem Božím, ujištěním. Jak pak může hovořit člověk, když přibývá let, když vrchol sil byl dávno překročen a je na sestupu sice pozvolném, ale trvalém? Tu se na mysl vkrádají různé otázky: jak dlouho ještě budu soběstačný, neodkázaný na pomoc druhých? Jak dlouho mi bude ještě zachována poměrná svěžest mysli? Samo Písmo říká, že stáří je doba života, ve které není zalíbení. Jaký je lék, kde je pomoc?

Jedni myslí na své TĚLO a snaží se udržet v dobré kondici. Vídáme občas v Krčském lese i běžce pokročilejšího věku, při nich vůle se zdá být silnější než jejich dolní končetiny, jakoby z posledního meloucí. Jiní se zaměřili na zdravou výživu, jsou mezi nimi i věřící lidé a tak jedí všelijaké boby, lupeny - možná i mláto marnotratného syna se jim zdá zdravější než kus telete tučného, které mu připravil otec.

Jiní myslí víc na DUŠEVNÍ SFÉRU, snaží se udržet dřívější duševní kapacitu. Přichází do módy studium na školách třetího věku. Tyto snahy jsou dobré. Nemáme si zkracovat dny života lenošením, nemáme plýtvat zdravím, máme střídmě jíst, ale ať děláme co chceme, věk tím neoddálíme, tíživé starosti žalmistovy se nezbavíme.

Ale pozbývání sil se nevztahuje jen na naše tělo a mysl, zasahuje i naše POVAHOVÉ RYSY, naše chování. V mladším věku jsme dokázali potlačovat negativní rysy svých povah, nebo je aspoň maskovat, ale ve starším věku k tomu často chybí síly. A tak z opatrnosti se ve stáří často stává podezíravost, ze soudnosti závist, ze strohosti tvrdost, ze šetrnosti lakota.

Konstatování, že jde o přirozený běh života, když nám ubývají síly tělesné, duševní i charakterové, nás neuspokojí. Také nás neuklidní tvrzení, že je lepší dožít se stáří než odejít v mladším věku. Tíseň stáří sami nevyřešíme, nestačíme na ni.

Pomocí je nám slovo z druhého břehu, slovo Boží. "Já až do šedin vás budu nosit" - to je Boží ujištění, že ani v pokročilém věku nejsme sami, nejsme opuštěni. Pán Bůh slibuje svou pomoc těm, kteří mu věří a na něho spoléhají. Já se o vás postarám, zařídím vše, co bude potřebí. Nestarejte se, nestrachujte se, ta slova z Božích úst nejsou těšínskými jablíčky, ale realitou. Ujištění, že Pán je s nimi, platí všem, kteří v něho uvěřili, ale nejvíce potěšuje ty, kteří už moc nemohou, kteří už nedokáží to, co před 20 a více lety. Naše bezmoc je konfrontována s Boží mocí a pomocí. Nejsme opuštěni, nejsme sami, on je s námi. Snad si ani dost neuvědomujeme, jak velkou pomocí je v tom i společenství sboru, sborová rodina. I skrze ni nám říká: Nejsi sám. Uvědomujeme si to, když vidíme některé lidi pokročilejšího věku, jak žijí osamoceně, bez přátelských styků, bez trvalejších zájmů - jak křečci v noře.

Musíme znát hranice svým možností. Je tu věk, kdy tělesné i duševní síly slábnou. Sluší se, abychom byli střízliví ve svých plánech, ale na druhé straně neomlouvejme svou pohodlnost věkem. Ještě můžeme být všelijak užiteční.

Nesoustřeďme se na sebe, na svou situaci, na své potíže, na minulost.

Člověk vyššího věku má tendenci příliš se upínat na sebe, pořád přezkoumávat svůj zdravotní stav. Každé píchnutí ho znepokojuje. Také je v pokušení vracet se stále do minulosti.

Naše naděje není v minulosti, ale v budoucnosti. Chraňme se častých ohlížení se zpět, dívejme se vpřed. Člověk rád vzpomíná na domov, ve kterém vyrůstal. Ale náš pravý a dokonalý domov je před námi, k němu směřujeme.

V žalmistovu slovu vidíme úzkost, nejistotu: "Nezamítej mne v čas stáří." V Boží odpovědi nalézáme určitost, ubezpečující jistotu: "Já až do šedin vás nosit budu." Nedejme se vláčet svými pocity, spolehněme se na Boží slovo.

Bohumil Kejř st.

Sbor CČE v Náchodě – Šonově srdečně zve na tradiční

Misijní slavnost v Šonově u Náchoda

neděle **9. 6. 2013**

10 hodin – bohoslužby s Večeří Páně
13 hodin – přednáška br. f. Zvonka Šorma
v 15 hodin otevřeme ŽALMÚZIE

Žalmúzie je malá knižečka, kde vedle sebe stojí nově přebásněné žalmy pro nový evangelický zpěvník, poezie inspirovaná žalmy a fotografie zachycující podivuhodné výtvarné motivy na obyčejných žalúziích visících v oknech – jemnou, snadno přehlédnutelnou krásu.
To vše – žalmy, múzy, žalúzie – dały téhle knížečce název – **Žalmúzie.**
Podíleli se na ní dva přátelé – Jiří Pejla a Pavel Felátek.

Pozvánky

Pietní shromáždění

Pod záštitou primátora hlavního města Prahy a starosty Městské části Praha 1 se koná v pátek

21. června 2012 v 18.00 hodin

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ K UCTĚNÍ PAMÁTKY 27 POPRAVENÝCH PŘEDSTAVITELŮ ČESKÉHO ODBOJE

v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze a u desky popravených obětí.

Pořádají:

Město Mnichovo Hradiště, potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí, sdružení EXULANT – potomci pobělohorských exulantů, Kostnická jednota, Masarykova společnost, ČSBS, ČsOL, Společnost E. Beneše, Církev československá husitská, historické společnosti a další organizace.

Program:

* Vystoupení pěveckého sboru Resonance (sbormistr Miloslava Pospíšilová, klavírní doprovod Věra Jelínková) - mj. jiné uslyšíte i skladby Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdružic.

* PhDr. Lubomír Sršeň (Národní muzeum): Co bude symbolizovat nový mariánský sloup připravovaný pro Staroměstské náměstí?

* Slovo předsedy Kostnické jednoty Mgr. Bohumila Kejře

Následovat bude pietní akt s položením věnců u desky se jmény popravených a projevy politických představitelů.

* * *

Občanské sdružení EFFATHA zve děti, dorost a mládež na letní **Kurz zpěvu** do Litomyšle, který se koná ve dnech **1. – 10. 8. 2013**.

Kromě učení se sborovému zpěvu budou mít mladí zpěváci na programu každodenní biblické programy, večerní rozhovory, muzicírování “z vlastních zdrojů” i oblíbené vycházky do klášterních zahrad. Zájemci o kurz se mohou hlásit do konce května na
www.effatha.cz,
kde je přihláška i podrobnosti o kurzu,
nebo na adrese jana@effatha.cz

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát pražský

Českobratrská církev evangelická

Praha 1 Deutschsprachige Evangelische Gemeinde Prag – Ne 10.30 h (sv. Martin ve zdi), f. Frank Lessmann-Pfeifer, f. Andrea Maria Pfeifer
Praha 1 Nové Město – Ne 9.30 h Klimentská 1211/18, f. Eva Halamová
Praha 1 Staré Město - Ne 9.30 h Salvátorská 1045/1, f. Pavel Dvořáček
Praha 2 Vinohrady – Ne 9.30 h Korunní 1440/60, f. Ester Čašková
Praha 3 Jarov – Ne 9.30 h U Kněžské louky 2139/9, f. Elen Plzáková
Praha 3 Žižkov I – Ne 9.30 h (Betlémská kaple) Prokopova 4/216, f. Pavel Kalus
Praha 3 Žižkov II – Ne 9.30 h Čajkovského 1639/10, f. Jaromír Strádal
Praha 4 Braník – Ne 9.30 h Modřanská 118, f. Jaroslav Pechar
Praha 4 Jižní Město – Ne 9.30 h (3.ne v měs. ekum. 18 h) Donovalská 2331/53, f. Michal Šourek
Praha 4 Modřany – Ne 9.30 h Písková 263/6, f. Zvonimír Šorm
Praha 4 Nusle – Ne 9.30 h Žateckých 1169/11, f. Marta Zemánková,
Praha 5 Radotín – Ne 9.30 h (kostel) Na Betonce 14, f. Lýdia Mamulová, f. Petr Špirko
Praha 5 Smíchov – Ne 9.30 h Na Doubkové 8/2040, f. Ivo Mareš
Praha 6 Dejvice-Bubeneč – Ne 9.30 h Dr. Z. Wintra 15/746, f. Petr Hudec, f. Abigail Hudcová
Praha 6 Střešovice – Ne 9.30 h nám. Před bateriemi 950/22, f. Pavel Pokorný, f. Lenka Ridzoňová
Praha 8 Kobylisy – Ne 9.30 h (Kostel u Jákobova žebříku) U Školské zahrady 1264/1, f. Miroslav Erdinger, f. Ondřej Kolář
Praha 8 Libeň – Ne 9.30 h U Pošty 1098/6, f. Roman Mazur
Praha 9 Horní Počernice – Ne 9.30 h Třebešovská 2101/46, f. Petr Firbas
Praha 10 Strašnice – Ne 9 h Kralická 1001/4, f. Pavel Klinecký
Praha 10 Uhříněves – Ne 9 h Husovo nám. 378/40, f. Michal Šourek
Praha 10 Vršovice – Ne 9.30 h Tulská 1/14, f. Jiří Ort
Ochranovský sbor– Ne 9.30 h (Domov Sue Ryder) Michelská 1/7 Praha 4 Michle, f. Eva Šormová

Církev bratrská

Černošice – Ne 9.30 h Hradecká 2192, k. Pavel Paluchník
Praha korejský sbor – Ne 14 h Arabská 593/1, Praha 6, k. Moon Key Choi
Praha mezinárodní sbor – Ne 10.30 h Peroutkova 57, k. Kenneth Mac Harg
Praha 1 Soukenická – Ne 10 h Soukenická 15, k. Pavel Černý, k. Pavel Plchot
Praha 2 Vinohrady – Ne 9.30 h Římská 43, k. Pavel Mošner
Praha 3 Žižkov – Ne 10 h Koněvova 24, k. Bronislav Kaleta, k. Michal Žemlička
Praha 4 Jižní Město – Ne 17 h (Kom. centrum M. Terezy) U Modré školy 1, a k. Mark Polma
Praha 4 Šeberov – Ne 10 h V Ladech 10, k. Robert Hart, k. Matěj Hájek
Praha 5 Smíchov -. Ne 9.30 h Vrázova 4, k. Bronislav Matulík
Praha 6 Dejvice – Ne 10 h (hotel Krystal) J. Martího 2, k. Daniel Heczko
Praha 9 Černý Most – Ne 10 h Stoliňská 2502/41b, k. Tomáš Grulich, k. Pavel Trefný
Praha 9 Horní Počernice – Ne 9 h Ve Žlíbku 168, a k. Miloslav Kloubek
Praha 13 Stodůlky – Ne 10 h (areál obch. pavilónu Luka, Mukařovského 1986/7, Praha 5)Nušlova 2273/11, a k. David Novák
Říčany – Ne 10 h Konferenční centrum Oáza, Chodov 2112, Roklanská 5, k. Daniel Kvasnička

Bratrská jednota baptistů

Praha 3 Vinohrady – Ne 9.30 h, 18 h čínské Vinohradská 68, k. Erik Poloha
Praha 3 Vinný kmen – Ne 16 h ruské Vinohradská 68, k. Genadiy Gavrilov
Praha 3 Mezinárodní sbor – Ne 11 h Vinohradská 68, k. Gareth Morris
Praha 4 Pankrác – Ne 10 h Na Topolce 677/14, k. Jáchym Gondáš
Praha 6 SVCC – Ne 10.45 h Nad Habrovkou 3, Jenerálka k. Keith G. Jones

Evangelická církev metodistická

Praha 2 Nové Město – Ne 9.30 h Ječná 19, f. Ivana Procházková
Praha 9 Horní Počernice – Ne 9.30 h Křovinovo n. 12/18, f. Richard Novák
Praha 10 Strašnice – Ne 10 h Vilová 512/26, f. Petr Špirko

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

19/2013

12. června 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 26. června 2013

Z obsahu

* *Cyrilometodějská tradice*
* *Evangelium a evangelia*
* *Víra jako zvláštní vidění*

Poselství k 3. neděli po sv. Trojici

Bůh s hříšníkem pod jednou střechou
Lukáš 19,1–10

Městem jen prochází. Přesto se neminou ti dva. Dva muži a mezi nimi zástup, že nedohlédneš. Zde vlivný a bohatý, tam v dálce na smrt jdoucí. Vylézt na strom a podívat se. Snad poznat, kdo že to je. Z bezpečné vzdálenosti? Ne, neminou se. Dva příběhy se tu stanou jedním.

„Zachee, pojď dolů." A Zacheus už jde. Sestoupí, zve ho, přijímá. Zacheus Ježíše, Ježíš Zachea. Vcházejí do domu. Hostina uprostřed nepoctivě nabytého přepychu? Zástup protestuje. Ježíš tu bere podíl na Zacheově majetku! Ježíš tu bere podíl na Zacheově hanbě! Boží sestupování do našich příběhů. Tak konkrétní a osobní. Dotýkat se malomocných? Stát se malomocným. Stolovat s vyvrženými? Být vyvržen. Kam až? Kam až, svatý Bože? A zástup soudí. A bude soudit. „Na kříž, na kříž s ním."

Ten malý muž se zastavil. I on tu soudí. Soudí sám sebe. „Jestliže jsem někoho ošidil." Bez výzev k pokání? Nebylo třeba slov. Dnes přišlo spasení do toho domu. Do mého domu? Do tvého?

A on? On už je opět na cestě. S břemenem zas o něco těžším. Na cestě do Jeruzaléma. Na cestě zaplatit za naši vinu. A kolem cesty zástup. A za tím davem vzadu na moruši možná další malý muž.

Daniel Kuc,
kazatel BJB Plzeň

O Boží spravedlnost

To slovo nás varuje: Hřích musí být potrestán. My však máme spíše na mysli mnoho biblických výroků, které nás ujišťují o odpuštění hříchů. Rádi a příliš rychle nahrazujeme milostí Boží právo trestat hříšníka, což protiřečí spravedlnosti, která vychází z Boží neměnné vůle a ve jménu zákona vyžaduje od lidí dobro, trestá přestoupení zákona a podle zásluhy i odměňuje. Právě takovou spravedlnost každý chápe. Dnes ji prosazujeme svým požadavkem stejné mzdy za tutéž práci a stejného trestu za stejnou chybu. Spravedlivý bude pak ten, kdo se řídí tímto pravidlem přesně a bez rozpaků. Spravedlivý Bůh by pak byl ten, jehož vůle se řídí tímto pravidlem a jenž svými rozhodnutími a činy je konkretizuje.

Lze opravdu tuto vlastnost přisoudit i tomu Bohu, který se zjevil Mojžíšovi v hořícím keři a který přišel v Kristu Pánu na tuto zem? Bude zmíněná rovnost základem Boží vůle i u tohoto Boha? Můžeme bez váhání odpovědět ano. Sledujeme jeho činy, jak je zaznamenala Bible: Bůh trestá bez ohledu na osoby a co člověk zasel, to bude i sklízet (Ga 6,7). Protože Bůh je Pán a stvořitel, člověk mu dluží svůj život. S darem života dostává předpis, který mu přikazuje užívat života podle vůle toho, kdo mu ho dal. Tato Boží vůle, která vyžaduje, abych se jí podřídil svým aktivním zaujetím, je nezměnitelná. V tom je vážnost Boží spravedlnosti.

Tato spravedlnost není nic jiného než Boží svatost, tak jak se projevuje vůči Božímu stvoření. Vtělila se do zákona jako svatá Boží vůle. Zákon ji trvale prezentuje a ohlašuje přestupníkům soud a trest. Taková je Boží spravedlnost aktuálně. Bůh bere své vlastní požadavky vážně, neposlušným ohlašuje soud a trest. Kdyby toho nebylo, pak by Bůh nebral svůj vlastní zákon vážně a pak by nebyl spravedlivý. Ta vážnost, kterou my, lidé, nedovedeme pomyslet ani domyslet, se vždycky k našemu překvapení objeví, kde bychom to nečekali.

Sledujte apoštola Pavla v Athénách. Naslouchá jeho kázání na Areopagu do chvíle, kdy přitakal řeckým básníkům, že lidé jsou Boží děti, ale hned k tomu dodal: jste-li Boží děti, nemůžete si myslet, že se Božstvo podobá něčemu, co bylo vyrobeno ze zlata, stříbra nebo z kamene lidskou zručností a důmysl-

Dokončení na str. 2

Aktualita

Papež František o sobě a ateistech

Papež se vyjádřil ke svému bydlení mimo palác, v Domově sv. Marty: „Pokouším se setrvat při svých zvycích z časů v Buenos Aires Kdybych ve svém věku se měl náhle změnit, působil bych směšně. Žiji nadále v ubytovně sv. Marty, kde jsou ubytováni biskupové, kněží i laici. Pro lidi zůstávám tak viditelný a mohu vést normální život: veřejná ranní mše, oběd s ostatními spolubydlícími v jídelně." Rádio Vatikán pak z jeho kázání zveřejnilo jím vyslovený postoj k ateistům: "Ano, jsou lidé, kteří tvrdí, že jsou ateisté a že nevěří v Boha. Ale pokud ve svém životě konají dobro, tak je třeba se i k nim chovat dobře," uvedl papež ve svém kázání při eucharistické slavnosti v kapli Domu sv. Marty, v níž vyzval ke spolupráci lidi všech vyznání, včetně ateistů. Také ateisté, pokud konají dobro, mohou být podle papeže spaseni stejně jako věřící křesťané. "Pán nás všechny vykoupil Kristovou krví - všechny, nejenom katolíky. Všechny! Otče, také ateisty?, zeptáte se. Také ateisty, všechny. A tato krev z nás činí děti Boží prvořadé kategorie. Byli jsme stvořeni jako Boží obraz a Kristova krev nás všechny vykoupila! Každý z nás tedy má povinnost konat dobro," citovalo z papežova vystoupení Radio Vatikán. "Toto přikázání může být dobrou cestou k dosažení pokoje. Kdybychom všichni druhým činili dobro, nakonec se naše cesty protnou. A pomalu, postupně, poznenáhlu se utvoří ona kultura setkávání, které máme tolik zapotřebí. Setkáme se, protože konáme dobro. 'Já ale, Otče, nevěřím, jsem ateista.' Konáš ale dobro, a tam se setkáváme!" vyzval věřící papež. Papež také vyzval k tomu, aby se věřící nestavěli nad ateisty a spolupracovali s nimi. "Pán nás stvořil jako svůj obraz a jsme tedy Božím obrazem. Jelikož on činí dobro, každý z nás má v srdci toto přikázání: činit dobro, a nikoliv zlo. To se týká všech lidí."

-dlemédií

Pár pohledů na Noc kostelů 2013

Přinášeli jsme pozvánky na letošní Noc kostelů a v minulém čísle i takovou obecnou zprávu o jejím konání. Nyní se chceme do několika oslovených sborů podívat trochu detailněji.

Asi je třeba konstatovat, že i když letos celkový počet sborů a farností všech církví, které se této iniciativy zúčastnily, dosáhl téměř půl druhého tisíce, že na mnohých jiných místech se tato akce nekonala. Někde proto, že na její zorganizování nebylo dostatek sil a ochotných spolupracovníků, někde se domnívají, že se při ní naprosto míjí očekávání návštěvníků (kteří přicházejí řekněme pouze z důvodů historických a kulturních) a očekávání hostitelů (kteří by chtěli oslovit hosty evangeliem a přivést je do svých řad), a proto obě očekávání zůstávají nenaplněna. Na některých místech občas vynechávají pořádání této tradiční události proto, aby poskytli možnost svým aktivním spolupracovníkům se tento večer podívat do jiných sborů a kostelů...

Jako zprávu o letošní Noci kostelů – a možná jako inspiraci pro vás do dalších let - nabízíme několik kratičkých zpráv z různých sborů a děkujeme těm, kteří na naši výzvu zareagovali:

České Budějovice (CB)

Na projektu "Noci kostelů" jsme se účastnili teprve podruhé, přesto se nám podařilo sestavit pestrý program, v němž byly zahrnuty: prezentace některých sborových aktivit, pásmo o Bibli, výstavka českých překladů Bible, prodej duchovní literatury, varhanní koncert, zpěv, ale nechybělo ani nabízené pohoštění a možnost osobních rozhovorů o tom, co naše hosty zajímalo.

Pro příchozí byla asi největším překvapením živá a bezprostřední prezentace výše zmíněné nabídky, která možná trochu poopravila jejich představu o strnulé církvi.

Svetozár Slavka

Dokončení na str. 2

Pár pohledů na Noc kostelů 2013

Dokončení ze str. 1

Libčice n. Vlt. (ČCE)

V našem sboru jsme uspořádali Noc kostelů poprvé. Rozhodlo to, že letos má náš kostel výročí – 150 let od položení základního kamene ke stavbě kostela.

Zahájili jsme společně, dospělí i děti. To bylo, myslím, dobré rozhodnutí, protože mezi návštěvníky byla řada mladých rodin s dětmi. Pro ty byla připravena hra o stavbě kostela. Dospělé poutavě oslovil dr. Z. Susa, který své povídání o historii kostela zasadil do širokých souvislostí – evropských a vlastně i světových. Další program byl hudební: koncert klasické hudby a na závěr vystoupení místního pěveckého sboru Scandula (spirituály). Mnohé zaujala také výstava fotografií „Stromy a objekty" R. Hübnera.

Je to naše první zkušenost. Ohlasy jsou velmi dobré. Lidé oceňovali jak kvalitu programu, tak i svěží a příjemnou atmosféru, která vydržela až do konce tříhodinového programu.

Jestli připravíme Noc kostelů i příští rok? To nevím, ale v každém případě to byla pro nás dobrá zkušenost. A díky za ni.

Dana Rotkovská

Praha 4 – Jižní Město (ČCE)

Na Jižním Městě jsme letos Noc kostelů pořádali již potřetí. Po dvou předchozích ročnících s bohatším programem (výstava, koncert, divadlo) jsme letos nabízeli "jen" prohlídku kostela. Přesto přišlo několik desítek lidí. S řádkou z nich jsem se dal do řeči, samozřejmě o kostele, ale i o řadě dalších věcí, a bylo to moc fajn. Myslím, že i takové pozvání "bez programu" má v Noci kostelů svůj velmi hluboký smysl.

Michal Šourek

Praha 4 – Modřany (ČCE)

Náš sbor se účastnil této akce už potřetí. Letos byla účast nejvyšší - okolo 120 lidí. Nejvíce lákalo povídání herce a architekta (mimo jiné i interiéru naší modlitebny) Davida Vávry. Ale sledovány byly i další programy: společné nacvičování a zpívání bratrské liturgie večeře Páně, koncert pro varhany a trubku (též vlastní produkce) a nakonec i večerní čtení.

Ze setkání jsme měli radost, neboť účast byla hojná, atmosféra veselá i otevřená a navíc je zde čas a prostor i k tomu sdílet se mezi sebou, neboť se na Noci kostelů podílí řada členů sboru a mají tak příležitost si mnohé věci prohovořit.

Záznam povídání Davida Vávry je na internetových stránkách našeho sboru.

Zvonek Šorm

Praha 4 – Nusle (ČCE)

Noci kostelů se náš sbor účastnil letos druhým rokem. Pro návštěvníky jsme připravili letáček o našem sboru (stavba budovy a co se v ní děje), a také drobnosti dle nabídky organizátorů Noci kostelů, prohlídku s velmi fundovaným výkladem, klavírní koncert, pantomimickou hru mládeže, výstavu o zařízení Zvonek Diakonie ČCE, jehož jsme partnerským sborem, spolu s prodejem výrobků klientů, a také jsme nabízeli malé občerstvení.

Osvědčilo se nám vlastně všechno, co jsme připravili, a ohlas ze strany příchozích byl dobrý (stále převládá údiv, že v takové hranaté a strohé budově je kostel).

Neměli jsme pro tuto akci vytvořen nějaký speciální tým, ale všechno pomáhali zajistit členové našeho sboru - materiál, výklad při prohlídce, hru i koncert měla profesionální klavíristka z našeho sboru, občerstvení...

Zatím ještě nepřemýšlíme o tom, jak se k Noci kostelů postavíme příští rok, protože teprve budeme hodnotit tento ročník, a to nejprve na staršovstvu a pak i v širším kruhu na sborovém víkendovém pobytu.

Marta Zemánková

Prusinovice (ČCE)

U nás se konala již podruhé Noc kostelů, po společném zvonění deset minut před 18. hodinou jsme se nejprve sešli v ŘK chrámu sv. Kateřiny Alexandrijské. Zde měli účastníci možnost zhlédnout věž kostela, poté následovala od 19 h komentovaná prohlídka kostela a historických náhrobků (doc. PhDr. Hana Mysliveček ová, CSc.). Po 20. hodině jsme se přesunuli do evangelického kostela na Přerovské ulici, kde jsme společně naslouchali čtení Písma sv. a výkladu, který připravil br. f. Mgr. Ludvík Svoboda, který v Prusinovicích po svém 30letém působení zůstal v důchodu.

Společně s laiky obou církví jsme se ztišili k přímluvným modlitbám a po společné modlitbě Otče náš jsme si vyprosili požehnání.

S místní ŘK farností se vzájemně podporujeme i při projektech oprav kostelů, zejména těch podporovaných prostředky z evropských fondů. Noc kostelů je pokračováním vzájemné spolupráce křesťanů v obci.

Leoš Mach

Týn nad Vltavou (ECM)

Letos se náš sbor v Týně nad Vltavou rozhodl připojit k úspěšnému projektu „Noc kostelů", který se konal 24. 5. 2013. Akce spočívá ve zpřístupnění nejen prostor církevních budov, ale především ve sblížení světa věřících a nevěřících. „Jsme sice malý sbor, ale určitě máme co nabídnout!" S takovýmto sebevědomím jsme se pustili do práce. Program brzy získal konkrétní obrysy a my se společně začali těšit. V modlitebně kaple jsme se rozhodli pouštět sestříhaná kázání letošní akce ProChrist 2013. V hlavním sále jsme přizpůsobili prostředí k posezení a poslechu. Udělali jsme pohoštění, nabízeli kávu a čaj a čekali na příchozí. Přes mixážní pult jsme nechali potichu hrát ze záznamu chvály jako dokreslení atmosféry a vždy jednou za hodinu chválící skupina zahrála pár písní naživo. I přes nepříznivé počasí se přišlo podívat asi 10 lidí. Za největší úspěch považujeme to, že se lidem u nás líbilo a dle jejich vlastních slov byli velmi mile překvapeni rodinnou a pohodovou atmosférou, která u nás vládne, a pozitivně hodnotili i netradiční vzhled kostela. Osobně mě nejvíce potěšilo, že jsme některým lidem mohli zvěstovat evangelium a zároveň je pozvat na nedělní bohoslužby, což jedna návštěvnice skutečně využila. Je to pro nás úžasné povzbuzení a zároveň poselství, že když o sobě dáme vědět, Bůh nám lidi pošle. Chtěl bych tímto poděkovat všem zúčastněným za jejich práci při přípravě a realizaci příjemně stráveného večera. Děkuji i za návštěvu Šálkových a Standy Zemanů, kteří nás přijeli v průběhu večera podpořit svou přítomností, a v neposlední řadě i za modlitební podporu od příznivců našeho sboru.

Ladislav Klimeš

Je zajímavé slyšet různé zkušenosti a pozastavit se nad mnohými přístupy. A asi se ozývá i lítost, že se člověk nestihne za ten jediný večer účastnit připravených prohlídek a programů na mnoha místech. Ale snad i tyto krátké pohledy do několika evangelických sborů povzbudí k účasti v příštím roce a dodá podněty, co a jak by se u vás dalo připravit.

Bohumil Kejř

fota: Lenka Coufalová: Noc kostelů. Libčice, 2013

O Boží spravedlnost

Dokončení ze str. 1

ností. „Nyní Bůh zvěstuje všem, pokračoval Pavel, aby této neznalosti litovali a obrátili se k němu, neboť ustanovil den, v němž bude spravedlivě soudit celý svět skrze muže, kterého k tomu určil - toho, kterého vzkřísil z mrtvých" (Sk 17,29-31). Takový závěr kázání nečekali, jedni se začali smát a druzí naznačili, že pokládají „ten den" za nekonečně vzdálený. Dnes v 21. století lidé reagují na oznámení dne soudu stejně.

I mimo biblickou oblast se ví, že Bůh je spravedlivý zákonodárce a soudce. Biblický pojem spravedlnosti má však ještě jiný význam. Je ovlivněn Boží svobodou. Bůh je Pán nad zákonem. Ten nemá samostatnou existenci: je Boží institucí. Bůh je nad ním. Oproti zákonu, který vyžaduje trest, Bůh odpouští a tak projevuje svou suverénní svobodu. Omilostňuje hříšníka a ospravedlňuje ho. Je-li zákon Boží institucí, od níž se může Bůh jako král ozvláštnit, pak mu náleží právo milosti, které jej znovu staví nad zákon. Myšlenka Boží spravedlnosti tím dostává neobyčejnou hloubku.

Zákon a soud stojí na druhé straně a osvětlují Boží neomezené právo. To právo odpouští spáchanou chybu; jako král odpouští a omilostňuje vzbouřence a přijímá ho znovu do své milosti, ač byl odsouzen k smrti, kterou si jistě zasloužil. Jeho spravedlivá vůle se naplňuje ve výkonu suverénního práva milosti. Odpuštěním, smířením, změněním vzbouřencova ducha, zlomením jeho odporu láskou přišla k němu tato láska jako nová možnost života, kterou zákon nadarmo vyžadoval. Tak Bůh triumfuje svým právem. Toto biblické svědectví o lásce k hříšníkům kulminuje v učení o ospravedlnění pouhou vírou.

To je skoro vše. Musíme však říci, že Bohu nepřišlo na mysl zbavit svůj vlastní zákon ceny. Svého práva milosti užívá jen tak, že zároveň potvrzuje platnost svého soudu a tedy zákona. A proto ten, který přišel, aby nás zahrnul svou soucítící láskou, bere na sebe zločečenství zákona (Ga 3,10.13) a sestupuje do smrti, která patří hříšnému člověku. Kříž Kristův je zástupné utrpení, které usmiřuje spravedlivého a svatého Boha. Touto manifestací spravedlnosti (Ř 3,25), totiž aktem smiřujícího Boha byl spravedlivý Boží rozsudek zároveň potvrzen i zrušen.

Bůh sám, přicházející k nám, platí dluh za nás, který nemůžeme splatit (Mt 20,28). Tak jsou nám zjeveny dvě věci v jedné: velikost Boha v jeho spravedlnosti, a soucit, přesahující každé možné ocenění. Spravedlivý Pán platí dluh svých služebníků - už zaplatil.

Josef Veselý

Medinat Jisrael – Stát Izrael

Žijeme v podivuhodné době, kdy se viditelně plní Boží zaslíbení před zraky celého světa. Jsem přesvědčen, že největší událost tragického dvacátého století s největšími totalitními režimy a největšími válkami v dějinách je založení a existence Státu Izrael. 14. května to bude již 65 let.

Tolik utrpení a nenávisti, co zažili židé rozptýlení do celého světa po dobu více než dva tisíce let, nemá obdobu, a přesto tento národ nezahynul a neztratil se v dějinách světa. Plní se tak zaslíbení: ...Neboť to co s vámi zamýšlím, znám jen já sám, je výrok Hospodinův, jsou to myšlenky o pokoji, nikoli o zlu. Chci vám dát naději do budoucnosti. Budete mne volat a chodit ke mně, modlit se ke mně a já vás vyslyším... a změním váš úděl, shromáždím vás ze všech národů... a přivedu vás zpět na místo, odkud jsem vás přestěhoval. Jr 29,11-14

Tragédie holokaustu pohnula svědomím národů a ti, kteří přežili holokaust, věděli dobře, že zárukou, aby se jejich tragédie neopakovala, je vytvoření samostatného státu, kde budou plnoprávnými občany jako jiní lidé. V nově založené organizaci OSN tato myšlenka měla podporu s tím, že by měly vzniknout dva státy - židovský a arabský, ale to naráželo na odpor především arabských států. Hlasování proto nebylo jednoduché, ale, a to je také zázrak, nakonec 29. 11. 1947 OSN bylo pro vznik dvou nezávislých států od 15. května 1948. Na židovské straně velká radost, na straně druhé velké násilí a odpor. Od této chvíle v Palestině pokoj nebyl. Z arabské strany přicházelý výhrůžky, že pokud židé vyhlásí nezávislý stát, sousední státy tento pokus zlikvidují.

Dlouhá a bolestná cesta, kterou prošel hebrejský národ přes Egypt faraonů, Babylon a všechna ghetta světa končila v srdci Tel Avivu před prostornou kamennou budovou muzea. Tam se chystali předáci sionistického hnutí, pod vedením Davida ben Guriona udělat patrně nejdůležitější rozhodnutí svých dějin od chvíle, kdy král David" uprostřed volání a trub" přinesl do Jeruzaléma schránku úmluvy. Přesně ve čtyři hodiny 14. května 1948 David ben Gurion povstal. Všichni přítomní vstali a spontánně začali zpívat Hatikvu (překlad Naděje), pozdější státní hymnu.

Slova zní:

Dokud hluboko v srdci duše Židů prahnou
a kupředu na východ k Sionu oko hledí,
moje naděje nebude ztracena,
naděje dvou tisíců let,
být svobodným lidem ve své zemi,
zemi Sionu a Jeruzaléma.

Oděn do černého obleku, uchopil židovský předák svitek pergamenu s Deklarací nezávislosti a podepsal, po něm ostatní.

Pak četl: Země Izraele je místem, kde se židovský národ zrodil. Zde se formoval jeho duchovní a národní charakter. Zde získal svou nezávislost a vytvořil civilizaci svým významem národní i univerzální. Zde napsal Knihu knih, aby ji daroval světu.... Na základě přirozeného a historického práva židovského národa vyhlašujeme založení židovského státu ve Svaté zemi. Stát ponese název Izrael....Stát Izrael bude otevřen imigraci Židů ze všech zemí, v nichž jsou rozptýleni. Bude založen na zásadách svobody, spravedlnosti a míru, jak byly stanoveny izraelskými proroky... Bude chránit svatá místa všech vyznání. Na adresu miliónů Arabů, s kterými izraelští Židé budou muset sdílet svou vratkou existenci, pak řekl: Vyzýváme arabské obyvatele státu Izrael, aby zachovali cestu míru a aby i oni hráli svou úlohu při rozvoji státu na základě rovného a úplného občanství. Podáváme ruku s přáním mír a dobrého sousedství všem státům, které nás obklopují, a vyzýváme je ke spolupráci...

Po mnoha tvářích tekly slzy.

Bylo 16 hodin 37 minut; David ben Gurion prohlásil: Stát Izrael je na světě.

Žel, všechny okolní státy však výzvu o přátelství nepřijaly a rozhořela se válka o nezávislost. Proti všem předpokladům nedostatečně vyzbrojený stát svoji nezávislost uhájil. Mám dobrý pocit, že naše republika v tomto boji stála na straně Izraele a velmi pomohla výcvikem vojáků i dodávkami zbraní. Za to jsou dodnes Izraelci velmi vděčni. Naše pomoc mohla probíhat, i když už jsme byli satelitem Sovětského svazu, ale v tom je další zázrak, že krátkou dobu stál SSSR na straně Izraele a umožnil nám pomáhat. Za rok se to otočilo a naopak jsme se postavili na stranu jeho protivníků, neboť SSSR zjistil, že se židovský stát nenechá ovlivňovat jeho záměry. Až po sametové revoluci patříme zase k blízkým spojencům Izraele. Tento stát patří mezi nevyspělejší země tam, kde dříve byla pustina a poušť, se už nyní zelená nová země. Přeji tomuto státu mír a pokoj, aby se stal další zázrak, že bude moci žít s okolními státy v míru a spolupráci, což je určitě jejich největší přání.

Jan Trnka

Pobělohorské účtování a Mikuláš Diviš z Doubravína

Půjdeme-li pozorně a s očima sklopenýma Staroměstským náměstím v Praze, spatříme v těsné blízkosti Staroměstské radnice místo, které je vyznačeno mozaikou dlažebních kostek se sedmadvaceti křížky a s datem smutně proslulým. Dotkne se nás již zapomenutá, přece však v tomto prostoru stále přítomná pieta bolesti z dávných časů. Pamětní deska na radnici a znamení utrpení splývající s dlažbou jsou tichou připomínkou neslavného konce stavovského povstání. Ano, právě zde stálo popravčí pódium (později předáno do kláštera Milosrdných bratří v Praze), kde se odehrálo jedenadvacátého červnového dne roku 1621 kruté divadlo, na jehož scéně si habsburská moc po vítězné bitvě bělohorské vyrovnávala účty s odbojným národem. Hrůzná podívaná se ještě zrcadlila ve vyděšených očích Pražanů, vzduch se ještě tetelil úzkostí celé pokořené země, krev čtyřiadvaceti stínaných hlav českých stavů (tři další byli oběšeni) ještě neoschla na sekeře kata Mydláře, když se zde konalo příštího dne exekuční dějství druhé. Historie, zahlcená popisem osudů sedmadvaceti popravených, jako by na tuto událost pozapomněla. Ale životní příběh statečného, vzdělaného Mikuláše Diviše z Doubravína, písaře Starého Města pražského, básníka a talentovaného hudebníka, si pozornosti věru zaslouží. Jen o den později totiž stál na místě popravčím právě on, aby přijal svůj ortel. Vydrží připravené mučení? Obstojí v této hře o život? Dokáže klečet na piedestalu smrti za jazyk přibitý, dokud kat nevymrská z města další tři odsouzence? Ve chvíli omračující bolesti naplňují Mikulášovu úzkostí otřesenou mysl děsivé obrazy včerejšího dne a stávají se mu posilou, když dlažbu milovaného náměstí zkrápí vlastní krví. Znovu vidí, jak statečně včera přicházeli odsouzenci na popravčí pódium, a to v pořadí podle rodu, postavení a věku. První položil svou hlavu na špalek příslušník panského stavu Jáchym Ondřej Šlik. Nová politická moc se brzy, možná prioritně, začala zajímat také o jeho statky. Konfiskace se obecně stala náplní dnů a podlehly jí celé dvě třetiny majetku protestantských pánů. Vždyť poprava sedmadvaceti předních mužů vzpurného národa znamenala jen počátek zlých událostí. České království totiž ztrácelo novým státním zřízením prakticky svou samostatnost, stalo se pouhou korunní zemí habsburskou a exodus těch – a byla to celá čtvrtina české šlechty a nespočítané množství příslušníků ostatních stavů včetně lidu obecného – kteří pro svobodu svědomí museli opustit vlast a odejít natrvalo do nejistoty cizího světa, poznamenal nadlouho nejen ekonomickou, ale především mravní úroveň země. Vždyť odcházeli většinou ti morálně nejsilnější a nejčistší. A česká šlechta doma? Dílem se zgermanizovala, dílem smísila s cizími příslušníky jiných šlechtických rodů a během času se většinou odnárodnila úplně. František Palacký napsal, že český národ v této válce *„nedovedl nic slavného, ale přišel bezmála na mizinu“* a český historik německého původu Antonín Gidely nazval povstání *„hazardním podnikem mužů, kteří dobře nezvážili své síly a schopnosti“*.

Ano, bělohorská porážka znamenala národní katastrofu. K utrpení tělesnému se ve zmučené Divišově mysli přidává také utrpení ducha. A není ještě bolestnější a vemlouvavější a úzkostnější? Muž za jazyk přibitý se vrací ve vzpomínkách do minulosti, váží a hledá míru viny za tragédii tak hroznou, míru viny popravených i míru viny své. Znovu vnímá bývalý věhlas českých direktorů, jejich hrdost, jejich učenost, ale s odstupem času i jejich pochybení. A přece nemůže jinak, než být i na místě bolestného účtování opět naplněn obdivem a láskou k těm, kteří zde včera vydechli naposledy. Zalyká se krví, ale jeho muka neustále provázejí obrazy popravy včerejší. Před zamlženým zrakem trpícího se objevuje druhý v pořadí, který hrdě, nikým nepodpírán položil katu na špalek svou bílou hlavu – statečný čtyřiasedmdesátiletý Václav Budovec z Budova, vůdce Jednoty bratrské. Třetím odsouzeným byl vzdělanec hovořící sedmi jazyky, cestovatel, hudebník a renesanční skladatel Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic.

Mikuláš Diviš má před sebou tváře dalších mučedníků. Popravu sedmi rytířů, kteří následovali ke katovu špalku tři sťaté české pány, uvedl 86letý Kašpar Kaplíř ze Sulevic. Jako generál dělostřelectva se účastnil v roce 1618 obléhání Vídně a za vlády Friedricha Falckého byl v letech 1618-1620 nejvyšším zemským písařem. Kdyby byl podal žádost o milost, dalo se očekávat, že by ji vzhledem ke svému stáří dostal a místo smrti by ho očekával pravděpodobně doživotní žalář. Byl tak hrdý nebo tak moudrý nebo pro něho platilo obojí, že se prosbou neponížil? - Z nejznámějších popravených měšťanů stanul na místě popravčím slavný lékař Jan Jessenius, rektor Karlovy univerzity. Na pamětní desce na Staroměstské radnici můžeme číst jména dalších mučedníků. Jediný odsouzený Jan Theodor Sixt z Ottersdorfu obdržel, a to až těsně před vykonáním ortelu, osvobozující rozsudek.

A osud za jazyk přibitého? Osud Mikuláše Diviše z Doubravína? Nepodlehl krutému vleklému utrpení. Přežil a po čase byl i z vězení propuštěn, později však znovu žalářován a nakonec byl – hrdý, statečný, nezlomený – přinucen odejít do saského vyhnanství, odkud se vrátil v době nových nadějí v roce 1631. Protože se nejlépe znal s českými představiteli před rokem 1620, byl pověřen, aby identifikoval lebky popravených, které byly deset let vystaveny na Mostecké věži. V roce 1632 zpíval v Týnském chrámu pašije – a pozval k nim i kata Mydláře. Když Sasové vyklidili Prahu, zůstal Diviš znovu neohroženě na svém místě. Byl potřetí uvězněn a po čtyřech letech vymrskán z Prahy. Útočiště nalezl v Lešně, kde v roce 1647 zemřel. Český literární odkaz obohatil svými ***Paměťmi z let 1621-1627***, které vyšly v monografii ***Mikuláš Diviš z Doubravína***. Jako nadšený obhájce české svobody vytvořil dílo dramatické síly ***Soudní rozepře mezi lvem a orlicí***. Složil také četné písně a o svém exekučním prožitku sepsal paměti pod názvem ***Mučednický děj***. Polozapomenutý historický příběh nově promluvil v Divišově osobním svědectví k profesoru Janu Blahoslavu Čapkovi v temné době nacistické okupace. J. B. Čapek vložil s vytříbeným vkusem, bohatou jazykovou i obsahovou fundovaností svou vlastní úzkost o osud znovu okleštěné a znovu pokořené české země do dějů z dávné minulosti, vrátil se ke starému příběhu a sepsal jedinečnou knihu nazvanou ***Za jazyk přibitý.***

Milada Kaďůrková

Prezident Prison Fellowship International v ČR

Na přelomu dubna a května navštívil ČR prezident Mezinárodního vězeňského společenství – MVS (Prison Fellowship International - PFI) Ronald Nikkel. Zmíněná organizace vznikla ve druhé polovině 70. let z iniciativy Charlese W. Colsona. Tento vlivný americký politik a šéf poradců prezidenta Nixona se dostal do vězení při odkrytí aféry Watergate. Ještě před svým odsouzením dal svůj život Ježíši Kristu a své uvěznění prožíval ve společenství se svým Bohem. Pomáhal ostatním vězňům, zakládal modlitební skupiny a sloužil při vězeňských shromážděních. Po svém propuštění se začal službě vězňům věnovat naplno. Organizace, kterou založil, pracuje nyní ve všech světadílech a ve 125 zemích. Colson napsal řadu pozoruhodných knih a stal se vyhledávaným řečníkem, kazatelem a autorem celé řady knih. Česky vyšly v nakladatelství Biblos knihy: „Znovuzrozený“ a „Jak milovat Boha“.

Po „Chucku“ Colsonovi se stal mezinárodním ředitelem Ronald Nikkel, který od roku 1982 řídí tuto dobrovolnickou organizaci. Ron Nikkel při své návštěvě České republiky navštívil věznici, promluvil na Katolické fakultě Karlovy univerzity a v Senátu Poslanecké sněmovny. Setkal se s řadou přátel, s bývalými vězni i s pracovníky české pobočky Mezinárodního vězeňského společenství, kterou vede ředitelka Gabriela Kabátová (http://prisonfellowship.cz).

Ron Nikkel se narodil v Kanadě, vystudoval na University of Winnipeg (angličtina a psychologie), University of Lethbridge (psychologie), York University (sociální práce), Wicliffe College (teologie) a Loyola University (teologie). Kromě vedení PFI byl v minulosti předsedou Aliance OSN pro nevládní organizace v prevenci proti zločinu a pro prosazování soudní spravedlnosti (1988-96) a zástupcem prezidenta Mezinárodní asociace dobrovolníků ve vězeňské službě (1983-86). Je členem výboru ředitelů pro mezinárodní advokacii, nadace Jerišská cesta a Láska v akci. Je členem poradního výboru centra pro náboženství a demokracii a akademie pro soudní spravedlnost. Napsal knihy Tvá cesta s Ježíšem (2006) a Radikální láska v porušeném světě (2011).

Setkání s Ronem Nikkelem je hlubokým zážitkem. Velmi jsem ocenil jeho skromné vystupování, hluboký vhled do problematiky vězeňství, inspirativní nápady pro reformu vězeňství a v neposlední řadě postoj kristovské lásky k druhým lidem. Při setkání s pracovníky české pobočky hovořil o svých zkušenostech z práce ve věznicích v nejrůznějších částech světa. Vysvětlil snahu po další reformě vězeňství, aby nucený pobyt v tomto zařízení nebyl inspirací k dalšímu zločinu, ale nástrojem proměny člověka. Své myšlenky artikuluje do konkrétních návrhů a snaží se, aby radikální křesťanská láska k lidem měla prostor ve věznicích i v péči o propuštěné.

Po setkáních s Ronem Nikkelem vždy následovaly živé diskuse s přítomnými a další lidé projevili svou ochotu se do služby vězněným i propuštěným zapojit. Služba vězněným inspirovaná Kristovým postojem je důležitou oblastí křesťanské služby. Je výborné, že sborům jednotlivých církví české ekumeny PFI pomáhá ke konkrétnímu zapojení v oblasti praktické pomoci (sbírky na Bible pro odsouzené, na potřeby každodenního života, dárky pro děti odsouzených – akce Andělský strom, modlitební podpora, vyhledávání ubytování a zaměstnání pro propuštěné apod.). Mezinárodní vězeňské společenství je přínosné i proto, že nabízí pestré možnosti k zapojení se do dobrovolnické sociální služby potřebným lidem.

Pavel Černý

Mezi Googlem a Bohem

(Z obědu Financial Times s novým arcibiskupem z Canterbury)

„Google mi dá pokaždé špatnou odpověď. Chtějí na nás vydělat. To já po penězích lidí nejdu,“ ventiluje nový arcibiskup z Canterbury Justin Welby nevoli nad výsledky nedávného průzkumu, podle nichž více lidí důvěřuje Googlu (společnosti provozující internetový vyhledávač, sociální síť a další digitální služby) než Bohu. (Dodejme: cosi jako restituce řeší toho času celosvětová anglikánská komunita, pokud vím, pouze v Zimbabwe.)

Při arcibiskupově obědě s Lucy Kellawayovou z listu Financial Times přišlo na přetřes nejedno téma mezi Googlem a Bohem. K neformálnosti jistě přispělo, že Kellawayová Welbyho zná od roku 1987 (kdy se ještě profesně pohyboval v komerční sféře, blíže k jeho životopisu viz rubriku Aktualita v ET-KJ 10-11/2013). Novinářka zaznamenala, že Welby nosí levné hodinky, levné oblečení (poradila mu nicméně jednu ještě levnější značku) a obnošené střevíce s děravými podrážkami, do kavárny dorazil autobusem, o svém předchůdci v úřadě Rowanu Williamsovi (jemuž většina britských médií nemůže přijít na jméno) se vyjadřuje s úctou, šťourání investigativců (např. v alkoholismu jeho otce) akceptuje s tím, že coby veřejný činitel představuje „regulérní cíl“ (a fair target) a rozhodně není svatý. O věroučných otázkách hovoří nový duchovní vůdce 77 milionů anglikánů prostě, soustředěně a s trefnými biblickými citacemi. Výslovně odmítá pojímat Boha jako jakousi „nebeskou pojistku“. Přestože sám je odpůrcem homosexuálních sňatků, pozval do své rezidence k rozhovoru čelného homosexuálního aktivistu (Petera Tatchella). Absolventi Etonu dokáží zpravidla úspěšně vyvolat dojem skromnosti; u Welbyho ovšem podle Kellawayové nejspíš neběží o nacvičenou pózu, ale o něco daleko vzácnějšího: skutečnou pokoru.

Na cestě z kavárny si novinářka vzpomněla, že oběd zapomněla zaplatit (při obědech Financial Times s osobnostmi ze světa politiky, vědy, kultury a obchodu platí za oba zúčastněné pokaždé novinář; účet bývá zveřejněn). Než to stihla napravit, Welby ji (po návratu z toalety) předešel. Epizodka jen dokládá, že list na setkání s Welbym nasadil špičkovou specialistku z oblasti personálního poradenství a managementu (která jinak píše sloupky, nikoli tyto rozhovory pro víkendovou přílohu). Jejím zveřejněním žurnalistka předchází nařčením z neobjektivity.

František Schilla

RNDr. Ivan Šolc, CSc.

Stalo se, že po dlouhé a těžké nemoci v pondělí 13. května 2013 odešel krátce před svými 86. narozeninami do věčného domova bratr Ivan – tak ho mnozí důvěrně oslovovali, mladí i starší. Měl vždy spoustu zájmů. Cvičil děti v Sokole, učil znát mládež přírodu a hvězdnou oblohu, vedl radioamatérský kroužek, učil náboženství, hrál v orchestru na basu...
Vyrůstal od dětství ve věřící rodině, která se aktivně hlásila k Jednotě bratrské. Udržoval a prohluboval svou víru účastí na životě církve i osobním čtením Bible. Zbožnost určovala jeho život, životní hodnoty, pomáhala mu vyrovnávat se s bolestnými ztrátami členů jeho rodiny.
Profesí byl fyzik, matematik, astronom. Pracoval v Turnově ve Výzkumném ústavu pro monokrystaly, v Dioptře, v Optické dílně Astronomického ústavu ČSAV – nyní Ústav fyziky plazmatu AV ČR. Za svůj celoživotní přínos v technických vědách byl několikrát oceněn. V r. 2007 Akademií věd ČR medailí Františka Křižíka, v r. 2010 se stal čestným občanem Turnova, v r. 2012 obdržel Poctu hejtmana libereckého kraje významným osobnostem.
Vědec celosvětového významu (na jeho počest byla pojmenována i jedna planetka „Šolc“, kterou objevil doc. dr. Antonín Mrklos) – a zachoval si víru a prožíval radost z evangelia! Říká se, že věda a víra nemohou být spolu, navzájem se vylučují – a hle, u osoby Ivana Šolce si nepřekážely; on by jistě řekl, že se měly rády. Hluboce věřící člověk s pohledem k věčnosti a uznávaný a oceňovaný vědec – byl Ivan Šolc.
Nyní byl bratr Ivan Šolc oceněn poctou největší: jeho život byl korunován věčným životem. Rád obracel hovor k tématu vzkříšení a věčného života. Nejen uprostřed křesťanského společenství, kde jsou druzí naladěni na stejnou „frekvenci víry“, ale i při veřejných přednáškách anebo s neznámými lidmi při autostopu – což bývalo často. Rád říkával: „Až budu u Krista, řeknu mu: Hlásím se do práce! - nerad bych v Božím království zahálel.“ Zdá se, že věčný život byl pro něj

tak samozřejmý, skoro jako přechod z jedné místnosti do druhé... Jeho často opakovaným vyznáním bylo svérázné: **„Život smrtí nekončí. A jede se dál.“**
Rozloučení s RNDr. Ivanem Šolcem, CSc. se konalo 16. 5. v Ochranovském sboru při ČCE v Železném Brodě za účasti více než 200 příbuzných a přátel. Vedle kazatele J. Polmy se s ním loučil i Václav Pospíšil za alšovický sboreček a Dr. Zbyněk Melich z Ústavu fyziky plazmatu AV ČR.

Jiří Polma

Za bratrem Ing. Karlem Čápkem

Dne 21. května 2013 zemřel ve věku nedožitých 81 let význačný člen I. brněnského sboru Českobratrské církve evangelické, dlouholetý člen staršovstva a laický kazatel br. Ing. Karel Čápek. Pocházel z Olešnice na Moravě, z tamější známé rodiny. Patřil původně k Církvi československé, ale ve svém mládí za působení místního evangelického faráře Miloslava Klapuše a po rozhovorech s tehdejším kurátorem sboru přistoupil k Českobratrské církvi evangelické. Stal se pro celý svůj život jejím horlivým aktivním členem.
Pozoruhodné bylo jeho samostatné úsilí o sebevzdělání. Vystudoval strojní průmyslovku a pak dálkově i techniku v Brně. Již ve studentských letech se zúčastňoval života mládeže v tehdy ještě nerozděleném brněnském sboru. Po jeho rozdělení byl zvolen členem staršovstva ve sboru Brno I., v němž pracoval řadu let. Vzdělával se hlouběji v teologii, takže po příslušných zkouškách se stal laickým kazatelem. Dojížděl sloužit do sboru v Silůvkách v době jeho uprázdnění, do kazatelské stanice v Újezdě-Rychmanově, příležitostně vypomáhal v Brně a jiných sborech. Vydatnou pomocí mu přitom byla jeho žena Zdeňka roz. Člupková z Olešnice, která uměla hrát na harmoniu i varhanách, takže mohla doprovázet společný zpěv. Navštěvoval nemocné a osamocené, aby je potěšil evangeliem i osobní účastí na jejich trápení. Dovedl napsat krásné dopisy při různých životních příležitostech. S velikou vděčností vzpomínám na jeho kondolenci k úmrtí mé ženy.
Jako odborník v technických záležitostech byl také členem seniorátního stavebního odboru a tedy platným rádcem nejbližším sborům v Brně a Olešnici.
Byl to bratr, který svou víru vroucně promodlil, hluboce promyslel a prověřil. Bude nám chybět na svém místě v Betlémském kostele, na biblických hodinách a v „kavárničce“, senior klubu sboru.
Rozloučení bylo dne 25. května v tom „jeho“ kostele a posloužila při něm s. farářka Olga Tydlitátová na text Žalmu 73, 26. verše.

Jan Pokorný

Pod záštitou primátora hlavního města Prahy

a starosty Městské části Praha 1

se koná v pátek 21. června 2013 v 18.00 hodin

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ
K UCTĚNÍ PAMÁTKY 27 POPRAVENÝCH
PŘEDSTAVITELŮ ČESKÉHO ODBOJE

v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze
a
u desky popravených obětí

Pořadatel:
Město Mnichovo Hradiště, potomci a příbuzní méně popravených na Staroměstském náměstí, sdružení EXULANT – potomci pobělohorských exulantů, Kostnická jednota, Masarykova společnost, ČSBS, ČsOL, Společnost E. Beneše, Církev československá husitská, historické společnosti a další organizace

Synod ČCE jednal o soběstačnosti a financování církve

Ve dnech 30. května až 2. června 2013 v Praze probíhalo zasedání synodu, nejvyššího orgánu Českobratrské církve evangelické. Hlavním tématem byla soběstačnost a financování církve. Synod se usnesl na tom, že bude pracovat s několika různými modely cesty ČCE k samofinancování a poskytne tyto modely jednotlivým sborům k diskusi.
Nejtvrdší varianta počítá s 10% ročním zvýšením odvodů jednotlivých sborů v průběhu 17 let, kdy bude klesat státní příspěvek. To je zároveň také nejrychlejší varianta odluky církve od státního financování. Do představených modelů lze zadávat různé parametry. S tímto modelem by měly být seznámeny sbory. Vyjádření seniorátů (správních celků) a sborů budou předložena 4. zasedání 33. synodu. Součástí předloženého materiálu budou i návrhy dalšího postupu. V případě, že ze sumarizace vyjádření nebude patrný zřetelný většinový názor ČCE, předloží synodní rada ČCE materiál variantně nebo předloží návrh dalšího rozhodovacího postupu. Část kompenzací sborům ČCE a Diakonii ČCE za nevydaný majetek bude použita pro mzdové prostředky pracovníků v církvi.

Tomáš Najbrt, Komunikace s veřejností a médii, ČCE

Podrobnější zprávu přineseme v příštím čísle. red.

Inzerce

Diakonie ČCE - středisko Vsetín hledá vedoucího Domova pro seniory ve Vsetíně.
Bližší informace e-mailem:
vsetin@diakonie.cz
nebo telefonicky 739 244 872.

č. 15

Horský domov ČCE v Herlíkovicích zve:
* 30. 6. - 7. 7. 2013 Odpočinkový pobyt rodičů bez dětí s překvapením
* 7. 7. - 14. 7. 2013 Pobyt pro rodiny s dětmi s bratrem farářem Sedláčkem
* 27. 7. - 3. 8. 2013 Pobyt pro rodiny s dětmi se sestrou farářkou Brodskou
* 17. 8. - 24. 8. 2013 Pobyt pro prarodiče s vnoučaty s bratrem farářem Nečilem
* celoročně možnosti individuálních pobytů
více na www.e-cirkev.cz a na www.horskydomov.cz

č. 16

Pozvánky

Poradní odbor křesťanské služby Chrudimského seniorátu ČCE Vás zve na

podzimní pobyt
(nejen) starší generace
v Evangelickém středisku
Chotěboř,

který se bude konat od soboty 31. srpna do soboty 7. září 2013
Cena pobytu: 2200 Kč
Uzávěrka přihlášek: 30. 7. 2013
Informace předá a přihlášky přijímá Hana Capoušková, FS Pardubice na adrese:
hana.cap@seznam.cz,
tel.: 777 877 080

* * *

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brandýse nad Labem zve místní ekumenu a veřejnost na program k jubileu **400 let Bible kralické: Dědictví a odkaz dnešku** ve čtvrtek 20. června 19 h v evangelickém kostele sv. Petra Na Vyšším hrádku, Horova 1885.
Program s výkladem evangelického faráře Jana Kašpera bude spojen s výstavkou k jubileu, o Bibli a jejích překladech.
Návštěvníci uvidí rovněž ukázku originálu Svatováclavské bible, jezuitského díla, navazujícího na Bibli kralickou.

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát poděbradský

Českobratrská církev evangelická

Bošín - Ne 9.30 h
Bošín č. 44, Křinec, a f. Kateřina Roskovcová

Brandýs n. Lab. - Ne 9.30 h
Horova 1885. f. Jan Kašper

Český Brod - Ne 9.30 h
Za Nemocnicí 1159, f. Magdaléna Trgalová, f. Marek Lukášek

Chleby - Ne 8.30 h
Chleby č. 55, Bobnice, j. Miroslav Německý, a Martin Fér

Kolín - Ne 9 h
Politických vězňů 560, f. Magdalena Ondrová

Kovánec - Ne 8.30 h (a c)
Kovánec č. 14, Skalsko, j. Josef Kejř, a f. Emanuel Vejnar

Krakovany v Čechách - Ne 10.30 h (b d e), 14 h (a c)
Krakovany v Čechách č. 59, f. Jaroslav Kučera

Kutná Hora - Ne 9 h
Jiřího z Poděbrad 308/4, f. Jaroslav Fér

Libenice - Ne 10.30 h (a c)
Libenice č. 69, a f. Magdalena Ondrová

Libice n Cidl. - Ne 10 h (posl Ne v měs. v MS Diakonie ČCE Husova 2)
Ke hradišti 12, f. Martin T. Zikmund

Libiš - Ne 9.30 h
Školní 44/1, f. Miroslav Pfann

Lysá n. Lab. - Ne 9 h
nám. B. Hrozného 442/16, f. Emanuel Vejnar

Mělník - Ne 9 h
Krombholcova 548, f. Hana Pfannová

Mladá Boleslav - Ne 10 h
Husova 199/15, a f. Jan Kašper

Mšeno u Mělníka - Ne 10 h
Boleslavská 9, f. Michal Šimek

Nymburk - Ne 10 h
Smetanova 14/613, f. Kateřina Roskovcová

Pečky - Ne 9 h
Husovo nám. 480, a f. Lukáš Ondra

Poděbrady - Ne 9.45 h
Husova 141, f.Martin Fér

Předhradí - Ne 9 h
Předhradí č. 36, Přňov, f. Helena Junová

Velenice - Ne 8.30 h
Velenice č. 34, Dymokury, a f. Martin T. Zikmund

Velim - Ne 10 h
Sokolská 26, f. Lukáš Ondra

Zruč n. Sázavou - Ne 14 h (a c e)
Zahradní 189, a f. Jaroslav Fér

Církev bratrská

Kolín – Ne 9.30 h
Královská cesta 226, k. Jan Drahokoupil

Kutná Hora – Ne 9.30 h
Masarykova 321, k. Miloš Hejzlar

Poděbrady – Ne 9.30 h
Vrchlického 109, k. Petr Geldner

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

20-21/2013

26. června 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
17. července 2013

Z obsahu

* *O zbytečnosti Boží*
* *Dva omyly*
* *Výročí Bible kralické*

Poselství k 5. neděli po sv. Trojici

Dokážeme odhadnout, co zaplatíme?
Lukáš 14,25–33

Nad tímto textem mě napadá pokaždé něco jiného. Pokaždé mě zastihne v jiném období života, ve kterém vedu o něco zápas a ve kterém je potřeba něčeho se vzdát, aby život, poslání, práce, rodina mohly běžet zase plynule dál. Naposledy mě tento text zastihl v době, kdy se jednalo o zákon odluky církve od státu. Tam je skutečně na místě, aby si každý sbor sedl a sepsal náklady, než se pustí do dalšího rozhodování. I rozhodování farářů, na které místo jít, má najednou úplně jiný charakter. Tady se náklady spočítat dají a mají. Výsledkem většinou bývá, že bez důvěry a naprosté vydanosti Božím zaslíbením se další roky naší existence neobejdou.

V osobním životě se náklady na následování Ježíše Krista předem spočítat určitě nedají.

Když jsem ve svých 16 letech Pánu Ježíši vydala svůj život, myslela jsem si, že jsem mu ho vydala celý, beze zbytku. Byla jsem ochotná za něj jít na smrt. Když však ve 30 letech v důsledku nečekaného těhotenství byl můj život v ohrožení, vyčítala jsem Bohu, že mi život bere. Pochopila jsem, že má důvěra nebyla tak úplně bezezbytková. Znovu jsem se učila zříci se nároku na svůj život podle mých představ a vydat ho s důvěrou do rukou jemu.

Vždycky se najde něco – nějaký ranec představ, koníčků, přátel, zarputilé rodiny, kvůli kterému se nevejdeme do těch Ježíšových úzkých dveří. Vždy se najde něco, co nás váže k tomuto světu, co se nám nechce opustit. Je na čase přestat myslet na sebe a zkusit se na život podívat z jiné stránky. Když se Boží Syn chystal na naši záchranu, ptal se sám sebe „Co mě to bude stát“? Když schytal první rány bičem a pohrdání lidí, říkal si „Stojí mi to za to“? Ne. Věděl, do čeho jde, spočítal si náklady, a spasení těch, které miluje – nás – mu bylo milejší než vlastní život. A když třetího dne viděl bezmocné peklo a smrt, mohl si s uspokojením říct: „Stálo to za to!“ Mojí odpovědí na tuto jeho lásku jsou slova písně: “Ježíše se nespustím, on se za mě ráčil dáti, jakž bych celým srdcem svým neměl já se k němu znáti?” EZ 248

Kateřina Rybáriková,
jáhenka sborů ČCE
v Hustopečích a Nikolčicích

Nad dvěma citáty z apoštola Pavla

V epištole k Filipským 4,4 čteme: "Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím, radujte se!" Na druhé straně mluví epištola k Římanům 12,15 jinak: "Radujte se s radujícími a plačte s plačícími." Tato dvě místa, postavena vedle sebe, působí jako rozpor. Přirozeně, u křesťana vykoupeného Ježíšem Kristem je vždycky důvod k radosti. Nesluší se, aby se rmoutil nad stavem světa, nadával na poměry, šířil kolem sebe "blbou náladu", dělal si starosti, co bude zítra a měl "hlavu ve smutku", jak o tom svého času zpívali Voskovec s Werichem. Na křesťanu by za všech okolností měla být vidět radost. (V 1. epištole k Tesalonickým je dokonce řečeno: Bez přestání se radujte.) Tak na to nahlížejí někteří z nás. Člověk si ovšem nemůže pomoci, aby neuvažoval: copak je možné na někom chtít, aby se na povel radoval, ba dokonce aby se radoval bez přestání? Vždyť slzy radosti nelze vynutit, leda by člověk byl hercem z povolání. Jenže křesťan není herec, i když jsem zažil při jednom evangelizačním shromáždění, že si výkon chrabrého evangelizátora s hereckým pranic nezadal. Ještě že je tu to druhé slovo: radujte se s radujícími a plačte s plačícími. To se nám nezdá tak kategorické, nepřirozené. Přesto, jak se s těmito zdánlivými protimluvy vyrovnat?

Podívejme se, do jaké situace Pavel svá slova vyřkl. Filippis bylo město v Makedonii, poměrně bohaté, neboť v blízkosti byly zlaté doly. To mohlo být příčinou nemravného života. Ve 2. kapitole je na to narážka: žijete uprostřed národa zlého a převráceného. Kázání apoštolovo mělo ve Filippách mimořádný ohlas, ač jeho posluchači byli samí pohané (bylo to jedno z mála velkých měst, kde nebyla synagoga). Pavel měl filippenský sbor obzvláště rád a byl jím také velmi milován. Ač se zdráhal přijímat dary, od něho je přijal, poněvadž viděl, s jakou láskou jsou poskytovány. Ve sboru bylo dost velké zastoupení žen, Pavel se výslovně obrací na dvě z nich, jakousi Evodu a Syntychénu. Epištola je psána z vězení. Původně se mělo za to, že z římského, dnes však převládá názor, že byl Pavel v tu dobu uvězněn v Efezu. O to více k němu filippenští křesťané lnuli a jejich toužebným přáním bylo znovu se s ním setkat.

Dokončení na str. 2

Letní pozdrav

Vážení čtenáři, milí přátelé,
připravili jsme pro vás poslední předprázdninové číslo. Jako obvykle v následujících dvou letních měsících budeme vydávat vždy jen jedno dvojčíslo. I tak doufáme, že vám přinesou povzbuzující a zajímavé čtení.
Přejeme vám pokud možno pokojný čas prázdnin, dovolených, letní pohody a odpočinku. Uvědomujeme si přitom, že mnozí naši spoluobčané i sestry a bratři z našich církví budou mít ještě dlouhý a leckdy úmorný čas napravování škod, které přímo jim nebo v jejich okolí způsobily letošní záplavy. Myslíme na ně a věříme, že v tento čas budou moci okoušet posilu od nebeského Otce a také solidaritu od svých bližních.
Jistě nás v tomto období obzvláště silně znepokojují i ty věci, o kterých se dozvídáme, spojené s významnými osobnostmi naší politiky i z vlivných míst. Nedomníváme se, že je to jen problém několika jednotlivců či pouze jedné politické strany. Žel, rozpoznáváme v tom obecně lidskou porušenost, která se výrazněji projevuje ve zkouškách moci, vlivu, peněz... Právě proto nás velmi potěšuje a naplňuje radostí, když se setkáváme s projevy obětavosti, pokory, vlídnosti a nesobecké pomoci.
Přejeme si, abychom se s takovým jednáním setkávali v našich sborech, církvích i společnosti stále častěji a abychom i my byli nositeli toho, co přináší radost a pokoj.

Krásné léto vám všem!

Za předsednictvo KJ
Bohumil Kejř

Výroční konference Evangelické církve metodistické

Výroční konference ECM v ČR a SR se konala od 31. května do 2. června 2013 v Praze. Ve zprávách a diskusích zaznívalo hlavní téma konference: Charakteristické znaky metodisty. Toto téma bylo odvozeno od spisku zakladatele metodistického hnutí, anglikánského faráře Johna Wesleye, který jej vydal v roce 1742.

Členové a účastníci konference, kterých bylo více než šedesát, si vyslechli zprávy superintendentů, zprávy z odděleného zasedání laiků a duchovních, zprávu komise pro liturgii, Institutu vzdělávání, zprávu delegáta na Centrální konferenci, zprávy statistiků a další. Konference také věnovala čas diskusi o Poselství biskupa Patricka Streiffa k Centrální konferenci 2013.

Zprávy superintendentů přinesly zhodnocení služby církve a výhledy do dalšího období.

Před ECM v ČR stojí velká výzva, kterou superintendent nazval Narovnejme záda. V souvislosti s přicházejícím samofinancováním církve mohou konečně členové církve „narovnat záda“, tedy stát se finančně odpovědnými za fungování církve. Doba, kdy sbory a církev mohla žít „finančně bezstarostně“, je pryč. Dalším velkým tématem byla výzva k misii. Superintendent Petr Procházka spolu s konferenčním vedoucím laiků Janem Harbáčkem vyzvali členy církve, aby učinili závazek modlitby za jednoho ze svých nevěřících přátel nebo známých a aby alespoň jednou za rok vydali někomu svědectví o Ježíši Kristu.

Komise pro liturgii podala zprávu o pokračující práci na překladu a úpravě liturgií ECM. Cílem komise je přeložit a adaptovat metodistickou knihu liturgií Book of Worship UMC.

Dokončení na str. 2

Výroční konference Evangelické církve metodistické

Dokončení ze str. 1

Institut vzdělávání informoval o celoživotním vzdělávání duchovních a o probíhajícím kurzu pro laické kazatele. Konference s radostí vyslechla zprávu o novém kurzu pro pracovníky s dětmi (S dětmi na cestě víry), který byl otevřen ve spolupráci s ČCE. Ve slovenských sborech začal probíhat nový vzdělávací program zaměřený na základní teologické důrazy. Komise pro ordinované služby odsouhlasila návrh vnitrocírkevního vzdělání (metodistika) pro absolventy teologických fakult, kteří nežádají o přijetí do duchovenské farářské služby, ale mají zájem sloužit v místních sborech jako laičtí kazatelé.

Plnoprávní členové konference a laičtí delegáti hlasovali o změnách Ústavy, které navrhla Generální konference 2012. Změny budou platné, pokud se pro ně vysloví nejméně dvě třetiny členů všech Výročních konferencí celé United Methodist Church.

Nedělní slavnostní bohoslužbu vedl bratr biskup Patrick Streiff. V rámci bohoslužby proběhla ordinace, rozloučení se slovenským superintendentem Robertem Zacharem a uvedení do služby superintendenta Pavla Procházku. Po společném slavení večeře Páně a přečtení služebních přidělení byla konference ukončena.

Petr Procházka

Patriarcha Bartoloměj na Moravě

Nebyla to jeho první návštěva v naší republice, ale letos k nám dorazil při příležitosti 1150. výročí příchodu Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu (r.863). Nynější patriarcha Bartoloměj sídlí v bezprostřední blízkosti nynějšího Istanbulu v Turecku. Město bylo přebudováno císařem Konstantinem I (324-330) a později se stalo hlavním městem byzantské říše. My ho známe pod několika názvy: Cařihrad, Konstantinopol, Byzancion. Samotný patriarcha žije v zemi, kde převládá islám a tak tam není velká náklonnost ke křesťanství, jak jsme se mohli sami při návštěvě Turecka přesvědčit. Bartoloměj se narodil v roce 1940 a od roku 1991 je po volbě 232. patriarchou v Konstantinopoli. I když jako Češi, zvláště evangelíci, netíhneme ke všelijakým titulům, hierarchickým a šlechtickým označením, ocitujme jak je nazýván: „Jeho největší svatost arcibiskup Konstantinopole, Nového Říma a patriarcha celého světa“. Je považován za nejvyšší autoritu pravosloví, ale katolickému papežství se ani zdaleka neblíží.

Ekumenického patriarchu pozval v Praze 23. května do svého paláce na oběd kardinál Dominik Duka. A pak v pátek 24. května se se svým doprovodem zúčastnil přivítání v Brně v zaplněném pravoslavném chrámu sv.Václava na úpatí Špilberku. Také ochranka, a to uniformovaná i neuniformovaná, dala tušit, že návštěvník není jen tak ledajaký host. Bylo to pro pravoslavné neobyčejné zahájení letošní noci kostelů.

Zmíníme se jen krátce o tomto kostele z let 1930 - 31. Byl navržen ruským architektem Petrem Levickým, který vystudoval už v Brně a podařilo se mu skloubit moderní funkcionalistickou architekturu, ovšem s byzantskou kopulí a střízlivým interiérem, s krásou starodávné ortodoxní liturgie. Přivítání se zúčastnil také brněnský římskokatolický biskup Vojtěch Cikrle, dostal velkou ikonu, ostatní při líbání ruky malou. Po víc jak půl hodině vyplněné liturgickými zpěvy zpěvačkami a zpěváky tamního kostela a pozdravy opustili hosté chrám; pokud jsem se doslechl, hostům se při odjezdu podařilo vyhnout zvídavým novinářům. Rádi jsme viděli patriarchu bezprostředněji než z televizní obrazovky.

Ovšem hlavní důvod příjezdu Bartoloměje byla pravoslavná oslava kulatého výročí příchodu rodných bratrů Konstantina a Metoděje na Moravu. Tito dva byzantští učenci a misionáři byli v pravém slova smyslu apoštoly Slovanů. Cyril vytvořil první slovanské písmo – hlaholici, přeložil evangelia a liturgii. Metoděj se stal prvním moravským arcibiskupem.

Slavnost se konala v Mikulčicích 25.a 26. května v jednom z hlavních center Velkomoravské Říše s mnoha archeologickými nálezy základů paláců, dvanácti kostelů, pohřebišť, šperků…

Organizátoři předpokládali velkou účast, ale vlivem nevlídného počasí přišlo jen asi dva tisíce účastníků ze všech konců ČR i zahraničí. Sobotní bohoslužba byla,jak už to u pravoslavných bývá, plná symbolů a krásných slovanských, českých i řeckých zpěvů. Měli jsme možnost ji sledovat na ČT 2. Obřad se skládal ze dvou částí prokládaných zpívanou liturgií pravoslavných pěveckých sborů z Brna a u druhé časti z Prahy. Stále nám ještě zní „Gospodi pomiluj, Gospodi pomiluj…“ (Pane, smiluj se) Epištolní čte-ní jsme slyšeli z listu Židům a evangelium z Mt 5,14-20: „Vy jste světlo světa…“ Kázal arcibiskup Simeon z Olomouce. Zaujalo mě, že Cyril a Metoděj přišli učit o světle; tím světlem je Hospodin a Pán Ježíš Kristus. Oni zaseli semeno. Dnes se nám zdá, že je nás málo, ale to semeno může ještě vzklíčit a tomu stále věříme.

Druhá část bohoslužby byla kdysi původně jen pro pokřtěné, už ne pro katechumeny, s vysluhováním svátosti (tajiny) večeře Páně, lžičkou se smíšeným vínem a vodou a kvašeným pšeničným chlebem. Liturgii vedl patriarcha Bartoloměj k posílení a povzbuzení věřících. Bohoslužba trvala dvě a půl hodiny a slavnost pokračovala i v neděli.

Pravosloví je nám blízké, přijímají pod obojí způsobem, celibát až na výjimky nedodržují, ani učení o odpustcích, platil pro ně toleranční patent Josefa II (,1781) a k ekumenickému hnutí se hlásili mnohem dříve než Římskokatolická církev. Škoda, že složité, evangelíkům a snad i katolíkům dost těžko pochopitelné obřady a symboly nám zvěst tak trochu zastiňují.

Jiří Novák

Pro Evangelický týdeník Kostnické jiskry, květen 2013 (mírně upraveno)

Nad dvěma citáty z apoštola Pavla

Dokončení ze str. 1

Vězení to asi bylo velmi tvrdé, když apoštol neskrývá, že z něho nemusí vyjít živ. Zároveň však zdůrazňuje: stane-li se tak, přece se budu radovat, že umírám v Kristu. Radujte se tedy také spolu se mnou. Co ovšem apoštola nejvíce trápí, je skutečnost, že po sborech chodí lžimisionáři, kteří jeho dílo kazí. Píše: Říkám vám to s pláčem, jsou to nepřátelé kříže Kristova. Co to bylo za falešné proroky? Byli to lidé, kteří tvrdili, že křesťan se musí nechat nejdříve obřezat a dodržovat židovské zvyky, aby mohl být spasen. Pavel varuje Filipské, křesťany z pohanů, že k nim určitě také přijdou tito lidé, "jejichž sláva je v mrzkostech a kteří o zemské věci stojí" (3. kapitola, verš 19.). Co jiného mohlo pojít z takové činnosti než dilema u těch, kdo slyšeli od Pavla, že jsou Kristovi, a nyní jsou přesvědčováni, že musí splňovat nepřijatelné podmínky, jinak že je Kristus nechce znát? K tomu neustálé nebezpečí, že i oni budou pronásledováni jako jejich milovaný duchovní otec Pavel, jenž nemůže dokonce ani pádnými argumenty čelit rozvratnickým řečem lžiproroků a dodávat sboru osobně odvahy. A přece píše Pavel: Ať se děje cokoliv, radujte se. Žádný smutek není na místě! Ježíš Kristus je vítěz bez ohledu na nepřízeň úřadů a rozkolníky ve vašich řadách. Radujte se! I vám patří vítězství.

Avšak co ta epištola k Římanům? Proč tady Pavel píše jinak než do Filipp: radujte se s radujícími a plačte s plačícími? Jaký důvod mohl mít pro to, aby nabádal plakat s plačícími? Možná že ten důved nalezneme, přečteme-li si celou 12. kapitolu. Zde v řadě veršů nabádá apoštol římské křesťany, "aby si o sobě nemysleli více, než se sluší o sobě mysliti", "aby jejich milování bylo bez pokrytectví", "aby byli v pracech neleniví", "aby se s ostatními rozdělovali o hmotné potřeby", "aby byli přívětiví k hostem", "aby měli se všemi lidmi pokoj, pokud je to možné", "aby nepopouštěli uzdu hněvu". To vše dává tušit, že to s morálkou ve sboru nebylo v nejlepším pořádku. Někteří se považovali zřejmě za něco více než druzí. Jejich domnělá vysoká duchovní úroveň je vedla k přezíravosti vůči těm, kdo na takové úrovni nebyli, či těm, kteří trpěli nouzí a obraceli se o pomoc ke sboru. Byli to ti "plačící", s nimiž ti dokonalí nebyli ochotni plakat. A tak se tváří v tvář jim radovali z toho, že mají Krista na své straně. Tak proč se neradovat? Ti ostatní ať pláčí, co je nám po nich!

Nepřipomíná vám to něco? Vždyť nezanedbatelná část našich bližních má věru důvod k pláči. Nemají střechu nad hlavou, nemají práci, nemohou vyjít s platem nebo důchodem, deptají je dluhy. A co my? My máme plná konta, byli jsme chytří a nesedli na lep reklamě na hypotéku a levný úvěr. Můžeme se tedy radovat, jsme vysmátí, jsme za vodou, jak se dnes s oblibou říká. Ti, co si žili nad poměry, ať teď pláčí, sociální stát je neufinancovatelný. Už vám, holenkové, žádní pečení holubi do úst padat nebudou. Dnes se musí každý starat sám o sebe. Solidarita? Ano, ale zásluhovost má přednost. Jen žádné rovnostářství! Kdo umí, umí. A tak se radujme! Vždyť k radosti je v televizi příležitostí habaděj. Stačí si pustit jeden z nespočtu seriálů ze života vyšší společnosti a hned člověk přijde na jiné myšlenky. Žádný film dotýkající se sociálních nerovností, ani minulých, ani přítomných, nerušiž naše radovánky!

I pro církev má apoštol dvojí slovo. Jen si ta církev musí umět představit, které z obou bude zdůrazňovat a o kterém raději bude cudně mlčet. Myslím, že představit si, jaké by zdůraznil apoštol, kdyby jí dnes psal epištolu, není tak těžké.

Jaroslav Kraus, MariánskéLázně

Něco to stojí? *Fp 3,1–12; Mt 8,28–34*

"Opět podobno jest království nebeské pokladu skrytému v poli, kterýž nalezna člověk, skrývá, a radostí naplněn jsa pro něj, odchází a prodává všecko, což má, a koupí pole to." Mt 13,44

Nedávno zase pořádali ostrostřelci z vesnice kolem naší samoty hon. Domluvili se na prasata, která v okolí už probrázdila kdeco. Zpravidla se činí po nocích, ale někdy je i ráno zahlídneme. Spořádaně v zástupu za nejvyšším hřbetem další a další až po nějaké to sele na konci. Nad spouští na louce i v zahradě se utěšujeme: Snad na ně myslivci vyzrají.

Naši lovci, nejeden s nadváhou nebo věku dávno důchodového, ve svazích a skalách vltavských břehů brzy ztrácejí dech, ale nakonec prý přece jen zahnali pár zvířat do kouta k jezeru. Leč ouha! Při první ráně milá prasata ze břehu křáchla do ledové vody a hleďme, plavou, a jak! Bodejť ne, když jde o život.

Dědkové tentokrát utřeli a my nejspíš marně doufáme, že divočákům se zalíbí snad od nás kousek dál.

Blízko městečka Gadary v krajině Desíti měst se znenadání utopilo stádo vepřů a všichni vědí, že se to nestalo jen tak. Ježíš z Nazaretu zbavil to místo postrachu, pro který se mu pocestní vyhýbali. Běs tam bydlel v hrobech a nijak se nedařilo ho zkrotit (L 8,27n). Až Ježíš toho zuřivce, vlastně podle Matouše ukrutníky dva, osvobodil od posedlosti.

"Jestliže nás vymítáš, dopusť nám vejít do stáda těch vepřů," zkrotle zaprosili divousové ponoukáni svou zmateností, svými démony.

Možná chudáci potřebovali uvidět, přesvědčit se, že je to vskutku opouští. Každopádně Ježíšovu terapii provází scéna, kdy se stádo vepřů z blízkého návrší v panice vrhá dolů do jezera a utone.

Jižně od říčky Jarmurk v okolí je prý sráz, z něhož pád by mohl být pro zvířata smrtelný, ale v příběhu je podstatná smrtonosná iniciativa mocností zla opanovávajících člověka. Nečistí duchové vepře v jezeře zahubí, aby si našli místo v duších těch, kterým čuňata patří.

Z města a vesnic, kam se pastýři rozutekli, se seběhlo všecko množství okolní krajiny, čteme. Najdou obávaného zuřivce oblečeného rozumně sedět Ježíšovi u nohou (L 8,35; Mk 5,15), ale radost z toho nemají. Božího dobrodince, který takhle dokáže zachránit člověka, změnit zpackaný život, nevítají. Vidí především, co to udělalo s jejich vepři. Zděsili se. Cosi mocného k nim zavítalo. Neslýchané se přiblížilo, ale kdo to zaplatí?! Nečistí duchové nám vešli do prasat a je po nich. Jak k tomu přijdeme? Všichni jsou proti, a tak se poděkují. Uprosí Ježíše, aby toho nechal, aby z jejich končiny odešel (Mt 8,34). Přece jen byznys je byznys, že.

Naproti tomu Boží království nezobchoduješ. Je jako poklad skrytý v poli. Kdo ho nenajde, drží se zpátky. Leká ho, na kolik to přijde, a jako Gadarenským je mu Ježíš neúnosný a riskantní.

Největším činem Páně při nás je, když nám svitne, že vlastně každá myslitelná protihodnota je k smíchu proti příslibům bohatství, které smíme tušit v objevené polní skrýši. Že pochopíme jedinečnou životní příležitost. "Vše, nebo nic" kupce sběratele nad perlou nevídané krásy. Nabídku, která se neodmítá (Mt 13,46.47). Království Boží tě potkává jako šance. Popadni ji. Radostí naplněn pro ten poklad přehodnotíš svůj život. S potěšením opustíš, na čem jsi dosud lpěl, abys nesrovnatelně slavnější získal. Apoštol Pavel píše z římského vězení přátelům, že Pánu Ježíši Kristu právě v tom porozuměl a od chvíle svého duchovního prohlédnutí a obrácení prožívá proměnu svých někdejších hodnot.

Sotva si dokážeme představit, jak si odjakživa zakládal na své zákonické bezúhonnosti. Co pro něho znamenalo pravověrné židovství spojené s horlivostí v pronásledování sekty toho Nazaretského, až se s ním potkal. Ten nenáviděný ho zastavil. Směl poznat Krista a uslyšel jeho povolání.

"Pro něho jsem všecko to prestižní opustil a ztratil," píše. Obětoval? Vždyť sám sobě tím páchne jako nečistotou (v.8.)! Domnělými zásluhami škodil: rouhač, protivník, ukrutník (1 Tm 1,13). Co považoval za zisk, shledává bolestnou ztrátou. Jediné, co může nabídnout, jediné, co má a dává, je místo. Místo pro Krista: "Všechen prostor srdce a života jemu, abych ho získal, a v něm nalezen přestal se blamovat zachovalostí ze Zákona, páchnout vlastní sebechválou a svojí spravedlností. Nemám nic. ON vůni své známosti zjevuje skrze mne na každém místě. ON mne činí spravedlností z víry Kristovy, spravedlností, která je z Boha a ve víře spočívá; v díle a podnikavosti pro něho."

Apoštol cítí, že ten, který ho povolal, s ním má ještě práci. Není hotovo. Ještě je na trati, ještě běží, ještě se snaží dosáhnout, načež po něm pokaždé sáhne ON sám, Ježíš Kristus. Amen

s.j.h.

Vzpomínka na Václava Budovce z Budova,

českobratrského šlechtice, politika a statečného člověka

Před 387 lety se odehrála na Staroměstském náměstí v Praze krvavá exekuce, která nemá v našich dějinách obdoby. Stalo se to 21. června L. P. 1621 a přišlo při ní o život 27 nejvýznamnějších účastníků stavovského odboje, který skončil 8. listopadu 1620 nešťastnou bitvou bělohorskou. Při této příležitosti bychom měli alespoň krátce vzpomenout muže, který patřil k nejčelnějším aktérům této události, významného šlechtice své doby, Václava Budovce z Budova. Nejen pro jeho tragický osud, ale i proto, že začátkem 17. století postavil zámek v Mnichově Hradišti a léta v našem kraji žil.

Václav Budovec se narodil v polovině 16. století v rytířské bratrské rodině, vyšší vzdělání získal na univerzitě ve Wittenbergu a studoval i na univerzitě v Praze. Už v mládí navštívil Londýn, Dánsko, Německo, Skotsko i Holandsko. Při těchto cestách se sblížil s předními protestantskými teology, jeho přítelem byl Karel st. ze Žerotína, který po bělohorské bitvě zachránil mnoho bratrských kněží tím, že je ukrýval na svých statcích. Blízkým spolupracovníkem mu byl i luteránský šlechtic Jáchym Ondřej Šlik, který později sdílel s Budovcem stejný osud. Hlavním smyslem a cílem Budovcova života byla náboženská svoboda a snášenlivost, konkrétně ochrana Jednoty bratrské, která právě v Mladé Boleslavi a okolí měla své pevné zázemí. R. 1577 se stal na sedm let hofmistrem u císařského vyslance v Cařihradě a r. 1584 v srpnu byl povolán zpět do dvorské služby, kde pak působil jako císařský rada při apelačním soudu. V r. 1586 se oženil s Annou z Vartemberka, rovněž členkou Jednoty bratrské, a za rok se jim narodil syn Adam.

Budovec se za svého pobytu v Turecku podrobně věnoval studiu koránu a svůj velmi kritický názor na islám vyjádřil ve spise "Antialkoran", v němž silně zdůrazňoval důležitost vzájemné snášenlivosti všech křesťanských církví. V r. 1603 veřejně, velmi emotivně, vystoupil na obranu Jednoty bratrské a r. 1607 byl povýšen do šlechtického stavu. Následně se stal královským komisařem. V letech 1608-10 patřil k vůdcům českých stavů a majestát Rudolfa II. z r. 1609 "O náboženské svobodě" vznikl hlavně jeho zásluhou.

V následujících letech se velmi aktivně účastnil politického dění, patřil k předním povstaleckým vůdcům, byl nejvýznamnějším ze třiceti direktorů stavovské vlády a účastnil se i osobně volby Fridricha Falckého za krále. Za trvání Fridrichovy vlády byl prezidentem apelačního soudu a královským komorníkem. Václav Budovec v podstatě vždy odmítal násilné řešení problémů, byl spíše diplomatem, ale v této době už ztrácel trpělivost s neustálými útoky na Jednotu a začal prosazovat nutnost obrany víry i za cenu ozbrojeného boje. V r. 1617 už byla politická atmosféra velmi napjatá a výhružky a útoky na "kozí bradku", jak Budovce přezdívali jeho odpůrci, byly velmi časté. Pak přišel 8. listopad 1620, který znamenal v boji za svobodu víry konec všem nadějím.

Po bělohorské porážce Budovec ihned odváží celou svoji rodinu do bezpečí za hranice, ale sám se vrací. Mohl k tomu mít řadu důvodů, v první řadě ochranu své cti. Pro muže jeho morálního formátu bylo patrně nepřijatelné ukrýt se do bezpečí a své druhy z boje nechat jejich osudu. Je také možné, že věřil, že bude mít možnost obhájit své postoje. Bohužel. Po návratu našel svůj dům vydrancovaný, byl v něm okamžitě uvězněn, v únoru 1621 oficiálně zatčen a 19. června mu byl přečten rozsudek: "Václavu Budovcovi, svobodnému pánu z Budova, direktorovi, tolikéž hlava a ruka uťata, tělo pak čtvrceno a na rozcestí rozvěšeno být mělo, z milosti však císařské toliko sťat a hlava na věži mostu přibita býti má." Při vyšetřování se choval důstojně, stejně tak před popravou. Historikové jej hodnotí jako "mravní autoritu rudolfínské doby", jako člověka čestného, zásadového a hluboce věřícího.

Na Staroměstském náměstí v Praze v Týnské ulici č.p. 627, proti severnímu portálu Týnského chrámu ve výši l. patra domu, který Václavu Budovcovi patřil, je umístěna jeho socha. Autorem je Antonín Bílek a odhalení se konalo r. 1927. Tato stojící Budovcova socha se opírá o popravčí špalek a levou rukou si rozhaluje košili. Na podstavci s jeho rodovým erbem jsou slova, která údajně pronesl těsně před popravou: "Pane, vezmi ode mne ducha mého, ať nevidím těch zlých věcí, které přijíti mají na vlast mou."

Po popravě byl samozřejmě zabaven všechen jeho majetek ve prospěch Albrechta z Valdštejna.

I v Mnichově Hradišti byl v r. 1938 odhalen Budovcův pomník. Tentokrát postava drží v pravé ruce listinu Rudolfova majestátu a levá pevně svírá meč na znamení, že je připraven hájit své ideály i zbraní.

Každý rok 21. června se koná pietní shromáždění k uctění památky 27 popravených představitelů českého odboje na Staroměstském náměstí v Praze u desky popravených obětí. Na takovéto své předky bychom opravdu neměli zapomínat. Historie bývá velmi poučná.

Bedřiška Jonášová
Mladá Boleslav

Piškot

(Karolíně)

Kdykoliv jsem přišla na návštěvu
babička vždycky upekla
znamenitý piškot

Já však nebyla
ani trochu vděčná

Taková obyčejná věc
Piškot!

Jednou jsem zas přijela
Na talíři se černala
spálená bábovka
a na ubrusu se kroutily
babiččiny sepnuté
oteklé ruce
– Vidíš
už ani ten piškot nesvedu –
řekla slzavě

– je to ta nejlepší bábovka
v celém vesmíru –
odpověděla jsem upřímně
plnými ústy

Další den za svítání
babička zemřela

Je předvečer Svátku dětí
Poprvé peču piškot pro svou vnučku...

Delicie Nerková – Druhé dětství

Nad Biblí

Víra – i jako zvláštní vidění

V biblickém svědectví nacházíme vedle zcela jednoznačného podání i texty, které nám znějí kontrastně, až paradoxně, a proto nutí i k dalšímu promýšlení. To se týká kupodivu i pojetí víry. Je pozoruhodné, že i v listech apoštola Pavla jako předního teologa nacházíme místa, která se jeví dvojznačně, a to i v otázce poznání neviditelného Boha, jako protiklad víry a vidění. Pavel chápe podstatu víry především jako Boží obdarování shůry (Ef 2,8), oproti smyslovému poznání jakožto vidění. Jeho známá formulace zní v kralickém podání zcela absolutně: *Skrze víru chodíme, ne skrze vidění!* (2 K 5,7) ČEP: *Žijeme přece z víry, ne z toho, co vidíme.* (V řeckém znění je výraz *eidos - zření očí*, který též vyznačuje: *vzezření, podobu, způsob*, např. L 3,22 , J 5,37 a 1 Te 5,22.). Tento Pavlův důraz na pouhou víru oproti vidění navazuje na jeho tezi o víře, která je ze *slyšení skrze Boží Slovo*. - Naproti tomu však Pavel píše v závěru téže epištoly (2 K 12,1), že by mohl připomínat i svá *vidění a zjevení Páně*. Zde je v řeckém textu výraz *optasia - vidění*, jako "zjevení, které dává božstvo vystupující ze své skrytosti, a to i ve zvláštních, až extatických prožitcích". Tohoto výrazu použil i evangelista Lukáš pro "vidění" kněze Zachariáše v chrámu (L 1,22), a o ženách, které se vrátily od Ježíšova hrobu a vyprávěly, že měly "vidění andělů", že Ježíš je živ (L 24,23).V knize Skutky apoštolů je tento výraz v Pavlově výpovědi před králem Agrippou, kde svědčil o svém obrácení na víru: *Nemohl jsem se postavit proti nebeskému vidění* (Sk 26,19). Pavel tedy znal a uznal i možnost zvláštního "vidění" pro poznání Boha jako vyšší obdarování.

Podobný protiklad pojmů víry a vidění nacházíme i v známém výčtu "oblaku svědků víry" v 11. kapitole Listu Židům. Již úvodní verš klade důraz na pouhou víru oproti vidění. Zde byl archaický kralický text: *"Víra jest nadějných věcí podstata a důvod neviditelných"* upraven v ČEP převodem řeckých pojmů (*hypostasis - podstata, spolehnutí*, a *elenchos - přesvědčenost*) do slovesného znění: *Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a pevně počítat s tím, co nevidíme*. (Další české překlady zůstávají při základních pojmech: F. Žilka: *Víra je základ věcí, jichž se nadějeme a přesvědčenost o věcech, jichž nevidíme*. B-21: *Víra je podstata věcí, v něž doufáme, důkaz skutečností, jež nevidíme*. Jeruzalémská bible: *Víra je zárukou dober, ve která se doufá, důkazem skutečností, které se nevidí.*) - Naproti tomu je však v následujícím přehledu svědků víry uvedena kontrastní výjimka zvláštního "vidění".

Jde o Mojžíše, který se při své víře "tak utvrdil"(K), - zůstal přes faraonovy hrozby tak pevný a vytrvalý, jako by ***viděl*** *Neviditelného* (Žd 11,27). V původním textu je sloveso *horan - vidět*, které je v Novém zákoně používáno vesměs pro zrakové vidění. I tento kontrastní text nabízí pojetí, že pro pevnou víru je možné až zázračné vidění, jakoby zvláštním vnitřním zrakem. Toto jakoby hlubší "vidění víry" tím více přesahuje naše přirozené vidění očima, rozumem a citem, protože je neseno "nadějí v Bohu živém"(1 Tm 4,10).

Jiří J. Otter

Město Lysá nad Labem a Farní sbor Českobratrské církve evangelické pořádají u příležitosti státního svátku **slavnost k památce Mistra Jana Husa**.
* Petr Kopecký, radní města, Ivo Strejček, poslanec Evropského parlamentu, Pranic, folková skupina.
Položení kytice u Husovy busty
Sobota 6. 7. 2013 od 18.00 h
v areálu Evangelického sboru na nám. Bedřicha Hrozného v Lysé nad Labem

Evangelium a evangelia

V Novém zákoně je jediné evangelium - Kristovo (Mk 1,1), ale čtyři knihy s tímto nadpisem představují různá podání. Odpovídá to době a místu pisatelů a čtenářů. Starocírkevní obránce víry to zdůvodnil: „Protože jsou čtyři světové strany.“- Ale světových stran je více, a v Novém zákoně je evangelijních podání hned několik: také podle Pavla, pastýřských listů, obecných epištol a podle pisatele Zjevení.

Markión vytvořil ve 2. století jakýsi Nový zákon podle gnostického učení. Vyloučil všecko, co připomíná starozákonního Boha – Tvůrce - a židovství. Ponechal jen deformované Lukášovo evangelium a části Pavlových epištol.

Poněvadž církev gnózi odmítla, nemohla přijmout ani toto bludné dílo a ještě během 2. století se rozhodla pro 27 normativních (kanonických) novozákonních knih, jak je známe, a ovšem také pro Starý zákon v jeho řecké podobě.

Rozdíly mezi čtyřmi evangelijními spisy dělají některým čtenářům obtíže. Řecký bohoslovec Tatianos (ve 2. století) je chtěl překlenout svým dílem Diatessarón („Napříč čtyřmi“ evangelii). Tento harmonizovaný průřez se v některých východních církvích delší dobu používal místo evangeliáře.

Všecky biblické dějepravy jdou vlastně touto cestou. a jsou vhodné pro katechezi dětí i přistupujících členů. Později by se ovšem měl křesťan seznamovat i s Písmem svatým a vyrovnávat se i s jednotlivými protimluvy jeho pisatelů.

Díky biblickým společnostem je už 200 let Bible dostupná komukoli. Naproti tomu ještě Kralická šestidílka (1579) se v předmluvě obrací jen ke kazatelům, jimž byla i s vykladačskými poznámkami určena. (Římskokatolické edice jsou autorizovanými vysvětlivkami opatřeny vždycky.)

V novověku se vžila představa, že Písmo svaté pochopí každý gramotný člověk. Potvrzuje se však slovo etiopského dvořana: „Jak bych mohl rozumět, když mi to nikdo nevyloží!“ (Sk 8,31) I my potřebujeme - Duchem svatým poslaného - 'Filipa', který nám tuto službu prokazuje; a také společenství církve, která je a má být živoucím výkladem biblického textu.

Vykladačská práce se musí dělat stále znovu, aby naše zvěstování mohlo oslovit současníky v jejich situaci. Od apoštolských dob až dodnes tu je celá posloupnost biblistů, kteří se o to snaží. Musí ovšem spolu trpělivě rozmlouvat přes hranice času, prostoru a konfesijního zaměření. Nikdo by si neměl osobovat konečné slovo a výhradní právo na poznanou pravdu. A církev je má podpírat svými modlitbami i svými hlasy, aby se nedostali na scestí.

Bohuslav Vik

Dvě ohlédnutí za synodem ČCE

Musím nejprve povědět, že jsem takový začátečník na synodu. Mnohé se učím a sleduji ty synodály, které znám a mám k nim důvěru, jak pracují. Také mi pomáhají zkušenosti z konventu.

Všechna ta jednání a také setkávání nám všem umožňují vhled do života celé naší církve, ale i do širší ekumeny. Myslím, že je to pomocí pro rozhodování, vidět projednávaná témata a otázky v celém tomto kontextu. Dobrým a užitečným nasměrováním pro čas našeho jednání bylo kázání při úvodní bohoslužbě. Slovo, které říká Pán Ježíš Kristus horlivým učedníkům: „Nevíte, jakého jste ducha“ (L 9,55), dává svobodu od nás samých a zároveň vede k odpovědnosti Pánu církve.

Každé jednotlivé jednání začíná a končí písní a modlitbou. Je to až symbolické, jak pro náš život potřebujeme ona zastavení, ve kterých hledáme sílu a světlo, jak dál a také vděčnost i pokání jsou tam přítomny. Společný zpěv stmeluje a také je dobrým povzbuzením pro práci.

Synod je organismus, který žije a pracuje. Něco jde hladce, jiné otázky a odpovědi na ně se těžce derou na světlo. Rozhovor a práce v komisích je čas společného hledání a vzájemné důvěry. Jsme ale také jenom lidé, a ne všechno se povede. Rozhodnutí, která vznikají, prověří čas a ovoce bude buďto sladké, nebo trpké.

Vděčně vzpomínám na všechny ty sestry a bratry, kteří připravují a také zajišťují jednání synodu. Za rok na shledanou.

Vladimír Pavlíček

ZHODNOCENÍ ZASEDÁNÍ SYNODU PŘI ZÁVĚREČNÝCH BOHOSLUŽBÁCH PŘEDSEDOU SYNODU JIŘÍM GRUBEREM

Předseda synodu Jiří Gruber shrnul při slavnostních závěrečných bohoslužbách průběh jednání 3. zasedání 33. synodu ČCE:

„Synod měl před sebou řadu pravidelných úkolů: schvaluje zprávy o hospodaření, zprávy z různých oblastí církevní práce a služby, rozhoduje o celocírkevních sbírkách, výši odvodu do personálního fondu, o podporovaných místech atd. Synod také jako jediný může měnit a přijímat novely církevních řádů. Letos byla připravena velká změna církevních řádů, která by způsobila změny ve volebním období seniorátů, seniorátních výborů a staršovstev, ale tato změna nebyla přijata, protože vyžadovala dvoutřetinovou většinu, takže vše zůstává při starém.

Synod také volí řadu funkcionářů. Tentokrát jsme neměli mnoho práce. Jednak byl potvrzen bratr Martin Kocanda (vedoucí tajemník Ústřední církevní kanceláře ČCE) a byl také zvolen farář mládeže, kterým se stal bratr farář Pavel Jun. 3. zasedání synodu nemělo téma, ale de facto ho mělo. Téma bylo dáno celkovými okolnostmi a přijetím nového zákona o ukončení dosavadního způsobu státní podpory, a tím že se církev musí připravit na samofinancování. Zde musím poděkovat strategické komisi a členům synodní rady, že připravili rozsáhlý materiál, který byl přijat a půjde do sborů. Bude o něm možné diskutovat. Tento synod nic nerozhodl. Církev musí právě sama zespoda, ve svých sborech, staršovstvech a seniorátech hledat řešení, kterému se nevyhneme. Bude to znamenat změnu struktury, bude to znamenat zvýšení obětavosti, případně další kroky.

Také jsme se zabývali postavením Diakonie, kde jsme pověřili dozorčí radu, aby promyslela nové možnosti, jak by se mohl utvářet vztah mezi církví a Diakonií, s tím, že předloží v příštím roce několik variant, jak by to bylo možné.

Dále měl synod před sebou velmi nesnadný úkol, a sice rozhodnout, zda je v tuto chvíli možné či nikoli prodat budovu – zdůrazňuji budovu – Evangelické teologické fakulty. Po delší diskusi, kde zazněly argumenty obou stran, synod odsouhlasil, že synodní rada může tuto budovu prodat Univerzitě Karlově.

Dále se synod zabývá celou řadou návrhů. Těch návrhů, pro vaši představu, bylo asi 150. Možná i více. Úkolem předsednictva synodu je, aby vytvořilo takovou atmosféru a klid na to, aby se mohlo moudře rozhodnout, které návrhy přijmeme a pustíme do dalšího projednávání a usnášení a které odmítneme. Věřím, že se to podařilo, a že členové synodu a poslanci vždy věděli, o čem hlasují.

Zvláštnost je ta, že jsme rozhodli, že příští zasedání synodu nebude v Praze. Už před lety jsme navrhovali, že bude na Moravě. A letos jsme rozhodli, že příští zasedání bude na Vsetíně. Od čtvrtka do neděle. Pointa tohoto rozhodnutí je ta, že chceme, aby se jednání synodu co nejvíce přiblížilo každodennímu životu církve, aby členové těch sborů, které jsou i tak daleko, jako například na severní Moravě, věděli, že se synod koná, a věděli, o čem jedná. Máme v plánu, že v neděli, podobné takové shromáždění jako ve sboru Kobylisích by bylo v okolních sborech Moravskoslezského seniorátu, a že poslanci z každého seniorátu by navštívili jeden konkrétní sbor a tam se podíleli na průběhu bohoslužeb a informovali podobným způsobem jako já teď centrálně vás.

Tak jako jsem 3. zasedání 33. synodu ve čtvrtek zahajoval, při bohoslužbách ve vinohradském sboru, tak ho nyní prohlašuji za ukončené.“

TN, www.e-cirkev.cz
Foto: Daniela Ženatá

Architektura protestantských modliteben – (templů)
Konferenční odborné setkání
Evangelický toleranční areál Velká Lhota u Dačic
30. - 31. srpna 2013

Účelem odborného setkání je první společný rozbor dosud uceleně a systematicky v rámci Evropy nezpracované tematiky jako příprava dalšího dlouhodobého výzkumu. V roce 2013 se soustředíme na tři okruhy, kde lze s prospěchem navázat na některá dílčí zkoumání. V příštích letech by se měly připojovat okruhy další a také dílčí hloubkové sondy vztahující se k jednotlivým specifickým otázkám.

Program konferenčního odborného setkání v roce 2013:
1. blok – hugenotské temply (Francie, exil, Německo)
2. blok – valdenské temply (Itálie, Francie, exil, Německo)
3. blok – toleranční modlitebny (Česká republika, Rakousko)

Časový harmonogram:
* **Pátek 30. 8.**
14.00-14.20 zahájení, základní informace
14.30-16.30 první blok
(přestávka, možnost prohlídky Evangelického tolerančního areálu spolu s pěveckým souborem Trúfalci ze Slovenska, jehož koncert bude navazovat na Putování do Velké Lhoty v sobotu odpoledne)
19.00-21.00 druhý blok
* **Sobota 31.8.**
8.00-10.00 třetí blok
10.30-11.30 srovnávací rozbor a závěr

Na konferenční odborné setkání navazuje každoroční putování do Velké Lhoty 31.8. od 13.30 h. Letos s názvem Cesta valdenské a české reformace Evropou.
Ubytování na 30/31.8. lze zajistit včas přihlášeným přímo ve Farním sboru ČCE ve Velké Lhotě (vícelůžkové pokoje, sociální zařízení společné, proti úhradě na místě).
Podrobnější informace budou účastníkům zaslány do konce června.

Inzerce

NOEMI - SEZNAMKA PRO KŘESŤANY
Služba pro křesťany, kteří hledají svého životního partnera.
Bližší informace a přihlášky:
www.noemka.com,
info@noemka.com
+420 777222877
Noemi,
Na Mušce 1124, 534 01 Holice.
č. 1

KOUPÍM ZACHOVALÝ DOMEK V PARDUBICÍCH nebo blízkém okolí v ceně 990 tis. Kč.
č. 17

Pozvánky

MISTR JAN HUS V JUBILEJNÍM ROCE POSLEDNÍHO PŘEDBĚLOHORSKÉHO VYDÁNÍ BIBLE KRALICKÉ
(objevování souvislostí)
je název setkání, které se koná 6. července 2013 v Evangelickém tolerančním areálu Velká Lhota u Dačic
Program:
9.30-10.15 h (horní kostel): Tři zastavení (doc. PhDr. Eva Melmuková, ThDr. Petr Melmuk, Th.D.) - Vztah M. Jana Husa k české Bibli, Bible kralická a její podivuhodné osudy, Podněty Bible kralické v české reformaci 17.-20. století
Výklad bude provázen tóny památkově chráněných velkolhotecký varhan (MgA. Jitka Čudlá)
10.30-11.30 h (dolní fara): Komentované promítání vzácných dokladů týkajících se české Bible doby mistra Jana Husa, Bible kralické i jejího působení v životě potomků české reformace (doc. PhDr. Eva Melmuková, Žofie Vobrová)

* * *

EKUMENICKÉ BOHOSLUŽBY NA KOZÍM HRÁDKU
Připomínáme, že v sobotu 6. července 2013 v 9.30 h se na Kozím Hrádku konají tradiční ekumenické bohoslužby, při kterých vzpomeneme památku mistra Jana Husa.
Autobus pro účastníky odjíždí v 8.30 h od sboru CB v Táboře, Bechyňská ulice a v 8.45 h od sboru ČCE v Bílkově ulici.
Zdeněk Beneš,
kurátor sboru ČCE v Táboře

* * *

SLAVNOST NA RŮŽOVÉM PALOUČKU
Spolek přátel Růžového paloučku v Újezdci u Litomyšle pořádá tradiční slavnost na Růžovém paloučku v neděli 7. července 2013 od 14 h.
Slavnostní projev: Prof. Václav Pačes, významný český vědec, Mgr. Joel Ruml, synodní senior Českobratrské církve evangelické
V kulturním programu vystoupí: Alfred Strejček z Prahy, Václava Krejčí Housková, Leoš Krejčí; v závěru vystoupí Velký swingový orchestr pod vedením Milana Špičáka.

* * *

HUSŮV DEN 2013 V ŽELEZNÉM BRODĚ
Na neděli 7. července připravuje Ochranovský sbor při ČCE (Jednota bratrská) v Železném Brodě Husův den.
Dopolední shromáždění začíná v 9.30 h, stále je přístupná i výstavka z Noci kostelů k 400. výročí posledního vydání Bible kralické v Kralicích n. Oslavou v r. 1613 a malá výstavka Hesel Jednoty bratrské.
Odpolední shromáždění na Kalichu u Besedic začíná v 15 h. O Janu Husovi promluví Ondřej Soběslavský, emeritní senior ČCE.
V případě deštivého počasí bude i odpolední shromáždění ve velké modlitebně Ochranovského sboru v Železném Brodě na Brodci.
Srdečně zveme na tato setkání.
Jiří Polma

Bohoslužby

SENIORÁT STŘEDOČESKÝ

Českobratrská církev evangelická

BENEŠOV U PRAHY – Ne 10 h
Husova 656, f. Tomáš Trusina

BEROUN – Ne 9.45 h
Husovo nám. 43/30, a f. J. Pechar

DOBŘÍŠ – Ne 10 h
Husova 1556, f. Samuel Hejzlar

HOŘOVICE – Ne 9.30 h
Valdecká 408, f. Drahomíra Dušková Havlíčková (t.č. na MD), a f. Samuel Hejzlar

HVOZDNICE – Ne 9.30 h
Hvozdnice č. 125, f. Vendula Kalusová

KLADNO – Ne 9 h
gen. Klapálka 37/1394, f. Daniela Brodská

LIBČICE NAD VLTAVOU – Ne 9 h
5. května 66, f. Dana Rotkovská

SEDLEC-PRČICE – Ne 8.30 h
K. Burky 150, a f. Tomáš Trusina, j Pavla Jandečková

SOBĚHRDY – Ne 10 h
Soběhrdy č. 21, f. Petr Turecký

ŠKVOREC – Ne b,d 9.30 h (kromě července a srpna)
Husova 133, a f. Elen Plzáková

Církev bratrská

NERATOVICE – Ne 10 h
Vojtěšská 1219, k. Oldřich Kadlec

KLADNO – Ne 10 h
Víta Nejedlého 1503, k. Daniel Kaleta

Evangelická církev metodistická

KLADNO – Ne 11 h
Milady Horákové 1526 (v modlitebně CASD), k. Tomáš Trávníček

SLANÝ – Ne 9 h
Vepřkova 1087 Husův dům, k. Jana Daněčková

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Příloha 4

20 – 21/2013

VYCHÁZÍ: 26. ČERVNA 2013

1150 let od počátků cyrilometodějské misie

Výročí dvou statečných

Dříve než nás pohltí oslava jubilea Cyrila a Metoděje (1150 let!), bude dobré, když uvedeme několik věcí, jež v souvislosti s nimi nebývají veřejností příliš vnímány. A obraz misionářů je pak plastičtější.

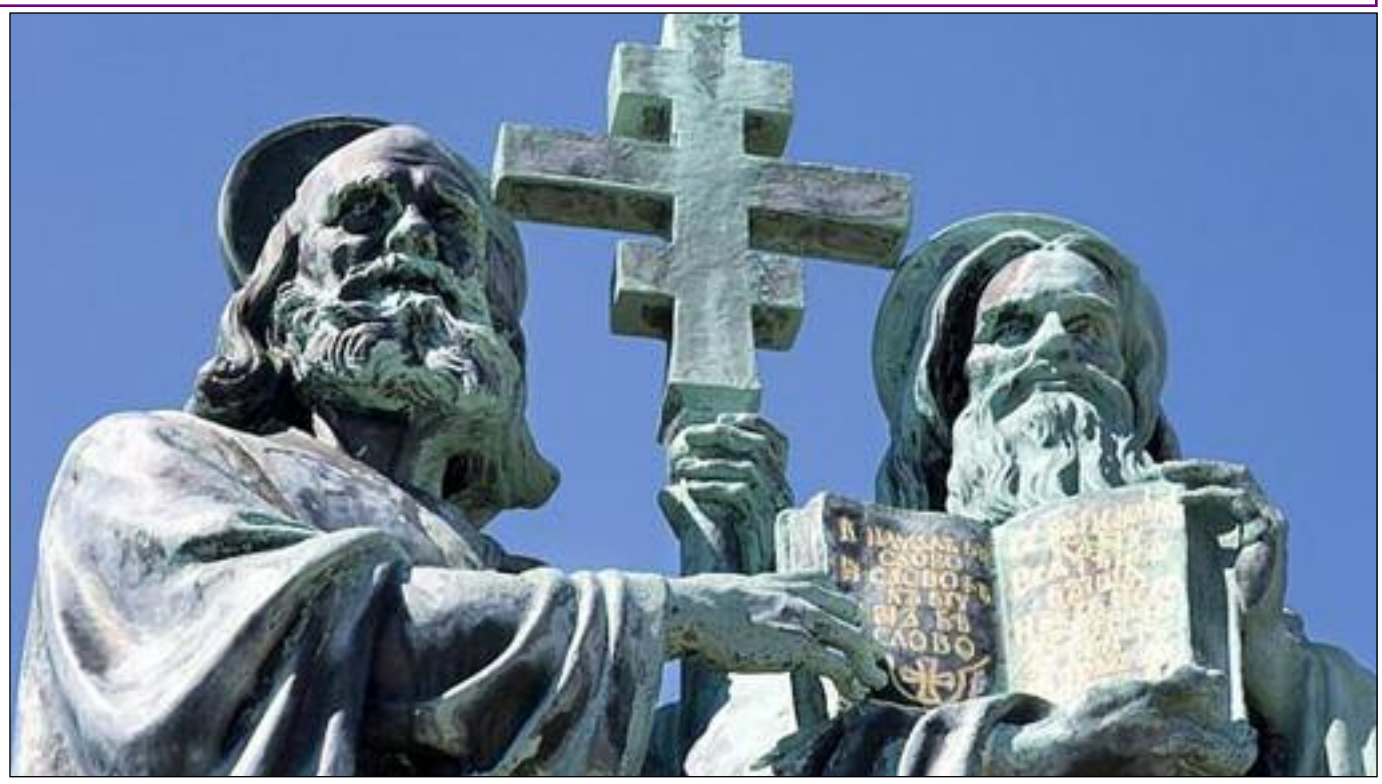

1. Předchozí misie

Cyril a Metoděj nebyli prvními misionáři v oblastech, kde žili naši praslovanští předkové. Svědectví o tom přinášejí i samy kostely, které byly stavěny na Velké Moravě. Přirozeně, podle vzoru a představ příchozích mnichů a kněží. Svědectví o předchozích misiích přináší již tzv. životopis Metodějův (tradovaný Metodějovými žáky): „Stalo se v těch dnech, že Vratislav, kníže slovanský, se Svatoplukem vypravili poselství z Moravy k císaři Michalu, pravíce toto: Jsme z Boží milosti zdrávi. Přišlo k nám mnoho učitelů křesťanských z Vlach, z Řecka a z Němec, rozličně nás učíce. My, Slované, jsme však lid prostý a nemáme, kdo by nás vyučil pravdě a smysl její nám vyložil. Nuže tedy, pane, pošli nám takového muže, který nám pořídí všeobecný zákoník.“ K uvedenému by byla pozoruhodná fakta, jež by profesně dodali archeologové. Kromě prvních kostelů o předchozí misii svědčí i dochované překlady bohoslužebných textů, přepisovaných latinskou abecedou do staroslovanského jazyka, tzv. Frizinské zlomky. Dochovány jsou slovinsky (Brižinski spomeniki) a latinsky (Monumenta Frisingensia). Jsou nejstarším dochovaným slovanským textem psaným latinkou. Uvádí se, že jsou psány slovinským (panonským) typem staroslověnštiny. Pojmenovány jsou podle frisinského kláštera, kde byly roku 1803 nalezeny. Pravdou je, že předchozí misie byla pro příchozí bratry odrazovým můstkem pro jejich důkladnou a úspěšnou misi.

2. Nositelé písma, evangelia, kultury

Výchozím předpokladem pro úspěch misie bylo, vedle přízně velkomoravských knížat, také zvládnutí slovanského jazyka. A dále bylo nutné zajistit překlad základních bohoslužebných a biblických textů (zvláště novozákonních), což se zejména díky Cyrilovi podařilo. Skvělý lingvista, autor slovanské alfabety (cyrilice,posléze hlaholice, výchozí formy i pro pozdější azbuku; v Rumunsku až do 19. století se psalo cyrilicí). Údajně císař Michal k tomu přispěl pověřením: „Slyš, filosofe, jiný to nemůže vykonati, leda ty. Hle, máš hojné dary, vezmi si s sebou svého bratra, opata Metoděje. A tehdy zjevil Bůh filosofovi slovanské knihy, a on hned sestrojiv písmena a pořídiv překlad, vydal se na cestu na Moravu, vzav ssebou Metoděje.“ Našim předkům se tak dostalo písma (i Písma svatého!), posléze přijatého papežem mezi povolené liturgické jazyky, do dalších, jihovýchodních zemí přeneseného až Metodějovými žáky. Toto privilegium oceňuje další dílo metodějské misie následovně: „Jako bez světla se nepotěší oko patřící na všechno stvoření Boží, nýbrž vše není ani krásné, ani viditelné, tak je to s každou duší bez knih, jež nezná zákona Božího, zákona knižního a duchovního zákona zjevujícího ráj Boží. ...Nahé jsou zajisté všechny národy bez knih.“ Pozoruhodné doklady by zde jistě mohli přednést filologové.

3. Slovanský jazyk uznán za liturgický, Metoděj biskupem

Poslání obou bratří se po jejich příchodu (863) prokázalo být nanejvýš obtížným. Vedle zmíněných základních předpokladů jim prospělo i to, že s sebou na Moravu přinesli i údajné ostatky sv. Klementa, římského biskupa, jež obdrželi při předchozí misii v zemi Chazarů při Černém moři, v oblasti Krymu, kam měl být Klement poslán císařem Trajanem začátkem 2. století do vyhnanství. Tyto relikvie jim pomohly naklonit si římského biskupa Mikuláše I., když k němu byli povoláni pro podezření, že neuznávají římský primát. (V době baroka byly pak ostatky z Říma darovány založenému královéhradeckému biskupství, kde jsou v kapli sv. Klementa podnes vystaveny.) Není bez zajímavosti, že románsky vyhlížející kaple ve Staré Boleslavi nese podnes Klementovo jméno. Po příchodu bratří do Říma již byl papežem Hadrian II., který uznal jejich pravověří. A navíc uznal slovanský jazyk za bohoslužebný vedle latiny, řečtiny a hebrejštiny (!). Metoděj byl pak vysvěcen za biskupa pro Moravu a Panonii, posléze za arcibiskupa. Vyčerpaný Cyril zůstal v Římě v klášteře, kde 14. 2. 869 zemřel.

4. Misie plná nástrah i utrpení

Po návratu na Velkou Moravu nepřátelští němečtí biskupové (solnohradský arcibiskup Adalvin a biskup pasovský) využili r. 870 německého vpádu na Moravu, zajali Metoděje, vysmívali se („v naší oblasti učíš“), trýznili jej a na 3 a půl roku věznili. Až na zásah papeže Jana VIII. jej propustili zpět na Velkou Moravu, leč Panonie byla přenechána arcibiskupství solnohradskému. Papež později odvolal i svolení ke slovanské liturgii. Latinští kněží i nadále Metoděje obviňovali z „řeckého“ kacířství (v apoštolském vyznání víry pro tzv. Filioque, o vycházení Ducha svatého z Otce i Syna).

5. Čechy, Balkán, Rus

V Čechách soustavné misie nebylo (údajný křest v Řezně r.845 se udál nejspíše pro odbojné české vladyky s čeledí). Na Moravu však kníže Svatopluk pozval českého knížete Bořivoje a Metoděj jej pokřtil i s třiceti průvodci (poté i kněžnu Ludmilu), když předtím Bořivoje jako pohana nechtěli ani pozvat ke stolu. Do Čech byl s nimi poslán také kněz. Budoucnost patřila již české státnosti v příklonu k západní církvi, když Velká Morava byla rozvrácena pod náporem příchozích Maďarů. Dědictví Metodějovo prostřednictvím jeho žáků, vypovězených ze země, neslo ovoce na Kyjevské Rusi i na Balkáně.

Závěrečnou citací uvedeme, jak si díla našich věrozvěstů vážil i Jan Amos Komenský: *„Čechové, národ slovanský, v modlářství až do léta Kristova 894 pohříženi, bez pravého Boha a náboženství byli. Ale toho vlastně léta kníže jejich Bořivoj hostem byl u Svatopluka, moravského krále, divným Božím řízením známosti Kristovy Boží nabyl a ihned tam ve Velehradě křest s třiceti vývodami svatý přijav s radostí se domů vrátil...“*

Jan Kašper
christnet.cz

Cyrilometodějská tradice

Po jedenácti stoletích, která uplynula od smrti Konstantina a Metoděje, zůstává jejich dědictví pro naše země i pro všechny Slovany stále živé. Tato tradice, tj. odkaz jejich působení, vznikla v lůně jedné, ještě nerozdělené církve, spojené jednomyslnou vírou v jednoho trojjediného Boha, zjeveného Ježíšem Kristem a hlásaného církví v síle Ducha svatého. Pro svůj pastýřský postoj, zaměřený na přinášení zjevené pravdy novým národům s úctou k jejich duchovnímu svérázu, stali se sv. Cyril a Metoděj konkrétními vzory a duchovními oporami pro všechny křesťany v každé době. Jejich působení má sjednocující význam pro slovanské národy a celou Evropu.

Kříž, který vidíme na začátku Konstantinem vytvořené abecedy a tedy na začátku naší existence mezi kulturními národy, má vedle horizontálního i vertikální břevno, které spojuje nebe se zemí a zemi s nebem. Jedině v této plnosti spojení evangelia s obecnou kulturou slovanských národů v živou jednotu se může objevit skutečný obraz obou bratří i velikost jejich dědictví.

Naplněni ideálem sjednocení nových křesťanů v Kristu, přizpůsobili bohaté a krásné liturgické texty slovanské řeči a dokonce přeložili Písmo svaté, které Slovanům otevíralo svět dávných tradic a zkušeností, hlubiny duchovního myšlení starozákonního i novozákonního s ústřední zvěstí o Kristově vtělení a o spáse světa. Bohoslužba ve slovanském jazyku, která byla moravským Slovanům představena jako živé duchovní společenství všech vrstev národa včetně otroků, dávala našim předkům vědomí svobodných dítek Božích v řadě ostatních národů. Konstantinem–Cyrilem vytvořené zvláštní, pro slovanské hlásky upravené písmo sloužilo k pořizování překladů i originální činnosti literární. Připomeňme "Proglas" i "Život Konstantinův–Cyrilův", vzniklý na Moravě po roce 869/873, a vytvoření církevního i světského zákoníku. Mise Konstantina a Metoděje dala řadu dalších podnětů v oblasti zpěvu, hymnografie, ikonografie; praktické návody a vzory z oblasti kazatelské, asketické, patristické; podněty politické i diplomatické a přispěla k rozvoji zručnosti hospodářské.

Po smrti sv. Metoděje a po vyhnání jeho učedníků nemohla se v našem prostředí rozvinout řada cyrilometodějských kulturních iniciativ, jako tomu bylo u jižních i východních Slovanů, ale nebyla u nás ani zapomenuta či zcela potlačena. Podle Alberta Pražáka slovanský jazyk v bohoslužbě měl "tak mohutnou nosnost, že se stal přímo dějinnou otázkou Čech na evropské křižovatce a podnětem k první stylizaci národní obrany, … rozvinující se postupem věků po všech dalších pokoleních ve většině jejich slovesných projevů. Tu zrodila se vlastně česká dějinná tradice, obrana národa a jazyka."

Vedle obranné funkce cyrilometodějské tradice, která se měnila podle toho, jak se v ní odrážely duch, zájmy i úzkosti doby, bylo to zvláště neustálé úsilí o včlenění našeho národa do společenství křesťanských národů jako rovnocenného člena s plnými právy a závazky. Tuto tradici lze v Čechách sledovat od poslední čtvrti 9. století přes knížete Bořivoje, sv. Ludmilu, sv. Václava, přes Boleslava I., sv. Prokopa a klášter sázavský až do potlačení slovanské bohoslužby na přelomu 11. a 12. století. V gotické době Karla IV. vedle náboženského obsahu cyrilometodějské myšlenky vystupovaly také zřetele kulturní a politické, zdůrazňoval se princip slovanskosti. Tehdy převládlo přesvědčení, že velkomoravský Velehrad je totožný s Velehradem klášterním, postaveným za Přemysla Otakara I. v roce 1205. Po značném odstupu let obnovil Karel IV. s povolením papeže Klimenta VI. slovanskou bohoslužbu v benediktinském klášteře v Praze Na Slovanech (založen v roce 1347), který se měl stát pokračováním cyrilometodějské tradice. Do této souvislosti náleží i slovanský životopis Milíče z Kroměříže, který v tomto duchovním středisku vznikl.

Husitství, českobratrství i luterská reformace v 15. a 16. století zaujaly k cyrilometodějské myšlence příznivý postoj, když o ni opíraly požadavek přijímání z kalicha i pro laiky (zakázaného IV. lateránským koncilem v roce 1215 a nadále užívaného východní církví) a českého bohoslužebného jazyka. V existenci slovanské bohoslužby kláštera Na Slovanech získalo husitství svou domácí inspiraci. Na basilejském sněmu v roce 1433 se husité dovolávali práva na českou bohoslužbu poukazem na cyrilometodějství. Kněz B. Bílejovský v roce 1537 odvozoval od sv. Cyrila a Metoděje obecné přijímání všech věřících z kalicha. V luterském kancionálu "Písně chval Božských" z roku 1600 Tomáš Závorka Lipenský uváděl, že přirozený jazyk, užívaný při bohoslužbách, vymohli od papeže sv. Cyril a Metoděj. J. A. Komenský ve své "Historia persecutionum" z roku 1655 připomíná, že slovanské církve, které mají původ v dobách apoštolských, se rozšířily zásluhou Cyrila a Metoděje. Na Slovensko uvedl cyrilometodějskou úctu do širšího povědomí humanistický básník Jakub Jakobeus v 17. století. Později se velkomoravská a cyrilometodějská tradice staly významným činitelem v národním uvědomování Slováků.

Svátek soluňských bratří slavený katolíky v 16. století dne 9. března byl také u českých bratří na Moravě významným dnem, zatímco v Čechách zanikl. Ke vzrůstu úcty ke sv. Cyrilu a Metoději přispělo nalezení ostatků sv. Cyrila při rozsáhlých vykopávkách v Římě (1572–1590), kdy jedna částka byla daro-

vána klášteru v Rajhradě. Změnou postoje Říma a přičiněním kardinála Dietrichštejna se úcta k oběma světcům pozvolna šířila. Morava se svým Velehradem, stavebními i písemnými památkami (kostelíky v Brně a v Olomouci, oltáře, kříže, studánky, legendy, Historia regni Bohemiae J. Dubravia) se stala přirozenou půdou rozvoje cyrilometodějské myšlenky.

V pobělohorském období v 17. a 18. století s obnovou úcty ke světcům se cyrilometodějská myšlenka šířila opět především na Moravě, kde vystupovala do popředí zejména její funkce národní a obranná. Olomoucký biskup Karel II. Lichtenštejn v roce 1676 obnovil obecné slavení svátku sv. Cyrila a Metoděje, který na mnoha místech upadl v zapomenutí; barokní vlastenci v Čechách i na Moravě (Balbín, Pešina, Středovský) se při obraně českého a slovanského jazyka dovolávali "arcibiskupů velehradských sv. Cyrila a Metoděje". Z roku 1710 pochází Středovského spis "Sacra Moraviae historia sive vita ss. Cyrilli et Metudii", zachovala se kázání a písně; ve výtvarném umění převládaly náměty Bořivojova a Svatoplukova křtu na Velehradě, šířila se lidová úcta k oběma světcům.

Zásluhou kritické vědy za osvícenství byly položeny základy k cyrilometodějským studiím; cyrilometodějské myšlenky se tak uváděly do širšího vědeckého povědomí.

V 19. století moravští římskokatoličtí kněží využívali cyrilometodějské myšlenky k národnímu probuzení a uvědomění obyvatelstva na Moravě. Cyrilometodějská idea se stala podkladem pro restituci starých práv, národní slávy a politické nezávislosti, k šíření slovanské vzájemnosti. Přes snahu udržet nadnárodní charakter cyrilometodějského kultu, jubilejní roky 1863, 1869 a 1885 posílily české a slovenské vlastenectví. Cyrilometodějská idea pronikla hluboko mezi lidové vrstvy, stala se prostředkem k obraně národních i církevních práv, podpořila slovanskou vzájemnost, probudila snahy o sblížení s pravoslavným východem. Encyklikou Lva XIII. Grande munus z roku 1880 byl svátek obou bratří rozšířen na celou římskokatolickou církev. Moravský Velehrad se stal místem mohutných národních poutí a snah o sjednocení římskokatolických křesťanů s pravoslavnými (unionistické kongresy), místem prohlubování živé víry a sbližování Čechů a Slováků. Velké úsilí v tomto směru vyvinul ThDr. A. C. Stojan, pozdější arcibiskup olomoucký.

K cyrilometodějství se po první světové válce přihlásila vedle římskokatolické církve také církev československá i obnovené pravoslaví. Na mnoha místech byla zbudována sousoší sv. Cyrila a Metoděje, oběma světcům byly zasvěceny i některé nové kostely. Při oslavách 1100 let od úmrtí sv. Metoděje v roce 1985 na Velehradě, který se v dobách každé totality stával místem naděje a víry v lepší budoucnost národa, se desetitisíce Čechů a Slováků přihlásily k duchovnímu odkazu cyrilometodějství, ke křesťanské víře, k tradicím a základům, z kterých náš stát vznikl a se rozvíjel.

Oba bratři se stali živými modely pro církev a misionáře všech dob. Dokázali totiž včlenit evangelium do domácí kultury a tím ji zapojili do života obecné církve. Právě láska ke společenství obecné církve, ať na Východě či na Západě, a v ní k dílčí církvi, která se u Slovanů teprve vytvářela, charakterizuje oba bratry. Také nám lidem konce 20. století adresují ekumenické pozvání k budování společenství, v němž by bylo možno znovu najít viditelnou jednotu, která není a nemůže spočívat ve vstřebávání, ale jedině v setkávání v pravdě a lásce, které nám dává Duch svatý. Proto dobře rozumíme prosbě sv. Cyrila: "Pane Bože, … dej, ať se tvá církev hojně rozroste, a až všechny shromáždíš v jednomyslnosti, učiň je lidem vyvoleným, stejně smýšlejícím o pravé tvé víře a správném vyznání a vdechni jim do srdce slovo své nauky!"

(Tento článek je výsledkem rozhovoru o českých duchovních tradicích. Na konečném znění spolupracovali od r. 1991 účastníci Kruhu českých duchovních tradic z různých církví. Z původně stanovených dvanácti tradic bylo předáno veřejnosti k dispozici deset, poslední dvě se blíží k svému závěru.)

Na obr. freska z 11. století z kostela sv. Klementa v Římě - Cyril a Metoděj přinášejí ostatky zemřelého sv. Klementa do Říma

Náboženský a civilizačný význam misie Cyrila a Metoda u nás (na Slovensku)

Konštantín a Metod u nás pôsobili asi od jesene roku 863. Mladší Konštantín tu pôsobil síce iba 5 rokov, len do jesene 868. Jeho starší brat Metod pôsobil až do svojej smrti roku 885, teda asi 22 rokov. Vedúcim celej tejto byzantskej misie bol 36 ročný Konštantín, lebo ten bol kňazom a aj teologickým profesorom. Preto mal titul Konštantín Filozof. V Carihrade učil na teologickej škole a bol tam aj knihovníkom v knižnici patriarchu Focia. Ako vysoko vzdelaný človek Konštantín vytvoril pre našich predkov písmo hlaholiku, lebo naši predkovia dovtedy písmo nemali, ale preložil z gréčtiny aj byzantskú liturgiu Jána Chryzostoma a Bazila Veľkého, používanú nimi potom u nás na bohoslužbách. Takto predbehol v bohoslužbách konaných v materinskom jazyku u nás Jána Husa, husitov, starú Jednotu bratskú, Luthera i Kalvína v používaní materinského jazyka pri bohoslužbách, ale aj druhý vatikánsky koncil. Konštantín bol však krehkého zdravia. Pápež roku 868 pozval Konštantína, ako vedúceho celej misie, a jeho brata Metoda do Ríma referovať o ich misijnej práci u nás, lebo nemeckí biskupi na byzantskú misiu stále do Ríma žalovali, že sa svojím pôsobením odchyľujú od západného kresťanstva. Naše Slovensko totiž a Veľká Morava v tej dobe patrilo pod západnú časť cirkvi, povedali by sme patrili akoby do západného dištriktu vtedy ešte jednotnej kresťanskej cirkvi, ktorá používala latinskú bohoslužbu a organizačne patrila pod Rím a pápeža. Oni dvaja však mali odvahu začať u nás konať bohoslužby v našom jazyku a do nášho jazyka preložili aj Bibliu okrem kníh Makabejských. To bolo niečo neslýchaného. Ďaleká cesta z Veľkej Moravy zhoršila Konštantínov zdravotný stav. Konštantín v Ríme v ťažkej nemoci pocítil blízkosť svojej smrti. Preto len asi 50 dní pred smrťou vstúpil v Ríme do kláštora. Svoje občianske meno Konštantín si zmenil na rehoľné meno Cyril a dňa 14. februára 869 vo veku iba 42 rokov si ho Pán povolal do večnosti. Pred smrťou Konštantín stihol ešte odovzdať štafetu celej misijnej práce na Veľkej Morave svojmu staršiemu bratovi Metodovi, ktorý pôvodne nebol kňazom, ale len mníchom. Ten mal pri príchode k nám asi 48 rokov. Bol teda asi o 12 rokov starší od Konštantína. Vtedy už bol opátom kláštora na vrchu Olympe a prišiel k nám na Veľkú Moravu. Až po bratovej smrti bol pápežom Hadriánom II. vysvätený za kňaza a za biskupa. Priam dojemne znejú slová jeho mladšieho brata Cyrila na smrteľnej posteli v Ríme k bratovi Metodovi. Máme ich zapísané v Metodovom životopise: „Hľa, brat môj, boli sme obaja dvojzáprahom, čo oral jednu a tú istú brázdu. Ja teraz na oranici padám, môj deň sa skončil. Ale ty neopúšťaj kvôli hore Olymp svoje učiteľstvo na Veľkej Morave.“ Hoci my evanjelici nemáme svätých, predsa s pokorou si povedzme, že život oboch bratov bol svätý, lebo ho nezištne obetovali svätej veci Kristovej.

Oni obaja opustili slávny Carihrad a Solún (= Tesaloniky) s vysokou vtedajšou civilizáciou a prišli medzi nás k pohanským národom, aby z tzv. barbarov urobili národ kresťanský a kultúrny, ktorý sa začal riadiť zákonmi Božími. Tu u nás nadviazali na misijné dielo apoštola Pavla, ktorý kedysi ich rodný tesalonický cirkevný zbor založil a rozšírili ho. V dobe, keď sme ešte nemali vlastné písmo a národ bol negramotný, vytvorili vhodné písmo pre nás Slovákov, totiž hlaholiku. Takto umožnili našim predkom čítať Bibliu. Zakladali vzdelávacie učiliština a školy. Priniesli k nám ako misionári znalosť o Kristu. Svedok tejto doby mních Chrabr vo svojom diele O písmenách píše, že Sloveni, tak nás nazýva aj mních Chrabr (teda my Slováci) sme v tejto dobe nemali ešte písmo, ale naši predkovia si robili len vrúble (zárezy) do dreva, takzvané rováše, a rôzne črty a rezy, ako sa to potom až do 19. storočia zachovalo u starých slovenských krčmárov a bačov. Lebo bola pravda to, čo roku 862 napísali v spoločnom liste cisárovi do Carihradu naše tri kniežatá Rastislav so Svätoplukom (a podľa Nestorovej kroniky aj spolu s blatnohradským Koceľom): „My, Sloveni (a tam medzi Slovenov zrejme tieto tri kniežatá v liste do Carihradu zahŕňali aj seba), že my Sloveni a Slovenky sme prostý ľud a nemáme, kto by nás vyučil pravde Božej a rozumne nám ju vyložil. Nuž teda, pane, (píšu carihradskému cisárovi Michalovi III.) pošli takého muža, ktorý nás uvedie do všetkej aj svetskej spravodlivosti. Tak pošli nám, vladáru, biskupa a učiteľa takého, lebo od vás z Carihradu na všetky strany ide dobrý zákon.“ A cisár Michal III. poslal k nám na Veľkú Moravu dvoch významných učiteľov. Ich otec menom Lev bol síce Grék, bol to vysoký vojenský veliteľ (drungárius) v Tesalonikách. Ale matka oboch bratov bola Macedónčanka. Bratia ovládali teda akoby dva materinské jazyky, gréčtinu aj (povedzme to tak) macedónsku slovančinu. Preto mohli do našim otcom zrozumiteľného jazyka za krátky čas preložiť celú Bibliu. To mohli urobiť len ľudia s dokonalou znalosťou slovanského jazyka. Až dovtedy bola Biblia preložená len v hebrejčine, gréčtine a latinčine (včítane italiky ako druhu latinčiny). Konštantín a Metod mali odvahu povýšiť náš jazyk na štvrtý jazyk, v ktorom ľudia v chrámoch chválili Boha. Stará Nestorova kronika o tom hovorí: „Preto sa patrí vzdať chválu a slávu Bohu a tým aj slovenskému ľudu,“ píše doslovne Nestorova kronika, „Konštantínovi Filozofovi a jeho bratovi Metodovi za preklad Písma svätého.“ Až od nás Slovenov, teda z Veľkej Moravy išlo kresťanstvo potom do Česka, do Poľska, do Ruska, aj do Bulharska a Srbska. Vierozvestci si ihneď uvedomili, že na preklad Biblie do slovanského jazyka nemôžu použiť grécke písmo. Mních Chrabr znova píše: „Sú slovanské slová, ktoré sa jednoducho nedajú napísať pomocou gréckej abecedy alebo latinkou.“ Také sú podľa Chrabra napríklad slová život, človek, cerkov, štedrota, junosť, jazyk a iné podobné. Bolo treba pridať aj dvojhlásky. A preto bol Konštantín Filozof prinútený vymyslieť pre slovanský jazyk vhodné písmo – hlaholiku, ktoré malo až 38 písmen. Tam bolo vidieť, akým dokonalým znalcom slovanského jazyka bol Konštantín. Starší z dvoch bratov Metod bol pôvodne vojakom a právnikom, skôr než sa stal kňazom a arcibiskupom, a ten napísal aj právnický spis Nomokánon, totiž cirkevné právo tej doby pre Veľkú Moravu a okrem toho ako bývalý právnik pripravil aj trestný zákonník pre Slovenov a Slovenky Zakon sudnyj ľjudem, podľa ktorého sa museli všetci riadiť. V kostoloch kňazi kázali jazykom zrozumiteľným nášmu ľudu. Obaja vierozvestci mali odvahu predbehnúť v cirkvi dobu o tisíc sto rokov, lebo bohoslužobná liturgia počas omší sa v západnej cirkvi až do roku 1965 vykonávala výlučne po latinsky. A znova hovorí mních Chrabr, že Boh sa zmiloval nad slovenským národom a poslal mu Konštantína a Metoda. Chceme sa preto pri pamiatke Konštantínovej smrti zamyslieť aj nad národnobuditeľským a nad civilizačným významom pôsobenia dvoch bratov v dejinách slovenského národa. Nie náhodou Jozef Miloslav Hurban, ktorý mal deväť detí, dal svojim synom meno jednému Konštantin Hurban a ďalšiemu synovi dal meno Cyril Metod Hurban. To bolo Hurbanovo ocenenie, čo títo dvaja velikáni znamenali v dejinách slovenského národa. Ešte aj pápež Štefan V. v liste zo septembra 885 písal Svätoplukovi o našich otcoch ako Slovenoch, čo majú svojho kráľa vo Svätoplukovi. Len počujme: Svätoplukovi, kráľovi (pápež výslovne použil o Svätoplukovi latinské slovo rex, kráľ) Slovenov. Preto nám patrí vďačne myslieť na Cyrila a Metoda, že nám pomohli voviesť náš slovenský a popri tom aj moravský národ do rodiny ostatných vzdelaných a rozhľadených európskych národov. Aj preto voláme s úctou: Vječnaja vám pamjať.

Prof. Igor Kišš

(Prednáška na zasadnutí
Ekumenickej rady cirkví v SR v Bratislave 18. 3. 2013)
redakčně kráceno

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

22-23/2013

17. července 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
14. srpna 2013

Z obsahu

* *O zbytečnosti Boží*
* *Druhý omyl*
* *Opora*

Poselství k 8. neděli po sv. Trojici

Dvě vlákna

Jan 9,1–7

Pro práci v uhelném hlubinném dole je třeba mít doširoka otevřené oči a speciální elektrickou svítilnu. Její žárovka má dvě vlákna. V případě, že se hlavní vlákno spálí, musí horník okamžitě vyfárat nahoru. Náhradní vlákno ho chrání, aby viděl v nebezpečí požáru, výbuchu nebo otřesu a mohl bezpečně utéct.

Na náhradním vlákně závisí jeho život, jinak zůstane v absolutní tmě sám a odkázaný na druhé.

Kolik lidí dnes, ač vidí, chodí v temnotě tohoto světa a směřuje do absolutní tmy.

Ježíš nám nabízí dvě vlákna pomyslné žárovky a umožňuje otevřít oči. Hlavní vlákno svítí pro dnešek, pro nový kvalitní život, a náhradní vlákno věčného světla pro nekonečnou nádhernou budoucnost.

Pane Ježíši, prosím, udělej zázrak a otevři mé oči pro dnešek i věčnost a také prosím o tvé světlo pro můj život.

Melkus Ladislav,
kazatel Církve bratrské

Dva omyly

První je dvojí předurčení. Podle tohoto učení, jemuž aspoň částečně podlehli i reformátoři církve Kalvín a Zwingli, Bůh vyvolil některé lidi od počátku světa k věčnému životu a druhé určil k věčnému zatracení. Těch prvních bude jen určitý počet, těch druhých nespočetné množství- massa perditionis- masa určená ke zničení.

Toto nepravé učení se opírá o skutečnost, že Bůh si vyvolil Izraele, aby mu byl jediným lidem smlouvy a zjevení. Starý zákon opakovaně klade důraz na skutečnost, že ze všech národů Bůh si vyvolil jen tento jediný: „pouze k vám jsem se znal ze všech čeledí země“ (Am 3,2). Tak promlouvá Boží královská suverenita. Bůh to nemusel učinit, naopak mohl tento lid zavrhnout a pak by se vyvolení otevřelo jiným národům: Nemocí a otevřenou ránou stihne Hospodin Izraele. Dokud nevyznají svou vinu a nezačnou jej hledat, nevrátí se k nim, k svému místu, odkud jim žehnával (Ozeáš 5,12 nn). Bůh však ve vyvolení Izraele dokazuje svou absolutní svobodu. Ale jak už bylo řečeno, tento Boží pakt zahrnuje v sobě poslušnost Izraele. Tímto zjištěním padá falešné učení, že těch vyvolených je jen určitý počet a nemůže být jinak. Může být jinak, jestliže Izrael nebude poslouchat.

Falešnost učení „určitého počtu“ je zřetelnější, jakmile se obrátíme k Novému zákonu, kde je vyvolení jediného Izraele převedeno na jediného Božího syna, Ježíše Krista. Boží milost ve své absolutní svobodě je lokalizována v Ježíši Kristu, je v něm přítomná. Je otevřená a nabídnutá všem lidem, bude však využita jen těmi, kteří uvěří. Nenajdete v Novém zákoně stránku, kde by to bylo jinak: jen víra má klíč ke všem Božím milostem. Je tedy tato milost otevřena všem, kdo věří, a pokud věří, má odpuštění všech svých vin. Ten, koho tato volba nezajímá a nechce být pojat za člena věřící církve, nebude přijat. Kdo tu volbu přijme a uvěří, je vyvolen. Kdo o to nestojí, zůstane sám. Uvěřit v Ježíše Krista je totéž jako být vyvolen. Kdo nevěří, nebude vyvolen. Obojí je realita, kterou si lidé zvolí. Neexistuje tedy žádný počet vyvolených či zatracených, o našem osudu rozhoduje jediné: naše víra nebo naše nevěra.

Vyvolení je totéž co víra. Trápit se nad tím, zda jsem vyvolen nebo ne,

Dokončení na str. 2

Exulant po dvaceti letech

Před dvaceti lety byly položeny základy občanského sdružení Exulant. K připomenutí této skutečnosti uspořádalo sdružení ve spolupráci s ČCE a BJB dne 8. června letošního roku sjezd k poctě českých a moravských exulantů pro víru a k 400. výročí tisku jednodílky Bible kralické roku 1613. Hlavním tématem byla „Bible v životě církve“ s mottem „Národ náš nepochybně zanikne, neobrátí-li se opět k Hospodinu a jeho Písmu,“ jehož autorem je Jan Karafiát. Místem jednání byl evangelický kostel U Salvátora a Aula ČVUT v Praze – Betlémská kaple.

Sjezd zahájil předseda o. s. Jan Bistranin vzpomínkou na osobnosti, co stály u zrodu novodobé organizace sdružující potomky náboženského exilu: Pavel Smetana, Karel Matějka, Vlastimil Pospíšil, Miroslav Veselovský. Připomenul cíle

Dokončení na str. 2

Aktualita

K výročí popravy 27 představitelů stavovského odboje

Tradiční shromáždění k výročí popravy 27 představitelů stavovského odboje se konalo 21. června na Staroměstském náměstí. Začalo jako obvykle v chrámu sv. Mikuláše přednáškou - tentokrát PhDr. Luboše Sršně z Národního muzea, který uvedl podrobnou vědeckou studii tzv. mariánského sloupu zbořeného 3. listopadu 1918. Jeho přednášku vhodně doplnilo vystoupení evangelického duchovního Jana Duse, který upozornil na tu část přednášky, kde dr. L. Sršeň přesně popsal výzdobu sloupu. Vysvětlil totiž, že postavy ďáblů představovaly “kacíře”, s nimiž Panna Marie bojovala. A těmi kacíři nebyl nikdo jiný než protestanti. Přednáška byla doplněna koncertem pěveckého sboru Církve československé husitské Resonance, který mj. uvedl jednu ze skladeb Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdružic - tedy jednoho z popravených českých šlechticů. Po shromáždění následoval pietní akt u desky se jmény popravených mučedníků a vystoupení politických představitelů - europoslance Jana Zahradila a starosty Městské části Praha 1 Oldřicha Lomeckého. Ti potvrdili, že jak odborná přednáška, tak vystoupení bratra Jana Duse na ně velice zapůsobily, protože oba přislíbili, že se postaví proti obnovení mariánského sloupu. - Vzhledem k probíhajícím politickým událostem se nemohly dostavit ani předsedkyně parlamentu Miroslava Němcová, ani senátorka Daniela Filipiová, která nám ke shromáždění napsala: *Je těžké se neopakovat při každoročním setkání k výročí popravy sedmadvaceti českých pánů, představitelů nejen kulturního života tehdejší doby. Ale pravdou je, že některé věci by se opakovat měly. Naše moderní, myslím polistopadová společnost má tendenci zapomínat, jak cenná svoboda je, jak těžko se po staletí vybojovávala a že stála mnoho lidských životů, a to nejen těch, jejichž památku si vždy 26. června připomínáme. Vždyť za pravdu a svobodu padli i muži a ženy ještě ve dvacátém století. Připomeňme si například Miladu Horákovou, jejíž výročí popravy si připomínáme pár dní po pietním aktu na Staroměstském náměstí.*

Situace, která dnes v České republice je, kdy se k moci plíživě dostávají opět ti, kterým slovo svoboda nic neříká, je, slabě vyjádřeno, znepokojivá. Na významné posty se opět dostávají lidé, kteří se přímo podíleli na době nesvobody, ať již „pouhým“ členstvím v KSČ, nebo přímým vlivem na tehdejší politiku útlaku, jako vysoce postavení činitelé. Je znepokojivé, že většině v Senátu Parlamentu České republiky při volbě ústavních soudců v curriculu vitae nevadí bývalé členství v KSČ, nevadí jim osoba, která byla vojenským prokurátorem, ale jsou proti člověku, který nejen že je profesionálem ve svém oboru a jako ústavní soudce se již osvědčil, ale navíc se na moci minulého režimu nepodílel. Vytýkáno je mu to, že nerozhodoval tak, jak si dnes největší levicová strana v našem Parlamentu spolu s KSČ(M) představuje, že by rozhodovat měl. Je to zcela popření principu práce Ústavního soudu, který má rozhodovat apoliticky a posuzovat stížnosti jen z hlediska ústavnosti a práva, nikoliv politicky.

Byla bych velmi nerada, kdybychom zjistili, že všechny tyto historické oběti boje za pravdu a svobodu byly zbytečné a naplnilo by se heslo, že ten, kdo nezná svou minulost, je nucen ji prožít znovu.

(noe) foto: Martin Voráč

Exulant po dvaceti letech

Dokončení ze str. 1

sdružení i přímou zkušenost mnohých již nežijících reemigrantů s životem v zahraničí a vyjádřil vděčnost za jejich svědectví víry.
Četba úryvku z XIX. kapitoly Kšaftu... J. A. Komenského, v přednesu J. Čápa, připomenula odkaz Jednoty bratrské českému a moravskému národu: „...odkazuji tobě za dědictví knihu Boží, Bibli svatou... vzdělávání našeho otcovského jazyka...“ otevřela téma sjezdu.
Kázání úvodní pobožnosti vypracovala Ewa Jelinek a přednesla J. Wiera Jelinek s odkazem na text Žd 13,14: Neboť nemáme zde města zůstávajícího, ale onoho budoucího hledáme. Kázání emocionální, posílené vlastní mladou zkušeností ztráty domova.
Vědeckou část sjezdu zahájila dr. Edita Štěříková přednáškou „Exulanti a Bible“. Skvělá, perfektní přednáška i přednes, citace z dochovaných archivních dokumentů exulantů. Temno jako odraz biblického ...světlo nohám mým..., kterého se nedostává. A. Jirásek původně exulantský výraz umělecky umocnil. Bible jako vskutku to jediné nejcennější, co mám v držení. Srovnání s katolickou Biblí v exulantském prostředí.
Prof. Petr Pokorný v excelentní přednášce plné srovnání s velkým uznáním porovnával překlady Kralických (jejich možnosti překladů z původních jazyků, obtížnost jejich získání) s překladem ekumenickým. Ilustroval vývoj jazyka i odraz vědeckých poznatků v překladatelství. Význam doslovného a větného, významového, překladu. Zdůraznil následnou interpretaci překladu.
Dr. Ondřej Macek přednesl řeč „Hledání odkazu českých písmáků“ v níž nás provedl od písmáků tajné církve v době protireformace přes exulanty, toleranční dobu až ke kruhu písmáků kolem profesora Starého zákona Slavomila Daňka a k otázce: co dnes?
Dopolední jednání pozdravil kardinál Římskokatolické církve Miloslav Vlk. Reagoval na přednášku své „spolužačky“ z Filozofické fakulty UK dr. E. Štěříkové, zejména na obraz Bible jako zdroje světla.
Umělecký zážitek posluchačům připravil Salvátorský pěvecký sbor se sbormistryní Marií Žárskou. Společné písně doprovázel a na varhany improvizoval hudební skladatel Jan Meisl.
Dopoledne moderoval Dobroslav Stehlík.
Odpolední jednání se přestěhovalo do Auly ČVUT Betlémské kaple. Cestou se účastníci nechali zvěčnit na společné fotografii, stejně jako před dvaceti lety u Šalounova pomníku M. Jana Husa na Staroměstském náměstí. Tentokrát za asistence Městské policie. Odpolední program moderoval Josef Čáp.
Zvonky dobré zprávy, hudební soubor ručních zvonků mladých hudebníků ze sborů v Kateřinicích a Ratiboři, nám vyzvonily Dobrou zprávu a zahájily odpolední, společenské, pokračování sjezdu. Šéfdirigentka J. Wiera Jelinek každou skladbu znamenitě uvedla. Dále byl v Betlémské kapli přednesen dopis M. Jana Husa „Veškerému národu českému“ z 10. června 1415 z vězení v Kostnici.
Jan Bistranin podal obsáhlou zprávu o košaté činnosti o. s. Exulant a vyjádřil naději v další pokračování díla s novými mladými členy. Následovaly pozdravné projevy Joela Rumla, synodního seniora ČCE a předsedy ERC v ČR, Milana Kerna, předsedy Výkonného výboru BJB, seniora pražského seniorátu CB Bronislava Kalety, předsedy Kostnické jednoty Bohumila Kejře, faráře původně exulantské Evangelisch-reformierte bethlehemsgemeinde v Berlíně dr. Bernda Krebse a Jaroslava Kalouska, kazatele českého reformovaného sboru v Peregu Mare (Rumunsko).
Jakkoli pozdravy měly jedno téma, bylo pozoruhodné, jak odlišně jednotliví řečníci téma uchopili, aby se setkali v závěrečném zdůraznění úlohy Bible v životě exulantů i současníků.
Závěrečnou bohoslužbou s kázáním na text J 8,31-36 posloužil čestný předseda Exulanta a emeritní synodní senior ČCE Pavel Smetana a přímluvnou modlitbou Vlastimil Pospíšil.

Závěr patřil písním v podání pěveckého sboru BJB Liberec a Jablonec nad Nisou s dirigentem Pavlem Pospíšilem. Společné písně byly s klavírním doprovodem církevního kantora Ladislava Moravetze a jemu také patřil závěrečný potlesk za klavírní a pěvecký minikoncert.
Poděkování patří všem aktivním účastníkům, zejména Petru Brodskému za logistické zajištění sjezdu a Gerhardu Frey-Reininghausovi za pomoc s berlínskými hosty.
Všechny přednášky, kázání, pozdravy budou uveřejněny v připravovaném sborníku. Možno objednat na adresách pavel.cap@email.cz , exulant@evangnet.cz nebo Občanské sdružení Exulant, Husův dům - Jungmannova 9 , 111 21 Praha 1 - Nové Město.

Josef Čáp

Další informace i na:
www.ceskatelevize.cz/ct24/blogy/231390-tezke-odejit-tezke-se-vratit/

Dva omyly

Dokončení ze str. 1

je neúčelná a zbytečná starost. Svědectví Nového zákona podává nesčetně výroků v tomto smyslu: věř a budeš spasen. Rozumí se ovšem, že jde o víru v Ježíše Krista, jenž nejen svým učením, ale svým utrpením a smrtí dokázal, jak nás miluje. O této lásce víra přemýšlí a cele se na ni spoléhá. Víra je tedy osobní vztah k tomuto Ježíši Kristu, nikoli jakési učení, jemuž by člověk měl jen přisvědčit. To není víra.
Bohužel je třeba říci, že křesťanstvo se zčásti dalo na tuto falešnou cestu, kde nakonec lidé místo aby vyhledali Ježíše Krista, už nemají odvahu, aby zvedli hlavu a uvěřili ve své vyvolení. Nevědí nic. To je prázdné náboženství mnohých, sklízejí, co způsobila i pochybnost teologů o závaznosti Božího zjevení, obsaženého v písmech Starého a Nového zákona. Ve svých dějinách byla církev nejednou postavena před rozhodnutí hledat radu proti nepravdě a lži . (Což se lidé rádi nehoní za žvástem? Oze 5,11). Tento úkol připadl zvláště těm, které Bůh k tomu úkolu ustanovil: „jedny za apoštoly, druhé za proroky a třetí za učitele“ (1 K 12,28).
Věrnost k svatým písmům - k Bibli jim umožnila, aby nad učením o dvojím předurčení v církvi zvítězilo učení evangelia. To vítězství se projevilo také v tom, že ani zastánci učení o dvojím předurčení se neodvážili o něm kázat, ani je učit. Toto učení způsobuje těžkou hlavu některým věřícím, avšak patří do dogmatických knih.

Josef Veselý

Čtyřicet let práce Americké společnosti pro misiologii

Křesťanské církve v USA žijí a pracují v odlišném prostředí od církví evropských. Ve Spojených státech nikdy nebyla žádná „státní církev“ a mezi státem a církvemi byla vždy jasná a nepřekročitelná odluka. Takové prostředí mělo na rozvoj církví nesmírný vliv. Žádná část Kristovy církve neměla a nemá privilegia oproti postavení jiné denominace. Jednotlivé církve, jako obecně prospěšné společnosti, mají jisté daňové úlevy, ale o své finanční zabezpečení se musejí starat samy. Žádná církev nemůže utiskovat druhou a také nemůže být státem zvýhodňovaná. Tento vývoj vypěstoval v amerických církvích silný pocit zodpovědnosti za jednotlivé sbory a celé denominace. Američtí křesťané berou jako samozřejmost, že své sbory štědře finančně podporují a chtějí se podílet na jejich misijní službě směrem ke společnosti ve své zemi i ve světě.
V prostředí amerických církví se vždy pamatovalo na misii. Církve nežily samy pro sebe, ale snažily se oslovit své okolí evangeliem a rozvíjet potřebnou sociální službu. Není divu, že to byly právě Spojené státy, kde se cílevědomě a do hloubky po řadu let studovala misiologie. Vývoj po 2. světové válce ukázal, že je třeba se zaměřit na důkladnou reflexi a prozkoumání biblických základů i forem misijní služby.
V areálu křesťanské univerzity Wheaton College v oblasti Chicaga skončila 23. 6. 2013 čtyřicátá výroční konference Americké společnosti pro misiologii (American Society for Missiology – ASM). Protože jsem se této konference mohl v rámci svého studijního pobytu nečekaně zúčastnit, mohu podat několik informací z pohledu českého hosta. Do Wheatonu se na čtyři dny sjely na dvě stovky teologů misie, kteří působí na různých univerzitách a teologických seminářích v USA. ASM byla založena v roce 1973 a jejím základním úkolem bylo umožnit těmto teologům výměnu pohledů a zkušeností. Do doby vzniku ASM se misiologie objevovala od 19. století na různých teologických fakultách a seminářích spíše okrajově a často byla chápana pouze jako instrukce pro budoucí misionáře. Od roku 1952 působila pouze užší Asociace profesorů misie. ASM si dala za úkol toto změnit a velmi brzy se jí podařilo jasně formulovat a akreditovat misiologii jako samostatný vědecký obor v rámci studia teologie. Při založení ASM hráli důležitou roli známí teologové Ralph D. Winter a Gerald H. Anderson.
Zakladatelé ASM měli jasnou ekumenickou vizi. Byli přesvědčeni, že Společnost pro misiologii musí být vpravdě inklusivně ekumenická od samotného začátku. Ve Spojených státech se jednalo o tři proudy reprezentující křesťanství: římské katolictví, obecný protestantismus a evangelikální proud, přítomný jak v církvích nezávislých, tak v církvích spojených s Národní radou církví a Světovou radou církví.
Na letošní výroční konferenci podala přehledným způsobem vývoj ASM s jednotlivými teologickými důrazy historička misie Dana L. Roberts z Bostonské univerzity. Faktografické písemné zpracování vývoje předal všem účastníkům jeden z nestorů moderní misiologie Wilbert R. Schenk. Ze zmíněných informací vyplynulo, že právě toto vskutku ekumenické společenství všech hlavních křesťanských tradic, dalo dynamiku tomuto celému hnutí. Je jasné, že celé toto misiologické hnutí má jeden společný recenzovaný časopis vycházející pod názvem Missiology: An International Review. Na těchto konferencích je naprosto běžné, že na nich vystavují knihy nakladatelství všech zmíněných křesťanských tradic. Také referáty a diskuse mezi jednotlivými účastníky nepostrádají úctu a vzájemný respekt.
Českému účastníku se na takové konferenci vkrádá do mysli otázka: Proč to tak nemůže být i u nás? Proč u nás misiologie dosud na všech teologických školách nemá své pevné místo? Proč u nás není větší spolupráce právě v rozvíjení misie, která se zabývá vlastním smyslem existence církve na této zemi? Vždyť u nás v Evropě teolog Emil Brunner již před lety trefně napsal, že „tak jako se oheň udržuje hořením, tak církve žijí misií“.
Snad není třeba končit pesimisticky a lámat nad českou situací hůl. Je dobré zmínit, že misiologie se začíná objevovat na různých konferencích teologických i církevních. Před několika lety v Praze z iniciativy korejských bratrů vzniklo Středoevropské centrum misijních studií, které umožňuje výměnu teologických pohledů a praktických zkušeností v celém protestantském spektru, včetně církví svobodných. Toto sdružení vydává časopis Misiologické fórum. Na podzim tohoto roku (14. 10.) připravuje nově založená Komise pro misii a evangelizaci Ekumenické rady církví studijní den. Na tomto studijním dnu má dojít k jakési burze misijních projektů jednotlivých církví. Má to být příležitost dát se inspirovat, povzbudit a společně odkrývat různost a misijní obdarování jednotlivých sborů a církví v České republice. Věřme, že tímto setkáním spolupráce neskončí. Misie se dnes nedá konat jinak než v ekumenickém dialogu všech církevních tradic. Není náhodou, že od doby edinburghské konference v roce 1910 je zřejmé, že misie byla a je i v současnosti motorem skutečného ekumenismu.

Pavel Černý

Český evangelický teolog František Bednář

(nar. 10.7.1884 ve Víru na Mor. – zemř. 11.7.1963 v Praze)

Studoval práva v Praze a teologii ve Vídni, Halle n. S., Erlangen a Edinburghu a působil jako reformovaný kazatel v Semtěši, Kloboukách u Brna a v Praze u Klimenta. 1922 byl povolán na Husovu evangelickou bohosloveckou fakultu, kde byl docentem a 1926 - 1952 profesorem praktické teologie se zaměřením na řešení sociální otázky a církevní právo. Věnoval se i českým církevním dějinám. Zastával odluku církve od státu, která se ovšem neprosadila.
Z jeho literární činnosti jmenujme: Snahy o řešení sociální otázky v novodobém protestantismu (1923), Zmatené lidstvo a protestantismus (1934), Zákony ve věcech náboženských a církevních (1929), Vzájemné vztahy anglických lollardů a husitů (1912), Dějiny evangelického reformovaného sboru v Kloboukách u Brna (1915), Zápas moravských evangelíků o náboženskou svobodu (1931) a Památník Českobratrské církve evangelické (1924). Za 2. světové války a po ní vydal několik českých reformačních spisů. Od 1926 redigoval časopis "Hus" (zal. 1862).
"I duchovní život českého národa jest kaplí Betlémskou, kde evangelium vládlo a kde světlo čistého života zářilo. Kaple zbořena, dle soudu mnohých zničena trvale. A přece osud kamenné kaple Betlémské, kterou možno vzkřísiti k životu, jest napomenutím. Co bylo pevné, trvalé, zůstalo. Z ruin života pobělohorského možno vybudovati nový chrám duchovního Siona." (Památník, 1924)

Bohuslav Vik

400 let Bible kralické - k příloze č. 5

Bratrská tiskárna Mikuláše Klaudiána

Vraťme se zpět v čase o půl tisíciletí. Relativně brzy, asi po třiceti letech od vynálezu knihtisku, byla v Čechách jako první založena tiskárna v Plzni r. 1468 a následně po dalších čtyřiceti letech i v Mladé Boleslavi.
jejímu zakladateli se původně říkalo Belha, nebo Kulha, zřejmě podle tělesné vady (kulhavý = latinsky Claudianus) a pocházel ze Žatce. V Mladé Bole-slavi se objevuje jako lékař asi v roce 1504 a hned si zařizuje Na Karmeli, v domě č. p. 77, ordinaci a lékárnu. Je to dodnes stavba velmi zajímavá. Z průchodní chodby byla vpravo velká tiskařská dílna s dřevěným sloupem uprostřed místnosti, střecha je mansardová. Klaudián uměl německy a měl i dobré latinské vzdělání. Jan Blahoslav se o něm ve svém díle „Gramatika česká" vyjadřuje, že byl „mužem učeným". Na univerzitě ale nebyl a neměl tedy žádný akademický titul. Byl přívržencem a samozřejmě i členem Jednoty bratrské. Nejprve ve městě opravdu působil jen jako lékař, ale my si jej připomeneme v rámci jiné profese.
Mikuláš Klaudián byl a stále je považován právem za jednoho z nejvýznačnějších a nejproslulejších tiskařů své doby. Ukázalo se, že je nejen mužem učeným, ale že má i schopnosti pro podnikání. Roku 1518, kdy tehdejší mladoboleslavská vrchnost Kunrát Krajíř z Krajku obnovil „ouřad konšelský" v počtu dvanácti členů, byl jedním z nich i Mikuláš Klaudián. I z toho vyplývá, že byl ve své době váženým mužem. Nežil rozhodně v klidných časech, které by přály Jednotě bratrské. Roku 1517 byl vydán další královský mandát proti "lotrům kacířským" a král tehdy prohlásil, že neníní Jednotu dál trpět. Pronásledování bratří dostoupilo vrcholu a do konce roku měla být Jednota bratrská zlikvidována docela. A v této situaci se Mikuláš Klaudián rozhodl pro Jednotu pracovat a pomocí knihtisku šířit její myšlenky. V těch časech to byl postoj více než statečný.
Musíme si uvědomit, že až do objevu knihtisku se knihy rozšiřovaly výhradně opisováním, což bylo nejen nákladné, ale také velmi zdlouhavé. Pro širší a nemajetnou veřejnost byly knihy zcela nedostupné. Psát uměli tehdy skoro výhradně jen příslušníci duchovenstva. Mniši v klášterech knihy opisovali na objednávku a příkladně opsání Bible trvalo dva roky i více. Bohatý člověk, který vlastnil dvě nebo tři knihy, už platil za vzdělance. Klaudián ihned odhadl nesmírný dosah objevu knihtisku pro šíření informací. Jako člen Jednoty bratrské věděl, jaký obrovský význam by měly knihy pro popularizaci této víry.
Seznámil se s významným tiskařem v Norimberku Hieronýmem Höltzlem a brzy u něj začal pracovat jako korektor bratrských knih. Od roku 1507 řídil v Norimberku tisk českého vydání bratrské Apologie a později i vydání latinského, se kterým byl vyslán roku 1511 Jednotou, jmenovitě biskupem Lukášem Pražským, do Antverp k Erasmu Rotterdamskému, aby ten k dílu napsal posudek. Na cestu se vydal s jedním výtiskem latinského překladu a společníka mu dělal bratr Vavřinec Votický. Některé české knihy v té době vznikaly v zahraničních tiskárnách ať už z důvodů náboženských nebo politických, ale zejména technických. Některé tyto tiskárny byly lépe vybavené a byly schopné vytisknout zadané dílo kvalitněji. Od půjčování dřevorytů a nákupu matric i tiskárenských ozdob a pomůcek se přecházelo k dalším formám tiskařské a vydavatelské spolupráce. Tiskaři si mezi sebou vyměňovali a kupovali štočky, které byly velmi vzácné. Höltzl tiskl knihy náboženské, školní, filosofickou i klasickou literaturu, a sice německy, latinsky i česky. Neohlížel se ani na náboženské zaměření, to znamená, že tiskl knihy katolické, luteránské i českobratrské přesto, že se proto dostával často do konfliktu s městskou norimberskou radou.
První kniha, která Klaudiánovi v rámci této spolupráce u Höltzla vyšla, byla roku 1507 „Konfesí bratrská". Lékařskou praxí získal Klaudián slušné jmění, a proto zde mohl roku 1517 vydat vlastním nákladem i český herbář od významného litomyšlského lékaře Jana Černého, bratra boleslavského biskupa Lukáše Pražského, s názvem „Knieha lekarska, kteráž slove herbarz aneb zelinarz", vyzdobený více než čtyřmi sty dřevořezeb. Polovinu titulní strany zabírá dřevoryt zpodobňující dva muže, jednoho v taláru a biretu, který drží v levé ruce ve výši očí baňku s močí, atribut středověkého lékaře, druhý muž je v plášti s kožešinovým límcem a v klobouku, oba mají svatozáře, zřejmě jde o patrony lékařů a lékárníků Kosmu a Damiána. Na dalším listě je vydavatelova předmluva: *„Ke cti a chvále všemohúcemu Bohu, já Mikuláš Klaudián, lékař boleslavský, vzal sem před se práci tuto, nelituje nákladu znamenitého, kudy bych lidem a zvláště jazyku českému mohl službu učiniti, aby lidé zdraví skrze čítání kněh těchto k potěšení a nemocní a neduživí ne k malému užitku docházeti mohli…A slovutnému muži Jeronymovi Höltzlovi, měštěnínu města Norimberku, k vytištění dal sem ten pátek před sv. Havlem, 9. října léta 1517."*
Pod touto předmluvou je Klaudiánův vydavatelský znak – ověnčený štít, v jeho poli je šikmo postavena ostrev se dvěma růžičkami a iniciálami NC (Nikolaus Claudianus). Celý herbář byl vytištěn v době od 9. října do 19. prosince 1517, tj. v jedenasedmdesáti dnech a končí slovy: *"Buď Bohu Chwala, dokonano sstiastnie tu sobothu przed Swatym Tomassem Aposstolem Božiem. Letha od narozenie Syna Božieho Tisicieho pieti Steho Sedmnasteho."*
V té době už měl v Boleslavi zařízenou tiskárnu, vlastně jednu z prvních tiskáren v našich zemích, a od roku 1518 už se jí věnoval naplno. Byla na svou dobu dobře vybavená a výkonná, ale jediné, co ještě nebyl schopen tisknout, byly obrázky. V pozdějších letech, kdy herbář posuzoval dr. Tadeáš Hájek z Hájku, uvedl, že Klaudián chyboval „připisovav jednu zobrazenou bylinu mnoha jiným, jako by jedna bylina byly, an sobě znamenitě rozdílné i v moci odporné jsou." Je jasné, že pro Klaudiána měly přednost obrázky, ale to se týkalo skoro všech prvotiskových herbářů. Už první rok vyšlo v boleslavské tiskárně sedm knih, další rok už dvacet jedna. Nejpilnějším dodavatelem děl k tisku byl tehdejší biskup Jednoty Lukáš Pražský (přisuzuje se mu až 150 knih). Úplně prvním Klaudiánem vydaným dílem bylo šest listů „Předmluvy z spisu latinského vyložené, co nyní v městě Římě o Turcích na obecním sněmu jednáno bylo" v roce 1518, což byl upravený překlad německé předlohy z roku 1480 o organizování války proti Turkům. Další knihy vydané v tom roce byly překlady: „Kniha, která slove Pastýř, nebo Ermáš" (spis Hermasův ze druhého století), „O pravé poctě Boží, (od Firmiana Lactantia ze čtvrtého století) a dál vyšel „Nový zákon" s předmluvou bratrského biskupa Lukáše Pražského. Kromě jiných tu byla vytištěna Lukášova kniha "Zpráva člověku věrnému pracujícímu k smrti", další tisky vyšly roku 1518 „Řeči prorocké", „O pravé poctě boží", a „Spis dostičinící z víry, kterýž latinskou řečí Apologia se zove". Roku 1519 byl v boleslavské tiskárně vytištěn kancionál „Kniha zpěvúv, chval božských" a překlad spisu Eucharia Roesslina "Zpráva a naučenie ženám těhotným a bábám pupkořezným netoliko prospěšná, ale také potřebná." Byla to první česká porodnická kniha.
Ale rozhodně nejvýznačnějším činem Mikuláše Klaudiána bylo vydání první tištěné mapy Čech v roce 1518. Ta znamenala přelom v dějinách české kartografie, znalci tvrdí, že se zcela vyrovnala jiným soudobým mapám, mnohdy je i překonala. Pro tuto mapu dal Klaudián vyrobit dřevěné tiskařské desky a mapa se tiskla v dílně Hieronýma Höltzla. Byla pravděpodobně hotová už roku 1516, protože následujícího roku, 11. ledna 1517, byla odevzdána norimberské městské radě k posouzení a byla shledána nezávadnou. Klaudián byl v Norimberku přezdívaný „kulhavý pikhart", byl podezřelý a sledovaný. Mapa měla být pravděpodobně původně cestovní a to i zdůvodňuje její obrácenou orientaci, tj. severem (jak se dříve říkalo půlnoční stranou) dolů. Bylo to výhodné při používání kompasu a kapesních slunečních hodin.Vlastní mapa Čech tvoří však jen třetinu celého listu, je k ní připojena ještě dvojnásob velká část s biblickými texty a politickými vyobrazeními, takže se pro svou rozměrnost k cestování zase tak moc nehodila.. Je to tak zvaná mapa „stromečková". Lesy i hory jsou zde znázorněny stromovým porostem. Vysoké hory vysokými stromy, nízké nízkými a je ilustrovaná. Celkově je na mapě zachyceno 280 obydlených měst a městeček a 131 hradů, zámků a tvrzí.
Kromě kartografického významu má mapa i velký historický význam, protože zobrazuje do jisté míry i společenskou a politickou situaci v tehdejším Českém království. Docela nahoře sedí na trůně český a uherský král Ludvík Jagellonský s knihou v pravé a mečem v levé ruce, vedle něj je s obou stran umístěno osm erbů zemí, kterým vládl. Pod ním jsou váhy spravedlnosti a pod nimi šest stupňů tehdejších druhů soudů. U vah jsou čtyři nápisy: Povýšenost, Zuřivost, Milosrdenství a Rovnost. Následuje heraldická část, kde jsou erby jak všech tehdejších významných šlechtických rodů, tak významných královských úředníků a soudců, ale i symboly tří tehdejších významných měst – Kutné Hory, Starého Města Pražského a Žatce. Kolem jsou obrázky a texty z Bible. Citáty sice pocházejí z Bible, ale jsou částečně upravené v duchu myšlenek a víry Jednoty bratrské. V dolní části vlevo je letopočet 1518, protože v tom roce byla mapa dokončena, a dva erby, z nichž jeden je Klaudiánův (NC - Nicolaus Claudianus) a druhý s iniciálou VK patří patrně Klaudiánovu pomocníkovi a přísežnému konšelovi v Mladé Boleslavi Vaňkovi Kovářovi.
Do dnešní doby se zachoval pouze jeden originální výtisk mapy a ten je uložen ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích. Její kopii je možné vidět v Městské galerii v Templu v Mladé Boleslavi. Klaudiánova mapa byla ve své době v Evropě unikát. Čechy byly první ze středoevropských zemí, které dostaly samostatný tištěný mapový obraz.
V roce 1521 odcestoval Klaudián z neznámých důvodů do Lipska, kde řádila v té době morová epidemie, a tam se nakazil. 28. srpna 1521 sepsal svou závěť a tentýž rok zemřel. Jeho poslední vůle je zdrojem zajímavých informací, týkajících se jak jeho rodinného života, tak i majetkových poměrů. Vyplývá z ní, že měl značné movité i nemovité jmění, byl ženatý a měl tři děti. V poslední vůli odkázal své ženě Markétě, synovi Janovi a dvěma dcerám dost velký majetek. Jan, který byl lékař, měl kromě finančního podílu dostat všechny lékařské knihy, mezi nimi i 300 dosud neprodaných výtisků „Herbáře". Duchovní knihy odkázal boleslavským bratřím, kromě Bible, kterou dal darem turnovskému písaři bratru Janovi. Léky, „které jsou v jarmaře, kdež jich jest nejméně za sto zlatých," odkázal své ženě „mimo dryák Alexandrijský" určený pro boleslavskou paní Johanku z Krajku. Ale „prachy a džbánky benátské s lékařstvím", které byly uložené v komoře, věnoval paní Veronice, manželce pana Kunráta Krajíře z Krajku. Tato poslední vůle byla zanesena do boleslavských knih dědických 24. listopadu 1522. Mikuláš Klaudián prožil plodný život, uplatnil se jako lékař, lékárník, korektor, nakladatel a tiskař, kromě toho ještě spravoval hospodářství bratrského sboru a působil i ve finanční správě města.
Boleslavskou tiskárnu po jeho smrti převzal Jiřík Štyrsa, který byl Klaudiánovým pomocníkem, o kterém Jan Blahoslav napsal, že to byl „muž výtečného nadání a přebohaté básnické žíly, jak dosvědčují jeho písně mistrovsky složené". Ještě za Klaudiánova života vyšlo Lukášovo „Spasení, o mnohém a rozličném pokušení", v roce 1522 vyšly další Lukášovy spisy „Spis dosti činící tomu, proč při přijímání svátostem závazkové dějí se", „O původu i o pravdě kněžství trojího", roku 1523 pak „O dvojím přijímání těla a krve Páně", „Otázky, trojí, O moci světla, O pokání, O manželství". Spis „O spravedlnosti" byl vydán v roce 1524. Lukáš Pražský v zájmu Jednoty bratrské nepřetržitě psal. Jeho díla vznikala především jako obhajoba bratrské víry. V roce 1527 napsal ještě spis „O původu Jednoty bratrské". Zemřel 11. prosince 1528 a pohřben byl na Karmeli.
Dílko Lukáše Pražského „Knížka modliteb kněžských" vyšlo rovněž ještě za Klaudiánova života, ale „Zprávy kněžské" už byly vytištěny Štyrsou. Jiřík Štyrsa tiskl nejprve vlastním nákladem, ale později, protože tiskárna moc nevynášela, i nákladem Jednoty bratrské. Nakonec se ale stejně zadlužil a byl nucen se přestěhovat roku 1523 i s tiskárnou z Karmele na podolecké předměstí do svého domu. Když se jeho finanční poměry zlepšily, vrátil se roku 1525 opět na Karmel a pokračoval v tradici mladoboleslavských tisků, velmi dbal na úpravu knih a měl i sám literární nadání. Devět jeho písní bylo přijato i do bratrského „Šamotulského kancionálu". Měl velký cit pro český jazyk. Věnoval dostatek místa úvodním zdobným iniciálám a jeho tisky měly obvykle jeho značku, která se v různých knihách lišila, ale vždy do ní byla zakomponována písmena GS, nebo jen G (Georgius). Po celou dobu existence tiskárny z ní vycházela díla špičkové úrovně.
Protože bratři vyznávali názor, že každému má být zprostředkovávána víra v jeho národním jazyce, vydal Štyrsa v karmelské tiskárně roku 1531 pro lanškrounské a fulnecké příznivce Jednoty zpěvník v němčině. Ve Štyrsových tiscích je uváděno jako místo vydání nejprve „Boleslav Mladý nad Jizerou", později „na Podolci" a v dalších letech po návratu na Karmel „v domě na Karmeli". Roku 1531 vytiskl „Kancionál" a to byl jeho poslední tisk. Štyrsa už byl velmi nemocný a s tiskařstvím skončil v roce 1534, zemřel roku 1536. Všechny knihy těchto dvou tiskařů, Klaudiána a Štyrsy, jsou počítány mezi české inkunábule, přestože vznikly až po roce 1500. Třetím vydavatelem ve zdejší tiskárně byl kněz, bratrský kazatel Jindřich Šturm. Jeho dva tisky „Počtu vydání" a „Zpráva bratří starších" jsou označeny „in monte Karmeli". Šturm byl poslední z boleslavských tiskařů a z boleslavské tiskárny se mnoho tisků bohužel nezachovalo. Definitivně uzavřena byla v roce 1547.

Bedřiška Jonášová

Klaudiánova mapa Království českého z roku 1518

Nebeská setba v Litoměřicích

V litoměřickém barokním kostele Zvěstování Panny Marie představil všestranný výtvarník a člen Umělecké besedy Aleš Lamr nedávno vytvořené obrazy a objekty.

Původně jezuitský kostel posloužil během staleté historie nejen duchovním účelům. Po založení v roce 1701 se v něm jezuité usídlili jen krátce; josefínská doba ho proměnila na pivovarský sklad. V roce 1818 byl kostel znovu vysvěcen pro jezuitský bohoslovecký seminář, který tu své útočiště ztratil v roce 1950. Odsvěcený kostel se postupně stal početní stanicí ČSD, depozitářem někdejší Státní galerie výtvarného umění či okresním archivem. V roce 1992 se vrátil do působnosti nyní již Severočeské galerie výtvarného umění, která ho využívá k výtvarným výstavám a nápaditým projektům.

Aleš Lamr nazval vystavenou kolekci rozměrných malířských pláten Nebeskou setbou. Při vstupu do kostela zaujme návštěvníka nápadná elipsovitá malba umístěná nad hlavním oltářem. Obraz hýří veselými barvami, které se v barokním duchu čile vznášejí vzhůru a evokují radost ze stvoření. Malířova plátna doslova „pocákaná“ jiskřivými akrylovými barvami se dotýkají vážných sakrálních témat (Kříž, Křížová cesta), a přece se v jejich výrazu setkáváme se zanícenou radostí tušící, že smrt není posledním dějstvím života. Vedle malby téměř hymnicky oslavující kosmos nalézají se tu plátna hovořící apokalyptickým jazykem: Šelma vystupující z moře, Ohnivé jezero, Začátek konce. V ostrosti a jasnosti barev, v jejich občas potemnělé energii a všudypřítomné razantnosti pociťujeme cosi mrazivého a varujícího, co divákovi zpřítomňuje apokalyptické náměty. Jsme spolu s těmito obrazy přítomni na jednom břehu života, zatímco myšlenky, které v nás vyvolávají, přenášejí nás na jeho druhý břeh.

Malíř během vernisáže vlastníma rukama uchopil a rozpohyboval rozměrné obrazy. Táhlým, kyvadlovým pohybem pláten okrášlil hudební doprovod a žalmický zpěv skupiny Oboroh. Se slovy „umění se musí hýbat“ roztančil hlavní chrámovou loď a zavedl přítomné diváky do rozkolísaného prostoru chrámu, aby se v něm tím spíše pokusili nalézt místo ke spočinutí.

V Lamrově proměnlivé umělecké cestě od ironizující grotesky až k duchovním tématům zůstávají zachovány základní atributy jeho výtvarného projevu: smysl pro barvu, expresivita výrazu či prostá radost ze hry i života samotného. Jeho umění se však zároveň ubírá stále kupředu – řečeno slovy z výstavního katalogu: „Člověk roste jenom tím, že dojde na konec jednoho a začne něco jiného…“. Proto si také může odskočit k hravosti a jemné ironii vystavených objektů, upletených či sestavených z polychromovaného kovu. Cesta do Litoměřic se tak může stát i nevšední cestou za uměním Aleše Lamra.

Pavel Holeka

Foto z výstavy, která potrvá do 4. srpna, Hana Slavíčková

Inzerce

Farní sbor ČCE v Brně I nabízí místo 2. faráře/farářky sboru s nástupem služby od 1.9.2015. V případě vašeho zájmu prosíme o písemnou odpověď do 20.9.2013 na adresu sboru.

Milí bratři a sestry,

obracíme se na Vás s nabídkou navázání spolupráce a partnerství mezi Vámi a Diakonií ČCE – střediskem na Vsetíně. Jsme sociální nezisková organizace, působící na Valašsku, v nejvýchodnější části republiky. Staráme se o sociálně potřebné rodiny s dětmi a mládež a seniory v celém spektru poskytovaných služeb.

Možná jste křesťanským společenstvím, které má rozvinutou svoji sociální práci. Možná však - přes vědomí její potřebnosti – se vašemu společenství nedostává potenciálu k jejímu naplňování. Nebo svého partnera, jehož práci vidíte jako smysluplnou, teprve hledáte.

K Vám konkrétně směřuje naše nabídka partnerství: nabízíme Vám touto cestou možnost aktivně se zapojit v konkrétní pomoci bližnímu, podpořit službu postavenou na křesťanských principech a v podstatě podpořit Valašsko jako takové. Vaše finanční podpora nám umožní zajišťovat provoz námi provozovaných sociálních služeb a my se staneme Vaší prodlouženou rukou lidem, kteří ji potřebují. Společně tak budeme naplňovat velké přikázání lásky našeho Pána Ježíše Krista.

Budeme vděční, když nás, v případě zájmu o partnerství, budete kontaktovat (Marta Vodáková, 734766350, vodakova.vsetin@diakonie.cz)

Více o nás na www.diakonievsetin.cz

Staršovstvo FS ČCE v Táboře hledá kandidátku na místo ředitelky Církevní mateřské školy v Táboře s nástupem od 26. 8. 2013.
Přihlášky zasílejte na adresu: FS ČCE, Bílkova 963, 39002 Tábor nebo elektronicky na adresu: zdebene@seznam.cz do 9. 8. 2013

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezpl. infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát západočeský

Českobratrská církev evangelická

Aš – Ne 9.30 h
Husovo nám. 3, f. Pavel Kučera
Černošín – Ne 10 h (a c e) 14.30 h (b d)
Husova 249, f. Jiří Marván.
Dolní Bělá – Ne 14 h
Nový obvod 137, a f. J. Kadlecová
Domažlice – Ne 9 h
Tyršova 690, f. Petr Grendel
Horní Slavkov – Ne 11 h
Dolní příkopy, a f. Radek Matuška
Cheb – Ne 10.15 h
ul. 26. dubna 529/5, f. Pavel Hejzlar
Chodov u Karl. Varů – Ne 9.15 h
Dukelských hrdinů 281, f. Radek Matuška
Chrást u Plzně – Ne 9.30 h
Železniční 477, f. Karel Šimr
Karlovy Vary – Ne 9.15 h
Zahradní 898/33, j. Pavel Klimeš, a f. Radek Matuška
Kdyně na Šumavě – Ne 9 h
Dělnická 359, f. Daniela Zapletalová Grollová
Kralovice – Ne 9 h
Žatecká 480, f. Jana Kadlecová
Mariánské Lázně – Ne 10 h
Lidická 189/16, f. Daniel Matouš
Merklín u Přeštic – Ne 9 h
Husova 201, a f. Jan Satke
Nejdek – Ne 9 h
Husova 525, f. Bob Helekia Ogola
Ostrov – Ne 10 h
Jáchymovská 170
Plzeň- Korandův sbor – Ne 9.30 h
Anglické nábř. 13, f. Miroslav Hamari, f. Helena Hamariová
Plzeň-Západní sbor – Ne 9 h
Němejcova 1722/2, a f. Helena Hamariová, j. Ondřej Pellar
Podbořany – Ne 11.05 h (a c)
Politických vězňů 300, f. Jana Kadlecová
Přeštice – Ne 9 h
Rebcova 557, f. Jan Satke
Rokycany – Ne 9.30 h
Jiráskova 481/II, f. Leonardo Teca
Sokolov – Ne 10.30 h
Nábřeží Petra Bezruče 501/7, j. Pavel Knorek, a f. Pavel Kučera
Stříbro – Ne 10 h (a c d e), 16 h (b)
Masarykovo nám. 15, a f. Daniel Matouš
Teplá – Ne 9.30 h
Máchova 357, j. Renata Šilarová, a f. Daniel Matouš

Církev bratrská

Karlovy Vary – Ne 9.30 h
Bulharská 2061/29A, k. Tomáš Holubec
Kladno – Ne 10 h
Víta Nejedlého 1503, k. Daniel Kaleta
Klatovy – Ne 9.30 h
Masarykova 367/III, k. David Kašper
Plzeň – Ne 9.30 h
Doudlevecká 31, k. Zdenek Šplíchal
Rakovník – Ne 9.30 h
Vysoká 195, k. Jiří Bort

Evangelická církev metodistická

Plzeň I-Lochotín - Ne 9.30 h
Bolevecká náves 2, f. Zdeněk Eberle
Plzeň 3 - Ne 9 h
Husova 14, f. Filip Jandovský
Tachov – Ne 10 h
náměstí Republiky 70, I. patro, Bc. Milan Mrázek

Bratrská jednota baptistů

Aš – Ne 9 h
Bratrská 2960/40, k. Alois Boháček
Cheb I. – Ne 9 h
Libušina 4, k. David Sláma
Cheb II. – Ne 9.30 h
Společenské centrum Vinice, Mánesova 7
Karlovy Vary – Ne 9.30 h
Závodu míru 112, k. Nicolae Lica
Kraslice – Ne 10 h
Fučíkova 1639, k. Tomáš Pacovský
Sokolov – Ne 9.15 h
Brněnská 486, k. Michal Jílek, k. Antonín Srb
Teplá – Ne 9 h
Havlíčkova 42, k. Jaroslav Pospíšil

ET

Příloha 5

22 – 23/2013

vychází: 17. července 2013

400 let Bible kralické I. část

Bible a její překládání v Jednotě bratrské

Vztah k Bibli

Bratří v Jednotě bratrské brali velice vážně naléhavost Božího slova. Už ve svém formování Jednota bratrská vyjádřila ústy i perem předního svého formovatele Bratra Řehoře, že chce „dosti míti na svatém čtení" (evangeliu) a že se bude spravovat Božím zákonem. Ponejvíce byli Bratří osloveni Ježíšovým kázáním na hoře (Mt 5-7), jehož jádro a zároveň návod k praktickému životu viděli v osmeru blahoslavenství. Ve smyslu už apoštolské interpretace přístupu k Písmu, totiž že Starý zákon nutno užívat ve světle Nového zákona, a pod vlivem Chelčického důrazu na „boj duchovní" podle Ef 6 jako protikladu ke starozákonním válkám, Bratří v počáteční generaci jaksi upozaďovali Starý zákon a jako by si na první pohled stačili se zákonem Novým (12 desítek let nevydávají celou Bibli – až do početí velikého díla kralického). Přední orientace na Nový zákon dala výraz i názvu společenství Bratří na základě oslovenosti evangeliem: Bratří Zákona Kristova. Nicméně Starý zákon nebyl odmítán, zvláště kladně byly přijímány knihy vyučující, hlavně Žalmy a Kazatel, odmítnuty nebyly ani apokryfy. Nedá se tím, pravda, říci, že se už tenkrát mezi Bratřími nenašli lidé zvláště „horliví" (která doba je nemá?) a pravdu prý vlastnící a střežící, takže mohl být odmítnut B. Vavřinec Krasonický, když při kázání uvedl řeč prorockou, a ostře napomenut: „I co smíš mluviti? I co nám do Židů? Však my máme Nový zákon a ne Starý!"

Od počátku se Bratří hlásili k autoritě Písma, které se stalo prvním a předním pramenem jejich bohosloví. Vyposlechli z něho Kristův nárok na celého člověka, celý život měřený Boží vůlí, a přijali Písmo jako svědectví o Božím spasitelném jednání pro člověka v Ježíši Kristu. Vyznávali, že Písmo mluví především v církvi, ve společenství (proto také v 16. století při překladu Kralické bible tolik dbali na rytmičnost a jasnost textu, aby byl dobře „slyšen"); stejně však v prvních krocích mladé Jednoty při hledání dobrého kněze a při ustavování a ohledávání vlastních řádů nově se tvořícího společenství jim zkušenost napověděla, že Písmo mluví zároveň jako protějšek církve, že církev nutně musí být Písmem měřena. Říká i později Matěj Červenka, že se Bratří naučili rozumět Písmu jako neodmyslitelnému, výchozímu, i když toliko služebnému základu svého vyznavačského života.

Boží slovo pro ně bylo nutností. Víme-li, že se Jednoty bratrská formovala z vyznavačských hloučků důsledných křesťanů, je zřejmé, že znalost Písma u nich byla na vysoké úrovni (podobně jako víme o znalosti Bible i v lidových vrstvách husitského hnutí). Jaké biblické texty, jakou Bibli však měli v rukou?

Je nesporné, že důležité oddíly byly zaznamenávány pamětí a rozšiřovány opisováním. Opisováním – tehdy jediným způsobem před vynálezem knihtisku – byly pořizovány i celé Bible. Pro jejich nákladnost však nemůžeme předpokládat masové rozšíření celých Biblí. Otázkou zůstává, jaké texty mohli mít Bratří v rukou k užívání. První recenze české Bible (jak to nazval Dobrovský) je svod dosavadních překladů asi z 80. let 14. století. Tato Bible byla na rozhraní 14. a 15. století pilně opisována. Druhou recenzi podle F. M. Bartoše provedl Jan Hus přezkoumáním a opravou textu. Autorem třetí je Martin Lupáč. Pro vzájemné sympatie tohoto husitského bohoslovce a Bratří se dá předpokládat, že jeho revize biblického textu byla v Jednotě zvláště vítána. Čtvrtou revizí je vlastně nejstarší tištěný biblický text český – Nový zákon z r. 1475. Snazší dostupnost nastávajících tisků (Pražská bible 1488, Kutnohorská 1489, tzv. Benátská 1506) zřejmě také ovlivnila jejich používání v Jednotě bratrské. Všechny tyto překlady - ale i následující až do práce Kralických – jsou pořizovány vesměs z latinské Vulgaty (některé „výjimky potvrzují pravidlo").

Překlady před Kralickou

Protože se však zmíněné tištěné Bible nedrží doslovného překladu z latinské předlohy a český text je modernizován, nad čímž se pozastavuje vůdčí osobnost Jednoty B. Lukáš, je Jednota vlastně vyprovokována k vlastnímu vydání Nového zákona, 1518 a 1525. Oba Nové zákony vyšly v sídle Lukáše v Mladé Boleslavi ve vlastní bratrské tiskárně, jejímž správcem pro tisk 1518 byl Mikuláš Klaudián, pro tisk 1525 J. Štyrsa. Původcem obou vydání je patrně B. Lukáš sám. Je pozoruhodné, že jeho bystrý a pronikavý duch, který vymanil Jednotu z ústrannosti a zabránil jejímu skluzu do sektářského záslužnictví, zůstal v otázce biblického textu konzervativní v přecenění Vulgaty, netuše, jak byl její text porušen během staletého opisování. Vyžaduje doslovný překlad, ne podle smyslu, proti modernější gramatice drží staročeské archaismy, čímž je český jazyk jakoby oblečen do tuhého krunýře. Znovu a ostřeji je vyjádřena kritika ve vydání 1525 spolu s odmítavým postojem ke snahám překládat biblické texty z původních jazyků, a proto se znění Nového zákona 1525 ještě více přimyká znění latinské předlohy. (Ještě Blahoslavovi dá dost práce, aby konzervativní stanovisko bylo překonáno.)

K Novému zákonu 1518 jsou připojeny „řeči prorocké i jiné ze Starého zákona, jichžto v Novém zákoně není, kteréž se místo epištol čítají o svátcích ročních i k vigilii a v postě dne každého."

Nový zákon má tedy nyní Jednota svůj vlastní. Na překlad Starého zákona nepomýšlí; jednak pro dřívější nedůvěru k němu a snad i proto, že síly předních mužů byly dosti vázány řešením vnitřních problémů a vnějším tlakem mocensko-duchovním.

Jan Blahoslav, který svým širokým vzděláním a uměleckým citem nasál do své tvůrčí práce kladné a zušlechťující prvky humanismu, poznal potřebu dokonalejšího překladu Písma podle původního textu. Musel však nejprve vybojovat ne jednoduchý zápas se svými odpůrci o místo hlubšího vzdělání v Jednotě bratrské. V nejširším vzdělání, ovšem na základě pravé zbožnosti, neviděl nebezpečí pro Jednotu, ale naopak v kulturní zaostalosti. Prostějovský synod 1555 jej pověřil přípravou pečlivého vydání Nového zákona. Aby dokázal činem a příkladem oprávněnost svých vysokých nároků na vzdělání, oddal se práci celou duší a strávil nad ní „dobrý díl svého

věku". Jeho práce na textu Nového zákona není v pravém slova smyslu vlastním překladem, ale důkladnou a kritickou revizí starších překladů s přihlédnutím k překladům cizím a k nejnovějším textům latinským a řeckým. Jeho dílo však vyniká vybroušeností českého textu a jeho rytmikou. Vytvořil vznešený liturgický text, který odpovídá pohledu k nebesům, aniž by zastíral pohled k všedním úkolům na zemi. I nepřátelé Jednoty bratrské hovořili s úctou a uznáním o Blahoslavově češtině, která se v následujících desetiletích stala jazykem Kralické bible, v níž pak provází život našeho národa nejtěžšími staletími.

Blahoslavův Nový zákon vyšel r. 1564 ve dvou typografických verzích (ne-li ve dvou vydáních) v Ivančicích a ve větším formátu r. 1568. S malými změnami byl pojat do celku šestidílné Kralické bible 1594. Skvělou prací na Novém zákoně (i zkušenostmi a poznámkami shrnutými v Grammatice české, 1571) připravil Blahoslav cestu k překladu celé Bible. Když Bratří začínají s rozsáhlým překladem starozákonních knih, žil už Blahoslavův Nový zákon v bratrských sborech a církev s ním srůstala. Bylo tedy předem rozhodnuto, že překlad bude svou povahou, slovní zásobou i liturgičností řeči podoben dílu Blahoslavovu.

Blahoslav povznesl v Jednotě bratrské na vysokou úroveň nejen biblický text, ale i kancionály (Šamotulský, Ivančický). Jakýmsi spojením práce na biblickém textu a kancionálu vzniklo zajímavé dílko, které je dobře si připomenout, ač se přímo nejedná o překlad konkrétní biblické knihy. Evangelia, anebo čtení svatá, kteráž slovou pašije..., 1571, obsahující oblíbené a obvyklé stati Nového zákona, které byly čteny při pašijích; 17 oddílů Písma je podloženo jednohlasou melodií. Blahoslav tuto knížečku vydal nedlouho před svou předčasnou smrtí. Symbolicky jsou Evangelia slavnostním zakončením velikého Blahoslavova díla a pečetí jeho pracovitosti i snahy, aby Boží slovo se četlo a zpívalo v rouše nejkrásnějším.

Podle svědectví Esroma Rüdingera pomýšlel Blahoslav i na překlad Starého zákona, „...ale nebylo mu dáno tolik života, aby tu práci podnikl..." Prvým krokem na cestě k vlastnímu překladu Starého zákona v Jednotě bratrské, krokem snad ještě ne programovým, je pokus o překlad Žalmů z pera Matěje Červenky; vyšel v Prostějově r. 1562. Nedosáhl jazykové úrovně Blahoslavova Nového zákona, který vychází až dva roky po odvážném díle Červenkově, ale má v dějinách biblické práce Jednoty bratrské významné, byť zapomínané místo, když jeho práci překryla a zastínila práce následovníků. Žaltář je vlastně modlitební kniha křesťanstva, proto nepřekvapí, že k němu svou pozornost obrací i Bratří, zvláště v době, když začíná klíčit myšlenka na vlastní překlad celé Bible. Červenkovo pozoruhodné dílo mezi Bratřími není v tomto směru počinem osamoceným.

Roku 1579 a znovu bez výkladového materiálu r. 1581 vyšel z bratrské dílny jakožto nejpotřebnější starozákonní kniha Žaltář Davida svatého. Tento Žaltář bude pojat do 3. dílu šestidílné Kralické Bible (1582). V předmluvě onoho prvního samostatného Žaltáře (1579) se jako důvod vydání uvádí potřeba „pozpravení" této vzácné knihy podle originálního hebrejského textu,

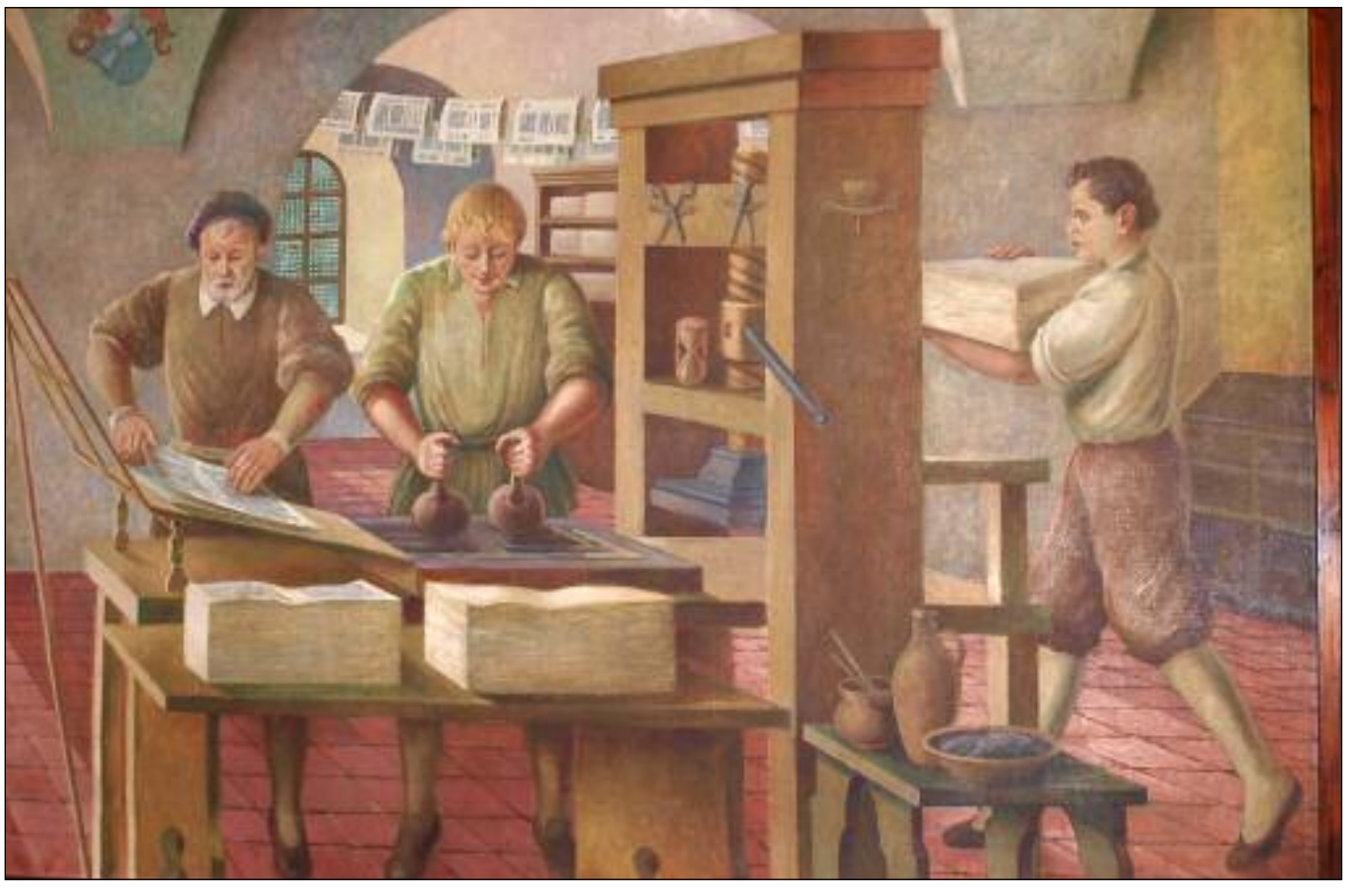

čehož v dosavadních českých edicích žalmů nebylo. Práce na žalmech tedy byly počinkem „kralického“ kolektivu v nastávajícím velikém díle. Za hlavního experta překládání žalmů do češtiny označuje E. Rüdinger Izaiáše Cibulku.

Rüdingerovo svědectví se staví proti domnění, že by překladatelem žalmů Kralické bible byl Jiřík Strejc (čímž ovšem Strejc není vyřazován z kolektivu překladatelů!). Jeho nepochybné autorství je však u přebásnění žalmů pro chrámový zpěv. Pro potřeby sborů měla Jednota Šamotulský a Ivančický kancionál, a proto Bratří uvažovali opatrně a váhavě o vydání souboru žalmů pro zpěv. Žalmové neb Zpěvové svatého Davida vyšli poprvé v Kralicích r. 1587, pak až za 11 let r. 1598. Mimo Jednotu však Strejcův žaltář vyšel v předbělohorské době ještě 14x, což svědčí o veliké oblibě a rychlém vžití Strejcova díla. Biblický text žalmů, ač v parafrázi, se tak dostává do širokého okruhu čtenářů-zpěváků. Jednota bratrská zařadila do svého zpěvníku všech 150 žalmů Strejcem upravených teprve po 285 letech – do Kralického kancionálu (Písně duchovní Evangelitské z Písem svatých), r. 1615.

Ještě než obrátíme pozornost ke Kralické bibli, zmiňme stručně zajímavou bratrskou příručku Řeči Boží... (1592 – nedochováno, 1597, 1604, 1616). Je to knížka perikop se zněním starozákonních i novozákonních textů, které se měly číst jednotlivě ve všech bratrských sborech během církevního roku. Tato příručka však nebyla chápána jako pomůcka výlučně kněžská; byla určena i pro laickou veřejnost a vybavena i rejstříkem vhodných písní a čtení na každý i všední den, aby mohla být používána i „doma v společnostech čeledních“.

Kralická Bible

První konkrétní a jediná autentická zpráva o počátcích překládání Starého zákona je zapsána v Aktech Jednoty bratrské k roku 1577: “Toho roku také začalo vykládání biblí v Evančicích, což odjitím mistra Mikuláše (pozn: Mikuláš Albert z Kaménka) k přátelům a potom smrtí B. Štefanovou přetrženo, a zase teprv druhého roku k jaru v ruce vzato a vykladači na Kralice i s impresí obráceni.“ - Začíná se rodit slavná Biblí česká, tzv. Kralická bible. Jedněmi bude milována jako nejcennější majetek, druhými pokládána za nejhorší kacířský jed.

O Kralické bibli vyšlo mnoho pojednání obšírných i stručných, velkou pozornost k sobě soustředila v r. 1979, kdy ke 400. vydání 1. dílu byla v evangelických časopisech uveřejněna dlouhá řada článků. Následující odstavce budou proto jen stručnou připomínkou důkladné, svědomité a s láskou konané a odvedené práce vzácného kolektivu na stavbě chrámu Slova v Kralické bibli.

Nejsou známa jména všech spolupracovníků na překladech a výkladech, není přesně známa ani míra podílu, kterým přispěli ke společné práci Ondřej Štefan, Jan Eneáš, Izaiáš Cibulka, Mikuláš Albert z Kaménka, Pavel Jessen, Adam Felin, Jan Kapito, Jan Němčanský, Jan Efraim, Samuel Sušický, Jiřík Strejc a Lukáš Helic. Ztrácejí se za dílem. Všichni byli duchovními Jednoty bratrské, někteří předními staršími, biskupy, správci sborů a školy, takže účast na překladech nebyla jejich výhradní prací; valnou většinou šlo o práci okrajovou, trvající třeba jen několik málo let, zatímco ostatní práce vyplnila větší část jejich života a díla. Vykonali však úžasné dílo za těžkých a složitých podmínek, jejich aktivita byla stíhána zkouškami a ztrátami. Hned v počátku práce byli ohroženi císařským mandátem z 30.7.1577 „proti všem novotám náboženským“, bylo tu nebezpečí prozrazení jejich tajné tiskárny v Ivančicích. Novou záštitu jim poskytl Jan starší ze Žerotína na své tvrzi v Kralicích nad Oslavou (1578). Těžkou ztrátou bylo úmrtí O. Štefana (1577) a Iz. Cibulky (1582).

Celý překlad Bratří rozvrhli do pěti dílů. Nespokojili se však jen s co nejkrásnějším překladem z původních jazyků do krásné, vybroušené a libozvučné češtiny v intencích Blahoslavových. Vlastní překlad obklopili výklady v duchu bratrského učení a opatřili je vědeckými poznámkami z biblické archeologie, dějepisu, zeměpisu, přírodopisu, lékařství, etnografie, mytologie, filozofie apod. s odvolávkami na jisté prameny. Správcům bratrských sborů poznámkový aparát měl nahradit nesnadno dostupné obšírné zahraniční komentáře, neboť pro tyto poznámky Bratří opatřili nejlepší vykladačskou literaturu, která vzešla z celoevropského reformačního zápasu o pochopení Božího slova. Jako novum přinesla šestidílná Bible rozdělení kapitol na verše, na rozdíl ještě od Blahoslava, který dělil text na úseky označené okrajovými velkými písmeny.

Prvním bratrským tiskem v přestěhované ivančické tiskárně byl v Kralicích Biblí české díl první s obsahem pěti knih Mojžíšových. Vyšel 29.5.1579 – je to jediné známé denní datum z historie vzniku Kralické bible. Druhý díl vyšel roku následujícího (1580) s knihami Jozue až Ester; knihy Job až Píseň Šalomounova vyšly jako díl třetí (1582). Po pětileté přestávce vydali Bratří čtvrtý díl (1587) s prorockými knihami a hned další rok (1588) bylo celé překladatelské dílo dokonáno pátou částí, obsahující apokryfy (kniha Tobiášova, modlitba Manassesova, Judith, Báruch, list Jeremiášův, přídavky k Danielovi, 3. a 4. kniha Ezdrášova, přídavky Ester, 3 knihy Makabejské, kniha Moudrosti a Ecclesiaticus – Sirach). Hlavní úkol překladatelské skupiny byl za 9 let vyplněn. Šestý díl celého souboru Biblí české, jak už řečeno, tvořil Blahoslavův Nový zákon znovu upraveně vydaný a doplněný výklady (1594).

Skupina Bratří, tajně pracujících za nepříznivých podmínek politických i hospodářských, vytrvala při díle s mnohými modlitbami, v pokoře, skoro anonymně odvedla epochální dílo. K monumentalitě Kralické bible nepochybně přispěli i pracovníci tiskárny rozmanitostí výzdoby; neméně esteticky působivý je i sám grafický obraz tisku, náročné, a přece ladné je uspořádání i okrajového komentáře. Sluší tedy připomenout práci tiskaře, jehož rukama a pod jehož vedením bylo úsilí překladatelů předáno uživatelům. Byl jím Zachariáš Solín; od r. 1592 s ním na grafické úpravě spolupracoval Václav Elam. Po smrti Solínově (1596) vedení tiskárny převzal Samuel Sylvestr. Vysoké byly nároky na jazykovou i obsahovou stránku, neméně vysoké byly i požadavky grafické působivosti. Neboť královskému Slovu přísluší i královský šat.

Objemnost edice šestidílky a velká pořizovací cena nedovolily, aby se tato Bible dostala do širokého okruhu bratrských rodin (předmluvy ji určují kněžím a správcům sborů). Proto za dva roky po vydání šestého dílu vychází (1596) přístupnější, jednosvazkové vydání Biblí svaté v menším formátu bez výkladů, ale s rejstříkem starozákonních citátů v Novém zákoně a s rejstříkem perikop na celý rok. Tisk je drobnější, ale úhledný ve dvou sloupcích na jemném papíru.

V témže roce (1596) vychází ještě Nový zákon v kapesním vydání. Další vydání Nového zákona se objevuje r. 1601. Toto vydání často supluje v dochovaných souborech šestidílné Kralické bible 6. díl z r. 1594.

Přes jedno desetiletí vystačilo jednodílné vydání Bible, než došlo – žel – k poslednímu tisku roku 1613 ve velkém formátu. Podle tohoto vydání užíváme kralický text dodnes.

Vážnost, s jakou Bratří přistupovali k Písmu svatému, i odpovědnost překladatelská a vydavatelská se zračí v přístupu ke každému novému vydání textu Bible nebo její části – nikdy nešlo o pouhé reprinty, nýbrž o nové pečlivě přehlédnuté redakce, dotýkající se i samotného překladu. Tento opravný přístup nenese stopy po zlehčování předchozí namáhavé práce, ale je veden snahou dát lidem do rukou co nejvěrnější a nejdokonalejší znění Božího slova.

Kralická bible vstoupila do života českého evangelictví koncem 16. století, kdy jí bylo dopřáno pouze několik desetiletí svobodného působení v církvi. Své poslání pak plnila jako kniha zakázaná, jejíž držení a čtení bylo trestné. Stala se symbolem věrnosti víře Beránkově a znamením naděje, svobody církve i národa.

Naše vděčnost za vznik Kralické bible patří i ochráncům Bratří, Žerotínům (sami byli členy Jednoty bratrské). Jan starší ze Žerotína přijal na svou kralickou tvrz překladatele a jejich tiskárnu, po jeho smrti (1583) následuje jeho příkladu Karel starší ze Žerotína. A nešlo o pouhou ochranu, šlo i o štědrou hmotnou podporu.

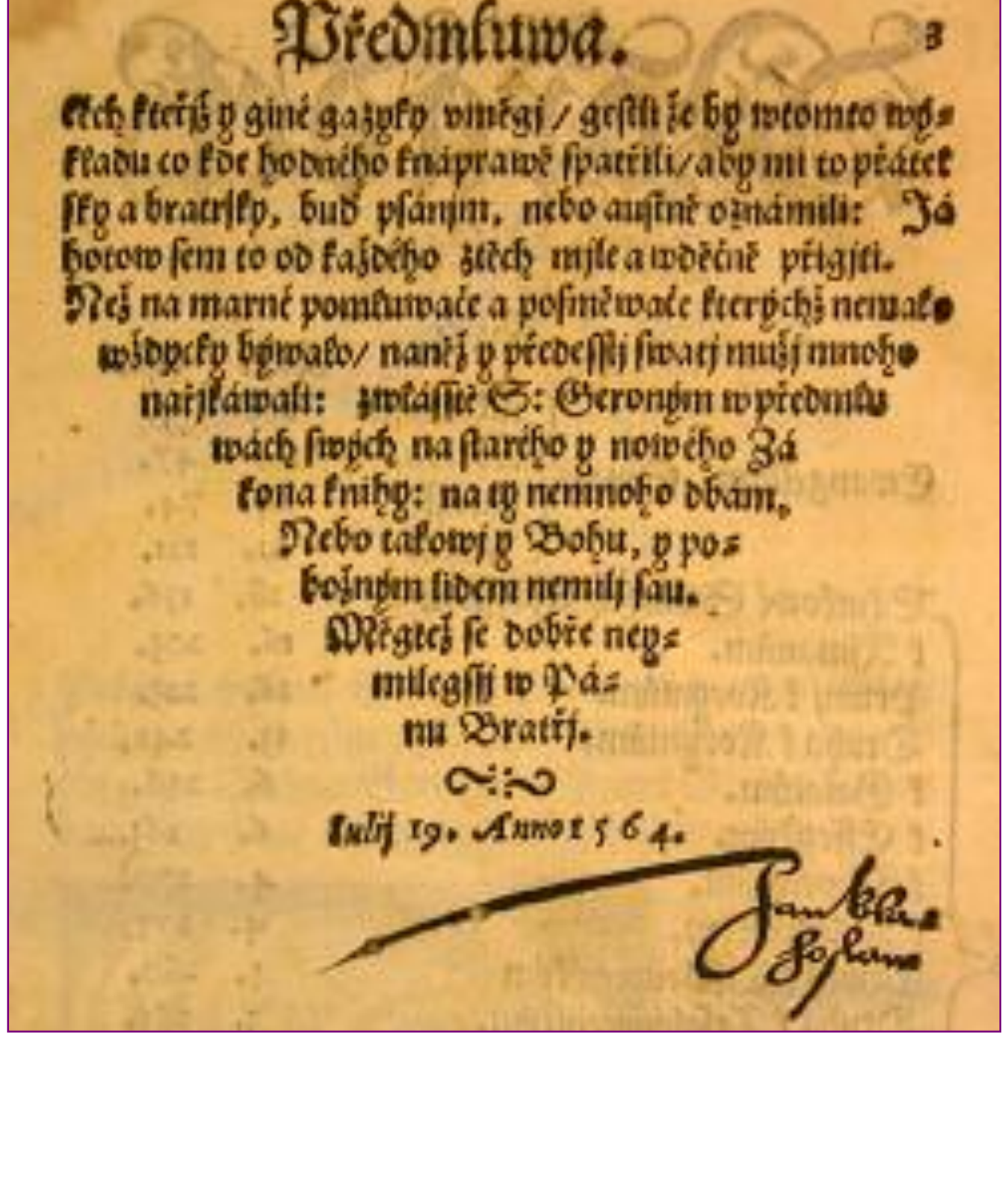

Předmluwa.

Ech kteřjž y giné gazyky wniegj / gestli že by wtomto wý-
kladu co kde hodného knapráwě spatřili/aby mi to přátel-
sky a bratrsky, bud psánjm, nebo austně oznámili: Já
hotow sem to od každého ztěch mjle a wděčně přigjti.
Než na marné pomluwače a posměwače kterýchž neiwalo
wždycky býwalo/ nanjž y předešlj swatj mužj mnoho
nařjkáwali: zwláště S: Geronym w předmlu-
wách swých na starého y nowého Zá-
kona knihy: na ty nemnoho dbám.
Nebo takowj y Bohu, y po-
božným lidem nemilj sau.
Měgtež se dobře ney-
milegšj w Pá-
nu Bratřj.

Julij 19. Anno 1564.

Činnost kralické tiskárny byla ukončena císařskými vojáky po bitvě na Bílé hoře r. 1620. V roce 1622 byla tiskárna ukryta na Žerotínově zámku v Náměšti nad Oslavou, v r. 1629 našla přechodné místo v Přerově a odtud se vydala do Lešna, kde ji užíval Komenský. Definitivní konec jí učinil požár Lešna 1656. Jen její zbytky, které odolaly ohni, se složitou cestou dostaly zpět do rukou Komenského v Amsterodamu.

Komenského Manualník již nemohl být tisknut v bratrské tiskárně, vyšel v Amsterodamu r. 1658. Vlastně mohl být, kdyby – kdyby se Komenský dříve rozhodl k tisku, neboť Manualník aneb jádro celé biblí svaté, redukce biblického textu, byl v rukopise hotov již r. 1623. Myšlenka na promyšlený výtah vedla Komenského k odvážné práci ještě ve vlasti v neklidných letech po Bílé Hoře, kdy nebylo možno pomýšlet na vydání celé Bible. K té myšlence se vracel několikrát i v exilu, naléhavě se přihlásila po vestfálském míru (1648), kdy českým exulantům víry zhasla poslední naděje na návrat do vlasti. K vydání Manualníku se rozhoduje po mnoha mučivých úvahách, zda může zasahovat výběrem do nedotknutelného celku Písma svatého. „K čemuž ruky přičiniv, začal sem nejednou v srdci svém rozpakování cítiti, nebylo-li by to všetečností po Duchu svatém předělávati chtíti; poněvadž jisté jest, že on v Písmě svém ani nepřemluvil, ani ne nedomluvil, ale což chtěl, aby lidé věděli, to jim vyjevil. Až i ta na konci biblí stojící pohrůžka, že ujme-li kdo co z knihy té, Bůh jemu odejme díl jeho z knihy života, Zjev 22,19. na mysl šla. Což však bedlivě rozjímaje nalezl jsem, že se k věci této nevztahuje; aniž všetečností slouti může to, což k zřejmému prospěchu pobožnosti patří.“

Chvějící se rukou v bázni Boží, ale s touhou dát do rukou prostým souvěrcům, začínajícím teologům a jiným (kteří z různých důvodů nečtou celou Bibli) alespoň část duchovního pokrmu Božího slova, předává Komenský Manualník amsterodamskému tiskaři Gabrielu a Roy k tisku.

Míra zestručnění biblického textu Manualníku je závislá na obsahu a významové intenzitě příslušné kapitoly, oddílu nebo verše. Skoro v úplnosti jsou přejímány kapitoly bohaté dějem a oddíly s normativní funkcí (např. část Ex 20, obsahující Desatero), stručně se snaží vyjádřit heslovitou charakteristiku kapitoly, vypouští to, co vyplývá z předchozích výkladů, vypouští vypočítávání rodů a „ceremonií rozličných vypisování“; z některých kapitol tak zůstalo pouze heslovité záhlaví. Pro svou práci měl Komenský před sebou zřejmě více pramenů než jen šestidílku a kralické jednodílky, přihlížel i k Bibli Melantrichově a k latinskému textu.

K titulnímu listu jednoho exempláře Kralické bible z r. 1596 je vybledlým již inkoustem připsáno:

„Kdo vezmeš do rukou tuto svatou bibli,
tak merkuj naň jako na svoje dvě oči.“

Pisatel mohl mít v úctě práci na jejím vzniku, její osudy jako skrývané, ale chráněné knihy, avšak toto vroucí ocenění se týká jejích obsahu. Kéž by i pro nás byla vždy Bible (jakákoliv, kterou čteme k potěšení a k posílení víry) takovýma „očima“, jimiž bychom spatřovali divné věci ze zákona Božího. Jimiž bychom viděli Boží cestu za člověkem v Ježíši Kristu a svou cestu k věčným příbytkům v následování Beránka, který zvítězil nad hříchem i smrtí.

Jiří Polma

Obrázky:

1. str. přílohy: Kralická jednodílka z r. 1586 a obraz z památníku v Kralicích: kralická·tiskařská dílna, Stanislav Černý, 1958

2. str. přílohy: Návštěva z Nikaraguy v Kralicích v. r. 2009 a faksimile podpisu Jana Blahoslava na předmluvě Nového zákona z r. 1564

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

24-25/2013

14. srpna 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 4. září 2013

Z obsahu

* *Jsme v Božích rukou*
* *Augustinova věta*
* *Bible kralická 1613 - 2013*

Poselství k 12. neděli po sv. Trojici

Otevírá oči slepých

Marek 8,22–26

Ježíšova uzdravení jsou tím, co dnešního člověka v jeho příběhu patrně nejméně oslovuje. Zvláště ta, při nichž je užito tak nestandardních zdravotních prostředků jako slin či bláta, kde nezazní ani slovo o víře, nemocný přijde ke svému vyléčení jako příslovečný slepý k houslím a k tomu se tím nesmí ani chlubit. Problém je v tom, že si nevšímáme souvislostí. Ty drobné události totiž podtrhují či dokreslují význam těch – z našeho pohledu – mnohem závažnějších. Uzdravení slepého v Markově evangeliu uzavírá rozhovor Ježíše s jeho učedníky o významu nasycení zástupů a zároveň otvírá nový, v jehož závěru Petr o Ježíši vyzná: Ty jsi Mesiáš! Učedníci – podobně jako ten slepý – mohou prozřít a pozvolna pochopit dosah Ježíšových slov i činů. I oni jsou na své cestě víry vedeni a jen s pomocí svého Mistra se mohou dobrat podstaty svých životů a prohlédnout až k cíli Božího díla smíření v Ježíši Kristu.

Pro tehdejšího člověka byla uzdravení přímo potvrzením Ježíšovy moci, dokladem pravdivosti jeho evangelia. Sami také potřebujeme občas ve svém životě zahlédnout takový záblesk Boží moci. I když se nás Ježíš nedotýká přímo fyzicky – pokud nechceme nadneseně říct, že k tomu užívá rukou lékařů a sestřiček, či dalších svých vyslanců – jeho mocnou přítomnost prožíváme často velmi osobně právě ve všelijakých zápasech s nemocí, životní či rodinnou krizí, strachem … A právě tam zapadne taková zkušenost jako kamínek do mozaiky všeho toho, co jsme již slyšeli v kostele a přečetli v Bibli, promodlili a propochybovali, otevřou se nám oči a najednou víme jistě: Ježíš je skutečně i můj Spasitel!

Jiřina Kačenová,
farářka ČCE, Letohrad

Socha Jana Husa u hradu Krakovec

O zbytečnosti Boží

"Nepohrdám Boží milostí: Kdybychom mohli dosáhnout spravedlnosti skrze zákon, byla by Kristova smrt zbytečná."

(Ga 2,21)

V diskusích mezi ateisty a věřícími padá často argument, že i kdyby Bůh byl, je zbytečné o něm vůbec uvažovat, protože s faktorem, který prokazatelně neznáme, nemůžeme přece počítat, beztak Boha nikdo

Dokončení na str. 2

Druhý omyl

Učení o spasení všech ohrožuje autentické správné učení o vyvolení. Opačný svým obsahem byl omyl o předurčení jedněch k spáse a druhých k zatracení. Na jeho necitelnost, s jakou mluví o množství zatracených, jako by odpověděl druhý omyl, učení o věčné spáse všech. Mohl se opřít aspoň o dva biblické výroky tak, že jednomu nedovolí, aby byl ukončen a k druhému přiloží výklad, který je v rozporu s celým biblickým svědectvím. První výrok, nebo spíše jeho část, zní takto: Bůh tak miloval svět – to jest všechny lidi. A vy už sami víte, že ta věta o Boží lásce ke všem lidem končí takto: Bůh dal svého jednorozeného Syna, aby všichni, kdo v něho věří, nezahynuli na věky. Není divu, že toto učení, které se v církvi objevilo za Origena (185-253), bylo od počátku uznáno za herezi (blud), proti níž se obrátil oficiální odpor celé církve. Ta proti ní dala na váhu svědectví víry apoštolů a učení samého Ježíše, které s naprostou jasností mluví o posledním soudu a oddělení spasených od odsouzených. Proto také tento omyl nemohl vážně ohrozit pravé učení církve. To se shodovalo s učením o spáse všech jen v tom, jak vyzdvihlo Boží lásku jako hlavní zjevení, avšak přidělilo jí všeobsáhlou vlastnost, která řídí všechno Boží jednání, jakoby Bůh nemohl nic činit než skrze lásku. Toto zdůraznění Boží lásky je skoro správné, prozrazuje však svou scestnost v tom, že o člověku neví a nedává mu žádný prostor pro jeho rozhodnutí: Přijímáš Boží lásku, nebo ne? Naopak, toto učení se prodralo nevšímavě k tolika stránkám Písma, které mluví jasně o rozhodnutí, jímž se věřící v Ježíše Krista oddělují od nevěřících, aby konečně nalezlo výrok Písma, který by potvrzoval, že Bůh připravil a daroval spásu pro všechny bez výjimky. Zde je: „Bůh chce, aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu" (1 Tm 2,3-4). Tento výrok se zdá tak jasný a jednoznačný, ale neobstojí v celku Písma, které nás vyzývá k rozhodnutí. Neposkytuje žádné místo pro závažnost našeho rozhodnutí, které způsobuje u věřícího pokoj a radost a u toho, kdo odmítl jít za Ježíšem, smutek. Matouš ve svém evangeliu 19,22 vypráví o mladíkovi, kterého Ježíš pozval na cestu za sebou. Ale on odmítl, avšak odešel smuten. Evangelista dodává: Neboť měl mnoho majetku.

Na jevišti tohoto světa se důsledek tohoto odmítnutí projevuje a šíří jako nespokojenost a smutek, který nedává lidem spát. Farmaka, která jsou v mnohém podobná ovoci učení o spáse všech, udržují bitvu o dobrý spánek nerozhodnutou. Otroctví, do něhož člověka uvádějí, oddaluje možnost, že by se smutný člověk vzchopil k rozhodnutí, k němuž dosud neměl dostatek svobodné vůle. Z toho pekelného kolotoče je skoro nemožné vystoupit. Smutní lidé bývají stiženi slepotou a hluchotou. Pro ně učení o spáse všech nezní svobodou, protože se k nim těžce dostává přes mlhu neskutečnosti, která je obklopuje.

Chci tím říci, že farmaka si dobyla k jejich sluchu a srdci téměř výhradní právo. Čtenář pochopil, že jsem ve své bohulibém úsilí o spásu člověka použil i službu falešného učení o spáse všech, abych aspoň některé vytrhl ze spárů falešného pokoje a očekával, že Bohu není nic nemožného. Vracím se zpátky od falešného učení o spáse všech k správnému učení, které nám zanechal náš Pán Ježíš Kristus, které dál zachovali a zaznamenali jeho apoštolové, Petr, Pavel a Jan. Jejich zapsaného svědectví o spáse a pravdě se chceme držet: jen věř a neboj se, kdo věří nebude zahanben a jak "jsi uvěřil, tak se ti staň" (Mt 8,13).

Josef Veselý

Aktualita

Vyjádření papeže Františka

Papež František hned v prvních rozhovorech pro brazilskou televizi Globo a další média byl dotazován na pověstnou konkurenci mezi Argentinou a Brazílií. Okamžitě projevil smysl pro humor: „Máme to dobře rozdělené. Papež je Argentinec a Bůh Brazilec..." Dále projevil porozumění pro sociálně motivované protesty mladých lidí: „Neznám mladého člověka, který by neprotestoval, mládí se vždy upne ke snům a utopiím, vždyť utopie nemusí být vždy špatné. Koneckonců utopie nám dává dýchat a hledět dopředu! A mladí lidé mají více energie své myšlenky hájit a prosazovat." Dle Františka je pochopitelné, že mládež není spokojena se stávajícím stavem. A snaží se také problémy pojmenovat. Zároveň zdůraznil, že mladým lidem je třeba naslouchat a chránit je, aby nebyli manipulováni a účelově zneužiti lidmi různých zájmových skupin. Dotkl se i médií, pro která je ve zprávách důležitější pohyb na burze, než extrémní sociální nouze. Politika je smýkána krutým zbožštěním peněz a ignoruje sociální problémy, jako je např. nezaměstnanost mladých. Sám také objasnil své zřeknutí se papamobilu během své brazilské cesty: „Prohlédl jsem si papamobil, je jak skleník. Nikdo nemůže mít radost z návštěvy skleněné bedny". Dále ohlásil, že Vatikán nejspíše odloží ohlášené svatořečení bývalých papežů Jana Pavla II. a Jana XXIII., původně plánované na začátek prosince. Kvůli bezpečnosti poutníků z Polska, kteří by v zimě museli cestovat po zledovatělých silnicích, se prý kanonizace uskuteční nejspíš až o Velikonocích 2014.

Papež František se nezvykle otevřeně a vstřícně vyjádřil k problematice vztahu církve k homosexuálům. Podle něj by církev neměla věřící soudit na základě sexuální orientace, a to ani v případě, že se jedná o kněze. Jeho předchůdce Benedikt XVI. byl v této věci mnohem nesmlouvavější a zastával názor, že muži s homosexuální orientací by na kněžství aspirovat neměli. „Pokud je někdo gay a hledá Boha a má dobrou vůli, kdo jsem já, abych ho soudil?" Promluvil také o svých červnových výrocích o "homosexuální lobby" v římské kurii, které způsobily ve Vatikánu značný rozruch. František tehdy v soukromém rozhovoru s latinskoamerickými preláty připustil, že ve vatikánském úředním aparátu cosi jako "homosexuální klika" existuje. Nyní pověděl, že starosti mu dělá spíše samotná existence jakýchkoli vlivových skupin, než to, na čem jsou založené. „Sklon k homosexualitě je daný. Problém je ona lobby. Lobby je nepřijatelná, ať už je homosexuální, politická nebo zednářská." Vyjádřil se i roli žen v katolické církvi: „Nemůžeme omezovat úlohu žen v církvi na ministrantky a ředitelky charity, musíme nabídnout víc." Byl by rád, kdyby měly více vedoucích pozicí v administrativě a v pastoračních aktivitách. Rovněž František sdělil, že v příštím roce zřejmě pojede do Izraele a zvažuje rovněž cestu na Srí Lanku a Filipíny.

dle.med.kar

O zbytečnosti Boží

Dokončení ze str. 1

neviděl ani neslyšel a nemůžeme si na něj sáhnout, zvážit ho, změřit, pozorovat a dát ho do muzea. Když něco namítnete, ihned se ozve ona známá mantra: „A to mám věřit na nějakého vousatého dědečka na obláčku, který dává rozkaz mrakům, aby dávaly déšť, ha ha ha?“ Vidíte, nevěřící evidentně nebojují s Bohem jako takovým ani s křesťanskou vírou, ale se svojí vlastní falešnou představou o Nejvyšším.

K tomu s oblibou dodávám, po vzoru apoštola Pavla, že vlastně svým způsobem věřím pro některé v neznámého Boha. V takového, o kterým nevíme jak vypadá a ani si ho nezobrazujeme, v Boha, který není z tohoto světa, v Boha kterého si nepřivlastňuji, ale kterému sloužím. Jediné, co o něm prokazatelně vím, je fakt, že mne miluje a že se na něj mohu s důvěrou obracet v modlitbách. Často pak slýchám odpověď: „Ale v takového Boha nemám problém uvěřit i já, jenomže proč? Není to zbytečné?“

Ono, ruku na srdce, ateista si dokáže velmi snadno představit Boha jako onu neznámou, jako ono X v matematické rovnici, která nemá řešení. Svým způsobem počítat s neznámou není zbytečné, často díky ní můžeme k nějakému řešení dospět, aniž bychom X vypočítali. Upřímně řečeno, ještě přijatelnější by pro nevěřící bylo, kdyby byl Bůh proměnnou Y, za kterou si lze dosadit libovolnou konstantu, podle toho, jak se to zrovna hodí. Jenomže, tak to právě s Bohem není. Zde narážíme na fakt, že náš Bůh není pro nás věřící neznámý, neboť se nám dává poznat prostřednictvím svého Slova, které je obsažené v Písmu svatém. Bible není jen snůška legend a mýtů, jak mnozí liberálové hlásají, nýbrž jde o hluboké Pravdy, bez jejichž pochopení nelze zcela pochopit fakt, že Bůh je tím Bohem, kterým je. Ať už nás trápí války, neštěstí, katastrofy, představte si svět bez Boha! Bez milosrdenství, bez slitování, bez lásky k bližnímu, bez odpuštění, bez naděje. Nebýt Boha, svět by se stal pouhopouhým peklem, tmou bez kousku světla, utrpením, jenž nezná slitování, místem beznaděje a zoufalství. A tomto ohledu, rozhodně, není Bůh zbytečný.

Ivo Kraus

Husův svátek v Hořicích

Za slunného počasí se v sobotu 6. července sešlo v Hořicích u Šalounova pomníku Mistra Jana Husa přes 40 křesťanů. Přítomni byli členové čtyř církví: Českobratrské církve evangelické (s farářem Petrem Brodským), Církve československé husitské (s farářkou Eliškou Zapletalovou), Římskokatolické církve (s děkanem Adamem Depou) a Církve bratrské. Nejprve všichni tři faráři a kurátor sboru Českobratrské církve evangelické Oldřich Nekvinda položili k Husovu pomníku věnec. Poté Eliška Zapletalová přečetla Husův dopis č. 84 Havlíkovi – jeho kolegovi, kazateli v Betlémě, datovaný 21. června 1415, tedy 15 dní před smrtí. V tomto listu se Jan Hus vyjadřuje k podávání kalicha a "osvěčuje, že Kristova příkladu a ne zvyku protivného musí býti následováno." (V té době už mistr Jakoubek ze Stříbra vysluhoval večeři Páně pod obojím způsobem – chleba a víno.)

Po přečtení dopisu se celé shromáždění přesunulo do evangelické modlitebny, kde následovaly ekumenické bohoslužby. Vstupní modlitbu pronesl Adam Depa a kázáním na text z Janova evangelia (4,24: "Bůh je Duch a ti, kdo ho uctívají, mají tak činit v Duchu a v pravdě.") posloužil Petr Brodský. Připomněl mistra Jana Husa i Cyrila a Metoděje, kteří nám před 1150 lety přinesli víru a písmo. V průběhu bohoslužeb shromáždění zazpívalo i dvě Husovy písně (Jezu Kriste, Štědrý kněže a Navštiv nás Kriste žádoucí) a nakonec zazněla píseň Jeden Pán, jedna víra. Přímluvné modlitby i závěrečné požehnání pronesli postupně všichni tři faráři. Bylo to shromáždění vskutku ekumenické a požehnané.

Po bohoslužbách jsme mohli při malém občerstvení, za něž děkuji Aničce Janečkové, vyslechnout přednášku Elišky Zapletalové o historickém nálezu části oděvu mistra Jana Husa. Při Husově exekuci vévoda Ludvík III., falckrabě rýnský, katovi poručil, aby hodil také Husovo roucho, pásek a všechny osobní bezcenné věci do ohně, potom popel včetně půdy pod hranicí odvezl vozíkem a hodil do řeky Rýna. Chtěl tak zabránit uctívání jeho památky. Ale jak svědčí nález z francouzského Colmaru, navzdory všem opatřením se to nepodařilo a část Husova oděvu se ve své době stala vzácným reliktem. V myslích lidí beztak památka mistra Jana Husa přežila už 598 let.

Oldřich Nekvinda,
kurátor sboru ČCE v Hořicích

Koncert spirituálů

28.8.2013 to bude 50 let od projevu baptistického reverenda M.L.Kinga u Lincolnova památníku Bílého domu ve Washingtonu, známého pod názvem "I have a dream", v jehož závěru hovoří o své vizi spravedlivého světa, kde mimo jiné říká, že až "zazvoní svoboda" ze všech koutů světa, budou všichni lidé bez rozdílu zpívat černošský spirituál. Vokální skupiny Geshem, Let´s Go! a DNA tedy v rámci kampaně Let Freedom Ring navrhují ostatním vokálním tělesům, aby letos uspořádaly v přípomínku tohoto slavného projevu koncert spirituálů a při té příležitosti připomněly hodnoty, o které M. L. King usiloval.

Marek Šlechta
www.geshem.cz
+420 774 685 370

Naléhavá potřebnost důkladného čtení

(100 let od narození Paula Ricoeura, 10 let od úmrtí Luďka Brože)

Před „ultraliberalismy“ spěchajícími vyplnit vakuum po totalitních systémech varuje **prof. Paul Ricoeur** (27.2.1913–20.5.2005) v šestihodinovém rozhovoru z roku 1996 (dostupném na vzorně vedené stránce ricoeurovské nadace www.fondsricoeur.fr). Po prvním vítězství Berlusconiho strany Forza Italia v italských volbách v roce 1994 vyslovil při náhodném setkání se mnou a mým tehdejším kolegou (specialistou na mediální právo) podobné varování (s termínem „krajní liberalismy“) prof. Luděk Brož, šokovaný tenkrát vyjádřením filosofa Václava Bělohradského, že zvolením Berlusconiho prý Itálie „dosáhla dospělosti“. V situaci, kdy na českou politickou scénu razantně vstupuje hned několik „zachránců před korupcí“ (čti: potažmo před demokracií vůbec) berlusconiovského typu, nabývá varování francouzského myslitele a jeho českého popularizátora na aktuálnosti!

„Byl to především velký čtenář,“ charakterizují Ricoeura shodně tři odborníci v rozhlasovém pořadu „Paul Ricoeur pro naprosté neznalce“ (www.reforme.net/une/religion/paul-ricoeur-nuls). Vyzdvihují zejména, že Ricoeur dokázal zprostředkovat přínos různých autorů ve vší komplikovanosti. Navlas stejná charakteristika platí i pro prof. **Luďka Brože** (2.5.1922–20.8.2003). Na přednáškách ze systematické teologie na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě (KEBF) ve druhé polovině 70. let 20. století např. vytkl barthovci paušálně zavrhujícímu náboženství, že „Bartha nedočetl“ (neboť Barth dané téma uzavřel výhradou, že „Pán Bůh se nicméně může i k lidskému náboženství svobodně přiznat“). Radoval se z každé kvalitnější publikace na tehdejším tuzemském nakladatelském úhoru (např. ze slovenského vydání Cassirerova Eseje o člověku v roce 1977). Kvitoval pár nekonformností v knize francouzského psychologa Luciena Seva Marxismus a teorie osobnosti (česky vydané roku 1976), ironizoval nicméně autorův alibismus: „Všimněte si, jak se napořád pikoluje Marxem …“ V prvé řadě ale pozorně sledoval a pohotově glosoval knižní produkci zahraniční, a to nejen výlučně teologickou. Vychválil třeba Andrého Glucksmanna (prodělávajícího v 70. letech myšlenkový obrat; Brožovo hodnocení: „jedna jeho knížka je lepší než druhá“). Ricoeurova i Brožova úvodem zmíněná jasnozřivost vyplývá z jejich rozvinutého, důkladného čtenářství a propracovaného umění interpretace přečteného. Jak prof. Ricoeur, tak prof. Brož se snažili k samostatnému čtenářství vést také své studenty.

Nejeden evangelický kazatel v Česku a na Slovensku vlastní Brožovou zásluhou dodnes tzv. „tobík“ čili TOB („Traduction oecuménique de la Bible“, francouzský ekumenický překlad Písma), špičkové to francouzské překladatelské a exegetické dílo 20. století (nemálo oceňované i Ricoeurem). Tobíky totiž prof. Brož bohoslovcům-francouzštinářům rozdával; před otevřením šuplíku narvaného tobíky pokaždé prohlásil: „A teď zavřete oči!“ Naznačil tak, že přece jen není záhodno o tomto distributorství (v kontextu druhé poloviny 70. let) příliš vykládat … Spíše než prof. Brož sám, je – po chvalozpěvech na odbornou úroveň dvoudílného „tobíku“, na jehož starozákonní části spolupracovali i rabíni – v rozhovorech se studenty propagoval Brožův kolega prof. Jan Heller (starozákoník a religionista na KEBF); ten žádoucí diskrétnost vtěloval pro změnu do slůvka „možná“: „Stavte se, Františku, u Brože, ten by pro vás možná ještě jeden tobík mohl mít …“

S nezjednodušeným zprostředkováním rozličných (namnoze nesouladných) hlasů souvisí téma „konfliktu interpretací“. Jak v pořadu „Paul Ricoeur pro naprosté neznalce“ pěkně dovozuje (extrapolací z celého myslitelova díla) jeden z diskutujících, „konečnou interpretaci provede až Bůh.“ Důraz ricoeurovský par excellence, stejně tak ovšem důraz brožovský! V této souvislosti je třeba vyzdvihnout Brožův neutuchající zájem o novodobou katolickou teologii v celé její šíři. Prof. Brož přitom nepřestával upozorňovat na pluralismus a rozmanitost uvnitř Římskokatolické církve. Do konfliktu (lidských, tj. předposledních) interpretací spadá i spousta Brožových bonmotů a aforismů, jimiž parodoval/karikoval paušalizující dobové soudy, usurpující výše zmíněnou interpretaci poslední. (Jeden příklad za všechny: „Komenský byl válečnej štváč a kolaborant se Švédama …“)

V době internetu a sociálních sítí tvoří úspěšné vysokoškolské plagiátorství (opisovačství) a vyznamenávání paskvilů (a jejich mizerných překladů) světovými literárními (a českými překladatelskými) cenami rub a líc téže mince, totiž povrchního čtenářství převládajícího i tam, kde je přímo v popisu práce uloženo čtenářství důkladné. Podle některých prognóz se blíží doba, kdy nás budou běžně léčit lékaři, kteří nepřečetli jedinou knihu (natož pak knihu odbornou, tj. lékařskou!) a vlastní obor znají jen z jakýchsi výcuců (přičemž podobná situace bude panovat i v jiných oborech); cokoli „nedostatečně pozitivního“ (čti: kritického) budou nadto specializované mezinárodní korporace fungující podle hesla „smile or die (usmívej se, nebo zemři)“ z internetu odstraňovat. (Mediálně-politické propletence berlusconiovského ražení jim budou všestranně nápomocny na místní, tj. národní úrovni …) Jak vysoce relevantní je na pozadí těchto orwellovských scénářů ústřední prvek odkazu prof. Paula Ricoeura a prof. Luďka Brože – důraz na nepovrchní čtenářství a na rozehrávání (v této časnosti nevyhnutelného) „konfliktu interpretací“!

František Schilla

Cyrilometodějské jubileum a český protestantismus

Karlova univerzita vzpomněla 1150. výročí příchodu byzantských misionářů na Velkou Moravu tím, že uspořádala třídenní konferenci na téma Cyrilometodějská tradice v 19. a 20. století. Hovořili na ní zástupci mnoha různých duchovních směrů těchto dvou staletí, a to z Čech, Moravy, Slovenska, jeden z Itálie. Českobratrskou tradici shrnul historik Peter Morée. Vyjádřil ji ve třech stadiích podle tří generací; každá představena významnou osobností té doby. Stručně shrnuto:

Moravský evangelista Václav Pokorný

(nar. 12.11.1855 v Zaříčanech u Čáslavi – zemř. 19.8.1933 v Brně)

Studoval teologii v Edinburghu, Basileji a ve Vídni a svou kazatelskou dráhu započal v kohlbrüggovském nizozemsko-reformovaném sboru v německém (Wuppertalu)- Elberfeldu. 1883 byl americkou kongregační misií povolán na Moravu (H.A. Schauffler působil v Brně už 1874-1875) a stal se diasporním kazatelem se sídlem v Brně, kde pak byl 1906-1929 prvním českým farářem. Oblast jeho působení byla rozsáhlá: zahrnovala také Náměšť nad Oslavou, Rychmanov, Ivančice, Svébohov, Přerov, Prostějov, Olomouc a Třebíč. Nejen v Brně, ale také v Olomouci, Přerově a Prostějově vznikly časem samostatné evangelické sbory. Pilně pracoval kazatelsky a pastoračně mezi lidmi, kteří za prací a vzděláním hojně přicházeli z venkova do měst. Práce se ve spolupráci s řadou laiků dařila a mnozí mu vděčili za jeho duchovní vedení. Vedle výuky náboženství ve školách začala působit nedělní škola, započaly biblické hodiny, vznikl spolek pro sociální práci, pěvecký sbor a byly postaveny nové modlitebny. Vykonal tedy průkopnické dílo.

NAPSAL: Úvod k Písmu svatému Starého a Nového zákona a Rozdíl mezi náboženstvím Kainovým a Ábelovým, od 1894 byl jedním z redaktorů "Českobratrské jednoty".

"V kazateli Pokorném dostalo se Brnu muže, jakého malý sboreček potřeboval: cele oddaného evangeliu, střežícího bedlivě každou jednotlivou duši, vyhledávajícího ztracené, milujícího každého bez rozdílu povolání, skromného a přece ve věcech evangelia rozhodného." (Fr. Bednář, Památník Českobratrské církve evangelické, 1924)

Bohuslav Vik

1. Heřman z Tardy (1832-1917) chápal tyto věrozvěsty na naší půdě jako předchůdce české reformace. Jejich důraz na slyšení evangelia v mateřském jazyce národa přece připomíná týž zájem české reformace od samého počátku v kapli Betlémské.
2. František Žilka (1871-1944) se od přínosu byzantských misionářů mírně distancoval, dokonce ve srovnání se všemi ostatními řečníky až kontrastně. Zvažoval totiž důsledky jejich působení ve smyslu byzantského ovlivnění. Žilka, aniž schvaloval násilné potlačení jejich vlivu po jejich smrti, vyjadřoval přesvědčení, že naše země patří do Západního kulturního okruhu, nikoliv do Východního.
3. Rudolf Říčan (1899-1975) je nejbližší nejen naší době, ale i našemu vnímání misijního díla obou zvěstovatelů. Ač myšlení celé Evropy bylo v jejich době předreformační, a nebylo možno ani od nich požadovat co jiného, vděčně si vážil jejich vysokého nadání i obětavé služby. Jeho přístup byl naplněn ekumenickým respektem.

Blahoslav Hájek

400 let Bible kralické — II. část

Než vyšla Kralická Bible

Bible – jedinečná kniha

Každý ví, že Bible je základním zdrojem učení i víry všech křesťanů a tím je jedinečná. Avšak tato skutečnost zakládá i její další zvláštnosti. Například tu, že žádný jiný text nebyl už ve starověku tak hojně ručně opisován. Proč byl o ni takový zájem? Protože se z ní čítalo při křesťanských shromážděních. Ač většina lidí byla negramotná, lidé ji slýchali čtenou a vykládanou. A křesťanské sbory si přály mít vlastní exemplář, ač mít celou Bibli před vynálezem knihtisku bylo velmi nákladné vzhledem k ceně za zhotovení rukopisů. – Navíc dnes, když tištěné a svázané knihy patří k samozřejmostem života, zůstává Bible stále nejrozšířenější knihou světa a to zakládá její další jedinečnost.

Žádná jiná kniha totiž není přeložena do tolika jazyků. Pečují o to organizace Biblické společnosti. Nejstarší z nich byla založena už r. 1804 v Británii, dnes jsou zastoupeny v mnoha zemích světa. Proto také i domorodé kmeny v odlehlých oblastech Afriky nebo Asie, které mají svůj vlastní jazyk, jímž třeba mluví jen několik set lidí, už mají alespoň některé biblické knihy ve svém jazyce – pokud vůbec existuje pro jejich jazyk písmo.

Je ještě jedna kniha, která je také zdrojem učení, víry i života světového náboženství. Totiž Korán, posvátná kniha muslimů. V čem se po vnější stránce Bible od Koránu liší? Bible má nespočítatelné množství autorů, Korán jediného autora. Nejstarší části Bible byly zapsány snad už někdy na počátku prvního tisíciletí před Kristem, nejpozdější snad na počátku 2. století po Kristu. Tedy Bible vznikala postupně celkem asi přes 1200 let, Korán byl napsán celý až v 7. století po Kristu. Dá se také mluvit o tom, že Bible obsahuje množství literárních žánrů. Vždyť v ní najdeme zápisy příběhů, dějinné záznamy, básně, písně, modlitby, bohoslužebné předpisy, právní nařízení, přísloví, dopisy, oběžníky, vzpomínky na minulost i výhledy do budoucnosti. A přece tvoří jednolitý celek, o němž během tisíciletí křesťanské církve nikdo nezapochyboval.

Jazyky Bible

Dá se říci, že je to kniha původně řecká. O Novém zákoně to platí beze zbytku, původním jazykem Starého zákona je sice hebrejština – s výjimkou několika kapitol aramejských. Avšak i s ním se starověk ve velkém měřítku seznámil až v řeckém překladu, tzv. Septuagintě. Však i sám výraz Bible je řecké slovo, jež znamená knihu a pod tímto jménem ji zná celý svět. Brzy bylo ovšem zapotřebí také překladů do jiných jazyků. Nejstarší překlady jsou tři: syrský, kopský (pro Afriku) a ovšem latinský. Latinský překlad rychle nabyl největší vliv, protože se křesťanství nejvíc rozšířilo na území římské říše, a to i po jejím pádu na počátku 5. století. Latinských překladů bylo víc, ale brzy mezi nimi získal největší autoritu překlad církevního otce Hieronyma (Jeronýma). Ten vznikal v Betlémě na přelomu 4. a 5. století a dostal jméno Vulgáta. Bibli četla latinsky (tj. ve vulgátním překladu) po dlouhá staletí většina křesťanských shromáždění v jižní a západní Evropě. Jestliže první nositelé křesťanské zvěsti přišli na naše území na počátku 9. století z Bavorska, (845 byla v Řezně pokřtěna česká knížata), přinesli jistě také Vulgátu. Že latinský text byl obecnému lidu nesrozumitelný, dlouho nevadilo, protože ten byl většinou negramotný a kněží tu byli od toho, aby mu zvěst překládali a vykládali.

Překlady do národních jazyků

Dědictví Římské říše zůstalo, byť v pozměněné podobě, v její východní části, tzv. byzantské. Tam zůstala řečtina jazykem obecné komunikace, tedy i Bible se čítala v jejím původním jazyce. A když byli v 9. století do Velkomoravské říše pozváni řečtí misionáři Konstantin a Metoděj, dobře se připravili. Naučili se jazyk Slovanů, tehdy ještě společný všem slovanským národům, včetně předchůdců našeho národa. Oba vzdělaní misionáři dále vytvořili pro Slovany písmo, zvané hlaholice. Do „staroslověnského" jazyka přeložili část evangelia i některé žalmy, zapsali je hlaholicí a takto vybaveni přišli na naše území. Zde (i po smrti Konstantina-Cyrila) zřejmě Metoděj dokončil překlad celé Bible a nechal jej staroslověnskou hlaholicí přepsat a tento text se pak dále opisoval. Tento jejich původní text se zde se však nedochoval, ale je důvodná domněnka, že rukopis, který se našel později v ukrajinském Kyjevě, je jeho opisem. Všechny východoevropské slovanské národy pak tento text používaly a pro pravoslavné církve východní Evropy je staroslověnština podnes jejich liturgickým jazykem.

Na našem území byla však tato byzantská misie brzy potlačena a tak i zde, stejně jako v celé střední a západní Evropě, se nadále četla Bible z Vulgáty. Do jazyka příslušných národů ji dlouho nebylo třeba překládat. Jednak ze shora uvedených důvodů, jednak proto, že přísně hierarchicky organizovaná římská církev trvala na tom, že oficiální text může být jen jeden. Je totiž jisté, že každý jazyk má svá specifika a jakýkoliv překlad z jednoho jazyka do jiného vždycky znamená určitý významový posun.

Nejstarší české překlady

Přesto existovaly ojedinělé překlady do národních jazyků, ty však byly vesměs z Vulgáty a byly v držení buď klášterů nebo zámožnějších šlechticů. Vždyť opis celého textu Bible trval zručnému písaři přibližně jeden rok. Ani staročeština nezůstala v této době bez překladu. Nejstarším byla patrně tzv. Leskovecká bible (podle jména šlechtického rodu), později nalezená v Drážďanech, napsaná asi kolem r. 1370. Měla ji v rukou řada novodobých badatelů, ale během 1. světové války byla zničena. Následovala řada dalších českých překladů z Vulgáty, některé jen dílčí. Jako kompletní jsou známy pozdější: Bible litoměřickotřeboňská, olomoucká, boskovická – vesměs opisované na objednávku zadavatelů z řad šlechty. M. J. Hus ve své postile cituje český překlad, je tedy zřetelné, že měl nějaký k dispozici, avšak nevíme přesně jaký. Protože každý opis byl svým způsobem originál, nacházejí se v nich odchylky. Jejich sledováním pak můžeme cosi zjistit i o tzv. „genezi", návaznosti jednotlivých opisů. Protože se však do dnešních dní dochovala jen malá část rukopisů, naše poznání bude vždy jen částečné. V některých opisech se už objevuje diakritika, kterou do českého pravopisu zavedl M. J. Hus. Je nepochybné, že žáci Husovi z Betlémské kaple měli mimořádný zájem o český biblický text a z jejich doby je známa ještě celá řada dalších českých překladů (Bible padařovská, pernštýnská, hodějovská, olomoucká, nymburská aj.) Vesměs čerpaly z textu Vulgáty, upraveného pařížskou univerzitou. Úplných českých rukopisů Bible z této doby je dochováno na 25, dílčích ještě mnohem více.

Reformační překlady

Obrat – nejen pro Bibli – přineslo 15. století a počátek novověku. Zámořské objevy rozšířily Evropanům jejich obzor a to znamenalo i přínos bohatství a nových možností. Pád Byzance pod náporem Turků způsobil, že se mnozí řečtí vzdělanci uchýlili do Itálie a vyvolali zájem o antickou kulturu. Učenci upřeli svůj zájem také na dávné řecké prameny a objevovali v nich veliké kulturní bohatství, heslo „ad fontes" (k pramenům) se mnohým stalo programem. To se ovšem týkalo i Bible, mnozí chtěli i ji poznávat v původním jazyce. Vydatnou pomocí byl Gutenbergův vynález knihtisku v 50. letech 15. století, po němž se po Evropě rychle rozšířily tiskárny.

Pokud jde o Bibli v původním znění, velkým průkopníkem byl Erasmus Rotterdamský, který r. 1516 vydal řecký text Nového zákona s novým latinským překladem. A roku 1517 vyvěsil Martin Luther ve Wittenbergu své proslulé reformní teze, ty vytištěny a rozmnožovány měly velký ohlas. Vyvolal ovšem nelibost církevních představitelů i císaře a tak se, chráněn saským kurfiřtem, tajně uchýlil na hrad Wartburg. Tam se v roce 1522 pustil do překladu Nového zákona z originálu do němčiny (a pak 1534 vydal celou Bibli německy – tzv. Lutherbibel). Někdy mezi lety 1569-1572 objevil Theodor Beza v Lyonu vzácné opisy biblických knih v původních jazycích, roku 1581 je vydal tiskem a daroval univerzitě v Cambridgi. Pak roku 1611 v Anglii vydal král Jakub I. rozkaz k překladu celé Bible do angličtiny (tzv. King James version). A ovšem další překlady do ostatních evropských jazyků na sebe nedaly dlouho čekat.

Předpoklady Kralické bible

Mezitím se v Čechách velmi rozšířila církev podobojí. Ta bezpochyby užívala Bibli v českém překladu, avšak neměla zřejmě jednu oficiální verzi, užívala dostupné překlady z Vulgáty. Když se r. 1467 od církve podobojí oddělila Jednota bratrská a když v ní nabyla vlivu „velká stránka" br. Lukáše Pražského, začala se postupně psát nová kapitola českého biblického překladu. Sám Lukáš Pražský ještě překlad z originálu odmítal, učení se původních biblických jazyků pokládal za neužitečné, ba přímo škodlivé, čímž se dostal do konfliktu s Martinem Lutherem, ale sám je původcem překladu Nového zákona (1525). Jeho nástupce Jan Blahoslav měl již jiný pohled na věc. Jeho dílo stojí na počátku vzniku Bible kralické. Protože existence Jednoty byla po dlouho dobu jejího působení v Čechách a na Mo-ravě nejistá, církev byla často pronásledována, také práce na novém překladu musela zůstat skryta. Velkou oporou se však Jednotě staly některé významné české a moravské šlechtické rody, které její působení na svých panstvích podporovaly. Mezi takové patřil moravský rod Žerotínů. Zejména Jan st. ze Žerotína a jeho syn Karel st. drželi nad sbory Jednoty na svých moravských panstvích ochrannou ruku. Vydatně také podporovali činnost bratrské tiskárny. Ta působila nejprve v Ivančicích na panství nábožensky snášenlivých pánů z Lipé, v roce 1578 však byla tiskárna přestěhována do Kralic, na bezpečnější náměšťské panství Jana st. ze Žerotína. Ještě v Ivančicích nechal Jan Blahoslav, (v r. 1564 a 1568) vytisknout Nový zákon přeložený z řečtiny. K překladu Starého zákona se však již nedostal, jeho dílo dokončila až celá skupina překladatelů v nedalekých Kralicích, kde celý nový překlad také vyšel tiskem. Ale to již nová kapitola.

Blahoslav Hájek

Opora

Jaro proměnilo krajinu v zelené moře. Žasneme nad košatostí stromů, vlněním trav a rozmanitostí vegetace. Ještě před pár měsíci tu vládla jiná barevnost a střídmé holé tvary. Za pár týdnů si zvykneme a ani nám nepřijde, jak brzy začne zelenému životu odzvánět. Barvy dostanou nádech do okru, předzvěsti času zrání a plodů. Podzim pak v barevné kráse a hýřivě pestré křeči předznamená čas uvadání a odchodu do zimního spánku. Teď je však extáze růstu, vše se snaží nabýt co největší objem, výšku, šířku, výhodný tvar. Zápasí se o nejlepší pozici pro přísun potřebných živin a světla. Louka, pole, les i to malé zelené místečko v proluce mezi domy je krásné, ale nemilosrdné bojiště. Také zahrada – doména lidské vůle. Tam člověk potvrdil svůj výběr rostlin. Jedny pěstuje, druhé nelítostně vytrhává. Plevel je totiž nadán zvláštní životaschopností a vervou. Jak ozbrojené vojsko je schopen proměnit zahradu bez dozoru v nelibou džungli. Člověk musí být důsledným a vytrvalým činitelem, bez jeho zásahů by slabé užitečné rostliny plevel nepřekonaly a jen živořily.

Všechno nám to připomíná život v Boží péči. Tolik dějů a podobností, které se nám nabízejí k vidění a přemýšlení! Jak velká Boží hádanka je svět, jaký rébus k řešení a poznávání. Podaná pomocná ruka k porozumění jsou výjevy z života rostlin, lidí i zvířat pro hledajícího a tápajícího. Můžeme se, byť jsme lidé, cítit jak pěstované rostliny v ošetřované zahradě, stejně však můžeme prožívat ústrk od agresivnějších biologických sousedů na poli světa. Oba úděly jsou věřícím lidem známé. Můžeme se přirovnat i k vinným ratolestem. Teď vyrazily ratolesti na vinicích očividně rekordním tempem. Z nepatrných skrytých oček jsou najednou dlouhé, svěží, křehké větvičky se slibnými zárodky budoucích plodů. Miniaturní pyramidy drobounkých kuliček hroznů ukryté v listech, prostřídávají vláčné zelené úponky zakončené ladnými smyčkami. Ty se vinou všemi směry a nejistě tápají. Hledají čeho se přichytit, hmatají po pevné opoře. Křehké ratolesti se totiž víc jak nejistě klátí a vítr, jejich hrozivý nepřítel, každou chvíli některou z nich vylomí. Jaký paradox! Chtít a moci růst a přitom být ohrožen každým nabytým centimetrem. Chtít nést plody a přitom riskovat vylomení každou další přibývající tíhou! Nepřipomíná nám to zelené mládí, nebo i často citované pořekadlo, že za každý dobrý skutek je člověk náležitě potrestán? Poněkud ano. Nic není totiž jen tak jednoduché, jak se zdá a dobru se často kladou nejrůznější překážky. I samo evangelium, jak je psáno, protivenství trpí. Nalézáme v něm však to co pomáhá a ukazuje cestu. Kristus je tam přirovnán i k vinnému kmeni a my k ratolestem. A Bůh k dobrému vinaři. On každou ratolest uvazuje a čistí, aby nesla hojné a dobré ovoce. Dává ji i potřebnou oporu, nezbytnou pro dobrý růst, zrání a život. Dalo by se říci, že Bůh jde vstříc každému hledajícímu, vztaženému a tápajícímu lidskému „výhonku", toužícímu po životě, dobru a pravdě. Každému nakročenému kroku a vztahující se lidské ruce. On je vyvazuje a upevňuje naši „drátěnku víry". Na každé vinici vidíme kovové dráty natažené na řadu sloupů. Podepřou každou révu a ratolestem umožní nést i více těžkých hroznů. Nám lidem je také dána možnost držet se nabídnutého lana víry. Je třeba se jen zachytit a ovinout své křehké, tápající a nejisté úponky o pevný kov. A pak jen důvěřovat, upokojit se a růst. Opora je tu. Časem révě její křehké úponky ztvrdnou a zpevní se natolik, že jejich smyčky jsou málem tak houževnaté jako kovový drát. Drží pevně a nejdou vůbec lehce odstranit. Naši předkové by řekli, že drží jako ta „helvetská" víra. Réva ví proč. Časem podobnou proměnou může projít i naše víra a poznáme výhody našeho upevnění.

Marie Plotěná

Otakar Odložilík – evangelický historik

V oblasti bádání o českých reformačních myšlenkových proudech vynikl prof. PhDr. Otakar Odložilík (nar. 12.1.1899 v Kostelci u Holešova – zemř. 14.7.1973 v Jugoslávii). Na pražské filosofické fakultě se stal nástupcem svého učitele prof. Václava Novotného pro obor českých dějin. Životní osudy tohoto moravského evangelíka byly velice pestré, leckdy až dramatické. Při svých studijních pobytech v Anglii nemohl tušit, že anglosaský svět se stane jeho domovem v příštích desetiletích. Emigrace v roce 1939 znamenala působení na několika prestižních amerických univerzitách. Z té doby také pochází knížka, napsaná společně s J. L. Hromádkou, „Z druhého břehu". Následoval návrat do Československa (1945) a opětovná pedagogická činnost na Filosofické fakultě UK. Krátce po únorových událostech 1948 přijal Odložilík pozvání k přednáškám na University of Colorado v USA. Do vlasti se pro změněné politické poměry již nevrátil. Jeho působiště se staly další americké univerzity, nejdéle byl profesorem University of Pennsylvania ve Philadelphii. V USA zůstal natrvalo, ale často cestoval po Evropě. V letech 1968-69 navštívil také svou vlast. Poslední Odložilíkova evropská cesta skončila jeho náhlým úmrtím v Jugoslávii (Bolinje) v roce 1973, tedy před čtyřiceti lety.

Odložilíkovo evangelictví zásadně ovlivnilo jeho badatelské zaměření na dějiny české reformace, které jeho zahraniční pobyty rozšířily také na vysledování osudů evangelických emigrantů v exilu.Tuto orientaci předznamenala již Odložilíkova disertace, věnovaná Jednotě bratří Habrovanských (1923), po níž záhy (1925) následovala habilitační práce „Z počátků husitství na Moravě". U Habrovanských rozebral jejich učení a postihl v něm výrazný vliv Zwingliho. Na základě studia traktátové literatury pak následovaly monografie o Miličovi z Kroměříže, Šimonovi z Tišnova a Štěpánovi z Kolína, učiteli M. Jana Husa. Odložilík analyzoval názory těchto teologů na církev, poměr k světské moci i na jejich ovlivnění Viklefem. Pokud jde o vydávání pramenů, pak realizoval edici pátého svazku Regulí Matěje z Janova (1926).

Na husitskou tematiku v Odložilíkově díle navázala etapa bratrská. K ní využil své studijní pobyty v zahraničních archivech, aby tak řadou pojednání přispěl k objasnění pobytu J. A. Komenského v Anglii (např. JAK a Harwardská kolej, 1928). Tyto archivní zdroje také znamenaly východisko ke studiu bratrské emigrace (např. Daniel Vetter a jeho cesta na Island, 1931 nebo Bratří na Slovensku, 1931). Shrnutí pramenů k evangelické pobělohorské emigraci představují dva svazky korespondence exulantů (1932-33).

Monografické práce a edice pramenů O. Odložilíka zcela zřejmě směřovaly k syntetickému pohledu na dějiny české reformace. Naznačily to již kapitoly v Československé vlastivědě (IV. díl,1932), ale zejména jeho „Nástin československých dějin" (1937). Události doby, promítnuté do Odložilíkovy emigrace, však způsobily, že k očekávané syntéze, k níž byl připraven a povolán, nemohlo dojít. Bohužel k ní nedošlo dodnes. Záměr Amedea Molnára zůstal neuskutečněn vzhledem k autorovu náhlému úmrtí. Odložilík se ve svých nových životních poměrech, odtržen od českých pramenů, soustředil na studium v zahraničních archivech. A na syntetizující práce, zařazující české dějiny do širších světových souvislostí. Tak v době jeho první emigrace vznikla pozoruhodná kniha „Povstalec a emigrant" (1944) o hraběti Matyášovi Thurnovi i stať o českých misionářích v Mexiku (1945) a další studie. Soubor článků o vztazích české reformace k reformaci švýcarské, psaných již v druhé emigraci, shrnul Odložilík do knížky „Jednota bratrská a reformovaní francouzského jazyka" (1964). Vyvrcholení Odložilíkovy syntetické práce představuje anglicky psané dílo „Husitský král" (1965). V něm se zaměřil nejen na osudy Jiřího z Poděbrad, ale výstižně zasazuje Jiříkovo vladařské působení do rámce evropské politiky, se zdůrazněním jeho přínosů.

Při Odložilíkových návštěvách vlasti, po dlouhých letech přerývky, jsem měl vzácnou možnost se s bratrem profesorem osobně setkat, dokonce dvakrát. K našim rozhovorům došlo v roce 1968 v Muzeu Husova domu, kde Odložilík navštívil svého dávného přítele prof. Frintu. Od pohledu i v projevu bodrý Hanák mne mile překvapil svou bezprostředností. Po našem seznámení mne oslovil: „kolego a bratře".V rozhovoru se pak zajímal o mé názory na různé historické otázky. Uvádělo mne to, tehdy ani ne třicetiletého, do značných rozpaků. Leč prof. Odložilík mě uklidnil slovy, že ho zajímají názory mladého českého historika a nadto ještě evangelíka. Rozhovory to pro mne byly nezapomenutelné. Prof. Odložilík zase zajímavě vyprávěl o poměrech na amerických vysokých školách, k nimž byl značně kritický. Není jistě překvapením, že na prof. Odložilíka vzpomínali jeho žáci, čeští historikové z dob jeho pražského působení, s úctou a láskou. Jak pro jeho učenost a přesné metodické vedení, tak pro jeho laskavou povahu a porozumivý přístup k posluchačům. Pro ně to byl „Odlóža".

Obdobně se k němu hlásili i posluchači z amerických univerzit, kteří při jeho sedmdesátinách vydali sborník k jeho poctě. Český evangelický historik se tedy ve světě neztratil a brázda jeho životního díla se hluboce vryla do dějin nejen českého dějepisectví.

Michal Flegl

Centrum setkávání na faře v Chrástu začalo sloužit veřejnosti

V Chrástu v neděli 2. června 2013 se slavnostně otevřely nové prostory na zdejší evangelické faře. Ty začaly v rámci projektu Živá fara sloužit setkávání lidí z obce a okolí.

Vytvořit vhodné zázemí pro kulturní, volnočasový a duchovní život lidí různých generací v Chrástu a okolí - s tímto cílem se členové chrástecké evangelické farnosti za vydatné podpory přátel sboru i dárců z domova i ze světa pustili před dvěma roky do celkové rekonstrukce zdejší fary. Podařilo se jim získat více než dva a třičtvrtě milionu korun, díky nimž vzniklo v přízemí víceúčelové centrum setkávání s bezbariérovým přístupem. Nové prostory byly od neděle otevřené různorodým komunitním aktivitám. "Kromě bohoslužeb nebo biblických hodin se už několik let snažíme na faře pořádat také přednášky, koncerty nebo divadelní představení. Nové prostory nám umožní rozšířit vějíř akcí například o kroužky pro děti, řemeslné dílny nebo vzdělávání pro seniory, o které lidé projevili zájem. Nápadů je mnoho. Co všechno se podaří uskutečnit, bude ovšem záležet především na ochotě lidí se zapojit a podělit se o něco s druhými," říká kurátorka sboru Libuše Klasnová.

Největším dílem k realizaci projektu přispělo Pomocné dílo evangelických církví Švýcarska a sbory Českobratrské církve evangelické v celocírkevní sbírce prostřednictvím Jeronýmovy jednoty. Přispěly také místní firmy a občané. Stovky brigádnických hodin odpracovali členové sboru.

Kromě požehnání, prohlídky nových prostor a pozdravů domácích i zahraničních hostů se první červnovou neděli od 14 hodin mohli příchozí v rámci doprovodného programu těšit na vystoupení skupiny Staré dámy a plzeňského gospelového sboru Touch of Gospel. Děti rozesmála klauniáda a všichni si mohli vlastnoručně vyrobit proutěný košík nebo zakoupit výrobky uživatelů služeb partnerského střediska Diakonie Západ. Nechybělo ani dobré jídlo a pití.

Karel Šimr
farář Farního sboru Českobratrské církve evangelické v Chrástu
739 244 774

Bohoslužby

Seniorát poličský

Českobratrská církev evangelická

Borová u Poličky – Ne 9.30 h
Borová u Poličky č. 30, j. Miloš Lapáček, a f. Lukáš Pešout

Hlinsko – Ne 9 h
Straněnská 837, f. Miroslav Čejka, f. Naděje Čejková

Jimramov – Ne 8.30 h
Nám. Jana Karafiáta 148, f. Ida Tenglerová

Krouna – Ne 9 h
Krouna č. 155, f. David Sedláček, f. Marek Váňa

Krucemburk – Ne 10 h
ul. Mikuláše Střely 178, f. Marek Vanča

Polička – Ne 8.30 h
Nábř. svobody 561, f. Jiří Tengler

Proseč u Skutče – Ne 9 h
Proseč u Skutče č. 120, f. Lukáš Klíma

Raná u Hlinska – Ne 10.30 h
Raná u Hlinska č. 80, f. Marta Sedláčková, a f. David Sedláček

Telecí – Ne 9 h (a c d e)
Telecí č. 129, f. Lukáš Pešout

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

ET

Příloha 6

24 – 25/2013

VYCHÁZÍ: 14. SRPNA 2013

400 let Bible kralické II. část

400 LET OD POSLEDNÍHO REVIDOVANÉHO VYDÁNÍ

I. Shrnutí

Bible kralická je nejvýznamnějším českým humanistickým překladem a prvním úplným biblickým textem, přeloženým do češtiny z původních jazyků. Vznikla ve druhé polovině 16. století v prostředí Jednoty bratrské. Na jejím počátku stál Jan Blahoslav, který přeložil a v letech 1564 a 1568 vydal Nový zákon. V jeho práci pokračovala skupina duchovních a učenců, kteří v následujících letech přeložili Starý zákon, revidovali Blahoslavův překlad a obojí doplnili výkladovým komentářem. Překlad byl vytištěn v šesti svazcích mezi lety 1579–1594 v bratrské tiskárně v Kralicích nad Oslavou. V době rekatolizace Bible kralická spojovala rozptýlené skupiny českých a moravských exulantů i domácí tajné nekatolíky. V době národního obrození měl její text zásadní vliv na konstituování spisovné češtiny. V průběhu 19. století se její překlad stal podstatnou součástí identity českých nekatolických církví a v liturgickém užívání ustoupil do pozadí až po prosazení českého ekumenického překladu v poslední čtvrtině 20. století.

II. Bible kralická a Jednota bratrská

a) Vznik Bible kralické

Vzniku Bible kralické předchází významná tradice českého biblického překladu. Od druhé poloviny 13. století začínají vznikat překlady některých biblických knih (Žaltář), v 50. letech 14. století byl vyhotoven – poprvé v živém slovanském jazyce – překlad celé Bible. V 15. století zájem o biblické texty zvýšilo husitské hnutí. Vznikla celá řada výpravných rukopisů a další nové překlady. Na základě bádání Josefa Dobrovského dnes hovoříme o čtyřech redakcích staročeského biblického překladu. Na tuto textovou tradici, která se opírala výhradně o latinský vulgátní text, navázaly tištěné bible českých utrakvistů, z nichž nejznámější byla vydání pražského tiskaře Jiřího Melantricha z Aventýnu.

V Jednotě bratrské od jejího vzniku v polovině 15. století bylo – v intencích husitského teologického myšlení – pokládáno Písmo jako zjevené Boží slovo za jedinou věroučnou autoritu. Do dvacátých let 16. století zůstali bratří odkázáni na utrakvistické překlady. Zatímco novozákonní překlad boleslavského tiskaře a lékaře Mikuláše Klaudyána z roku 1518 lze považovat spíše za privátní podnik, Nový zákon Lukáše Pražského z roku 1525 byl dílem bratrského biskupa a počítalo se i s jeho liturgickým využitím. Důležitý je v této souvislosti vědomý bratrský distanc od aplikace humanistického nároku „ad fontes“ na texty Bible. V polemice s Martinem Lutherem Lukáš Pražský odmítl humanistická studia řečtiny a hebrejštiny a rozhodně se postavil za autoritu Vulgáty. Tento konzervativní postoj, který souvisel s Lukášovou skepsí k celému humanistického vzdělávacímu konceptu, na další desetiletí negativně ovlivnil postoj Jednoty bratrské k otázce nového biblického překladu. Teprve po Lukášově smrti s prohlubováním vzájemného vztahu bratří a vitemberského centra reformace nastaly příznivější podmínky pro recepci nových trendů. Ústřední postavou této změny, která nespočívala v příklonu k původnímu erasmiánskému humanismu, ale k jeho modifikované podobě v reformačním humanismu ražení Filipa Melanchthona, byl Jan Blahoslav (1523–1571), jehož intelektuální orientaci ovlivnila studia v Goldberku, Witemberku, Královci a Basileji. Z rozhodnutí bratrských biskupů připravil Blahoslav překlad Nového zákona, vytištěný v letech 1564 a 1568 v moravských Ivančicích. Je orientován na řeckou, respektive řecko-latinskou předlohu a zároveň dosvědčuje velký respekt k dosavadní české biblické překladatelské tradici. Blahoslavův Nový zákon, jako přímý předchůdce Bible kralické, je určujícím zejména z hlediska jazykové koncepce, kterou Blahoslav formuloval v Grammatice české (1571), zamýšlené jako návod budoucím překladatelům Starého zákona. Blahoslav při překladu Nového zákona aplikoval vysoký literární styl a vědomě se snažil o text, který by dostál náročným estetickým kritériím. Lutherův důraz na lidovost výrazu, projevující se pregnantně i v jeho biblickém překladu, byl Blahoslavovi nejen cizí, ale výslovně s ním polemizoval: „Zákon Páně […] ne k tomu vyložen jest do češtiny aby jej sobě toliko pohůnkové na pastvišti čtli, […] ale více k tomu, aby v společném shromáždění lidí Boha bojících, rozličných stavův, s mnohou vážností jako nejvyššího císaře a pána všeho stvoření, vůle nebo práva, čten byl, a důstojně v uších jejich vznět“.

Blahoslavův záměr pokračovat překladem Starého zákona zhatila jeho smrt, ale díla se ujal jeho nástupce v úřadu ivančického biskupa Ondřej Štefan. Pod jeho vedením se vytvořila skupina bratrských duchovních, jež si kromě dokončení překladu vytkla za cíl vypracovat obsáhlý komentář, který měl bratrským kazatelům usnadnit výklad biblického textu a nahradit cizojazyčné biblické pomůcky vydávané v zahraničí. Projekt byl zahájen v Ivančicích, kde byla již v roce 1562 zřízena bratrská tiskárna, nezbytná pro realizaci díla. V roce 1578 byly z bezpečnostních důvodů tiskárna i práce na překladu přesunuty do nedalekých Kralic nad Oslavou na panství Jana st. ze Žerotína a následujícího roku vyšel první svazek nového překladu, Pentateuch. Trvalo ještě dalších patnáct let, než byl vydán poslední svazek, revidovaný Blahoslavův překlad Nového zákona. Podle místa vydání je tento překlad označován jako Bible kralická, její první vydání podle počtu svazků jako Šestidílka. Vyšla v nákladu 1000 exemplářů. Jak dosvědčuje předmluva, překlad byl v prvé řadě určen bratrským duchovním, jako těm, kteří posluchačům pod kazatelnou vykládají Písmo.

Funkce kralického překladu ve vydání Šestidílky se odráží v grafickém rozvrhu tisku. Na střední plochu sazby je větším písmem umístěn biblický text, přičemž jednotlivé knihy i samotné kapitoly předchází obsahový sumář. Po obou stranách, případně i v dolní části, je čarami oddělen prostor pro aparát. Na okraji strany a dole pod textem je položen výkladový komentář překladatelů, který tvoří jednak jazykové poznámky filologického rázu a variantní čtení jiných překladů, jednak obsahový komentář, který odráží věroučná stanoviska překladatelů, ovlivněná reformovanou teologií. Na hřbetním okraji strany jsou umístěny stručné souhrny veršů kapitoly, které tvořily tematický celek, usnadňující orientaci v textu, a konkordancie. Překladatelé považovali za důležité odlišit i ty části překladu, které přímo neobsahoval hebrejský nebo řecký originál, ale pro větší porozumění je bylo nutné připojit k biblickému textu. Jsou vysazeny menším typem písma a v pozdějších vydáních Bible kralické byly umístěny v hranatých závorkách. Ve vydání Šestidílky je také poprvé v českém biblickém tisku použito číslování veršů podle vzoru Bible vydané Robertem Estiennem v roce 1551. Po typografické stránce představuje vydání Bible kralické (spolu s bratrskými kancionály) vrchol dobového tiskařského umění a typografické zdatnosti kralických tiskařů. V Bibli kralické sice chybí narativní ilustrace, kterými jsou po vzoru Lutherovy bible doplněny již zmíněné biblické tisky Jiřího Melantricha, ale estetický dojem zvyšuje celá řada dekorativních prvků (vlysy, viněty) s bohatou florální a zoomorní ornamentikou.

O samotném průběhu překladu se dochovalo pouze několik nepřímých zpráv, kraličtí také jen výjimečně jmenují své předlohy. Formální koncepce Šestidílky (počet svazků) a některé části doprovodných textů byly inspirovány Heidelberskou biblí Tremellia-Junia z let 1576–1579, rozmanitost literatury používané při překladu dokumentuje částečně dochovaný seznam kralické teologické knihovny, kde se mezi 900 zaznamenanými tituly objevuje na 200 dobových biblických exegetických pomůcek. Jména překladatelů jsou poprvé zmíněna v historickém díle Andrease Regenvolscia z roku 1652. Vedle českých a moravských kněží, vzdělaných na zahraničních akademiích a univerzitách (Wittemberg, Heidelberg, Tübingen, Zürich, Genf) se objevují také hebraisté Lukáš Helic, původně žid z Poznaně, který konvertoval k bratřím, a Mikuláš Albert z Kaménka, původem z Horního Slezska, po vydání Rudolfova Majestátu v roce 1609 první řádný profesor hebrejštiny na pražské univerzitě.

b) Bible kralická a Jan Amos Komenský

Přestože první vydání Bible kralické nebylo s vysokou pravděpodobností určeno k volnému prodeji, její exempláře se – jako jiná bratrská literatura – distribuovaly prostřednictvím bratrských biskupů, kteří si rozdělili většinu nákladu, vedení Jednoty záhy rozhodlo o vydání méně nákladné jednosvazkové bible bez poznámek a o dalším vydání Nového zákona. Tisk obou svazků byl realizován v Kralicích v roce 1596. O pět let později byl vydán revidovaný Nový zákon s poznámkami a konečně v roce 1613 druhé jednosvazkové revidované vydání celého biblického textu ve větším formátu. Tato vydání byla určena především laikům a svou oblíbeností konkurovala rozšířenější Melantrichově bibli. Ta sice vycházela ve vyšších nákladech, ale mezi lety 1577–1613 nebyla tištěna.

O čtenářské obci kralického překladu názorně vypovídají vlastnické záznamy dochovaných exemplářů i jejich dobové vazby. U Šestidílky lze sledovat pozoruhodný zájem ze strany bratrských šlechtických vrchností i zámožnějších měšťanů, kteří často pojímali vlastnictví kralického překladu jako reprezentativní příležitost. Dobové výpravné vazby, často zlacené, jsou doplněny erbovními supralibros. V tiscích, které vlastnily bratrští duchovní, lze nalézt četné marginální rukopisné poznámky, svědčící o sekundární práci s textem překladu. V některých exemplářích zmíněných skupin se nadto objevují autobiografické záznamy o nejdůležitějších životních událostech vlastníka, zahrnující i období několika generací. Bible kralická je i z tohoto důvodu významným svědkem kulturní úrovně dobové společnosti. Samotný překlad Bible kralické nalezl v rámci Jednoty bratrské uplatnění jako liturgický text při bohoslužbách, jeho specifické užití dokládá interiérová nápisová výzdoba některých bratrských chrámů (kostel sv. Martina v Kralicích, bývalý bratrský sbor v Mladé Boleslavi). Nad konfesními hranicemi v prostředí Čech a Moravy sloužil bratrský překlad jako oblíbený pramen osobní zbožnosti.

Bible kralická z roku 1613 je posledním revidovaným vydáním tohoto překladu. Následující staletí jej zakonzervovala v obecném povědomí jako vrchol bratrské biblistiky. Projekt rozsáhlé konkordance k Bibli kralické, rozpracovaný v roce 1594 a zmiňovaný ještě 1632, byl sice realizován, ale z nedostatku finančních prostředků zůstal v rukopise a zanikl při požáru Lešna v roce 1656. Neuskutečnila se ani v roce 1618 zamýšlená reedice celé Šestidílky, o níž se zmiňují dopisy archivu boleslavského biskupa Matouše Konečného. Znemožnily ji události třicetileté války. Myšlenka opětovného vydání komentovaného překladu se objevila ještě v roce 1635, kdy po odchodu Jednoty bratrské do exilu v Polsku a v jiných zemích zřejmě došlo k určité konsolidaci společenství, ale ani tento počin již nebyl realizován. Výsledky Vestfálského míru a ztráta naděje na zvrat poměrů v zemích ovládaných Habsburky přivedly Jana Amose Komenského v roce 1650 k sepsání Kšaftu umírající matky Jednoty bratrské, v jehož závěru autor symbolicky odkázal českému národu i překlad Bible kralické. Dílo, určené prvotně bratrským kněžím a společenství Jednoty, povýšil na dědictví celého národa a výrazně přispěl k jeho „kolektivizaci“ v rámci kulturní recepce ze strany budoucích generací. Komenský je také autorem posledního volného zpracování textu Bible kralické. V roce 1623 dokončil výtah z Bible, četbu, která by svým rozsahem a zpracováním byla vhodná při nejistých cestách exulantů. Nedokončený tisk v roce 1656 v Lešně shořel, ale o dva roky později vyšlo dílo tiskem v Amsterodamu. Určeno bylo nejen laickým čtenářům, ale i pro školní výuku a začínajícím teologům.

III. Bible kralická v průběhu staletí

a) Bible kralická v exilu a v době národního obrození

V době plošné rekatolizace, která započala po porážce českého

stavovského povstání v roce 1620, ale výraznější plody začala nést až po třicetileté válce, se nekatolická tištěná literatura stala zvláštním předmětem zájmu katolických misionářů. K systematickému vyhledávání „kacířských" knih docházelo zejména v 18. století, kdy vznikaly tištěné seznamy českých nekatolických knih. Podle závažnosti svého obsahu měly být tyto knihy buď korigovány (takový osud postihl např. Melatrichovy bible) nebo zabaveny a zničeny. Do poslední kategorie spadala produkce bratrských tiskáren, za „nenapravitelnou" byla považována i Bible kralická. Přestože počet ohněm zničených nekatolických knih dosahoval desetitisíců, mnoho exemplářů bratrských biblických tisků přečkalo toto období, považované obrozenci 19. století za „dobu temna", také v knihovnách katolických církevních institucí. Dnes patří tisky Bible kralické k početně nejdochovanějším tištěným titulům Jednoty bratrské. I přes soustavné vyhledávání tisků Bible kralické v době rekatolizace za účelem její eliminace se její jazyková stránka dočkala vysokého ocenění. Když byly v 70. letech 17. století pod vedeným jezuitských učenců zahájeny práce na překladu tzv. Bible svatováclavské, pořízeném na základě Sixt-Klementinské Vulgáty (vyšla poprvé mezi lety 1677–1715), stala se Bible kralická vedle Melantrichova textu hlavním inspiračním zdrojem lexikální složky díla.

Bible kralická se v době rekatolizace stala důležitým pojítkem mezi českými nekatolíky v exilu i tajnými nekatolíky na území Čech a Moravy. Zatímco Melantrichovy bible se v prostředí českých a moravských exulantů v tištěné recepci českých biblických překladů neprosadily, Bible kralická začala na počátku 18. století svůj druhý život. Její text zaujal skupiny německých luterských pietistů, přijaly jej za svůj i konfesně značně nesourodé skupiny exulantů. V roce 1709 vyšel v Halle iniciativou obdivovatelů díla Jana Amose Komenského, soustředěných kolem zdejšího profesora teologie Augusta Hermanna Franckeho, kralický Nový zákon. Na jeho vydání se podíleli pozdější rektor lycea v Prešpurku Matthias Bél, kazatel českých exulantů v Drážďanech Franciscus Ruhr a pozdější rektor v Těšíně Johann Kögler. V Žitavě vydal v roce 1720 Nový zákon i exulant Václav Klejch, který v předmluvě načrtl historii českého biblického překladu, do jehož kontextu zasadil Bibli kralickou. Na přípravě tohoto vydání se podílel evangelický duchovní a superintendent v Uhrách Daniel Krman. O dva roky později byla v Halle v 5000 exemplářích vydána celá Bible kralická a v roce 1730 vydal pastor českého sboru v lužickém Großhennersdorfu Jan Liberda opět Nový zákon. Ani poměrně vysoký náklad knih nestačil pokrýt poptávku českých exulantů. Zájem byl velký i v evangelických sborech v Horních Uhrách, kde se čeština Bible kralické stala liturgickým jazykem (tzv. bibličtina). Velkou část výtisků se podařilo kolportérům propašovat do Čech a na Moravu tajným nekatolíkům. Významné vydání představuje tisk celé Bible z roku 1766, které připravil kazatel českého reformovaného sboru v Berlíně Jan Bohumil Elsner. Ten byl i autorem rozpravy „Versuch einer böhmischen Bibelgeschichte" (1765), v jejímž rámci pojednal o bratrských biblických vydáních a provedl jejich textovou kritiku. Bible z roku 1766 je důkazem, že v případě reedic nešlo o pouhý otisk, ale že záměrem vydavatelů byla též uměřená revize textu, zejména pod vlivem Lutherova překladu. V roce 1787 vyšla iniciativou Michala Semiana, kazatele v Pezinku a Juraje Palkoviče, profesora československé řeči a literatury na prešpurském lyceu, Bible kralická i v Prešpurku.

Edice textu Bible kralické v 18. století, i přes zjevné nedostatky některých vydání, měly velký význam pro formování moderní češtiny. V době nástupu českého národního obrození byl bratrský biblický překlad spolu s tisky Melantrichovými považován za standard spisovné češtiny a stal se vzorem pro jazykovou reformu. Podobný význam měla Bible kralická na Slovensku, ačkoliv zde i přes snahy některých obrozenců k prosazení „bibličtiny" za spisovný jazyk nedošlo. Bratrský překlad, který byl na Slovensku liturgickým textem evangelických církví až do doby 20. století, sehrál výraznou roli v kulturním sbližování Čechů a Slováků.

b) Bible kralická v 19. a 20. století v životě českých a moravských evangelíků

V průběhu 19. století, zejména však od jeho poloviny, dostává v závislosti na dynamickém rozvoji národního obrození a vzrůstající konkurenci národností v rámci habsburské monarchie recepce předbělohorské bratrské literatury silný národnostní akcent. Bible kralická je chápána jako český „národní překlad" a někdejší Jednota bratrská za specifický projev národní kultury, ačkoliv je doložena existence řady německojazyčných sborů a německy psaná literatura tvoří významnou složku tištěné bratrské literární produkce. Zatímco pro formující se toleranční církve Čech a Moravy konce 18. století a první poloviny 19. století je příznačné úporné úsilí nově příchozích evangelických duchovních (zejména z Uher) o prosazení státem tolerované konfesní identity v konkurenci s vědomím matného dědictví české reformace a formami lidové nonkonformní zbožnosti, s polovinou 19. století procházejí evangelické církve odklonem od konfesionalismu a jsou ovlivňovány prolnutím liberalismu s národnostním uvědoměním. Odkaz na bratrskou tradici se v tomto procesu stal podstatnou složkou náboženské identity českých nekatolíků a hrál mezi reformovanými a luterány roli prostředkovatele, neboť Bible kralická byla textem přijímaným oběma vyznáními. Objevily se snahy o recepci bratrské konfese, vydané v revolučním roce 1848, k oslavě milénia obrácení Slovanů na křesťanství (příchod věrozvěstů Cyrilla a Metoděje) byla v roce 1863 vydána Josefem Růžičkou, duchovním správcem německého evangelického sboru v Praze, tzv. „Jubilejní bible", kombinovaný překlad Šestidílky a vydání z roku 1613, se zjevnou snahou představit Bibli kralickou jako centrální český biblický překlad. Vydavatel klade v předmluvě toto vydání „na oltář církve a národu svého, na stůl rodin a čeledí česko-moravsko-slovenských, v církvi evangelické spasení svého hledající". Konečně v roce 1875 vydal v Praze reformovaný farář Ludvík Bohumil Kašpar bratrský Nový zákon s komentářem podle vydání z roku 1601. Šlo o první reedici výkladových poznámek k textu Bible kralické vůbec.

Zájem o Bibli kralickou jevily také „svobodné církve" vznikající od druhé poloviny 19. století. Zatímco Obnovená Jednota bratrská se považovala přímo za pokračovatelku staré Jednoty bratrské, za podstatnou součást své identity přijala „bratrství" i Svobodná reformovaná církev (později Jednota českobratrská, dnes Církev bratrská). Její kazatel Josef Kostomlatský vydal v roce 1885 v Táboře výkladové poznámky Šestidílky ke Starému zákonu. Na tyto snahy navázala ve 40. letech 20. století tzv. Česká biblická práce v Kutné Hoře, která vydávání kralického překladu podle autentického znění, tedy oproštěného od redakčních zásahů 18. a 19. století, přijala za svůj program a v době nacistické okupace dokonce zastupovala práci úředně zakázané České biblické společnosti. Tato kutnohorská vydání, jejichž základem se stal text Šestidílky včetně části výkladových komentářů, představují doposud nejhodnotnější edice textu Bible kralické. V pojetí svobodných církví se teologické dědictví Jednoty bratrské mělo stát nástrojem v boji proti teologickému liberalismu, proti němuž se tato společenství existenčně vymezovala, ačkoliv k hlubší teologické reflexi bratrského písemnictví nepřistoupila a omezila se na prosté otiskování vybraných bratrských děl za misijním a vzdělávacím účelem.

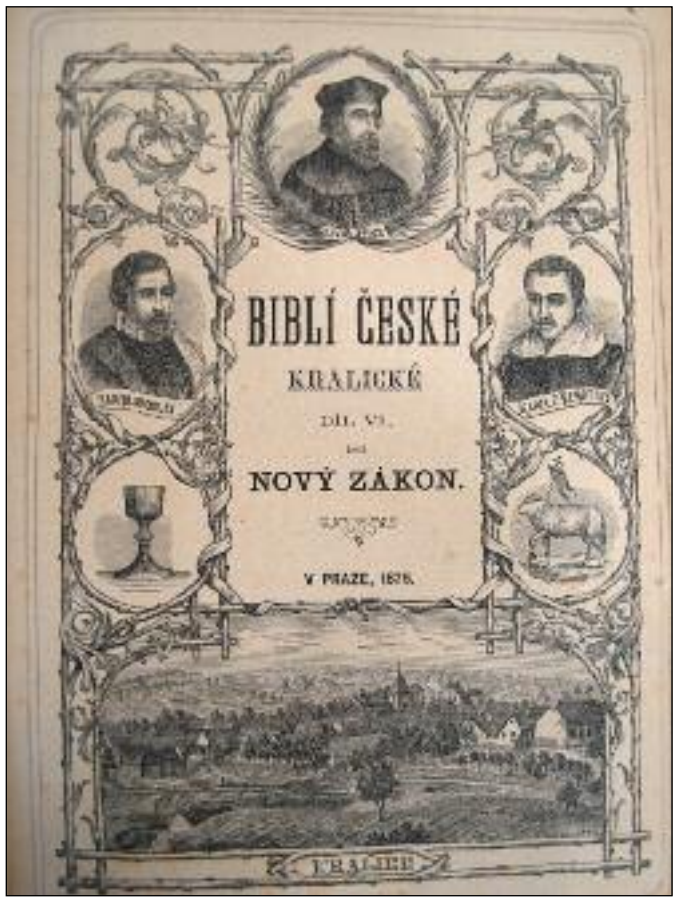

Na konci 19. století reflektovala část evangelických duchovních znepokojující stav, že edice textu Bible kralické výrazně zaostávají za vývojem jazyka a ztěžují přístup k obsahu textu. Tento trend se pokusil změnit reformovaný farář Jan Karafiát, který v 80. letech připravil rozsáhlou revizi Bible kralické podle vydání z roku 1613, ale patrně z respektu k dlouhé tradici antikvované podoby textu Bible kralické svoje návrhy při realizaci tištěného vydání značně zmírnil. Tuto revizi poté přejala a ve velkých nákladech zejména pro misijní účely rozšiřovala Britská biblická společnost i její nástupce Česká biblická společnost. Poslední pokus o výraznější revizi textu Bible kralické vznikl na půdě Komenského evangelické bohoslovecké fakulty v Praze v 80. letech 20. století. Projekt byl ovšem po vydání několika starozákonních knih ve formě studijních textů zastaven. Ve 20. století čelila Bible kralická konkurenci nových biblických překladů. V liturgickém užívání kralického překladu v nekatolických církvích nastal přelom až v 70. a 80. letech, kdy „Kralička" ustoupila do pozadí se zavedením Českého ekumenického překladu bible, ačkoliv nadále zůstala oblíbeným alternativním textem.

Od konce 19. století se text Bible kralické opakovaně stával předmětem vědeckého zájmu, zejména ze strany filologů a bohemistů. Vzhledem k recepci jeho textu v církevním prostředí mají patrně největší význam práce filologa Jaroslava Konopáska ze 30. let 20. století. Konopásek svými textově-kritickými rozbory a poukazem na zahraniční předlohy překladu Bible kralické otřásl obecně rozšířeným povědomím o jedinečnosti Bible kralické jako národního překladu. Vydal také faksimile Blahoslavova překladu Nového zákona z roku 1568, avšak jeho záměr přetisknout celou Šestidílku zhatila hospodářská krize. Úplná faksimilová edice Bible kralické byla realizována teprve v roce 1997, kdy byla společným úsilím německých a českých slavistů v Německu otištěna Šestidílka a doplněna sedmým svazkem se souborem studií o vzniku tohoto překladu a jeho jazyku.

Ve 20. století se předmětem zájmu stalo i samotné místo vzniku Kralické bible: Kralice nad Oslavou. V roce 1936 zde byl instalován pomník Bible kralické, zaznamenaný v Guinnessově knize rekordů jako první pomník na světě věnovaný konkrétní knize. Na místě zdejší tvrze, kde působila bratrská tiskárna, probíhal pod vedením dr. Vlasty Fialové od roku 1956 systematický archeologický průzkum, který z hlediska dějin knihtisku přinesl významný objev velkého množství původního typografického materiálu. Tyto snahy vyvrcholily v letech 1967–1969 vybudováním Památníku Bible kralické, který je dnes stále hojně navštěvovaným muzeem kralického překladu.

Jiří Just

Seznam známých bratrských tisků biblických textů

(názvy uvedeny zkráceně)

1518 Zákon Nový
1525 Nový Zákon
1562 Žaltář vnově do češtiny přeložený
1564 Nový zákon vnově do češtiny přeložený. Dvě typografické verze, na druhé titul: Nový zákon z jazyka řeckého do češtiny přeložený
1568 Nový zákon vnově do češtiny přeložený. Secunda editio diligenter recognita
1571 Evangelia anebo čtení svatá, kteráž slovou pašije (s notací)
1579 Biblí české díl první, totiž Patery knihy Mojžíšovy vnově vydané
1579 Žaltář Davida svatého. Vnově do češtiny přeložený
1580 Biblí české díl druhý vnově vydaný (Jozue – Ester)
1581 Žaltář Davida svatého
1582 Biblí české díl třetí vnově vydaný (Job – Píseň Šalomounova)
1587 Biblí české díl čtvrtý vnově vydaný (Proroci)
1587 J(iřík) S(trejc) Z(ábřežský:) Žalmové neb Zpěvové svatého Davida... (s notací)
1588 Biblí české díl pátý... Apokryfa.
1592 Řeči boží (nedochováno)
1594 Biblí české díl šestý, totiž Nový zákon vnově vydaný
1596 Biblí svatá...vnově vytištěna vydána
1596 Nový zákon vnově do češtiny přeložený
1597 Řeči boží, kteréž se … v shromážděních společných čítávají
1598 J(iřík) S(trejc) Z(ábřežský:) Žalmové neb Zpěvové sv. Davida... (s notací)
1601 Biblí české díl šestý, totiž Nový zákon vnově přehlédnutý
1604 Řeči boží... vnově přehlédnuté
1613 Biblí svatá... Vnově vytištěna a vydána
1616 Řeči boží, kteréž se … v shromážděních církevních pro základ služby Slova božího jednomyslně čítávají a vysvětlují
1658 Manualník aneb jádro celé Biblí svaté

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

26/2013

4. září 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 18. září 2013

Z obsahu

* *Nová píseň*
* *Několik důvěrných slov o modlitbě*

Poselství k 15. neděli po sv. Trojici

Mějte víru v Boha

Ježíš řekl učedníkům: „Kdybyste měli víru jako zrnko hořčice, řekli byste této moruši: `Vyrvi se i s kořeny a přesaď se do moře,´ a ona by vás poslechla." Odpověděl tím na jejich prosbu, aby jim „dal více víry“. Z textů v Mt 17,19-21; 21,21 a Mk 11,22-24 vyplývá, že Ježíšovy výroky o síle víry se vztahují k něčemu, co se učedníkům zdá nemožné zvládnout. Tak tomu bylo i u Lukáše. Učedníci byli šokováni Ježíšovým nárokem, že mají sedmkrát odpustit svému bratru, pokud za nimi přijde s prosbou o odpuštění. Vlivem učení zákoníků a příkladem farizeů měli lidé ve zvyku vypočítávat, kolik čeho je třeba činit, aby člověk naplnil zákon. Domnívám se, že Ježíš učedníky něžně „provokoval“ k novému myšlení. Cožpak by bylo smysluplné, aby Bůh víru člověku daroval? To je jako by se malé dítě, které se učí chodit, modlilo: „Pane, dej mi chůzi.“ Co by mu asi Bůh řekl? „Víš, co je chůze? Chůze je kladení jedné nohy před druhou. A k tomu držení rovnováhy.“ Pro malé dítě obrovská dřina, ale nejde přeskočit vývoj. „Chceš-li chodit, drž se tatínka a dávej jednu nožičku před druhou. Chůze jsou kroky a ty jednou přejdeš celou zemi. Ale to se nejspíš nestane, protože to nemá smysl. Stejně jako přesazovat moruši, či přenášet hory. Jistě však dojdeš dál, než sis původně myslel.“

Domnívám se, že Pán svým učedníkům prostě říkal: „Nestarej se o velikost své víry. Zdá se ti nemožné něco zvládnout? Neuvažuj tak! Prostě jen udělej to, co Bůh žádá. Nepochybuj a dělej kroky víry, ke kterým tě Pán vede.“ Vždyť víra je prostá (dětská) důvěra v toho, kdo nás má rád.

Tomáš Trávníček,
misijní pracovník CB

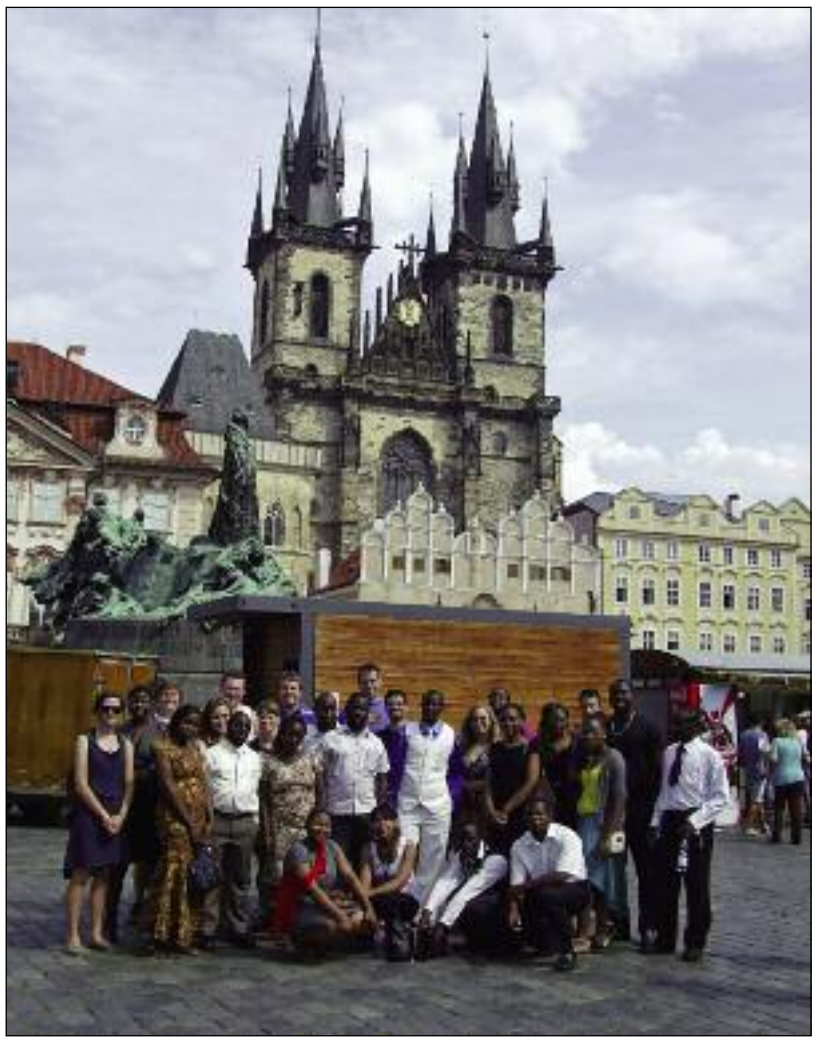

Letní cestování

Letní měsíce jsou vhodnou příležitostí pro cestování a poznávání vzdálených míst. Chceme vám předložit krátkou zprávu o těch, kteří přicestovali mj. i do naší vlasti, aby se blíže seznámili s věcmi, které jsou pro ně důležité.

Zástupci mládeže několika provincií Jednoty bratrské (z Evropy, severní Ameriky, Karibiku a Afriky) se sjeli ke společnému pobytu, při kterém se věnovali misijní úloze církve. Přitom se však také chtěli inspirovat svou církevní historií, a proto se vydali i po stopách svých předků ve víře, aby něco z jejich odkazu načerpali.

Důležitým místem jejich pobytu byl Herrnhut (Ochranov), kde se mohli setkat s minulostí i přítomností Jednoty bratrské. Ve výroční den 13. srpna slavili v Berthelsdorfu u Ochranova společnou večeři Páně (v roce 1727 zde v tento den Ochranovští při stejné příležitosti prožili důležitý duchovní impulz pro své vzájemné vztahy i pro svou touhu sloužit Beránkovi).

Dále cestovali do Čech, aby navštívili ochranovský sbor v Železném Brodě a vypravili se do skal na Kalichu, samozřejmě nevynechali Kunvald a blízký sbor v Potštejně. V neděli 18. srpna se účastnili bohoslužeb s pražským ochranovským sborem v kapli Domova Sue Ryder. Odpoledne pak věnovali seznamování se s nejvýznačnějšími pražskými reformačními památkami.

Přes německý Ebersdorf se pak přesunuli do dalšího významného místa historie Obnovené Jednoty bratrské, do holandského Zeistu.

bok

Augustinova věta

Uvažujeme-li o člověku, pak to první, co jej charakterizuje, je svoboda. Všechny jiné přístupy se nedostanou člověku pod kůži, zůstávají na povrchu. Když někdy nám televize poskytne pohled na lidi v koncentračním táboře, jak vyhaslým zrakem vyhlížejí ven ze svých kutlochů, vnutí se nám přímo poznání, že to první a nejdůležitější, co potřebují, je svoboda. Neuspokojily by je lepší podmínky, od pohodlnějšího lůžka počínaje až po týdenní lékařskou péči a pak aspoň takovou strávu, jakou dostávají pacienti v nemocnicích. Jsem přesvědčen, že bych u nich s takovým zlepšením nepochodil, neboť to, o čem sní, není lepší koncentrák, ale svoboda. Neporozuměli by dnešnímu člověku, který by jim svobodu pomlouval, že se za ni nic nekoupí. Je to totiž tak, že dokud člověk svobodu neztratí, a to radikálním způsobem, že je svázán a odvezen do neznáma – to je radikální ztráta svobody - své svobody si neváží, i když jí každý den užívá. Ten, kdo nechápe, co je svoboda, nechápe, co je člověk; kdo nepochopil, co je pro člověka ztráta svobody, nepochopí, co je hřích.

Církev, její nejstarší teologie, kterou vedli řečtí otcové, se vyslovila pro svobodu člověka jako první charakteristiku člověka. Vedla ji k tomu snaha, aby jej vysvobodila z antického objetí osudového určení a naučila ho chápat důstojnost člověka a jeho odpovědnost před lidmi i před Bohem. Nepostřehla však, že snaha o osvobození člověka mu zastřela

Dokončení na str. 2

Aktualita

Oslavy výročí 400 let od vydání Bible kralické

Po skončení třicetileté války sepsal Jan Amos Komenský svůj Kšaft neboli Závěť, ve kterém odkázal českému národu šest hodnot. Jménem umírající Jednoty bratrské odkazuje českému národu hodnoty: lásku k pravdě, Bibli, lásku k řádu, jednotu, český jazyk a výchovu mládeže. Naléhavě žádá, aby se český národ k těmto hodnotám navrátil, jakmile to bude možné, a přijal je jako své vlastní dědictví, které převzal od otců.

V tomto roce oslavujeme výročí 400 let od posledního vydání Bible kralické. Je to pro nás příležitost naplnit přání a výzvu Komenského a ujmout se dědictví otců. O dědictví Bible píše Komenský ve své Závěti toto: *A protože náš Pán nařídil, aby se studovala Písma svatá, odkazuji ti za dědictví Boží knihu, Bibli svatou... Přijmi to tedy za svůj vlastní klenot, milá vlasti, a užívej toho k Boží slávě a k budování sebe v dobrém.*

Odkaz Bible je stále živý a dosud ovlivňuje myšlení mnoha lidí. Tato kniha je stále nejprodávanější knihou na světě, což svědčí o nadčasovosti jejího poselství. Již více než dvě tisíciletí ovlivňuje kulturu, vzdělanost, jazyk, morálku, mentalitu a hodnoty tisíců lidí ve většině národů světa. Přestože se společnost stále rychleji vyvíjí a mění, odkaz Bible zůstává jako trvalá hodnota v měnícím se světě. V současnosti lze vidět rozklad hodnot, které lidé ctili po staletí, vnímáme erozi dědictví našich předků, rozdrobení základů, na kterých stavěli naši předkové v nejlepších obdobích dějin, a odtržení od historické integrity našich předchůdců. Byli však naši otcové skutečně tak na omylu, že věřili všemu, co je psáno v Bibli, jak vyznal například i Komenský? (*Kdyby se někdo ptal na teologii, chopil bych se Bible a celým srdcem vyznal: Věřím všemu, co je napsáno v této knize.* - J. A. Komenský, Unum Necessarium)

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je připomínka Komenského odkazu staré Jednoty bratrské zcela na místě. Vždyť slovo Bible ovlivnilo Slovany zásadním způsobem, dosud je v srdcích Čechů jakási skrytá úcta vůči psanému slovu obecně a o to více vůči slovům Bible. Češi patří mezi přední národy v Evropě v četbě knih. Průměrný Čech přečte 17 knih za rok. S tím ovšem souvisí míra vzdělanosti a od míry vzdělanosti se odvíjí schopnost tvořit si vlastní úsudek, a tak národy, které více čtou, jsou méně náchylné k masové manipulaci a zotročení totalitními režimy. Jak je psáno v Bibli: Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí (J 8,32).O tom ostatně mluvil i Jan Hus ve svém známém výroku o pravdě: *Hledej pravdu, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, mluv pravdu, drž pravdu, braň pravdu až do smrti, neboť pravda tě vysvobodí...*

Součástí oslav výročí Bible kralické bude program pro všechny generace, pro nevěřící i věřící, pro odborníky, kteří mají zájem o nové vědecké poznatky, ale i pro ty, kteří hledají, co by Bible mohla dát jim v dnešním světě. Připravuje se program pro děti, výtvarná soutěž, účastníci budou moci zdarma navštívit památník Bible kralické, zhlédnout nový film o Bibli a panském rodu Žerotínů. Hlavní program bude v sobotu večer, kdy vystoupí známé osobnosti společenského života se svojí autentickou výpovědí o tom, co pro ně znamená Bible, vystoupí divadelní soubory s Komenského Labyrintem, vše bude prokládané písněmi a koncerty. Také zahraniční hosté vzpomenou, jak česká reformace ovlivnila jejich kulturu a národní společenství. Pevně věříme, že každý účastník si přijde na své a bude odjíždět s touhou uchopit Komenského odkaz nejen pro společnost, ale především pro svůj profesní, rodinný a soukromý život.

Oslavy výročí pořádá 13. - 15.9. 2013 obec Kralice nad Oslavou ve spolupráci s dalšími organizacemi, jako je občanské sdružení České studny, Českobratrská církev evangelická, Slezská církev evangelická augsburského vyznání a Moravské zemské muzeum.

Více informací je na stránkách akce www.bible-kralicka.cz.

David Loula

Zadostiučinění?

„O Boží spravedlnost“, jak předznamenává titulem svého článku (ET-KJ 19/2013), se bere bratr Josef Veselý: „To slovo nás varuje: Hřích musí být potrestán,“ sděluje hned první větou východisko své úvahy. Jsme jistě vděčni za každý podnět k promýšlení svého poznání Boha a služby jemu. S Efezany ohledáváme „jak je PRAVDA v Ježíšovi“ (Ef 4,21) a podobně se ptáme a upřesňujeme svoje poznání nesamozřejmé SPRAVEDLNOSTI Otcovy, jak ji Syn naplnil:

Mnohé provokoval ochotným: „Odpouštějí se tobě hříchové tvoji.“ Zdálo se jim, že „příliš rychle nahrazuje milostí Boží právo trestat hříšníka, což protiřečí spravedlnosti, která vychází z Boží neměnné vůle a ve jménu zákona...“ Bratru Veselému se to zdá i dnes o nás, když myslíme Boha snadného k odpuštění (Neh 9,17). Nakonec Ježíše bezpochyby i kvůli tomu ukřižovali. Osoboval si pravomoc Boží: „Synem Božím se činil.“ Jestliže se „Boží svatost... vtělila do zákona jako svatá Boží vůle“, pak zůstává zákoníkům skryta.

Je mnoho pravd i spravedlností: „Říkáme lidem pravdu,“ bývalo tvrzení KSČ propagující nenávistnou spravedlnost třídní. Dnes je nabídka rafinovanější. Neobejdeme se bez Božího nasvícení, bez milosti „osvícených očí mysli“ (Ef 1,18).

MILOST Ježíšova „Jdi a nehřeš více“ svítí dopředu i uschopňuje. Zažehlo ji odpuštění jakožto nastartování k BYTÍ S PRAVDOU, k aktivitě ospravedlnění, obrazně k chůzi po Kristově cestě, která míří k Otci. V naší kleci časoprostoru se jeví směrem do budoucnosti, ale je i duchovním rozkrytím přítomnosti a porozuměním minulosti.

Spravedlnost tohoto světa zaměstnávají minulé kauzy. Kráčí s hlavou dozadu a je předmětem žaloby Ducha (J 16,10). Směr udává Ježíšovo svědectví PRAVDĚ (J 18,37). Životem a posléze utrpením a smrtí usvědčuje své soudce, v Boha věřící zákoníky, z jejich nemilosrdné, ano odplácející a mstivě trestající spravedlnosti, jejímž stoupencem a vykonavatelem byl i farizeus Saul Tarzenský, pozdější apoštol Pavel.

Ten podle MILOSTI sobě dané položil základ, jímž je ukřižovaný Mesiáš, Král a Spasitel, abychom na něm stavěli (1 K 3,10n). Kristova MILOST k pokání a odpuštění mu otevřela rozsáhlé poznání a inspirovala ho k mimořádnému dílu. Vysvětluje, že Bohem poslaný Syn vykonal, na co Zákon nestačil: Člověk Ježíš, Boží Syn, pro brutalitu našeho hříchu, jak ji ozřejmuje na svém k smrti utýraném a potupeném těle, znechutil hřích těm, kteří se v tom usvědčeni najdou. Těm, v pokání otřeseným, svědčí o Otci mrtvé křísícím k radikální změně. Kralicky: „Potupil hřích na těle, aby spravedlnost Zákona byla vyplněna v nás, kteří nechodíme podle těla, ale podle Ducha“ (Ř 8,3-4). Tak mluví apoštol za ty, jimiž Kristův kříž otřásl a které přesvědčil. To je změna člověka a podstata Nové smlouvy Hospodinovy, kterou předjímali proroci (Jr 31,31-33 aj.). Nikoli účtování, lidské představě tak blízká potřeba zadostiučinění. Svému beznadějně zadluženému služebníkovi Král odpouští bez náhrady. Problémem se stává jeho odpuštěním nedotčené, nemilosrdné, hříchu otročící, nevykoupené srdce (J 8,34-36; Mt 18,23-35) dnes neschopné pochopit, že Ježíš dal sebe (duši, život), aby nás od nás vykoupil (Mt 20,28, Mk 10,45) ze zlořečenství, jímž jsme sami sobě, a my abychom se konečně smířili s Bohem takovým, jaký v Synově podání doopravdy je. Jaký se odedávna zjevuje a v Kristu se dává poznat:

„Hospodin,... silný, lítostivý a milostivý, dlouhočekající a hojný v milosrdenství a PRAVDĚ“ (Ex 34,6), „činí, což spravedlivého jest... Ne podle hříchů našich nakládá s námi, ani vedle nepravostí našich odplacuje nám“ (Ž 103,8-10), „Bůh, snadný k odpuštění...“ (Neh 9,17). O takto se zjevujícím Bohu Zákona bratr Veselý píše: „Svého práva milosti užívá jen tak, že zároveň potvrzuje platnost svého soudu a tedy zákona. A proto (Kristus)... sestupuje do smrti, která patří hříšnému člověku. Kříž Kristův je zástupné utrpení, které usmiřuje spravedlivého a svatého Boha...“

Sestupuje? Uplivali jsme a smrtelně zkrvavili Božího dobrodince a troufáme si říct, že „je raněn a ubit od Boha a ztrápen“ (Iz 53,4)? Trpí snad Boží Beránek, aby si Bůh-láska ve své spravedlnosti sám před sebou nezadal? Anebo mnohem spíše, abychom my nahlédli drastickou skutečnost jeho trápení s námi (Gn 6,6), vpravdě se poznali a s jeho pomocí se změnili pro BYTÍ s ním?

„Obětí Boží je duch zkroušený; srdcem zkroušeným a potřeným, Bože, nepohrdneš“ (Ž 51,19).

„Zdali jakou líbost mám, když umírá bezbožný?(praví Hospodin)... Obraťte se, aby vám nebyla k úrazu nepravost“ (Ez 18,23.30.).

Všimněme si Božího utrpení a podívejme se na své ruce. Čiňme pokání a prohlédněme. Beránek Boží snímá hřích světa z každého, kdo v něho věří: pytel mlžení, příkrov odcizení Bohu a lhostejnosti. Vydáme-li se do světla, jako že ON je světlo a žádná tma v něm není, jeho usvědčující nás krev mezi námi prostředkuje a očišťuje nás (osvobozuje, uzdravuje) od všelikého hříchu (1 J 1,7). „Vstal z mrtvých pro naše ospravedlnění“ (Ř 4,25). Ano, „Bůh manifestuje svoji spravedlnost“: Osvobozuje nás od našeho věčně se ospravedlňujícího „já“, probouzí spáče. Vstávají z mrtvých, svítá jim a rozzáří se Kristus (Ef 5,14).

Samuel Jan Hejzlar

Novinka od EMANA

Pavel Skála, O svatosti milosrdného Boha
Výbor z kázání

Pavel Skála (1956 - 2003) působil jako diakon a farář ve sborech Českobratrské církve evangelické ve Strmilově, Miroslavi a Horní Krupé. K desátému výročí jeho úmrtí vychází výbor z jeho kázání. Editor Jiří Šimsa je sestavil do několika souvislých celků: na Mariino Magnificat, na texty z proroků Izajáše, Micheáše a evangelistů Matouše a Jana.

"Svět je už nakousnut evangeliem. Hospodin snižuje vyvýšené, k ponížených a hladovým obrací svou tvář. Bylo-li zkraje řečeno: Bůh shlédl tam, kam nikdo nepohlédne, teď se ještě dopoví: Bůh povýšil ponížených. Už se tak stalo a tohle se nezmění."

Doslov napsal Jaroslav Vítek.

EMAN,
Husova 656, 256 01 Benešov, tel.: 317 722 215, http://eman.evangnet.cz

Augustinova věta

Dokončení ze str. 1

pohled na hřích a vinu. Jinak řečeno nepochopila hřích v jeho hloubce. Naštěstí dějiny církve a její teologie se odvrátily od řeckých otců a přiklonily se k Západu.

Tam vystoupí Augustin, jenž se sám nejprve osvobodil od stoického a manichejského učení, aby byl svoboden. S filosofickým epikurejským a stoickým učením se setkal apoštol Pavel na své misijní cestě v Athénách: „Rozmlouvali s ním epikurejští a stoičtí filosofové.“ (Sk 17,18) Epikureismus je v podstatě materialistický. Právě tím se liší od stoicismu a manicheismu. Hledá nejvyšší dobro ve slasti: necítit bolest v těle ani neklid v duši. Stoici zdůrazňovali a vyžadovali od člověka ctnostný život a vyrovnanost – klid. Manichejci učili o dvou principech, dobru a zlu, z nichž vznikl svět a v něm spolu zápasí. Ježíš prý přišel, aby pomohl světlu k vítězství. Manichejci vyžadovali ctnostný život. Obě učení i epikureismus pocházejí z 3. století před Kristem.

Nyní však Augustin bude vyučovat církev v pravověří. Rozpoznal, že člověk především potřebuje svobodu. Podstata hříchu záleží v nedostatku svobody. Ve svém boji proti Pelágiovi, o němž jsme tu nedávno psali jako o falešném proroku, jenž naprosto podcenil hříšnost a připsal člověku schopnost činit dobré. Augustin nyní znovu učí církev vyznávat, že člověk - hříšník nemůže nehřešit. K tomu učil i o dědičném hříchu, aby mohl dokázat nemožnost hříšníka, aby nehřešil. Uchází se o nás, abychom mu uvěřili, že toto učení je správné, jenže ono se se svou nemožností nehřešit dostalo do blízkosti úskalí nebezpečného osudového určení, které se protiví apoštolskému poselství víry.

Ve středověku se tentýž odpor proti nebezpečí osudového určení o lidské nemožnosti nehřešit objevil v novém učení o svobodném rozhodnutí. Najednou je člověk venku z učení o nemožnosti nehřešit, pravdu zcela opačnou našla církev v učení, že člověk se může svobodně rozhodovat. Z toho čiší nový pohled na hřích, jeho hluboký, tragický význam se vytratil. Středověk naplnil myšlení a cítění církve optimismem: Hřích je, ale nezraňuje, zvlášť ne smrtelně. Reformace musela církvi připomenout, že charakteristickým znamením hříšníka je skutečnost, že se nerozhoduje svobodně, nýbrž naopak, hřích mu zničil svobodu a uvrhl jej do otroctví, aby se mohl rozhodovat jen otrocky.

Augustinova formule, že člověk – hříšník nemůže nehřešit, potřebuje hlubšího, bližšího vysvětlení: Člověk ztratil svou původní svobodu. Už je naprosto neschopen znovu se chopit svého božského určení a být dobrý, tak, jak to Bůh chce. Zlo se ho zmocnilo. Kdyby to všechno mohl zvrátit a ujmout se své původní svobody, nebylo by třeba Kristova vykoupení. Vykoupení dokazuje jakoby z druhé strany oprávněnost Augustinovy formulace „hříšník nemůže nehřešit“. Nedokáže milovat Boha a bližního. Žádný jakkoli veliký a mravní čin nedokáže zjevit ani umenšit tu pravdu, o níž smíme říci, že byla Augustinovi zjevena: hříšník nemůže nehřešit.

Tento hříšník, který nepřestává být hříšníkem, zůstává být osobou, a to osobou odpovědnou. Není vyloučen z lidské společnosti, nestal se zvířetem, neztratil svou důstojnost osoby. Podobnost s Bohem a druhými lidmi mu byla zachována. Nejinak je tomu s jeho nadáním a schopnostmi. Tohoto - lze říci velkého - hříšníka, nacházíme v lidské společnosti jako vynikajícího umělce, jako vědce, jako státníka, jako známého a chváleného dobrodince. Jeho vzdělání a nadání, jeho tvořivá, jak říkáme, božská schopnost bývá právem oceněna mnohdy i na celém světě. Hřích, který v nich ve všech, jako v nás, obyčejných lidech, zůstává, se nejspíš projeví tam, kde se lidé dostávají do nejtěsnějšího styku s lidmi, tam i z vědce vykoukne hřích, který skoro dokonale zůstává skryt, když je vědec ve styku se svou laboratoří a jejími pokusnými krysami. Pak se divíme, že se takový vědec dopustí zločinu na své ženě nebo na své tchyni.

Hříšník nemůže nehřešit. Dokáže být ve světě vším možným, jednou ho chválíme, jindy ho odsuzujeme, ale on nedokáže nebýt hříšníkem. Dokáže se velice změnit směrem k dobrému jako Jean Valjean z Bídníků, ale nedokáže, aby přestal být hříšníkem.

Všichni hříšníci potřebujeme odpuštění a vykoupení, avšak i s tímto odpuštěním zůstáváme hříšníky, omilostněnými k slávě Boha Otce, Syna i Ducha svatého.

Josef Veselý

Restituce církevního majetku

Velký evropský myslitel David Hume formuloval v 18. století tři fundamentální přirozené zákony. Bylo to v úžasné době posedlé touhou po řádu a kráse. Adam Smith založil ekonomii jako vědu o řádu trhu; zemřel v roce 1790, o rok dříve než W.A.Mozart, v jehož nepřekonatelné hudbě můžeme řádu naslouchat. Prvním ze tří fundamentálních přirozených zákonů Davida Huma je zákon stability vlastnictví, druhým je zákon jeho dobrovolného převodu a tím třetím je zákon dodržování slibů. Slovo zákon, jak ho použil Hume, má jiný význam ve srovnání s tím, jak mu rozuměl Isaac Newton, když hovořil o fyzice a astronomii. Newtonovy zákony jsou objektivní, nedají se porušit. Humeovy zákony se porušit dají. Jsou důrazným varováním každé společnosti, co ji čeká, přestane-li respektovat vlastnická práva, jestliže se vlastnictví začne převádět násilím a jestliže už nebude možné spolehnout se na to, co bylo smluveno. Takovou společnost čeká zmar, chaos a nakonec úplný zánik. Hume si také všimnul, že různá společenství rozsetá po širém světě dospěla nezávisle na sobě k témuž, že totiž jejich přežití a rozvoj závisí na úctě k oněm třem přirozeným zákonům. Ty platí dodnes, historie přinesla od té doby jen bezpočet důkazů jejich platnosti. Nelze si představit spolehlivější vodítko chování společnosti. Také česká společnost zažila na vlastním těle důsledky porušování zejména prvních dvou. Krajina a venkov nezhojily jizvy po násilné kolektivizaci dodnes. Všichni si pamatujeme, jak vypadala historická jádra měst, než byly domy před dvaceti lety v restitucích navráceny původním majitelům. Na Starém Městě pražském zavřené a zčernalé krámy, v nich sběrné suroviny, padající omítka, scéna jako stvořená pro natáčení amerických válečných filmů. Když David Hume nazval ona tři pravidla fundamentálními přirozenými zákony, řekl tím, že jsou to principy, že respekt k vlastnictví musí být principiální. Princip je to, co se dodržuje bez ptaní, co už nevyžaduje žádné další zdůvodnění. To, že budování svobodné společnosti musí hned po listopadu 1989 z oněch principiálních důvodů začít nápravou majetkových křivd, tehdy ostře věděla Občanská demokratická aliance. Absolutně první návrh zákona, sepsaný čtyři týdny po zřízení ministerstva privatizace v červenci 1990, byl restituční zákon, ve Federálním shromáždění pak dostal číslo 403/1990 a platil už od listopadu toho roku. V započatém svižném tempu pak pokračoval zákon o mimosoudních rehabilitacích, podle něhož se navracel majetek znárodněný po únoru 1948. Jeho propojením s kupónovou privatizací se podařilo zcela eliminovat dopady restitucí do státního rozpočtu, protože oprávněné osoby nedostávaly od státu náhradu v penězích, pokud nebylo možné navrátit jim majetek rovnou v naturální podobě, nýbrž v akciích Restitučního investičního fondu. Restituce církevního majetku se však zadrhly na nevůli vedoucích politiků ODS, a to přesto, že zákonodárci z počátku 90. let prozíravě blokovali nakládání s majetkem, který měl být navrácen církvím, ale také jiným subjektům. Jejich argumentace proti církevním restitucím byla druhově stejně ubohá a nedůstojná, jakou slyšela moje maminka, když si k sousedům přišla po válce pro gauč, který si u nich schovala poté, co gestapo zatklo v roce 1943 našeho tatínka a my jsme se museli vystěhovat: Nezlobte se, my ten gauč potřebujeme, už jsme si na něj zvykli. To, co je vidět, je obvykle ve srovnání s tím, co vidět není, mnohem méně důležité. Jetliže se nyní vláda rozhodla navrátit církvím polovinu někdejšího majetku v hodnotě 75 miliard, je to na první pohled hodně vidět, mnozí se toho dokonce lekli. Jenomže to, co tak vidět není, je zjednání průchodu práva a spravedlnosti, což je přesně to, co naší společnosti stále tolik chybí a co má nesrovnatelně větší cenu. Schválení zákona o majetkovém vyrovnání s církví a jeho potvrzení Ústavním soudem je chvályhodné a jeho význam snad ani nejde docenit.

Tomáš Ježek

Pozvánka

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu Cyklus života a smrti v ekosystémech šumavských horských smrčin. Úvodní slovo pronese doc. RNDr. Jakub Hruška, CSc. (člen stínové vlády Šumavského národního parku). Beseda se bude konat v úterý 24. září 2013 v 17.30 hodin v přízemí kláštera Emauzy (Praha 2, Vyšehradská 49).

JN

Po stopách českých evangelíků a baptistů na Volyni

Za příjemného letního počasí se 5. až 9. července 2013 uskutečnil další ze zájezdů o. s. Exulant, tentokrát zejména na západní Ukrajinu. V dobách násilné rekatolizace v 17. a 18. století mnozí z Čech a Moravy opouštěli své rodiny, majetky a vlast, aby mohli svobodně vlastnit Bibli kralickou, svobodně vychovávat podle Bible své děti, svobodně se shromažďovat kolem Božího slova a zvěstovat svobodně evangelium dalším lidem. Tak se někteří potomci českých exulantů pro víru dostali také na dnešní západní Ukrajinu, do tehdejší Volyňské gubernie. Některá místa, kde v druhé polovině 19. století našli někteří potomci českých exulantů pro víru svůj nový domov a kde se setkali i s Čechy z Čech a Moravy, kteří v téže době využili pozvání ruského carského režimu k osídlení této části Ukrajiny po zrušení nevolnictví, byla hlavními cíli zájezdu. Cestou jsme se zastavili v solných dolech v polské Věličce, které jsou svou uměleckou výzdobou z kamenné soli světovým unikátem. Také krátké večerní zastavení v historické části nedalekého Krakova bylo velmi příjemné před noční cestou na polsko-ukrajinské hranice.

V sobotu dopoledne nás čekalo původně neplánované zastavení v Dubně, kde nás místní sbor evangelijních křesťanů - baptistů přivítal na nádvoří před pěknou modlitebnou písněmi mládeže a pak nám poskytl příjemné občerstvení. Měli jsme také příležitost se vzájemně poněkud představit. Místní nás stručně seznámili se svou historií i současnou činností sboru. Ta se neomezuje na bohoslužby a biblické vzdělávání členů a jejich rodinných příslušníků, ale zahrnuje i práci sociální - s alkoholiky, dětmi z ulice, v dětské věznici atd. Nezapomenutelným zážitkem byl zpěv mužského kvartetu, který tvořil kazatel sboru a jeho bratři z početné rodiny zakladatele sboru. V Dubně jsme se dověděli ještě další překvapení, že totiž jiný sbor - v nedalekém Mlynově - pro nás připravil oběd. S tím jsme vůbec nepočítali. Ti, kteří neznají ukrajinskou pohostinnost, byli překvapeni, že to, co bylo bohatě prostřeno a stačilo by pro dvojnásobný počet, byl vlastně jen "předkrm". Byli jsme také obdarováni videozáznamem z 90. výročí mlynovského sboru v roce 2010. Tam se lze dovědět o složité cestě tohoto sboru i o perzekuci a pokusu o jeho likvidaci za sovětské vlády. Díky Bohu, navzdory velikým problémům, zabavení bývalé modlitebny a dalším represím, tento sbor nejen přežil, ale žije a pracuje. Má nyní krásnou moderní modlitebnu s potřebnými dalšími prostory pro svou činnost.

Na své cestě jsme nevynechali ani památná místa kdysi Českého Malína. Byl vypálen a brutálně vyvražděn německými okupanty 13. 7. 1943, a to včetně žen a dětí. Mnozí včetně nemluvňat byli zaživa upáleni ve škole, stodolách a dalších objektech, jiní postříleni. Celkový počet obětí byl 400, z toho 374 Čechů. Přežilo jen asi 16 % obyvatel prosperující obce.

Dalším místem naší cesty byl Boratín. Osada Český Boratín byla založena v roce 1872 několika evangelickými a katolickými rodinami, které se sem přistěhovaly z Jilemnicka. Později přišli další z dalších míst v Čechách a na Moravě. Vznikl zde český evangelický sbor. Můžeme se o něm dočíst v několika publikacích (Josef Vlk: Historie Českého Boratína; Antonín Balabán: Mé vzpomínky; Oldřich Rejchrt: Paprsky kalicha v letorostech Čechů z Volyně; Jan Jelínek: Pouštěj chléb svůj po vodě). Mezi nejvýznamnější faráře boratínského evangelického sboru patřili Antonín Balabán a Jaroslav Opočenský. Působil zde i farář Jan Jelínek; jeho hlavním působištěm byl však Kupičov, který jsme z časových důvodů a nejisté sjízdnosti cest pro náš autobus museli vynechat. Bývalý boratínský evangelický kostel slouží dosud ukrajinské pravoslavné církvi a je na něm pamětní deska, připomínající české evangelíky.

Naše sobotní putování jsme skončili v Lucku. Zde jsme byli v péči jednoho ze dvanácti luckých sborů evangelijních křesťanů - baptistů. Hlavní organizátorkou našeho ubytování v rodinách i sborových prostorách, stravování i průvodkyní již od Dubna až po pondělní odjezd z Lucka byla sestra Ljudmyla Hapoňuková. Jsme jí za její obětavou službu velmi vděčni.

Neděle - bohoslužebné shromáždění s Památkou večeře Páně. Společné písně, čtení Božího slova, modlitby, kázání, několik básní a písní smíšeného pěveckého sboru na vynikající úrovni, modlitby za ty, kteří o to předem požádají - to vše patří k běžnému programu bohoslužeb. Jako hosté jsme však byli požádání o vyřízení pozdravů nebo krátkého slova povzbuzení či vztahu k navštěvovaným místům, a to pokud možno z různých míst. Tak se nás zapojilo pět - od západních Čech až po severní Moravu. Posloužili jsme i třemi jednoduchými písněmi s doprovodem kytary a klavíru, což bylo vděčně přijato.

V neděli odpoledne jsme si prohlédli historický Luck, o němž můžeme říci, že byl dříve multikulturní, multináboženský i multinárodnostní. Před 2. světovou válkou zde žili svorně vedle sebe pravoslavní Ukrajinci, katoličtí Poláci, němečtí luteráni, Židé, nábožensky rozrůznění Češi, Litevci a další. Bývalá německá "kircha" se za sovětské vlády stala skladištěm zeleniny a pak umělých hnojiv. V 90. letech minulého století ji získali baptisté jako svou modlitebnu. Činnost sboru se rozrůstala. Asi před 10 lety někteří z něj založili nový sbor na sídlišti, na kterém nebo poblíž nějž bydleli. Má nyní již asi 200 členů. Modlitebna tohoto sboru, dokončená před 7 lety, má však kapacitu asi trojnásobnou s nadějí, že se brzy plně využije. Má kromě jiného také ubytovací prostory, kuchyň a jídelnu, třídy pro předškolní výchovu dětí z okolí, prostory pro nedělní školu dětí z rodin sboru i okolí. Sbor získal a provozuje bývalý pionýrský tábor jen několik km od města s kapacitou pro 100 dětí v prostředí lesoparku s dvěma jezery. Mimo letní sezonu je využíván pro rodinné víkendy, různé kurzy a konference - nejen pro vlastní sbor.

Společná večeře, krátké setkání s hostiteli v rodinách a odpočinek před náročným pondělním programem a noční cestou domů.

Pondělí - rozloučení s hostiteli a cesta nejdříve na Michalovku. Z té původní, až na výjimky české, zůstaly jen malé zbytky. Dřevěné chaloupky a chalupy dožily, nové zde jsou jen ojedinělé. Česká baptistická modlitebna nestojí již řadu let, zděný bývalý evangelický kostel sloužil za sovětské vlády jako klub- zejména komsomolcům a nyní je využíván jen výjimečně, především jako volební místnost. Součástí objektu byl i byt faráře, který je v užívání jedné rodiny dosud. Český původ kostela připomíná pamětní deska. Cesta k bývalému hřbitovu je v lesní části zarostlá křovím, bývalý hřbitov rovněž. Další generace ho již asi nenajde. Ještě že s námi byly sestry Světluše Pechová a Drahoslava Rut Nývltová, dcery michalovského evangelického faráře Jana Matěje Tomeše, které zde na michalovské faře prožily své dětství. Leccos nám vyprávěly, za což jsme jim vděčni.

Další naše zastavení bylo v Mirotíně. Velký český baptistický kostel, dokončený v roce 1912, s kapacitou asi 400 osob, byl v 60. letech minulého století vodorovně přepažen a uvnitř přestavěn pro kulturní účely. Dnes je zchátralý a opravován. Původní česká škola vedle kostela ještě slouží školní výuce. Jako školní budova je využívaná i budova z druhé strany kostela, která patřila před rokem 1925 Valáškovým (první reemigrace v roce 1925), později Pospíšilovým. Funguje i původní studna s rumpálem, z které si mnozí načerpali kvalitní studenou osvěžující vodu. Zděná, původně česká stavení jsou stále v dobrém stavu a dobře udržovaná. Dokonce i cesta ve vesnici je na ukrajinské poměry mimořádně dobrá.

Krátké zastavení v Zdolbunově, prohlídka nové modlitebny i vnější pohled na původní českou modlitebnu, kterou sovětská moc využila jako soudní budovu, ale v 90. letech ji získal jeden ze tří místních baptistických sborů zpět k bohoslužebným účelům. Protože nestačila, postavili v sousedství modlitebnu novou. Malá zastávka v Rovně, večerní průjezd Lvovem, relativně rychlé, to je méně než tříhodinové odbavení na hranicích a cesta domů.

Úterý 10.00 - příjezd do Olomouce, loučení. Dříve mnozí neznámí, nyní docela blízcí.

Svědkové toho, že to lidské pomíjí, ale to Boží nejen zůstává, ale roste. Vždyť počet protestantů se od druhé světové války na Volyni znělikanásobil. Pán Bůh své dílo koná dál.

Dobroslav Stehlík

Naše recenze

Ztracené zázemí

V českém literárním světě stále nabírá na síle houfec mladých autorek, mezi něž lze počítat i Janu Šrámkovou (1982). Po debutu Hruškadóttir oceněném Cenou Jiřího Ortena a knížce pro děti Putování žabáka Filemona vyšla nyní její autobiograficky laděná próza Zázemí. I tentokrát jde o knížku nevelkého rozsahu, jejíž dušezpytný ponor si zaslouží pozornost vnímavého, ba právě i křesťanské víře oddaného čtenáře.

Mladá žena, matka dvou dětí, rekapituluje svůj vztah s nedávno zemřelou babičkou. Krajinu její duše líčí rozmanitými prostředky: postupně před námi defilují dětské zážitky či záznamy babiččiných vzpomínek, jež mají někdy až legendární povahu, neboť se staly součástí rodinné tradice předávané z generace na generaci. Příběh situovaný do maloměstského prostředí Vysokého Mýta či hrdinčina tázavého života v Praze vypráví o nesplnitelné touze vrátit se do bezpečí babiččiny náruče. A také o touze po úkrytu, který by už dospělou vnučku ochránil před náročností života, jak o tom svědčí i text na přebalu knížky: „Babičko, pojď, utečeme spolu.“

Hranice mezi autorkou a hrdinkou příběhu je zcela propustná a zřejmě téměř neznatelná. Šrámková je bystrou pozorovatelkou těch nejjemnějších detailů, ať už věcí či samotného života ve svém bezprostředním okolí. Ty Janince, vypravěčce Zázemí, zároveň zrcadlí labyrint vlastních otázek a váhavých odpovědí. To vše je líčeno neotřelým, osobitým a čtivým jazykem, často za přispění krátkých a strohých vět. Snaha o babiččin věrný obraz se rychle mění v sebezpyt, ve snahu porozumět sobě samé skrze zlomkovitou mozaiku babiččina života. Vnučka vychovaná v intenzivně prožívaném protestantském prostředí se na přísně vykolíkovaném hřišti církevního provozu ocitá tak trochu mimo hru; z toho pramenící nejistota a provinilost se jí pak stávají špatnými rádci na cestě k sobě samé a také Bůh se stává obětí zevšednění a vnitřní únavy.

Babička vždy překypovala dobrotivostí a laskavostí, tak ji znalo blízké i vzdálené okolí. Naše hrdinka se jí chce podobat, proto paradoxně hledá v babiččině životě také cosi, co by mělo podobu její vlastní nejistoty; v čem by jako v oáze mohla spočinout a načerpat tu živou vodu k vyrovnání se s vlastním stínem. Někdy ji přece jen přemůže přemíra pláče, přílišná touha po úniku prostřednictvím literárního světa; někdy bychom snad očekávali i více náklonnosti a laskavosti vůči těm, s nimiž se v životě potkala. To jí ale jistě odpustíme také pro statečnost a otevřenost, s níž autorka popsala břemeno předem dané určenosti či požadované dokonalosti, jež bylo často naložené na ramena dětí narozených přímo do náruče té či oné církve.

Cestu zpátky proti proudu času k babiččině bezpodmínečné lásce a přijetí, ale také k její právě hledané nedokonalosti, korunuje Janinka možná svou jungovskou individualizací, svým zasvěcením znovunalezenému Bohu, jak ho prožije při návštěvě katolického chrámu. Nebe rádo otevírá v srdci člověka nápovědu ke shovívavé lásce k sobě i k bližnímu zcela nečekanou a netušenou cestou.

Jana Šrámková: Zázemí. Fra, Praha, 2013, 138 s.

Pavel Holeka

Dozorčí rada Diakonie ČCE vyhlašuje výběrové řízení na místo ředitele Diakonie ČCE s nástupem v lednu/únoru 2014.

Požadujeme vysokoškolské vzdělání, členství v registrované křesťanské církvi, alespoň 5letou manažerskou zkušenost, prokázanou trestní bezúhonnost.

Výhodou jsou jazykové znalosti nejméně 1 světového jazyka, členství v Českobratrské církvi evangelické, pracovní zkušenost v Diakonii, manažerská zkušenost v sociální či neziskové oblasti.

Nabízíme práci pro strategicky řízenou církevní organizaci působící v rámci Českobratrské církve evangelické, poskytující především sociální a pastorační služby, jejíž součástí jsou také školské právnické osoby. Dále nabízíme pracovní poměr na dobu 6 let a přiměřené mzdové ohodnocení.

Kontakt: Ivana Swiatková, swiatkova@diakonie.cz, 723 458 306 - pro podání doplňujících informací.

Své přihlášky doručte do 15. 9. 2013 na adresu správní rady Diakonie ČCE, Belgická 22, 120 00 Praha 2 – Vinohrady, v uzavřené obálce, kterou, prosíme, nadepište „Výběrové řízení – ředitel DČCE“.

Konfirmační cvičení u Marty Kocnové

Doufám, že napíše vzpomínku někdo jiný, poučenější, protože toto je jen střípek...
Marta Kocnová mě provedla nedělní školou od salvátorské věže až po levou sakristii a s Alfredem Kocábem pak i konfirmovala. Drobná prošedivělá paní s drdolem a výraznýma očima.
Bylo nás na začátku devadesátých let skoro třicet, scházeli jsme se ve dvou skupinách v bytě Kocnů v Soukenické ulici. Byli jsme její poslední ročník. Listovali jsme opotřebovanými předválečnými kralickými Biblemi, Marta Kocnová přečetla sumář a my měli najít a zahlásit kapitolu. (Trochu mám pocit, že Český ekumenický překlad nám zatajila, ale spíš to nebude pravda.)
S tím, co mě o Bibli naučila, jsem si vystačil ještě při zkouškách praktické znalosti SZ a NZ na fakultě, a možná to trochu platí i pro základní osu církevní dějin. O víře v Boha či o našich pochybnostech s námi moc explicitně nemluvila. Nebo si na to nevzpomínám. Když o tom však přemýšlím, mám dojem, že se to dělo skrytě – tím, co nám dávala číst (Pollyannou počínaje, přes různé náboženské povídky, Karafiátem konče – dnes se nad tím trochu usmívám, ale vliv to na mě mělo), jak nám vyprávěla o své rodině, o církvi, jak byla důsledně protestantská. Používám různé katechetické pomůcky, ale do Cesty Božího lidu, na které se podílela, nahlédnu skoro vždycky...
Zpráva o jejím úmrtí přišla kolem chystání kázání na svátek mistra Jana Husa. Nikdy nevím, co a na jaký text vlastně psát. Spíše než Husa je mi ten svátek vlastně připomínkou těch, kteří mě provázeli, směřovali v nějakém mém duchovním životě – živých i už zemřelých. Myslel jsem na Martu Kocnovou hodně...
V modlitebně v Přibicích, kde máme bohoslužby, se při večeři Páně nezpívá, ale říkají se biblické verše. Většinu z těch, které umím nejbezpečněji, mě donutila se naučit Marta Kocnová při konfirmačním cvičení. A při Apoštolském vyznání občas na jednom místě zadrhnu – když jsme se ten výrok učili, chyběl jsem.

Ondřej Macek

Kralický klenot – 400 let od vydání jednodílné Bible kralické

Při příležitosti významného výročí 400 let Bible kralické se konají ve dnech 13.-15. 9. 2013 oslavy v Kralicích nad Oslavou, kde Bible vznikala. V rámci oslav se v sobotu 14. 9. 2013 od 15.00 h koná Galaodpoledne s názvem KRALICKÝ KLENOT, v němž vystoupí přední umělci a osobnosti společenského života. Cílem oslav je znovu našemu národu připomenout duchovní a historický odkaz Bible.
Několik nejvýznamnějších osobností české historie bylo spojeno s dílem Bible kralické. Za zmínku stojí autor překladu Nového zákona Jan Blahoslav, patron a ochránce tajného tištění Biblí v Kralicích Karel starší z Žerotína a Jan Amos Komenský, který z praktických důvodů shrnul Bibli kralickou do svého Manuálníku. Po skončení třicetileté války Komenský odkázal českému národu Bibli kralickou jako největší dílo předků. Považoval ji za klenot, který český národ povede v těžkých časech. V období rekatolizace mnoho lidí pro svoji víru tajně odcházelo do zahraničí a nesli si s sebou jako největší bohatství právě Bibli kralickou a Komenského Labyrint.
Celosvětově je Bible stále nejprodávanější knihou, což svědčí o nadčasovosti jejího poselství. Již více než dvě tisíciletí ovlivňuje kulturu, vzdělanost, jazyk, morálku, myšlení a hodnoty tisíců lidí ve většině národů světa. Přestože se společnost stále rychleji vyvíjí a mění, odkaz Bible zůstává jako trvalá hodnota v měnícím se světě. Nechceme lamentovat nad stavem společnosti, ale přispět k její obrodě připomenutím období reformace a renesance, ve kterém Bible kralická vznikala. Proto jsme přizvali známé osobnosti společenského života a umělce, kteří slovem i svou tvorbou vyjádří svůj vztah k Bibli.
Z umělců zahájí program Petr Bende, který má podle vlastních slov k Bibli kralické citový vztah, stejně jako ke kraji, ve kterém vyrostl.
Alfred Strejček se Štěpánem Rakem přednesou Poctu Bibli kralické.
Felix Slováček a Dáda Patrasová vyjádří svůj postoj skladbami a písněmi pečlivě k této příležitosti vybranými.
Jaroslava Kretschmerová a Jiří Lábus představí Biblické příběhy s humorem.
Láďa Křížek se ve svém vystoupení podělí o svůj životní příběh.
V sobotu ve večerních hodinách se uskuteční první veřejná projekce hodinového polohraného filmového dokumentu „Pod ochranou Žerotínů“, který mapuje historii období vzniku Bible kralické a v němž roli Jana Blahoslava ztvárňuje herec Alexej Pyško.
Akce je zaměřena na celé rodiny. Během sobotního dne bude pro děti zajištěn zajímavý program, tiskařská dílna, atrakce a soutěže. V odpoledních hodinách bude slavnostně vyhodnocena celostátní výtvarná soutěž na téma „Bible v životě nás všech“ a výhercům budou předány ceny.
Přáním pořadatelů je, aby se v lidech znovu probudila touha po hledání hodnot, jako je láska k pravdě, úcta k životu a nový vztah ke vzdělanosti a českému jazyku. Jedná se o venkovní akci pod zastřešeným pódiem.
Oslavy pořádá obec Kralice nad Oslavou, Českobratrská církev evangelická, Slezská církev evangelická a. v., Moravské zemské muzeum a občanské sdružení České studny.
Záštitu nad oslavami převzali: prezident republiky Miloš Zeman, místopředsedkyně Poslanecké sněmovny PČR Miroslava Němcová, předseda Senátu PČR Milan Štěch a hejtman Kraje Vysočina Jiří Běhounek.
Za pořádající občanské sdružení České studny: Mgr. Jitka Gočaltovská, tel. 604 704 513, www.ceskestudny.cz, www.bible-kralicka.cz

Taky nechceš mluvit o své práci v kostele?
Podnikatelé, které doporučil jejich pastor: www.firmyg6.cz

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát Chrudimský

Českobratrská církev evangelická

Brandýs nad Orlicí, Ne 8.30
Českých bratří č. 223, j. Hynek Schuster, a Petr Peňáz
Bučina, Ne 10.00
Bučina č. 1, Vysoké Mýto, f. L. Chaloupka
Bukovka, Ne 9.30
Bukovka č. 59, Lázně Bohdaneč, f. Dalibor Antalík
Čáslav, Ne 9.00
J. Karafiáta č.159, f Pavel Jun
Česká Třebová, Ne 9.00
Riegrova 23, f. D. Hurtová
Dvakačovice, Ne 9.00
Dvakačovice č. 32, Hrochův Týnec, a L. Havelka
Džbánov-Ústí nad Orlicí, Ne Ústí 8.30h, Džbánov 10 h
Voděrady-Džbánov č. 4, Vysoké Mýto, f. Jiří Kvapil
Heřmanův Městec, Ne 9.00
Zahradní 537, f. J. Plecháček
Horní Čermná, Ne 8.45
Horní Čermná č.2, f. J.Keller
Hradiště, Ne 9.30
Hradiště č.15, Nasavrky, f. J. Kučera
Choceň, Ne 10.00
Žerotínova 94, f. Hana Schusterová
Chrudim, Ne 9.00
Pardubická 324, f. A.Lavická
Chvaletice, Ne 10.00
Hornická Čtvrť č.65, a M. Hübner
Lanškroun, Ne 9.00
Českých bratří č.654, f. Daniel Tomeš
Litomyšl, Ne 9.00
A. Tomíčka 69, f. V. Hurt
Lozice, Ne 10.00
Lozice č. 53, Luže, j. R. Kučerová, a J. Kučera
Opatovice, Ne 9.00
Opatovice č. 5, Čáslav, a f. Marek Feigl
Pardubice, Ne 9.00
Hronovická č. 25, f. D. Ženatý, František Plecháček
Přelouč, Ne 9.00
Českobratrská č. 86, a f. Miloš Hübner
Semtěš, Ne 10.30
Semtěš č. 69, Čáslav, a J. Plecháček
Sloupnice, Ne 9.00
Dolní 80, f P. Peňáz
Trnávka, Ne 8.45
Trnávka 66, Přelouč, f. M. Hübner
Vilémov u Golčova Jeníkova, Ne 10.00
Vilémov u Golčova Jeníkova 162, f. Vojen Syrovátka
Vysoké Mýto, Ne 9.00
Javornického 49, f. L.Havelka

Církev bratrská

Bystré, Ne 9.30
Bystré č.82, Dobruška, k R. Toušek
Česká Skalice, Ne 9.30
Tyršova 285, k P. Asszonyi
Česká Třebová, Ne 9.30
Tykačova 1183, k Tomáš Pospíchal
Hradec Králové, Ne 10.00
V Kopečku 89, k M. Legát
Chrudim, Ne 9.00
Filištínská 27, k P. Jelínek
Litomyšl, Ne 9.00
Moravská 1222, k D. Smetana
Náchod, Ne 9.30
Purkyňova 584, k R. Staněk
Nové Město nad Metují, Ne 9.30
K Sirkárně 1506, k Viktor Glier
Pardubice, Ne 9.30
Lonkova 512 – Archa, k S. Jindra
Trutnov, Ne 10.00
K Přejezdu 103/9, k Jakub Ptáček
Vysoké Mýto, Ne 10.00
Brandlova 1, k P. Pýter

Bratrská jednota baptistů

Pardubice, Ne 9.00
Sladkovského 521/38, k L. Šíp
Vysoké Mýto, Ne 9.30
Pražská 72, k V. Zeman, k. Z. Spilko

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

27/2013

18. září 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 25. září 2013

Z obsahu

* *Túžba zastaviť čas*
* *Lukáš Pražský*

Poselství k 17. neděli po sv. Trojici

TEN, KTERÝ S TEBOU MLUVÍ
Jan 9,35–41

Jako by toho už tak na něj nebylo dost, ještě si na něm kdosi hřeje vlastní polívčičku. I slepý pozná, čeho jsou lidé cestou z kostela (chrámu) plní, není hluchý. Ti kolem neprojdou nevšímavě. Až na to, že je vlastně vůbec nezajímá jeho problém, oni mají svůj vlastní. Kdo prý zhřešil, že se narodil tak nešťastně? Jak to, že není jako my, normální? Je chudák, kvůli špatnému původu? Nebo si za to může sám? To přece člověka nepotká jen tak.

Je zajímavé, že podobné úvahy se poblíž Siloe nevedou poprvé. Už kdysi tam na lidi padla věž. Jestli snad 11. září, to Lukáš ve 13. kapitole neupřesňuje, ale zase: nejenom farizeové, o kterých si myslíme svoje, ale i učedlníci by z toho nejraději vyvodili přehlednou a poučnou moralitu. To se ale nedělá! Kvůli tomu se nechodí do kostela, ani s Ježíšem, aby se člověk vyznal. Vyznávat je třeba něco jiného. Třeba to, že člověk dost často neví, nevidí, nerozumí.

Až ten, který byv slepý, nyní vidí, se za to nestydí. Mluví poctivě sám za sebe a jen o tom, co se skutečně stalo. Nepotřebuje něco vylepšovat a přizpůsobovat přání vlastnímu či rodičů, ani nátlaku sousedů, kteří se o jeho totožnost hádají, ani farizeů, kteří to vyšetřují. Tváří v tvář všem, kteří vědí a chtěli by i od něj slyšet víc, ustojí statečně své nevím, nevyznám se.

Vyhnali ho, nepoučitelného. Ke své vlastní škodě ovšem. Mohl jim zpřítomňovat svobodu od příliš hotových řešení. A otevřenost pro setkání s tím, který se neptá víš-li, ale věříš-li. A který si z tebe a tvého osudu nedělá téma, ani tě nevyslýchá a nevyšetřuje, ale prostě s tebou mluví...

Pavel Dvořáček,
farář ČCE, Praha 1 - Salvátor

Několik důvěrných slov o modlitbě

Ta důvěrnost mne už obklopuje, když píšu kázání na neděli. Práce jde pomalu kupředu, někdy velmi váhavě, neboť píšu o Bohu, o tom, jak mne oslovilo jeho slovo. Psát o Bohu není nic všedního. Naopak, připadám si, jako bych byl poctěn důvěrou, že si nebudu svévolně nic vymýšlet, aby mé kázání mohli lidé vyslechnout a přijmout jako slovo od Boha- aspoň tak, jak jsem já je přijal ze čtení Písma svatého. Avšak ta důvěrnost, s kterou jsem se už poněkud spřátelil, mne pořádně přepadla ve chvíli, kdy jsem své kázání skončil a řekl jsem: Modleme se. Tím jsem také oznámil, že nastal konec kázání, těch slov, jimiž jsem o Bohu mluvil právě tím způsobem, mluvil jsem o něm. Teď však musím promluvit s ním a říkat mu Ty.

To je aspoň zpočátku nepříjemná povinnost, která na mně leží, nepovznáší, spíše tíží. Vždyť tou povinností je uvést Boha do naší přítomnosti, vtáhnout jej do našeho života, aby se naplnilo, co zvěstuje přítomnému shromáždění píseň, kterou zpočátku zazpívalo: Pán Bůh je přítomen, což je v tu chvíli skutečnost ještě nenaplněná. Mělo ji uvést ve skutečnost už kázání, ale ovšem modlitba. Kazatelů je v církvi dost, modlitebníků je zřídka. Sám se mám spíše za kazatele. Jen vzácně se mi podaří jaksi samozřejmě a radostně uvítat Boha mezi námi i ukázat, že si „tykáme“, když to tak příliš troufale označím.

Když jsem vás, milí čtenáři, pozval ke čtení svých slov, neměl jsem tím výrazem o důvěrných slovech v úmyslu, abych vás donutil svá slova číst, když vy o modlitbě slyšet ani nechcete, neboť cítíte, že ta důvěrná slova by vás příliš přiblížila k Bohu - a o takovou přílišnost evangelík jen vzácně stojí. Ne, nepodezírejte mne z triku, který znám tak dobře. Setkal jsem se s ním v YMCE, v té organizaci, která chce vychovávat mládež v křesťanských, evangelických zásadách. Částí té výchovy byla četba

Dokončení na str. 2

Můj pohled na duhového hada

Právě skončil průvod Prague Pride 2013 a duhový had se přesunul přes Vltavu a po schodech zdolává letenskou výšinu. Tam má vyvrcholit slavnost u dvou koncertních pódií.

Dřevění apoštolé na Staromáku to opět na hodinu zabalili, smrtka ukončila jejich defilé zazvoněním na znamení, že i ty jednoho dne zemřeš, a kohout nad tím vším připomenul, že jsme se o hodinu přiblížili k Božímu soudu. V té chvíli se kyvadlo ČASU na letenském obzoru posunulo doleva. Jako ostatně všechna politická kyvadla v Evropě.

Na výstup jsem si vybral pravé schodiště, pamětliv výzvy Majakovského refrénu z jeho básnické poemy Oblak v kalhotách: „Kdo to tam kráčí pravou? Levá... levá... levá!!“

Po schodišti k letenské pláni se trousí zbytky duhového pochodu gayů a zmanipulované mládeže Evropy podporující homosexualismus.

Nyní po výstupu do schodů ztrácí dech a nadšení. Pokouším se k nim přiblížit. Jsou to samá anglicky mluvící děvčata; pokuřují na kamenech a smutně pozorují Prahu, nad níž pomalu praskají barevné balonky formující před hodinou monumentální věnce homoslávy při pochodu. Stále ještě mají namalovaný znak duhy na lících... Poznaly mne, že jsem stál ve chvíli průvodu u Husa s nápisy: Ježíš je Pán a Spasitel, Ježíš osvobozuje gaye. Kde je ta radost a jásot, posměch a rouhání? Duch pride = hrdosti odvanul a je tu duch shame = smutku a rozčarování.

Karel se svou skupinou evangelistů stojí v dosahu davu kolem technopárty. Začínají oslovovat jednotlivce, kteří viditelně stojí na okraji té černé díry sebezmaru. Náhle se otevírají srdce lidí, kteří neskrývají svou ztracenost, opuštěnost a frustraci. Jsou vedeny první rozhovory o Ježíši. Žíznivý duch na dálku pozná pramen. Sami přistupují. Jsou první rozhodnutí pro Ježíše. Kde se rozmáhá hřích, tam se zjevuje Boží milost.

Daniel se na modlitbě ráno ptal Pána: „Jsme lepší než oni?“ Duch svatý ukazuje naše pokrytectví: My heterosexuálové a tradiční rodiče opouštíme své partnery a necháváme malé děti v zoufalství atmosféry rozvodů. Je to stejná ohavnost jako homosexualita. Bůh vidí slzy dívky, která pod peřinou poslouchá divokou hádku otce s matkou z vedlejší místnosti. Daniel s bratrem postupně předávají dobrou zprávu evangelia těm lidem, co mají duhu na líci, i těm, co ji nemají. Rozmlouvají o evangeliu s těmi, co poslouchají, a modlí se za jednotlivce až do setmění. Jedna z oslovených dívek tu stojí a slza jí stéká

Dokončení na str. 2

AKTUALITA

Prohlášení synodní rady ČCE k projevům rasismu v české společnosti

V poslední době jsme znepokojeni projevy otevřeného i skrytého rasismu v české společnosti. Skrytého rasismu v mnohých z nás využívají neonacistické bojůvky, které pochodují ulicemi a vykřikují rasistická hesla. V době hospodářské recese se celý problém ještě umocňuje a k neonacistům se přidávají další lidé. V těchto dnech se tak děje zvláště v místech, kde není zvládnutý problém soužití mezi většinou a romskou menšinou.

Víme, že není jednoduché soužití s lidmi vyloučenými z většinové společnosti, s lidmi, kteří nemají dlouhodobě práci, nepoznali pravidelnost v životě, kterým rodiče neumožnili vzdělání, kteří nemají peníze.

K lepšímu soužití se nedospěje demonstracemi, které jsou zneužity představiteli neonacistických stran a skupin k šíření zlé a tupé ideologie. Takové způsoby odmítáme, protože ohrožují svobodu a důstojnost našich spoluobčanů a ve svém důsledku i nás samých. Jsou cizí našemu pojetí, které vychází z víry a z následování Ježíše Krista.

Považujeme za potřebné, aby veřejná správa, církve a neziskové organizace s menšinami trpělivě a plánovitě pracovaly.

Připomínáme, že v této věci nejde jen o práci s romskou menšinou, ale také o práci s celou společností, o překonávání zažitých nechutí, nenávistí a názorů na menšiny. Důležitá je odpovědná a pravdivá výchova dětí a mládeže a zdůraznění role rodiny jako prostoru, v němž se učíme lásce a toleranci.

Děkujeme všem, kdo se staví na odpor rasistickému myšlení i jednání a snaží se situaci u nás nenásilně řešit.

V Praze 3. září 2013

Joel Ruml, synodní senior
Lia Valková, synodní kurátorka
Daniel Ženatý,
I. náměstek synodního seniora
Pavel Stolař,
I. náměstek synodní kurátorky
Pavel Kašpar,
II. náměstek synodního seniora
Eva Zadražilová,
II. náměstkyně synodní kurátorky

Vznikl Institut Williama Wilberforce

V těchto dnech zahajuje svou činnost nová křesťanská organizace, která si klade za cíl podporovat pronikání biblicky motivovaných postojů a názorů do veřejného prostoru.

Institut nese název podle Williama Wilberforce, významného britského politika 19. století. Tento poslanec britského parlamentu prožil osobní obrácení a celý svůj život zasvětil boji za zrušení otroctví, čehož po mnoha letech skutečně dosáhl. „Jeho příběh je nám vzorem v tom, jak může vytrvalá práce jednoho člověka motivovaného duchovním přesvědčením změnit celou společnost," uvedl tajemník české Evangelikální aliance Jiří Unger.

Práce Institutu je založena na široké spolupráci evangelikálních křesťanů a koordinaci s jinými organizacemi, především s Evangelikální aliancí (EA). Nebude tedy zdvojovat, co už dělají jiní, nýbrž spojovat a koncentrovat síly. Předsedou Institutu je Pavel Černý, místopředsedou Dan Drápal, ředitelem Mojmír Kallus, mezi členy je dále například předseda EA Jiří Unger nebo německý novinář Johannes Gerloff. „Chceme využít svých zkušeností a kontaktů a přispívat k prosazování etických hodnot ve společnosti," vysvětluje Kallus. „Svou misi nepojímáme jako prosazování „jedině správného" názoru. Spíše chceme klást důležité otázky a vytvářet prostor pro diskusi, která pomůže porozumět složitým tématům a může posloužit jako základ pro kvalitní rozhodování."

Prvním počinem Institutu je vydání knihy **Libora Michálka „Zničte to, nebo to zničí vás aneb modrá, nikoli zelená banka"**. Senátor a whistleblower Michálek v ní popisuje zákulisní principy korupčního chování ve státní správě, jak je zažil na vlastní kůži.

Dále připravujeme veřejné debaty na aktuální témata: **„Romská otázka"** a **„Je Evropská unie slučitelná s křesťanskými hodnotami?"** Před volbami ve spolupráci s EA zorganizujeme předvolební fóra, na nichž budeme kandidátům dávat otázky, které jsou pro křesťany důležité.

„Chtěli bychom ukázat, že biblicky zakotvené smýšlení a jednání je v dnešní společnosti užitečné a může být relevantní i v jiných otázkách, než s jakými je křesťanský hlas tradičně spojován. Jako jednu z velkých potřeb vnímáme například právě kultivování společenského dialogu," uzavírá Kallus. Více naleznete na stránkách www.wilberforce.cz, kde se také můžete přihlásit k odběru novinek a podpořit tuto práci.

Věřte v Pána Ježíše Krista!

Už vám, milí čtenáři, řekl někdo takovou větu z ničeho nic do ranně nedělní rozespalosti?

Nu, mně zatím jen jednou. Metro není, neboť nežiji v Praze, v onu dobu tak časté místo mého výskytu. Ovšem tenkrát se stalo, že bylo nutné jet dvě stanice od Hlavního nádraží.

Tedy, abych nebyla taková tajnůstkářka, vystupovala jsem na Pavláku, Ípáku či stanici I. P. Pavlova. Mým společníkem byl Johanes, tak jsem kdysi před lety pojmenovala jednu ze svých prvních bílých holí, zůstalo to i těm dalším. Tedy postižení neukrytelné! Vstávám, chci vystoupit. Hned mi nabídne pomoc muž, zřejmě celkem mladý. Taktně mne vyvádí z vozu a řekne onu větu z nadpisu. Již ji neopakuji, i to nejkrásnější vyznání či vyzvání se může stát frází. Ještě jsem mu stihla odpovědět, že právě víra je důvod téhle mé ranní vycházky, že jdu do sboru.

Rozloučili jsme se. Zbylo ono vyzvání, či vyznání? Připomínka plachá, ale důtklivá. Kdybych zaslechla před slovem Věřte ještě U, bylo by to provolání. Upozornění pro statistickou občanku, tedy ateistku, že má ještě šanci. Věřte může znamenat totéž,ale patří i mně, člověku v křesťanském prostředí jaksi zdomácnělému, někdy, žel, i vlažnějícímu.

Potkáváme se, vzájemně se ztrácíme; někdy lze i v ruchu města zaslechnout něco pro zamyšlení i potěšení, má cenu naslouchat!

Eva Budzáková

Můj pohled na duhového hada

Dokončení ze str. 1

přes namalovanou duhu na tváři. Boží láska přeťala i v jejím srdci toho duhového hada rozdvojenosti. V tom vnitřním zmatku jí Daniel nabídl slova naděje a záchrany.

Dvě dívky odkudsi z Norska si samy žádají modlitby. Praha je okouzlila, ale jen na chvíli, obě totiž řeší hrozné osobní problémy ...

Je kolem 21. hodiny a tisíce mladých ovládá již atmosféra poblouzení. Čas pro rozhovory s těmi lidmi končí. Skupiny evangelistů rozdávají poslední traktáty. Vzadu je slyšet zaječení, dunění hudby v rytmu kol vlaku, který se řítí k okraji propasti.

Cestou dolů k řece jsem viděl dívky s viditelným smutkem a zmatkem v očích. Byly to těžko identifikovatelné cizinky, jedny z té skupiny, kterým mezinárodní agentury zaplatily cestu do Prahy, aby tvořily jako loni a předloni davový efekt jako komparsisté Prague Pride. Stovky těch mladých, co pochodovali Prahou, nebyli gayové, ale studenti, kteří využili té nabídky podívat se zadarmo na pár dní do Prahy. Přišli podpořit menšiny v Praze.

Sestupuji z letenských schodů po pravé straně. Anti-Majakovský volá: „Kdo to tam kráčí levou? Pravá, pravá, pravá..." Dřevění apoštolé na Staromáku uvítali devátou večerní nad davy Japonců a opět to zabalili. Smrtka odzvonila znamení, že jednou i ty zemřeš, a kohout nahoře zakokrhal, že přichází neodvratně Boží soud i nad Prahou. Kyvadlo na Letné se opět naklonilo na levou stranu, tak jako všechna kyvadla v Evropě tohoto času. Sedám si a naposledy opírám o svítilnu panel, který jsem držel během průvodu po poledni, s nápisem směrem k procházejícím lidem: Jesus sets gays free. Ježíš osvobozuje gaye.

Václav Lamr
(redakčně zkráceno)

Několik důvěrných slov o modlitbě

Dokončení ze str. 1

dobré literatury i časopisů, mezi nimiž se tam na stole objevila i Peroutkova Přítomnost. Našlo se v ní i čtení pro mladého člověka. Prohlížím ji, až narazím na nepřehlédnutelný článek, který byl tlustou černou čarou přeškrtnut a na ní čtu velkými písmeny napsané slovo NEČÍST. Sekretář, který se toho triku dopustil, znal svou mládež. Byl si jist, že si přeškrtnutý článek všichni přečtou.

Moje „důvěrná" slova nemají s tímto trikem nic společného. Ke čtení o modlitbě nesmí být nikdo násilím přitažen. Ta důvěrnost chce pouze říct, že kdo čte o Bohu, a zvláště ten, kdo k modlitbě řekne své Amen, se nalézá ve velmi příhodném, nezasloužené území, kde vládne a působí Bůh a kde je lidem oznamována ta nejlepší zpráva, evangelium o tom, že přišel Boží Syn, Ježíš Kristus, aby nás zastoupil v životě i ve smrti. A taky nás vede a neopouští, protože nás miluje. Nic takového a snad lepšího nikde jinde neuslyšíte. Víra v něho je také důvěra, že i mne zná, že jsme přátelé a že mne nikdy neopustí. S ním mohu mluvit jako se svým přítelem zcela důvěrně, a to je modlitba.

Křesťanská modlitba je víra v akci. Vyjádříte-li ji neakčně, objevili jste její odpočívající tvář, která unaveného věřícího – znáte přece tu únavu – pozvedne, aby spočinul v slávě Boží a v jasu jeho Písem. Věřícího nelze určit buď jako akčního modlitebníka nebo jako unaveného v odpočívadle. Je obojí v jednom dni. Není rytíř bez odpočinku. Sluší mu v rukou meč víry stejně jako tytéž ruce, složené k odpočinutí. Není tu místo, abych vám poskytl celou řadu návodů, jak se modlit. To je spíše úkolem kázání a hlavně zvláštního Uvedení modlitebníka až do pokojíka, za jehož zavřenými dveřmi se bude modlit (Mt 6, 5-15). V tom Uvedení zůstává evangelická církev tak pozadu, že je raději ponechává církvi katolické.

Modlitba není nic podobného té nepatřičné odvaze, která strká nos do zakázaného tajemství. Je to naopak, spočívá na zjevené skutečnosti, že Bůh slyší, co mu člověk říká. Je u Boha slyšen. To jistě znamená, že je tam jeho slovo očekáváno. Nejen může s Bohem mluvit, ale má s ním mluvit. To ovšem nebude nic všedního, jako když někomu zavoláte na mobil a domluvíte si s ním schůzku. Když se člověk odváží promluvit s Bohem, musí překonat pocit, že Bůh je na nebi a on na zemi; cítí se nepatrný a bezvýznamný vůči tomu Bohu, který řídí celý vesmír a miliardy stvoření, která v něm bydlí. Modlitba toho nedbá, mluví, prosí, děkuje, chválí Boha a jeho skutky a vyznává se z hříchů, které odkládá na Boží váhu, jako by je sám nespáchal. Tak ovšem nemůže myslet a jednat nikdo jiný než syn, domácí Boží. A tak se v modlitbě setkává veliká bázeň, ale větší smělost Božích dětí, které do té příbuznosti vstoupily svou vírou v Ježíše Krista.

Je dobré před Bohem mlčet. I věřící někdy nejraději mlčí, nemá-li slovo, ale trvalé mlčení před Bohem jako hlavní část bohoslužby se míjí s Boží vůlí, která očekává od svých dětí slyšitelná slova díků a vyznání všeho, co je v onen den potkalo. Tato modlitba nemá místo jen v slavnostních chvílích, kdy jsou všichni věřící pospolu, ale v době všedního dne, který trvá od ranního rozbřesku do západu slunce. Vezdejší chléb uvádí rytmus, jímž se celí se svým tělem a duší obracíme k Bohu o odpuštění a sílu k životu podle jeho vůle.

Už jsme porozuměli, že modlitba je část nového života, do něhož věřící vstoupil svou vírou v Ježíše Krista. Už není sám svůj, svým pánem, patří Bohu, stal se z milosti jeho synem. Musí se učit chodit podle Boží vůle, nejprve podle jeho přikázání. To mu není vlastní, jeho stará přirozenost se do jeho nového života vměšuje. Modlitba je věřícímu dána jako pomoc na cestu s vědomím, že Bůh jej nejen slyší, ale vyslýchá podle své vůle. Jinak by věřící bědně troskotal, ďábel by si s ním zle zahrával – potud ho totiž znám – a přivedl do bědného konce. Modlitba je v tom nebezpečí, že ji ďábel umlčí, proto věřící vzbudí na svou obranu i rozum, který dosud neměl v modlitbě co dělat, aby zvážil celou situaci a usoudil s chladnou hlavou, že modlitba nemusí ďáblu podlehnout a zmlknout. Jen nepodlehnout panice, která už napřed křičí, že se nedá nic dělat. Bůh slyší ty, kdo k němu volají o pomoc, a vyslýchá je.

Předposlední poznámka: Je možno uvažovat o Bohu jako Nejvyšším jsoucnu nebo Absolutnu či ještě něčem dalším Nad námi, ale k tomu se nemůžete modlit. Apoštol Jan sděluje skvělou možnost: Boha tak vznešeného, nepřistupitelného nám představil jako známého a blízkého tím, že nám oznámil jeho jméno: „Dal jsem jim poznat tvé jméno" (J 17, 26). A pak celý Nový zákon končí modlitbou k tomu jménu: Přijď, Pane Ježíši.

Dobrá rada nakonec: Budete-li chtít následovat naše mladé poutníky, kteří se vydali z brněnského Blahoslavova domu do španělského Santiaga de Compostela, nezapomeňte si přibalit modlitební knížku. Více než co jiného přinese unaveným nohám vždy novou sílu.

Josef Veselý

Kde jsi?

(Bitva o Maltu a o Kostnické jiskry)

„Nejbombardovanější místo na zeměkouli" představovala dlouhé měsíce Malta, připomíná se v maltském filmu **Hrdinové nebes (Heroes in the Sky**, z roku 2007). Českého diváka zkraje zamrazí: Podle srovnávací tabulky bylo mezi letci bránícími za 2. světové války Maltu (tehdy britský ostrov či souostroví) procento padlých podstatně vyšší než mezi letci nad Anglií. Obránci Malty se totiž složitějším leteckým manévrům, piruetám a vzdušnému boji vůbec učili nejednou až „naostro", tedy velmi draze …

V jiném světle tak pojednou vidíme úvodní scény českého filmu **Tmavomodrý svět** (z roku 2001): Dosavadní český velitel předává po okupaci letiště i se strojovým parkem důstojníkovi Luftwaffe. Ten mu patřičně svrchu sděluje, že německému důstojníku by v podobné situaci čest velela obrátit služební pistoli proti sobě. Hlavní hrdina (v podání Ondřeje Trojana) ví o řešení lepším – odchází spolu s jedním podřízeným bojovat proti Luftwaffe do zahraničí ...

Jenomže právě, křičí výše zmíněná tabulka, bojovat odešli všehovšudy dva vojáci z vycvičené jednotky (z celé posádky letiště). Každý z ostatních pak ve vzdušném klání o bytí či nebytí civilizace citelně chyběl … Z maltské srovnávací tabulky jako by zaznívala otázka: „Kde jsi?" (Zároveň též: „Kdes byl?" A: „Kde budeš?") Nikoli inflačně (jak v éře mobilů zaznívá milionkrát denně), ale s existenciálním nábojem. Jako z úst Stvořitele při narušení stvořitelského řádu (Gn 3,9). Jako ji pojal švýcarský teolog Karl Barth, když ztotožnil ozbrojený odpor proti Hitlerovi s obranou Božího království …

Hrdinové nebes je zcela mimořádný film. (Na cinefilské stránce www.csfd.cz má zatím jen dvě hodnocení a žádného fanouška; tuzemská divácká obec jej teprve musí objevit.) Zmiňme jedinou scénu: Celá Malta plesá, neboť předchozí noci dorazil po mnoha protivenstvích tanker s palivem. Lze se bránit dál, bez dodávky by ostrov padl …

9. září 1943 se na Maltě (a po celém britském Společenství národů) každoročně slaví jako „Maltese Victory Day (maltský Den vítězství)". Zhruba ve stejnou dobu začíná v posledních letech zdárné dokončení aktuálního ročníku Kostnických jisker záviset na tom, zda dorazí – obrazně vyjádřeno – mimořádná „dodávka paliva". A v situaci ohrožení dosavadního řádu, kdy je v sázce samotná další existence „Koster" (jejichž autoři mají mimochodem též – přeneseně i doslova – nadprůměrně vysokou úmrtnost), zaznívá (ponejvíce z pera předsedy Kostnické jednoty) otázka: „Kde jsi?"

František Schilla

Polská sestra Kralické bible

Na podzim r. 1563 (rok před vydáním českého překladu Nového zákona od Jana Blahoslava) byl v Brestu Litevském dokončen překlad celé Bible polských kalvinistů (Biblia Brzeska), na němž spolupracovali francouzští biblisté a zpočátku i polští sociniáni (unitáři - "Polští bratří"). 500 prvních výtisků vyšlo v malopolském Pinczowě z dílny Cypriana Bazylika za podpory knížete Mikuláše Radziwilla Černého a Mikuláše Olesznického - šlo o 3000 červených zlatých. Překladatelé byli pověřeni synody své církve, ale toto dílo sloužilo i jiným polským protestantům, rovněž Českým bratřím ("Jednotě polské") uprchlým 1547 po Šmalkaldské válce do Polska a Pruska. Tento překlad se poprvé opírá o původní biblické jazyky, ale samozřejmě navazuje i na starší překlady - do řečtiny, latiny, němčiny, francouzštiny a ovšem i na překlady domácí. Stejně jako jiné reformační Bible významně obohatil mateřský jazyk a pozdější písemnictví. Také po tiskařské a estetické stránce představuje velkou kulturní hodnotu. Při květnovém refomovaném synodu v Belchatowě byl reprint vystaven v tamním oblastním muzeu.

Bohuslav Vik

Nová píseň

„Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci.“

Žalm 98,1

Pozorný písmák si všimne kolikrát v žaltáři i v celé Bibli jsme vzýváni: „Zpívejte Hospodinu píseň novou.“ Ovšem ke zpívání nové písně musí být nějaký vnitřní vděčný a radostný podnět. V našem textu jde o píseň pramenící z uchváceného srdce tím, jak Hospodin učinil podivuhodné věci. Zvítězil nad nepřáteli Izraele. A nejen to, dal svoji spásu poznat i pronárodům. „Spatřily všechny dálavy země spásu našeho Boha.“ Byla to pro ně výzva a pozvání. To byla tehdy vskutku podivuhodná věc. Okolní národy měly svá vlastní božstva, jejichž moc a ochrana platily jen pro jejich území a společenství. Hospodin má však zájem o všecky národy a o všechny lidi. Je Pánem a Spasitelem celého světa. To znamenalo zároveň misijní poslání pro starozákonní lid. Měl věřit a žít tak, aby to bylo přitažlivé pro jeho okolí a stalo se pozváním k víře v tak mocného a láskyplného Boha. Proto: „Hlahol Hospodinu celá země, dejte se do plesu. Zpívejte žalmy.“

Izrael sám měl vždy znova důvod k radostné písni. Po nových vysvobozeních od nepřítele, především za to základní vysvobození z egyptského zajetí. Tehdy zanotoval novou píseň Mojžíš a Mirjam sestra Áronova: „Hospodin se slavně vyvýšil, smetl do moře koně i s jezdcem.“ A nejen Izrael jako celek, nýbrž i věřící jednotlivci zpívávali píseň novou, např. David, když byl osvobozen z nástrah Saulových.

Tím víc důvodů máme my lidé Nové smlouvy k radostnému zpěvu. Největším je ovšem příchod Božího Syna Ježíše Krista mezi nás. To nebyla jen návštěva královského prince s červeným kobercem, nýbrž prožití celého lidského života od chudičkého narození v Betlémě až po opuštěnou smrt na kříži. Tak nás miloval, že po své ponížené cestě přinesl i smírčí oběť svého života za naše provinění proti Bohu i proti lidem. To nelze slyšet nebo číst jen jako nějakou reportáž. Evangelium není jen informace, nýbrž zároveň nová formace životů těch, kteří je z milosti Boží přijali. Stáváme se jinými lidmi. Je to záchrana z něčeho a záchrana k něčemu. Záchrana z otročiny hříchů, marnosti a prázdnoty života ke svobodě, hloubce a smyslu naší cesty. Lidé kolem nás se domnívají, že křesťanství je něco jako nízký strop. Co na nás padá a co nás ze všech stran omezuje. To nesmíš, tam nesmíš. Je to pro ně něco muzeálního, staromódního a překonaného. Ale věřte, že není pro dnešní svět žádné čerstvější a perspektivnější zprávy než evangelium Ježíše Krista a o Ježíši Kristu. Jestliže je dnes něco v krizi a vyprázdněnosti, pak je to nevěra a tzv. vědecký ateismus. Ten se pomalu stává staromódním a nemá co nabídnout.

Naproti tomu se ukazují jednotlivci i ostrůvky lidí, kteří se začínají ptát, zatím po světsku řečeno, po nové spiritualitě, po něčem, co je přesahuje, na co by mohli za všech okolností spolehnout, v čem by se cítili skryti a milováni. Proto právě dnes má být zvěstováno evangelium o Dárci plného a dobrého života. Především v rodinách a sborech, abychom obstáli v dnešní tak unaříkané a blbou náladou otrávené době. Smíme infikovat své okolí radostností a novou písní. Buďme vděčni za to, že - už třeba skromně - se tak děje. Máme zpěvník, máme Dodatek, Svítá a jiné sbírky písní, které dnešním jazykem a melodií oslovují současníky, zvláště mládež a stmelují její společenství při různých sejitích, brigádách a táborech.

Novou píseň smíme zpívat nejen pro zásadní novost života v Ježíši Kristu, nýbrž také každý z nás při nových životních událostech. Tak třeba při narození dítěte, při svatbě, kdy nám Pán Bůh svěřuje tu nejmilejší či toho nejmilejšího. Také ovšem při záchraně z nějaké tís-ně, kdy jsme okusili, jak dobrotivý je Pán. Rovněž třeba při nádherném jakoby vypraném jitru v přírodě. Jeden theolog řekl, že víra smí být nanejvýš hodinu stará. To znamená vždy znova vděčně uchopovaná, znova radostně vyzpívaná, když si uvědomíme její nová obdarování a posílení. A nemusí být zpívána jen hlasitě, stačí když zpíváme v srdci a mysli. Lidé kolem nás to poznají. Tak se smíme stávat jako jednotlivci i jako sbor sluníčkem v dnešní podmračné době.

Někdo ale řekne: To všechno je krásné, ale jak smíme zpívat píseň novou v takových zkouškách a krizích, jaké jsme nedávno prožívali, ve chvílích povodní nebo trapné pokleslosti našich vrcholných politiků? Nemá se spíše plakat s plačícími a mít soucit s jejich vyčerpávajícím trápením? To jistě ano, ale právě v takových okolnostech nepomůže jen spolunaříkání. Možná, že ti zkoušení spíš v hloubi srdce od nás čekají naději. Jednou se bude zpívat nová píseň v nových domech a v nových začátcích života. „Ti, kteří se slzami rozsívali, s prozpěvováním žíti budou.“ (Žalm 126,5) To ovšem nelze říct postiženým jen s jakýmsi bodrým poklepáním na rameno a s prohlášením: „Ono bude zase dobře.“ To smíme říct postiženým jen s velkou cudností víry a s osobním dosvědčením této promodlené, prozápasené a prověřené naděje. Také s osobní pomocí rukou nebo peněženky. A řeknu vám, že už ta solidarita, která se projevuje mezi lidmi, i mladými lidmi, je důvodem k vděčné nové písni. Nakonec máme krásné zaslíbení v knize Zjevení Janova, že budeme zpívat novou píseň kolem trůnu Beránkova.

Jan Pokorný

Jsme v Božích rukou

„I když jsem v soužení, ty mi zachováš život, vztáhneš ruku proti hněvu mých nepřátel a tvá pravice mě spasí. Hospodin za mě dokončí zápas. Hospodine, tvoje milosrdenství je věčné, neopouštěj dílo vlastních rukou!“

Žalm 138,7-8

Ani v „rokli šeré smrti“ (Ž 23,4) není Hospodinův vyznavač sám. I tam při něm stojí ten, v nějž složil svou důvěru, ten, který je útočištěm a silou, u něhož je „pomoc v soužení vždy velmi osvědčená“ (Ž 46,2). Nezaručuje život bez potíží. Dopouští procházet bolestmi a utrpením, ale nedopustí, abychom byli podrobeni zkoušce, kterou bychom nemohli vydržet, ba zároveň se zkouškou připraví východisko a dá sílu, abychom mohli obstát (1 K 10,13). Je dárcem života a život *zachovává.* Směle může žalmista vyznat: *„Vztáhneš ruku proti hněvu mých nepřátel.“* Vztažení Hospodinovy ruky je mocnou ochranou i záchranou. Jen jeho pravice dokáže to, co nedokáže nikdo a nic jiného: *„Tvá pravice mě spasí,“* ochrání, zachrání, dá život.

Jak však rozumět první části v. 8? V hebrejském textu zní: *„Hospodin za mě* (ale možno i přeložit: „pro mne“) *dokončí“*. S menším rozdílem čteme obdobný výrok v Ž 57,3: „… k Bohu, který dokončí na mne“. Oba výroky působí nedokončeně. Chybí předmět: Co Bůh dokončí? **LXX** (a podle ní i **V**) se tomu vyhnula. V Ž 138,8 překládá: „Hospodin odplatí za mne“ (jako by v hebrejském textu nebyl termín g-m-r /= dokončit, skončit/, ale g-m-l /= odplatit/). V Ž 57,3 překládá: „který mi dobře činí.“ **ČEP** v návaznosti na předcházející výpověď doplňuje slovo: *„zápas“*. Ve výkladu (Starý zákon, překlad s výkladem 9 – Žalmy, str. 512) je to vysvětleno slovy: „Hospodin stojí svému služebníku po boku, svou mocí ho vytrhuje z moci všech nepřátel i ze spárů smrti. Kde lidské síly nestačí, on sám bojuje a vítězně dovršuje zápas. Kde služebník nemůže dokonat svěřené dílo, on sám je slavně dokoná.“ Viktor **Fischl** v překladu „Knih žalmů“ velmi volně doplňuje: „Co jsem začal, Bůh pro mne dokončí.“.A stejně velmi volně překládá i JB: „Jahve pro mne udělá vše.“ Slova o ‚dokončení za mne‘ zřejmě vyjadřují jistotu, že Hospodin vyznavače neopustí nikdy, jak zaznívá i v závěrečném triumfálním chvalozpěvu: *„Hospodine, tvoje milosrdenství je věčné, neopouštěj dílo vlastních rukou!“*

-š

Za mír v Sýrii

Papež František vedl 6. září večer na Svatopetrském náměstí ve Vatikánu modlitbu za mír v Sýrii a dalších krizových oblastech světa. Vigilie se podle odhadů zúčastnilo na 100 000 lidí, nejen věřících křesťanů, ale i představitelů dalších vyznání, včetně muslimů. Podle papeže je možné nejít cestou války, ale usilovat o mír a usmíření. "Válka je vždy prohrou lidstva," zdůraznil.

K výzvě papeže se přidali i představitelé dalších světových náboženství, například nejvyšší duchovní autorita sunnitského islámu v Sýrii vrchní muftí, Ahmad Badreddin Hassou, řekl, že byl výzvou hluboce osloven a vyzval syrské muslimy k uspořádání simultánních modliteb ve stejný čas v mešitách hlavního města a na celém území Sýrie.

Naše recenze

Chatrč

Kanaďan William Paul Young (1955) je autorem bestselleru Chatrč, kterého se prodalo více než 18 milionů výtisků a byl přeložen do 35 jazyků. I čeští čtenáři přijali knihu s nadšením, o čemž svědčí přes třicet tisíc prodaných výtisků a převážně nadšené komentáře čtenářů. Je stále k dostání a stojí 239 Kč.

Autor svých prvních deset let života strávil se svými rodiči-misionáři v západní Nové Guineji mezi příslušníky kmene Dani, kteří žijí na úrovni doby kamenné. Pak se přestěhovali do Kanady, kde otec byl pastorem v různých menších sborech.

Později P. Young vystudoval také teologii. Tato kniha Chatrč (2007) vznikla na popud jeho manželky, která ho poprosila, aby pro jejich šest dětí shrnul své smýšlení o Bohu do jednoho textu. Pozdější bestseller tedy začal jako originální vánoční dárek, který byl vytištěn jen pro patnáct nejbližších přátel a teprve potom jej přátelé přesvědčili, že rukopis stojí za vydání.

S chutí jsem si tento román přečetl, i když to není úplně snadné čtení. Ba i sám autor se omlouvá čtenářům a varuje: pokud náhodou dostanete tento příběh do rukou a budete jím znechuceni, omlouvám se ... asi nebyl určen vám, anebo zrovna byl.

Na pozadí rodinné tragédie je to příběh o setkání s trojjediným Bohem tváří v tvář v lidské podobě, ale asi v úplně jiné podobě než jsme si kdy představovali. Pokud nepochopíme umělecké zpracování a to, co nám chce říci, kdo v něm hledá teologické chyby, může, jak jsem si našel v jedné recenzi, spolu s teologem tuto knihu hodnotit jako liberální svinstvo (tak doslovně to vyjádřil).

Na straně druhé, jak již bylo řečeno, většina hodnotí tuto knihu zcela jinak. Je zvláštní, kolik lidí, kteří o víře nic neslyšeli, je unešeno. Jako příklad uvádím několik reakcí čtenářů:

"Ty jo, doposud jsem nepotkala nic podobného - chvílemi mě mrazilo... Ještě nikdy jsem nečetla nic lepšího... Tato kniha změnila můj pohled na život a víru a naplnila mne předtím nepoznanou radostí a nadějí.... Kniha řeší otázky víry a vztahu k Bohu tak originálním způsobem, že může být některými věřícími i nevěřícími zatracována. Pokud se však dokážete knize otevřít a přijímat její sdělení, budete odměněni.... Krásná kniha, která dokáže "otevřít" nejen oči, ale i srdce.... Je to evangelium zapsané do lidštiny, tj. řeči, které rozumí každý člověk, není to soubor teologických traktátů, ale příběh ze současnosti napsaný jako román. Je to fantasticky úchvatné čtení pro ty, kteří hledají Boha, ale i pro ty, kteří mají pocit, že Boha našli, dokonce i pro ty, kteří si myslí, že Boha znají a v neposlední řadě i pro ty, kteří Boha nehledají vůbec. Doporučuji odložit dogmatickou škatulku a naplno zapojit srdce..." (tolik z názorů čtenářů).

Tato kniha vyvolává diskuse o tom, jak může člověk čelit zlu, jež ho ve světě potká, a jak skrze něj najít cestu k Bohu, ke druhým i k sobě samému. Sám autor říká: "Jsme stvořeni pro vztah s milujícím Bohem a když nám to v dětství odepřou, po zbytek života se cítíme opuštěni. V dnešním světě technologií se lidé ptají: Co na mně vlastně záleží? Ve svých knihách jim připomínám, že Bohu záleží na každém z nás".

Jan Trnka

Dobrý nápad

K aktivitám Křesťanské služby v našem dejvickém sboru mimo jiné patří, že chodíme za našimi starými členy do Domovů důchodců.

Při těchto návštěvách se často setkáváme s důkazy, že ani vlastní rodiny „seniorů“ nezapomínají na své babičky a dědečky. Na nočních stolcích vídáme zábavnou četbu, ale i modlitební knížečky nebo církevní tisk včetně sborových časopisů.

V posledních letech se však dostává ke slovu i moderní technika. Staří v DD dostávají od svých nejbližších k Vánocům podomácku vyrobené nástěnné nebo stolní kalendáře s portréty rodinných příslušníků nebo s momentkami z chaty a od moře.

Zájmy ve vysokém stáří se však mění a nesoustřeďují se jen a jen na sledování potomků. (Však leckdy se už podoby a jména vnoučat a pravnoučat pletou nebo se úplně vytratí z paměti.) Čím dál víc se ale mysl vrací ve vzpomínkách do již hodně vzdálené osobní minulosti.

A tu jsem se setkal s dobrým nápadem. U devadesátileté stařenky, která už téměř přestala mluvit, jsem uviděl na stěně proti jejímu polohovacímu lůžku velkou papírovou vývěsku s fotografiemi, kterou zhotovil její synovec. Jeden snímek zobrazoval ji samou jako předškolní holčičku s dvěma bratry a rodiči. Na druhém byla jako maturantka. Na dalším zas s manželem jako nevěsta se závojíčkem atd. Pro mne to byla velice vítaná přehlídka. Ukazoval jsem na jednotlivé osoby na snímcích a hádal jsem, koho asi zachycují. A ležící sestra rázem ožila a pokyvovala radostně hlavou, když jsem správně uhodl.

Takovou „historickou“ vývěsku může ovšem vytvořit jen nějaký rodinný všeuměl, který si dá čas a námahu probírat se starými alby a vybírá z nich to nejzajímavější, případně dovede nějakým způsobem od starých fotografií pořídit kopii. (Po čase může výběr opět změnit.) Možná, že by příbuzní „seniorů“ docela vděčně uvítali, kdybychom je na takový nápad upozornili.

heda

František Kutnar a čeští písmáci

Významný český historik prof. PhDr. František Kutnar se narodil před 110 lety, 7.10.1903 v Mlázovicích ve východních Čechách, kde také krátce před svými osmdesátinami zemřel – 11.9.1983 (viz nekrolog v Křesťanské revui č. 9, 1983). Celým jeho životním dílem prostupuje soustavné studium mentality lidových vrstev i názorů osvícenské a obrozenské společnosti. Postižení myšlení poddaného lidu znamenalo věnovat se specificky českému fenoménu písmáctví. Jedná se o písmáky či písmaře, čtenáře Bible, často literárně činné autory rukopisných kronik nebo náboženských úvah. Program a problémy tohoto směru studia nastínil Kutnar v metodicky pojatých pojednáních „Ke studiu českých písmáků“ (1943) a „Lidoví písmáci a kronikáři v národním obrození“ (1971). Celkový pohled na tematiku představuje Kutnarovo klíčové dílo „Sociálně myšlenková tvářnost obrozenského lidu“(1948).
V něm shrnul výsledky svého poznání myšlení českých lidových vrstev v širších dobových souvislostech, včetně vlivu Velké francouzské revoluce z konce 18. století. Tematicky s tímto dílem souznívají další Kutnarovy knihy, jako „Tvář české vesnice v minulosti“ (1942) či „Cesta českého lidu k svobodě“(1948). Tyto syntetické práce se opírají o autorovy monografické studie věnované výrazným písmáckým osobnostem (F. J. Vavák, Josef Dlask, František Šafránek, Věnceslav Metelka). Další Kutnarovy práce směřují k rozboru myšlení vzdělaných vrstev ve vztahu k otázkám poddaného lidu. (názory na robotu a poddanství).
Kulturní problematika doby obrozenské byla také tematikou Kutnarovy vysokoškolské činnosti, jak přednáškové, tak seminární. Sám mi o svém pedagogickém působení na filosofických fakultách nejprve v Olomouci a později v Praze napsal: “Pokládal jsem je za rovnocennou složku své vědecké práce a věnoval jsem tomu nejen mnoho času, přípravy, ale i myšlení.“ Tak jsem v Kutnarově historickém proseminári (1957-59) dostal jako zadání zpracovat literární dílo evangelického písmáka Josefa Bláhy z přelomu 18. a 19.století, kromě vlastní literární tvorby také vydavatele drobných spisů J. A.Komenského. Z toho vyplynulo s Kutnarem dohodnuté mé diplomní téma, zaměřené k evangelickému písmáctví ve středních Čechách v toleranční době. Ideologické a politické důvody však bohužel způsobily, že v letech 1959-63 Kutnara postihl zákaz pedagogické činnosti. Tím můj diplomní záměr vzal za své.
F. Kutnar v letech nepříznivých pro objektivní studium ideových a kulturních témat zaměřil soustavnou pozornost na zemědělskou výrobu a její dopad v sociální oblasti. Tak s použitím sociologických a etnografických metod sledoval vliv zemědělství na způsob života lidu, včetně změn zvyklostí ve výživě. Vznikla tak originálně pojatá knížka „Malé dějiny brambor“ (1963,2005). Postavení českého obyvatelstva ve vazbě na politické poměry v druhé polovině 19.století se projevovalo také vystěhovalectvím, zejména do Ameriky. Kutnarova objevná rozprava „Počátky hromadného vystěhovalectví z Čech v období Bachova absolutismu“(1964) ukázala jeho ekonomické a politické důvody. Ač tento typ vystěhovalectví nebyl motivován nábožensky, přesto tehdy odešli do zámoří četní čeští a moravští evangelíci s rodinami, aby se pak podíleli v novém domově na činnosti církví protestantského typu.
Druhým Kutnarovým životním dílem jsou dvousvazkové „Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví“(1973,1977), které jsou také dokladem jeho myšlení o dějinách. Autorův zájem o dějiny české historiografie naznačil již první jeho zveřejněný článek, věnovaný Františku Palackému (1926), k jehož životu a dílu se vztahují též další jeho studie. V prvním dílu Přehledných dějin je věnována zevrubná pozornost základním pramenům k dějinám husitské revoluce (Vavřinec z Bře-zové, Staré letopisy české a další kroniky). Na tyto kapitoly navazují pojednání o utrakvistickém dějepisectví předbělohorského období i o historických pracích členů Jednoty bratrské. V dílu druhém nalezneme literární portréty českých evangelických historiků nové doby. Obšírně je pojednáno o díle Ferdinanda Hrejsy, právě tak jako o pracích F. M. Bartoše, Otakara Odložilíka či Rudolfa Říčana. Připomenut je rovněž podnětný historik českých náboženských dějin farář Josef Dobiáš Bukovský, jemuž právě Říčan věnoval základní monografii (1939).
Jestliže jsem zdůraznil význam Kutnarova vysokoškolského pedagogického působení, pak je třeba také uvést jeho vynikající učební příručky. Je to především čtvrtý díl „Přehledu dějin Československa v epoše feudalismu. Doba národního obrození“ (1957, 1963), představující syntetický pohled na léta 1740-1848.
Kutnarovo bohaté a mnohostranné dílo, trvale přínosné pro české dějepisectví, je dokladem autorovy houževnatosti i osobního zaujetí navzdory nepřízni doby. Pro své žáky je pak František Kutnar nezapomenutelnou, charizmatickou osobností vysokoškolského učitele a stálou inspirací.

Michal Flegl

Puritánský vojevůdce a státník Oliver Cromwell

(nar. 25. 4. 1599 v Huntingdonu – zemř. 3. 9. 1658 v Londýně)

Pocházel z chudé šlechtické rodiny ve východní Anglii a domácí puritánskou výchovu v něm upevnilo studium práv v Cambridgi a v Londýně. Do politiky vstoupil poprvé 1628 jako člen "Krátkého" parlamentu v opozici proti královskému absolutismu. Dědictvím po strýci 1636 zbohatl a získal i významné společenské postavení. Zasedal i v "Dlouhém" parlamentu a účastnil se obou občanských válek proti králi Karlu I. (1625-1649). 1642 sestavil vojsko z puritánsky smýšlejících sedláků, které se stalo jádrem parlamentní armády. 1646 se Cromwell zmocnil Londýna, 1648 vedl výkonný výbor parlamentu, potlačil pravicové roajalisty v Anglii, Irsku a Skotsku i levicové levellery a diggery a 1649 se přičinil o odsouzení krále (jako "tyrana, zrádce, vraha a nepřítele státu") a o jeho popravu. Anglie se stala republikou a Cromwell 1653 a 1657 regentem - "protektorem". Královskou korunu odmítl, ale vládl jako stále osamělejší diktátor bez parlamentu. Napomohl hospodářské prosperitě, vítězstvím nad Nizozemím a Španělskem zajistil Británii imperiální postavení, ale politické konsolidace nedosáhl.
Přínosem jeho vlády je tolerance všech protestantských vyznání, zpět pozval i Židy kdysi vypovězené ze země. Snažil se o spojení protestantských mocností pod vedením Anglie a zastával se pronásledovaných náboženských menšin v zahraničí. V Irsku si ovšem zvláště u katolíků vysloužil pověst krvavého krutovládce.
Byl přesvědčen, že skrze jeho vítězství přímo zasahuje do dějin sám Bůh.
Měl slavnostní pohřeb ve Westminsterské katedrále, ovšem po návratu Stuartovců 1660 bylo jeho tělo exhumováno a pověšeno na šibenici.
V jeho literární pozůstalosti jsou dopisy, státní akta a jeho plamenné projevy.

Bohuslav Vik

Pozvánky

Bible kralická 1613 – 2013

Výstava, kterou Národní knihovna České republiky v roce čtyřstého výročí posledního předbělohorského vydání Bible kralické připravila, je dosud nejucelenější výstavou k tomuto tématu, připravenou podle nejnovějších vědeckých poznatků.
Provádí návštěvníky přehledně dějinami kralického překladu od jeho vzniku až do současnosti a přibližuje, proč se Bible kralická stala jedním z klenotů národní kultury.
Výběr vystavených exponátů zahrnuje v doposud nerealizovaném rozsahu a kvalitě starší české biblické překlady, původní tisky Bible kralické a její cizojazyčné předlohy i některé dobové písemné dokumenty. Návštěvník může zhlédnout také původní tiskařské literky, nalezené na tvrzi v Kralicích.
Vědecká konference věnovaná Bibli kralické se koná 18. října 2013 na Evangelické teologické fakultě UK.
Autoři scénáře:
Robert Dittmann / Jiří Just
Národní knihovna ČR
Galerie Klementinum – Výstavní sál
12. 9. - 3. 11. 2013

Inzerce

FS ČCE v Hořovicích nabízí pro potenc. člena sboru k pronájmu byt 4+1 se zahradou. Příznivá cena, centrum obce, dobré spojení na Prahu. Informace naleznete na www.horovice.evangnet.cz, nebo na tel.: 603 578 108.

č. 26

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát Královéhradecký

Českobratrská církev evangelická

Broumov – Ne 8.15 h
Kladská 85, a f. Michal Kitta

Černilov – Ne 9 h
Černilov č. 139, f. Rut Brodská

Dvůr Králové nad Labem – Ne 8.30 h
nám. Odboje 1128, f. Aleš Mostecký

Hořice v Podkrkonoší – Ne 10 h
Husova 870, a f. Aleš Mostecký

Hradec Králové – Ne 9 h
Nezvalova 529/1, f. Štěpán Brodský

Hronov – Ne 10.15 h
Českých bratří 181, f. Michal Kitta

Jičín – Ne 9.30 h
Konecchlumská 289, a f. Tomáš Molnár

Klášter nad Dědinou – Ne 9 h
Klášter nad Dědinou č. 22, p. České Meziříčí, a f. Radim Žárský

Kostelec nad Orlicí – Ne 9.45 h
Štefánikova 753, f. David Najbrt

Letohrad – Ne 9 h
Petříkov 201, f. Jiřina Kačenová

Náchod – Šonov – Ne a c d e 9 h, (listopad-březen b 10 h spol. s VP)
Purkyňova 535, Náchod, f. Marek Bárta

Nový Bydžov – Ne 9 h
U památníku 1156, f. Jaroslav Kučera

Semonice – Ne 9 h
Semonice č. 57, p. Jaroměř 1, f. Radim Žárský

Trutnov – Ne 10 h
Úpická 163, f. Tomáš Molnár

Třebechovice pod Orebem – Ne 9 h
Masarykovo nám. 19, f. Filip Čapek

Vrchlabí – Ne 9 h
Českých bratří 112, f. Petr Chlápek

Církev bratrská

Česká Třebová – Ne 9.30 h
Tykačova 1183, k. Tomáš Pospíchal

Hradec Králové – Ne 10 h
V Kopečku 89, k. Martin Legát

Chrudim – Ne 9 h
Filištínská 27, a k. Petr Jelínek

Litomyšl – Ne 9.30 h
Moravská 1222, k. Daniel Smetana

Pardubice – Ne 9.30 h
Lonkova 512 – Archa, k. Martin Tabačan

Vysoké Mýto – Ne 10.30 h
Brandlova 1,
k. Přemysl Pýter

Bratrská jednota baptistů

Broumov – Ne 10 h
Lidická 230, k. Daniel Hýsek

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

28/2013

25. září 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 2. října 2013

Z obsahu

* *Pelagius a Augustin*
* *Palacký a náš dnešek - 1. část*

Poselství k 18. neděli po sv. Trojici

Desatero – píseň na cestu za svobodou
Ex 20,1–17

Co se člověku vybaví, když se řekne „Desatero“? Neostříleným docházkou do kostela asi nic moc. Maximálně snad jakýsi starosvětsky vztyčený ukazovák církve. A křesťanovi? Někomu možná vytane na mysli, že se jedná či má jednat o univerzální morální pravidla. O jakési obecně platné mravní příkazy. Někdy to tak, nejspíše v dobré víře, hlásají teologové a vnímají laikové: „Kdyby se jím řídili všichni, nebylo by to naše údolí tak slzavé a tak moc vzhůru nohama …“

Tohle vzdychání po časech, kdy se všichni řídí Božími zákony a řády, ovšem zavírá oči před tím, že obsah Dekalogu jako celek nebyl, není a nejspíše nikdy nebude obecně přijatelný pro všechny. Patří neoddělitelně k lidství výlučný vztah pouze k Hospodinu? Svěcení sedmého dne? Nezobrazování Boha? Nikoli. Desatero nebylo, není a ani nechce být všeobecně platným mravním zákoníkem.

Je tu pro Boží lid. A právě pro něj má ambici stávat se rozcestníkem se směrovkami. Ukazatelem, kudy se pouští a pralesem vydat za svobodou té země a zahrady, která patří Hospodinu a do níž se církvi Staré i Nové smlouvy dostává jeho pozvání. Úvodní „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví“ tu totiž není jen dokolečka opakovanou starozákonní frází. Naopak: právě takovéto předznamenání určuje tóninu, rytmus a barvu zvuku oněch deseti „slov“ (a nikoli „přikázání“, jak jsme si navykli říkat), která mají zaznít. Která chtějí být slyšena a vnímána jako hudba svobody, jako muzika na pochod pryč z nevolnictví.

Dekalog tak chce být písní, která především ukazuje, kudy kam z otročení „bohům“ věku tohoto – z pošetilé snahy ochočit si Nezaškatulkovatelného jménem či obrazem – z obsese, že práce do úmoru a bez pohledu k nebi pořeší všechny naše trable. A stejně dává Desatero výhled k tomu, jak dát vale poklonkování vlastnímu egu. Totiž tím, že do svého zorného pole přizvu i toho druhého – jako svého bližního.

Takový je dar Boží milosti v oněch deseti slovech o „svobodě“ a nikoli otročení – byť těm nejušlechtilejším ideálům „zákona“.

Dalibor Antalík,
farář ČCE, Bukovka

V Kralicích probíhají v těchto dnech oslavy 400. výročí Bible kralické. Na fotografii je zřícenina staré tvrze, kde byly nalezeny původní litery Bible.

Prostá víra v Ježíše

Stačí nám taková víra? Avšak tato otázka vzbudí ve vás další otázky a další jména, s nimiž je jméno Ježíš spojeno. Ze začátku tak nebylo. Ježíš chodil se svými učedníky, neměl nikoho, s kým by si mohl pohovořit na úrovni. Známe jména těch dvanácti, o nichž však nutno říci, že mu až do konce nerozuměli. Jen tušili, že je nějaký jiný. Oni sami z jeho jinakosti nic nepřijali. Zůstávali na tom, že s ním chodí, nic víc. Jednou nastala příležitost, kdy mohli ukázat, že dovedou uzdravit člověka, myslili si ti učedníci, když nějaký otec k nim přivedl svého těžce postiženého syna. Nejednou to viděli, když jejich Pán takového uzdravil. A tak se dali do díla. Leč nic nedokázali. Proto se otec obrátí na samého Ježíše (L 9,40).

Motorem jeho uzdravování byla láska. Všechna evangelia představují Ježíše jako mocného a laskavého Pána, který k sobě zve všechny hříšníky, odpouští jim a jí s nimi. Není divu, že církev v době prvních apoštolských cest odpovídá těm, kteří se ptají, jak se vůbec mohou zachránit: „Věř v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domě.“ (Sk 16,31) Učit přesně o Ježíšovi a zvláště to, že je Mesiáš, provždy očekávaný Spasitel, skrze něhož a v něm bylo smířeno všechno, co jest, jak na zemi, tak v nebesích (Ko 1,30) se stalo prubovním kamenem křesťanství, které vstupuje do světového náboženského kolbiště s touto věroučnou přesností.

Nebyla to tato přesnost, která si vyžádala další krok v obsahu křesťanského vyznání, ale Bůh sám: Ježíš Kristus učinil podle evangelií první krok a povolá člověka k víře a zákonu, druhý krok učiní Bůh sám, který bez zákona uvede k člověku ospravedlnění (Ř 3,21) pouhou vírou. V dějinách prvotního křesťanského sboru se tento krok projevil tak, že Bůh si vyvolil a povolal vynikající učené muže jako byl žid Pavel z Tarsu a jako byl druhý vynikající muž, opět žid, jehož srdce a mysl poháněla láska, Jan. Toho prvního, Pavla, poháněl jeho intelekt, vycvičený na starozákonních knihách, které se četly a studovaly v synagogách. Židovství se v době, kdy přišel Ježíš, rozšířilo po celém tehdy známém světě a ve svých synagogách cvičilo v rámci pobožnosti rozum. V této souvislosti můžeme zmínit žida jménem Apollo, rodem z Alexandrie, učeného v Písmu. Byl i počátečně naučen v cestě Páně. Pilně učil těm věcem, které jsou Páně. Když ho Akvila a Priscila uslyšeli, vzali ho k sobě a dokonaleji mu vypravovali evangelium, Boží cestu k člověku. Doporučili ho učedníkům, kteří ho přijali mezi sebe k velkému prospěchu evangelia. Apoštol Pavel jej jmenoval jako jednoho z těch, kdo jsou v Korintě známi jako kazatelé evangelia Kristova (1 K 1,12), jenž „zaléval“, co Pavel „štípil“ (1 K 3,2). Byl to bezpochyby apoštolův vliv, jímž se zapsal do Apollovy mysli a srdce a

Dokončení na str. 2

Úklid

Snad to někdo dělá rád
Já ne
Jenže
znenadání
nepořádek křičí

Ucpávám si uši
aby do nich směla jen hudba

Nepořádek vříská k nesnesení

Musím se posadit na modrý polštář
Soustředit se
a pomalu
s rozmyslem začít
uklízet stránky knih
verše a myšlenky
jednu po druhé
do přihrádek duše

Delicie Nerková

Srdečně zveme členy, přátele i zájemce na setkání Kostnické jednoty – Sdružení evangelických křesťanů, o.s., které se uskuteční v sobotu 9. 11. 2013 od 13.30 h v klubovně Majáku v objektu ECM Ječná 19, Praha 2.

Na programu:

* **úvodní pobožnost: Blahoslav Hájek**

* **hlavní program: Žofie Vobrová Valdenští - průřez dějinami hnutí, přednáška s prezentací**

Po krátké přestávce bude následovat jednání 68. sjezdu Kostnické jednoty.
Kromě obvyklých bodů (zpráva předsedy o činnosti, zprávy hospodářské a revizní) se budeme muset věnovat záležitostem, které jsou spojeny s novým Občanským zákoníkem, který podstatně upravuje věci, které se nás dotýkají. Napříště již nebudou „občanská sdružení“, ale pouze „spolky“, popř. „zapsaný spolek“. Je proto potřebné, abychom dostali informace o dosud pracujících „Místních sdruženích KJ“ i o jednotlivých členech, abychom mohli připravovat změnu našich Stanov tak, aby to nejen odpovídalo účinnému zákonu, ale také potřebám naší činnosti.
Žádáme vás proto o co nejhojnější účast, zvláště pak o přítomnost zástupců Místních sdružení.

S pozdravem

předsednictvo Kostnické jednoty – Sdružení evangelických křesťanů, o.s.

Lament voliče v tísni

Někoho by mohlo napadnout, že v tísni jsou spíše politické strany, které se ve zrychleném tempu musí připravovat na předčasné volby. Skutečně, času nemají nazbyt, zvláště když některé z nich se teprve v posledních týdnech ustavují a ty tradiční by měly přijít s novými tvářemi a novými programy.

Ale ne, není třeba se o ně strachovat! Programy se s menšími kosmetickými úpravami zase opíší, přidá se pár líbivých hesel, která by mohla oslovit lehkověrné občany, proběhne mírná recyklace „osobností“, trochu se leckde poškorpí nad způsobem sestavování kandidátek (to abychom si snad nemysleli, že můžeme v budoucnu čekat demokratické rozhodování), a pak už zbývá si jen u nějakého peněžního ústavu zapůjčit pár desítek miliónů na vlastní sebezviditelňování. Většina stran tím nejde do velkého rizika, ony se ty prostředky tak či onak časem vrátí...

Po zkušenostech z minulých let s promrháním šance poslední řádné vlády; ale také s populismem opozice, s bezostyšným podporováním hradní strany, s celkovou politickou úrovní, jíž jsme dnes a denně svědky; s troufalým předváděním všelijakých ideologických výmyků, jako bychom si my, obyčejní lidé, nepamatovali, co různí lidé zastávali před pár lety, s kým se paktovali, do čeho byli namočeni a kde stojí nyní – s tím vším je opravdu ve velké nouzi volič. Ten volič, který by chtěl dát svůj hlas někomu, komu může věřit, kdo nebude uzavírat koalice jen proto, aby se mohl podílet na vládě, ale kdo bude zastávat své programy a sliby také v povolebním období. Komu půjde o spravedlnost a prospěch všech, nejen vybraných přátel, vlivných lobbistů a mocných sponzorů.

Je mi líto, ale zatím nevidím nikoho, komu bych takto upřímně svěřil svůj hlas. Celé to mé předvolební rozvažování se dostává do ryze praktické polohy, přiznávám, poněkud negativní. Vlastně už nevybírám, KOHO budu volit, ale PROTI komu budu volit. Protože sleduji, že volit některé strany by bylo prostě ještě riskantnější; a s nimi u moci bychom dokonce ještě mohli se slzou v oku vzpomínat na bývalé „zlaté časy“.

Přeji nám, abychom dostali o dost lepší vládu než si zasloužíme. A pro chvíle smutku a zhnusení nad tím, co se na nás valí z médií i s čím se musíme potýkat v běžném životě, přeji potěšení ze skutečnosti, že náš život není ohraničen pouze tím, co je tady a teď, že smíme žít v přesahu těchto hranic, protože zároveň máme občanství v nebesích, abychom mohli mít i nadějnou budoucnost.

Bohumil Kejř

Izraelské svátky – přehled

„Toto jsou Hospodinovy svátky, které budete svolávat, svatá shromáždění – to jsou mé svátky“ (Lv 23,2; Český studijní překlad). „Mo´ed“ je hebrejské slovo pro „svátek“, pro „pevně stanovenou dobu“. „Hospodinovy svátky“ jsou příležitostí, kdy se lze setkávat s živým Bohem a poznávat jej. Tyto příležitosti stanovil Bůh a lidé je mohou vnímat. Proto je má Mojžíš „vyhlašovat“. Izraelské svátky představují životní rytmus, který má pro duchovní, duševní i tělesné zdraví člověka rozhodující význam.

Na začátku stojí přikázání: „Šest dní se bude vykonávat práce.“ K tomu patří: sedmého dne budeš odpočívat, nedělat žádnou práci, „stávkovat“ – proto se tento den jmenuje „šabbát“. Šabat, den odpočinku není ostatně zákonem teprve Židů, nýbrž řádem ustanoveným při stvoření. Ba co víc: je to jediné ustanovení, jímž při stvoření vychází Stvořitel člověku osobním příkladem (Gn 2,2).

Dále určuje rytmus hebrejského kalendáře měsíční novoluní, počátek měsíce. Biblický kalendář není ovšem ryze lunární jako např. kalendář islámský. Roční doby a zemědělské práce se řídí podle slunce. Vždy po několika letech se vsouvá přestupný měsíc. U hebrejsko-biblického kalendáře se tedy jedná o kombinaci, při níž lidé berou v potaz průběh jak měsíčního, tak slunečního cyklu. Proto dochází k odchylkám ve srovnání s naším gregoriánským kalendářem orientovaným výlučně podle cyklu slunečního.

Čtvrtého dne stvořil Bůh „světla na nebeské klenbě“, jejichž úkolem jest „oddělovat den od noci“. Tato světla však mají sloužit rovněž jako „znamení k určování časů (mo´adim), dnů a let“ (Gn 1,14). Svými pokyny pro konání svátků propojuje Bůh život svého lidu se stvořením a jeho pořádky – zároveň však zapojuje Izrael též do svého spásného jednání. Pro správné určení příslušných dob je směrodatný „Sión“, Jeruzalém, země Izrael. Proto stojí svátek Velikonoc (pesach) nejen na počátku zemědělského roku, nýbrž připomíná i vysvobození z Egypta a počátek procesu přeměny Izraele v národ. Svátek týdnů (šavuot) není pouze slavností díkůvzdání za úrodu, nýbrž připomíná rovněž událost na Sinaji, kde Bůh svěřil svému lidu Tóru. A svátek stánků (sukkot) je připomínkou putování lidu pouští, avšak i jeho následného přivedení do izraelské země. Svátek sukkot má navíc i prorocký rozměr – ukazuje na Mesiáše a na to, jak Bůh jedná se všemi národy země.

„Třikrát za rok ať se každý, kdo je u tebe mužského pohlaví, ukáže před Hospodinem, tvým Bohem, […] při svátku nekvašených chlebů, při svátku týdnů a při svátku stánků ((Dt 16,16; Český studijní překlad).“ Jsou to tři velké poutní svátky Izraele. Krom toho se slaví ještě další svátky – Nový rok, velký Den smíření, na podzim svátek Chanuka a na jaře Purim. Postní dny vpletené do ročního cyklu připomínají zodpovědnost člověka před Bohem a přispívají k pochopení toho, že Bůh přivádí člověka k cíli skrze soud a milost. O většině svátků se však lidé navzájem pozdravují slovy „Mo´adim le simcha“ – „Radostné svátky!“

© Johannes Gerloff,
Křesťanský mediální svaz KEP
překlad Ivana Kultová a Pavel Mareš
www.israelnetz.com

Prostá víra v Ježíše

Dokončení ze str. 1

učinil z něho jednoho z prvních, kdo v apoštolských stopách věnovali svůj život Pánu. Druhou známkou křesťanství byla láska, která víc než předepsaná povinnost vázala vzájemně křesťany k sobě ještě dřív, než se uviděli. Že by jim Ježíš nestačil k víře a ke spasení, o tom se žádný z jmenovaných, Pavel, Jan a Apollo, neodvažuje myslet, natož to vyslovit, avšak s rozhodností, která je známkou zjevení (Ř 3,21), se odhodlali vykládat Ježíše a zvláště jeho vztah k Božímu zákonu nikoli tradičně, ale svobodně: Ježíš je nad zákon. Byl to ovšem Pavel, který nebude už kázat ani zákon ani spravedlnost ze zákona, nýbrž ospravedlnění. S tím velikým slovem vstoupí Pavel do celého Písma a vyloží jeho směřování v tento smysl:

Písmo zjevuje ospravedlnění, nikoli spravedlnost, zjevuje ospravedlnění jako v Kristu darovanou spravedlnost, nikoli tu, kterou by se mohl Pavel ve svém mládí tak marně chlubit „jako bez úhony“ (Fp 3,6). Snad každý, kdo chce přijíti tomuto ospravedlnění na kloub, otevře Pavlův list Římanům, kde se Pavel nejprve obrátí proti omylu Židů: „Spoléháš na zákon, chlubíš se Bohem a tím, že znáš jeho vůli. Hlásáš, že se nemá krást, a sám kradeš. S celou svou literou zákona zákon přestupuješ“ (Ř 2,17-27), ale poznáváš, že jsi zhřešil; ze zákona pochází poznání hříchu (Ř 3,20). Nejsilněji vyjádřil Pavel svou víru v ospravedlnění těmito slovy: „Jsme totiž přesvědčeni, že se člověk stává spravedlivým vírou bez skutků zákona.“ (Ř 3,28) V ospravedlnění hraje hlavní úlohu Ježíš Kristus, to on nás vykoupil z hříchu a ze smrti. Protivili bychom se tak veliké milosti, kdybychom za ni měli platit, ona je zadarmo, je toliko skrze víru. Nyní můžeme opakovat: Věř v Pána Ježíše Krista a budeš ospravedlněn, neboť on nás vykoupil z hříchu a ze smrti. O ospravedlnění platí, co apoštol napsal korintským křesťanům: „Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen, a to je Ježíš Kristus.“ (1 K 3,11)

Avšak se svou vírou nemůžeme skončit u Ježíše Krista. Musíme naslouchat i apoštolovi Pavlovi, jehož listy, věnované většinou sborům, nás učí vyznávat Ježíše Krista z nového úhlu spravedlnosti darované, ospravedlnění pouhou vírou v Ježíše Krista, tedy zadarmo, tedy bez skutků zákona. Jedním z nejpozoruhodnějších znamení ospravedlnění je, že je věřícím uděleno jedenkrát provždy. V tom je podobné křtu, který je také neopakovatelný. Apoštol Pavel prožil své ospravedlnění před Damaškem, kam šel pronásledovat ty, kdo v synagoze uvěřili v Ježíše Krista. Tam po setkání s Ježíšem změnil úplně svůj vztah k němu: uvěřil, že Ježíš, kterého pronásledoval, je Boží Syn, a hned jej kázal v damašských synagogách (Sk 9,20). Tato víra je opakem toho, co od věřícího žádali židé, aby na cestě poslušnosti zákona nabyl spravedlnosti, která je pracná. Ospravedlnění se naproti tomu udá v jednom dni, ba v jedné chvíli, kdy člověk odpoví na jednu otázku: Za koho mne máš? K tomuto rozhodnutí by došel každý z nás, pokud by se mu nevyhnul a od své damašské brány neutekl ve chvíli, kdy se jiným rozsvítilo světlo poznání. Těm, kteří došli k poznání, že Ježíš je Boží Syn, se pak líbí udělati po tomto prvním kroku mnoho dalších kroků, které mají jméno posvěcení.

I to apoštol kázal, neboť ospravedlněný je vždy plný hříchů. Očisťte se, tak nás opakovaně povzbuzuje náš Pán. Kdykoli kazatel vyložil evangelium o ospravedlnění, kdykoli pozvedne srdce posluchačů zvěstí evangelia, že v Kristu mají všechno, nedovolí jim, aby jedli špinavými, nemytýma rukama. Nový život, ke kterému byl Pavel povolán u Damašku, je dar od Boha a ten vyžaduje spolupráci. Vyzývá skrze apoštola nás, abychom rozeznávali, jaká je Boží vůle, co je dobré, příjemné a dokonalé (Ř 2,1). A končí opět výzvou: „Vyhledávejte posvěcení, bez něhož nikdo neuzří Pána.“ (Žd 12,14) Posvěcení je Boží dílo jako proces: vzdalovat se toho, co bylo, a nastoupit na Kristovu cestu. Posvěcení je po ospravedlnění druhé na řadě. Od spravedlnosti se liší tím, že není učiněno jako čin, který se stal jednou provždy. Posvěcení se rovná postupnému růstu nového člověka jako akci Ducha svatého v čase a v lidských podmínkách.

Sledovali jsme, jak se už v prvním století měnil vztah věřících ke Kristu Pánu a jak se obsah jejich víry rozvíjel. Od prvního vyjádření, které známe ve formě Věř v Pána Ježíše Krista a budeš spasen ty i dům tvůj, Ježíšovi apoštolové, které si vyvolil a povolal, Pavel, Jan i Apollo, z nichž právě Pavel se zapsal do dějin křesťanského myšlení svými listy Římanům a Galatským a připojil k víře článek o ospravedlnění a posvěcení, aby dal lidu poznat spásu v odpuštění hříchů těm, kdo jsou ve tmě a stínu smrti, a uvedl naše kroky na cestu pokoje. (L 1,79)

Josef Veselý

Túžba zastaviť čas

Často máme takú túžbu z nejakej našej krásnej spomienky vyčariť taký istý intenzívny pocit radosti a šťastia ako to bolo vtedy, keď sa tá spomienková udalosť odohrala. Ale tá spomienka už neprináša takú istú intenzitu toho radostného pocitu. Čas všetko trochu zmazáva a uhladzuje. Aj radosť aj bolesť, smútok, urážky. Čas je priateľ, ale je aj nepriateľ. Zmazáva to zlé, ale niekedy tie zlé spomienky sa aj umocňujú a nevieme zabudnúť. To sú tie naše návraty. Čo je vlastne v našom živote úplne nadčasové? Zastaviť čas je v súčasnosti taká kozmická utopia. Pohybovať sa niekde v kozme, akosi už mimo priestor a čas. Dá sa zastaviť čas? Preskakovať 180-ty poludník, kde sa mení kalendárny čas. Jedným smerom je už dnes a opačným dnes je ešte včera. Ilúzia zastavenia času. Túžime po nadčasovosti a to je nekonečno a vlastne večnosť. A tak hľadáme aspoň nadčasové hodnoty. Umenie, hudba, slovo, láska.

Na pohrebe britskej princeznej Diany čítala jej sestra krátku starú báseň neznámeho autora.

„Čas je príliš pomalý pre tých, ktorí čakajú,
príliš rýchly pre tých , ktorí sú v strachu,
príliš dlhý pre tých, ktorí sú v smútku,
príliš krátky pre tých, ktorí sa práve tešia,
ale pre tých, ktorí milujú čas, je večnosť.“

Dnešok je uponáhľaný. Zastaviť sa je mnoho razy ťažké. V jednom časopise bol taký krásny titul jedného článku. „Zastavte svet, chcem vystúpiť.“

Súčasný človek chce presné definície. Má metrický systém, meranie času, meranie intenzity zvuku, svetla, rýchlosti. Presné údaje dávkovania liekov, časové intervaly podávania, dĺžka podávania. Všetko máme štandardne overené. Vždy sa ale zastavím pri fyzikálnej definícii rovnobežiek. Dve rovnobežky sa stretávajú v nekonečne. Čo je to nekonečno? To je už večnosť?

Všetky tie naše meracie systémy času majú jednu takú možno nie vedeckú limitáciu. Čas je niečo, čo si vieme akosi predstaviť – sekundy, minúty, hodiny, roky. Ale potom už končí naša schopnosť reálnej predstavy času. Nekonečno, svetelné roky, miliardy svetelných rokov. To je aj čas aj priestor. Nekonečno a večnosť. Tá túžba človeka zastaviť čas je v podstate túžba po večnosti. Je to hľadanie niečoho zvláštneho a ťažko definovateľného. Túžba po večnom živote. Toto hľadanie a túžba sú krásne podané v biblickom príbehu o Nikodémovi (J 3, 1-8). Nikodém bol židovské knieža. Bol bohatý, teologicky vzdelaný múdry a stále mal nerozriešenú túžbu po večnosti. Prišiel za Ježišom, aby mu tento problém vyriešil. Ježiš mu povedal: „Musíš sa znovu narodiť, aby si našiel to, čo hľadáš.“ To je v podstate to „zastaviť svet a vystúpiť“.

A bohatý mládenec prišiel za Ježišom – mladý, zdravý a veľmi bohatý. A niečo mu stále chýbalo – ako dosiahnuť večný život. Riešenie mu Ježiš navrhol – aby predal všetok svoj majetok a porozdával peniaze chudobným. Mládenec sa ale nedokázal rozlúčiť s bohatstvom a neuspokojený odišiel (Mt 19,16-22).

Hľadáme nadčasové hodnoty. Umenie, hudba, láska – nestarnú. Čas, vlastne hodnotíme časové údaje pri všetkých našich meracích systémoch času. Spomínam často na časové údaje pacientiek na otázku – kedy Vám začali tieto alarmujúce príznaky. Keď sme boli kosiť sená, keď sme vyberali zemiaky.

Vždy bolo pre mňa zaujímavé počas kongresov počúvať spomienky generácií tých starších lekárov. Po prednáške jednej mladej lekárky poznamenal jeden z týchto starších: Pekná prednáška, spomínam si na toto dievča, bol som pri jej pôrode. Bol to koniec pánevný a taký protrahovaný pôrod. Šikovné dievča, tak už vyrástla. Krásna poetika merania času profesionálnymi spomienkami.

Hľadáme tie nadčasové hodnoty. Maliarstvo, také to pravé umenie. Vždy som ľutoval, že nemám talent a všetky moje pokusy aj mne samému to presvedčivo dokazovali. Vytvoriť, namaľovať niečo, čo by mi jednoznačne hovorilo – toto je to, čo som si v duchu predstavoval, krásne a pôsobivé. Mám špeciálny obdiv k dvom maliarom takého expresionistického charakteru.

Dokončení na str. 3

Lukáš Pražský

Významný český teolog, pozdější biskup Jednoty bratrské a její nejvýznamnější vůdce. Narodil se kolem roku 1460, pravděpodobně v Praze. Studoval na pražské univerzitě a roku 1481 se stal bakalářem. Původně patřil ke kališníkům, ale už roku 1482 přestoupil k Jednotě bratrské, v níž získal postupně značný vliv. Roku 1500 přišel do Mladé Boleslavi, byl tu bratřími zvolen biskupem a roku 1518 prvním starším. Jednota bratrská měla tehdy své působiště na místě dodnes zvaném Karmel. Lukáš zahájil intenzivní duchovní práci, a to právě v době, kdy v Jednotě vrcholila vnitřní krize. Bratří se názorově rozdělili zcela zásadně a to na tzv. "Velkou stránku", jejímž hlavním představitelem byl právě bratr Lukáš, a na „Malou stránku" pod vedením štěkeňského mlynáře Jakuba z Uherského Brodu, která trvala na tradičních bratrských hodnotách, tj. žít výhradně podle Bible, v naprosté chudobě, separovat se od společnosti a odmítat jakékoliv vzdělání. Lukáš naproti tomu absolvoval řadu cest do ciziny, do Francie, Turecka, Řecka a Itálie, aby získal přehled a rozšířil si znalosti. Pokud jde konkrétně o cestu do Itálie, hrál zde roli i důvod zdravotní. Lukášův bratr Jan Černý mu doporučil, aby se léčil ze své velmi bolestivé nemoci u italských odborníků. Jan Černý byl rovněž kněz, příslušník Jednoty a mimo to i významný lékař. Jako takový proslul především v Litomyšli a později hlavně v Prostějově. V prvních letech svého působení navazoval Lukáš Pražský styky i s tzv. valdenskými, ale brzy začal odmítat jejich negativní postoj ke vzdělanosti a kontaktům s vlivnými a bohatými lidmi. Pochopil, že Jednota bratrská, pokud má získat společenský vliv a působit na společnost, nesmí se od této společnosti izolovat. Zasloužil se především o překonání odporu mnoha prvotních bratří ke vzdělání a vytvořil v Jednotě předpoklady a podmínky pro přijímání členů i z vlivných a kulturně nejvyspělejších kruhů, včetně šlechty, což bylo do té doby nemyslitelné. Prosadil, že se členové Jednoty nemuseli po vstupu do ní vzdávat svého majetku a úřadů, jak bylo určeno v původních stanovách. Lukáš Pražský byl neobyčejně plodným spisovatelem , přisuzuje se mu až 160 knih především samozřejmě náboženského obsahu. Za jeho působení se Jednota bratrská stala z okrajové sekty, žijící na pokraji společnosti, kulturní církví inteligence a vlastně duchovně vedla českou reformaci. Zásluhou bratra Lukáše došlo i k rozkvětu Jednoty bratrské v Mladé Boleslavi. Byl velkým milovníkem i tvůrcem poezie a církevního zpěvu, což dokázal mimo jiné i tím, že roku 1501 vyšel jeho zásluhou tiskem první český kancionál obsahující 21 písní, z nichž 11 bylo přímo od něj. Když později vydal Jan Blahoslav Šamotulský kancionál, uvedl v něm 102 dalších jeho písní. Lukáš napsal i řadu projevů, ve kterých propagoval a vysvětloval zásady Jednoty bratrské a některé z nich byly napsány vyloženě na obranu Jednoty v dobách jejího největšího útlaku. Když roku 1503 nastala nebezpečná protibratrská nálada, kterou podporoval i král Vladislav II., snažil se bratr Lukáš o slyšení u krále a věřil, že se mu podaří mu vysvětlit základní ideové myšlenky Jednoty, ale marně. Tehdejší mladoboleslavská vrchnost Jan ze Šelberka se svou manželkou Johankou z Krajku jej v jeho snažení podporovali, ale tzv. Svatojakubský mandát roku 1508 udělal konec všem nadějím. Z Jednoty bratrské se stala pronásledovaná sekta bez jakéhokoliv práva na existenci. Brzy se stala situace pro bratry natolik neúnosnou, že se Lukáš rozhodl Karmel načas opustit a uchýlit se záměrně na blíže neurčené místo v našem kraji. Jednou z pohnutek k tomuto odchodu a skrývání byl i ohled na tehdy již ovdovělou Johanku z Krajku, které nechtěl svou přítomností ve městě působit případné potíže se strany krále. Město opustila i většina úzké rady a dalších bratrských kněží a všichni odešli na venkov, kde dál šířili myšlenky Jednoty. Leckdy to bylo i životu nebezpečné. Stávalo se v těch časech, že mnozí bratři byli v různých částech země nepřátelskou vrchností i upalováni.

Smrt krále Vladislava v roce 1516 sice nezlikvidovala útoky proti bratřím, ale rozhodně je utlumila a umožnila Jednotě upevnit svoje postavení v očích veřejnosti. Lukáš s jeho spolupracovníky se vrátil do Mladé Boleslavi a roku 1518 byl zvolen sudím celého bratrstva a roku 1519 vydal bratrský zpěvník.

Jako osobnost měl zcela zásadní význam pro kulturní i společenský rozvoj Mladé Boleslavi na přelomu 15. a 16, století. Bratr Lukáš v zájmu Jednoty nepřetržitě psal. Jeho díla vznikala především jako obhajoba bratrské víry. V roce 1521 vydal spis „O pokání", v roce 1524 „Spisy o spravedlivosti" a spis „O puovodu Jednoty bratrské", vydaný roku 1527. V tom čase však byl už velmi nemocný.

Biskup Lukáš Pražský zemřel v Mladé Boleslavi 11. prosince 1528 ve tři hodiny ráno a 12. prosince byl pohřben v karmelském klášteře. Na Karmeli byla pohřbena i řada dalších významných členů Jednoty bratrské, protože mnozí z nich pohlíželi na Mladou Boleslav jako na jakousi bratrskou „zemi zaslíbenou" a staří bratři i z jiných míst si přáli zde být pohřbeni. Bohužel v neblahé době protireformace byly tyto hroby zničeny.

Bedřiška Jonášová

Túžba zastaviť čas

Dokončení ze str. 2

Vincent van Gogh a rakúsky maliar Oskar Kokoschka. Ich obrazy, to sú také úplne rozoznateľné jednotlivé ťahy štetca poukladané vedľa seba. A výsledok je úplne presvedčivý obraz skutočnosti so špecifickou pečaťou osobnosti umelca. Vzniklo vlastne niečo nadčasového, veľmi oslovujúceho.

Časové termíny, čas čakania. Vždy som mal takú určitú radosť, keď pri kontrole ten pacientkin nález bol v poriadku a na ďalšiu kontrolu príde až za 6 mesiacov. Mnohé pacientky už poznali naše termínové formulácie výsledkov kontrolného vyšetrenia. Prvý rok po liečbe tá kontrola bola každé 3 mesiace. Po jednom roku len za 6 mesiacov. Tých 6 mesiacov znamenalo, že je všetko v poriadku. A to bol aj pre mňa radostný pocit, že môžem povedať pacientke, že za 6 mesiacov a urobiť jej radosť. Rozdávanie radosti je krásny pocit.

Pri spomínaní na roky strávené s onkologickými pacientmi mi vždy napadá text jedného billboardu: „Keď je človek zdravý, má tisíc prianí, keď je chorý, tak len jedno. Byť zase zdravý." Onkologická diagnóza sa len veľmi ťažko vymazáva z pamäti. Onkologická diagnóza zmazáva rozdiele – bohatý, chudobný, spoločenské postavenie, rozdiely sociálne, rasové. Pri tejto diagnóze sú všetci jednakí. Často si spomínam na jednu rádovú sestričku, ktorú nám poslali z väzenia s veľmi pokročilým nádorovým nálezom. Stále ju strážil jeden ešteb ák aj keď už ležala na oddelení. Neviem, v čom bola taká nebezpečná pre komunistický režim. Sestrička v tichosti zomrela a ešteb ák nevedel, či ju má ďalej strážiť. Pýtal si inštrukcie od svojich nadriadených. A raz to bola jedna prokurátorka, ktorá súdila politických väzňov. A manželka nemeckého dôstojníka, ktorý bol vo väzení od konca vojny. A mnoho razy manželky alebo matky vysokých funkcionárov najrôznejších politických systémov. Bolo to mnoho nespravodlivostí a smútkov v tých dobách. Všetky rozdiely boli zmazané, len byť zase zdravý.

Dosť často si spomínam na jednu milú, staršiu pani, ktorá bola majiteľkou veľkého obchodu a všetko jej komunistický systém skonfiškoval. Táto pani nenariekala, rozprávala tak tolerantne a bez nenávisti o všetkých týchto nespravodlivostiach. Mala v sebe takú krásu odpúšťania. K tým medicínskym spomínaniam sa rád vraciam aj do obdobia prázdninových nemocničných praxí. Moja prvá prázdninová prax bola nemocnica v Martine. Veľmi som tam chcel ísť pre spomínanie na detstvo a študentské časy. Pridelili ma na interné oddelenie. Začínalo sa písaním chorobopisov a potom bolo podávanie injekcií. Pán primár bol myslím dobrý odborník, vášnivý šachista. Všetok svoj voľný čas venoval šachu. Potom ma preložili na neurologické oddelenie. Priznám sa, to ma veľmi nebavilo, ale som to bez nadšenia absolvoval. Túžil som po chirurgii alebo gynekológii. To sa mi podarilo nasledujúci rok, kedy som sa dostal na gynekológiu do nemocnice v Čechách v Teplicích Šanově. Primár tohto oddelenia bol veľmi dobrý odborník, elegantný starý mládenec. Mal v sebe pokoj a trpezlivosť. Nechal ma odvádzať pôrody a asistovať pri operáciách. Raz som mu asistoval pri komplikovanejšom pôrode. Bolo potrebné urobiť tzv. epiziotómiu, aby sa uľahčila tá kritická fáza pôrodu. Tento rez sa potom zašíval v tzv. lokálnej anestézii. Pacientka to už veľmi cítila a ticho nariekala. A pán primár jej povedal na ukľudnenie: „Neplačte pani, vždyť i v Bibli je psáno, že žena bude rodit v bolestech."

Pacientka mu krásne odpovedala: „Já vím pane primáři, ale o šití tam nepíšou."

Raz ma vzal so sebou, keď išiel do Prahy. Mal krásne športové auto BMW a mal rád aj rýchlosť. Po ceste rozprával aj trochu o sebe. Zbiera staré knižné vydania a má dokonca takú pretlač 6dielnej starej Kralickej Biblie. Vo svojej pracovni pri tejto biblickej starožitnosti mal na starom ručnom papieri text jedného verša z Biblie vytlačený v historickej tlačiarni v Kralicích: „Zastavte se na cestách a pohleďte a vyptejte se na stezky, která jest ta stará, dobrá, i choďte po ní a naleznete odpočinutí duši své." (Jr 6, 16) Jeho vzťah k Biblii nebol len zberateľský, ale taký presvedčivo vnútorný. Čas sa nedá zastaviť, ale každý sa môže aspoň na chvíľu zastaviť aj keď sa celý svet ponáhľa. Zastaviť sa a vystúpiť z toho uponáhľaného sveta a dívať sa trochu okolo seba. Každý túži po poznaní zmysluplnosti života. Všetci podvedome hľadáme a túžime po niečom, čo má úplne trvalú platnosť, túžime po nadčasových hodnotách.

Apoštol Pavel uvádza hierarchiu takých troch základných nadčasových hodnôt, ktoré napĺňajú tie túžby človeka po poznaní zmysluplnosti nášho života. „Viera, nádej a láska. Najväčšia z nich je ale láska." (1 K 13,13).

Láska je nadčasová hodnota, ktorá sa dá aj rozdávať. Rozdávanie lásky je taká krásna zmysluplná a radosť prinášajúca činnosť. Čas nezastavíme, ale cez lásku môžeme vytvárať nadčasové hodnoty a tak akosi rozhojňovať aj ušľachtilosť medziľudských vzťahov.

MUDr. Ján Siracký, DrSc.

V potu tváře své chléb jísti budeš

Tento Hospodinův výrok (Gn 3,19) jistě není nutno křesťanu nijak zvlášť vysvětlovat. Z hodin biblické dějepravy jej dobře zná. Ze souvislosti je zřejmé, že to měl být trest za prvotní hřích, za snahu vědět dobré i zlé a rovnat se tak Bohu, za neuposlechnutí božského zákazu. Uvážíme-li, že v dobách dávných to stálo člověka, chtěl-li se uživit, mnoho potu a že údělem velké většiny příslušníků společnosti byla otrocká dřina, pak se není čemu divit, jestliže zmíněný výrok byl za exemplární trest plným právem pokládán. Ostatně tomu tak bylo ještě v dobách nepříliš vzdálených. My starší to pamatujeme.

Kdo by si byl pomyslil, že doba se změní natolik, že namáhavá manuální práce v mnoha odvětvích lidské činnosti prakticky vymizí a bude nahrazena vysedáváním za volantem, za řídicí pákou nebo u počítače a že se v koženkovém křesle bude potit jiná část těla než tvář? Koho by bylo napadlo, že nezanedbatelný díl společnosti bude jíst svůj chléb, aniž by předtím odvedl vůbec nějakou práci, o klopotné ani nemluvě? Mohl si v dobách, kdy nicnedělání bylo výsadou a práce rukou něčím podřadným, někdo představit, že bude jednou statný práceschopný muž toužit po dřině, aby pak večer, příjemně unaven a spokojen, jaké dílo dnes nechává za sebou, usnul zdravým spánkem? Doba se ovšem změnila, někdo řekne k lepšímu, jiný k horšímu. Nicméně platí: co bylo kdysi trestem, stává se výsadou, ba odměnou, byť nikoli pro každého, ale určitě pro většinu příslušníků křesťanské civilizace, odchované apoštolem Pavlem, jenž řekl: "Kdo nepracuje, ať nejí!" Máloco tak očividně demonstruje odklon lidstva od Boha jako to, že někdo jí, aniž by pracoval, a závidí tomu, kdo si jídlo směl zasloužit prací, třeba i namáhavou. Trestem za prvotní hřích vzpoury proti Bohu je dnes nikoli práce v potu tváře, nýbrž naopak zahálka, matka neřestí. Víme dobré i zlé a připadáme si jako bohové, ale jak to udělat, aby si člověk mohl zasloužit chléb prací, s tím si rady nevíme. Nejvýše nás snad napadne stavba hladové zdi. Karel IV. je dnes sice v kurzu, ale on se nemusel ohlížet na to, zda mu agentury nesníží rating.

Jaroslav Kraus,
Mariánské Lázně

Prestiž povolání faráře stále klesá

PRAHA/ALLENSBACH - Ve svém červnovém šetření zkoumalo Centrum pro výzkum veřejného mínění při České akademii věd prestiž vybraných povolání u české veřejnosti.

Všem respondentům byl předložen seznam šestadvaceti profesí s instrukcí: „Na seznamu jsou uvedena některá povolání. Vyberte povolání, jehož si vážíte nejvíce, a dejte mu 99 bodů. Pak vyberte takové, jehož si vážíte nejméně, a obodujte je číslem 01."

Výsledky šetření byly publikovány na počátku září.

Velmi nízko na žebříčku prestiže skončilo povolání kněze. Navíc má prestiž kněží u české veřejnosti setrvale sestupnou tendenci. Zatímco ještě v roce 2004 získali duchovní 46 bodů na 99stupňové škále a celkově se umístili na 21. místě, letos v červnu dosáhli pouze 38 bodů a umístili se na 23. místě. Hůře dopadli pouze ministři, uklízečky a poslanci.

Prestiž povolání faráře klesá i v sousedním Německu, kde se ještě na konci minulého století duchovní těšili velké vážnosti.

Podle letošního průzkumu renomovaného Institutu pro Demoskopii se sídlem v Allensbachu se faráři umístili na šestém místě s 29 % prestiže (při obdobné metodice jako u CVVM). Daleko výše se umístili lékaři (76 %), zdravotní sestry (69 %) či policisté (49 %). Přitom ještě v roce 1995 celých 46% obyvatel Německa přisuzovalo povolání faráře velkou vážnost.

Pověst farářů v Německu velmi utrpěla zejména na konci minulého desetiletí po zveřejnění pedofilních afér a jejich následném probírání v médiích.

www.christnet.cz

Trhliny v našem poznání

Otázky o původu světa a života zaměstnávaly zvídavou lidskou mysl odedávna a názory se v průběhu času měnily. Odpovědi dnešní vědy znějí tak silně, až vzniká dojem, zda k nim z hlediska víry můžeme vůbec něco říci. Zaniká při tom, že i věda je jen nástrojem v ruce člověka, kde se prokázané poznání – zejména ohledně minulosti – těsně dotýká oblasti spekulace a fantazie.

Dobrým příkladem v tomto ohledu je nedávno vyšlá kniha fyzika **Marcela Gleisera** (narozen 1959, původem z Brazílie, nyní profesor fyziky a astronomie v New Hampshire, USA), která se jmenuje **Trhlina ve stvoření světa – Nová vize života v nedokonalém vesmíru** (Argo 2012, 302 stran). Originál vyšel v roce 2010 a představuje tak aktuální verzi naturalistického pohledu na svět. Autor se během dospívání rozešel s křesťanským prostředím, ve kterém vyrůstal, nevymezuje se ale vůči němu nějak agresivně, nýbrž náboženství (jakékoli) shovívavě hodnotí jako překonaný přístup, který nás (tj. lidstvo) "svedl na scestí", takže „dnes nezbytně potřebujeme najít nové východisko". To právě nabízí ve své knize. Najdeme v ní hodnotné pasáže o fyzice částic, povaze kvantové teorie atp., současně ale i části, kde autor – právě u otevřených problémů vzniku vesmíru a života – jen volně fabuluje ve snaze naznačit možná řešení. Věřícího čtenáře to nutně vede k úvaze, jaká vlastně může být za tohoto stavu věci biblicky orientovaná pozice. Obecně se dá říci, že na výběr jsou tři základní možnosti – trojí rámcové paradigma. Ve stručnosti si tyto tři možnosti představme, první z nich s použitím citace z výše uvedené knihy.

1. Naturalismus
(Příroda si vystačí sama)

Příběh stvoření vyprávěný naší generací je tento: Svatou Trojicí je Prostor, Čas a Hmota. Není tu žádný Stvořitel, jehož božská ruka by převedla kosmos ze stavu Bytí do stavu Dění… Vesmír se zrodil sám o sobě coby nepatrná bublinka prostoru, jež spontánně přešla z moře nicoty v existenci: opravdové creatio ex nihilo, stvoření z ničeho… Čas od času z kosmické prostoročasové pěny vybublají zárodky nových vesmírů. Většina hned zkolabuje zpátky do nicoty, ze které vzešly, ale některé počnou růst… Jsme výsledkem náhodného zrodu vysoce nepravděpodobného dlouhověkého vesmíru, jenž rozvinul složité struktury vedoucí k bytostem schopným hloubat nad svým původem. To je opravdu na hony vzdáleno představě předem promyšleného nadpřirozeného stvoření světa vykresleného v knize Genesis…“

„Náhle jedna z molekul přerostla ostatní, vstřebala je do sebe, ohnula se a stočila do tvaru žebříku. Když se dostatečně zvětšila, rozštěpila se ve dví. Obě její části si našly své protějšky a znovu se stočily do dvou molekul, stejně jako to učinila ta před nimi. Ze dvou molekul pak vznikly čtyři, ze čtyř osm a tak dále. Započal život, či něco jemu velmi blízkého. Nepodobal se nám. Ale už jsme to byli my… Tak zní druhý příběh stvoření vyprávěný naší generací: vynoření života na pradávné Zemi samoorganizací, shlukováním neživých materiálů v důsledku reakcí dodávajících jim energii.“ (Marcelo Gleiser, Trhlina ve stvoření světa)

Toto je příběh o stvoření v té nejčistší naturalistické podobě. Používá jazyk vědy, věda to ale není, je to evoluční vyprávění, názor. Názor pevně, čistě a konzistentně zakotvený v paradigmatu naturalismu. Názor, který podvědomě a bez námitek – bez hlubšího promýšlení podstaty věci – přijímá velká většina dnešní západní společnosti.

2. Panspermie
(Náhoda nemá šanci)

Ve známé knize **Evolution from Space** podali **Sir Fred Hoyle a prof. N.C. Wickramasinghe** alternativu v podobě panspermie. Autoři, renomovaní vědci, došli k závěru, že složitost života na Zemi nemohla být vypůsobena sekvencí náhodných přírodních procesů, ale musela přijít od kosmické inteligence. Život s vysokým standardem informace vznikl kdesi ve vesmíru dlouho předtím než Země, takže naše planeta získala život, jehož fundamentální biochemické problémy byly již vyřešeny. Kniha vyšla poprvé v roce 1981, tedy již před více než 30 lety, jak je ale zřejmé z výše uvedené citace soudobého autora, neztratila nic na své aktuálnosti.

V závěru knihy je slavná pasáž o hordách opic, které se náhodnými údery kláves snaží napsat Shakespearovo dílo. Marně, neboť „celý pozorovatelný vesmír není dost velký na to, aby pojal potřebné množství opic, nezbytné množství psacích strojů a určitě ani odpadních košů potřebných k odhazování špatných pokusů… Tak jako byl Shakespearův mozek nezbytný pro vytvoření známých her, tak je pro vznik živé buňky nezbytná předchozí informace. Odkud ta informace ale je? Z nějaké formy života, která existovala už předtím …“

Ani toto není věda, i to je jen hypotéza, názor. Názor, který řešení problému odsouvá do oblasti nepřístupné našemu zkoumání a který představuje zvláštní paradigma. Paradigma, které s vědeckým odůvodněním možnost spontánní abiogeneze na naší Zemi odmítá.

3. Theismus
(„I řekl Bůh…“)

Theismus otevřeně postuluje tvůrčí působení Boha jako transcendentní entity, která naši realitu přesahuje (J. L. Hromádka charakterizuje akt stvoření jako „ztrátu příčinné souvislosti“). Za existencí světa a života jsou podle theismu skryty principy účelu, konstrukce a smyslu. Jednou z jeho podob je tzv. inteligentní plán, který alternativu k naturalistickému pojetí spatřuje v působení (blíže nespecifikovaného) „inteligentního činitele“. K jeho představitelům, jejichž knihy vyšly i u nás, patří např. **Philip E. Johnson, Michael J. Behe, Charles B. Thaxton** a další.

Variantou je biblický theismus, který Boží tvůrčí působení konkretizuje v podobě stvoření (světa i člověka), zázraků (Starého i Nového zákona), ale také vzkříšení, budoucího „nového nebe a nové země“ atp. – jako součásti předmětu Božího zjevení. Kompetentními představiteli tohoto pojetí jsou takoví vědci jako **prof. Werner Gitt** (informatik z baptistického prostředí), **prof. Edgar E. Andrews** (University of London), **prof. John Lennox,** matematik z Oxfordu, a další.

Biblický theismus respektuje, že biblické svědectví obsahuje i prvky s přímým vztahem k fyzikální realitě tohoto světa. Představuje specifický pohled na svět, odlišné paradigma. Paradigma, které není v rozporu s poznáním vědy, ale naopak, kde poznání přírody s výše uvedenými principy plánu a smyslu koreluje.

Josef Potoček

Ocenění Sváti Karáska

Ocenění za přínos k odporu proti komunistickému režimu dostal 12.9.2013 evangelický farář a písničkář Svatopluk Karásek. Jeho a další odbojáře ocenil ministr obrany Vlastimil Picek. S uznáním odbojové činnosti se pojí i finanční odškodné, které někteří odpůrci proti totalitě od státu dostanou.

Vlastimil Picek v projevu k oceněným zmínil skutečnost, že zatímco právní normy, které se zabývaly odstraněním nejkřiklavějších osobních a majetkových křivd, byly schváleny již krátce po listopadu 1989, ten nejdůležitější zákon – o odboji a odporu proti zločinnému režimu – nabyl účinnosti až dvaadvacet let po jeho pádu, 17. listopadu 2011, informoval server Army.cz.

Karásek se v 70.letech sblížil s undergroundovým společenstvím kolem kapely The Plastic People of the Universe. Se svou kytarou vystupoval i na soukromých hudebních festivalech. Po jednom z nich byl komunistickou policií zatčen a odsouzen za výtržnictví na osm měsíců.

Po propuštění na svobodu podepsal Chartu 77 a podílel se na jejím dalším šíření. V květnu 1977 při převozu většího množství dokumentů Charty 77 byl spolu se svou manželkou zadržen bezpečnostními orgány a umístěn do cely předběžného zadržení. Od roku 1975 byl veden v evidenci komunistické Státní bezpečnosti jako nepřátelská osoba. Počátkem roku 1980 byl donucen k vystěhování do zahraničí, uvádí se v Karáskově životopise na serveru Army.cz.

Po roce 1989 se Svatopluk Karásek pravidelně vracel do vlasti a od roku 1997 opět trvale žije v Praze. Působil jako farář Českobratrské církve evangelické v Praze U Salvátora a posléze také jako poslanec sněmovny a zmocněnec vlády pro lidská práva. V roce 2010 utrpěl mozkovou příhodu, z níž se mu podařilo se do značné míry zotavit.

www.christnet.cz

Inzerce

Pobyt pro nezadané křesťany
18 - 50 let

Kde: Chata Setkávání na Travné v Rychlebských horách
Kdy: 13. - 17. 11. 2013
Pořádá: Skupina křesťanů z různých církví ve spolupráci se Seznamkou Noemi a Občanským sdružením Setkávání
www.noemka.com,
www.travna.cz
Bližší informace a přihlášky:
info@noemka.com
(Tel.: +420 777222877)

č. 27

Pozvánky

Pozvání VERITAS

„Práca reštaurátora historických knižných väzieb“. Na toto téma promluví odborná pracovnice Univerzitní knihovny v Bratislavě Lenka Fajmonová. Úcta a láska ke knihám patří k významným jevům provázejícím českou reformaci, protože vycházejí už z její podstaty. Tématu bude věnován XXXVIII. seminář historické společnosti VERITAS, zaměřené na aktualizaci odkazu české reformace.

Seminář se bude konat opět v Pardubicích v sálku na faře ČCE v ul. Sladkovského č. 638, a to v sobotu 12. října 2013 v 10 hodin. Všichni zájemci jsou srdečně zváni.

K ul. Sladkovského jedou od nádraží trolejbusy č. 2 a 13 do stanice Třída Míru (třetí zast.). Fara je šestý dům za evangelickým kostelem.

* * *

V letošním roce si **Evangelická církev augsburského vyznání** v České republice připomene dvacet let od svého znovuobnovení. Oslavy významného jubilea proběhnou od pátku do neděle 27.-29. září 2013 a nabídnou bohatý program složený z koncertů, přednášek, prezentací, výtvarných dílen pro děti a také slavnostní nedělní bohoslužby, která bude živě vysílána Českým rozhlasem. Oslavy proběhnou v kostele sv. Michala V Jirchářích v Praze a na Evangelické teologické fakultě UK.

Bohoslužby

Seniorát Horácký

Českobratrská církev evangelická

Daňkovice – Ne 9.30 h
Daňkovice č. 4, p. Sněžné na Moravě, f. Debora Rumlová
Horní Dubenky – Ne 9 h
Horní Dubenky č. 54, f. Tomáš Vítek
Horní Krupá – Ne 10.15 h
Horní Krupá č. 63, p. Havlíčkův Brod 1, f. David Šorm
Horní Vilémovice – Ne 9 h
Horní Vilémovice č. 31, p. Čechtín, f. Alois Němec
Humpolec – Ne 9 h
Husova 143, f. Pavel Šindler
Jihlava – Ne 8.30 h (10.30 h Střížov)
Vrchlického 1, f. Jan Keřkovský
Moraveč – Ne 9.30 h
Moraveč č. 35, p. Pelhřimov, f. Daniel Matějka ml.
Nové Město na Moravě – Ne 9 h
Křenkova 151, f. Zdeněk Šorm, f. Markéta Slámová, f. Vojtěch Hrouda
Opatov – Ne 11 h
Opatov č. 10, p. Dušejov, a f. Pavel Šindler
Pelhřimov-Strměchy – Ne 8.45 h
Pelhřimov, (10.45 h Strměchy)
Růžová 82, f. Michael Hána
Sázava – Ne 10 h
Sázava č. 73, p. Velká Losenice, f. Petr Gallus
Sněžné na Moravě – Ne 9.30 h
Sněžné č. 60, f. Michael Erdinger
Telč – Ne 8.30 h
Zachariáše z Hradce 21/I, f. Petr Melmuk
Třebíč – Ne 8.30 h
Bráfova 561/33, f. Jana Potočková, f. Tomáš Potoček
Velká Lhota u Dačic – Ne 9.30 h
Velká Lhota u Dačic č. 37, p. Dačice, a f. Tomáš Vítek, f. Kateřina Frühbauerová
Velké Meziříčí – Ne 9 h
U Světlé 737/24. f. Pavel Janošík

Církev bratrská

Havlíčkův Brod – Ne 9.30 h
Strážná 1364, k. Vladimír Horský
Horní Krupá -. Ne 9 h
Horní Krupá 105, p. Havlíčkův Brod, k. Roman Neumann
Podblanicko
Ne 8.30 h Štěpánov
Dubějovická 50, Trhový Štěpánov, k. Jan Lukl
Ne 10 h Vlašim Spolkový dům, Palackého nám. 65

Evangelická církev metodistická

Jihlava – Ne 9 h Dělnický dům
Žižkova 15, f. Jan Zajíc
Znojmo – Ne 9.30 h
Chelčického 774/2, 1. patro f. Pavel Kuchynka

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

29/2013

2. října 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 16. října 2013

Z obsahu

* *Chvalte Hospodina*
* *Přínos reformace ekumenickému hnutí*

Poselství k 19. neděli po sv. Trojici

Spoléhání na pravou jistinu
Matouš 6, 19–23

Také vás rozčiluje takový ten mihotavý let mola šatního či obilného? To pak člověk skáče po bytě, tleská rukama, než škůdce zničí. Nebo se pečlivě staráte o své auto a náhle jdete kolem něj a vidíte, že začíná rezivět blatník? Proč nás to vlastně rozčiluje? Je to tou škodou, vědomím dalších nákladů? Nebo jen podvědomě nepočítáme s tím, že věci mají pouze dočasnou existenci a službu? A my? Co je radostí i starostí našeho života? Čemu sloužíme?

Ježíš svým výrokem staví proti sobě službu Bohu a majetku (mamonu). Je to překvapivé. Rabínská moudrost se vždy snažila vyzdvihnout dobrou hodnotu majetku a potřebu s ním spravedlivě zacházet. Ježíš jde dál. Co tím sleduje?

Když si představím jeho posluchače, vidím mezi nimi především lidi chudé či méně majetné. Lze to brát jako varování: Nic od toho něco vlastnit nečekejte. Mnoho se nezmění, nezlepší. Nemějte představu, že bohatí jsou šťastnější a zabezpečenější. Vždyť příběh O boháči a stodolách hovoří jasně… Neukládejte si poklady – spíše bychom měli přeložit jako „jistiny" – to, na co spoléháte, čím zabezpečujete svou budoucnost. Neboť od toho slova „thésauros" (jistina) je odvozené sloveso „bohatnout". S bohatstvím přicházejí starosti. Ale stejně, nejde o to, kolik toho člověk má, ale jaký vztah k majetku má. Sešněrovaný život mamonem může mít i velmi chudý člověk. Z toho chce Ježíš druhé vysvobodit.

Vaším posláním není mít starost, strachovat se. Šatního mola je dobré „zamáčknout" a rezivějící blatníky opravovat. Netřeba si však dělat starosti. Každý den má své trápení. Ježíš to jednoznačně připomíná. Nejde o to nestrachovat se o hmotné zázemí a žít lehkovážně. Ale pro ten každodenní zápas o dobré a požehnané věci není třeba si život komplikovat mamonem. Hledejte především Boží království a spravedlnost a vše ostatní bude přidáno. Najdeme Boží království? Věřím, že ano, a vedle toho bude tak nějak nečekaně dáno i to ostatní.

Díky, Pane, za všechny tvé dary, které sklízíme, sušíme, zavařujeme, mrazíme. A také díky za svobodu, kterou smíme chránit, rozvíjet a dávat zase dalším. Amen.

David Šorm,
farář ČCE, Horní Krupá

Za Kralickou do Kralic

Od pátku 13. do neděle 15. září byly Kralice nad Oslavou místem setkání asi čtyř tisíců lidí se zájmem o Bibli kralickou, od jejíhož posledního vydání v roce 1613 v tiskárně Jednoty bratrské letos uplývá 400 let. Svým zájmem dali najevo i svou vděčnost Pánu Bohu za Písmo svaté, které nás oslovuje v rodném jazyku. Mnohokrát a na mnoha místech v Kralicích těch dnů se ozýval vděčný potlesk. Všem pořadatelům by z tisícového zástupu mělo zaznít mohutné DÍKY! Především starostovi panu Emilu Dračkovi a občanům Kralic n. Oslavou. Ale také ostatním pořadatelům, kteří svědomitě připravili tak bohatý program, že bylo těžké z něho vybírat, když současně probíhaly akce na různých místech. Vedle obce Kralice nad Oslavou byli pořadateli Českobratrská církev evangelická, Slezská církev evangelická a.v., Moravské zemské muzeum a Občanské sdružení České studny.

V pátek 13. září v podvečer již Kralicemi proudilo mnoho návštěvníků. První setkání bylo při propůjčení jména Jana Blahoslava Základní a mateřské škole a vernisáži výstav o Moravě tolerantní, obrazů malíře J. M. Krejčího a Brněnské tiskové misie. Koncert duchovních písní Tomáše Najbrta v kostele sv. Martina střídalo autorské čtení mladých básníků. V sokolovně byla večer otevřena výstava dětských prací, vyprávěl cestovatel Bob Stupka a večer uzavřelo promítání filmu Hrabě Zinzendorf - síla přesvědčení.

V sobotu 14. září v mírném dešti slavnostně zahájili v 9.30 h na stadionu oslavy starosta Emil Dračka a synodní senior ČCE Joel Ruml. K pozdravu byla přizvána za Evropskou kontinentální provincii Jednoty bratrské Benigna Carstens.

Pak pro mnohé nastal čas volby: který nabízený program přijmout a který s lítostí oželet? Na pěti místech byl možno sbírat poučení, povzbuzení, radostné zážitky. A to se ještě potkávali mnozí známí a bylo třeba si s nimi povídat.

Hlavní pódium na stadionu nabízelo už bez deště po celý den hudební koncerty, proslovy zástupců církví, vystoupení známých umělců až k večernímu promítání filmu Pod ochranou Žerotínů. Dvakrát dominoval svým podmanivým hlasem Alfred Strejček – v Galaprogramu Kralický klenot a v komponovaném pořadu Evangelické akademie v Olomouci.

Ve starém bratrském kostele, nyní v římskokatolickém kostele sv. Martina se střídaly hudební programy Miloše Rejchrta, Ladislava Moravetze a Komorního sboru Dvořák s autorským čtením Milana Balabána a Pavla Rejchrta.

Základní škola zvala k přednáškám o Bibli kralické z teologického a kulturního pohledu. Vedle toho byly tématem i protestantské přístupy k umění.

Přednáškový maraton nabízela i sokolovna. Díky pohotovosti pořadatelů si účastníci oslav mohli zakoupit sborník některých proslovených přednášek (15). Večer mohli zájemci zhlédnout velmi moderně pojaté divadelní představení Labyrint světa a lusthaus srdce.

Také pro děti byl připraven bohatý program: výtvarná dílna, pěší výlet s plněním „bojových" úkolů, písně, básně, společné hry, zábavné seznámení s biblickými postavami i procházka s „Ježíšem" krajinou.

Po celou dobu oslav byla ve velkém obležení tiskárna, ve které bylo

Dokončení na str. 2

Pelagius a Augustin

Ti dva se museli znát. Pelagius, britský mnich a asketa, se narodil roku 360 po Kristu a Augustin, rétor a teolog, se narodil o čtyři roky později, roku 364 v severoafrickém Tagastu. Pelagius žil v Římě, kde Augustin bude učit rétorice, v Miláně se dá pokřtít a posléze se stane biskupem v Hippo Regiu. Pokládáme jej za největšího teologa Západu. Všechny církve se od něho učí a odvolávají se na jeho dogmatické učení. Když jsme vedle něho postavili teologa Pelagia, učinili jsme to v jedné záležitosti, kde se ti dva utkali, a to v učení o člověku, zvláště o jeho pádu, jímž pro celé lidstvo začala vláda hříchu. Až do příchodu Augustinova se o Adamově pádu učilo, že člověk jím přišel o nadpřirozené dary, aniž ztratil morální svobodu, jeho schopnost činit dobro byla jen oslabena. Potom došlo k utvrzení hříšnosti: v zájmu oslavení panenství připsali hříšníkovi původní neřest, zkažení přirozenosti, přenášení hříchu sexuálním plozením, a vůbec původ člověka označují slovem neřest.

Zakladatelem pravého učení o pádu člověka se stal Augustin. Poznamenejme, že hlavní téma, kde nebyl Augustin nikdy překonán, patří evangeliu o svobodné milosti Boží v Ježíši Kristu. Jeho učení o hříchu mimo jiné zabránilo tomu, aby Boží milost skončila v moralismu, který by byl svobodnou milost podával jen hodným a pořádným lidem. Reformace děkovala Augustinovi, že podstatně pomohl k proniknutí biblického evangelia do církve. Díky jemu se pak v církvi o hříchu učilo, že za prvé je univerzální a fatální, za druhé , že hříšník nemůže nehřešit, za třetí, že je neschopen získat před Bohem nějaké zásluhy, zvláště Boží milost a za čtvrté, že milost Boží odstraňuje pocit viny způsobený hříchem. Jeho učení o člověku nezvítězilo v celé církvi - východní církev je nepřijala -, a to i proto, že v ní působil vliv Pelagiova učení. Jinak zvítězilo, zvláště v západní církvi, kde potom hrálo první housle, a to i za reformace.

Ovšem to stále mluvíme o člověku přirozeném, jak vyšel z ruky Boží a na něhož nepůsobil ještě žádný vliv: stojí před námi zcela sám. Jinak se už bude chovat, když do jeho kupé vstoupí jiný člověk. Už se bude více nebo méně přetvařovat. Tímto ošklivým slovem označme změnu, kterou v našem chování způsobí ten druhý člověk. Už raději použijeme kapesník místo prstů a upustíme od jiných projevů své tělesnosti. Nedovolíme tomu druhému, aby všechno to viděl a slyšel. Když se ocitneme ve společnosti mnohých, nabude ta přetvářka trochu jiné podoby, bude mnohotvárnější, ale snadnější. Přítomnost a oči jednoho bližního jsou nepříjemnější. Jak hrozné je však upadnout do přítomnosti Boha a jeho očí! Toto zjevení nepřivodí obvykle u člověka přetvářku, ale nové narození nebo obrácení k Bohu.

Pelagius a Augustin uvažovali o tom člověku, jenž nové narození ještě nezažil, žije po starém způsobu ve hříchu a pro hřích, dokud se neobrátí k Bohu. To už bude z něho jiný člověk, schopný všeho dobrého, jak to Pelagius marně vyžadoval od člověka neobráceného a nechtěl připustit, že v té věci má pravdu Augustin, že dokud se člověk neobrátí k Bohu, nemůže nehřešit. Kupodivu tuto pravdu nejsou dnešní soudy ochotny přijmout jako skutečnou omluvu obžalovaného, že nemohl jednat jinak, jsa hříšník. Byly by však daleko ochotnější přiznat, že

Dokončení na str. 2

Žeň je žeň

Pole již zbělelo ke žni,
dnes je příhodný čas.
Jsme sice občané
běžní
– Bože, vyžeň si nás!

Pole již sténá tence:
"Nesečkám na jeseň…"
Z občanů stvoř si
žence
– vyžeň je, žeň je, žeň!

Ralf Mošt

V Javorníku jednou za třikrát

Horňácký Javorník známý výšivkami a kroji má starou bratrskou tradici, okolní obce většinou nepřežily násilnou protireformaci. Po vydání Tolerančního patentu se obec přihlásila k reformovanému vyznání, někteří k augsburskému.Hlásit se k Jednotě bratrské možné nebylo. Tito bratři a sestry si postavili v roce 1783 svou modlitebnu, ale sbor tam vlastně žil od roku 1620 tajně až do vydání Tolerančního patentu. Bratři konali pobožnosti, přijímali kazatele ze zahraničí, obstarávali si Bible, kancionály, postily…, i když jim při nalezení hrozily velké tresty. Rovněž navštěvovali bohoslužby převážně v sousedním Slovensku. Četli Písmo, zpívali ze starých kancionálů, které uchovávají ve svých domácnostech až do současnosti.

A tak **sbor ČCE** v sobotu a v neděli **7. a 8. září 2013 neokázale vzpomínal na tři výročí, která se k němu vztahují: 230 let od postavení kostela v Javorníku nad Veličkou, 260 let od prvního vydání Elsnerova kancionálu a 400 roků od posledního vydání Bible kralické.**

V sobotu večer ve sborovém domě přednášel prof. PhDr. **Dalibor Tureček**, CSc., z Jihočeské univerzity, který často navštěvuje Javorník, na téma "**Bible dnes?"** Zdůraznil jedinečnost této nejvydávanější knihy ve světě. Podání tohoto pedagoga mnohé oslovilo.

Po přednášce se uskutečnil na farské zahradě **koncert** křesťanské kapely **Invisible**. Myslím, že došlo k dobrému propojení toho nového a starého, co jsme si po oba dny připomínali.

Záhlaví pozvánky mělo citát dobře uvádějící celou slavnost: *O Hospodinově milosrdenství chci zpívat věčně, svými ústy v známost uvádět tvou věrnost po všechna pokolení* (Ž 89,2).

Nedělní bohoslužby v téměř zaplněném kostele vykonal nový místní farář **Petr Kulík**, který do neobsazeného sboru přišel z Přerova. První biblické čtení jsme slyšeli z Janova evangelia 15,12-17 O poslání učedníků. Jako text kázání si položil z epištoly Ef 1,3-4. Zde se kazatel statečně vyrovnával s předurčením a svatostí, ač jsme hříšnými lidmi. Součástí bohoslužeb bylo opět vystoupení skupiny Invisible (ach, ty cizí názvy!) a zpěv dětí a mládeže.

Po tomto shromáždění následovala část slavnostního programu nazvaná **Ochutnávka nového zpěvníku**, který přednesl celocírkevní kantor br. **Ladislav Moravetz**. On nejen hovořil, ale i za vlastního doprovodu zpíval některé nové písně budoucího zpěvníku ČCE.

Odpoledne po společném obědě hostů se uskutečnil ještě velmi bohatý program. (Později přítomný synodní senior pověděl, že obdivuje velkou trpělivost Javornických.) Nejprve opět promluvil br. Tureček **O Bibli kralické**, v závěru zmínil i **poslední vydání z roku 1613**. Rád připomínám, že v některých rodinách je toto vydání stále uchováváno (viz sborník Z Kralické tvrze X).

Po krátké přestávce na pohoštění se úspěšně ujal dalšího výkladu br. **Tomáš Majtán ml**. na téma **Bratrská píseň stále živá**. Dověděli jsme se, že se zde zpívalo ze starých bratrských kancionálů např. z roku 1615, 1618…, které vlastní některé javornické rodiny; **Elsnerův kancionál z roku 1753** zde vlastní všichni, ale ne vždy mají první vydání. Z tohoto kancionálu se v kostele stále zpívá, nejméně jedna píseň. Před rokem 1781 tlumeně ze strachu z prozrazení, ale teď už 232 roků zpívají se zvučnými javornickými nápěvy, které si lidé za protireformace vytvořili. Zdejší evangelíci mají přání, aby se podařilo dostat některé jejich písně (nápěvy) do nového zpěvníku, když se to v současném zpěvníku nepovedlo. Sekulární hudební odborníci stále vyhledávají tuto starou lidovou tvorbu, v době totality se časté publikování a zveřejňování zdejšího zpěvu tolerovalo jako folklór.V tomto programovém bloku promluvila i **Jiřka Majtánová o stavbě kostela**, který si po řadě oprav a úprav a požáru (1851) stále zachoval toleranční ráz. Vše bylo proloženo zdejšími písněmi z Elsnerova kancionálu. Pak následovala ještě přednáška br. Ladislava Moravetze **O vývoji církevního zpěvu** a **pozdravy** přítomných bývalých kazatelů br. **Josefa Hurty** a **Jiřího Nováka**.

V závěru odpoledne přijeli ještě synodní senior ČCE **Joel Ruml** a synodní kurátorka **Lia Valková**. Br. Ruml promluvil o církevní tradici s průhledem až do současnosti. Sestra Valková hovořila o své službě v církvi a zakončila spontánně a nečekaně: Krásně zpíváte! Přítomní si ještě prohlédli výstavku instalovanou **Vlastou Petruchovou** a **Martou Novákovou,** a to starých tisků a o historii kostela a sboru.

Jiří Novák

Za Kralickou do Kralic

Dokončení ze str. 1

možné si nechat vytisknout památeční tisk. Otevřen byl také Památník kralické Bible a kralická tvrz. Stánky nabízely křesťanskou literaturu, výrobky chráněných dílen a samozřejmě také občerstvení.

V neděli 15. září nešli lidé do kostela, tam by se nevešli, ale na stadion k ekumenické bohoslužbě. Předcházel responsoriální zpěv na kralický biblický text s Milošem Rejchrtem. Ekumenickou bohoslužbu vedl synodní senior ČCE Joel Ruml, kázal biskup Slezské církve evangelické a.v. Jan Waclawek na text Jan 8,31-32: Ježíš řekl Židům, kteří mu uvěřili: *„Zůstanete-li v mém slovu, jste opravdu mými učedníky. Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými.*" Vystoupil ženský pěvecký sbor Laudate z Bystřice a dechový orchestr z Oldřichovic. Ze srdce a s dojetím zpívalo shromáždění závěrečnou píseň-modlitbu: Ó svatý Bože, slyš naše hlasy, když k tobě lkáme za národ svůj!

Ještě poslední fotografie - a nad nimi si doma budeme vděčně připomínat, co jsme prožili a přijali za ty krásné tři dny v Kralicích nad Oslavou!

Jiří Polma

Pelagius a Augustin

Dokončení ze str. 1

naše prostředí a okolnosti poskytují nechtěně člověku mnoho příležitostí k tomu, aby hřešil. A co soudy a soudci, nenesou část viny na tom, že se lidi tolik nebojí hřešit ve srovnání s dávnější dobou? Na tyto konečné celospolečenské důsledky mohli stěží ti naši dva teologové pomyslet. Tehdy ještě ve 4. století člověk nebyl zařazen do takových společenských struktur, které jej svazují, nebo zase naopak uvolňují a uschopňují k hřešení.

U nás, nedostanete-li úřední povolení ke koupi revolveru , koupíte si jej na černém trhu. peníze pak jsou jako vždy a všude hlavní podmínka ke konání zla.

Ke konání dobra člověk nepotřebuje Boží pomoc, má k tomu svobodnou vůli - učil Pelagius, který o svém učení musel lhát, aby unikl veřejnému odsouzení. Augustin napsal proti pelagianismu čtyři listy, přesto nazýval mnicha Pelagia „svatým mužem", a opět přesto, že jej koncil v Kartágu odsoudil jako heretika-bludaře pro jeho učení, že člověk nebyl postižen Adamovým pádem a je schopen konat dobro. Reformátoři odsoudili Pelagia, v jeho učení poznali blud, který podle nich záležel v tom, že v učení o hříchu se Pelagius a s ním celá římská církev ocitli mimo biblický základ. Hřích podle reformátorů je neposlušnost a pýcha, jimiž se člověk emancipoval vůči Bohu. Hřích nezáleží v něčem, ale v člověku, v jeho rozhodnutí. Odsoudili však i Augustina v některých bodech, zejména jeho učení o dědičném hříchu, které uvedlo hřích do neodpovědné sféry přírody a sexuální žádostivosti.

Člověk je ve víře nebo v hříchu. Tak reformace vyjádřila objev biblického personalismu v pohledu na hřích: hřích je mé jednání, které zraňuje lásku k bližnímu a lásku k Bohu.

Josef Veselý

Veřejné a soukromé

Asi jen málokterá dvojice pojmů je zatížena tolika nejasnostmi jako právě tato. Jakmile se nám však podaří pochopit úlohu státu ve svobodné společnosti a zejména význam vymezení vlastnických práv, mělo by být jasno.

Stát má ve svobodné společnosti dva úkoly. Za prvé vynucovat dodržování pravidel soukromého i veřejného práva a za druhé poskytovat veřejné statky. Aby mohl stát ve svobodné společnosti oba úkoly plnit, může a musí se na občanech dopouštět dvou druhů násilí. Musí je donucovat k poslušnosti vůči pravidlům práva a musí je donucovat, aby se účastnili na financování veřejných statků tím, že od nich vybírá daně. Ona první úloha je hlavní, nezastupitelná a trvalá. Pravidla soukromého práva jsou obsažena v občanském, obchodním a trestním zákoníku a jejich funkcí je vymezovat každé osobě, fyzické nebo právnické, její chráněnou oblast neboli soukromé vlastnictví. Význam vymezení soukromého vlastnictví je v tom, že je vždy možné určit předměty v širokém slova smyslu, včetně zdraví, života a pověsti, z jejichž řízení jsou vyloučeni všichni kromě majitele oné chráněné oblasti. Praxeologický význam plotu mezi chráněnými oblastmi fyzických nebo právnických osob rozpoznaly dávno a dávno všechny známé civilizace. S plotem mezi nimi počítá i přikázání Desatera "Nepokradeš". Kdyby totiž bylo dovoleno komukoli a kdykoli libovolně zasahovat do oné chráněné oblasti, nikdo by nebyl schopen udělat si a uskutečnit ani ten sebejednodušší plán, že něco vyrobí, spotřebuje, někomu dá, něco za něco vymění atd. Je-li to takto vážné, a ono to vskutku je, pak je ochrana soukromého vlastnictví v tom nejvyšším veřejném zájmu a musí tudíž být prvořadým úkolem státu, protože bez této ochrany by se v každé společnosti brzy zastavila práce a směna, společnost by upadla do zmatku a zahynula. Dobré společnosti se poznají podle toho, že nezbytná ochrana soukromého vlastnictví nemusí spoléhat jen na stát, spoléhá také na sebekontrolu každého jednotlivce neboli na jeho morálku. Lidé tam nekradou proto, že se bojí více svého svědomí než policie.

Pravidla veřejného práva jsou ta, která upravují činnost státu, když plní svůj druhý úkol, to jest poskytovat veřejné statky - vybírání daní a nakládání s takto získanými prostředky. Týkají se tedy veřejných rozpočtů – rozpočtů státu, krajů a obcí. Veřejný statek je ten, z jehož spotřeby nelze vyloučit toho, kdo nezaplatil, a nelze ani dobře najít toho, kdo by zaplatit měl, protože ho spotřebovává. Typickým veřejným statkem jsou služby policie, diplomacie, státní správy, ale také maják na skalnatém pobřeží nebo tulipány v parku. Jejich záhony by se musely oplotit a u vchodu vybírat vstupné, aby z nich byl statek soukromý. Veřejné rozpočty všech států Evropské unie jsou velmi ostře sledovanou veličinou. Nesmějí se příliš zadlužit, protože veřejný dluh zvláště, když narůstá, ohrožuje stabilitu měny a ukrajuje pro veřejný sektor zdroje, které by mohl lépe použít sektor soukromý. Česká republika je v tomto ohledu černou ovcí. Deficit veřejných rozpočtů narůstá od roku 1996, narůstání by mohla zastavit jen důkladná reforma veřejných financí včetně reformy penzijní, podobné té, která se podařila na Slovensku za Dzurindovy vlády.

Ochrana, kterou stát poskytuje soukromému vlastnictví, je zásadní, přece však není a nemůže být absolutní. Veřejný a soukromý zájem, to jest plány, které si se svými zdroji mohou dělat fyzické a právnické osoby na jedné straně a stát na straně druhé, se mohou dostat do konfliktu a často se skutečně dostávají. Zde je pak třeba zvláštních pravidel, zejména ústavních, která principiálně straní soukromému zájmu, ale zároveň uznávají, že veřejný zájem existuje, a proto mu zjednávají místo. V praxi to pak znamená, že uznání veřejného zájmu na úkor zájmu soukromého musí podléhat složitým procedurám, které mají jediný cíl, totiž nedovolit tomu silnějšímu, státu, aby snadno a lacino „převálcoval" zájem soukromý. Doby, kdy předmětem státního plánu, tj veřejného zájmu, byla i trafika na rohu, jsou pryč. Přesto však stát mívá neodolatelnou potřebu prohlásit za veřejný zájem kdeco. Když láká zahraniční investory a připravuje pro ně průmyslové zóny, očekává, že se sníží v kraji nezaměstnanost. To je jistě dobré, ale výkup pozemků musí zůstat na úrovni soukromých vztahů mezi investorem a majitelem pozemku, vyšší očekávaná zaměstnanost je v soukromém zájmu budoucích za-městnanců nového podniku. Ve veřejném zájmu není. Ve veřejném zájmu je jistě třeba stavět dálnice, železnice, ropovody, plynovody apod. Na první pohled je to jasné. Jenomže dálnici může stavět a pak vlastnit soukromá společnost, takže by to pak měla být ona, kdo odkoupí od soukromníků pozemky, nikoli stát. Stát by měl k nucenému odkupu přivolit až v krajním případě a pak dbát, aby cena odkupu byla poctivá. Když se stavělo tokijské letiště Narita, stát usoudil, že takovýto krajní případ nenastal. Respektoval soukromý zájem malého zemědělce, jehož políčko se ocitlo uprostřed velké betonové plochy, po níž rolují obrovská dopravní letadla od přistání a ke startu. Zemědělec měl právo jezdit ke svému políčku vozem taženým párem krav. Když se měl v roce 1994 stavět ropovod Ingolstadt – Kralupy nad Vltavou, bavorská vláda a bavorský parlament řešily otázku, zda je to stavba ve veřejném zájmu. Bavorsko na ní zřetelně žádný zájem nemohlo mít. A přesto ji bavorský parlament prohlásil za stavbu ve veřejném zájmu. Bylo to krásné přátelské gesto vůči mladé České republice, která se potřebovala zbavit strategicky nebezpečné závislosti na ropovodu Družba. Prohlášení ropovodu z Ingolstadtu za stavbu ve veřejném zájmu totiž dramaticky zjednodušilo postup vůči majitelům pozemků, přes které ropovod vede - ti jej strpět museli a tím se zkrátila doba stavby na jednu desetinu ve srovnání se standardním postupem bez veřejného zájmu.

Tomáš Ježek

Oslavy 20. výročí znovuobnovení ECAV v ČR v Praze

„Rok 2013 je pre našu cirkev, ECAV v ČR, rokom jubilejným. Uplynulo 20 rokov od jej znovuobnovenia. Je to síce jubileum, kedy sa ešte nedá pozerať s určitým pátosom späť a hodnotiť pôsobenie, aj keď by sa mnohé dôležité udalosti a okolnosti spomenúť dali. Na to však bude priestor, verím, práve pri oslavách tohoto výročia 27. – 29. septembra tohoto roku. Je tu však priestor na zamyslenie sa, sebareflexiu na základe biblického textu apoštola Pavla: Verný je Boh, ktorý vás povolal do spoločenstva svojho Syna Ježiša Krista, nášho Pána (1 K 1,9)", říká superintendent ECAV v ČR Marián Čop.

www.krestandnes.cz

Palacký a náš dnešek I. část

Tři slova ve stručném názvu mého příspěvku „Palacký a náš dnešek“ jsou koncentrovanou obtíží pro jejich adekvátní výklad. Beru-li v úvahu F. Palackého, znamenitě vybaveného historika, vzdělance mimořádně širokého rozhledu, zároveň také člověka vnitřní kázně a řádu, uměřenosti v soudech a noblesy v jednání, pak je nesnadným úkolem představit a posoudit „náš dnešek“ těmi měřítky, jež užíval on ve své historické práci, ve svých soudech a společenských postojích. Chci nahlédnout do "našeho dneška" pod zorným úhlem jednoho ze známých Palackého výroků, jimiž měřil a současně také formoval myšlení své doby. Zní takto: „Kdykoli jsme vítězili, dálo se to pokaždé více převahou ducha nežli mocí fyzickou. A kdykoli jsme podléhali, býval tím vinen vždy nedostatek duchovní činnosti, mravní statečnosti a odvahy. Nepovzneseme-li ducha svého a ducha národu našeho k vyšší a ušlechtilejší činnosti, nežli jest u sousedů, nejen si nedobudeme čestného místa v řadě národů, ale ani neuhájíme přirozeného bytu svého.“

Z citátu lze soudit, že Palacký rozuměl dějinnému procesu jako stálému zápasu o kvalitu života, jeho kultivaci, zápasu o utváření jeho nosných programů pro budoucnost. Každá generace odevzdává svůj podíl do budoucí pokladnice dějin ať v kladném či záporném smyslu slova. Hledání vlastní identity v přítomnosti (jedince nebo národa), zkoumavé a učenlivé rozhlížení se po dostupných horizontech života a poznávání okolního světa, je už samo o sobě prvním krokem ke vnášení vlastního podílu do dění světa, které, podle Palackého, povede k zušlechťování celého lidského společenství, o jehož smysluplné cestě dějinami, byť i v podobě stálých zápasů na proměnlivé spirále času, Palacký nepochyboval. Sotva by se přiklonil k současné filosofické náladě, která našla svůj výraz ve výroku, že jsme se ocitli na konci dějin. Tak jako ve filosofii je každá odpověď na poslední položenou otázku jen novou základnou pro další tázání, tak z Palackého odkazu vyplývá, že každá doba je výzvou jednotlivci, skupině, národu, aby na ni adekvátně odpověděl. Současného postmoderního člověka (sit venia verbo), soudím, by proto Palacký rád zahlédl v poctivém úsilí a v touze po svobodě, ke které se podle něho bytostně snoubí odpovědnost, dobro a krása. Na takové osnově projektu lidského života zajisté dochází k zápasům v dějinách, které však nemohou vést dějiny jen do slepých uliček bezvýchodnosti. Tento Palackého důraz nás smí i má inspirovat v únavě, která se rozprostřela nad světem v závěru 20. století.

Jak vypadá tento „náš dnešek“, má-li nám k němu Palacký co říci?

V závěru 20. století naše rozhodování pro budoucnost je poznamenáno dědictvím vývoje lidstva se všemi klady i zápory. Od chvíle, kdy se 9. listopadu 1989 zhroutila Berlínská zeď v Německu, nepřestaly se události řítit kupředu. Středoevropské a východoevropské národy a státy vstoupily do nové historické etapy svého vývoje. Palacký by se zřejmě ptal, zda entuziastickou fascinaci nenadále otevřených možností není potřeba poměřit rozvahou, respektem k trvalým autoritám, řádem, kázní a poučením z vlastních dějin. To se však zdá být příliš konzervativním stanoviskem pro převratové doby. Avšak právě proto, že zásadní změny, které se udály po pádu a rozpadu bipolárního světa, představují pro všechny zúčastněné nové šance, pro Evropu jako celek bezpochyby také obavy z budoucího otevřeného soužití a pro malé státy v tomto strategicky významném prostoru šanci uplatnění právě tak jako nebezpečí majorizace marginalizací, by Palacký ocenil historickou příležitost, která se před námi otevřela, a vyzval by k jejímu nepromarnění.

Naši domácí vnitropolitickou situaci je nutno vidět v už kontextu evropském, který v této chvíli hledá svoji podobu a profil, stejně tak jako horizonty svého dalšího vývojového směrování. Na naší přítomnosti se podepsaly vlivy minulých společenských systémů, filosofických škol i náboženských soustav a proudů. Hovoří se o tom, že žijeme v „postmoderní době“. Dosud ji nikdo přesněji nedefinoval. Po mém soudu jakákoliv definice sotva může vystihnout současné zápasy lidstva a jeho tvorbu programů pro dnešek a pro zítřek. Ať už filosofové nebo politologové či historikové naši dobu jakkoliv pojmenují, pro nás je prostorem našeho života, který se děje zde a nyní (HIC ET NUNC), a vyžaduje naši odpovědnost v lidských a občanských postojích stejně jako v politickém rozhodování, jak by Palacký připomenul. Jde o podstatnou věc, abychom smysluplně prožili svůj život a neminuli se s jeho cílem. Takové myšlenky kroužily v hlavě mladého Palackého ještě před vykročením na dráhu profesionálního historika. Věta o smyslu a cíli života je dnes hozenou rukavicí do vznikajícího pluralismu. Přeme se o to, co je smyslem a cílem života, co je smyslem sociopolitické orientace společností jako celku, přeme se i o to, zda je vůbec otázka po smyslu života a dějin smysluplná. Zde by nám Palacký sotva rozuměl. Spíše by nechápal postoje moderního člověka, který odmítá nebo přehlíží smysl dění, aby mu porozuměl, aby se ho účastnil či aby se jím dal inspirovat. Filosofové dnes spíše hledání smyslu překrývají značně módním pojmem absurdity. Ta však nezbavuje událostí jejich kladného či záporného náboje, s nímž je nutné se vyrovnat.

Rozdílná východiska tvoří rozdílné koncepce politické, ekonomické, sociální, duchovní, které v tak široce, a někdy protichůdně předloženém spektru současného dění dávají jen malou naději na převzetí společné odpovědnosti. Avšak imperativ naší doby je jednoznačný a Palacký by nejspíše bubnoval na poplach: zastavit devastaci lidství a devastaci přírodního světa, má-li mít ještě v příštím století šanci občanská a demokratická společnost, k jejíž stavbě ve své době položil i on základní kameny.

Po rozpadu totalitního monolitu v naší zemi vzniklo nejen vakuum politické a ekonomické, v němž právě probíhající transformace zamíchala karty odpovědnosti s hazardem. Vzniklo také vakuum duchovní, které přineslo na jedné straně novou vlnu zájmu o spirituality všeho druhu, právě tak jako do široka rozlitou vlnu lhostejnosti. Protagonisté politické a ekonomické transformace se domnívali, že pro své programy vystačí s myšlenkovým kapitálem ekonomické provenience bez právnického fundamentu a etického rozměru. Vydali se při uskutečňování zásadních proměn společnosti cestou zvláštně modifikovaného pragmatismu. Skutečný pragmatismus má svou hodnotu jen tehdy, je-li užíván v prostředí duchovně zdravém, bohatém na odpovědnost a na ty etické hodnoty, které až samozřejmě prostupují osobní rozhodování člověka a jdou s ním ruku v ruce do politických postojů jako občana. Naší neurotické, hektické době schází Palackého klidný, hluboký i diskrétní ponor do všedního dění. Naší době chybí také následné, neokázalé prožívání už nově orientovaného života. Navíc se vynořily na všech stranách nebezpečné a nesnášenlivé fundamentalismy náboženské, politické i ekonomické. Dochází až k nepochopitelnému prolínání vlivů a programů života, které bez hranic proudí dnešním světem. Hlad po mimořádnosti lidského nebo technického či duchovního prožitku roste tím více, čím více i dobrá konvence života se proměnila v neoslovující stereotyp.

Josef Hromádka

Dokončení příště

Nad Biblí

Hlas svědomí – pojem dnes zanedbávaný a potlačovaný

Slovo svědomí je obecně chápáno jako pocit mravní odpovědnosti v oblasti osobního i společenského života. I české znění vyznačuje předložkovým „s-vědomí“, že jde o spojení s hlubším rozumovým povědomím a myšlením. Také původní antické výrazy svědčí o tom, že bylo pojímáno jako nápomoc rozumu ve smyslu spolu-vědomí (řec. syn – eidésis od eidenai – věděti, znáti, lat. con-scientia), jako vnitřní kritický a varovný hlas proti scestnému myšlení. Odtud latinská metafora: „Conscientia - mille testes” („Svědomí – tisíc svědků“): vnitřní hlas jako tisíceré svědectví pro rozlišování dobra a zla, varující i před pokušením ke konání něčeho nesprávného a škodlivého. Tak napomáhá svědomí usměrňovat charakter člověka a utvrzovat dobré lidské soužití.

Jako křesťané spojujeme pojem svědomí s jeho biblickým zakotvením, v němž máme celou řadu orientačních ukazatelů. Starý zákon nemá pro svědomí samostatný výraz. Je zahrnut do odpovědného vztahu k Hospodinu jako svrchovanému Pánu, kdy jde také o nevěru a neposlušnost. (Pro případy onoho lidského vzdoru založeného na potlačovaném svědomí se hodí v novém ekumenickém překladu označení „svévolníci“, ti, kdo se proti Boží vůli snaží prosazovat vlastní vůli.)

V Novém zákoně je kladen důraz na svědomí až v apoštolských listech, zvláště u Pavla. Ten navázal na antické pojetí, které spojil s poslušností víry. V evangeliích je svědomí zmíněno jen jednou, v různočtení příběhu o cizoložné ženě, při farizeích, kteří jsou „zahanbeni ve svém svědomí“ (ČEP), ř. usvědčeni ve svém svědomí! (J 8,9)

Apoštol Pavel uplatňuje vztah ke svědomí především na sobě, ve snaze „míti svědomí dobré a neporušené“ (Sk 23,1 24,16). Často se na ně i odvolává (Ř 9,1 13,5 2 K 1,12 4,2 5,11). Zřetel na čisté svědomí připomíná i do svých sborů. Tam doporučuje i ohled na členy, jejichž svědomí je ještě nejisté a mdlé (1 K 8,7.12 10,25.29). V listech Timoteovi a Titovi je svědomí přímo spojeno s vírou, až k definici, že hlavním cílem apoštolského vyučování je „láska z čistého srdce, z dobrého svědomí a z upřímné víry“ (1 Tm 1,5). Proto je nutno i „uchovávat tajemství víry v čistém svědomí“ (1 Tm 3,9). Naproti tomu ti, kdo „pohrdli vírou a dobrým svědomím, ztroskotali ve víře“ (1 Tm 1,19) a kdo odpadají od víry, jsou „pokrytci a lháři, kteří mají vypálen cejch na vlastním svědomí“ (1 Tm 4,2). Pavel uznává působnost svědomí i v národech, které neznají zákon jako Židé, poněvadž i je „jejich myšlenky jednou obviňují, jednou hájí“ (Ř 2,15).

List Židům připomíná svědomí v kontrastu s rituálními starozákonními oběťmi, které nemohly očišťovat svědomí toho, kdo je obětuje (Žd 9,9) „Kristova krev však očistí svědomí od mrtvých skutků k službě živému Bohu“ (Žd 9,14). Proto je nutno „přistupovat před Boha v plné jistotě víry se srdcem očištěným od zlého svědomí“ (Žd 10,22). Zvláštní důraz na svědomí nacházíme v 1. listě Petrově, vztažený na ty, kdo „pro svědomí odpovědné Bohu snášejí bolest a trpí nevinně“ (1 Pt 2,19) a kdo „jsou hanobeni pro dobrý způsob života v Kristu“ (1 Pt 3,16). Proto je i křest pojímán v souvislosti s dobrým svědomím, k němuž se před Bohem zavazujeme (1 Pt 3,21). Hlas svědomí je užitečnou pomocí i pro život z víry.

Jiří J. Otter

P.S.

(Naše postmoderní společnost je bohužel stále víc poznamenána tím, že její velká část i mnozí její viditelní představitelé jakoby potlačovali své svědomí do podvědomí až nevědomí. Místo hledání zdravého smyslu života dávají přednost honbě za mamonem a bezohlednému uplatňování vlastního prospěchu, vlivu a moci. V tom i u nás pokračuje evropský sekulární odklon od hodnot navozených antickou a křesťanskou kulturou. A tak když jsme právě v období před volbou nových vůdčích osob politického života, měli bychom uplatňovat ve svém rozhodování i zřetel na dobré svědomí.)

Slovo k Heslům

Hesla vydávaná každoročně Evangelickou bratrskou jednotou v Hernhutu (Ochranov) osvěžují již 282 let každým dnem srdce i mysl těch, kdo je otevírají, nyní již v 50 světových jazycích všech světadílů. V českém vydání na příští rok je kromě pravidelných citací ze Starého i Nového zákona na každou neděli a kromě tradiční sloky písně, volené ze zpěvníků několika církví, připojeno dvojverší z básnického souboru „Cherubský poutník“.

Losování se koná na jaře každého roku po úvodní pobožnosti ve zvláštním sále herrnhutského Vogtshofu, sídla církevního ředitelství. Losujících je šest. Jsou rozděleni do tří dvojic, každé pro jednu třetinu roku. V oválné, leskle kovové, ozdobné míse je obsaženo několik set pevných papírových obdélníčků s číslem: ta označují verše ze Starého zákona, k němuž komise později volí přiléhavý novozákonní protějšek. Před třemi lety, kdy se losovala hesla na příští rok 2014, byl pozván do skupiny losujících též člen Ochranovského seniorátu Českobratrské církve evangelické, jenž po léta převádí německé znění hesel do češtiny. Je to mimo jiné znamení úzkého spojení českého distriktu Unitas fratrum v Ochranovském seniorátu a kontinentální provincie Světové jednoty bratrské s ústředím v sousedním Německu.

Miroslav Matouš

Pláč Jeremiášův a české dějiny

Hospodine, nevydávejž té šelmě duše hrdličky své…
Ž 74,19
Obrať nás, Hospodine, k sobě a my se navrátíme, obnov naše dny jak za dnů dávnověkých.
Pl 5,21

Psal se rok 1650. Podpisem ratifikačních listin skončila třicetiletá válka. Do českých zemí však vestfálský mír nepřinesl pokoj, ale útlak, nesvobodu a další emigraci. Komenský vychází z Lešna, aby tajně a naposledy prošel rodnou Moravou. Míří na Slovensko do Trnavy a do uherského Šarišského Potoka, aby se přimlouval za ochranu těch bratří, kteří se tam před pronásledováním uchýlili. Je mu 58 let. Síly mu však podlamuje bolest nad umírající českou větví Jednoty bratří zákona Kristova. Právě v těchto letech píše svůj Ksaft a dokončuje třetí díl Truchlivého, jemuž dal podtitul podle 74. žalmu – Řvání hrdličky v rozsedlině skalní. Je to jeden z nejpůsobivějších spisků Komenského. Vlastně modlitba psaná bez hořkosti, v hluboké pokoře a s bohatými biblickými odkazy, probouzejícími hlubokou důvěru místo zoufalství: „Prosívali jsme také s Ezechiášem a Jeremiášem Hospodina za národ svůj," píše Komenský, „aby ho chránil před pýchou krále asyrského a babylonského (Iz 37), Jeruzalém pak náš, vlast naše a Sion náš, církev tvá v něm, aby zachována byla. Ale tys ani anjela neposlal ke zbití vojska Senacheribova ani Nabuchodonozorova meče proti nám jsi neztupil, nýbrž dopustils prolomiti zdi ohrad našich a popáliti všecka města, pobořiti chrámy naše a pomordovati knížata naše a ostatek pak rozptýliti. Pro tu příčinu my s Jeremiášem plakati a přece v naději proti naději volati nepřestaneme: „Obrať nás, Hospodine, a obráceni budeme. Obnov dny naše, jakž byli za starodávna." (Pl 5,21)

Drobná biblická knížka Pláč Jeremiášův se tak prolnula zcela jedinečným způsobem s českými dějinami. Dávný příběh pádu Jeruzaléma a útrapy zajetí lidu Hospodinova se staly pro zkoušenou víru maličké Jednoty příběhem volajícím k pokoře a pokání.
Autora Pláče neznáme. Jen podobnost myšlení a samozřejmě i obsahu umožňují připsat ji proroku Jeremiášovi. Knížka patří mezi 5 svátečních svitků a je čtena při bohoslužbách na památku jednoho z prvních holocaustů v Palestině, a později jako připomínka zničení chrámu Římany v roce 70. Co však z jejího poselství promlouvá k nám po staletích? Především platí, že bolestné události vyvolávají krizi víry, někdy se říká nedověru. Lidé se pak ptají: Proč to Bůh dopouští? A tu bibličtí svědkové odpovídají: Protože jste Hospodinem pohrdli a smlouvu s ním nezachovávali. Je až ku podivu, že ani Jeremiáš, ani Komenský nesvádějí vinu na cizí moc a násilí, ale pokorně vyznávají viny své. Vnější okolnosti jsou pro oba muže víry toliko znamením Božích soudů, které je třeba pokorně přijmout. Kdo se toho odváží, nad ním se Hos-podin slituje. Knížka plná bolu tak končí nadějí : V ruce tvé poroučíme ducha svého, byť se i svět podvracoval. Tys nás vykoupil, Bože silný a věrný. (Ž 31 a 46)
Křesťanská tradice čítávala Pláč Jeremiášův o pašijním týdnu jako svědectví o lidské nevůli a neochotě přijmout Ježíšovu zvěst o blízkosti Božího království. Platí to vlastně dodnes, a to bez ohledu na množství náboženských proudů v křesťanství. Když JAK v listopadu 1670 umíral, měl svět jinou podobu než na sklonku předchozího století, v němž se narodil. Z Čech zmizela jména šlechtických rodů, které hájily reformační odkaz. Na místě pánů z Krajku, Žerotínů a jiných se ujímají konfiskátů rody rakouské, španělské, italské a německé. Zatímco Komenský pláče, jiní se radují. Jak je to s Božími soudy a spravedlností v dějinách? Jako by v nich Bůh už neměl místo. Ale ne, říká Komenský. I kdybychom byli v jámě smrti jako Daniel, nepřestaneme čekat na Božího Dareia. Tak silná byla Komenského víra, zakládající nehynoucí naději, jak to zdávna doznívalo z listů Pavlových i ze stránek starozákon-ních proroků. A k víře i naději se pojí také třetí z pavlovské trojiny – láska. Na prvním místě láska k pravdě Boží čisté – píše v Kšaftu. Kde jinde než v Písmu pečlivě překládaném a revidovaném ji nalezneme? Na druhém místě pak láska k zemi, z níž vyšel: Živ buď národe, posvěcený v Bohu, a neumírej! Pro Komenského to nebyl nacionalismus, jak se zvolna začal rodit, ale vzpomínka na velké postavy české reformace, které připomíná – Hus, Chelčický, Biskupec a jiní. Rozuměl svému národu jako období Božího Izraele. V samém závěru Kšaftu radostně vyznává: Blahoslavený jsi, Izraeli. Kdo jest podobný tobě, lide vysvobozený skrze Hospodina, jenž jest pavéza spomožení tvého a meč důstojnosti tvé.
Co asi zahlédly unavené oči poutníka, když je 15. listopadu 1670 naposledy zavíral? Nevíme. Pláč Jeremiášův však bude ještě dlouho znít nad českou kotlinou a také u Zdi nářků v Jeruzalémě zní dodnes. Svět zůstal trvale ležet ve zlém. Ve zlém před očima Hospodinovýma. Vždyť poslal Syna svého na svět, ale svět ho nepřijal. Do Pláče Jeremiášova zaznívá pláč Petrův na nádvoří synedria, i pláč žen pod křížem. Co bude s námi, když on, který hříchu neučinil, takto umírá? Co bude s námi, když ani slovo Vzkříšeného nedochází sluchu? Jen víra pokorná a kající slyší: Nebojte se, já jsem přemohl svět. Amen.

František Pavlis

Dva ostrovy

Jsou dva ostrovy, kde se ještě můžeme svobodně nadechnout. To není pohádka. Je otázka času, kdy oba ostrovy zaplaví přítomnost nebo budoucnost. Jedním z ostrovů je univerzita (resp. univerzity), druhým je církev (resp. církve). Oba ostrovy ještě nabízejí a slibují možnost svobody v obrovském oceánu. Univerzita má tu svobodu akademickou, církev obecně lidskou, křesťanskou. Ale brzy asi bude po svobodě. Ekonomika a trh vytváří takové podmínky, že „svobodně" se bude lze zabývat, bádat a provozovat pouze to, co je komerčně úspěšné, co „vynáší" a co se v tržním světě očekává. O univerzitách mluvit nechci, protože nejsem učitel. Ale o církvích, přesně o ČCE mluvit mohu, protože tam ještě stále působím. Ale i teologická fakulta (ETF), která církvi (církvím) slouží, je vlastně též součástí univerzity, která vychovává nové bohoslovce a nastaví ještě trochu jiná pravidla, než jaká vyžadují třeba někteří konzervativní členové ČCE. Příštími změnami se možná ještě více změní „konfesní" úzus, v jakém žije teologická fakulta v univerzitě. Změní se i ČCE? Myšlení nových bohoslovců bude možná jiné, než jaké očekává vedení církve nebo sbory. S proběhnuvší odlukou za pár let možná nastane obrovské napětí mezi myšlením nových studentů teologie - adeptů o kazatelská místa v ČCE, a sbory – církví, která bude chtít udržet klasické a standardní pořádky. Evangelická církev je s univerzitou spjata přece jenom víc než v jiných tradicích. Jaká je budoucnost ČCE?
Jsou dva ostrovy, kde se dá stále ještě žít trochu líp než jinde. Oceán času, přítomnost i budoucnost obklopuje a zaplavuje pevninu. Ale i pod vodou je možno žít svébytným životem. I pod vodou je život. Jedno však pod hladinou není: nehoří tam oheň.

Otto Miklík

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Hesla Jednoty bratrské 2014

vyšla letos kvůli oslavám výročí Bible kralické dříve. Je to tradiční vydání Ochranovského seniorátu při ČCE (Misijní provincie Jednoty bratrské), z německých Losungen 2014 do češtiny převedl Miroslav Matouš.
Cena zůstává stejná jako loni:
brožované vydání 50,- Kč, ručně vázaná 90,- Kč.
K dostání v křesťanských knihkupectvích, evangelických sborech či přímo u vydavatele:
Petr Heřman – DÚLOS, Malá Štěpánská 6, 120 00 Praha 2;
mobil 607 725 481, e-mail: hesla@dulos.cz.
Od 10 ks výše množstevní sleva 20% a poštovné ani balné se neplatí.

Pozvánky

Sdružení Exulant srdečně zve na každoroční konferenci, kterou pořádá pro připomenutí významných událostí z dějin české reformace. Bude probíhat 12. a 13 října 2013 v modlitebně BJB ve Vikýřovicích, Šumperská 272 (asi 120 m od železniční zastávky Vikýřovice směrem na Šumperk). Začátek konference je v sobotu v 10 h. V sobotu se v polední přestávce uskuteční valná hromada občanského sdružení.

* * *

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na bohoslužbu vděčnosti za stvoření, která se bude konat 8. 10. 2013 v 18.00 h v rotundě Nalezení sv. Kříže na Starém Městě pražském. Kázat bude biskup Starokatolické církve Dušan Hejbal. Před bohoslužbou od 17.30 h proběhne vyhlášení výsledků výtvarné soutěže na téma „Život se rodí ze smrti". Na toto téma bude po bohoslužbě (přibližně od 19 h) následovat beseda s Mgr. Kateřinou Jančaříkovou.

JNe

Nabídka pamětních medailí

Ve spolupráci Misijní provincie Jednoty bratrské (Ochranovský seniorát při ČCE) a obce Kralice nad Oslavou byla provedena ražba medailí s názvem „Pamětní medaile k 400 letům od poslední edice Bible kralické". Ražba byla provedena v České mincovně. Medaile je určena pro všechny zájemce, kteří by chtěli pamětní upomínku k 400 letům Bible kralické, nebo dárek pro své blízké, případně k rozšíření své sběratelské sbírky.

Koncept medaile je vytvořen z původních předloh.

Averz je zpracován jako úvodní text k Bibli kralické.
Reverzní strana obsahuje fragment Komenského obrazu s motivem ražby Bible.
Medaile jsou raženy v drahém i nedrahém kovu. První verze o velikosti 34mm a váze jednoho těžkého šekelu, tedy 16g v ryzím stříbře Ag 999. Medaile je balena v kapsli a plastové etuji včetně certifikátu.
Cena je 890 Kč včetně DPH.
Pro tuto velikost byla zvolena také levnější verze v nedrahém kovu MS80. Medaile je balena v kapsli a plastové etuji včetně certifikátu.
Cena je 160 Kč včetně DPH.
Pro sběratele je také vyráběna varianta medaile ve velikosti 37mm o váze 1 unce, tedy 31,1g.
Varianta v ryzím stříbře Ag 999. Medaile je balena v kapsli a sametové etuji včetně certifikátu.
Cena je 1390 Kč včetně DPH
Varianta v ryzím zlatě Ag 999,9. Medaile je balena v kapsli a sametové etuji včetně certifikátu.
Cena je 39960 Kč včetně DPH.

Medaile je možné objednat na telefonním čísle: 730 820 904
Byla také zřízena emailová adresa: biblekralicka400@gmail.com

Zboží lze také objednat online na stránkách eshopu:
http://eshop.mintglass.cz/

Pavel Kameník

Bohoslužby

Seniorát brněnský

Českobratrská církev evangelická

Boskovice – Ne 9.30 h
Hybešova 9, a f. Pavel Freitinger
Brno-Husovice – Ne 9 h
Netušilova 720/26, p. Brno 14, f. Štěpán Hájek
Brno-Židenice – Ne 9 h
Konečného 6/8, p. Brno 15, f. Pavel Kašpar, f. Marta Žídková
Brno I – Ne 8.30 h + 10 h
Opletalova 600/6, p. Brno 2, f. Jiří Gruber, f. Olga Tydlitátová
Brno II – Ne 9 h
Lidická 719/79, f. Alexandra Hauserová, f. Martin Horák
Břeclav – Ne 8.45 h
nám. Svobody 2056/14, f. Jan Zámečník
Dambořice – Ne 9 h
Dambořice č. 73, f. Jana Gruberová
Heršpice – Ne 9.30 h
Heršpice č. 117, p. Slavkov, f. Jarmila Řezníčková
Hrabětice – Ne c 9.30 h (Jevišovka)
Šanovská 304, a f. Ondřej Titěra
Hustopeče u Brna – Ne 10 h
Masarykovo nám. 390/4, j. Kateřina Rybáriková, a f. Ondřej Macek
Klobouky u Brna – Ne 9.30 h
Brněnská 30/218, f. Luděk Korpa
Miroslav – Ne 8.30 h a 19 h (L)
Husova 67/44, f. Ondřej Titěra
Moravská Třebová – Ne 9 h
Svitavská 961/40, f. Ivo David
Nikolčice – Ne 8.30 h
Nikolčice č. 70, j. Kateřina Rybáriková, a f. Luděk Korpa
Nosislav – Ne 9 h (nešpor 17 h)
Masarykova 156, f. Ondřej Macek
Olešnice na Moravě – Ne 8.30 h
Rovečínská 131, f. Tomáš Jirků
Prosetín u Bystřice n. Pernštejnem – Ne 10 h
Prosetín u Bystřice n. Pernštejnem č. 44, f. Jaroslav Coufal
Rovečné – Ne 9.30 h
Rovečné č. 174, f. Ondřej Ruml
Silůvky u Brna – Ne 8.30 h
Kopaninky 184, f. Martina Kadlecová
Svitavy – Ne 9.30 h
Poličská 3, f. Filip Keller
Vanovice – Ne 9 h
Vanovice č. 60, f. Pavel Freitinger, f. Lenka Freitingerová
Veselí – Ne 9 h
Veselí č. 21, p. Rovečné, a f. Ondřej Ruml, j. Martin Litomiský
Znojmo – Ne 10 h
Rudoleckého 928/15, f. Jana Špinarová

Církev bratrská

Brno Betanie – Ne 10.30 h
(Betlémský kostel ČCE) Pellicova 6a, 1.k. Petr Dvořáček, 2.k. Aleš Kratochvíl
Brno Kounicova – Ne 9 h
Kounicova 15, 1. k. Jan Asszonyi, 2. k. Daniel Komrska
Brno Královopolská – Ne 10 h
Královopolská 810/74, Brno Žabovřesky, k. David Kubíček
Kyjov – Ne 9.30 h
Urbanova 716, k. Mirko Tichý
Letovice – Ne 9 h
Okružní 13, k. Zbigniew Lipus
Třebíč – Ne 9.30 h
Jungmannova 16, a k. David Kubíček

Evangelická církev metodistická

Archa Brno – Bystrc - Ne 9.30 h
Lýskova ul., f. Jana Křížová
Znojmo - Ne 9.30 h
Chelčického 774/2, 1. patro
f. Pavel Kuchynka

Bratrská jednota baptistů

Blansko – Ne 9 h
Svatopluka Čecha 11, k. Michal Petratur
Brno – Ne 9 h
Smetanova 20, k. Pavel Coufal

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

30/2013

16. října 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 30. října 2013

Z obsahu

* *Čeněk Dušek*
* *Přínos reformace ekumenickému hnutí*

Poselství k 21. neděli po sv. Trojici

Bůh si nás zamiloval
Jan 15,9–17

Slova láska a milovat patří k nejvíce používaným v našem slovníku. Čím více se však používají, jakoby tím zároveň ztrácela na významu.

Co je to láska? Skupina amerických odborníků položila tuto otázku dětem ve věku 4-8 let. Odpovědi, které dostali, byly krásnější a hlubší, než jak si mohli představit. Tady jsou některé z nich:

„Když vás někdo miluje, vyslovuje vaše jméno jiným způsobem. Víte, že vaše jméno je v jeho ústech v bezpečí."

„Láska je, když se jdeš s někým najíst a dáš mu většinu svých hranolků bez toho, abys chtěla jeho."

„Láska je to, co je s vámi v místnosti během Vánoc, když přestanete otvírat dárky a posloucháte."

„Když se mají dva rádi, zůstanou spolu, i když jsou z nich malá stařenka a malý dědeček. Navzdory tomu, že se znají tak dobře."

„Moje maminka miluje tatínka, proto mu dává nejlepší kousek z kuřete."

„Láska je, když ti tvoje štěňátko olíže tvář, i když jsi ho nechala samotné celý den."

Bůh nás miloval tak, že dal svého jediného Syna za nás. Láska, která obětuje to nejcennější, co má. Láska až za hranice smrti. Dokážeme tak milovat my? Ze svých lidských sil určitě ne. Ale smíme čerpat sílu od toho, který je zdrojem vší lásky.

Jak se naše láska k Bohu projeví? Jedině tak, že prokazujeme lásku lidem kolem sebe. Není to jednoduché. Kde začít? Třeba tím, co nám radí jedno z dětí: „Když se chcete naučit milovat lépe, začněte od někoho, koho nesnášíte." To je praktické dotažení verše z 1. epištoly Janovy: „Dítky, nemilujme pouhým slovem, ale opravdovým činem." (1 J 3,18)

Nadďa Běťáková,
jáhenka, Potštejn
Ochranovský seniorát při ČCE

Prosba před čtením

Mé srdce hladoví,
mé nitro lační!
Můj duch je takový
– můj Bože, začni
sytit mě přízní svou,
plnit mě Slovem,
ať proudy vytrysknou
v mém srdci novém!

Ralf Mošt

První sjezd českých evangelíků a založení Kostnické jednoty

K tomu, abychom si alespoň zčásti ozřejmili všechny souvislosti a důvody tohoto sjezdu, musíme začít v polovině 19. století. To byla přibližně doba, kdy se v širokých vrstvách českého národa měnil názor na mistra Jana Husa. Z „kacíře odevzdaného ďáblu", jímž ho označovala protireformace, se postupně stával „kostnický mučedník", „český hrdina pravdy" a „největší syn české země". V průběhu druhé poloviny předminulého století se alespoň v tomto směru probudila a změnila velká část českého národa.

Když koncem 80. let se v Zemském sněmu projednávala otázka, zda se smí nebo nesmí na fasádu dokončované budovy Národního muzea v Praze umístit mezi desky se jmény nejvýznamnějších tvůrců české kultury i deska se jménem tohoto velikého Čecha a do muzejního pantheonu postavit Husova socha, označil kníže Karel ze Schwarzenberga nešťastně a netakticky husity za bandu lupičů a žhářů. Oba návrhy neprošly! Toto rozhodnutí doslova otřáslo celým národem. A Praha na tyto urážky odpověděla nečekaným a skvělým gestem. Když nesmí stát socha Husova v pantheonu Národního muzea a pamětní deska nad jedním z jeho oken, postaví Praha mistru Janovi z Husince monumentální pomník na význačném a památném místě! Spisovatelé v čele s Janem Nerudou, Svatoplukem Čechem a Karolinou Světlou vydali prohlášení, v němž celý národ vyzývají ke sbírce na pomník mistra Jana Husa v Praze. Byl ustaven spolek pro postavení Husova pomníku.

V prosinci 1889 vystoupil pražský arcibiskup František hrabě Schönborn ve svém pastýřském listu ostře proti uctívání mistra Jana Husa a varoval před sbírkami na Husův pomník.

Sbírky měly sice očekávaný, ale přece jen překvapující průběh. Bylo možno počítat s největší monumentalitou. Po zvládnutí potíží městské rady s umístěním pomníku - došlo k tomu až v závěru 19. století a rozhodnutí směřovalo na místo prvořadé, na Staroměstské náměstí – bylo možno vypsat soutěž o umělecké ztvárnění pomníku.

První cena byla udělena v roce 1901 návrhu sochaře Ladislava Šalouna a jeho zhotovení mu bylo zadáno při položení základního kamene dne 6. července 1903. Termín dohotovení byl sjednán pro rok pětistého výročí

Dokončení na str. 2

Srdečně zveme členy, přátele i zájemce na setkání Kostnické jednoty – Sdružení evangelických křesťanů, o.s., které se uskuteční v sobotu 9. 11. 2013 od 13.30 h v klubovně Majáku v objektu ECM Ječná 19, Praha 2.

Na programu:

*** úvodní pobožnost: Blahoslav Hájek**
*** hlavní program: Žofie Vobrová Valdenští - průřez dějinami hnutí, přednáška s prezentací**

Po krátké přestávce bude následovat jednání 68. sjezdu Kostnické jednoty.
Kromě obvyklých bodů (zpráva předsedy o činnosti, zprávy hospodářské a revizní) se budeme muset věnovat záležitostem, které jsou spojeny s novým Občanským zákoníkem, který podstatně upravuje věci, které se nás dotýkají. Napříště již nebudou „občanská sdružení", ale pouze „spolky", popř. „zapsaný spolek". Je proto potřebné, abychom dostali informace o dosud pracujících „Místních sdruženích KJ" i o jednotlivých členech, abychom mohli připravovat změnu našich Stanov tak, aby to nejen odpovídalo účinnému zákonu, ale také potřebám naší činnosti.
Žádáme vás proto o co nejhojnější účast, zvláště pak o přítomnost zástupců Místních sdružení.

S pozdravem

předsednictvo Kostnické jednoty – Sdružení evangelických křesťanů, o.s.

Ještě k několika výročím „Kralické"

K letošnímu 400. výročí posledního opravdu kralického vydání Bible bylo již v církevním tisku leccos napsáno. Bylo-li co i v tisku necírkevním, pak mi to uniklo. K tomu, co bylo napsáno, bych rád připojil ještě tato letošní výročí „Kralické", i když nejsou tak kulatá:

Před 200 lety, v roce 1813, vyšla v Berlíně péčí kazatele Jana Jeníka podruhé berlínská „Kralická". Jeníkem založená biblická společnost ji vydala pro potřeby českých exulantů v zahraničí i pro čtenáře v Čechách a na Moravě. Jakou policejní šikanu a zvůli rakouských úřadů způsobila její distribuce v Čechách známému dobrušskému kupci, popsal Josef Johanides v monografii František Vladislav Hek (Praha 1976). Šíření „Kralické" vyneslo nešťastníku Hekovi nálepku osoby státu nebezpečné, usilující o podkopání katolických zásad, jež jsou oporou císařského trůnu. Jak by ne, když papežské breve z 29.6.1816 Bible vydávané biblickými společnostmi zakázalo. Jirásek tuto epizodu v F. L. Věkovi vynechal. Aspoň má dnes o vroubek méně. Ačkoliv nevím, je-li mu to, chudákovi, co platné.

Před 150 lety se v Čechách a na Moravě, podobně jako letos, slavili Konstantin a Metoděj. Letos se toto výročí nedalo přehlédnout ani v necírkevním tisku. Tehdy to bylo ovšem výročí podstatně kulatější. Oslavovalo se přímo "tisícileté jubileum obrácení Slovanů na křesťanství". Josef Růžička, duchovní správce při německém evangelickém sboru v Praze, se rozhodl „přispěti k důstojnému zasvěcení památky tisíciletí našeho křes-

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Znovuzvolený patriarcha

Na volebním zasedání Církve československé husitské byl 21. září 2013 na druhé funkční období zvolen již v prvním kole patriarchou Církve československé husitské ThDr. Tomáš Butta, ThD.
Ve svém programu vyjádřil tyto priority a důrazy:

1. Znovuobjevování hloubky liturgie jako radosti ze slova života, společné modlitby a daru Kristovy večeře.
2. Teologickou práci jako dialogické hledání pravdy evangelia.
3. Katechezi a křesťanské vzdělávání.
4. Zakoušení církve jako společenství založeného na upřímných osobních vztazích.
5. Umožnění dětem a mládeži nacházet své místo v církvi.
6. Rozvíjení aktivit kulturních, výchovných a diakonických.
7. Přiblížení a aktualizace náboženského dědictví české reformace.

podle materiálů CČSH

Nigérie: Dvacet pět křesťanských budov určeno k demolici

Úřady v severonigerijském spolkovém státě Borno mají v plánu zdemolovat 25 kostelů a křesťanských škol – údajně proto, aby uvolnily místo nové výstavbě. Žádné plány na novou výstavbu však nebyly zveřejněny. Křesťanští vedoucí jsou přesvědčeni, že se jedná o další projev snah místních orgánů o pronásledování příslušníků křesťanské menšiny.
Navrhované demolice ještě zhorší bezpečnostní rizika, kterým jsou postižení křesťané vystaveni ze strany příslušníků radikální skupiny Boko Haram. „Zaregistrovali jsme příkaz k vystěhování vydaný bornskými úřady," uvedl Dr. Asake, generální tajemník Nigerijské křesťanské asociace. „My jsme [také] Nigerijci, a jistě existuje řada jiných míst, kde by se dalo stavět. Oblasti určené k demolici jsou již dostatečně rozvinuté, máme zde kostely a školy. Křesťané ve spolkovém státě Borno již trpěli dost."

zkráceno z http://www.hlas-mucedniku.cz
podle: www.persecution.net

Armáda spásy se v Česku stala registrovanou církví

Armáda spásy, doposud občanské sdružení, které se věnuje charitě, se stala registrovanou církví. Armáda spásy ČTK sdělila, že pro to splnila nezbytné náležitosti. O registraci rozhodlo ministerstvo kultury. Armáda spásy má více než tři stovky členů, celkem 23 duchovních, devět sborů, tři stanice. Uvedla, že jejích nedělních bohoslužeb se účastní téměř 300 osob.
"Sociální aktivity budeme i nadále poskytovat pod hlavičkou občanského sdružení, ale v následujících měsících podnikneme kroky k evidenci účelového zařízení církve," uvedla mluvčí Armády spásy Pavla Vopeláková. Armáda spásy pomáhá například bezdomovcům, angažovala se také po povodních. Provozuje rovněž mateřská centra a věnuje se i práci s mládeží. V neposlední řadě působí i misijně.
Armáda spásy, která svoji činnost v ČR obnovila po pádu komunismu, působí ve 126 zemích světa a v mnoha je registrovanou církví. Je součástí všeobecné křesťanské církve a podle Vopelákové navazuje na evangelikální tradici. Její počátky spadají do roku 1865, kdy metodistický kazatel William Booth založil Křesťanskou misii, kterou v roce 1878 přejmenoval na Armádu spásy (The Salvation Army).

zkráceno podle zdroje: armadaspasy.cz

Na dožínkách v Chrástu zavoněly pečené brambory, štrůdl i burčák

Dožínkovou slavnost s poděkováním za úrodu přichystal na poslední neděli v září spolu s místními občany evangelický sbor v Chrástu. Doprovodný kulturní program letos zpestřily malé trhy domácích produktů. Dožínky pořádal Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Chrástu letos podruhé. Program začal v neděli 29. září 2013 ve 14 h na farské zahradě poděkováním za letošní úrodu, kterou lidé z okolí přinesli ze svých zahrádek a polí. "Téměř vše v životě jsme si zvykli považovat za samozřejmost nebo výsledek naší práce. Tradice Díkůvzdání za úrodu nás zve k tomu, abychom si uvědomili, že to podstatné v životě dostáváme jako dar. Představuje také příležitost se ve shonu všedních dní zastavit a přiblížit přírodě," řekla kurátorka chrásteckého sboru Libuše Klasnová. Novinkou letos byla možnost ochutnat a odnést si domů sezónní domácí produkty. Příchozí se mohli těšit například na med od místního včelaře, domácí sýr, zeleninu nebo sušené bylinky či houby. Žaludky jistě potěšil burčák, štrůdl nebo pečené brambory. Na prodej byly i výrobky uživatelů služeb denního stacionáře Človíček Diakonie ČCE – střediska Západní Čechy.
Odpoledne ovšem patřilo také kulturnímu programu pro malé i velké. Vystoupil pěvecký sbor Chrástochor, tvořený zpěváky z Chrástu a okolních obcí, a zahrála vycházející hvězda plzeňského šansonu kapela Lakuna. Děti rozesmála klauniáda. „Je dobré si připomenout, že na polích nemají růst fotovoltaické články a smysl zahrad není v tom, mít tam bazén," dodala místní knihovnice a zastupitelka Eva Koubová. Výtěžek z dobrovolných příspěvků sbor využije na vybavení nově otevřeného centra setkávání v rámci projektu Živá fara.

Karel Šimr, farář FS ČCE v Chrástu

Ještě k několika výročím „Kralické"

Dokončení ze str. 1

ťanství" novým vydáním „Kralické". Vyšla v Praze v roce 1863 s označením „Jubilejní". Významná je tím, jak zmiňuje J. Karafiát, že „text její jest původní text kralický, tak věrně a svědomitě otisknutý, že se v něm i chyb dočítáme, jež se do vydání kralických vloudily".
Významná je i tím, že to bylo po 250 letech poprvé, kdy Kralická bible mohla znovu vyjít v českých zemích. Věru dlouho čekala na svůj návrat. Ta čtvrtina tisíciletí je taky pěkně kulaté výročí, i když, pravda, ne letošní.

Jan Bistranin

První sjezd českých evangelíků a založení Kostnické jednoty

Dokončení ze str. 1

upálení Mistra Jana – 1915.
Na slavnostní položení základního kamene v létě 1903 přijeli četní hosté ze zahraničí. Některé z nich čeští evangelíci již znali, např. ze studií svých farářů v zahraničí nebo z jiných mezinárodních kontaktů. S ostatními navázali bratrské přátelství. S částí německých hostů se po slavnosti sešla skupina českých evangelíků a to zavdalo příčinu k hrubému výpadu proti nim. „Národní listy", jeden z vlivných pražských deníků, uveřejnily článek „Práce pro krále pruského". V něm byli čeští evangelíci obviněni z národní zrady. Z tohoto napadení se vyvinula ostrá polemika mezi „Národními listy", Herbenovým „Časem" a evangelickými „Hlasy ze Siona". Nej-pádnější odpovědí bylo však svolání sjezdu českých evangelíků na 28. září 1903 do Národního domu na Vinohradech. Měl rezolutně odsoudit křivé napadení a ukázat, jaké je ve skutečnosti české evangelické společenství. Byla to odvážná myšlenka uspořádat sjezd zástupců všech evangelických církví, které na některých místech nebyly mezi sebou v právě bratrské shodě. Díky Bohu, že tento první pokus se podařil.
Sjezd byl překvapujícím v několika směrech: v účasti, v programu a jeho průběhu a ve výsledcích. Nejpočetnější byly delegace obou velkých evangelických církví: bylo zastoupeno na 100 sborů reformované a luterské církve. Další účastníci byli ze čtyř pražských sborů Svobodné církve reformované, ze dvou sborů Evangelické církve bratrské (dnešní Jednota bratrská), z jednoho sboru baptistického a ze začínající práce adventistické církve.
Pětihodinový program s pěti hlavními tématy a více než 20 referujícími byl náročný na pozornost a svěžest 2000 (!) posluchačů. Byl mezi nimi i profesor T. G. Masaryk.
Do závěrečné části sjezdu přihlásil svůj příspěvek i Alois Adlof: „Musíme být Pánu Bohu vděčni za tento krásný den a za tuto schůzi. Myslím, že by nebylo správné, abychom se rozešli jen pod dojmem těch krásných slova posilněni ve své evangelické věci a ve svém evangelickém cítění. My všichni cítíme, že my evangelíci nejsme tím světlem a solí, jak nás Pán chce mít. Jen tak, jestliže skutečně budeme pravým světlem a solí, budeme moci probuditi náš národ k onomu probuzení, jakého sledujeme nyní. Proto bych prosil, abychom my všichni teď, když se budeme rozcházet domů, si vzali s sebou velikou touhu, že budeme Pána Boha prosit za probuzení našich sborů, za vylití Ducha svatého na nás, za tu živou víru, aby v srdcích našich byla, abychom byli opravdovými evangelíky a křesťany, abychom byli opravdovými učedníky Pána Ježíše. A když to bude, že my se rozejdeme po své vlasti s tou touhou a s tímto přáním, jistě se dočkáme velkého probuzení, velkého rozvlažení nejen v našich církvích, ale v celém našem národě. Neb Pán Bůh rád dává Ducha svatého tomu, který o něj prosí ve jménu Spasitele našeho Ježíše Krista." (Celý příspěvek byl otištěn společně se všemi dalšími referáty a příspěvky ve vydané knížce - IV Anonymus (1904b)..)
Jednání prvního sjezdu uzavřel proslovem Čeněk Dušek, náměstek českého reformovaného superintendenta. V něm mj. vyzval k vytvoření společného svazku a navrhl i jeho jméno: Kostnická jednota. Návrh byl jednomyslně a nadšeně přijat.
Trvalo však téměř půldruhého roku, nežli byly místodržitelstvím v Praze schváleny stanovy a mohla být svolána ustavující valná hromada Kostnické jednoty na 2. února 1905.

Jan Štěpán

v publikaci Alois Adlof

Nad Biblí

Chvalte Hospodina

„Celým svým srdcem ti vzdávám chválu, přímo před bohy ti zpívám žalmy, klaním se ti před tvým svatým chrámem, tvému jménu vzdávám chválu za tvé milosrdenství a za tvou věrnost; svou řeč jsi vyvýšil nad každé své jméno."

Žalm 138,1-2

Celý 138. žalm je vyznáním víry ve svrchovaného Boha-Hospodina a zároveň oslavnou a děkovnou modlitbou za nezasloužené Boží milosrdenství, jehož se žalmistovi dostalo. Je výzvou k následování. Žalmista velebí a oslavuje Hospodina *„celým svým srdcem"*, jak k tomu nabádá přikázání Zákona (Dt 6,5) i Ježíš (Mt 12,29). Činí tak radostně a vděčně. Vyznává vznešenost a jedinečnost Hospodina, *„přímo před bohy"* mu zpívá písně chvály. Slova *„přímo před bohy"* působila starým biblickým překladům (ale i Kralickým a Jeruzalémské Bibli) potíže. Starý řecký překlad Septuaginta **(LXX)** překládá *„před anděly"*. Toho se drží i latinská Vulgata **(V)**, ač její překladatel Hieronymus, který nejprve přeložil žalmy ze **LXX**, je později přeložil i z hebrejského textu – tedy: *„před bohy"* . Zastaralého textu **V**, nikoli hebrejského, se drží i novodobý překlad Jeruzalémská Bible **(JB)**. Starý syrský text Pešitta **(P)** překládá *„před králi"* (srov. v. 4). Kraličtí **(Kr)** překládají *„před urozenými"*, což neopravil ani Jan Karafiát ve své revisi. V poznámkách však **Kr** uvádějí, že v hebrejském textu je *„elohím"* /= bohové/.
U starých překladů **(LXX, V, P)** lze vysvětlit pomlčení *‚o bozích'* úsilím o zdůraznění všeobecné jedinosti (nejen jedinečnosti) Hospodina. Starý zákon však nepopírá jistou existenci jiných bohů. Bohové byli (srov. např. Dt 6,14) a jsou. Pro vyznavače Hospodina ovšem je a má být Hospodin jediný Bůh, jak to ukládá první přikázání Dekalogu (Ex 20,3 Dt 5,7; srov. též Dt 6,4). Izraeli bylo dáno poznat, že Hospodin nemá rovného mezi bohy, kteří oproti němu jsou jen *‚bůžky'* či *‚modlami'*, výtvorem lidských rukou (Dt 4,28) a mozku. Člověk, který nepoznal Hospodina nebo jej odmítá, si vytvářel, ale i vytváří modly (jak napsal Kalvín: Člověk je výrobna model v neustálém provozu). Vytvářel a vytváří si je z jevů, z nichž má strach, i z předmětů vlastní obliby. Povznášel a povznáší je nad sebe, vzhlížel i vzhlíží k nim. Jsou mu záchranným provázkem, kterého se chytá, protože bez zakotvení v něčem nad sebou člověk nedokáže žít (srov. T. G. Masaryk: Člověk musí na něčem viset; buď visí na Bohu, nebo na hřebíku). Modly jsou vázané na své ctitele. Nejsou-li ctitelé, nejsou ani ony. Pomoci nemohou víc, než si lidé mohou pomoci sami. O tom se Izrael přesvědčil a rozpoznal, že Hospodin je nejen jediný pro něj, ale že je Bůh jediný pro všechny. Není závislý na svých vyznavačích, může si vyznavače vzbudit i z kamení (srov. Mt 3,9). On je a bude (Ex 3,14), je svrchovaný, neomezený časem ani prostorem ani čímkoli jiným, má moc nade vším (1 Pa 29,11n). Není však despota nahánějící strach, ale Bůh milosrdný a slitovný. Jen jemu patří chvála. To ať vědí i ctitelé model. Viditelně to Hospodin potvrdil v Ježíši Kristu, v němž ohlásil záchranu pro celý svět (J 3,16 1Tm 2,3n).
Právě pro milosrdenství a věrnost vzdává žalmista Hospodinu chválu. Podle **ČEP** se mu klaní před jeho chrámem. Tento překlad budí otázku, proč před chrámem a nikoli v chrámě, a také nevystihuje přesně smysl hebrejského textu. Ovšem nevystihují jej ani další české překlady, byť se zdánlivě jeví doslovnějšími: *„Skláněti se budu k chrámu svatému tvému"* **(Kr)**; *„Budu se klanět ke tvému svatému chrámu"* **(ČSP)**; *„Klaním se ke tvému posvátnému chrámu"* **(JB)**. Předložka v hebrejském textu vyjadřuje směr, takže překlad přesně vyjadřující smysl by měl znít: *„Klaním se směrem k tvému svatému chrámu."* Podle staré židovské tradice (uvedené v Šalomounově modlitbě při posvěcení chrámu v 1 Kr 8,29n) měl modlitebník, ať se modlil na kterémkoli místě, být při modlitbě obrácen obličejem k jeruzalémskému chrámu (srov. též Da 6,11), tedy k místu, které si Hospodin vyvolil k přebývání svého jména na zemi. Po příchodu Ježíše Krista, který je víc než chrám (Mt 12,6), neboť v něm Bůh–Hospodin přišel viditelně mezi nás, má náš zrak být vždy obrácen k němu, nejen při modlitbě.
Veliké je Hospodinovo jméno, veliké je jeho milosrdenství, mocné a slavné je jeho slovo, jeho řeč, přinášející pomoc a záchranu. Jeho řeč není plané mluvení, ale tvůrčí akt, který se proměňuje v čin. Co řekl, to se stalo (Ž 33,9) – a stane se. Jeho řeč je osobním kontaktem s člověkem, kterému přináší milosrdenství, soucit a pomoc. Žalmista to vyjadřuje slovy: *„svou řeč jsi vyvýšil nad každé své jméno"* (**JB** překládá velmi volně: *„tvůj slib ještě převýšil tvůj věhlas"*).

- š -

Palacký a náš dnešek II. část

Dokončení z minulého čísla

V našich podmínkách tak zásadních přeměn není dostatečně silné vědomí občanů, že přechod od řízeného hospodářství a politického řádu k humanistické a liberální demokracii s tržním hospodářstvím, soukromým vlastnictvím a decentralizací rozhodování není jednorázovým revolučním aktem, ale dlouhodobým procesem. Jen historik ví, že cokoliv velikého a kladného v dějinách je sice podepíráno činy a postoji, samo však je často procesem dlouhodobým a bolestným. Moderní člověk není vnitřně připraven na to, aby procházel procesem, který současně očišťuje a současně tvoří. Celý studijní, vědecký, společenský a politický život Fr. Palackého byl podoben procesu poznávání, očisty, zrání a tvořivosti zároveň. Moderní člověk uvyklý na mačkání knoflíku se naivně domnívá, že pohyb dějin je stejně tak snadno uskutečnitelný. Proto těžce nese negativní průvodní jevy nově vzniklé situace. Neuvědomuje si, že nezralou podobou občanské odpovědnosti má na množství negativ vlastní podíl. Palacký by mu poradil, aby správná rozhodování pro dnešek i zítřek přijímal jen tehdy, pokud zůstane otevřeným pro podněty z blízké i daleké minulostí. Myšlenku vytvořit kopii už jinde fungující společnosti by nejspíše také zamítl. V životě i v dějinách jde vždy o originál našich postojů a programů, bytsi v měřítku nesrovnatelně menším než je u velkých národů nebo celých kontinentů.

Historikovi příštích staletí, jako nejspíše i Fr. Palackému, by se jevilo naše 20. století jako století značného úpadku Evropy. Odehrály se v ní tragédie dvou mocností: Carského a později Sovětského Ruska v podobě totalitního monolitu, který ublížil vlastním i jiným národům, právě tak jako v úděsném zklamání vzdělaného Německa, které upadlo do propasti nacismu, který vyhlazovacími metodami po celé Evropě hloubil krátery bolesti v ponižování jednotlivců, skupin i národů. Toto varování je patrné z Palackého díla při jeho pohledu do budoucnosti, jehož se poučený historik odvážil, i když už sám nedočkal. Dvě světové války vzniklé v Evropě byly důsledkem absolutizace dogmatu o naprosté svrchovanosti státu a rozvojem zaslepeného nacionalismu, který nepochopil specifiku národního obdarování k službě domácím i jiným, jak tomu rozuměl Palacký, nýbrž uměle vyzdviženou přednost rasy a národa povýšil na nekompromisní měřítko pro ostatní. Dvě světové války ukázaly, že skutečný zájem mnoha evropských národů (v Evropě je nejpočetnější seskupení jazyků, tradic a kultur) nespočívá ve víře v absolutní princip vlastní státní svrchovanosti, ale ve schopnosti do hloubky pochopit své sousedy a vnímat jejich zvláštnosti a podměty přinejmenším se stejným interesem jako při odpovědném ohledu na své vlastní zájmy a programy.

Profesor Bělohradský před časem napsal: „Agresivní MY bylo vyhnáno z dějin." Evropské národy po několika desítkách let tuto cestu odmítly. Nám však zůstala zbořeniště ekonomická, politická a v rovině lidských vztahů trosky. Zbořeniště je třeba uklidit, a společně přemýšlet o koncepci a realizaci nové stavby v prostoru státním i evropském. Je otázkou, z jaké „výchozí pozice" začneme budovat novou stavbu společného evropského domu. Přichází první nesnáz. Palacký ji znal i ve své době v nesnadném soužití velkých a malých národů v rakouské monarchii. Při stavbě nové evropské koncepce jde především o kultivovanou schopnost porozumět jinému hledisku v kultuře i v politice a jiným pohledům na život a svět při řešení otázek každodenní agendy a současně hledat konsensus při uskutečňování společných programů. Je velmi pravděpodobné, že chápání světa ve 21. století bude obsahovat sjednocující princip existence nejen jednotlivých národů a jejich kultur, jak Palacký vyhlížel, ale také sjednocující princip existence všech živých i neživých objektů celé planety Země. To znamená najít takovou podobu spolužití v respektu a odpovědnosti, která by nevedla do bludiště nebo chaosu, ale k odpovědné komunikaci, která dokáže relativně dobře spravovat složitosti světa.

Palacký tušil, že Evropa v budoucnosti bude hledat své místo v tomto procesu sbližování obydleného světa (OIKUMENÉ), procesu, je-muž se dnes eufemisticky i hanlivě říká globalizace. Jeho pohled na dějiny směřuje k důsledku souhrnu všech činů jednotlivců či skupin, jež nezřídka mají jiné rozpětí i dopad, než jaký byl úmysl aktérů. Nejspíše by to připomenul při rozhodování v integračních procesech evropských. Každý jedinec, podle Palackého, vstupuje do silového pole odpovědnosti při svém rozhodování, zvláště když nese odpovědnost v rámci celé společnosti. Naše drsná doba se svou brutalitou začala také likvidovat vyvážené středové pozice, které nejsou lacinými kompromisy, nýbrž filosoficky, politicky i společensky směřují k těžisku věci a k vyváženosti života. V brutálních tlacích současného světa se jeví vyvážený střed jako fikce a zapomíná se, že každá krajnost se vztahuje ke středu života jen úzkým úhlem dotyku. Bez uchopení samého středu života i historického dění by se Palacký neodvážil psát Dějiny... a nejspíše by nevstoupil do společenského a politického zápolení své doby.

Co říci závěrem?

Antika a středověk pomohly vytvořit filosofickou bázi universální Evropy, která se stala širším prostorem i naší existence národní, státní i lidské. Palacký ji také vnímal v tomto kontextu.

Renesance, osvícenství a racionalismus vyzvedly na štít vývoje antické heslo PANTA METRON ANTHROPOS, jemuž Palacký porozuměl nejen v duchu renesančních humanistů, ale také v rozpětí biblické zvěsti o člověku, který na sobě nese pečeť Božího obrazu (užívá slova „božnost"). V tom obraze vidí Palacký hráz proti vyprazdňování lidství. Toto vyprazdňování se děje buď na cestě babylonské domýšlivosti a pýchy, nebo v sektářském flagelantství jakékoli náboženské provenience, nebo také v postmoderní soutěsce ztraceného smyslu života. Palackému zůstala činorodost života napořád jako program. Aby až teprve tam, kde naše služba a odpovědná práce končí, mohl zaznít jeho - po mém soudu nikterak resignovaný - výrok: „Ostatní všechno poručeno buď Pánu Bohu!"

Vracím se tedy k slovu Palackého, jímž jsem začínal. Rád bych rozprostřel jeho obsah z původního rozměru národního do globální šíře naší doby, abych vyzvedl a připomenul jeho platnost pro souřadnice dneška a dovodil, že zamýšlet se nad tématem „PALACKÝ A NÁŠ DNEŠEK" není marné.

Cituji proto jeho votum v aktualizované podobě: „Kdykoli celé lidstvo vykonalo v dlouhých svých dějinách cokoli prospěšného, dálo se to vždycky převahou ducha nežli mocí fyzickou. A kdykoli připravilo nespočetným generacím útrapy, války, boje a krveprolévání, býval tím vinen vždy nedostatek duchovní činnosti, mravní statečnosti a odvahy. Nepovznese-li společenství všech národů, ras, náboženství a barvy pleti svého ducha k vyšší a ušlechtilejší činnosti na cestě ke své vzájemnosti, nejen si nedobude čestného místa v dějinách, ale může z nich docela vymizet."

Až sem nás provází František Palacký v odkazu svého díla.

Josef Hromádka
Českobratrská církev evangelická
Frýdek - Místek

Předneseno 13. června 1998 na kolokviu „Památník na oslavu dvoustých narozenin F. Palackého", Žerotínský zámek v Novém Jičíně

Misijní odbor Kostnické jednoty ve spolupráci se sborem BJB v Litoměřicích vás zve na

SEMINÁŘ KŘESŤANSKÉHO PORADENSTVÍ A PASTORACE

Litoměřice: 27. listopadu 18:00 až 30. listopadu 2013 10:00

LETOŠNÍ TÉMATA:

Hlouběji poznávat Boha - Otce jako zdroj čerstvé vody. Jr 2,11-13
Růst v naslouchající modlitbě
Trénování ke službě a vedení

Lektorky:
Pastorační pracovnice
Anita Zürrer
Heidi Schenker
z pastoračního střediska v Bosilegi (Švýcarsko)

Přihlášky pro Litoměřice do 15. listopadu 2013 přes webové stránky www.bjbflm.cz.
Cena 1550Kč s plnou penzí a ubytováním.
Otázky ohledně přihlášek na email: akce@bjbflm.cz.

S ostatními dotazy ohledně programu a lektorek se obracejte na:
Ludmila Hallerová, Ve Vilách 7, 140 00 PRAHA 4 – Michle
telefon: 242 428 814
mobil: 774 572 871
email: Hallerova@volny.cz

Jdi k mravenci, lenochu, dívej se, jak žije, ať zmoudříš. *Přísloví 6,6*

Nepatrní

Čas dovolených uplynul, vracíme se opět k pracovním stolům a svým povinnostem. Sluníčko pozvolna ztrácí na síle a nás hřejí už jen vzpomínky na chvíle, které jsme strávili za hranicí všedních dnů. Sladké nicnedělání, blažený odpočinek … bylo jej jistě zapotřebí pro obnovení našich sil. Letmý pohled na kuchyňskou linku způsobí, že zpozorníme. Copak se to tam černá ? Skupinka droboučkých mravenečků zápolí se zaschlou sladkou nadílkou. Zbyla tu po včerejší večeři a teď je z ní maličký ostrůvek mravenčího blaha. No, přece je nevynesu a nesfouknu z balkonu jak obvykle, napadne nás. Co tak být jednou milosrdný, nebo ještě lépe - prohlédnout si cesty lidu mravenčího, jak nás nabádá Kniha přísloví: Lenochu jdi k mravenci a zhlédni cesty jeho a pouč se.

Tak nějak je to přece v Bibli napsáno.

K mravencům do lesa se vypravovat nemusíme, sami už dříve přišli k nám. Že by z důvodů našeho ponaučení? Radost z jejich objevení jsme samozřejmě neměli, vymýšleli jsme všemožné způsoby, jak se jich zbavit. Vyhnuli jsme se raději těm drastickým a zjistili: nejlépe funguje mít stále čistou a uklizenou kuchyňskou linku. Pořádek. Jenže mravenečkové se jen tak nedají. Jejich průzkumné hlídky jsou vytrvalé a úklidová jednotka vždy připravená. Přiznávám se, že ani naše snaha nebyla stoprocentní. Drobek sem, drobek tam. Oči máme obrácené k větším věcem. A teď tu leží miniaturní svět přímo na dotek. Beru lupu a koukám. No ne, právě se pár těch bytůstek opírá o okraj zaschlého škraloupu a dovedně jej odtrhává od umakartu. Rolují blánu před sebou, malými hlavičkami ji usměrňují a nepatrné nožky se napínají seč mohou. Jakou ty droboučké nožičky musely vyvinout sílu, že se plást zvedá a odlepuje! Jak si navzájem pomáhají! Teď ještě naporcovat a už se „sladký prapor" nese nad svým malým mravenčím nosičem jako korouhev k nedalekým kachličkám. Že by jej protáhl úzkou mezírkou mezi kachličkami a linkou ? Ne, mraveneček to ví a chytře se posouvá nahoru. Škvíra u vodovodního kohoutku již prozradila cíl jeho cesty. Vězí tam vzpříčený předchozí sladký náklad. Opravdu, za chvíli tam mizí mraveneček i celé jeho zavazadlo. A co tam vězelo, zmizelo též. Připadám si jak obr, který právě nemá nic jiného na práci než se bavit pachtěním nepatrných, nevědomých trpaslíků. Nevědí, že jsou pozorováni, neví o obrovi nic, ani to, že mohou být ráz naráz smeteni. Všichni však přesně vědí, co mají dělat, a dělají to pilně, přepilně, k dobru celého svého společenství. Žádný z mravenečků si neodtáhl drobeček stranou, aby si na něm v koutku sám pochutnal. Žádný si neudělal vlastní hromádku, aby ji oplotil a měl pouze pro sebe. Takový svůj vlastní domeček s garáží a zahrádkou, sklepem a spižírnou, jak to bývá u nás lidí…

V píli, pracovitosti, vytrvalosti i svědomitosti nám má být mravenčí lid příkladem. Tak nabádá Písmo. Kdo ví, zda nám nemá být příkladem i ve své obětavosti pro celek. Vždyť pro své společenství a své soukmenovce udělá mravenec nemožné. Donese bez váhání třeba i mnohokrát větší náklad, než je sám. A tak jsem nadělila mravenečkům pár sladkých drobečků navíc. Brzy přijde zima a oni zmizí ve svých komůrkách. Vůbec neměli potuchy, že byli pozorováni a že jim někdo něco daroval. Nebo snad ano?

My mnohem větší lidé žijeme také ve svých společenstvích, pracujeme, shromažďujeme, snažíme se. Vesmír však nemůžeme pochopit, ať děláme, co děláme. Stejně jako mravenec nikdy nepochopí složitý počítač nebo lidského génia. Malý brouček i když probádá knihu skrz naskrz, nikdy nepozná její obsah. I my se pohybujeme po povrchu země jako nepatrní broučci. Z výšky letadla vypadáme jak mravenečci. Pomyšle-ní, že nás někdo pozoruje, je závratné. Možná se ten někdo usmívá, možná také ne. Možná že nám fandí a občas nasype i nějaký ten sladký drobeček navíc. Naše planeta Země je jak otevřená kniha. Dostali jsme oči, smysly i rozum a velkou výsadu, že zde můžeme žít, pozorovat a přemýšlet. Učit se z toho, co nás obklopuje. Snad porozumíme obrazné řeči podobenství, jež jsou zde vložena k našemu prospěchu, stejně jako jsou vepsána do Knihy knih - Bible.

Marie Plotěná

Kazatel, redaktor a spisovatel František Urbánek

(narozen13.7.1866 v Drahelicích u Nymburka – zemřel 26.10.1948 v Praze)

Jako pražský gymnazista se seznámil s Aloisem Adlofem a založili **KROUŽEK VĚŘÍCÍCH MLÁDENCŮ.**
Studoval evangelickou teologii ve Vídni (po vážném úrazu prožil obrácení), v Lipsku, Berlíně a Halle n. S. V r. 1892 nastoupil jako reformovaný vikář v Praze, kde pracoval s učňovskou a studentskou mládeží a působil i na Kladensku. Spřátelil se s rodinou T. G. Masaryka, a to natrvalo. Později sloužil na Hrubé (Velké) Lhotě, ale pro neshody v církevní kázni byl r. 1898 zbaven úřadu. V manželství s Em. Jehličkovou měl pět dětí. V Praze pracoval jako redaktor Masarykovy NOVÉ DOBY, r. 1900 vstoupil do Svobodné církve reformované a stal se v Praze druhým kazatelem vedle Aloise Adlofa. V r. 1902 se ujal nového sboru na Žižkově a od 1903 pracoval také ve vedení církve. V letech 1915 - 1917 sloužil v armádě, ale pak se opět vrátil do církevní práce.
Věnoval se i sociální činnosti, pořádal "lidovou univerzitu", založil BIBLICKOU ŠKOLU a dal podnět ke vzniku Biblického ústavu v Kutné Hoře.
V r. 1937 odešel do důchodu, ale vypomáhal téměř ve všech sborech církve, která od r. 1919 nesla jméno Jednota českobratrská (dnes Církev bratrská).
Kázání stavěl na první místo v církvi, byl důsledný, osvědčil se jako organizátor a duchovní pastýř s velkým rozhledem, pracoval misijně a zdůrazňoval zodpovědnost za svět. To ho sbližovalo s prof. J. L. Hromádkou a Husovou bohosloveckou fakultou.
Redigoval MLADÉHO KŘESŤANA a POZDRAVY Z CHVAL a spolu s bratrem Huškem PRAVDIVÉ SLOVO O SVOBODNÉ CÍRKVI REFORMOVANÉ. Napsal mimo jiné: KNIHA KNIH, 1913, ČEHO JSME DOSÁHLI A CO SE OD NÁS ČEKÁ, 1918, VĚDA A VÍRA, TGM. UMŘEV, JEŠTĚ MLUVÍ, 1937, HUS A HUSITISMUS, 1898 a Z DĚJIN STARÉ JEDNOTY BRATRSKÉ, 1924.

"Ti, kteří vyznávají své vykoupení v Kristu a řídí se jedině Písmem, také dle něho konají kázeň... Je to věc výsostného práva Kristova a hranic vytčených Bohem."

Bohuslav Vik

Za paní farářovou Potměšilovou

V pondělí 16. září 2013 zemřela v domově odpočinku pro seniory v Krabčicích bývalá sestra farářová Milena Potměšilová, rozená Heroldová. Zemřela náhle ve věku 84 let v nemocnici v Roudnici nad Labem.
Narodila se v Praze, kde také vystudovala pedagogiku. Řadu let učila v pohraničí a pak v Praze. Zde se provdala za Františka Potměšila, pozdějšího faráře I. žižkovského sboru. Bratr farář, žel, brzy zemřel a sestra Milena se přestěhovala do sousedního II. žižkovského sboru, který byl jejím mateřským sborem. Nebyla nijak veřejně činná. Žila prostým životem a lidé ji měli rádi.
Když ji začalo zlobit tělo, našla útočiště v Krabčicích. I zde dobře zapadla, cítila se volná a byla šťastná.
Komplikovaná nemoc ji přepadla náhle a s velikou silou. Zůstávají po ní dva synové s rodinami. Přátelé na ni vzpomínají v dobrém.

Ilja Herold

Kniha, která nejvíce ovlivnila český národ aneb Bible do škol

Síť křesťanských učitelů, zřízená Českou evangelikální aliancí a Křesťanskou akademií mladých, připravila u příležitosti výročí 400 let od vydání Bible kralické speciální nabídku Bible do škol.
Před 400 lety jsme byli mezi prvními národy na světě, které měly Bibli přeloženou z originálních jazyků do mateřštiny. Po celých 400 let byla zdrojem mravních zásad, moudrosti a pomohla i v záchraně českého jazyka.
Pro připomenutí významu této knihy připravila Síť křesťanských učitelů řadu pomůcek. Pro školy jsou připraveny Programy o Bibli - didaktické materiály pro učitele a nabídka pozvání lektorů s programy o Bibli. Nakladatelství Biblion a Česká biblická společnost připravily mimořádnou cenovou nabídku Biblí v současné češtině, biblické průvodce a další pomůcky. Každý zájemce z řad studentů může zdarma získat Nový zákon distribuovaný společností Gedeonů.
Podle průzkumu mezi středoškolskou mládeží v roce 2011 uskutečněného Křesťanskou akademií mladých a agenturou Focus mezi 6911 studenty na 149 středních školách ve 30 obcích se ukázalo, že méně než 3 procenta dotazovaných chlapců a děvčat má Bibli jako nedílnou součást svého života a přibližně třetina respondentů projevila zájem Bibli číst nebo se s ní seznámit.
Více na www.situcitelu.cz/bibledoskol
Využijte této příležitosti, ať je Bibli věnováno více zasloužené pozornosti!

Mgr. Jan Kuklínek,
správce Sítě křesťanských učitelů,
situcitelu@ea.cz,
tel.: 774 498 370

Inzerce

42letý 180 cm, štíhlé postavy, klidné povahy, bez závazků, svobodný, hledá ženu od 35 do 50 let, i s dětmi.
Zn. Celá ČR, ozvu se všem. "Dopisování."

č. 29

Pozvánka

Ve významný den 28.října, kdy si připomínáme vznik naší republiky, se opět sejdeme k Modlitbě za domov. Letošní téma vychází z Písma, kde na několika místech znějí výzvy: Nebojte se!
Tato výzva nás bude provázet nejen v Komunitním centru Matky Terezy v Praze na Chodově, kde se program připravený zástupci církví při Ekumenické radě církví v ČR bude od 10 do 14 h konat, ale zazní v různých podobách a souvislostech i v programu přenášeném od 15 h z kostela Milíče z Kroměříže. Na obě místa srdečně zveme ke společné modlitbě a dalšímu programu.
Více o celé akci se můžete dozvědět na webových stránkách Modlitby za domov

Nabídka pamětních medailí

Ve spolupráci Misijní provincie Jednoty bratrské (Ochranovský seniorát při ČCE) a obce Kralice nad Oslavou byla provedena ražba medailí s názvem „Pamětní medaile k 400 letům od poslední edice Bible kralické". Ražba byla provedena v České mincovně. Medaile je určena pro všechny zájemce, kteří by chtěli pamětní upomínku k 400 letům Bible kralické, nebo dárek pro své blízké, případně k rozšíření své sběratelské sbírky.

Koncept medaile je vytvořen z původních předloh.

Averz je zpracován jako úvodní text k Bibli kralické.
Reverzní strana obsahuje fragment Komenského obrazu s motivem ražby Bible.
Medaile jsou raženy v drahém i nedrahém kovu. První verze o velikosti 34mm a váze jednoho těžkého šekelu, tedy 16g v ryzím stříbře Ag 999. Medaile je balena v kapsli a plastové etuji včetně certifikátu.
Cena je 890 Kč včetně DPH.
Pro tuto velikost byla zvolena také levnější verze v nedrahém kovu MS80. Medaile je balena v kapsli a plastové etuji včetně certifikátu.
Cena je 160 Kč včetně DPH.
Pro sběratele je také vyráběna varianta medaile ve velikosti 37mm o váze 1 unce, tedy 31,1g.
Varianta v ryzím stříbře Ag 999. Medaile je balena v kapsli a sametové etuji včetně certifikátu.
Cena je 1390 Kč včetně DPH
Varianta v ryzím zlatě Ag 999,9. Medaile je balena v kapsli a sametové etuji včetně certifikátu.
Cena je 39960 Kč včetně DPH.

Medaile je možné objednat na telefonním čísle: 730 820 904
Byla také zřízena emailová adresa: biblekralicka400@gmail.com

Zboží lze také objednat online na stránkách eshopu:
http://eshop.mintglass.cz/

Pavel Kameník

Bohoslužby

Seniorát jihočeský

Českobratrská církev evangelická

České Budějovice, Ne 9.00
tř. 28. října 28, f David Nečil, f Daniel Freitinger

Jindřichův Hradec, Ne 9.30
Bratrská 129/IV, f David Balcar

Písek, Ne 9.00
Fügnerovo nám. 48, f Jiří Ježdík

Soběslav, Ne 9.30
ul. 28. října 277/II, f Richard Dračka

Strmilov Ne 10.00
Studenská 382, a f. Daniel Matějka ml.

Tábor, Ne 9.30
Bílkova 963/3, a f Ondřej Kováč

Volyně, Ne 10.00
Lidická 124, f Hynek Tkadleček

Církev bratrská

České Budějovice, Ne 9.00
J. Š. Baara 64, k Svetozár Slavka

Husinec, Ne 10.00
Kostnická 85, k Pavel Fér

Písek, Ne 9.30
Tyršova 15, k Ondřej Kyml

Tábor, Ne 9.30
Bechyňská 2, k Petr Jareš, k Roman Cimbulka

Bratrská jednota baptistů

České Budějovice, Ne 9.30
U Hvízdala 9a, k Jaroslav Hrůza

Evangelická církev metodistická

Bechyně, Ne 15.00 (1.3.5. ECM; 2.4. ČCE)
Čechova 284, f Josef Červeňák

České Budějovice, Ne 9.00
Palackého náměstí (Husův dům CČSH), f Pavel Hradský

Protivín, Ne 9.00
Mírová 171, f Josef Červeňák

Týn nad Vltavou, Ne 11.00
Komzákova 416, f Josef Červeňák

Třeboň, Ne 9.00
Seifertova 449, Husova kaple, f Pavel Hradský

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

31/2013

30. října 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 13. listopadu 2013

Z obsahu

* *Čeněk Dušek*
* *Hospodinova sláva je velká*

Poselství k 23. neděli po sv. Trojici

Nepřísahejte
Matouš 5,33–37

"Zde stojím a nemohu jinak" měl pronést v důležité situaci svého vyznavačského zápasu Martin Luther. My dnes neslýcháme mezi námi mnoho takových výroků, což je pozoruhodné vzhledem k tomu, že jsme právě vysypali hlasy z uren a vykročili z období volební kampaně do období oslav a kocoviny. Právě volby bývaly příležitostí k doslova záplavě prohlášení míněných tak smrtelně vážně jako dříve přísaha: Křesťan volí vždy napravo. Postavme hráz totalitě. Nebudu nikdy volit komunisty. Kdysi dávno se u nás ve sboru do krve pohádali klausovci a zemanovci. Musel jsem to vyřešit tím, že jsem jedny poslal uklízet kostel a druhé pohrabat prostranství kolem kostela.

Letos se typickou otázkou stalo: "Nevíš, koho mám volit?" a typickým konstatováním kostelového člověka, že od voleb nic neočekává. To už moje babička říkala, že tam jsou všichni kvůli korytu a který to myslí upřímně, ten se mezi nimi rychle zkazí.

To by mohla být z hlediska požadavků dnešního textu potěšitelná situace, protože jsou všichni naladěni docela antipřísahově. Nejen v populárním televizním seriálu "Jistě, pane premiére" se praví: "Na tiskové prohlášení se nepřísahá," ale ve veřejných věcech se nepřísahá vůbec.

Jsem daleko klidnější, pokud se mohu pod povrchem politického kvasu opřít o skrytou a nevolební stranu těch, jejichž slovo je "ano, ano, ne, ne". Takoví lidé bezpochyby existují, protože Pán Bůh tu má skryté semeno lidí, kteří ještě rozlišují mezi Slovem a slovy, a proto svými vlastními prohlášeními šetří. Rád si podám ruku s člověkem, o kterém vím, že bude držet slovo a když si něco slíbíme, nepotřebujeme na to papír. Raduji se z lidí, kteří v duchu apoštolově tráví svá setkání tím, že přemýšlí o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu (podle Fm 4,8).

Pouze jedno slovíčko mě i v nejsvatějším prostředí zneklidňuje, a to je slůvko "nikdy". Nikdy nebudu nikam kandidovat, nikdy nebudu politikům důvěřovat. Někdy to bývá realistické konstatování, že člověk je unaven opakovanými naivními pokusy napravit svět a bolí ho prsty, protože přes ně dostal mnohokrát rákoskou. Nicméně se bojím, že nás dostihují přísahy formou antipřísah, že už nikdy nikomu nebudeme loajální, nikdy od nikoho nebudeme očekávat léčení veřejných nemocí světa, protože potom přijdou cynikové a řeknou, někdo si za vás ruce špinit musí a máte takovou vládu, jakou si zasloužíte.

Přemýšlím o tom, kdyby opravdu si Pán Bůh povolal ke správě věcí veřejných lidi, kteří by neslibovali, sloužili a jejichž slovo by bylo "ano, ano, ne, ne", zda bychom si toho ve společenství svatých skeptiků zavázaných antipřísahami vůbec všimli.

Miloš Hübner
farář ČCE v Trnávce a v Přelouči

Vděčnost?

Každý si toho všiml: vinobraní, dožínky, dočesné, výstavy ovoce a zeleniny, burčák. Tradičně se takové slavnosti chápaly jako vyjádření vděčnosti za úrodu. Bylo tomu tak odevždy. V Egyptě holdovali životodárnému Nilu, v Palestině Izraelci měli jen skromňoučký Jordán a byli vděčni za déšť, který tolik potřebovali. Pelištejci si jej dokonce zbožnili do moci zem oplodňujícího Bále, zatímco Izraelci vyjadřovali svou vděčnost Hospodinu z prvotin sklizně. My jsme nyní mnohem více odtrženi od přírody a zemědělství. Dnes to je docela jiné, než jen dvě - tři generace před námi. Sotvakdo z nás umí zabít berana. A jak se mlátí a mele obilí, to ví stěží někdo z nás. Možná z příležitostné návštěvy skanzenu. Navíc dnešní zemědělci nevědí, jestli se mají radovat z velké sklizně: cena obilí jde dolů. Jindy je zase uměle spotřeba obilí vyhnána nahoru, snad i výrobou biopaliva. Problémem je i nadprodukce. Jak se potom z úrody radovat? Dokonce v přetechnizovaném světě se urodí tolik, že v Evropské unii se udělují kvóty zemědělcům, kolik plodin smějí osít a sklidit. Naše cukrovka zaplakala, když byly nasazeny kvóty a uměle i zištně likvidovány cukrovary. Někdy se platí dotace i za to, že se pole neosela. Spekulanti pole koupili a nic nezaseli, zisk byl jistý. Zemědělců je mezi námi zlomek oproti minulosti. A to jak v Polabí, tak na Hané. Den díkůvzdání za úrodu jakoby ztratil motivaci. Možná i zapomínáme prosit za vše, co potřebujeme k normálnímu životu. Neváhejme však Pánu Bohu poděkovat za chléb a vše dobré, co přijímáme včera, dnes i zítra.

Jan Kašper

Do jakého světa vstupovalo evangelium

Byl to podivuhodný svět, všude se v něm ozývala nespokojenost, která signalizovala brzkou změnu. Dosud byl svět rozdělen, jednotlivé státy a národy žily ve svých hranicích, které nepřipouštěly, aby do nich pronikly cizí myšlenky s jejich propagátory. Byl to svět ještě před utvořením římské říše (8. století před Kristem – 7. století po Kristu) a před Alexandrem Velikým, jenž zemřel roku 323 před Kristem. Národní náboženství vytvářelo tu nejsilnější překážku cizí náboženské misii. To se podstatně změnilo, když římská civilizace a řecká filosofie dostaly možnost zúčastnit se zápasu o nové náboženství a nové státní pořádky. Stará náboženství přestala uspokojovat lidské touhy.

Řecká filosofie vypracovala koncept Pravdy a objevila člověka jako nové téma k přemýšlení. V Athénách vypracovali Logos - Slovo jako princip humanismu i jako rozum, který řídí celý vesmír. Řecké téma člověka a logu se nám jeví jako blízké zvláště biblickému Janovi s jeho Prologem (J 1,1-14), avšak podobnost při bližším ohledání zmizí. Nicméně i ona zdaleka tuší příchod nové doby. Spíše však než novou dobu lidé čekali příchod Vykupitele, od něhož očekávali víc než vnější vysvobození, neboť ve svém svědomí cítili tíhu hříchu a viny tak, že potřeba celkového vysvobození se cítila palčivěji než kdy dosud.

Šíření křesťanské víry se nemuselo spoléhat toliko na svou vlastní sílu a strategii, před ní se ucházela o slyšení židovská diaspora a většinou byla přijata. Mohla po celém tehdy známém světě vystavět své synagogy, místa, kde se židé shromažďovali každou sobotu ke své bohoslužbě. Pavel, apoštol křesťanské víry, šel v jejich stopách. Je dobře známo, že se obvykle zastavil právě tam, kde se židé shromažďovali (Sk 16,11-15) a neostýchal se získat mezi nimi zvláště ty, kdo ještě nebyli plnoprávnými členy židovské synagogy. Židovská misie značně pomohla křesťanské misii na počátku, aby se mohla rychle rozvinout.

Druhou příznivou skutečností byla civilizace římské říše: silnice, které vystavěli římští vojáci, přispěly ke sjednocení světa. Vesele se cestova-

Dokončení na str. 2

Aktuálně

Vážení čtenáři,
i přes značné obtíže na začátku roku (bankrot jednoho z našich distributorů), jsme na tom s finančními prostředky o poznání lépe než v uplynulých letech. Proto jsme také tentokrát nemuseli naléhavě žádat o příspění, abychom mohli vůbec vydávat další čísla.
Jsme však velice vděčni všem dárcům, kteří si uvědomují, že naše prostředky i tak jsou omezené, a v průběhu roku na nás pamatují svými obětavými příspěvky. Velice všem děkujeme, je to pro nás vítaná pomoc!
Při našich možnostech jsou vaše dary na tiskový fond důležitým zdrojem pro další vydávání. Ale také by bylo do budoucna pomocí, kdyby neklesal počet předplatitelů, ale naopak vzrostl. Máte-li možnost oslovit někoho ve svém okolí - sboru, rodině - a pomoci nám získat dalšího odběratele, bude to dobrá služba pro další vydávání Evangelického týdeníku - Kostnických jisker.

Bohumil Kejř

Dary na tiskový fond

K dnešnímu dni jsme od začátku roku obdrželi finanční příspěvky od těchto bratří a sester, kterým velice děkujeme:

Hanus Ladislav – Horní Holetín 2	13.000 Kč
Chalupník Josef Ing.	500 Kč
Chán Bohumil – Praha 10	2.000 Kč
manželé Košťákovi – Černošice	200 Kč
Mareček Miroslav – Praha 4	2.000 Kč
Marečková Marie	120 Kč
Mařasová Marie – Švýcary	300 Kč
Petrilák Luděk	800 Kč
Preczek František	500 Kč
Rádlová Marta – Domov důchodců Praha 8	500 Kč
Soušek Zdeněk ThDr. – Pelhřimov	2.000 Kč
manželé Šťastní – Kutná Hora	4.000 Kč
Vandas Jiří – Příbram	1.000 Kč
Vávrová Marie	500 Kč
Vojtíšek Zdeněk – Praha 10	200 Kč
Voříšková Lydie – Ledeč nad Sázavou	3.000 Kč
Církev bratrská – Praha 5 Smíchov	2.800 Kč
Farní sbor ČCE – Lysá nad Labem	1.490 Kč

Z církví doma i ve světě

Bienále pro Diakonii v Brně

Od 13. do 17. listopadu 2013 bude v Brně probíhat IV. ročník projektu Bienále pro Diakonii, který pořádá Diakonie Českobratrské církve evangelické. Volným tématem letošního Bienále je „Otevři oči mé, abych spatřoval divné věci“. Akci zahájí v prostorách Blahoslavova domu koncert Jana Budaře, následovat bude dobročinná aukce.

„Této charitativní akci věnují domácí a zahraniční umělci svá díla, která budou prodávána a dražena na dobročinné aukci. Výtěžek poputuje na výstavbu Chráněné bydlení pro osoby se zdravotním postižením a seniory v Nosislavi,“ přibližuje akci její hlavní koordinátorka Anežka Luklová.

Každý večer si návštěvníci budou moci zakoupit výtvarná díla, která jejich tvůrci věnovali bez nároku na honorář, a podpořit tak činnost Diakonie a výstavbu Chráněného bydlení v Nosislavi. „Jedním z důvodů, proč organizujeme Bienále, je také zviditelnění činnosti Diakonie. Brněnská pobočka navíc slaví dvacet let, chtěli bychom to tedy tímto způsobem oslavit, propojit a přitom nabídnout zajímavé kulturní akce,“ vysvětluje ředitel brněnské Diakonie Jan Soběslavský.

podle www.e-cirkev.cz

Vyjádření k projevům rasové a etnické nenávisti v naší zemi

Věříme, že všichni lidé jsou Božími dětmi, a to bez ohledu na barvu pleti, kulturu a společenské postavení.

Záleží nám na tom, aby naše země byla svobodným a bezpečným prostorem pro každého, kdo tu chce žít. My sami chceme být otevřeným a tolerantním společenstvím.

Jsme přesvědčeni o tom, že naše společnost není ohrožena romskou ani jinou národnostní menšinou ani jakoukoli jinou sociální skupinou, nýbrž násilím a agresivitou, ať už k nim sahá kdokoli, vědomým lhaním, manipulováním, zneužíváním moci, lhostejností a hloupostí.

V Praze dne 2. října 2013

Staršovstvo evangelického sboru v Praze 6 – Střešovicích
www.evangnet.cz

Jiřina Kubíková: Příroda v Bibli

320 stran, vydala Církev čs. husitská, cena: 150 Kč

Přečíst Bibli od první do poslední strany není jednoduché ani pro toho, kdo se v Knize knih dobře vyzná. Pro začátečníka je to prakticky nemožné. Publikace Příroda v Bibli mu může pomoci orientovat se v Písmu trochu jiným způsobem. 320stránková barevná knížka, která obsahuje 57 kapitol a kolem stovky barevných fotografií, je rozdělena na neživou a živou přírodu. Každý pojem (skály, hory, drahokamy, perly, stromy, nebeské ptactvo, lvi, psi apod.) je přiblížen krátkým vysvětlením reálií starého Izraele, historických souvislostí a aktualizací do současnosti. Závěrem jsou vybrané verše z Bible, které pojem uvádějí do souvislostí Starého i Nového zákona.

Kniha je vhodná nejen pro zkušené čtenáře Bible, kteří v ní najdou mnoho informací, které dosud neznali, ale především pro začátečníky, kteří by se rádi s Knihou knih seznámili, ale nevědí, jak do toho.

Objednat ji můžete poštou na adrese:
Prodejna Blahoslav, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6
tel.: 2203981127, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

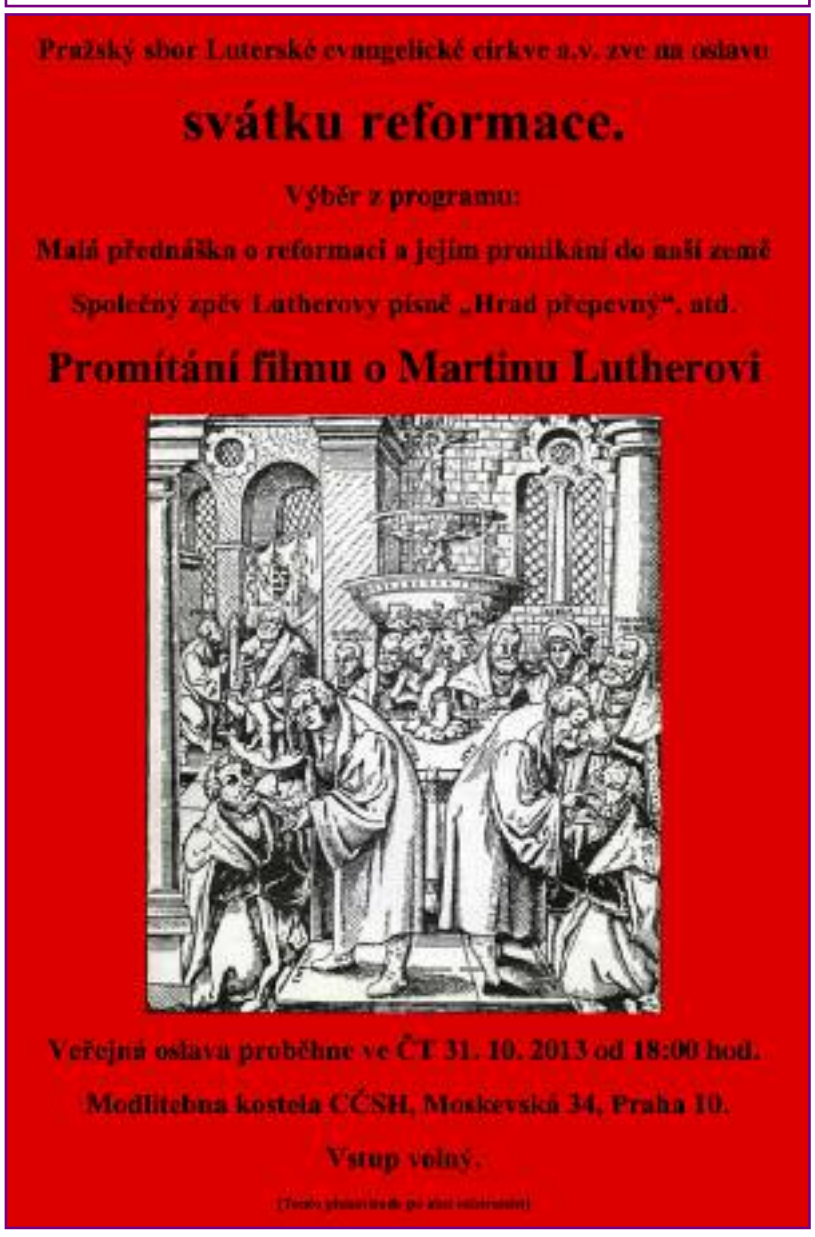

Do jakého světa vstupovalo evangelium

Dokončení ze str. 1

lo. Byli lidé, kteří dvanáctkrát prošli cestu z Jeruzaléma do Říma. Podívejte se na mapu, abyste zjistili, co znamenala jedna cesta po souši z jednoho středu světa do druhého. Římské právo a římská policie a ovšem i řečtina, která se stala společným jazykem, umožňovaly volné cestování a zvěstování evangelia. Byl to právě ten jazyk, jímž je napsán Nový zákon a jímž mluvili křesťané. Ježíšovo evangelium se tedy k nám nedostalo v tom jazyce, jímž Ježíš mluvil (mluvil aramejsky), nýbrž v lidovém jazyce, v řečtině, jíž se v tehdejším světě mluvilo.

Pro rozšíření zvěstování a víry to byly příznivé podmínky, které stěží lze přiznat náhodě. Bůh jistě sledoval rozšíření a známost evangelia, jemuž připravoval cestu do světa.

Připravil svět tak, aby apoštol na svých cestách mohl vědět, že zvěstuje evangelium podle Boží vůle. Tři misijní cesty apoštola Pavla nemohly ztroskotat, i kdyby Pavel sám v Římě přišel o život: dokonal Boží dílo, ne svoje. Dva roky strávil v Římě v najatém bytě: zvěstoval Boží království a učil všemu o Pánu Ježíši bez bázně a bez překážek (Sk 28,31). Tak nadějně končí pisatel Skutků apoštolů svou zprávu o Pavlově misijním díle, aby povzbudil další zvěstovatele i kazatele evangelia.

Napadlo vás jako mne otázat se, kdy Bůh začne ve světě jednat: čeká, až je vhodný čas, anebo jedná ve chvíli, kterou si pro své jednání připravil? Jinými slovy, je Bůh pánem času, nebo je to naopak? Biblické svědectví je v tom zcela jasné: „Když se Bohu zalíbilo, poslal svého Syna“ nebo „když se naplnil stanovený čas, poslal Bůh svého Syna“ (Ga 4,4). Z toho rozumíme, že Bůh je pánem času, když se mu zalíbí, přijde. Určí dopředu čas a když se jím stanovený čas naplní, začne ve světě jednat. Je nad časem, není v něm, stvořil jej, mezi jeho dary, kterými obdařil tuto zemi, je také dar času. Plností času rozumíme chvíli, kdy určený čas vypršel. V tom, co se potom děje, můžeme rozeznat setkání dvou elementů. Toho nadčasového Božího rozhodnutí a skutečnosti našeho historického času, jinak řečeno: Boží rozhodnutí se uskutečňuje v datovatelném čase. Celý náš svět byl právě tak stvořen: nadčasové Boží rozhodnutí se v čase proměnilo v hmotný, materiální svět.

Žijeme v čase přípravy těch událostí. Byl to zvláště ten čas, který připravoval narození Ježíšovo. Perský král Kýros propustil izraelský lid zavlečený do Babylóna, svědectví Písma mluví o tom králi jako povolaném Hospodinovu, který splní záměr proti Babylónu (Iz 48,14).

Od dávných počátků připravuje Bůh plnost času, kdy chce darovat světu spásu. Když se to stalo a Boží záměr se uskutečnil v dějinách, nelze tomu rozumět jako prostému výsledku náhodných, dějinných událostí: Bůh byl při díle. Jinak by byl izraelský lid zahynul v zajetí a Herodesovi by se podařilo mezi tolika zamordovanými dětmi zamordovat i Ježíše. Strašné pomyslet! Mysleme raději na to, jak Bůh jednal a jedná v dějinách k naší záchraně.

Josef Veselý

Rabbi Ovadia Josef odešel navždy

Rabbi Ovadia Josef (1920-2013), nejvyšší rabín, odešel navždy. Přišlo snad čtyřikrát více lidí než na pohřeb „otce“ palestinského lidu Jásira Arafata v listopadu 2004. Rabbimu Ovadiovi Josefovi prokázalo poslední poctu 850 tisíc lidí – možná jich byl dokonce milion. Rovněž při pohřbu zavražděného izraelského ministerského předsedy Jicchaka Rabina se Jeruzaléma zmocnilo ochromení. Avšak tehdy, v listopadu 1995, šlo o obřad zorganizovaný do nejmenších podrobností, s účastí státníků a hodnostářů z celého světa. Tentokrát – 7. října 2013 – se příčinou několikahodinového ochromení hlavního města Izraele stala spontánní masová demonstrace národa. Policii i bezpečnostní složky úplně zaskočil bouřlivý nápor lidí, který propukl hned poté, co klinika Hadassa ve čtvrti Ejn kerem vydala zprávu, že „rabbi Chaim Ovadia Josef zemřel dnes ve 13.20 h ve věku 93 let“,. Pohřeb konaný podle židovského zvyku hned v den úmrtí se stal nejmasovějším shromážděním lidí v dějinách Jeruzaléma.

Kdo byl tento muž, díky němuž se dalo na pochod tolik lidí? Někteří ho pomlouvali, že je to šarlatán, mulla, šašek, talentovaný komediant – jiní v něm naopak oslavovali „Mojžíše naší generace“, „zázrak naší doby“, „největšího rabbiho Izraele“ či „živoucí Tóru“. Premiér Benjamin Netanjahu označil Ovadiu Josefa za jednoho z „nejmoudřejších mužů našeho pokolení“.

V roce 1920 se Jaakovi a Georgii Jussefovým v Bagdádu narodil syn, jemuž dali rodiče arabské jméno „Abdulláh“ – „Služebník Boží“. O čtyři roky později se rodina vystěhovala do země Izrael, která tehdy byla britským mandátním územím Palestina. V Jeruzalémě tento chlapec, který nyní sám sebe nazýval pouze „Ovadia“ – „Služebník Páně“, studoval na ješivě (talmudické škole) „Porat Josef“. Rodina byla chudá a Ovadia jim musel od dětství pomáhat, aby se udrželi při životě. Učitelé brzy zjistili jeho mimořádná nadání – vždyť jako devítiletý napsal svůj první výklad Bible a ve dvaceti se mu dostalo rabínské ordinace; poté sloužil v letech 1947-1950 jako soudce na káhirském rabínském soudu. Závratná kariéra jej dovedla až k postavení vrchního sefardského rabína Izraele. Tento úřad zvaný „Ríšón le Ción“ – „První na Siónu“ – zastával v letech 1973-1983. Poté již nevykonával žádnou úřední funkci. V uplynulých třech letech jej veřejnost znala především jako duchovní hlavu hnutí Šas a „královůrce“ na politické scéně moderního státu Izrael.

Co bylo tak zvláštního na tomto starci, jemuž dokázali v posledních letech rozumět pouze lidé z jeho nejdůvěrnější blízkosti? Alespoň to tvrdili, když předávali jeho poselství veřejnosti. I když byla jeho slova hebrejská, byla nezřetelná a televize k nim musela připojovat podtitulky.

Sotva který jiný jednotlivec měl v uplynulých desetiletích na izraelský stát a společnost takový vliv jako rabbi Ovadia Josef. Krom izraelského ministerského předsedy a prezidenta státu se prakticky každý, kdo v politice něco znamenal, snažil získat jeho požehnání. Při obtížných rozhodnutích, ať už šlo o to, zda zaútočit na Írán nebo přistoupit na výměnu zajatců, radili se politikové s rabbim Josefem. Proto nebyl novinář Anšel Pfeffer tak docela v neprávu, když psal v srpnu 2012: "Rabbi Ovadia Josef je jediný Izraelec, který může rozhodnout o tom, zda má jeho země vytáhnout do války anebo ne." Není pochyb, že tento muž, jenž nosil brýle šeříkové barvy, zvláštní turban a třpytné roucho, byl génius s fenomenální pamětí. Jako velký učenec v oboru Tóry napsal stovky knih. Budoucí léta a desetiletí musejí prověřit, zda si jako nesporně mimořádný mistr "halachy", židovského náboženského práva, mezi velikány svého lidu podrží trvalé místo.

Ovadia Josef byl charismatickou osobností, dovedl spojit kompetentnost z hlediska obsahu s populistickým způsobem vedení. Tomu, co "maran" říkal, lid rozuměl. Podle slov jeho příznivců mělo i politické hnutí, jemuž rabbi Josef vdechl život, jediný konečný cíl - vybudování světa, jehož středem je Tóra.

Ovadia Josef měl vzácné nadání vytvářet vzájemné pojítko mezi různými hnutími v židovstvu, která vlastně od sebe oddělují nenapravitelné spory. Právě on dokázal sjednotit židy z Orientu, kteří si přinesli různé tradice ze světa sahajícího od Íránu až po Maroko. Také aškenázští, tj. evropští židé mu prokazovali nejvyšší úctu. "Revoluční" byla však především obroda sefardské kultury a společnosti v Izraeli. Josef posloužil svému lidu, sefardským židům, jimiž jejich aškenázští soukmenovci často pohrdali a diskriminovali je, k nové sebeúctě. Věnoval přitom mimořádnou pozornost sociálním nedostatkům, čímž si v izraelské společnosti získal mnoho nenáboženských příznivců ze všech vrstev a etnik. To vše uměl spojovat s obzvláštním důrazem na studium židovského zákona a Tóry. Pod heslem "dopomozme pradávné koruně k novému lesku" spojoval své brilantní halachické schopnosti s bojem za práva nejnižších sociálních vrstev. Rabbi Josef nacházel odvahu k rozhodnutím, jimž se rabínské autority po staletí vyhýbaly. Platí to především o úsudcích týkajících se uznání rozvedených, vdov a nemanželských dětí. Například po Jomkipurové válce vydal mimořádné rozhodnutí, jímž téměř tisíc mladých žen, jejichž muži byli nezvěstní, osvobodil od postavení "aguny", vázané ženy, a umožnil jim se po uplynutí doby smutku znovu provdat.

Směrodatným bylo jeho rozhodnutí v sedmdesátých letech, kdy Josef povýšil "posvátnost života" nad "posvátnost země". To znamená, že zachování života jediného člověka je v případě, že se obojí střetne, důležitější než vlastnictví zaslíbené země. Umožnil tak politikům vzdát se země, pokud to zachrání život lidem. Takto schválil mírovou smlou-

Dokončení na str. 3

Přínos reformace ekumenickému hnutí

To, co musí člověka příslovečně bouchnout mezi oči, je myšlenka, že klíčovým prvkem je samotné rozdělení. Teprve rozdělení totiž vyžaduje hledání ztracené jednoty a tím samotný ekumenismus. Tento postřeh má ale jednu podstatnou vadu na kráse, totiž falešný dojem, že (obrazně řečeno) s údery kladiva, kterými mladý doktor Martin přibíjel své slavné Wittenberské teze, přichází něco (1) principiálně nového a (2) principiálně špatného. Představa, že církev představuje jednu organizaci s jednotným vedením, je sice lákavá a má svoji logiku, ale nemá oporu ani v historii, ani v teologii.

Od samého počátku, tedy již od dob působení Pána Ježíše, vidíme, že organizační jednota není ani reálný stav, ani kýžený cíl, ke kterému by bylo záhodno dospět. Ježíš Nazaretský zakazuje bránit v působení těm, kteří slouží stejnému cíli, ale organizačně se straní (Mk 9,38n). Činnost jednotlivých misionářů se jen velmi volně váže na autoritu nějakých vedoucích. Jáhnové jsou vybráni ke službě u stolů, ale nevidíme jedinou situaci, kdy by to dělali. Místo toho káží – tedy činnost, kterou měli dělat apoštolové. Pavlův příklad je pak naprosto charakteristický – s váženými kolegy udržuje korektní vztahy, ale odmítá se podřizovat jejich příkazům (maso obětované modlám) a jde proti nim, pokud mu dělají problémy v jeho misijní práci (Antiochie, Barnabáš – Ga 2,11-13). Jednotlivé Pavlovy sbory žijí každý svým životem a v různé sborové struktuře. Nejsou vzájemně propojeny žádnou nadsborovou strukturou. Spojuje je jeden Pán a Bůh, jedna víra, jeden křest, či jinak řečeno – je tu jen společné vyznání Ježíše jakožto Pána a Mesiáše. Toto vyznání je udržováno kazateli putujícími sbor od sboru a opisováním a šířením Pavlových listů. Po několik generací bude prosté vědomí jednoty stačit i jako jasný znak, který tuto jednotu stvrzuje. O existenci nějaké církevní organizace, která by tuto jednotu nějak vnějšně a viditelně potvrzovala, nenajdeme ještě dlouho ani náznak.

Církev není stromem, který vyrazil ze země o Letnicích jako jeden kmen. Ano, je to oblíbené grafické znázornění vývoje církve, které pak nechává růst jeden hlavní kmen a z něj pak nechává vyrašit tu tlustší, tu tenčí větve. Klasická poučka říká: „Na každou otázku existuje jednoduchá, jasná, snadno pochopitelná, nesprávná odpověď." Tak i na otázku po církevní jednotě a církevním rozdělení nám obraz stromu s větvemi nabízí výklad jednoduchý, jasně pochopitelný, srozumitelný, ale vnuká nám zcela falešnou představu o tom, jak to bylo.

Historicky se totiž stalo něco jiného, než že by se církev snažila zachovat jakýsi model z časů Ježíše a apoštolů. Tu jednu svatou apoštolskou církev, která vzniká o Letnicích. Představa takovéhoto „vzniku církve" je až zpětná a pozdní interpretace toho, co se o Letnicích událo, a je to interpretace falešná. Nehledá, jak to bylo tenkrát, ale snaží se obhájit status quo mnohem pozdějších staletí.

Představě jedné církevní organizace výrazně nahrál až rozpad Římské říše. S rozpadem systému státní struktury se církevní struktura stala jedinou zárukou pořádku. Pokud zůstanu u obrazu stromu, tak si církev přirovnejme k vyšlechtěné bonsaji. Ve čtvrtém století už jsou pilně vyštípávány a odřezávány nepohodlné větvičky a kmínek je kroucen tak, aby vyhovoval státním zájmům nabídnout lidu jednotící ideu pro zachování pořádku. Za kacířské názory vyhnanství, za pohanství trest smrti. Časem i za kacířství (za prvního popraveného heretika je někdy uváděn Priscillianus z Avily †385). Nu a pak jsou náhle drátky odstraněny – ale pokřivený kmínek se sám od sebe hned nezmění. Můžeme hovořit o myšlenkovém světě novoplatonismu, o přejímání pohanských symbolů, svátků, ale jde i o zcela formální věci! Církev se organizačně strukturovala podle toho, jak byla dělena Římská říše. Nebylo důvodu, proč se členit jinak. V podobě diecézí a arcidiecézí pak toto dělení zachová dál, i když už Římská říše není. Zachovává jazyk Římské říše – latinu, i když řeč lidu se mění. Chrám zachovává podobu baziliky, βασιλική στοά, tedy královského sloupořadí, úřední budovy antického světa. Církev se stala připomínkou toho, jak dřív bylo dobře, a poslední jistotou v nejistém světě stěhování národů a vandalských útoků germánských či jakých hord.

Ten obraz bonsaje má samozřejmě spoustu děr a much, ale v něčem je přesný. Necháte-li bonsaj růst, stane se z ní časem opět normální strom. Proto je nutno čas od času drátek vrátit, čas od času nějakou tu větvičku přištípnout. Ve zmatcích 5., 6., 7., 8. století církev stále víc planěla a vracela se k původní rozptýlené podobě. Světská moc římského biskupa dosahovala tak metr a půl za vrata jeho kostela a jeho moc náboženská stála a padala s tím, jaké sympatie k němu ten který křesťan choval. Tu a tam se některý z papežů (a v dějinách za to dostal přídomek „Veliký" nebo tak nějak) pokusil na tom něco změnit, ale úspěch trvalejšího charakteru se nedostavil. Jednotlivé místní církve žily velmi nezávisle na jiných.

Musel se nejprve vrátit postoj posledních císařů Římské říše, totiž že jeden stát potřebuje jednotící ideu. Potřebuje jednotné náboženství. S jednotným náboženstvím pak půjde tento stát řídit a ovládat. Karolínskou renesanci v mocenské symbolice zahajuje Karlův dědeček Karel Martel tím, že zastavuje muslimy u Poitiers (732), a Karlův otec Pipin III. Krátký pak nábožensko-politicky tím, že daruje papeži jakési územíčko kolem Vatikánu. Představa o vládě nad velkou říší se spojuje s náboženskou otázkou, trůn a oltář začínají žít v radostné symbióze. Na renesanci Karolínskou pak později naváže renesance Otonská, jejíž politický program je teď již nepokrytě odhalen i názvem nového státního útvaru „Svatá říše římská". Náboženství a politika prorůstají a splývají. Příznačná je snaha knížete Rostislava o zřízení biskupství na Velké Moravě. Jeho hledání v Byzanci je otázka čiré politiky – jak se trhnout od vlivu Ludvíka Němce, který se orientuje na Řím. A císař Michal dlouho nepřemýšlí, jestli mu vyhovět, nebo ne. Odpověď je jasná! Bulharsko se v té době politicky odklonilo od Byzance směrem k Německu, tedy církevně k Římu. Nebylo by na škodu najít si politického spojence ještě o kousek výš. Spory o to, jestli tu bude liturgie taková či maková a jazyk takový či makový – to je jen slupka, která skrývá hledání strategických partnerů a zabírání sfér vlivu. Jednotné kněžstvo nabídne jednotnou ideologii a jednotná ideologie kompaktní státní strukturu ne nepodobnou ústavně garantované vládě jedné strany, jak to známe z doby v posledku stále ještě nedávné, ale doufejme, že definitivně minulé.

Církev bohatě podporovaná státní mocí, očišťovaná od kacířů i muslimské konkurence se ovšem začíná vzmáhat a snaží se od světské moci osvobodit. Udělat se tak říkajíc „pro sebe". Jestliže kdysi církvi napomohl rozpad Římské říše, proč taktiku nezopakovat?! Světskou moc je jistě možno a záhodno využívat (tak jsou papežem punktovány křížové výpravy tu proti muslimům, tu proti křesťanským kacířům), ale zároveň jsou světští vládci rozeštváváni proti sobě, neposlušní dáváni do klatby a podporováni jejich konkurenti, aby si tak světská moc zas tak nevyskakovala. Máme tu slavný boj o investituru, tedy na první pohled o to, jestli dává korunu na hlavu císař papeži či papež císaři, ale v praxi hlavně o to, kdo má vliv na dosazení kněze, biskupa či arcibiskupa, tedy církevní panáčky rozhodující reálně v tom kterém místě. Snaha o jednotu církve podřízené svatému Otci je projevem politické snahy centralizovat moc Říma a tuto centralizovanou moc si udržet.

Paralelně s tím se ale naše obrazná bonsaj stále pokouší dostat do přirozeného stavu. Projevem této snahy je to, čemu se říká v zahradnictví „vlk", tedy výhonek, který vyroste často přímo z kmene a žene se za sluncem. Čím křivější je kmen, tím zřetelněji takový „vlk" ukazuje, že přirozený směr je nahoru – k nebi. Tak i na pokrouceném kmeni církve tu vyraší větvička směrem k nebesům, tu ze skrytých kořenů jakoby přímo ze země vyrazí samostatný výhonek, který navazuje na dávné tradice zanesené nánosy staletí. V mnohém jsou to výhonky velmi zplanělé. Vyroste-li na nich ovoce, bude málokdy hned k jídlu. V mnohém ale představují skutečnou podobu toho nejranějšího křesťanství – organizačně i teologicky nejednotného, stále ještě hledajícího, ujasňujícího si, co to vlastně vůbec znamená „být křesťan", zároveň to jsou společenství plná nadšení, života, misijního zápalu a touhy po Bohu, kdy ale se stejným nadšením tu něco odmítají, tu něco přijímají – a není vždycky špatné to, co odvrhli, a dobré to, co přijali. Takové proutky a výhonky jsme schopni vysledovat vlastně od samého počátku snah o centralizaci. Ejhle, již na stránkách Písma jsou zavrhovány skutky a učení Nikolaitů (Zj 2,6.15). Razance ale roste. Již ve druhém století tu a tam a nejpozději od velkých církevních koncilů – tedy od roku 325 – jsou proklínáni heretici a jejich následovníci. Markionovci, sabeliáni, montanisté, donatisté, novaciáni, doketisté, monarchisté přísní i adopcianističtí a

modalističtí, ariáni, nestoriáni, pelagiáni i semipelagiáni, prisciliáni, monofyzité, monotheltisté, paulikáni, albigenští, bogomilové, valdenští, lollardi, pikarti, husité… Nu a už se pomalu dostáváme až k té době, kdy se doktor Martin chápe kladiva a přitlouká své Wittenberské teze.

My ovšem v tuto chvíli zřetelně vidíme, že s příchodem luteránství (budiž nám tento pojem v tuto chvíli pojmem souhrnným pro všechny reformační proudy) nepřichází nic nebiblického, protože již v biblických dobách platila Pavlova myšlenka, že musí mezi vámi být i různé skupiny, aby se ukázalo, kdo z vás se osvědčí. (1 K 11,19). Potud je prvním ekumenickým přínosem reformace, že obnovila tuto biblickou pestrost.

S příchodem luteránství nepřichází nic nehistorického, protože po celá staletí tu navzdory snaze o centralizaci moci takovéto skupiny vznikaly a někdy i přežívaly, jako např. v Asii a Africe předchalkedonské církve či v Evropě valdenští .

S příchodem luteránství pak přichází něco veskrze dobrého, a to v síle, jakou tento proud představoval. Předchalkedonské církve se tak říkajíc „udělaly pro sebe" a valdenských bylo tak málo, že se až do novověku museli skrývat. V luteránství se proti mocenskému tlaku jednotné církevní organizace konečně postavil tlak, který obstál a který už nebyl buď zničen (jako albigenští v jižní Francii), dočasně trpěn (jako třeba český utrakvismus), či přežil, ale měl jen okrajový význam (jako proudy výše zmíněné). Ekumena, ve které každý dostává Pavlem vyžadovaný prostor ukázat, jestli se osvědčíme, nebo ne, to je výdobytek až této reformační vlny. Protestovat proti odpustkům dokázal kdekdo. Ba i prohlásit, že poslušnost papeži není nutná ke spasení a církevní koncil je omylné lidské shromáždění (jako Luther 1419 v Lipsku). Ale vytvořit hnutí, které obstálo a vytrvalo, to už dokázal jen on.

Jistě, že nejen sám, a jistě, že nejen těmi Wittenberskými tezemi. Ale to dnešní datum nám symbolicky ukazuje k síle, která otevřela dveře k hledání odpovědí na otázku, co je jednota podle Boží vůle, jednota podle svědectví Písma a nejstarší církve. Jednota, která není založena na mocenském centralizování, ale – nu a teď už hledejme dál sami. V díle Martina Luthera se nám otevírá prostor k rozhovoru uvnitř jedné církve Kristovy, v rámci které je možno pravdu ne svévolně stanovovat, ale hledat a nacházet.

Jaroslav Pechar

Rabbi Ovadia Josef odešel navždy

Dokončení ze str. 2

vu, k níž patřilo vydání Sinaje Egyptu.

Své politické a náboženské odpůrce nijak nešetřil; navážel se do nich společensky účinnými výpady a jadrnými výroky, zvlášť ve svých večerních sobotních kázáních na závěr šabatu. Například o světských židech řekl, že "opustili Tóru" a "stali se z nich blázni". O poslankyni za stranu Merec Šulamit Aloniové prohlásil: "V den, kdy zemře, by se měl slavit svátek." V uplynulém roce označil nacionalisticko-náboženskou stranu "Židovský domov", vedenou Naftalím Bennettem, za "Pohanský domov", ministerského předsedu Benjamina Netanjahua poctil Ovadia Josef hodností "slepé kozy".

Osobnost rabbiho Ovadii Josefa působí stejně zářivě jako brokátové výšivky na jeho slavnostním šatě. V roce 2005 prohlásil, že americký hurikán Kathrina je trestem za novoorleánskou bezbožnost a za nátlak Spojených států, který si vynutil ústup Izraelců z Pásma Gazy. Roku 2001 označil Araby za "hady" a "mravence". Řekl tehdy: "Je zakázáno mít s nimi slitování. Musíme na ně poslat rakety a zničit je. Jsou zlí a zasluhují prokletí."

Již celá léta je jasné, že "maran" je jedinou osobností, která udržuje ultraortodoxně-sefardskou stranu Šas pohromadě. "Teď se musí Šas sám zcela obnovit a vynalézt" - pod takovými a podobnými hesly vidí komentátoři politické otřesy, k nimž asi dojde po smrti nejvyššího rabína. Co se stane se "stádem bez pastýře", to teď neví nikdo. Nikdo, kdo by převzal štafetu, není v dohledu. S tím, jak se bude dále vyvíjet hnutí, jehož vliv na společnost a politiku Izraele neměl v uplynulých desetiletích obdoby, to začíná být napínavé.

© Johannes Gerloff,
Křesťanský mediální svaz KEP

překlad Ivana Kultová
www.israelnetz.com
redakčně zkráceno

Za bratrem PhDr. Radkem Šťastným

Pouhých 9 dní před 85. narozeninami dokončil svůj životní běh bratr PhDr. Radko Šťastný. Na smutečním oznámení bylo uvedeno: byl pedagog, literární historik a čestný občan Kutné Hory. Mohli bychom připojit i další údaje: byl odborným spisovatelem, básníkem duchovních textů, ale především věřícím člověkem. Kvůli své víře a ztotožnění se s myšlenkami T. G. Masaryka či Jana Ámose Komenského byl persekučně přeložen se zákazem publikační činnosti.

Radko Šťastný se narodil 17. 10. 1928 v Kutné Hoře, v níž prožil většinu svého plodného literárního a publicistického života, a zemřel 8. 10. 2013 ve svém rodném městě.

Vyrostl v rodině truhlářského dělníka a ve sboru Církve bratrské, v němž našel svoji budoucí manželku. Zde se setkal s vynikajícím teologem a kazatelem Františkem Urbánkem. Rád na něho vzpomínal, protože kazatel Urbánek se zajímal o výuku ve škole a procvičoval s ním latinu. Tato jedinečná osobnost utvářela jeho myšlenkové a duchovní základy. Jeho život poznamenalo už v mládí tragické úmrtí jeho starší sestry Věry a postavilo jej do zcela nové životní situace, v níž se musel ujmout vůdčí role v rodině. V rodném městě vystudoval reálné gymnázium. Zvažoval studium teologie, ale dal se zapsat na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v oboru český jazyk a filozofie. Jeho učitelem a vzorem byl profesor Jan Blahoslav Čapek. Ve své dizertační práci se zaměřil na svého předka Jana Erazima Vocela – básníka a zakladatele české archeologie. Zřejmě také proto se stal členem Archeologického sboru Vocel.

Nejprve působil jako učitel Základní školy v Hostinném, poté na středních školách v Uhlířských Janovicích a v Kutné Hoře. Z toho 10 let učil na gymnáziu v Kutné Hoře, avšak pro své postoje byl přeložen na gymnázium do Čáslavi, kde působil až do roku 1988. Své studenty tehdy seznamoval i se skutečnostmi, které se do tehdejších osnov nehodily.

V roce 1991 se podílel na opětovném odhalení pomníku T. G. Masaryka, v období 1990 – 1994 byl členem zastupitelstva města Kutná Hora a dva roky rovněž členem městské rady.

Jeho literární tvorba je bohatá a zahrnuje především tyto tituly: Duchovní základy osobnosti TGM (1991), Tajemství jména Dalimil (1991), Čeští spisovatelé deseti století (slovník) – 1974 a rozšířené vydání 2001, Antologie z děl kutnohorských spisovatelů – Kutná Hora literární v roce 2003.

Spolupracoval a publikoval v časopisech Český jazyk a literatura, Česká literatura, Literární měsíčník, revue Krásné město. Napsal více než 200 článků a statí zejména o starší české literatuře, např. o T. G. Masarykovi, J. K. Tylovi, J. Ortenovi, J. A. Komenském, K. H. Borovském, J. E. Vocelovi a také o Zdeňku Koukolovi.

Jen velmi úzkému okruhu přátel je známá jeho básnická tvorba. Už v mládí publikoval básně s duchovním zaměřením v Českobratrské rodině, časopisu Jednoty českobratrské (dnešní Církve bratrské). O několik desetiletí později napsal řadu sonetů a básní nejen k různým příležitostem rodinným i sborovým. Některé z nich byly vytvořeny na přání autora tohoto článku a interpretovány zejména na sborových dnech Církve bratské v Kutné Hoře.

Po zákazu publikační činnosti pobýval zejména v letním období, jak říkával, v „sázavské klauzuře“, ve své oblíbené chatě ve Zlivi u Kácova nad Sázavou. Ve stínu lesa a za šumění stříbropěnné Sázavy studoval, připravoval články, psal básně. Našel cestu k bratřím a sestrám z Církve bratrské v Trhovém Štěpánově, kde zejména v období po roce 1991 občas sloužil v nedělních pobožnostech kázáním Božího slova. I v této službě se projevila jeho odbornost a poctivá příprava.

V místním odboru Kostnické jednoty měl jeho předseda br. Václav Šíblo v Radku Šťastném vynikajícího spolupracovníka. Při různých příležitostech proslovil přednášky, a pomáhal mu i radou.

V manželce Věře, rozené Mudrochové, měl velkou oporu. Vytvářela mu výborné zázemí pro jeho pedagogickou i literární práci. Měli spolu tři děti, syna Radka a dvě dcery, Věru a Janu. Žel, letos v únoru dcera Věra odešla po krátké, ale těžké nemoci do nebeského domova. Její odchod oba velice citově zasáhl.

Od té doby se jeho zdravotní stav prudce zhoršoval, až byl počátkem srpna hospitalizován a odtud odešel do nebeského domova. Zemřel v pokoji smířen s lidmi i s Bohem, kterého se snažil celý život ctít a následovat.

Smuteční shromáždění se konalo v sobotu 12. 10. 2013 v modlitebně Církve bratrské v Kutné Hoře. Kazatel Mgr. Miloš Hejzlar v kázání na text ze smutečního oznámení „V ruce tvé poroučím ducha svého, nebo jsi mne vykoupil, Hospodine, Bože silný a věrný“ (Ž 31,6) připomněl, že tato slova dobře vystihují víru zesnulého bratra Šťastného. „Stejně jako žalmista, i zesnulý bratr prožíval starosti života, nepřátelství ze strany okolních lidí a zakoušel soužení. Ale zakusil vykoupení svého života. Bratr Šťastný byl vzácný člověk, přesto i on věděl, že potřebuje odpuštění a z rozhovorů s ním vím, že jej v Ježíšově smrti nalezl…“

Jaký byl bratr Radko? Přestože byl velice vzdělán nejen ve svém oboru, znal a miloval Bibli – Boží slovo, zejména v jeho původním českém překladu z let 1579 – 1593, nikdy nedával na odiv svoji vzdělanost. Byl to člověk pevných životních zásad odvozených z četby Bible, ale zároveň člověk laskavý a vděčný za mnohá přátelství. Měli ho rádi nejen jeho studenti, ale i řada přátel právě z kazatelské stanice Církve bratrské v Trhovém Štěpánově. Životní zkušenosti ho vedly k pochopení života jeho blízkých i vzdálených. Uměl povědět pravé slovo v pravý čas. Jsem vděčný, že mne velmi často povzbuzoval slovy: Buď dobré mysli!

Zcela jednoznačně můžeme povědět, že br. Dr. Radka Šťastného provázela Boží ochrana i milost. Jeho život a dílo neslo ovoce Božího požehnání.

Jaromír Vlček,
Trhový Štěpánov

Pozvánky

Sjezd Kostnické jednoty - Sdružení evangelických křesťanů se koná v sobotu 9. 11. 2013 od 13.30 h v klubovně Majáku, ECM Ječná 19, Praha 2
Srdečně zveme k doprovodnému programu i jednání sjezdu!

* * *

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu s Ing. Markem Drápalem na téma Ochrana životního prostředí v církvích, která bude v úterý 12. listopadu 2013 od 17.30 h v přízemí kláštera Emauzy v Praze 2, Vyšehradská 49. Ing. M Drápal je předsedou poradního odboru SR ČCE pro otázky životního prostředí a předsedou výboru České křesťanské environmentální sítě.

* * *

O křtu budou rokovat v Chrástu u Plzně
Evangelická liturgická iniciativa Coena pořádá ve dnech 21.-23. listopadu 2013 další studijní setkání s tématem "Křest - pramen života". Proběhne na faře Českobratrské církve evangelické v Chrástu u Plzně (Železniční 477).
Na programu budou referáty s různými pohledy na teologii i praxi svátosti křtu jakož i společné diskuse a slavení liturgií.
Více na www.coena.cz.

Karel Šimr

* * *

Dětská misie (DM) v ČR zve učitele nedělních škol, besídek, klubů, učitele náboženství a služebníky dětem na konferenci na téma Kázeň a disciplína při výchově dětí.
Konference se bude konat v sobotu 2. listopadu 2013 od 9.00 h v modlitebně Církve bratrské, Soukenická 15, Praha.
Vyučovat a své zkušenosti budou pracovníci DM v ČR a jejich hosté.
Registrovat se lze on-line na stránkách DM: www.detskamisie.cz

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát moravskoslezský

Českobratrská církev evangelická

Bruntál Ne 10.00
U potoka 383/34, a f. Vlastislav Stejskal
Český Těšín Ne (polské a c 8.00) české 9.00
nám. Dr. M. Luthera 1, f. Marcin Pilch, f. Štěpán Janča
Frýdek – Místek Ne 9.00
Husova 377, f. Pavel Křivohlavý
Hodslavice Ne 9.15
Hodslavice č. 96, f. Lubomír Červenka, f. Mária Jenčová
Hrabová Ne 9.00
Hrabová č. 117, Zábřeh 1, f. Jan Hudec
Hranice Ne 8.30
Farní 43, f. Pavlína Lukášová
Javorník u Jeseníku Ne 9.45
Lidická 162, a f. Vlastislav Stejskal
Jeseník Ne 9.15
Bezručova 7/41, f. Daniela Havirová
Krnov Ne 9.45
Albrechtická 746/92, j Radovan Rosický, a f. Jan Lukáš
Nový Jičín Ne 9.00
Janáčkovy sady 184/1, f. Pavel Prejda
Odry Ne 8.45
1. máje 63, j Radek Hanák, a f. Fr. Hruška
Olomouc Ne 9.00
Blahoslavova 916/1, f. Jana Rumlová
Opava Ne 9.00
Lidická 747/2, f. Jan Lukáš
Orlová Ne 9.00
Palackého 787, f. Štěpán Janča
Ostrava Ne 8.30 (kostel)
Husovo nám. 1188/4, f. Aleš Wrana, f Ewa Milena Jelinek
Ostravice Ne 9.00
Hamrovice 230, f. Pavel Janás
Prostějov Ne 10.00
U kalicha 2574/1, f. Jan Jun
Přerov Ne 10.00
Čapky Drahlovského 912/1, f. Marek Zikmund
Suchdol nad Odrou Ne 10.00
Malá Strana 45, f. Vladimír Pír
Šenov u Ostravy Ne 9.30
Hasičská 1131, j Štěpán Marosz, a f. Pavel Křivohlavý
Šternberk Ne 9.30
U Horní brány 130/4, f. Jana Hofmanová
Štramberk Ne 9.00
Zauličí 473, f. František Hruška
Šumperk Ne 8.45
Revoluční 1174/8, f. Hana Ducho
Vítkov Ne 9.15
Opavská 116, a f. Jan Lukáš
Zábřeh Ne 10.00
U Vodárny 545/2, a f. Vlastislav Stejskal

Církev bratrská – Severní Morava

Frýdek – Místek, Ne 10.45
Fara ČCE Husova 377, k. Petr Kučera
Frýdlant n. O., Ne 16.00
Dvořákova 1269, k. Lubomír Hlavačka
Havířov, Ne 9.00
Fryštátská 922/21, k. Martin Grohman
Opava, Ne 9.00
Hradecká 50, a k. Petr Polách
Ostrava, Ne 9.30
tř. 28. října 148, k. Daniel Jurčo
Ostrava – Poruba, Ne 16.00
M. Majerové 1733/6 (Středisko AS), k. Petr Polách
Velká Lhota, Ne 9.30
Velká Lhota č.102, k. Radek Palacký
Vsetín, Ne 9.30
Horní Jasenka 102, k. Josef Fišer
Vsetín – Maják, Ne 9.00
Horní náměstí 2, k. Bedřich Smola
Zlín, Ne 10.45
FS ČCE Slovenská 3063, k. Pavel Škrobák

Církev bratrská - Těšínsko

Český Těšín, Ne 9.00
Studentská 25, k. Tadeáš Firla
Horní Suchá, Ne 9.00
Těrlická 64/353, a k. Tadeáš Firla
Hrádek, Ne 9.30
Hrádek č.74, Miroslav Kulec
Třinec, Ne 9.30
Dolní Lištná 9, a k. Slavoj Raszka
Třinec – Lyžbice, Ne 9.30
Chopinova 463, Třinec – Lyžbice, k. Slavoj Raszka

Bratrská jednota baptistů

Olomouc, Ne 9.30
Jeremiášova 36 (hotel Clarin) k Petr Coufal
Ostrava, Ne 9.00
Závoří 101/32, k Jiří Marek
Příbor, Ne 9.30
nám. S. Freuda 4
Suchdol nad Odrou, Ne 10.00
Malá Strana 40, k Tomáš Mrázek
Šumperk, Ne 9.30
M. R. Štefánika 10, k Pavel Mrázek
Vikýřovice, Ne 9.30
Šumperská 272

Evangelická církev metodistická

Mikulov na Moravě – Ne 10.15
Purkyňova ul. 1700/2a

Valtice - Ne 8.30
Příční 1, f. Michal Kostka

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

32/2013

13. listopadu 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 27. listopadu 2013

Z obsahu

* *B. Havel Dřevínek*
* *Ekonomie*
* *Nepropadejme negaci!*

Poselství k 25. neděli po sv. Trojici

Můžeš se vrátit! Jeremiáš 8,4–7

Připadá vám divný pohled na koně, který ohlušený válečnou vřavou pádí přímo do bitvy, kde ho čeká smrt, místo aby se otočil a vrátil? Tolik bychom ho chtěli zastavit, ale nedá se. Stejně hrozný pohled je na člověka, když setrvává tvrdohlavě ve vzpouře proti Bohu a jde do zahynutí. Proč je někdo tak hrdý, že nedokáže přiznat chybu? Byl oklamán a myslí si, že tím ztratí část své důstojnosti, a neví, že mu ji může vrátit jedině Bůh.

Bůh nechce, aby někdo zahynul. Proto tě nestvořil, a nikdo k tomu není ani předem určen. Svou životní knihu jsi dostal nepopsanou a píšeš ji jen ty sám. Přišly do tvého života těžkosti a tlaky? Važ si jich, to jsou místa, kde musíš hledat cestu a můžeš se zastavit a vyznat hřích. Otec vychází každému s láskou naproti. Setkávám se s tím, že do života lidí, kteří se dlouhodobě od Boha vzdálili, přichází opakovaně krátký čas milosti, kdy je jejich srdce i mysl najednou "na příjmu". Ale vidím také, že ten čas mnozí nechají lehkomyslně protéci mezi prsty, aniž by ho využili, a zatvrdí se ještě víc. A proto říkám každému: Jestli tvé srdce slyší tohle slovo, vstaň tam, kde jsi padl, vrať se tam, kde jsi naposledy měl jistotu, že jdeš po Boží cestě, a pojď dál. Obraťse dnes, protože nevíš, jestli bude nějaké zítra. Jsi přece moudřejší než pták. Ale on zná svůj čas a ty ne. Najednou může být na všechno pozdě, a vrátit už nepůjde nic. Ty se můžeš vždy vrátit k Bohu, do jeho lásky,bez obav, že by ti něco vyčítal. Jednou před ním budeš stejně stát... Stačí se pokořit a přiznat: "Bože, měl jsi pravdu. Toužím změnit svůj život." A neztrať paměť a buď milosrdný k těm, co potkáš, jak právě bloudí. Pokání není o minulosti, ale o tom, jak budeš žít dál.

Petr Jelínek,
kazatel CB, Chrudim

Čas otevřených listovních zásilek

Venku zavládly mlhy, nadešel podzim. Tak jako se svíce před dohasínáním ještě rozhoří jasným a silným plamenem, tak i příroda zaplála krásnými barvami. Víme že za chvíli tomu bude jinak a s lítostí sledujeme, jak rychle se nádherné barvy vytrácí. Neubráníme se jisté nostalgii s kapkou smutku. Tak zase jeden rok mizí do ztracena jako to listí, jako ty podmanivé, kouzelné barvy. Za noci, když je ticho, slyším jemné, ale zřetelné kroky. Nikdo však po ulici nekráčí. To jen tiše dopadá listí z koruny blízkého stromu. Jemná řeč listoví hovoří i za dne, ale denní ruch ji docela přehluší .Pomyslím na odcházející zeleň s pocitem vděku. Vybavím si, jak celý rok listí rostlo, třepotalo se ve větru , chránilo nás před prachem, úžehem i deštěm, zjemňovalo tvrdou siluetu domů. Také čistilo vzduch, vytvářelo vlhkost a tlumilo hluk. V neposlední řadě i chránilo před větry a mírnilo kolísání domácího tepla. A to nepočítám ptačí zpěv, šumění větru v listoví, kapky rosy a blýskání slunce, hru světla a stínů nad námi v nekonečných proměnách. Vidět v listí pouze smetí a práci, jako někteří naši sousedé, je žalostně málo. Reptají, když listí zametají na neforemné hromady a podzim by raději

Dokončení na str. 2

Možnost

L 8,4–8 Žd 4,12–13

„Dnes, kdybyste uslyšeli jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce.“

Žd 3,7-8; 4,7

Sama skutečnost, že myslí a pochybuje, se jevila René Descartovi (Descartes 1596-1650) jistotou, že jest. Všemu osvícenému rozumu moderny pak bylo oporou sebevědomí: Jsme „myslící věcí“ vedle „rozprostraněné věci“ přírody. „Myslím, tudíž jsem.“

Dnes, rozpuštěni v toku informací a zpochybněni na světě, přímo ohroženi svými vymyšlenostmi, kdy dílo našich rukou se zhusta staví proti nám, pádlujeme tekutou modernitou nevědouce dne ani hodiny s pocitem: „Přestože myslím, ještě snad jsem.“

Když jsme druhdy šťastně vyklouzli z lůna matky, moc jsme o tom nepřemýšleli. Do světa jsme se rozkřikli. To dítě dělá, aby si ho všimli: „Jsem tu... Nemyslím, ale jsem. Nebo teprve budu?“ Konečně jsme pak napodobili něco z maminčiny nápovědy a ona úsměvy posilovala náš pocit přijetí.

Slovo. Zvolna jsme chápali, že ten zvuk něco znamená a i my něco znamenáme. Začali jsme konat své bytí a sem tam i myslet. Jak vidno, svým vědomím jsme u toho na začátku nebyli, a tudíž se marně rozpomínáme. Co se nás týče, předtím neshledáváme nic. Tušíme jakousi nepředstavitelnou předpočáteční nicotu.

V básni připsané králi Davidovi starověký modlitebník říká: „Hospodine,... trupel můj viděly oči tvé, v knihu tvou všichni oudové moji zapsáni jsou, i dny, v nichž formováni byli, když ještě žádného z nich nebylo. Protož u mne ó jak drahá jsou myšlení tvá, Bože silný...“ (Ž 139,16-17).

V nedohledném svém předpočátku hledá a oslovuje ten člověk Boha: „Hospodine, myslel jsi mne, tudíž jsem,“ i příroda je mu jakousi „kuchařkou Boží“, kronikou postupů stvoření a šifrou geneze veškerenstva (Ž 19). Bože, LÁSKO, chtěl jsi mne, proto jsem. Z tebe je moje možnost být. Nevynalezl jsem ji, nevytvořil, jen přijal. Necítí se vržen chtě nechtě do života, nýbrž pozván. Obdarován a uschopněn.

Zajištěni dnes genetikou, nukleární fyzikou atd. v bezbřehosti svých vědění, nic nám nebrání před vlastním vstupem, před entrée do existence, předpokládat nedohledatelnou možnost. Možnost se stát, ze které žijeme. Na rozdíl od Davida si ji označme bezpříznačným M1. Stejně předpokládejme, že posléze takto přestaneme. Dočkáme se „možnosti radikální nemožnosti být“, jak se vyslovil o smrti Jan Patočka. Označme ji M2.

Mimo svůj interval M1 – M2 nic neprožíváme, nezakoušíme. Filosof, zkoumající co se jeví jasným a zřetelným, soudí, že míříme z nicoty do nicoty. Starověký milovník moudrosti naproti tomu podivuhodně zná Pána možností a respektuje toho, „který lapá moudré v chytrosti jejich“ (Jb 5,13; 1 K 3,19). To ON z titulu Stvořitele mu poodkryl nadějný výhled k neviditelnému. Perspektivu, která moudrým pro samu moudrost bývá skryta (Mt 11,25). Zahleděni k bezprostředně zjevnému se tam nedívají a na přesah své časnosti se neptají. Otázka, jak BÝT za prahem radikální nemožnosti být, přece postrádá smysl! Zajisté, smrtí končí možnost být. Být tak, jak jsme, jak to známe.

Víra navzdory smrtelnosti osvěcuje oči mysli pro možnost BÝT jinak. Otvírá možnost BÝT v zorném úhlu Boží skutečnosti. Označme si ji M3. Obdobně jako jsme se mateřštinou chopili svého bytí v časnosti, přijí-

Dokončení na str. 2

Prosba

Hleď, Pane, ruce moje
prázdné
se k modlitbě teď zlomily:
můj duch již nemá síly
žádné
a srdce mé – můj nepřítel
je zavilý.

Má láska k bratřím
na sobectví chřadne,
nadšení prvního
žár krásný, spanilý
již dávno pohasl ve stisku
ruky chladné,
rty místo odvahy
se strachu napily.

Přijď proto, Pane Duchu
svatý, ke mně
a dosvědčuj mi zase
v šedi dní,
ta záře nad obzorem
že je nová země,
v niž vyvolené uvedeš,
až naplní se časy.
Když nemám nic,
jsa z bratří poslední,
tvá přítomnost mně utěší
a očistí a spasí.

Radko Šťastný – Nikodém
(*1928–†2013)

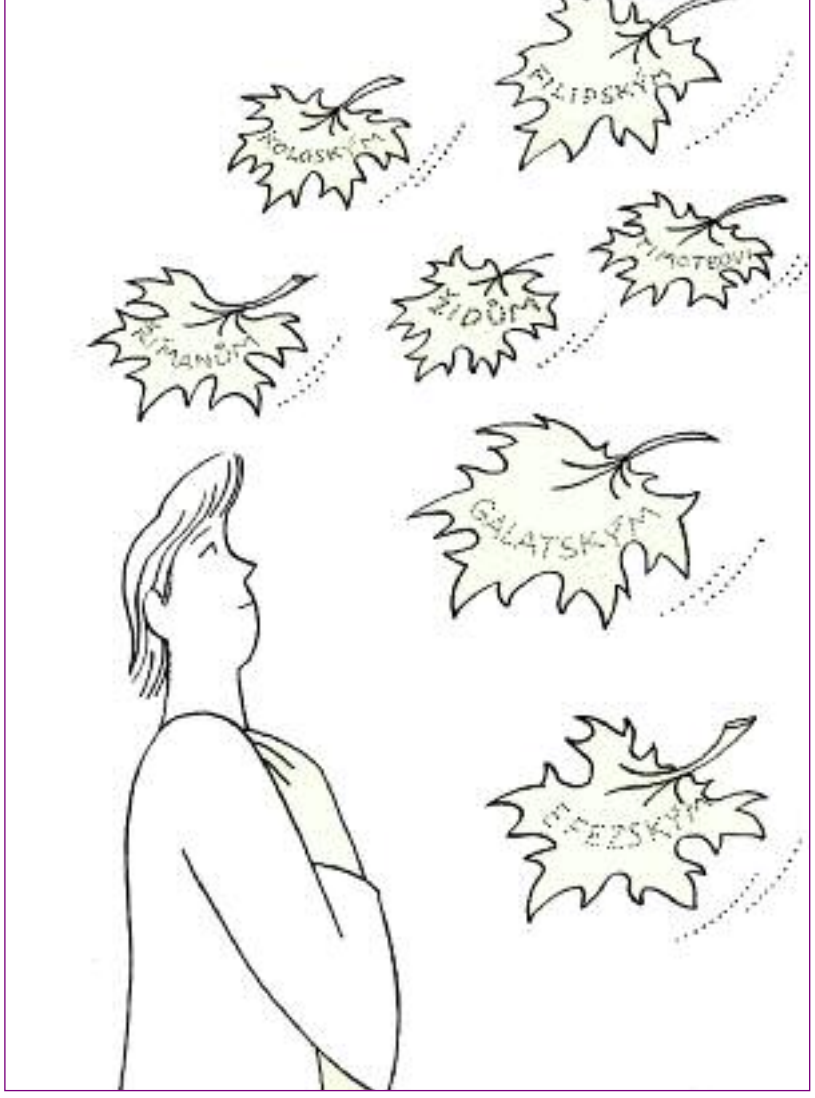

Z církví doma i ve světě

Delegace Centra Simona Wiesenthala ve Vatikánu

Šedesátičlenná delegace Centra Simona Wiesenthala, ve které byli někteří z těch, kteří přežili holokaust, ale také křesťané a významní muslimové, se sešla s papežem Františkem ve Vatikánu na soukromé audienci.
Ve své promluvě rabbi Marvin Hier, děkan a zakladatel Židovských občanských práv NGO, vyzdvihl pokračující hrozbu od teroristů a nebezpečných národů, jako např. Írán.
Papež František ve své odpovědi znovu potvrdil odsouzení „všech forem antisemitismu“ a připojil, že „problému netolerance musí být čeleno ve všech jejích formách… včetně přehlížení a opravdu skutečného pronásledování, kterým prochází nemálo křesťanů v různých zemích“.
Předsedkyně Centra S.W. Larry Mizel věnovala papeži speciálně objednanou menoru z jeruzalémského kamene s citátem z žalmů, který připomíná důrazy nového papeže na laskavost a dobré skutky - “Spravedlnost a právo jsou základem jeho trůnu".

Simon Wiesenthal Center

Slavnost odhalení památníku Bible kralické v Lešně

Synodní senior Českobratrské církve evangelické Joel Ruml se 17. října 2013 zúčastnil slavnostního odhalení památníku Bible kralické v polském Lešně.
Slavnosti se účastnili také president města Thomas Malepszy a rektor místní univerzity, kterým byla předána Bible kralická.

e-cirkev.cz

CM 863. Svatí Cyril a Metoděj. Dějiny, tradice, úcta

Pod tímto názvem probíhá výstava k výročí Cyrila a Metoděje v Anežském klášteřev Praze.
Tato expozice je součástí oslav 1150. výročí příchodu Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu. Představuje archeologické památky sochařství, malířství, knižní kultury, uměleckého řemesla, písemnictví i architektury. Pražská výstava navazuje na dřívější expozice v Brně a Olomouci a přidává exponáty z Čech.
Tuto nabídku lze využít od 1. 11. 2013 až do 2. 2. 2014.

Čas otevřených listovních zásilek

Dokončení ze str. 1

vyškrtli z roku. Ochotně by skáceli i stromy, aby ulice byla čistá a bez práce. Jenže pak by tu bylo pusto, šedě a nevzhledně. Na listí už čeká nedočkavá zem, koloběh obnovy půdy a života s nimi počítá. Vše je v přírodě náležitě využito, vše k něčemu slouží. Jen s tou krásou se někdy plýtvá ažaž. Že by proto, aby o ni „zakopli“ i ti nevšímaví ? Teď se v listí brouzdáme, sneslo se k nám shůry z míst pro nás jinak nedostupných. Přišel čas otevřených listovních zásilek. Hrnou se na nás ta křehká psaníčka bez obálek, bez známek, bez abecedy a listonoš podzim s nimi přímo hýří. Zato čas lidských dopisů odchází pomalu do ztracena. Dopisní papír nahradila obrazovka počítače, display mobilu, stručná mluva SMSek. Nic se neuchovává, vše se maže. I v té naší mysli probíhá neustálá selekce. Mnohé, co jsme prožili, si již nevybavíme. Přečteme-li si někdy staré dopisy, před námi vyvstane, co by nám již na mysl nepřišlo. Překvapeně a dojatě čteme, často obohaceni novým pohledem. Totéž se stává, když znovu otevřeme již přečtené knihy nebo kapitoly z Písma. Poznání časem narůstá a my objevíme, co jsme dříve neviděli a nevěděli.
Listy apoštola Pavla uzrály ve svůj čas, aby našly své časné adresáty. Napadlo tehdy apoštola Pavla, že těch adresátů bude plno i v dalších staletích? Jeho epištoly k nám mluví docela aktuálně a budou mít co říci i těm, kteří je budou číst v budoucnu. Na sklonku svého života, dá se říci, v podzimu svého žití vydal apoštol Pavel bohatou úrodu. Zasel sémě činů i slova. Jeho listy zkypřily půdu pro růst a život mnoha křesťanů i jejich společenství.
Podzim hýří nejen barevným listím, hýří i plody. Celé léto zrálo ovoce nad námi, nemohli jsme na ně dosáhnout, a teď padá k našim nohám. V každém plodu je skryto semínko dalšího života. Všichni máme rádi ovoce chutné a sladké. Ne podtržené, nevyzrálé a kyselé plody. K dozrání je však nutná potřebná dávka slunce a plod nesmí být od mateřského stromu odpojen. S duchovním ovocem je to stejné. Je-li odděleno od zdroje života a lásky, nedosáhne sladkosti a zůstane trpké.
Majitelé pozemských zahrad a sadů na podzim obvykle plní spíže a stodoly úrodou. My máme také sklony shromažďovat ovoce pro sebe a jsme docela skoupí v rozdávání. Mnohdy až hrozící zkáza nakupených zásob nás vede k tomu, že jsme štědřejší. Jaký je Boží pohled na zásoby a plnění stodol nám ukazuje Písmo. Uvážíme-li k tomu duchovní význam úrody a skutečnost nesení dobrého ovoce v životě křesťana, máme hned jasněji. Ovoce Ducha svatého, jako je láska, trpělivost, dobrota , pokoj, laskavost a další, si nechávat pro sebe, shromažďovat a dělat si zásoby je nesmysl. Nemáme je pouze pro sebe, i když s takovými vlastnostmi se nám vždy žije příjemněji než bez nich. Zkusme být jako ta plodná a štědrá podzimní příroda. Přinášejme ovoce dobré. Jistě nám neubude, ale rozhojní se a bude nás navzájem oblažovat i v časech chudých a zimních.

Marie Plotěná

Možnost

L 8,4-8 Žd 4,12-13

Dokončení ze str. 1

máme vírou nápovědu úst Božích (Dt 8,3 Mt 4,4). Jako mléka beze lsti jsme jí žádostivi (1 P 2,2). Postupně vnímáme její smysl a Ducha SLOVA. Posiluje v nás vědomí přijetí a domova: „... přebývati budu v domě Hospodinově za dlouhé časy,“ raduje se žalmista z prutu a hole Pastýře, a křesťan vyznává: „Ten Duch osvědčuje duchu našemu, že jsme děti Boží“ (Ř 8,16n Ko 1,13). „Jsme v Kristu,“ píše apoštol. Konáme své BYTÍ v možnosti M3, pro niž ona radikální nemožnost být jak momentálně jsme, je vedlejší (Mk 9,23). „Jsme-li Duchem živi, Duchem i choďme“ (Ga 5,25) a v jeho intencích i myslíme (1 K 2,10.16). Jsme jinak...
Neoslovené izolované mládě člověka ztrácí možnost lidsky být. Neoseté pole zůstává úhorem. Podobně bez Božího OSLOVENÍ není BYTÍ ve skutečnosti abrahamovské víry pnoucí se nad časnost, není oné jinakosti. Bez Boha a jeho SLOVA jsme nutně vně, mimo M3. V zabydlené ohradě intervalu M1 – M2, kde superčlověk tekuté modernity rafinovanými nástavci svých smyslů ohledává a kontroluje virtuální skutečnosti, to zní opovážlivě a nehorázně. Člověk se udělal pro sebe a věří si. Nepatřičným a z řady důvodů zneklidňujícím by byl v nedohlednu jakýkoliv Stvořitel a Iniciátor jeho bytí. Hned zkraje už pro sám neblahý pocit, jako by něco zapomněl. Znáte to: ne a ne si vzpomenout... Zadání? Úkol? Snad Tvůrcem sledovaný záměr s námi? Jinudy šťastněji pokračující smysl? Kudy? Zaposlouchat se? Hledat? Ptát se?...
Letmo procitlý zájem, setřesen do závalu objektivně daných obstarávek, zpravidla končí. Řetěz okolností člověka unáší, nezbývá než v realitě „žít pro život“, pokračovat, i kdyby měl zbýt jen „holý“. Máme snad na vybranou? V naivitě „smyslu na chvíli“ jedeme dál v malých radostech od jednoho vytouženého „mání“ k dalšímu, jedeme dál nevyhnutelnou prázdnotou pouhých obstarávek obživy a užívání si ze dne na den v malosti animálního živobytí... V našem značení M0, řekněme možnost nulová, možnost nicující.
„Tak moment!“ namítnete, co se nabízí skvělých počinů kultury! Co výzev, jak z útržkovosti života vybřednout, a faktických svědectví úctyhodné zacílenosti! Nejsme slepí k charakterní celistvosti lidského života v naší tak zvané křesťanské civilizaci? a to bez zmínky o transcendenci, o Božím Kristu nemluvě? Jaká humánní starost o člověka v tísni, jak obětavé dílo lékařů bez hranic atd.! Boha k tomu volá málokdo.“
„Jen na vás, věřte mi, záleží, kdy přijde čas, kdy pro vás bude nebe na zemi...“ troufla si nezapomenutelná dvojice V+W vynikajícího Osvobozeného divadla (1927-38), než je okřikl Hitler. Ostatně i kdyby, vždycky s tímhle, jací jsme, zůstáváme v časnosti, tedy do času. Sebevětší chutí k životu interval M1 – M2 nepřesáhneme. Nepřekročíme, obrazně řečeno, „časově ani kvalitativně,“ „horizontálně ani vertikálně“.
Klíč od těch závor drží Stvořitel. Bůh Duch jest, (J 4, 24), ale SLOVO ze sebe učinil tělem. Vírou mu někteří odčítali ze rtů, jak BÝT v novotě života a trvat v naději, která nehyne (1 K 2, 12-16; Žd 5,13-14). Ostatní se dívali jinam. Lidí svým způsobem zbožných se tenkrát zle dotkla sama myslitelnost tak polidštěného Boha mezi námi a zůstali, jak jsou. Nejenže pohrdli možností být jinak. Rozhodli se jej odstranit: „Však zmlkne, až narazí na svou možnost radikální nemožnosti být!“
Leč „kde Bůh otvírá, žádný nezavírá“ (Zj 3, 7), a tak se „zjevila Boží spasitelná moc všechněm lidem“ (Tt 2, 11): Vstal z mrtvých Kristus, první v naší ohradě časnosti (1 K 15,20). Vtělené SLOVO ŽIVOTA, naše možnost BÝT JINAK, být vírou v Syna podle vůle Otce v Duchu svatém.
Trvale ovšem varuje: Jak jsme naložili s Bohem, v nás přežívá. Za určitých okolností jsme toho schopni vůči komukoliv a pod slupkou slušnosti s tím nic nenaděláme. Proto kážeme Krista ukřižovaného. Navzdory zločinu, který není odbytou záležitostí (Boží bolest čas nehojí), Stvořitel nám připomíná jinakost našeho bytostného určení. Věříce poznáváme, že svou aktuální bezbožností jitříme jeho trápení. Trápení Boha, který přesto miluje. Mnohými to nehne. Námi otřásl, křísí nás k BYTÍ JINAK.
Pokud tě to osloví, je to šance. Nezatvrzuj se vůči tomu pomyšlení. Dělej s tím něco dnes. Procitni do zapomenutých možností svobody (J 8,32). Spáči dál vedou svou, že je to čirý sen. Amen.

(Mým spolužákům)
Samuel Jan Hejzlar

Je to genocida? Nebo holokaust?

Koncem devadesátých let jsem s jedním blízkým člověkem hovořil o masakru ve Srebrenici. Z mého hlediska měl sklon tuto událost bagatelizovat a bránil se pro ni použít slovo „genocida“. Zeptal jsem se ho tedy, kolik lidí musí zemřít, aby se dalo mluvit o genocidě. Nakonec uznal, že to, co se stalo ve Srebrenici, by se za genocidu dalo považovat. Byl to ovšem jeden ze sporů, v němž vás vítězství nemůže nijak těšit.
Když probíhalo vyvražďování Židů za druhé světové války, mnozí tomu nechtěli věřit. Nelze říci, že by západní mocnosti byly beze zpráv o tom, co se děje. Rozsah toho vyvražďování byl ale zřejmě zcela mimo představivost lidí, kteří by mu bývali mohli zabránit (např. bombardováním Osvětimi).
O genocidě Arménů na sklonku první světové války se toho vědělo opravdu málo – celý rozsah tehdejších hrůz byl rozpoznán až později. Byla to doba předinternetová a v tehdejší Osmanské říši bylo i telefonů jako šafránu.
Když probíhala genocida ve Rwandě, vědělo se o ní takřka okamžitě. Jo, časy se mění, informovanost roste, lidská krutost se ovšem nemění.
To, co se nyní děje v islámském světě, je svým rozsahem srovnatelné s genocidou Arménů a vysoce to přesahuje masakr ve Srebrenici. Mám na mysli pronásledování křesťanů v muslimských zemích. Na rozdíl od Srebrenice nebo Rwandy to ale nechává politiky – a konec-konců i novináře – chladnými.
Je možno mít námitky proti slovu genocida. To totiž označuje systematické vybíjení určité národnostní skupiny. Syrští, pákistánští nebo iráčtí křesťané ale nejsou likvidováni podle národnostního klíče, nýbrž podle klíče náboženského. Zavedeme vedle slova genocida slovo religiocida, abychom měli pojmový aparát k intelektuálnímu zpracování toho, co se v těchto letech na Blízkém východě děje?
Ne že bychom o tom neměli informace. Nedávno prohlásil na Radiožurnálu novinář Robert Mikoláš, který se právě vrátil ze Sýrie, že tam džihádisté „podřezávají křesťany jako králíky“. I do našich zpráv se dostala informace, že po svržení bývalého prezidenta Mursího vypálilo Muslimské bratrstvo 42 koptských kostelů. Potíž není s nedostatkem informací; potíž je s ochotou vzít je na vědomí.
Nejen místní křesťané, ale i místní muslimové se diví naprostému nezájmu předních západních politiků o postavení křesťanů v zemích zasažených „arabským jarem“. V Iráku byl ještě před patnácti lety více než milion křesťanů (dnes se uvádí 300 000); v Sýrii jich donedávna bylo ještě podstatně více, udávalo se až 12 procent populace. A egyptských Koptů je přes deset milionů… Politika západních vlád ovšem na křesťanské menšiny nebere sebemenší zřetel.
Odhaduje se, že v roce 2012 zahynulo mučednickou smrtí 169 000 křesťanů. Drtivá většina z nich zemřela rukou muslimů. Vzhledem k eskalaci bojů v Sýrii a v severní Nigérii se dá očekávat, že letos to číslo bude ještě vyšší. Co se musí stát, aby si toho západní politici všimli? Nechci nijak zlehčovat utrpení Tibeťanů, ale nezdá se vám, že pozornost, která je věnována jim, je neúměrně vysoká ve srovnání s pozorností, která je věnována pronásledovaným křesťanům? A to i v samotné Číně!
Když jsem byl v jeruzalémském památníku holokaustu Jad Vašem, všiml jsem si mimo jiné nacistických statistik likvidace Židů. V roce 1943 bylo území Estonska již „Judenrein“, „židůprosté“. Saúdská Arábie, Súdán, Afghánistán, Jemen a Somálsko jsou již „křesťanůprosté“. Který stát přibude jako další? Eritrea? Irák?
Je načase, aby křesťané opustili své mnohdy žabomyší spory a začali se alespoň trochu zajímat o osud svých souvěrců na Blízkém východě. Kdyby se Evropská unie nezřekla svých křesťanských kořenů, mělo by smysl na ni apelovat, aby poskytla asyl těm křesťanům, kterým se z blízkovýchodního pekla podaří uniknout. V to ale v současnosti nelze doufat. Napadá mě děsivá myšlenka, že to některým politikům takto vlastně vyhovuje. Jak se nám ale bude žít s myšlenkou, že celé velké skupiny na Blízkém východě byly likvidovány, ale nás to nechalo chladnými?

Dan Drápal
17. října 2013

psáno pro Neviditelného psa

Čeněk Dušek – o životě a díle zakladatele Kostnické jednoty

V roce 1903 byl položen základní kámen k Husovu pomníku na Staroměstském náměstí v Praze. Mezi množstvím zahraničních návštěvníků byli ovšem i evangelíci z Německa. Ti pak večer navštívili německé kasinum Na příkopech, kam za nimi přišel dr. Jan Herben, významný politik realistické strany a proslulý žurnalista. Tato skutečnost se stala důvodem k útoku mladočeské strany, výrazně nacionálně orientované. V Národních listech 12.7.1903 vyšel článek „Práce pro krále pruského“, napadající české evangelíky a obviňující je ze zrady národních zájmů. Realistický „Čas“ i evangelické „Hlasy ze Siona“ pohotově polemicky reagovaly. Z podnětu Čeňka Duška, faráře reformované církve v Kolíně, došlo ke svolání sjezdu českých evangelíků bez rozdílu vyznání. Dne 28.9.1903 v pražském Národním domě Dušek ve svém projevu navrhl zřízení společného evangelického ústředí. Ze stenografického zápisu Duškova projevu uveďme známá, historicky významná slova: „Sepněme se ve svazek a staňme se hned všichni zde jeho členy. Navrhuji i jeho jméno, nazvěme jej Jednotou kostnickou, neboť u té hranice kostnické je všechen náš počátek Plameny kostnické hranice nechať zahřívají v pravdě každé srdce a svítí na cestu k vítězství Pravdy!“ (Bouřlivý souhlas) K ustavení Kostnické jednoty skutečně došlo, ale až 2.2.1905. Jejím prvním předsedou byl zvolen právě Č. Dušek. Jemu přísluší zásluha o rozvinutí činnosti tohoto evangelického spolku, jehož tiskovým orgánem se staly „Kostnické jiskry“, založené koncem roku 1913. Snaha o spolupráci a sjednocení českých evangelických církví byla Duškovým celoživotním tématem v širších církevních, ale i politických souvislostech.

ThDr. Čeněk Dušek (1843-1918) byl významným představitelem českého evangelictví na přelomu 19. a 20. století a zapsal se rovněž do našich národních dějin. Působil jako církevní i veřejný činovník, jako kazatel, publicista i pedagog. Pocházel ze Semtěše na Čáslavsku, kde se narodil 5.10.1843 (pokřtěn byl jako Vincenc). Jeho otcem byl sedlák Josef Dušek, známý jako písmák i úspěšný hospodář. Čeněk jako pátý ze sedmi dětí odešel ve dvanácti letech na studia do Těšína, na evangelické gymnázium. Zde pobyl do roku 1860, kdy přešel do Levoče, aby po roce pokračoval v Prešpurku (Bratislavě). Na tamním evangelickém lyceu také maturoval. Rozhodl se pro studium bohosloví, a tak nastoupil na evangelickou fakultu ve Vídni (1863-64). Následovaly fakulty v Erlangách a v Basileji.

Největší vliv však pro Duškovu teologickou orientaci znamenalo studium na bohoslovecké fakultě ve skotském Edinburghu, kde pobyl dva ro-ky. Získal tu též znamenité znalosti anglického jazyka, které v následujících desetiletích využíval jako úspěšný překladatel a učitel.

Do Čech se Dušek vrátil v roce 1867. O dva roky později (1869) byl ordinován na faráře reformované církve v Kolíně. Tomuto městu i místnímu sboru zůstal věrný po celý svůj další život. V roce 1870 se Dušek oženil s Bedřiškou Kulichovou (1847-1916) z mlýna Bašty v Drahelicích (manželství zůstalo bezdětné). Zámožná mlynářská dcerka přinesla do manželství značné jmění. Pro Čeňka to znamenalo při skrovném farářském příjmu finanční zajištění, což nezůstalo bez vlivu na jeho postavení nejen v církvi, ale také ve veřejnosti. Z Kolína pak Dušek horlivě rozvíjel svou neobyčejně bohatou a mnohostrannou činnost, a to i v mezinárodním měřítku. Kolínským farářem zůstal i po roce 1910, kdy se stal su-perintendentem české reformované církve. V Kolíně také Č. Dušek dne 23.listopadu 1918 zemřel a byl po-hřben na tamním hřbitově.

Na církevní i širší národní veřejnost působil Č. Dušek svou soustavnou činností organizační, publikační a redakční i přednáškovou. Politicky se hlásil k Masarykovu realismu. Přispíval do „Času“, tiskového orgánu realistické strany i do realistického týdeníku „Česká stráž“, vycházejícího v Kolíně. S T. G. Masarykem se stýkal osobně a společně se zúčastnili některých veřejných vystoupení, např. debaty s Volnou myšlenkou v roce 1908. Zásady realismu Dušek propagoval i v církevním prostředí. Mnohdy také z pozadí inicioval závažné politické aktivity. Tak tomu bylo např. v roce 1889, kdy kníže Schwarzenberg ve své sněmovní řeči odsoudil Husa a husitství. Z Duškova popudu a podrobného návodu vystoupil na zemském sněmu jeho kolínský přítel poslanec MUDr. Jan Šíl s polemickým projevem. Setkal se v české veřejnosti s mimořádným ohlasem, který vedl k rozhodnutí postavit Husovi z dobrovolných sbírek pomník v Praze. Na realizaci tohoto záměru se Dušek aktivně podílel.

Po celý život Dušek usiloval o spojení českých evangelických církví a jejich zapojení do národního celku. K uskutečnění této snahy užíval argumentace, opírající se o české duchovní tradice. Východiskem mu bylo hlubší poznání české reformace, od Jana Husa po Jednotu bratrskou a J. A. Komenského. Jádrem Duškova snažení byla v podstatě aktualizace reformačního odkazu, s aplikací do současných poměrů. V oblasti organizační stál Dušek jako iniciátor u vzniku několika významných korporací. Vedle Kostnické jednoty to byl spolek „Husův dům“ a vydavatelsky zaměřené „Comenium“, v nichž obou se stal obětavým a iniciativním místopředsedou.

Publikační platformou byly pro Duška evangelické časopisy, do nichž soustavně přispíval a podílel se na jejich redigování. V letech 1873-76 redigoval čtrnáctideník „Hlasy ze Siona“. Roku 1886 sám založil měsíčník „Jednota“. Uložil do něho celou řadu svých aktuálních článků i historických reminiscencí. Časopis se totiž měl stát publikační základnou pro úsilí o výraznou změnu církevního zřízení u nás. Dušek stál v čele těchto snah, když usiloval spolu s dalšími svými přáteli (L. B. Kašpar, J. J. Szalatnay, B. Fleischer) o uplatnění presbyterně synodních zásad. Významný přínos představoval Duškův článek „K dějinám našeho církevního zřízení“(1888). Svou argumentaci založil historicky, zkoumáním řádů utrakvistické církve a Jednoty bratrské. Když snaha o změnu církevního zřízení byla ukončena, přestal Dušek v roce 1891 „Jednotu“ vydávat.

Č. Dušek se živě zajímal o M. J. Husa a trvale studoval jeho dílo. K jeho hlubšímu pochopení vykonal mnoho svými články, přednáškami i kázáními. Za mnohé další uveďme alespoň závažnou přednášku „O principech Husova díla“ z roku 1895, vydanou v brožuře roku 1914. S osobním zaujetím v ní rozebral Husovy zásady, totiž autoritu Písma a z ní plynoucí pojem pravé církve, svobodu svědomí a vlastní odpovědnost před Bohem, posvěcení a bratrství. Svůj výklad ukončil - jak jinak než aktuálně: „Husovy zásady jsou věčně pravdivé a zárukou trvalého blaha.“ Jde však o jejich uskutečnění, takže „náš úkol jest uvésti křesťanské síly do života ve vlastním nitru i ve společnosti. Na jeho šťastném řešení spočívá nepochybně zabezpečení budoucnosti našeho národa“.

Nebyl by to bytostný organizátor Dušek, kdyby se nepodílel často rozhodujícím způsobem na pořádání akcí k Husovým jubileím. Tak tomu bylo již v roce 1903 při kladení základního kamene k Husovu pomníku na pražském Staroměstském náměstí. Evangelický komitét pro společnou Husovu oslavu v roce 1915 pracoval za Duškova předsednictví. Přes omezení daná válečnou dobou a nepřízní rakouské vlády akce na půdě církve důstojně proběhly a Dušek několikrát vystoupil se svými projevy. O rok později se podílel na vzpomínce na Jeronýma Pražského a pronesl při ní - podle pamětníků „úchvatné“-kázání. Husovská tematika v Duškově pojetí se také pozoruhodně uplatnila již v roce 1909 při pražské oslavě 400.výročí narození Jana Kalvína. Dušek zde s velkým ohlasem přednesl srovnání „Hus a Kalvín“. Vzhledem k Duškovu trvalému zájmu o Jednotu bratrskou nepřekvapí jeho členství v komitétu k oslavám 300.výročí narození J. A. Komenského v roce 1892. Při slavnostních bohoslužbách 28.5.1892 pronesl Dušek kázání, v rozšířené podobě otištěné ještě téhož roku ve „Slavnostním památníku“ s názvem „O duchovním životě J.A.K. jakožto kněze a biskupa Jednoty bratrské“. Odkazy na historii byly ostatně charakteristické i pro Duškova kázání.. Jejich východiskem byl ovšem biblický text, jeho rozbor a aplikace. Dokládá to pamětníkova poznámka –„vyčerpav text, pojednou vybočil: a nyní mi dovolte historickou vzpomínku.“ Duškova kázání, stejně jako jeho přednášky, byla vždy pečlivě připravená a promyšlená. Dušek byl nepochybně podmanivý řečník, který dovedl zaujmout a oslovit. V kázáních se neváhal dotýkat aktuálních otázek, často kriticky a s břitkou ironií. To dosvědčovali jeho posluchači a lze to vyčíst i z kázání vydaných tiskem.

K Duškově literární tvorbě neoddělitelně patří oblast duchovní poezie, duchovních písní. Nepřekvapuje, že mezi nimi vyniká heroická až patetická píseň “Vznes se hrdě vzhůru, zavlaj nad námi, prapore s kalichem mezi hvězdami“, odpovídající Duškově mužné bojovnosti. Píseň se stala inspirací pro vznik praporu Kostnické Jednoty. Pozoruhodné však je, že se Dušek s úspěchem pokusil také o písně výrazně citově laděné, např. “Několik parných dnů“ či „Pojď, duše tesklivá“, zpívané dodnes. Rovněž český text známé vánoční písně „Tichá noc“ je dílem Duškovým. Literární historik J. B. Čapek ocenil citovost jeho jemného a poetického tlumočení této písně, “jejíž veršová a hudební struktura staví překladateli mnoho obtíží“. Dovozuje z toho, že „Duškova básnická snaha by byla v příznivějších okolnostech rozmanitá a vícestranná“.

Organizační úsilí Č. Duška výrazně přesáhlo hranice naší vlasti. Již na počátku 20. století vytvořil „Mezinárodní výbor pro podporu evangelických církví mezi Čechy“. Vznikl ve spolupráci s „Evangelickým svazem k ochraně německých protestantských zájmů“. Ve složitých česko-německých vztazích té doby se Duškovi podařilo prosadit názor, že uvědomělí čeští i němečtí evangelíci mají společný základ v reformačním odkazu, který by měl být zdrojem jejich spolupráce. Vzhledem k oboustranně protikladným náladám se tento záměr setkal s kritikou českých i německých nacionalistů, liberálů i klerikálů. Přesto se spolupráce úspěšně rozvíjela a zanikla až v průběhu první světové války. Dušek také uvedl naše evangelíky ke spolupráci s „Aliancí presbyterních církví“. Tak se výrazně podílel na dvou světových presbyterních konferencích v Praze v letech 1906 a 1911, jako předseda přípravného výboru. Podnětnou účast měl Dušek i na I. sjezdu slovanských evangelíků v Praze roku 1911. Neméně důležitá byla Duškova vystoupení v zahraničí, např. na IV. světovém koncilu reformovaných církví (1877) či na sjezdu Světové presbyterní aliance (1913), právě tak jako jeho četné přednášky v Německu, až po jeho předsednictví generálního synodu reformované církve ve Vídni (1913). Pokud jde o mezinárodní církevní setkávání v Praze, bývalo samozřejmostí, že Dušek pohotově překládal přednášky zahraničních řečníků z angličtiny a jim zase do angličtiny převáděl české projevy.

Důležitou úlohu v Duškově životním díle znamenala jeho práce s mládeží. Stal se zakladatelem „Svazu Nedělních škol v Čechách“ i jeho časopisu. Trvalá a podnětná byla jeho spolupráce se spolkem evangelických akademiků „Jeroným“, jehož se stal prvním čestným členem. Absolventi reálného gymnázia v Kolíně z dob Duškova působení (vyučoval náboženství a angličtinu) vzpomínají na něho jako na vynikajícího učitele. Zajímavé je, že Dušek se ve svém mládí učitelem stát nechtěl. Později vzpomínal, jak mu bylo „kantorování“ protivné. Toužil po dráze vojenské (!) nebo se

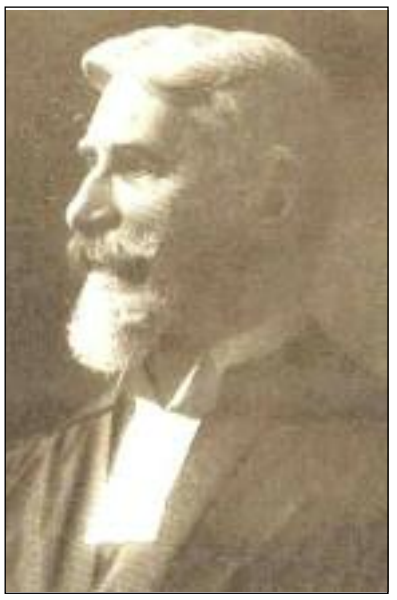

chtěl stát misionářem. Farářské povolání ho přivedlo k vychovatelství, jemuž se pak oddal se vší svou příslovečnou energií. Výsledkem byl trvalý ohlas, láska a úcta jeho žáků, které ovlivnil na celý život. Jejich vzpomínky, publikované i ústní, to dokládají. Dovedl mladé zaujmout věcně i lidsky. Choval se k nim přátelsky, diskutoval s nimi o nejrůznějších tématech, politická nevyjímaje. Jistě zapůsobilo i jeho osobní kouzlo a povaha. Tak se stalo, že evangeličtí rodiče z východních Čech, Českomoravské vysočiny i z Moravy posílali své syny na studia do Kolína, ač měli jiná gymnázia blíže, jen aby se stali Duškovými žáky. Vedle toho měl Dušek vliv i na neevangelické studenty svých hodin angličtiny. Za Duškovy éry absolvovala kolínské gymnázium řada později vynikajících osobností z různých oborů.

Čeněk Dušek byl výraznou, vpravdě charizmatickou osobností, významně ovlivňující své spolupracovníky, posluchače a žáky. Jeho životní dílo je spjato s dobou, v níž vznikalo a na niž reagovalo. Týká se to jak jeho organizačního úsilí, tak jeho literární tvorby. Mnohé z jeho aktivit však ovlivnily i období následující. Při hlubším zamyšlení řada z jeho závěrů a postřehů neztratila platnost ani dnes. Č. Dušek se dožil založení Československé republiky, zemřel měsíc po jejím vyhlášení. Jistě stále nabádavě a s plnou platností znějí jeho slova, určená následovníkům: „Jen aby národ náš český uměl si vážiti té svobody a byl jí hoden. Jdete vstříc krásným dobám a velkým možnostem. Jděte jen rovně a nerozpadněte se na dva tábory. A všichni si neste do té nové práce široký rozhled. Stůjte na výši doby a mějte porozumění pro otázky a touhy moderního člověka.“

Michal Flegl

Peníze až na druhém místě

Česká evangelikální alliance zahájila projekt Finanční kompas, který je zaměřený na rozvoj štědrosti a zdravého přístupu k financím a správcovství z křesťanského pohledu. Jako první materiál Finančního kompasu byla v nakladatelství Návrat domů vydána kniha Peníze až na druhém místě. Je nejen praktická, ale díky ní také zjistíte, jak velký vliv má naše hospodaření s penězi na náš vztah s Bohem.

Knihu si můžete objednat v kanceláři ČEA na adrese: Plzeňská 166; 150 00 Praha 5, nebo elektronicky na: info@ea.cz.

Cena knihy je 200,– Kč plus poštovné v případě, že si nechcete knihu osobně vyzvednout.

Díky za svobodu psaného slova

(K nedožitému 85. výročí narození PhDr. Radka Šťastného 17.10.2013)

Hledím na úhlednou tiskovinu s kalichem v horním rohu, textem ze Žalmu 31,6 a významným jménem pedagoga, literárního historika a čestného občana Kutné Hory. Nejsem sice kolega profesí, ani příbuzného akademického vzdělání, přesto ctím bratrskou povinnost nejen vzpomínat, ale i „napsat" něco z toho, co nás spojovalo, tedy psané slovo. Nástroj k přenosu a uchování informací, jehož využití může být oceňováno, ale i trestáno.

Před více než půlstoletím se Radko Šťastný rozhodl zpracovat tisíciletý přehled spisovatelské a překladatelské elity českého jazyka pro vzdělávání a zdroj informací zejména dospívajících generací. Po zakotvení a pedagogické činnosti na gymnáziu v rodné Kutné Hoře vychází ve Státním pedagogickém nakladatelství v roce 1974 dílo: Čeští spisovatelé deseti století. Bylo určeno zejména k výuce na středních školách a jeho náklad byl úctyhodných 70 tisíc výtisků. Vedle původní spisovatelské tvorby autorů do začátku 20. století zahrnuje obsah i překladatelskou tvorbu vztahující se k českému jazyku v tomto období. Tato tvorba zpřístupňuje ku příkladu informace o překladatelských pracích na textu BIBLE až po BIBLÍ KRALICKOU, český jazykový skvost.

Uvedená skutečnost nemohla v období přípravy vydání a distribuce uniknout pozornosti tehdejší politické cenzury. Pro autora nastalo období politické a pracovní perzekuce. V roce 1976 je vypovězen z místa na gymnáziu v Kutné Hoře a v nouzi pak až do odchodu do důchodu v roce 1988 dojíždí do Čáslavi. Co se stalo s převážnou částí prvního vydání díla, lze těžko dnes vypátrat.

Letní sídlo u Kácova nebylo už jen místem odpočinku Radka Šťastného, ale i místem nové tvůrčí aktivity. Začátkem posledního desetiletí druhého tisíciletí se rozhoduje přepracovat a znovu vydat firmou HQ Kontakt titul Čeští spisovatelé deseti století.

Tento záměr byl splněn v bohaté míře. Rozšířením časového omezení slovníku do konce druhého tisíciletí, ale hlavně již v podmínkách svobodného přístupu k informacím o nových literárních tvůrčích aktivitách původních i nových autorů vzrostl objem vydaného textu na dvojnásobek. Text byl přepracován a prozářen duchem svobody psaného slova.

Literární tvůrčí aktivita vydáním slovníku spisovatelů nekončí. Pokračuje dalšími tématy jednak z naší historie (DALIMIL), ale zejména ve vztahu k rodnému městu, Kutné Hoře. Duchem svobody psaného slova jsou prozářena i jeho další díla, až do jeho odchodu na věčnost 8.10.2013. Nebyl jistě sám, kdo si přeje zemřít jako svobodný, pravdě oddaný člověk s vírou věčného života.

B. Čech

Nad Biblí

Hospodinova sláva je velká

„Odpověděl jsi mi v den, kdy jsem tě volal, dodal jsi mé duši sílu. Hospodine, všichni králové země ti vzdají chválu, až uslyší, co jsi vyřkl. Budou zpívat o Hospodinových cestách, neboť sláva Hospodinova je velká. Hospodin je vyvýšený, ale hledí na ponížného, z dálky pozná domýšlivce."

Žalm 138,3-6

Hospodin je spolehlivý partner. Na něj je možno spolehnout, k němu se v prosbách obracet. To poznal žalmista, a proto vyznává: *„Odpověděl jsi mi v den, kdy jsem tě volal."* ‚Odpověděl' má širší význam než ‚vyslyšel' (jak překládá **LXX**, **V**, a - zřejmě pod vlivem **V** - též **Kr** a **JB**). Hospodinova odpověď totiž nemusí být vždy taková, jakou si modlitebník přeje. Hospodin není služebník, který za všech okolností plní (či dokonce: musí plnit) přání toho, kdo mu své požadavky nebo prosby předkládá. Může mít své záměry. On je Pán, *„je vyvýšený"*, ale prosebníka bez odpovědi nenechává. Protože jeho úmysly nejsou jako úmysly naše, ale převyšují je (Iz 55,8n), může se jeho odpověď od našich představ lišit. Je potřebí mít otevřené uši, abychom zaujati tím, co chceme slyšet, ji nepřeslechli, ale dobře ji slyšeli. Rozhodně duši pokorného modlitebníka *dodá* (a *zmnohonásobí* – jak překládá **LXX** a **V**) *sílu*.

Že *„sláva Hospodinova je velká"* a on je vládcem nad vším, který „mění časy i doby, krále sesazuje, krále ustanovuje" (Da 2,21), by si měli uvědomit i *„všichni králové země"*, tedy lidští vládcové všeho druhu. Ne se srocovat a umlouvat proti Hospodinu (Ž 2,2), ne se vyvyšovat, ale v pokoře před Hospodinem dbát jeho hlasu. Jeho slova nejsou planá ani nejsou pouhé sliby. Jsou to slova přinášející odvahu, pomoc a milosrdenství, ale také slova trestajícího i očistného soudu. Když budou mít vládcové uši otevřené k tomu, *„co vyřkl", vzdají mu chválu a budou zpívat o jeho cestách* – a bude dobrá jejich správa ku prospěchu těm, mezi nimiž vládnou. Chválu mu však vzdají a o jeho cestách zazpívají, i když jeho hlas nebudou chtít slyšet – učiní tak svým pádem.

Velikost Hospodinovy slávy tkví v tom, že ač je *vyvýšený*, vznešený, stále bdí nad svým stvořením. Nepohrdá ani tím nejposlednějším, jak často činí světští vládcové, ale *„hledí na ponížené"* , zdeptaného, pokorného. Sklání se zvláště k těm, kteří pro poslušnost jeho slov trpí. Přijímá ty, kteří se v důvěře k němu upřímně obracejí. Nemá rád ty, kdo to, třeba i svou zbožností, chtějí na něj hrát a přitom povznášejí jen své lidské „Já". Hospodina, který je zpytatel srdce i ledví (Ž 7,10; Jr 17,10), však nikdo neoklame. On *„zdálky pozná domýšlivce"*, samolibé povýšence a chytráky. U něho jim rozhodně pšenice nepokvete, jejich úmysly i plány zhatí (Jb 5,12).

-š-

Nové knihy

Návraty - vzpomínky MUDr. Jána Siracského

V Kostnických jiskrách jste si mohli nedávno (č.28/2013) přečíst jednu z úvah MUDr. Jána Siracského. Sbírka dvaceti krátkých zamyšlení tohoto známého slovenského lékaře-onkologa, která se na Slovensku stala bestsellerem, nyní vychází i v češtině.

Formát 136x198mm, brožovaná, 94 stran, cena: 79 Kč.

Knihu si můžete objednat telefonicky: 545 224 253, 736 528 787, e-mailem: btm@btm.cz, prostřednictvím internetu: www.btm.cz nebo písemně na adrese vydavatele: Smetanova 9, 602 00 Brno. Můžete nás navštívit i osobně. Jste vítáni každý pracovní den od 9 do 16 h!

* * *

Sbírka veršů

Milí bratři a sestry, čtenáři Kostnických jisker a zejména vy, se kterými se osobně znám, mezi kterými jsem po celý život směl jako kazatel a pastýř působit, obracím se na vás s upozorněním, že se mi snad v nejbližší době podaří vydat další sbírku veršů s biblickou a do současnosti zaměřenou tematikou. Jednotlivá veršování jsou provázena citáty z Bible kralické, které mé verše podnítily. Budu se tak moci aspoň dodatečně zúčastnit slavností určených k památce výročí vydání Bible kralické, kterých jsem se toužil zúčastnit, ale pro nemoci stáří mi to nebylo možné. Biblické citáty, které v úvodu básní uvádím, jsou vesměs z Bible kralické. Čtěte je, prosím, zároveň s básněmi. Vzájemně se doplňují a vykládají. Sbírka nese jméno **"Nad životem i nad světem Bohu díky."** Plánovaná cena je 140 Kč. Výtisky objednávejte na adrese: Trutnov 541 41, Úpická 163, D. Molnár.

Institut Williama Wilberforce pořádá povolební debatu, na níž budou respektovaní komentátoři analyzovat českou povolební krajinu. Zajímá nás, jaká rizika a jaké přínosy vidí pro další společenský vývoj. Naším cílem je poskytnout orientaci lidem, kterým není osud této země lhostejný, a povzbudit je k modlitbám i činům.
Svou účast potvrdili: Bohumil Doležal, Václav Žák a Roman Joch. Moderovat bude redaktorka Českého rozhlasu Veronika Sedláčková.
Koná se v úterý 19. listopadu 2013 od 19 hodin v Galerii Langhans, Vodičkova 37, Praha 1. Vstup volný.
RNDr. Mojmír Kallus, Ředitel Institutu Williama Wilberforce

Inzerce

Dozorčí rada Diakonie ČCE vypisuje výběrové řízení na místo ředitele Diakonie ČCE s nástupem v lednu/únoru 2014. Požadujeme vysokoškolské vzdělání, členství v registrované křesťanské církvi, alespoň pětiletou manažerskou zkušenost a prokázanou trestní bezúhonnost.
Výhodou je znalost nejméně 1 světového jazyka, členství v Českobratrské církvi evangelické, pracovní zkušenost v Diakonii a manažerská zkušenost v sociální či neziskové oblasti. Nabízíme práci pro strategicky řízenou církevní organizaci působící v rámci Českobratrské církve evangelické, poskytující především sociální a pastorační služby, jejíž součástí jsou také školské právnické osoby. Nabízíme pracovní poměr na dobu 6 let a přiměřené mzdové ohodnocení.
Kontakt pro vyžádání doplňujících informací: Ivana Swiatková, swiatkova@diakonie.cz, 723 458 306.
Prosíme, doručte přihlášku v uzavřené obálce do 10.12.2013 na adresu správní rady Diakonie ČCE, Belgická 22, 120 00 Praha 2 - Vinohrady. **Obálku opatřete zřetelným nadpisem "Výběrové řízení - ředitel DČCE".**

Pozvánky

Listopadová konference na ETF otevře téma sebevražd

Ke společnému přemýšlení nad neštěstími, která nás v životě provázejí, zve již čtvrtá mezioborová konference. Uskuteční se v pátek 15. listopadu ve Velké posluchárně Evangelické teologické fakulty UK v Praze (Černá 9) od 10 hodin s tématem: „Sebevraždy všedního dne: co my na to?".
Konference bude probíhat v několika blocích. Prostor dostanou osobní zkušenosti s dopady sebevražd na kolejích – a to v perspektivě strojvedoucího, hasiče, pozůstalé a novináře. Ke slovu přijdou pohledy „z nadhledu" – a to v bloku studentských prací o možnostech intervencí u sebevražd, zkušenosti se sebevraždami v perspektivě Integrovaného záchranného systému a teologický pohled, který se bude zabývat otázkami sebevražd v Bibli. Dostatek času bude na rozhovory ve skupinkách a diskuse.
Začátek konference v 10 h. Další informace a přihlášky u Kateřiny Halfarové: halfarova.katerina@centrum.cz. Účast na konferenci je bezplatná.

* * *

Dny důvěry, ekumenické setkání mladých lidí s modlitbou, ztišením, biblickými úvody, workshop a setkání s bratry z Taizé se uskuteční 15. - 17. 11. v chrámu Nejsvětějšího srdce Páně na Vinohradech.

www.dnyduvery.cz

* * *

Sběr vánočních krabic, dárků pro děti ze sociálně vyloučených lokalit, letos opět pořádá farář ČCE Mikuláš Vymětal se spolupracovníky.
Sběrné místo bude ve vinohradském sboru. Více informací na: www.krabiceodbot.cz
(od 5. listopadu)

Oprava k č. 31, článek Přínos reformace...

Na upozornění pozorné čtenářky opravujeme v závěru předposledního odstavce datum Lutherova prohlášení z Lipska o sto let na 1519.

Bohoslužby

Seniorát Liberecký

Českobratrská církev evangelická

Česká Lípa – Ne a 9 h, bcde 9.30 h
Chelčického 1012, f. Tomáš Mencl

Jablonec nad Nisou – Ne 9.30 h
Pod Baštou 10, a f. Filip Susa

Jilemnice – Ne 10 h
Jungmannova 268, f. Jakub Hála

Křížlice – Ne 9 h
Křížlice č. 127, Jilemnice, f. Jiří Weinfurter

Liberec – Ne 9.30 h
Masarykova 454/22, f. Filip Susa, f. Tabita Landová

Libštát – Ne 9 h
Libštát č. 83, f. Blahoslav Matějka

Nové Město pod Smrkem – Ne 10 h
Blahoslavova 325, f. Adam Balcar

Rumburk – Ne 10.30 h, c. 15 h pro rodiny s dětmi
Krásnolipská 540/22, f. Filip Šimonovský, f. Constance Šimonovská

Varnsdorf – Ne 8.45 h
Tyršova 1246/7, f. Filip Šimonovský

Ochranovský seniorát
Jablonec nad Nisou - Ne 9.30 h
Máchova 766/29, f. Dagmar Kubíčková

Církev bratrská

Liberec – Ne 10 h
Puchmajerova 359/4, k. Pavel Urban, k. Patrik Horváth

Jablonec nad Nisou – Ne 9.30 h
Smetanova 29

Jilemnice – Ne 9 h
Valdštejnská 267

Nové Město pod Smrkem – Ne 10 h
Havlíčkova 787

Bratrská jednota baptistů

Brniště – Ne 14 h
OÁZA Brniště 13, k. Miloš Matys, k. Martina Matysová

Cvikov – Ne 9.30 h
Československé armády, k. Jan Katušťák
Jablonec nad Nisou – Ne 9.30 h
Máchova 39b, k. Petr Bača

Liberec – Ne 10 h
Malé nám. 295/7, k. Blahoslav Fajmon

Rumburk - Sv. Helena – Ne 10 h
Sv. Elena 156, k. Václav Pek

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

33/2013

27. listopadu 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde

4. prosince 2013

Z obsahu

* *Suchý fíkovník*
* *Za hranicemi možností*

Poselství k první adventní neděli

Nezanedbávejte společná shromáždění
Židům 10,19–25

Napomínat umíme, zejména vůči jiné generaci nám to jde. Ale napomínání i dobře pamatujeme, právě převážně od těch starších. Apoštol ke vzájemnému napomínání dokonce vyzývá.

„Babička to pletla jak dlouho a ty to teď vůbec nenosíš!“ - Jenže pro letošní rok jsou módní barvy jiné a taky to trochu štípe. Babičku mám ale moc ráda a nechci, aby byla zklamaná. Co udělám? Vezmu to na sebe, i když nevím, co tomu řeknou ostatní holky?

„Tatka ti nakonec koupil vlastní nástroj a tys ho odložil, teď se na něj práší na skříni.“ - Kdo má ale pořád cvičit, a toho času co se s tím stráví. Je ale pravda, že v mládí jsem hrával docela obstojně a vlastně mě to i bavilo, nejvíc společně s klukama v kapele. Taky uznávám, že to neměl hned každý, tátu to dost stálo. Co udělám? Opráším futrál, zahraju? Nemusím přece hned někam na pódium, stačí doma. Táta bude mít radost určitě, před ním se stydět nemusím. Co moje děti, žena? Možná vůbec netuší, že si můžeme zahrát, zazpívat, zatančit?

„Mamka se s tím celé dopoledne vařila a ty to ani neochutnáš?“ - Nejsem si totiž jistá, jestli je to dostatečně zdravé! Já teď v dospělosti jím podle vlastních zásad! Je ale pravda, že mamka vařit umí skvěle a nikdy by nám nenutila něco špatného. Stála u plotny už včera i dnes, voní to po celém bytě a toho nádobí, co mezitím už sama umyla! (Dokonce vyhlásila, že do spíže zatím nikdo nesmí!) Jasně že chtěla, aby byla v rodině sváteční chvíle. Co udělám? Nabídnu jí, že pomůžu alespoň s prostíráním, abych něčím taky přispěla? Nemám skočit pro kytku na stůl?

Tak vidíte. Vážíme-li si někoho, máme-li ho rádi, tvoříme-li s ním jednu rodinu, není tak velký problém ze slov napomenutí vyvodit pro sebe nové rozhodnutí pro příští chvíle. Jako děti tohoto věku to vlastně docela dobře umíme. A jako děti světla, nového věku, děti Božího království?

„Kristus otevřel novou a živou cestu do svatyně tím, že zrušil oponu rozdělující člověka od Boha.“ A my společná shromáždění budeme zanedbávat? – Není to moderní, stojí to čas a nevím, jestli mi to prospěje. Když on mě má tak rád, že za mě položil život, odpustil mi, označil znamením křtu, zůstal mi věrný, dal mi naději zkusit přijít znovu a znovu… To vše ne kvůli němu, ale pro mě a pro ostatní… Co udělám?

Půjdeme všichni společně ke stolu, holky si vezmou něco hezkého na sebe, …že bychom s klukama zahráli?

Ondřej Titěra,
farář ČCE v Miroslavi

Nepropadejme negaci

Zastávám takový názor, že když se objeví nějaká krize, tak to nejlepší řešení je nedělat nic a tiše to přetrpět, než to celé přejde, dokud se Bůh neslituje a nesešle nové požehnání. Ono se dnes velmi často hovoří o globální dluhové krizi, ale ruku na srdce: „Ta nás netrápí, dokud se bída nedotkne i nás samotných.“ A když už jsme v tom, ptám se: „Kde hledáme naději?“

Ve svém životě i v práci se neustále setkávám s lidmi, kteří se do problémů dostávají především proto, že si nedokáží odříci něco málo ze svého životního standardu. Všimněte si, kolik našich bližních nedokáže přestat jezdit autem, ačkoliv vlakem by je to vyšlo levněji, přitom nepospíchají a nic těžkého nevezou. Zamýšlím se nad tím, zda lidé opravdu potřebují tolik pití, jídla, cigaret, alkoholu, chytrý mobil s internetem či „výhodné“ životní pojištění. Možná nás žene touha po úspěchu, který pro mnohé spočívá v materiálním dostatku a v pohodlí, které konzumní společnost nabízí. Ovšem, je tato touha správná? Sáhneme v krizi raději k bezva půjčce, nebo k modlitbám? Budeme brblat na poměry, nebo oddaně přetrpíme svých sedm let hubených s vírou, že jednou, až přijde Pán, se naše starosti a žal zcela vytratí?

Proč o tom píši? Velmi kulturní, vyspělé a relativně i bohaté Německo kdysi udělalo to nejhorší, co mohlo. Uvěřilo totiž vůdci, který sliboval rychlé řešení, ale nakonec po něm zbylo jen mnoho mrtvých a ruiny kdysi nádherných německých měst. Možná si říkáme, že my Češi jsme jiní a že se u nás nic podobného nemůže stát. Kéž by! Na druhou stranu si však nelze nepovšimnout, že naše společnost je možná blbou náladou už natolik nasáklá, že převládá kritičnost a negativismus, pasivita či rezignace nad ochotou měnit svět kolem sebe k lepšímu. Tím samozřejmě myslím snahu konkrétních jedinců, zfanatizovaného davu se spíš děsím.

Kdysi mne někdo nabádal, abych vstoupil do strany jednoho velmi bohatého Čecha – spekulanta, který vydělal na burze miliardy a prý má recept na to, jak rychle zatočit v Čechách s korupcí. Jakmile jsem si uvědomil, že je to ekonomický parazit, zpozorněl jsem a odpověděl: „Víš, já nejsem zastáncem revolucí, ideální je, když společenské změny probíhají postupně.“ To ovšem neznamená, že jsem se současným marastem spokojen. Bojuji s tím ovšem tak, že sám vědomě nic nepáchám a bližním svým se snažím ukazovat cestu do nebeského království, které nabízí lepší a smysluplnější cíl než pozemský blahobyt, který slibují politici při každých volbách.

„Ježíš pravil: „Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.“ (Jan 14,6)

Ivo Kraus

Ekonomie

L 10,25–37; 1 J 4,7–12; Mt 6,1–4

Kristus praví: „Cožkoli jste činili jednomu z těchto mých nejmenších bratří, mně jste učinili.“

Mt 25,40

Peníze, lat. pecunia, znamená jmění, ale původně dobytek. (Platilo se ovcemi nebo skotem. Pecus je ovce i peníz.) Dnes jsou peníze univerzální zboží, prostředek ekonomické směny, uchovatel bohatství, a ještě všelijak složitější roli hrají dnes peníze.

„Ke všemu dopomáhají,“ čteme u starověkého kazatele (Kaz 10,19). Jsou pákou, jíž boháči hýbou světem, zpravidla ve svůj prospěch. Stárnoucí apoštol píše Timoteovi: „Kořen zajisté všeho zlého je milování peněz, kterých někteří žádostivi byvše, pobloudili od víry a sami se naplnili bolestmi mnohými“ (1 Tm 6,10): Čí páka je větší? Jak přetlačit ostatní?„Synáčkové, nemilujte svět, ani ty věci, které na světě jsou. Miluje-li kdo svět, není lásky Otcovy v něm“ (1 J 2,15). „... Což nevíte, že přízeň světa je nepřítelkyně Boží? A proto kdo by koli chtěl býti přítelem tohoto světa, nepřítelem Božím učiněn bývá“ (Jk 4,4). Svět je lidské představení na scéně, která je Boží, představení většinou bez Boha a proti Bohu. Režie se chápe emancipovaný, odcizený člověk v Bohem dané svobodě a časoprostoru od něho. Ježíš své „pilně se varujte“ říká těm, kteří tak jako on z tohoto světa nejsou, které vyvolil a posvěcuje v Otcově pravdě: „Jako jsi mne poslal na svět, tak i já jsem je poslal se zvláštní rolí v tom teatru mundi, a posvěcuji sebe samého za ně, aby i oni byli posvěceni v pravdě,“ modlí se s učedníky před svým utrpením a smrtí (J 17,17-19;15,19).

Připadáme si dnes jinak a jinde. Uvažujeme ekonomicky. To je složenina slov OIKOS a NOMOS: dům a zákon (řád). OIKOMÉNE jsou pak všichni v domě, lidstvo, celý svět. Myslíme v řádech tohoto svého světa: Vždyť jsme světovým náboženstvím a stává se, že se na scéně vlastním svým partem ztrácíme, anebo o sobě sice vědět dáme, ale věc Boží přichází zkrátka.

Zbohatlík rád dá před lidmi na chudé a příklady táhnou. Člověk se nechce nechat zahanbit, ale potřebuje vidět, že cílevědomě spojuje síly a že to k něčemu je. Sponzora, mecenáše je ovšem nutno potleskem vítat a zveřejnit. Zprůhlednění přijaté

Dokončení na str. 2

Modlitba Františka z Assisi

Pane,
udělej ze mne nástroj svého pokoje:
kde je nenávist, tam ať přináším lásku,
kde je křivda, ať přináším odpuštění,
kde je nesvár, ať přináším jednotu,
kde je omyl, ať přináším pravdu,
kde je pochybnost, ať přináším víru,
kde je zoufalství, ať přináším naději,
kde je temnota, ať přináším světlo,
kde je smutek, ať přináším radost.

Pane, učiň, ať nechci tolik
být utěšován, jako spíše utěšovat,
být chápán, jako spíše chápat,
být milován, jako spíše milovat.

Neboť tak jest:

kdo se dává, ten přijímá,
kdo na sebe zapomíná, ten je nalézán,
kdo odpouští, tomu se odpouští,
kdo umírá, ten povstává k věčnému životu.

Z církví doma i ve světě

ČCE vyhlašuje dobrovolnou sbírku na pomoc Filipínám

Synodní rada Českobratrské církve evangelické vyhlašuje dobrovolnou sbírku na podporu obětem zasaženým ničivým tajfunem Haiyan na Filipínách. Tajfun 8. listopadu zasáhl střední část Filipín a zanechal za sebou velkou zkázu, a to i v oblastech, které se dosud nevzpamatovaly z rozsáhlého zemětřesení, které postihlo zemi v říjnu.

Rychlost větru dosahovala až 315 km za hodinu. Mnoho oblastí je dosud nepřístupných kvůli záplavám, sesuvům půdy, spadlým stromům a zničené infrastruktuře. Tajfunem bylo zasaženo okolo 9,5 milionu obyvatel, tisíce osob zemřelo a přes 600 000 lidí muselo být evakuováno.

Synodní rada Českobratrské církve evangelické uvolnila 12. listopadu 2013 z Fondu sociální a charitativní pomoci prostředky ve výši 200.000 Kč, které budou bezodkladně zaslány prostřednictvím Diakonie ČCE – Střediska humanitární a rozvojové pomoci německé organizaci Katastrophenhilfe, která na Filipínách dlouhodobě působí.

„Tyto prostředky jsou určeny zejména na pokrytí akutních potřeb, tedy pro zajištění pitné vody, potravin, hygienických potřeb, přikrývek a lékařské péče. Příspěvky je možné zasílat na sbírkový účet synodní rady číslo 7171717171/2700 pod variabilním symbolem 911705. Jsme Vám vděčni a vážíme si Vaší pomoci," říká Lia Valková, synodní kurátorka Českobratrské církve evangelické.

Česko opět spojila vzpomínka na oběti nehod

(Praha, Plzeň, Šlovice, Klimkovice, Letovice) Světový den obětí dopravních nehod o třetí listopadové neděli připomněly pietní akty, bohoslužby a vzpomínková setkání na pěti místech republiky. Letos poprvé na Ostravsku a v plzeňském kostele U Ježíška.

Vzpomenout na ty, kteří se z cest nevrátili, poděkovat pomáhajícím, a připomenout dlouhodobé dopady dopravních nehod – to jsou hlavní cíle už tradičního řetězce pietních aktů, bohoslužeb a setkání, kterými se lidé a organizace v České republice připojují ke Světovému dni obětí dopravních nehod. Ten Světová zdravotnická organizace vyhlašuje vždy třetí neděli v listopadu a letos připadl na 17.11.

V Praze se v tento den v 11 hodin uskutečnil pietní akt u Památníku obětí dopravních nehod u 0. km dálnice D1 v Praze 4 na Chodově (za parkovištěm čerpací stanice Agip pod pěší lávkou přes dálnici z ulice Kloknerova). Organizovali ho členové a spolupracovníci Českého sdružení obětí dopravních nehod.

Neděle patřila také vzpomínkovým bohoslužbám Na památku obětí dopravních nehod. První začala v 9.30 h v kostele sv. Kateřiny Alexandrijské v Klimkovicích. V 15 hodin pak v naší první dálniční kapli na D5 u Plzně (odpočívadlo na obchvatu Plzně poblíž Šlovic u 83. km ve směru na Prahu) s česko-německou účastí a dále v kostele sv. Prokopa v Letovicích.

V předvečer Světového dne obětí dopravních nehod, v sobotu 16. 11. od 19 hodin, se letos poprvé uskutečnil v plzeňském kostele U Ježíška vzpomínkový večer věnovaný rodinám zasaženým tragickou ztrátou při dopravní nehodě. Hosty byli Mons. Emil Soukup a Zlata Jílková z projektu (Ne)zvratné osudy. O hudební doprovod se postaral Pavel Houfek & b. Setkání pořádalo občanské sdružení Plzeňská zastávka.

„Vrátit čas nedokážeme. Vrátit životy neumíme. Ale můžeme při sobě stát, navzájem si pomáhat a vědět, že nikdy nejsme sami. Ani v těch nejhorších chvílích, kdy bolí i dýchat. Hodně věcí nemůžeme, ale být tu pro sebe navzájem, ano," řekla spoluzakladatelka sdružení Plzeňská zastávka Mirka Šimková, která sama před čtyřmi roky přišla při autonehodě o manžela.

„Jsme rádi, že počet mrtvých na silnicích v posledních letech klesá. Přesto se za každým jednotlivým číslem skrývá příběh rodin, kterým neštěstí zcela změnilo život. Proto považujeme za důležité oběti nehod stále připomínat," dodal místopředseda Českého sdružení obětí dopravních nehod Stanislav Vondruška.

Stanislav Vondruška,
České sdružení obětí dopravních nehod (mluvčí pražské akce)
Mirka Šimková, o.s.
Plzeňská zastávka (mluvčí vzpomínkového večera v Plzni)
Karel Šimr,
farář Českobratrské církve evangelické v Chrástu a koordinátor Psychosociálního intervenčního týmu ČR
(mluvčí bohoslužby v dálniční kapli)
Jan Bezděk,
římskokatolický farář v Letovicích (mluvčí bohoslužby v Letovicích)
David Tichý,
Krizové centrum Ostrava (mluvčí bohoslužby v Klimkovicích)

Generální sekretář ČBK Tomáš Holub se vyjádřil k vydávání majetku Řádu německých rytířů

Řád německých rytířů požádal v rámci naplňování zákona o majetkovém vyrovnání o vydání přibližně 13.500 hektarů pozemků. Taktéž chce takto navrátit některé budovy, které byly v historickém vlastnictví řádu; mj. se jedná o hrady Bouzov a Sovinec či lázně Karlova Studánka.

Katolická církev plně uznává hranici 25. února 1948 zakotvenou v zákoně o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Očekáváme, že stát zajistí řádné prozkoumání žádostí, aby tato hranice nebyla prolomena. Věříme, že k tomu v současné době má v rukou všechny potřebné nástroje a bude postupovat dle platných právních předpisů.

Mons. Tomáš Holub, generální sekretář ČBK
www.krestandnes.cz

Ekonomie

L 10,25–37; 1 J 4,7–12; Mt 6,1–4

Dokončení ze str. 1

dotace je mimo diskusi. Jinak na leckterý prospěšný záměr budou prostředky chybět. Taková jsou v tomhle světě pravidla, ale Ježíš do nich nevstupuje, ani je příliš nekomentuje, neřeší. Jen poznamená: „Ne tak bude mezi vámi. Moje království není z tohoto světa. Ani vy nejste, proto s vámi svět nekamarádí" (J 15,19; J 18, 38).

„Pilně se varujte", abyste almužnu nedávali před lidmi," říká církvi, která v provozu světa snadno zdomácní. V chrámě připomněl proroka: „Obveselím vás v domě svém modlitebném...; můj dům domem modlitby slouti bude u všech národů, ale vy," rozhlíží se po správcích svatostánku, „vy jste jej učinili peleší lotrů" (Iz 56,7; Mk 11,17), tedy jakýmsi střediskem výnosných služeb. Nikdo zde samozřejmě zatím nikoho loupežně nepřepadá, ale kde by se vzala mezi kupci a veksláky modlitba v duchu a pravdě (J 4,23)? Zdá se, že každé "něco za něco" se jeho práci na záchraně člověka příčí. Učedníky poslal bez peněz, bez proviantu, dokonce snad naboso (Mt 10,10) kázat za kus jídla od těch, kteří je přijmou: „Čiňte pokání a věřte, že pomoc je na dosah. Přiblížilo se Boží království. Nadějná změna lidského života je možná" (Mk 1,15). Jeho léčivou, osvobodivou moc nelze zobchodovat: „Zadarmo jste vzali, zadarmo dejte" (Mt 8,7n). Něco za něco není Boží.

Zbožní kolem Pána Ježíše jsou přesvědčeni, že věčný život a účast na Božím království si lze zasloužit. Opovážlivost otázky „za co?" je nenapadne. „Mistře, co čině, život věčný dědičně obdržím?" ptá se zákoník. Jak přijdu spolehlivě do nebe? Ukáže se, že vlastně dobře ví. Jen toho Nazaretského, který se k respektovaným učitelům a směrům nehlásí, zkouší: „Jasně, že milovat Pána Boha, jak nejlíp dovedu... a bližního... To se ví, ale poslyš, Ježíši, abychom si to ujasnili, kdo je můj bližní? Na koho se mám s dobročinností soustředit? Jak tu nemožnou šíři a všeobecnost přikázání prakticky zacílit? Kdo z těch kolem mne patří k nejmenším bratřím Syna člověka, když říkáš, že to na soudu rozhodne, abych snad, nedej Bože, něco tragicky nezanedbal, aby se i mně dostalo uznání v nebesích?"

Co pro to udělat, to by rád věděl zákoník a rádi bychom se v tom blíže vyznali i my. Nějaký výběr tady přece být musí. Ježíšova odpověď se stáčí ke známému příběhu kněze, levity a Samaritána na cestě z Jeruzaléma do Jericha: „Kdo z těch tří se ti zdá být bližním tomu polomrtvému u cesty?" „Ten milosrdný. Ten, který se slitoval." „Tak jdi a nepropásni svou příležitost," poradil mu Ježíš.

Zákoník na to nic neříká, ale má své zkušenosti: „To přece nejde, Mistře," pomyslí si, „říkáš, že Samařan jedná v pohnutí milosrdenstvím. Ne že si honem vzpomněl na přikázání, na povinnost a pokyn, který mi vlastně teď tady dáváš. Jemu to prostě nedalo. Jak tedy dosáhnu toho, že mnou taky hne milosrdenství, když dobře vím, že jsem, jaký jsem, a moc téhle pohotovosti v sobě nemám?"

„Vidíš," řekl by mu Ježíš, „proč se ptáš po bližním, jak si vybrat komu ano a komu ne, aby ses nepředal? Po Bohu se ptej, o kterém si myslíš, že ho jako zákoník dobře znáš. ON zůstává i tvojí velikou neznámou a jen ON s tebou může v pravou chvíli hnout, natvrdlé srdce změnit a rozpohybovat k milosrdenství. Nebeský OTEC činí člověka milosrdným, jako sám milosrdný jest (L 6,36). Nevěříš? Ptej se po něm a K NĚMU SE OBRAŤ. Nebe se nad tebou rozveselí."

Byl by to zázrak, kdyby si dal říct, protože spravedliví, jak se obecně soudí, přece pokání (obrácení) nepotřebují (L 15,7), ačkoli tenhle přemýšlivý člověk by patrně rád nasměroval a uschopnil své srdce k milosrdenství i tehdy, když se nikdo nedívá.

Zákoníci byli trhovcům, všelijakým pouličním špindírům a lidem země jistě dobrým příkladem. Teď to tomuhle možná překáží, aby na sebe viděl. S almužnou neotálí, ale není mu proti mysli, když si toho někdo všimne. Uznání si zaslouží. To je přece jediné, co z toho má.

„Chválí tě? Tleskají? Zvedá ti to sebevědomí? Škoda. Mohls to mít v nebesích. Polepšíš si u lidí a připadáš si vylepšený, dokonce posvěcený a obnovený pro společnost Boží. Avšak čti proroky: Znovustvoření Ducha a srdce je nezasloužený výsostný dar Boží" (Jr 31,33; Ez 11,19). Na tom by mohlo něco být. Bude to muset promyslet. Mezitím však přišly Velikonoce a s nimi jako obvykle pro výstrahu veřejná exekuce. Spravedliví nemilosrdných srdcí tentokrát pověsí milosrdného, jemuž závidí jeho moc nad zlem a ohlas dobrodiní (Mk 15, 10; Mt 27, 18). Popraví ho, protože co dělá, představuje jako způsob Boží. Očividně tím Bohu ukrádá z jeho božství (Fp 2, 6. 7.). Synem Božím se činil (J 19, 7). Ačkoli víc jim možná vadí, že si před tisícovými zástupy nebere servítky: „Nejpředněji se varujte kvasu farizeů, jímž je pokrytectví, a ovšem lakomství. Nemůžete sloužit Bohu a mamonu" (L 12, 1; 16, 13. 14.).

„Vadí mu naše příjmy! Ohrožuje prosperující ekonomiku. Pryč s ním!"

Někteří v něho uvěřili a poznali, kdo ho poslal. Ti prožili a dosvědčili, že ukřižovaného a pohřbeného Bůh vzkřísil z mrtvých. I v zoufalé nevratnosti dokonaného zločinu se lidé mají vírou čeho chytit. Přikázání Otce je život neohrožený smrtí, život věčný (J 12,50). Není zasloužilého, není spravedlivého, natož hříšníka, který by vešel bez pokání. Kam bychom se bez Krista poděli?! (1 P 4,18)

Spravedlivec Saul Tarzenský s rukama od krve, když ho poznal, uvěřil. Užasl: Bůh své trapiče nezavrhuje. Lidem všech čeledí a generací svým vlastním utrpením cestu k pokání otvírá (Ř 5,8). Jak nemnozí se po ní pustí!

Všichni jsme od těch před sebou převzali štafetu hříchu. Smrt Krista je krvavým dílem nás všech. Utýraný Boží Syn je varovným zjevením skryté obludnosti, která nás odcizuje Bohu a hrozí se aktualizovat k většímu jeho zármutku a bolesti. Mnohem původněji než v síle zbraní hromadného ničení dříme zánik světa ve stavu nemilosrdného, nenávistného a chamtivého srdce.

Bůh poslal svého Syna v naší podobě s poselstvím změny (Ř 8, 3). Ježíš, stejně zranitelný jako my, narozdíl od nás iniciativě zla nepodlehl (Mt 4,1-11). Mocí Ducha se o své vítězství dělí s těmi, kteří mu naslouchají. Některé pohoršuje a mnozí odejdou: „Vždyť jak se sám může člověku dát k jídlu, že!? Neslýchané! Co je to za podezřelou ekonomii?!" (J 6,52.66). Dál s ním nejdou.

Tarzenský zákoník, když se jako křesťan k tomu vrací, mluví o slovu kříže, které je hynoucím pošetilostí, ale nám, kteří dosahujeme spasení, je mocí Boží (Ř 1,16; 1 K 1,18). Nejsme jen diváky Božího utrpení: „S Kristem jsem ukřižován," píše Galatským, „živ jsem už ne já, ale živ je ve mně Kristus" (Ga 2, 20). S evangeliem ukřižovaného Mesiáše stojí na pranýři proniknut mocí, která zánik vytěsňuje skutečností vzkříšení (2 K 4,16) a bytím v Kristu (2 K 5,17). Taková je ekonomie spásy šafářů Božího království. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Naše recenze

Jak jsem je znal …
Portréty osobností – dějiny a památky

Náš věrný přispěvatel, historik bratr Michal Flegl, sestavil na základě pramenů, ale také vlastních znalostí a osobních vzpomínek, útlý sešitek portrétů řady osobností, především historiků a památkářů. Základní bibliografická data jsou dokreslena přehledným životopisem, zaměřeným zvláště na studia, profesní působení, dílo a význam představovaných osobností. Nejde však jen o suchý výčet faktů, ale před čtenářem se rozvíjí často zajímavý a napínavý životní příběh, mnohdy s poznámkami, které plasticky dokreslují zajímavosti z jejich životní dráhy. K tomu se druží záznamy osobních setkání autora s těmi, o kterých referuje a kteří pro něj byli zjevně více než jen kolegové či respektované veličiny. Černobílé stránky jsou oživovány portréty představovaných, ukázkou obálek některých jejich prací, případně fotografiemi, které se pojí s místem či předmětem jejich působení.

Většinou se na dvě hustě psané stránky formátu A4 vejde vše podstatné, aby se čtenář prostřednicvím výstižného medailonku alespoň stručně seznámil s představovaným člověkem. Některá jména jsou asi známá spíše jen zájemcům o dějepisectví zvláště 20. století, protestanté se zde však setkávají s několika známými pojmy: Bohumír Kozák – architekt a kreslíř staré Prahy; Ferdinand Hrejsa – historik české reformace; Rudolf Říčan – historik křesťanství; Antonín Frinta – jazykovědec a historik. Poněkud nesourodě, avšak pro nás příjemně se v závěru ještě objevuje Jan Heller – biblista a religionista. Kdo by se chtěl o díle jednotlivých osobností dozvědět více, toho vhodně nasměruje k dalším poznatkům Bibliografická poznámka, která následuje na konci každého představení (s výjimkou pojednání o Františku Roubíkovi a české historické vlastivědě).

V předložené publikaci se nesetkáváme sice s dvanácti apoštoly, kteří by před námi rotovali na orloji, tím méně s dvanácti rozhněvanými muži, ale můžeme se stručnou a čtivou formou seznámit s dvanácti muži, jejichž působení není a nemá být zapomenuto.

Vydal Historicko-vlastivědný spolek v Českých Budějovicích v pražské redakci časopisu Rodopisná revue, edice PRAMÍNEK, sv. 24, 2012

Bohumil Kejř

B. Havel Dřevínek

Dne 22. listopadu uplynulo 450 let od smrti bratrského kazatele a skladatele duchovních písní B. Havla Dřevínka.

Havel Dřevínek se narodil v Pelhřimově v české utrakvistické rodině někdy na začátku 16. stol. Podle zápisů University Karlovy (kde je veden jako Gallus Pelrzimouiensis) dosáhl na ní roku 1534 bakalářského titulu. A jak bývalo u utrakvistických bohoslovců běžné, odebral se bezpochyby po skončení studia do Itálie, aby tam u některého biskupa získal kněžské svěcení. Vysvěcen se vrátil do Čech. Působil pak jako utrakvistický kněz na několika místech, naposled (ne-li od počátku) nejspíš na Moravě, kde se nejsnáze mohl setkat s mužem, který se významně zapsal do jeho života. Byl jím bratrský kazatel Petr Studenský. Pod jeho vlivem se přidal k Jednotě bratrské. Právě v době, kdy se doktor Václav Mitmánek s Jednotou rozešel, šel bakalář Havel Dřevínek opačnou cestou. Mitmánkovi, který, seznámiv se s reformační naukou o ospravedlnění pouhou věrou, „přijal spíše plody reformačního úsilí“, avšak „neporozuměl plně základům“ (J. B. Souček v recenzi Kroftova Doktora Václava Mitmánka, ČMM 1931, str.580), se Jednota začala jevit zkostnatělá, neradostná a ‚farizejská‘. Dřevínek, jemuž bezpochyby nebyla reformační nauka o ospravedlnění pouhou věrou neznámá, ale viděl i její mylné dotahování, pochopil, že bratrské úsilí o kázeň dobře vystihuje a doplňuje to, co je v pozadí reformační nauky, totiž hlubší pochopení mravních požadavků evangelia. Stal se oddaným a věrným členem Jednoty bratrské.

Po svém vstupu do Jednoty byl několik let ‚čeledínem‘, tj. žákem a pomocníkem, biskupa Jana Augusty v Litomyšli. Tato léta zanechala v jeho bohoslovecké orientaci trvalé stopy. Dne 16. října 1543 přijal na synodu Jednoty bratrské v Mladé Boleslavi spolu s několika dalšími bratrskými kněžími ordinaci. On jediný mezi tehdy ordinovanými měl již jako kněz podobojí kněžské (římské) svěcení. Jeho ordinací, k níž zřejmě ochotně a dobrovolně přistoupil, dala Jednota v době napjatých vztahů mezi ní a podobojími okázale až poněkud provokačně najevo, že římské svěcení, které podobojí stále přijímali a jehož se dovolávali, neuznává.

Jako řádný kněz Jednoty spravoval Dřevínek nejprve bratrský sbor v Novém Jičíně. Odtud zanedlouho odešel do Třebíče, potom do Dačic a zpět do Třebíče, kde zůstal až téměř do své smrti. Je pravděpodobné, že se jako správce sboru vrátil do Třebíče kolem roku 1557. V tom roce tam došlo k zápasu o bratrskou školu. Bratři ji zřídili nedlouho předtím. Protože rektor městské utrakvistické školy u sv. Martina Havel (Gallus) Palamedus v ní viděl vážného konkurenta, podal proti bratrské škole stížnost, která se dostala až k císaři Ferdinandovi I. Ten nařídil majiteli panství, členu Jednoty bratrské panu Burianu Osovskému z Doubravice bratrskou školu uzavřít. Osovský otálel i po několikrát opakovaném Ferdi-nandově příkazu. Nakonec přece jen, nechtěje se vydat císařskému hněvu, byl nucen na podzim 1557 školu zavřít. Přízeň Buriana Osovského ani jeho syna však Jednota neztratila. V dochovaných dokumentech z jednání kolem školy se o správci bratrského sboru v Třebíči nemluví. Avšak v té době odešel z Třebíče B. Pavel Paulin, který tamější bratrský sbor spravoval v první polovině padesátých let 16. stol. Došlo k jeho odchodu před zápasem o školu? Pak by správcem sboru v době zápasu byl Havel Dřevínek. Je ovšem dobře možné, že odchod Paulinův byl důsledkem toho zápasu a Dřevínek byl potom ustanoven místo něho.

V roce 1553 byl B. Havel Dřevínek na synodě v Přerově zvolen členem úzké rady, což svědčí o jeho vážnosti v Jednotě. Jako člen úzké rady se v letech 1557 až 1561 účastnil jednání se zástupci polské větve Jednoty a nejméně dvakrát byl členem delegace vyslané do Polska, která měla tamějším Bratřím pomáhat řešit složité vztahy s luterány a reformovanými. Oba směry stály o získání Bratří na svou stranu, požadovaly však, aby některé své řády a zásady opustili nebo z nich podstatně slevili. Přitom nejen ve vzájemných vztazích luteránů a reformovaných nebylo vždy dost porozumění ke společnému jednání, ale i uvnitř obou směrů byly určité věroučné neujasněnosti. Bratři chtěli k jedněm jako k druhým, pokud se nebudou vůči Jednotě chovat nepřátelsky, „lásku a milování ostříhati“ (Dekrety Jednoty bratrské, vyd. A. Gindely, Praha 1865), byli ochotni s nimi společně postupovat, ale při zachování své identity. Co vedlo představitele Jednoty k zvláštní ostražitosti, bylo, že v Polsku měli značné slovo v církevně-správních otázkách šlechtici, kteří měli též právo rozhodovat o vyznání svých poddaných. Tím vyvstávalo nebezpečí směšování zájmů a cílů církevních a politických, věcí duchovních a světských, čemuž se Jednota bránila.

V roce 1563 byl Dřevínek, „člověk pobožný, pilný a učený“ (Todtenbuch der Geistlichkeit der böhm. Brüder, vyd. J. Fiedler ve Fontes rerum austriacarum I., Wien 1863), nucen pro nemoc opustit službu ve sboru v Třebíči. Byl odvezen na léčení do bratrského špitálu v Prostějově, kde 22. listopadu toho roku zemřel. A v Prostějově byl též pochován.

Z 18 jeho duchovních písní, které byly otištěny v Šamotulském kancionálu a pak přejaty i do kancionálu Ivančického, bylo 5 převzato do Evangelického zpěvníku ČCE z roku 1979 (č. 389, 400, 490, 491, 545 – některé zkráceně).

Zd. Soušek

Nad Biblí

Pokora – ctnost velmi mimořádná

Pokora má jako samostatný pojem základ v biblickém myšlení, na rozdíl od myšlení a mravů antického světa, zaměřeného naopak na pokořování jednotlivců i národů. Ve Starém zákoně je pokora založena na vztahu k Hospodinu jako svrchovanému Pánu, na ty, kdo se poslušně podřizují Boží vůli. Proto i "Hospodin se ujímá pokorných, ale svévolníky snižuje" (Ž 147,6) a "Hospodinovo prokletí je nad domem svévolníka, pokorným však dává milost" (Př 3,34). A tak "je lépe být poníženého ducha s pokornými, než se dělit o kořist s pyšnými" (Př 16,19). Pokora však není pojímána jako přirozená niterná ctnost vyznačená samostatným výrazem, ale je obsažena ve způsobu jednání a vyjadřována pomocí sloves. Na starozákonní pojetí navazuje v Novém zákoně list apoštola Jakuba: "Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává milost" (Jk 4,6), "Pokořte se před Pánem, a on vás povýší" (Jk 4,10). Podobně l.list Petrův: "Pokořte se tedy pod mocnou ruku Boží, aby vás povýšil v ustanovený čas" (1 Pt 5,6).

Nový zákon už má pro pokoru samostatný výraz (ř. tapeinofrosyné), jako pro složku vnitřního života. Je též založen na vztahu poníženosti (od ř. *tapeinos*- ponížený), ale je spojen i s osobním smýšlením (ř. *fronein*). A tak je pojímán jako důležitá křesťanská ctnost, k níž vyzývá sám Pán Ježíš Kristus: "Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce" (Mt 11,29). V tomto smyslu zní i výzva apoštola Pavla: "V pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe.-Nechť je mezi vámi takové smýšlení jako v Kristu Ježíši, který se ponížil a v poslušnosti podstoupil i smrt" (Fp 2,3 n). Velmi závažně znějí i slova Páně učedníkům: "Kdo se pokoří a bude jako toto dítě, ten je největší v království nebeském" (Mt 18,4). Apoštol Pavel se zmiňuje i o vlastní pokoře při loučení s bratry z Efezu: "Sloužil jsem u vás Pánu s velkou pokorou, v slzách a zkouškách" (Sk 20,19). K pokoře vyzývá i v listech do svých sborů. Do Efezu: "Dělejte čest Pánu svým životem, vždy skromní, pokorní (ČEP tiší) a trpěliví" (Ef 4,2). Do Filipis: "V pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe" (Fp 2,3). Do sboru v Kolosách zvlášť naléhavě: "Oblecte se v milosrdný soucit, dobrotu, pokoru (K "nízké o sobě smýšlení"), skromnost a trpělivost" (Ko 3,12). Pavel řadí pokoru i mezi další ctnosti, avšak nespojuje ji s vírou ani láskou. Neuvádí ji tedy ani ve svém výčtu "ovoce Ducha svatého"(Ga 5,23). Tam však použil příbuzný výraz (ř. *prautés*- tichost), jímž ČEP nahrazuje výraz pokora i v dalších souvislostech. (2 K 10,1; tak i Jk 1,21 3,13 a 1 Pt 3,16). Překládá jej i slovem mírnost (1 K 4,21 Ga 6,1.) Ke křesťanské pokoře vyzývá naléhavě i l. list Petrův: "Všichni se oblecte v pokoru jeden vůči druhému"(1 Pt 5,5), -"Všichni buďte jedné mysli, soucitní, plní bratrské lásky, milosrdní a pokorní" (l Pt 5,8).

Není-li možno pokládat pokoru za ctnost jako přirozenou lidskou vlastnost, ani v souvislosti s "holubičí povahou", snad může být, podobně jako svědomí, pojímána jako niterná možnost, která vyžaduje i osobní vůli a snahu. Pak působí jako mimořádná ctnost, jako projev hlubší zbožnosti, protože obvykle vyžaduje vnitřní zápas proti přirozenému člověčímu zaměření na ctižádost a sobectví. "Oblékat se v pokoru jeden vůči druhému", jak to doporučuje apoštol Petr, znamená zapírat sám sebe a následovat cestu Pána Krista.

Jiří J.Otter

Autor známých adventních písní Philipp Nicolai /Rafflenböhl

(nar. 10.8.1556 v Meningerhausenu v Hesensku, zemř. 26.10.1608 v Hamburku)

Byl synem luterského faráře, studoval v Mühlhausenu, Erfurtu a Wittenberku, sám se stal farářem v Herdecku v Porúří, odkud jej vyhnalo španělské vojsko, potom tajně v Kolíně n. R., Wildungenu, Unně a Hamburku (u sv. Kateřiny). Spojoval pravověrné luterství s mystikou a účastnil se také dobových polemik s katolíky i reformovanými.

Napsal mimo jiné: Historii království Božího, O Ježíši Kristu, stromu života a jeho ušlechtilých plodech, Teorii věčného života a Zrcadlo radosti věčného života (1599), odkud jsou obě adventní písně "Prociť, prociť" a "Jak jasně svítíš, Hvězdo má" s upravenými staršími melodiemi.

"Ty jsi nás v Kristu miloval dřív, nežli svět jsi dokonal, a stále nám jsi blízko./ Ježíš vzal lidství na sebe/ a má nás za své přátele, / proto nám není úzko./ Díky, díky!/ Nejsme sami, Bůh je s námi/ v této době, /nevzdejme se žádné zlobě."

(Jak jasně svítíš, Hvězdo má, sl.5.)

Bohuslav Vik

Rozpalování a přehřívání

(Dnešní Thajsko a antika za apoštola Pavla)

„Tahleta číšnice přece není žádná ženská, ale chlap převlečenej za ženskou,“ konstatuje bez servítků a s plnou bezohledností mládí patnáctiletá neteř. Volky nevolky přitakáváme.

Sedíme v thajské restauraci/jídelně u pláže, kde jídlo (připravované z polotovarů) za moc nestojí a nad sociálním zařízením by našinec zaplakal. Mezi výdejním/barovým pultem a kuchyní se volně pohybují domácí prasata. Obsluhuje nás nicméně – jako v nějakém specializovaném klubu – transvestita (v thajské angličtině „ladyboy“), muž převlečený za ženu. Kromě deseti Čechů je v jídelně francouzská rodina s malými dětmi a postarší manželský pár z Nizozemska. Vesměs usedlí „farangové“ (cizinci), kteří o „travesty show“ při stolování dvakrát nestojí. Ta ostatně zjevně nebaví ani aktéra, servírujícího hlomotĺuka v ženském převleku. Tváří se zachmuřeně, palec s dlouhatánským nehtem pokaždé namáčí do polévky nebo jím přidržuje jídlo na talíři. Objednávky vyřizuje liknavě. Obsluha i obsluhovaní se zkrátka otráveně podrobují diktátu trhu …

Tehdy poprvé mne napadá oficiální ekonomický termín, který ovšem v dané souvislosti vyznívá natolik dvojsmyslně a nekorektně, až mne to samotného leká: „přehřátí trhu“ (anglicky: „market overheat“). Během třítýdenního rodinného putování po Thajsku se mi onen termín vnucuje opakovaně, nejnaléhavěji snad ve chvíli, kdy pojednou od hotelového bazénu, kde skotačí se svým dvanáctiletým bratrancem, přibíhá desetiletý syn a prosí mne, abych šel hned za nimi, neboť u bazénu prý sedí jacísi „dva divní pánové“ a pozorují je …

Sexuální proletáři všech zemí (včetně frustrovaných příslušníků sexuálních menšin) sesypávají drobné na hromádku, až ušetří na letenku do Thajska, kam si pak případně nechávají zasílat důchod, podporu v nezaměstnanosti apod. Vzhledem ke směnnému kurzu THB (thajského bahtu) se v celkovém součtu stávají tahouny, ba hybateli místního trhu. Ten se, troufám si tvrdit, postupně „přehřívá“, neboť na podobný nápor není dimenzován. Tolerance thajské společnosti k sexuálním menšinám souvisí s tím, že buddhismus žádosti obecně přitlumuje, minimalizuje. (V žádosti, zejména sexuálním puzení, spatřuje příčinu vezdejšího utrpení, z něhož je podle buddhismu třeba vyvzlínat.) Jak ale třeba před časem přiznal v autobiografii někdejší francouzský ministr kultury, dostupnost „chlapců“ v thajských specializovaných klubech v něm naopak žádost stále intenzivněji rozpalovala. (Odstoupit nemusel, neboť v následných mediálních přestřelkách upozornil na to, že slovo „chlapci“ používá odjakživa rozevlátě a nepřesně, a od pedofilie se výslovně distancoval.)

Právě proti procesu „rozpalování“ – v kontextu výstřelků antiky v pozdní, úpadkové fázi – se stavěl apoštol Pavel („rozpálili se v žádosti své“, Ř 1,27). Dnes – v kontextu obecné korektnosti – si na příznaky „přehřívání“ thajského trhu příležitostně dovolí – bez servítků a vlastními, nejednou vskutku nehledanými slovy – poukázat pouze děti. Tak to chodí. Také předtím, než se v letech 2007 a 2008 přehřál v zámoří trh s bydlením natolik, že málem zkolabovala světová ekonomika, si sotvakdo z rozumných povšiml neblahosti vývoje. (Můj záměr putovat s rodinou a příbuznými po Thajsku komentoval známý rozesmátě, s přehledem: „Ty chceš jet do Thajska s manželkou? To je ale vození dříví do lesa …“)

František Schilla

EMAN právě vydává

EMAN právě vydává knihu Mileny Šimsové "Svět Jaroslava Šimsy". Obsáhlá životopisná freska, mapující životní souvislosti výrazné osobnosti první republiky, bytostného křesťana a demokrata, sekretáře Akademické YMKY a účastníka protinacistického odboje. Práce zpřístupňuje dosud nepublikované dokumenty z pozůstalosti i záznamy rozhovorů s pamětníky. Čtivá, ba dobrodružná sonda do světa Jaroslava Šimsy, jak ho představovali ti, kteří ho duchovně vedli (E. Rádl a T. G. Masaryk). Představuje také duchovní a politické zápasy první republiky i pomnichovské a nacistické destrukce demokracie a humanity. Bohatý obrazový doprovod.

Předmluva - Erazim Kohák, 624 str., váz 15,5x23,3cm, DPC 288 Kč,
při objednávkce u nakladatele 15% sleva.
Vychází 25.11.2013, při objednávce předem neúčtujeme poštovné.
Uvedení knihy v Praze 3.12.2013 v Paláci YMCA, Na Poříčí 12, od 18 h.
Adresa EMAN, Benešov 2011.

Chaim Potok a jeho pozoruhodný literární odkaz

Chaim Potok (1929–2002)

Žádná civilizace před námi nebyla tolik ohrožena, tolik zdezorientována a zároveň tolik obohacena prolínáním nejrůznějších kultur, jako je ta naše. I se svými vlastními duchovními a historickými kořeny jsme často obeznámeni jen povrchně, natož abychom se orientovali ve filozofickém a etickém myšlení jiných komunit a národů. Tato neblahá skutečnost bývá nejednou pramenem svárů a vyostřených nedorozumění, přinejmenším pak pramenem úzkostné nedůvěry či hrubého nedocenění nebo naopak laciného přeceňování neznámého. Mnohdy by stačilo jen trochu hlouběji nahlédnout do historie, seznámit se alespoň orientačně se způsobem vnímání světa a úlohy člověka v něm, se způsobem vyjadřování a uvažování u jiných společenství, a mohli bychom být zbaveni vyhraněných pocitů cizoty a nejistoty, jindy nepoučené, naivní důvěřivosti, které nás za hranicemi vlastního prostoru provázejí. Ba více než to, mohli bychom srovnávat – tu lépe docenit vlastní duchovní a filosofické zázemí a jindy naopak rozšířit své životní horizonty o nové, dosud nám vzdálené nebo opomíjené etické důrazy.

Americký spisovatel Chaim Potok, jeden z nejpůsobivějších a nejpopulárnějších autorů naší současnosti, svým jedinečným literárním dílem vykonal na tomto poli vzájemného duchovního sbližování národů, etnik a nejrůznějších komunit úctyhodné dílo. Otevřel čtenáři dokořán okna do neznámého nebo jen velmi málo známého, zcela jistě však pro vnější svět tajemného, niterně uzavřeného světa chasidských Židů. A učinil tak s uměleckou dokonalostí a noblesou, velkoryse, nestranně, s jedinečnou a odvážnou upřímností. Vnější odlišnost chasidů, jejich bolestná minulost, provázena v minulosti soustavnými pogromy v nejrůznějších částech světa a dovršena zničujícími prožitky holokaustu, je uzavřela do izolace. Chasidští Židé, v románech konkrétně jejich ladovská obec, příliš mnoho vytrpěli pro své přesvědčení, než aby snadno a lehce rozmělnili vlastní pojetí víry, své názory a zvyky ve spleti jiných zvyků, názorů a věr. Jsou příkladně věrni svým staletým tradicím, a to nejen v důrazech zásadních, ale i – nám se zdá – v nepodstatných a pouze vnějších obyčejích. Vedou ustavičný zápas – upřímně oddaný myšlence, někdy však s příměsí fanatismu – s mladou generací, která mnohdy hledá cesty možného přizpůsobení se okolnímu světu a zároveň přejímá základ víry otců. Jakým způsobem však neomylně vyčlenit zásady, o něž stojí za to přísně a nesmlouvavě usilovat, od zvyků, které lze bez újmy opouštět, stanou-li se břemenem? Budou-li vůdčí osobnosti obce ve stanovení milníků velkorysí, neztratí brzy Židé, obklopeni dominantní většinou, svou nezaměnitelnou identitu a s ní i své poslání, pro něž staletí krváceli a umírali? Nezpronevěří se Bohu? Nezpronevěří se sami sobě? Jejich nesnáze navíc vyrůstají nejen ze vztahu k jiným národům, náboženstvím a kulturám, ale též ze vztahu k liberálnějším odnožím judaismu a k rozličným formám chasidismu samotného. Odkaz ladovských chasidských předků je pro hrdiny Potokových děl natolik zásadní, že jsou ochotni přinášet pro jeho uchování mnohé oběti a čelit přetrvávající bolesti, kterou tím působí sobě i svým milovaným.

Spisovatel Chaim Potok, vlastním jménem Herman Herold Potok, sám pocházel z ortodoxní rodiny, která odešla z chasidského prostředí Haliče v Polsku před tvrdým pronásledováním do Ameriky. Narodil se v newyorském Bronxu, stal se rabínem stejně jako jeho bratr, a také obě jeho sestry se za rabíny provdaly. Na Yeshiva University získal titul B.A. v oboru anglické literatury a poté úspěšně studoval v prestižním americkém konzervativním Židovském teologickém semináři. Nejvyššího vzdělání dosáhl rovněž na světské univerzitě, a to v Pensylvánii postgraduálním studiem filozofie, které ukončil titulem Ph.D. I on tedy šel onou nesnadnou cestou prolínání vlivů různých myšlenkových proudů, i on protrpěl mnohé vnitřními zápasy a na sobě samém poznal, jak je obtížné zařadit se do většinové společnosti, přijímat její dobré impulsy a přitom zůstat v rámci vlastní komunity celistvě svůj. Proto je jeho dílo tak pravdivé a působivé, na mnoha místech v prožitku autobiografické. Nejvíce se identifikuje s hlavní postavou románu *Jmenuji se Ašer Lev* a jeho pokračováním *Dar Ašera Leva*. Obraz *Brooklynské ukřižování* – v románě zásadní důvod konečného vyhrocení rozpadu vztahu mezi otcem a synem – byl výtvarným dílem spisovatele, které namaloval právě v době, když psal strhující závěr první části jmenovaného díla. Už v dětství totiž projevoval také malířské nadání, ale otec i učitelé ho před výtvarným uměním varovali. Na rozdíl od románového hrdiny však jejich hlas uposlechl a začal se věnovat beletrii. Mamince, která si přála, aby se stal neurochirurgem a zachraňoval tak lidi před smrtí, odpověděl, že jeho posláním není zachraňovat lidi před smrtí, ale ukazovat jim, jak mají dobře žít.

Spisovatelova prvotina - román *Vyvolení* – byla i zfilmována. Na toto dílo pak navazuje kniha další nazvaná *Slib*. Většinou jsou autorovými ústředními hrdiny dospívající chlapci a mladí muži, ale v románě *Davitina harfa*, naplněném silnou dějovostí, pestrým až kontrastním filosofickým hledáním a vše obestírající něhou zakletou a ztělesněnou do „zpívajícího" modelu malé harfy upevněné na dveřích jako symbol naděje, jako symbol harmonie, jako symbol vstřícnosti a štěstí je dorůstající dívenka a její krásná, těžce zkoušená matka.

V hodnosti kaplana působil Chaim Potok také v americké armádě v Koreji, nejednou navštívil rovněž Japonsko, byl i v Hirošimě a stopy těchto silných zkušeností, působivých zážitků a skličujících vnitřních úvah uložil do románů *Já hlína jsem* a *Kniha světel*.

Jmenovaná díla jsou snad nejznámější, ale nepředstavují úplný výčet Potokovy tvorby, v němž by nesměl chybět titul *Na počátku*, *Staří muži o půlnoci*, knihy pro děti, spousta významných recenzí, předmluv a rovněž zastoupení literatury faktu (*Brány listopadu*).

S manželkou Adenou Sarou, která pracovala jako sociální pracovnice v oboru psychiatrie, žil spisovatel na filadelfském předměstí Merion, kde společně vychovávali své tři dcery a kde také Chaim Potok v roce 2002 zemřel.

Milada Kaďůrková

nadeje

Výběrové řízení na místo pracovník pro vztahy s veřejností:

Požadavky: VŠ, nebo SŠ + praxe ve vztazích s veřejností nebo v příbuzné pozici,
organizační schopnosti, sociální cítění, týmovost, ztotožnění s posláním organizace,
vítána zkušenost v sociální oblasti, samostatnost, zdravotní způsobilost, trestní bezúhonnost, časová flexibilita, řidičský průkaz skupiny B, znalost anglického jazyka, reprezentativní vystupování.
Nástup od 1. 2. 2014 nebo podle dohody, pracoviště v Praze.
Písemné nabídky se strukturovaným životopisem a motivačním dopisem do 4. 12. 2013 na adresu
nadeje@nadeje.cz, příp. NADĚJE, ústředí, K Brance 11/19e, 155 00 Praha 5.

Inzerce

Sbor ČCE v Opatovicích u Zbýšova, okres Kutná Hora hledá kazatele pro tento venkovský sbor.
Nabízíme byt 4+1, plynové vytápění fary, solární ohřev vody. Sbor je bez dluhů a všechny závazky má splněny. Blíže se dozvíte na tel. 736642107 nebo 739329009.

č. 28

Základní škola a mateřská škola Heřmánek v Praze hledá kvalifikovanou učitelku 1. stupně s okamžitým nástupem. Zájemci prosím kontaktujte J. Koudelu, tel.: 724692084 nebo e-mail: jindrich.koudela@prorodinu.cz.

č. 30

Církev československá husitská od ledna 2014 nabízí křesťanský týdeník Český zápas, který kromě tří běžných čísel bude jednou měsíčně vycházet v rozšířené celobarevné podobě formátu A4. Součástí tohoto čísla bude příloha pro děti Cesta.
Cena Českého zápasu zůstává nezměněna 8 Kč za kus. Celoroční předplatné 52 čísel na jednoho odběratele v roce 2014 vychází na 416 Kč.
Kontakt: **Mgr. František Brynych**, Wuchterlova 5, Praha 6 – Dejvice, 166 26, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz, tel. 220 398 117 nebo 724 141 646.

Pozvánky

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na adventní besídku s rekapitulací činnosti sekce za rok 2013, s promítáním fotografií z cest, s povídáním a s občerstvením. Besídka bude v úterý 10. prosince 2013 od 17.30 hodin v klášteře Emauzy (knihovna ČKA ve 3. patře) v Praze 2, Vyšehradská 49.

* * *

Adventní koncert pěveckého sboru Cantante
neděle 15. prosince 2013 v 16 h
Komunitní centrum Matky Terezy (poblíž metra Háje).
Na programu:
* vokální skladby G.P.Palestriny, D. Buxtehudeho, J. I. Linka, S. Rachmaninova a dalších
* vánoční písně
* černošské spirituály

* * *

Koncerty ve Strašnicích
Pořádá: Farní sbor ČCE v Praze 10 – Strašnicích, Kralická 4,
tel.: 274 811 226, e-mail: strasnice@evangnet.cz
Začátek je v 17 hodin. První se koná 12. ledna 2014:
JIŘÍ PĚRUŠKA - viola, rodinné komorní sdružení -
F.X.Brixi, W.A.Mozart, Ant. Dvořák
Vstupné dobrovolné

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát východomoravský

Českobratrská církev evangelická

Hodonín – Ne 9 h
Husova 6, f. Pavel Šebesta
Hošťálková u Vsetína – Ne 10 h
Hošťálková u Vsetína č. 23, f. Petr Maláč
Hrubá Vrbka a Velká nad Veličkou – Ne 8.30 h (Velká n.V.), 10 h (Hr. Vrbka)
Hrubá Vrbka 117, f. Mojmír Blažek
Huslenky – Ne 10 h
Huslenky č. 439, f. Jiří Palán
Jablůnka – Ne 9 h
Jablůnka 45, Jablůnka nad Bečvou, j. Martin Tomešek, a f. Daniel Heller
Jasenná – Ne 9 h
Jasenná č. 108, Vizovice, f. Radmila Včelná
Javorník nad Veličkou – Ne 10 h
Javorník nad Veličkou č. 111, Velká nad Veličkou, a f. Petr Kulík
Kateřinice – Ne 9 h
Kateřinice č. 226, Ratiboř, f. Miroslav Jelinek
Kroměříž – Ne 9 h
Riegrovo nám. 147/37, f. Ivan Ryšavý
Kyjov – Ne 9.30 h
Dobrovského 511, f. Erika Petříčková
Leskovec – Ne 9 h
Leskovec č. 156, Valašská Polanka, f. Libor Špaček
Liptál – Ne 10 h
Liptál č. 8, a f. Radmila Včelná
Pozděchov – Ne 8.45 h
Pozděchov č. 121, Valašská Polanka, f. Jiřina Kovářová
Prusinovice – Ne 10 h
Přerovská 174, f. Leoš Mach
Pržno – Ne 10 h
Pržno č. 32, Jablůnka nad Bečvou, f. Zdeněk Píštěk
Ratiboř u Vsetína – Ne 10 h
Ratiboř u Vsetína č. 221, f. Jarmila Wiera Jelinek
Rusava – Ne 8.30 h
Rusava č. 28, a f. Leoš Mach
Růžďka – Ne 10 h
Růžďka č. 138, a f. Petr Maláč
Střítež nad Bečvou – Ne 9.30 h
Střítež nad Bečvou č. 120, f. Josef Hurta
Uherské Hradiště – Ne 10 h
Jana Blahoslava 419, f. Michal Vogl
Valašské Meziříčí – Ne 9.30 h
Blahoslavova 430/3, f. Daniel Heller
Velká Lhota – Ne 9.30 h
Velká Lhota č. 30, Valašské Meziříčí, f. Jan Krupa
Vizovice – Ne 8.45 h
Palackého nám. 364, f. Jiří Malý
Vsetín-Dolní sbor – Ne 9.30 h
Palackého 153, f. Bronislav Czudek
Vsetín-Horní sbor – Ne 9.30 h
Palackého 156/17, f. Pavel Čmelík, j. Stanislav Mikulík
Zádveřice-Raková – Ne 8.45 h
Zádveřice č. 139, Vizovice, f. Miloš Vavrečka
Zlín – Ne 9.30 h
Slovenská 3063, f. Petr Pivoňka

Církev bratrská

Olomouc – Ne 10 h
Mariánská 3, k. Dalimil Staněk
Prostějov – Ne 9.30 h
Šárka 10a, k. Pavel Lukáš
Velká Lhota – Ne 9.30 h
Velká Lhota č. 102, k. Radomír Palacký
Vsetín – Ne 9.30 h
Horní Jasenka 102, k. Josef Fišer, k. Karel Fáber
Vsetín-Maják – Ne 9.30 h
Horní nám. č. 2, k. Bedřich Smola
Zlín – Ne 10.45 h
Slovenská ul. (kostel ČCE), k. Pavel Škrobák

Bratrská jednota baptistů

Kroměříž - Ne 9.30 h
Moravcova 430/16, k. Alois Klepáček
Uherské Hradiště – Ne 14 h
Jana Blahoslava 419, k. Pavel Novosad
Vsetín – Ne 9.30 h
Rokytnice 273, k. Jan Vychopeň
Zlín – Ne 9.30 h
Hluboká 1343, k. Marek Titěra

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

34/2013

4. prosince 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
11. prosince 2013

Z obsahu

* *Ježíš, jak ho vidí víra a historická věda*
* *Ohrožení víry a Boží moc*

Poselství k druhé adventní neděli

Trvale otevřené mně, tobě… Zj 3,7–13

„Toto prohlašuje ten Svatý a Pravý, který má klíč Davidův; když on otvírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře“ - to je důrazný úvod vzkazu do Filadelfie. Promlouvá někdo, kdo má moc. Nikdo jej nepřekoná, nikdo nemá moc odvolat rozhodnutí, které on učiní. Adresátům musí být hned jasné, že k nim promlouvá mocný Pán, se kterým nemohou jen tak vyjednávat, jak se jim zachce. Ovšem Svatý z trůnu Davidova zde definuje své možnosti ne proto, aby vystrašil své adresáty, ale naopak, aby jim bylo jasné, že sliby, které následují, mají pevný charakter. Co nabízí, nenabízí přechodně. Co řekne dnes, bude platit i zítra a navždy. Z výsosti přichází jasná nabídka. Nic ve smyslu: Berte, dokud dávám, poslužte si, dokud nabízím. Ne, je to pevná nabídka. „Berte, poslužte si, je to pro vás.“ Je pro nás, tudíž je na nás, zda využijeme příležitost nebo ne. Ta nabídka je vlastně adresnější. Dostávám ji já, ty, on… Dokud nevezmu, dokud ji nevyužiji, nezmizí. Leží přede mnou a je jednou provždy moje. Kdykoliv si to rozmyslím, mohu přijít a posloužit si. Jediné, co ji vymezuje, je délka mého života. Až přijde hodina poslední, může být pozdě. Boží milost nepatří k nedostatkovému zboží. Když jedni berou, nevzniká nedostatek pro ty, kteří neberou. Každý má svůj kus jen pro sebe, kus, který čeká jen na něho a na nikoho jiného.

Mnozí známe ten uklidňující pocit, když lidé, kteří jsou nám oporou, blízcí a drazí, řeknou, že u nich máme dveře vždy otevřené, že kdykoliv můžeme přijet. Říkají si to dobří přátelé, poradci a podobní pracovníci svým svěřencům, rodiče svým dětem. Ten, kdo nám toto říká, říká si zajisté o naši důvěru. Nezáleží moc na tom, jací jsme, ale chce, abychom mu věřili a důvěřovali. Takové pozvání často zní poté, co se s něčím svěříme, nebo když přijdeme za někým pro radu a pomoc. Nebeský Otec má dveře pořád otevřené, ani nemusíme žádat, nemusíme klepat. Stačí vejít. To je silné a povzbuzující ujištění. Bezvýznamnost v lidských měřítkách nerozhoduje o významu, který může náležet každému společenství, od toho, kdo má Davidův klíč. A nejen společenství, Bůh ví o jedinci. Každý člověk má před Bohem svůj význam, Bůh na každého čeká s otevřenými dveřmi, a kdo vejde, má jisté místo připravené jen pro něho.

„Přijdu brzy; drž se toho, co máš, aby tě nikdo nepřipravil o vavřín vítěze.“ Advent pro mě znamená, že cíl svého putování mám neustále před sebou a pořád na dosah. Jdu svému Pánu vstříc, každým dnem, každým dechem jsem blíž a blíž a brzo dojde na „báječný bál“. *„Kdo zvítězí, toho učiním sloupem v chrámě svého Boha a chrám již neopustí…“* Chápu význam výroku zvítězit a vejít těmi neustále otevřenými dveřmi jako synonyma. Bůh zve… Kdo vkročí dál, zvítězí.

Leonardo Teca,
farář ČCE, Rokycany

Dohadování o dohodnutém
(další kolo klání o restituce)

Ve čtvrtek 21.11. se s představiteli církví a náboženských společností setkal předseda ČSSD, k sestavení vlády pověřený B. Sobotka. Svou pozici předsedy i potenciálního premiéra nové vlády prozatím obhájil, teď chce ještě obhájit předvolební sliby. I když si je vědom skutečnosti, že těžko nějaká setkání a dohadování mohou změnit to, co již bylo dohodnuto.

Prozatímní jediný výstup tohoto setkání v Arcibiskupském paláci je poměrně typicky český: vznikne Expertní pracovní komise. Myslím, že k tomuto tématu není první a že její mantinely pro jakékoliv manévrování jsou velice úzké.

Jistě jsme však zaznamenali přípravnou dělostřeleckou aktivitu před tímto setkáním; těžkou artilérii používali především místopředsedové ČSSD. Objevili se tak odborníci, kteří vědí, jaká by církev měla být, a pěkně hlasitě to zvěstovali: chudá. A solidární v tomto čase ekonomických potíží. Nějak však nebylo zmiňováno, jak solidární byli ti, kteří si ve sněmovně zvedali platy, jak na druhé mysleli ti, kteří se zapletli do všelijakých podezřelých obchodů, jak bystře a moudře bylo reagováno na nejvyšších politických místech na dopady hospodářské krize. A kromě historických exkurzů k procesu s čarodějnicemi byly ještě přednášeny požadavky, jak církve mají se získanými prostředky nakládat a jak o tom otevřeně informovat. Kdyby to nebylo až pobuřující, mohlo by to být úsměvné – někdo předepisuje vlastníkovi, jak má se svými prostředky nakládat... Je to vůbec představitelné v jiném případě?

Nebyly to však jen předvolební sliby, o kterých je potřeba alespoň vyjednávat, aby se nedalo vyčítat, že byly hned po volbách odsunuty stranou. Ono toho B. Sobotkovi mnoho nezůstává ani po vyhrané šarvátce se svými úhlavními spolustraníky. V dané situaci bude těžko „prosazovat fungující stát“, jakož i další oranžové úmysly. Takto může alespoň celkem bezpečně surfovat na masivní vlně odporu veřejnosti k „církevním restitucím“, i když i to je poněkud ošidné. Není pochyb, že v případném referendu by se naprostá většina lidí vyslovila proti tomu, aby tzv. „restituce“ platily v té formě, v jaké byly uzákoněny. Celková částka se jeví jako skutečně obří a pro chod státu omezující. Jak by se však veřejnost vyslovila v případném referendu k výši platu a náhrad poslanců? Jak by se vyslovila k odměnám manažerů (polo)státních společností? Nikdo by nechtěl platit víc než je nutné!

Ve svém článku Restituce církevního majetku Tomáš Ježek v našem týdeníku č. 26/2013 z 4.9. podtrhl, že zákon o majetkovém vyrovnání je spravedlivý počin a že průchod práva má také svou velkou hodnotu. Souhlasím, ale nezastíráme, že se nám vynořují pochybovačné otazníky, nakolik případné prosazení onoho zákona ovlivní beztak zdrženlivý postoj mnohých lidí k církvi, jak dobře bude tento majetek spravován a využit... Ale ani naše upřímné pochybnosti nemohou ospravedlňovat způsoby a důvody, které byly nyní tak nízce použity!

Bohumil Kejř

Suchý fíkovník

L 13,1–9; Ef 2,8–10; Mk 11,11–22

Pán Ježíš praví: „... beze mne nic nemůžete učiniti. Nezůstal-li by kdo ve mně, bude vyvržen ven jako ratolest a uschne...“

J 15,5.6

„Hle, ubírá se k tobě tvůj Spasitel. S ním jeho mzda a před ním jeho dílo“… Druhý Izajáš, pět století před Kristem: „Z Hospodinova příkazu to provolejte k dceři Sionské na sám kraj světa….“ „Vy, kteří připomínáte Hospodina, nemlčte. Nenechávejte na pokoji lid, který si dávno zvykl za řekou a přizpůsobil se kaldejským poměrům“ (Iz 62,6.11).

Dřív než Ježíš povolá první učedníky, cituje ve shromáždění, kde byl vychován, tohoto dávného buditele zajatců kdysi zdomácnělých v Babylonu (L 4,16n).

„Duch Panovníka Hospodina nade mnou, abych kázal, těšil, osvobozoval... Hle, Boží rok milosti, léto Páně vzácné“ (Iz 64,1.2). Zavřel knihu, posadil se a dodal: „Dnes se naplnilo to Písmo. Ještě vám zní v uších.“

Dávno se rozhlížejí s nadějí, že je někdo povolaný konečně osloví, jak Hospodin slíbil, a všecko se změní… Vida, náš tesařský tovaryš, jeden z nás. Dělá jim to dobře, ale troufli si i jiní a jak dopadli. Vzápětí je rozčílí pomyšlením, že by Spasitel mohl, zklamán, zamířit od nich mezi pohany. Zdá se tedy, že ani tenhle to za šťastný konec zrovna nebere.

Přesto jeho obliba v lidu roste. Kde se objeví, sbíhají se: „Co když právě on vykoupí Izraele. To by byl král živitel!“ (L 24,21; J 6,15) Všiml si toho i Heródes, ale nechal to plavat (L 13,31): „Království Boží? Hlavně ať se s tím tady do mého neplete. Že by znovu Křtitel? Kazatel o sekeře u kořene stromu (L 3,9)? Toho jsem já sťal. Vstal snad z mrtvých a koná zázraky?“(Mk 6,14)

Mrzutě a nepřátelsky sledují Ježíše představení škol, strážci Zákona a chrámového provozu: „Co je psáno, to je dáno. Milosrdenství a slitování má své meze. Šanuje hříšníky. Kdyby jen řečnil! Ale kam vkročí, prokazuje dobro těm, co si to nezaslouží.“ Místní autority mají na něho spadeno: „Podezřele před ním couvají ďáblové. Ne já, to můj Otec v nebesích,“ všude vykládá. Nazaretského tátu má ovšem dávno v lůnu Abrahamově, jenomže, Bůh nás netrestej, on myslí Hospodina!“ (J 5,19 n)

Krátce se zdálo, že bude od něho pokoj, ale to se jen zdržel doma v Galileji. Určitě se dostaví k podzimním slavnostem. Co lidu se po něm ptá. Nejvyšší čas to řešit. Avšak s galilejskými přišli jen jeho bratři a v půli týdne si sotva kdo vzpomene. Svátek stánků, radostná památka pouštního putování, je v plném proudu: Zpěvy, tance mezi přístřešky a stánky z větví, živá, skutečná je Boží spása, ta dávná i očekávaná. Díkůčinění, chvála stíhá chválu, když vtom kdosi nahlas osloví zástup shromážděný k modlitbám: „Blízko je Boží kralování. Co zdávna vyhlíželi proroci, se přiblížilo. Čiňte pokání...“ Nad hlavami poutníků se nádvořím chrámu nese poselství dobré Boží vůle podle Písem. Galilejský příchozí, a tak jistý v Zákoně a prorocích? Odkud to má? Kde na to bere?

„Nehledám svou chválu. Chválen

Dokončení na str. 2

Vodu neudržíš v dlaních,
unikne ti mezi prsty.
Pravdu neudržíš v mysli,
unikne ti mezi myšlenkami.
Vody se zmocníš jen tak,
že ji vypiješ
a stane se součástí tvého těla.
Pravdy se zmocníš jen tak,
že ji budeš žít
a stane se součástí tvého srdce.

Z moudrostí starého Irska

Z církví doma i ve světě

Podpis nové dohody o duchovní službě ve vězeňství

Ve čtvrtek 21.listopadu 2013 byla v prostorách Pražského arcibiskupství představiteli Vězeňské služby ČR, České biskupské konference a Ekumenické rady církví v ČR podepsána nová Dohoda o duchovní službě. Signatáři při krátké ceremonii během proslovů poděkovali za to, že zde existuje dobrá tradice vzájemné spolupráce.

Dohoda o duchovní službě je v pořadí již třetí takovou dohodou, první byla uzavřena po r. 1989, další v r. 2008. Nová dohoda lépe upravuje vztahy a spolupráci mezi Vězeňskou službou ČR a zástupci církví a specifikuje také službu dobrovolného poskytování duchovní služby ve věznicích a ústavech. Za Vězeňskou službu ČR dohodu podepsal její šéf generál Petr Dohnal, za Českou biskupskou konferenci předseda, pražský arcibiskup Dominik kardinál Duka a za Ekumenickou radu církví pak předseda Joel Ruml a generální sekretářka Sandra Silná.

Sandra Silná,
generální sekretářka Ekumenické rady církví v ČR

Pomoc filipínským obětem tajfunu Haiyan

Tajfun Haiyan zasáhl v pátek 8. listopadu Filipíny a zanechal za sebou tisíce obětí a miliony lidí bez střechy nad hlavou. Tento tajfun je považován za nejsilnější cyklon, který kdy zasáhl pevninu. Počet obětí není konečný a stále se zvyšuje. Většina postižených oblastí se ocitla bez dodávky elektřiny a nefungují ani mobilní sítě a internet. Pokud máte zájem pomoci, zde je stručný přehled několika dosud vyhlášených sbírek.

EVANGELICKÁ CÍRKEV METODISTICKÁ:
Sbírka na pomoc obětem na Filipínách
Účet číslo 7373737373/2700; VS 113
Sbírka bude odeslána metodistické humanitární organizaci UMCOR, která ve zmíněné oblasti pracuje.

ADRA:
Otevřela veřejnou sbírku s číslem účtu 41594159/0300, v.s. 395. Je možné zasílat i dárcovské SMS ve tvaru DMS ADRA na číslo 87777 (cena jedné DMS je 30 Kč, ADRA obdrží 28,50 Kč). Nadace Vodafone ke každé DMS poslané z čísla Vodafone do 1.12.2013 přidá 30 Kč.

DIAKONIE ČCE:
Sbírkové konto 292 949 292 / 0300 variabilní symbol 117.

ČLOVĚK V TÍSNI:
SOS Filipíny 37893789/0300.

ČERVENÝ KŘÍŽ:
Sbírkové konto Charity ČR pro Filipíny má číslo 55660022/0800, v.s. 133.

Mgr. Sandra Silná,
generální sekretářka Ekumenické rady církví v ČR

Dohoda o spolupráci k 600. výročí M. J. Husa

Českobratrská církev evangelická a Církev československá husitská připravily Dohodu o spolupráci k 600. výročí mistra Jana Husa. Tento významný dokument zástupci obou církví slavnostně podepsali v úterý 3. prosince 2013 v 11:00 hodin v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze. Po podpisu proběhla tisková konference k plánovanému programu oslav v nadcházejících letech se synodním seniorem Českobratrské církve evangelické Joelem Rumlem, s patriarchou Církve československé husitské Tomášem Buttou a koordinátory komisí obou církví pro přípravu 600. výročí M. J. Husa.

www.e-cirkev.cz

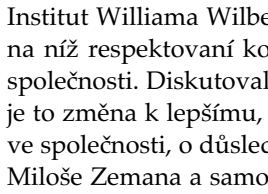

INSTITUT WILLIAMA WILBERFORCE

Institut Williama Wilberforce uspořádal 19. 11. 2013 povolební debatu, na níž respektovaní komentátoři analyzovali trendy v současné české společnosti. Diskutovalo se o tom, v čem spočívá změna poměrů a zda je to změna k lepšímu, nebo k horšímu; o roli médií při utváření nálad ve společnosti, o důsledcích zavedení přímé volby prezidenta a krocích Miloše Zemana a samozřejmě také o výsledcích parlamentních voleb a vyhlídkách na vytvoření nové vlády.

Debaty, kterou moderovala redaktorka Českého rozhlasu Veronika Sedláčková, se zúčastnili Bohumil Doležal, Václav Žák a Roman Joch.

Debata byla nahrávána na video a záznam bude po nezbytných technických úpravách dán k dispozici na stránkách www.wilberforce.cz

Roman Joch a Bohumil Doležal (foto: B. Kejř)

Suchý fíkovník

L 13,1–9; Ef 2,8–10; Mk 11,11–22

Dokončení ze str. 1

buď ten, který mne poslal. Avšak Mojžíš vám dal Zákon, a žádný z vás ho neplní. Proč mě chcete zabít...?“

„Co to pleteš, chaote? Kdo ti tu ukládá o život?!“ Až někdo řekl: „Ježíš!... Psanec z Nazaretu, a svobodně mluví? Poznali snad naši moudří a opatrní, že je to přece jen Kristus? Proč vlastně po něm jdou? Ustanovení si prý nehledí. Uzdravil člověka v sobotu...“ To je zajímá. Chtějí ho slyšet. Šourají se první slepci a chromí. Zbědovaní lidé okřívají, zástupy žasnou a velebí Boha: „Čekáme snad od Krista mocnější divy a znamení?“

V největší den těch svátků, při závěrečném procesí a slavnostním vylévání vody na znamení, že „vyjde studnice z domu Hospodinova a budeme s radostí vážit vodu ze studnice toho spasení“ (Jl 3,18; Iz 12,3), postavil se Ježíš k oltáři všem na očích:

„Žízní-li kdo, pojď ke mně a napij se. Sám se tak staneš pramenem. Kdo ve mne věří, poplynou z něho vody živé“ (J 7,37-39).

„Je to ON! Je jistě tím prorokem,“ už nešeptají. Hučí to ze zástupu autoritám k zlosti.

„Nikdy člověk takhle nemluvil,“ brání se chrámoví strážní, že ho nesebrali, nevedou, že na něj nedosáhli.

„I vás svedl? Kdo z kněží nebo zákoníků v něho uvěřil? Než Zákona neznalí, spodina. Zlořečení jsou!“

„Zákon náš soudí člověka, až když je usvědčen,“ ozval se Nikodém. Jediný se v radě přimlouvá za řádné slyšení a spravedlivý soud pro Ježíše. Chce dát prostor tomu, co přináší. Co potvrzuje činy, které přece nejsou jen tak (J 3,2).

„Kdo se Bohu staví na roveň, ohled nezaslouží,“ okřikli ho. „Nejsi snad taky Galilejský?“ A opět se blíží Velikonoce. Pokusí se Ježíš ve shromáždění lidu o velikém svátku pesach znovu vyhlásit, jak se to má s Božím královstvím? Evangelisté shodně svědčí, že v mnohé úzkosti a děsech putoval z Galileje. Včera se zdálo, že obavy setřásl: Svatým olejem požehnaný král pokoje za mohutného HOSANNA! vjel na oslu záplavou zeleně přes prostírané svršky poutníků do města. Někteří si všimli, že před branami plakal (L 19,41). V chrámě pak opět uzdravoval a děti oslavovaly Syna Davidova. Jen zákoníci a přední kněží se zachmuřili:

„Zrovna on? Tenhle Galilejský? Spadl snad z nebe? Neslyšíš, Ježíši, jak se rouhají? (Mt 21,16) Římanům jsme pro smích. To že chce Hospodin?!“ Nepoznali svou příležitost, svou chvíli. Správci Jerúšálájim, „sídla pokoje,“ zaslíbený věk, léto Páně vzácné zmeškají.

Nevítán, se Syn v podvečer ještě zastane svatosti Otcova domu. Vyžene kramáře z místa modliteb, vyčiní v chrámě kupcům a směnárníkům, než s prázdnou odejde na noc k přátelům do Betanie (Mt 21,12n; Mk 11,11).

Ráno se pak cestou do města pustil ke vzdálenému fíkovníku. Asi má hlad, ale musí přece vědět, že touhle dobou na stromě nic nenajde! Ještě si počká do sklizně...

Jak je to dávno, kdy ujistil učedníky u Jákobovy studny: „Můj pokrm je, abych činil vůli toho, který mne poslal, a dokonal jeho dílo“ (J 4,34). To je nenapadá, že když nasytil zástupy pěti chleby, jistě by našel, kdyby hledal? Ovšemže se od začátku vydal pro ovoce, pro užitky Otcovy práce. Marně. Zlotřilí vinaři nakonec dědice z vinice odklidí a zabijí (Mt 21,39).

„Navěky z tebe žádný ovoce nejez!“ řekl smutně a slyšeli to učedníci. Patrně s podivem, stejně jako my, zajatci svých příčinných souvislostí: Nebyl přece čas fíků... Nezmýlil se? Od dárce života bychom se toho nenadáli. Jak k tomu přijde strom, který v čas fíků býval občerstvením poutníků, že jako vykřičník zůstane zlořečenou souší?!

Ježíš pak městu a světu znovu vyhlásí evangelium Božího království a v posledních podobenstvích naznačí úděl Syna, mezi nájemníky a zlými, zpronevěřilými správci: „Ó Jeruzaléme, vrahu proroků, který kamenuješ k sobě poslané“ (Mt 21,33-46; 23,37)! Dál marným voláním do pouště zůstane jeho výzva k pokání.

Večer pak opět vyšli z města, aby radši přespali v Betanii. „Mistře, pohleď...“

Máloco tak smutně z krajiny vyčnívá jako od kořene uschlý, odumřelý strom. Jakému asi podobenství učí? Kdo porozumí smutku toho kázání? Rok s rokem se sešel a planý strom Izrael, navzdory péči zahradníka dál jen zemi daremně kazí... „Když se ošetřen své šance nechopí, potom vytneš jej,“ rozhodl pán zahrady. Kdo zaslechne pláč ještě nenarozených, už zahynulých dětí, aby pochopil Boží bolest a věčné škody?

„I přesto...,“ řekl jim Ježíš, „i přesto, že to tak dopadne, mějte víru Boží. Činorodou víru. Té nic není nemožné (Mk 11,24).“ Amen

Samuel Jan Hejzlar

O Boží věrnosti

Víra v Boha, v toho živého, se nesnáší s přívlastky jako je věčná existence, či věčné bytí, které je nadčasové. Když k tomu ještě přidáte nehybné a neměnné absolutno, točí se vám z toho hlava. Cítíte, že jste se ocitli jinde, ale ne v Bibli. Ano, octli jste se v Platonově posluchárně asi 300 let před Kristem, jejíž slovník, tam užívaný zcela samozřejmě, zní tak nadneseně, oznamuje, že vás povede nad čas, kde není žádného pohybu a tedy žádné změny. Všechno je čisté, protože nevchází do styku se špinavou skutečností. Jinak je to v Bibli. Tam se stále něco děje, někdo a něco se rodí, zatímco venku pospíchají lidé za svými neodkladnými záležitostmi, láska jim poskytuje měkké spočinutí, ale nenávist už sousedovi plánuje větší nebo menší nepříjemnosti. Na ulici se potkávají slušní lidé se zloději a Boží lid je v ustavičném nebezpečí, že ho nepřátelé smetou do moře. Malé i velké dějiny jsou plné zmatků, do něhož jen Bůh Ježíš přináší pokoj a pořádek, ale situace stále hrozí katastrofou, již vědci či spíše jen věštci dovedou vypočítat. V Bibli se mluví o Boží věrnosti, u Platóna, jak sami uznáte, při jeho věčné existenci a nehybném absolutnu mluvit o věrnosti nemá žádný smysl.

Boží věrnost nám byla zjevena. Na rozdíl od Platóna se neobjeví někde nad časem, v absolutnu, ale v dějinách. V příběhu se stává zjevnou, vstupuje tedy do historie a lze říci, že ji proniká tak, že Bůh se ztotožňuje s historickým děním a dává smysl (věrnost) lidským slovům i gestům. Z historického příběhu čtenář pochopí, že mu byla zjevena Boží věrnost. Tímto způsobem je Bůh s námi. Děje se tak rozhodnutím jeho vůle, nikoli proto, že by neměl jinou možnost. V tomto zásahu do dějin je zvláštní Boží ujištění, že Bůh je věrný svému plánu, že své stvoření neopustí, nezůstane v nebi, ale bude s ním v jeho životních peripetiích.

To je jedna stránka, ta podstatná, té dobré zprávy, kterou přinášeli proroci a po nich apoštolové Ježíše Krista . Kdo rozpozná, co znamená Boží věrnost pro jeho život, neubrání se ohromnému radostnému údivu, že Bůh se svou věrností účastní na jeho životě a ovšem i na jeho smrti.

Jak se tato Boží bezpodmínečná přízeň - láska a zvláště jeho svatost, před níž člověk padá na zem, srovná s Boží účastí na lidském životě? Izraelští proroci rozvažovali o Boží svatosti a docházeli k možnosti, že se svatost nesnese se skutečností nevěrného života lidu a vyhlásí mu, že Bůh jej zavrhl. Zprvu tím hrozil a později mu oznámil, že se tak stane: „Nyní vám tedy ukážu, co se svou vinicí udělám: Odstraním její ohrazení a přijde vniveč. Pobořím její zídky a bude pošlapána.“ Ty dvě reality jsou biblickým svědkům známy, ale nikdy nepoznáte napřed, že Bůh je věrný jen těm, kdo se spoléhají na jeho věrnost a pak je nečeká ani zasloužená záhuba, ani spravedlivý soud, ale spása.

Nahoře jsme poukázali, jak biblické učení je v rozporu s filosofickým učením, které znovu prokázalo svou nedostatečnost v tom, že nebere v potaz skutečnou situaci člověka a jedná o něm, jako by byl neměnnou skutečností. Vůbec si nevšímá toho, že Bůh vstoupil do lidského života nečekaným způsobem. Je nejen s ním, ale podílí se na všech jeho cestách, je s ním v jeho rozhodnutích zcela jedinečným způsobem, svou věrností. Napříště, kdo bude jednat s člověkem, nebude se moci vyhnout Bohu. Věrnost Bohu nedovolí, aby se vzdálil, když se člověk dostane do nesnází. Boží věrnost ručí, že člověk vždy vyvázne. Nepošeptá mu to už napřed, neudělá z člověka svou loutku bez vlastní odpovědnosti. Boží vysvobozující přítomnost vnímá člověk až nakonec, když je dobojováno. V průběhu boje ji nepotkává a ani s ní nepočítá. Může v ni jen věřit. Filosofické učení o Bohu a o člověku není s to následovat člověka do proměnlivých situací, do nichž se dostává, jsou mu nedostupné. Filosof - pozorovatel chce mít Boha a člověka na určitém místě a taky tak o nich mluví, jako by nebyli na cestách.

To, co mění postavení člověka, není však jen Boží věrnost , ale naopak hřích, do něhož člověk upadl. Tato historická událost, jak o ní vypravuje první Mojžíšova kniha ve třetí kapitole, ovšem dále změnila vztah člověka k Bohu zcela podstatně a nezaměnitelně: kladný vztah se stal

Dokončení na str. 3

Za hranicemi možností

Věříme-li pouze v existenci života po smrti, pak máme na mysli jen to „zde“ a „potom“. Jestliže předpokládáme, že život je kontinuální, pak si musíme odpovědět na otázku, kým jsme byli, než jsme se stali tím, čím jsme dnes. Tedy domyšleno jedná se o dva způsoby. Máme-li jen jeden život na této zemi, pak nevíme nic o tom, co bylo před zrozením a samozřejmě nevíme nic o tom, co přinese situace po skončené pozemské pouti. Máme-li možnost prožít více životů, pak se otevírají nové možnosti, ovšem ještě málo průhledné a ověřitelné. I velice kritický historik Burckhardt připouští, že učení o reinkarnaci může ještě jednou projít dějinami křesťanské církve. Sám však za sebe tuto možnost naprosto odmítá a bojí se jí. „Jen ne ještě jeden pozemský život a prosím osud, aby mi popřál tolik slunečního svitu, kolik je třeba pro život jednotlivce, aby mě udržel živého a bdělého při plnění mých povinností a pozorování světa.“ (Burckhardt, Úvahy o světových dějinách. s. 215.) Vázanost na jeden pozemský život je opravdu silná. Možnost uskutečňovat pozemský život v otevřeném horizontu při možnosti sebezdokonalování je pro něho nepřijatelná. Jestliže byl nám dán jen jediný pozemský život, pak je jen dvojí možnost: naplnit ho úplně, nebo svěřené hřivny promarnit. Křesťanská eschatologie nemá moc možností kromě jediné. Počkáš po smrti na druhý příchod Ježíše Krista a po konečném oddělovacím soudu se dozvíš, jak dál. Sociologové nám ukazují dvě definice o lidské bytosti. Ta první mluví, že lidé jsou samoobslužné, jednorozměrné bytosti, které hledají naplnění pozemského života pouze ve snaze uspokojovat své omezené, sekulární, materiální chtění. Buď si užiješ pozemských darů do omrzení, nebo máš prostě smůlu. Druhá definice je nadějnější: lidé jsou mnohorozměrné bytosti, které jsou schopny naučit se vážit si jak estetické, tak ekonomické hodnoty a mohou se naučit, že moudrost, intelektuální rozvoj a duchovní naplňování života jsou stejně důležité jako materiální blahobyt.

Výsledky jednotlivých vědních oborů, když je možnost je spojovat a tím vzájemně doplňovat, mohou nám rozšířit obzor, duchovní vidění i přesah našeho vědomí. Astronomové se umí podívat hluboko do vnějšího vesmíru až na samotný jeho okraj a mohou dospívat k závěru, že za tím jsoucnem je buď velkolepá náhoda, nebo superinteligence vesmírného designéra. Fyzikové včetně astrofyziků trpělivě sondují do hloubky strukturu hmoty a docházejí k základním složkám vesmíru. S úžasem se setkávají s energií mikročástic a nepředstavitelnými mikročásticemi i prvky, které víří v té nepředstavitelné skladbě makro a mikrokosmu.

Psychologové se snaží pochopit výsledky činnosti duše a ducha a dovedou pojmenovávat emoce jako jsou pocity, hnutí mysli, vzrušení i dojetí i soucit, ale neodvažují se zatím poznávat to, co přesahuje.

Teologové se snaží pochopi inkarnaci syna Božího a Syna člověka a zařadit ho do trojrozměrného světa a tak historizují, demytologizují a mluví o strukturálním bádání, o příběhu nazaretského proroka. Hlavní otázka se však týká Ježíšova vzkříšení. Judaismus a islám mají jasno – vzkříšení nenastalo. Část teologů mluví o metafoře a jejich závěr je v podstatě totožný s judaismem a islámem. Skutečnost reálného vzkříšeného těla tedy zůstává jako problém. Přijatelné řešení je způsob spojit dějinného a kosmického Krista v jeden celek a tím tedy potvrdit, že reálné vzkříšení je skutečností. Citáty Nového zákona ukazují, že Kristus má kosmický rozměr. „Dřív než se Abraham narodil, já jsem“ (J 8,58) a „Já a Otec jsme jedno.“ (J 10,30)

V tomto kontextu je přijatelné tělesné vzkříšení Ježíše Krista jako materializace ducha a spiritualizace hmoty. Vědec a věřící člověk nehledají různé vzdálené světy ani jiné megavesmíry, ale stačí jim náš vesmír, který o nás věděl, že přijdeme na tuto planetu a že budeme mít specifický úkol na této zemi v časově větším horizontu.

Cílem vzdělání není totiž dnes získání moudrosti, jak to očekávali Platon i Aristoteles, ale získání odpovídajícího vzdělání. Bude však vznikat stále hlubší nová vědecká moudrost, která povede nejen k tušení, ale k jistotě Boží existence. Nebude dlouho trvat a dočkáme se toho, že vědci dokáží, že Bůh dokazatelně existuje. Jedinečným objevem je laser a hologram. Kniha Bedforda a Kensingtona Delpasův experiment mluví o noetickém hologramu, který obsahuje v úžasně malé podobě jak vědomí, paměť, osobnost i duši, které pak jako balík informací přecházejí na druhou stranu. Oba vědci se odvažují tvrdit, že člověk byl stvořen k tomu, aby vytvářel psynergii, spiritualitu, která je protiváhou entropie, která pak by byla převýšena produkcí psynergie. Tato energie nemusí být omezena jenom naší planetou. Duše a osobnost i vědomí mají astronomické množství informací. Přenos lidské osobnosti pomoci laserového paprsku na hologram je možný. Zatím je to jen pouhá teorie, ale i tu je nutno brát vážně. Born, Heisenberg, Dirac a Pauli tvrdili, že hypotézu je nutno experimentálně dokázat. Oproti tomu skupina vědců jako Planck, Einstein, Schrödinger tvrdí, že teorie může vzniknout na papíře, stačí, když bude dodatečně podložena experimentálními důkazy. Je nutné myslet nad i za naši pozemskou rovinu. Max Planck ve Florencii již v r.1944 napsal: „Jako člověk, který zasvětil celý svůj život nejinteligentnější vědě, totiž studiu hmoty, vám mohu o výzkumu atomů sdělit toto. Hmota jako taková neexistuje. Vše vzniká a existuje pouze díky síle, jež rozkmitává částice atomů a drží tu nejmenší sluneční soustavu atomů pohromadě. Musíme předpokládat, že za touto silou stojí vědomá a inteligentní Mysl. A tato mysl je zdrojem všeho.“ Je možno mluvit vedle mysli o kosmické síle nebo mysli přírody nebo o kvantovém hologramu. Název božský zdroj i dávnověcí gnostikové mluví rovněž o mysli, kdy se z moci Ticha zjevila obrovská síla. Křesťané mluví o Božím království, které není z tohoto světa, kdy jediný král, Syn Boží a Syn člověka Ježíš Kristus nechce nic více než jen vybídnout „pojďte, vše už je připraveno“ (L 14,17).

Petr Melmuk

Švýcarský evangelický bohoslovec Karl Barth

(10.5.1886 – 10.12.1968 v Basileji)

Byl sice synem faráře a teologa, ale zájem o teologii u něho podnítil farář Aeschenbacher, který ho konfirmoval. Bohoslovecká studia absolvoval v Bernu, Berlíně, v Tübingen a Marburku. Jako kazatel působil v okolí Bernu, v německém sboru v Ženevě a v Safenwillu. Účastnil se sociální práce Modrého kříže, podporoval dělnické hnutí a vstoupil do sociální demokracie. Sblížil se s křesťanskými sociály a začal překonávat liberalismus. Stal se profesorem teologie v Münsteru, v Bonnu a v Basileji, odkud teologicky i morálně podpíral Vyznávající církev v Německu. Anonymně ovlivnil i její Barmské teologické prohlášení 1934. 1946 navštívil východní Německo a 1948 Maďarsko. Po 2. světové válce na čas přednášel v Bonnu a 1962 v USA (kde se setkal s M. L. Kingem) - Princetonu, Chicagu a San Franciscu.

1948 na VS SRC v Amsterodamu pronesl zásadní referát "Lidský chaos a Boží plán" a podílel se i na přípravách II. VS SRC v Evanstonu. Vůči všekřesťanským mírovým shromážděním v Praze měl rezervovaný postoj. V důchodu kázal ve věznici v Basileji.

Přiklonil se ke zvěsti Písma - "teologie Slova" - a navázal na christocentrické reformační učení. Přitom se vyrovnával se současnou kritikou křesťanství - "dialektická teologie". Odmítal studenou válku, atomové zbrojení a jakýkoli útlak.

Z jeho četných spisů jmenujme: List Římanům, Církevní dogmatiku /I-IV/, Krédo, Základy dogmatiky, Protestantskou teologii v 19. století a Úvod do evangelické teologie. Spolupracoval v redakci "Christliche Welt" a vydával "Zwischen den Zeiten". Jeho spisy byly přeloženy do mnoha jazyků a některé i do češtiny.

"Milost Boží a vláda Boží, počátek a konec křesťanské zvěsti, mají obě dvě jedno jméno: Ježíš Kristus."

Bohuslav Vik

Sedm znamení z Janova evangelia

Česká evangelikální aliance zveřejnila texty Aliančního týdne modliteb 2014

Alianční týden modliteb, který je nejrozšířenější mezidenominační modlitební iniciativou v ČR, proběhne v týdnu od 5. do 12. ledna 2014. Modlitebního průvodce ATM je možné nalézt na stránkách ČEA www.ea.cz. Texty ATM vycházejí tentokrát z textů o 7 Ježíšových zázracích „o něčem víc“ z Janova evangelia. Autorem zamyšlení je předseda ČEA David Novák. Na desítkách míst budou každý den v prvním celém lednovém týdnu probíhat modlitební shromáždění křesťanů z různých církví a křesťanských proudů.

Tajemník ČEA k tématu ATM uvedl: „Klíčem k pochopení těchto zázraků je verš z Jana 20:31, který říká, že byly tyto zázraky zapsány jako znamení, aby lidé uvěřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a věříce měli život v jeho jménu. Znamení v sobě nesou nějaký hlubší symbol a k něčemu nebo někomu nás odkazují. V současnosti je takovým viditelným znamením pro lidi kolem nás samotná církev. A jako církev bychom se měli stále ptát, jaký obraz Boha jako křesťané a církev lidem prezentujeme. Zda jsme skutečným znamením, které odkazuje k Bohu. Je notoricky známou skutečností, že je v Čechách jednodušší uvěřit v Boha nežli v církev. Církev si musí přiznat, že má ohromný "PR problém". Velkým problémem je to, že v zásadě děláme církev pouze pro věřící lidi, což oslabilo naši schopnost komunikace s lidmi kolem nás, s vnější kulturou a otázkami, na které lidé hledají odpovědi. Pokud nepřekonáme tuto gravitaci, budou se lidé setkávat s církví hlavně formou mediálního obrazu církve, který není adekvátní. Klíčovou otázkou současnosti je: Jak být jako církev znamením v prostředí, kde vůči ní panuje taková averze? O to více je pro církev důležité být skutečným a věrohodným svědectvím a to je i jeden z důrazů Aliančního týdne modliteb.“

ATM má v ČR dlouhou tradici a jeho konání bylo za doby minulého režimu jednou z mála příležitostí k setkávání k modlitbám napříč církvemi. ATM je modlitební iniciativou, jejíž vznik je datován do roku 1856 a která byla průvodním znakem probuzení v USA a ve Velké Británii.

Pro další informace kontaktujte:

kancelář České evangelikální aliance
Mobil: 777 842 000
e-mail: info@ea.czwww.ea.cz

O Boží věrnosti

Dokončení ze str. 2

záporným. Chudáci filosofové - ti se dostali do úzkých touto historickou změnou. V důsledku Boží věrnosti, která způsobuje změnu člověka a jeho vztah k Bohu, se člověk stal pro ně nečitelným. A my chceme vědět, jak se Bůh nyní v této nové situaci zachová. Tak jako se hřích udál manifestačně před očima všech, čekáme, že Bůh odpoví stejně manifestačně a přinejmenším odvolá svou věrnost. Nikoli, avšak napříště se budeme setkávat s Boží věrností tak, jak se projeví v dějinách, tedy jako Boží trpělivost. I tento výraz, protože vyjadřuje děj, je v naprostém rozporu s myšlenkou spekulativního, nehybného Boha. Sděluje, že Bůh se účastní historického dění. Když se člověk stal podle svého rozhodnutí hříšníkem, Bůh mu mohl odpovědět: S tebou je konec. A nejen s tebou, ale se vším,co je kolem tebe. Kniha tvých dějin plných hříchu se zavřela! Proč k tomuto konci nedošlo? Protože Bůh se slitoval na hříšným světem a dal mu odklad, poslední šanci, která obsahuje možnost pokání a obrácení - evangelium o Boží trpělivosti.

Boží věrnost i trpělivost ztělesnil Pán Ježíš Kristus. Těm, „kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi“.

Josef Veselý

Modlit se je lepší než…

Kampaň “Adoptuj si politika” odstartovala na výročí sametové revoluce

Modlitební kampaň Adoptuj si politika má motivovat k modlitbě za konkrétní politiky, kteří rozhodují o směřování naší země. Modlitby za politiky jsou podle předsedy Křesťanské misijní společnosti Lubomíra Ondráčka skvělou reakcí na výsledky voleb i na jakékoli politické rozhodnutí.Čeští křesťané, kteří chtějí duchovně podpořit spravedlnost a právo, mají novou příležitost k modlitbám za naše politické představitele. Internetová stránka www.adoptujsipolitika.cz byla spuštěna už 17. listopadu. Cílem projektu je motivovat lidi k modlitbě za konkrétní politiky, kteří v poslanecké sněmovně, senátu, vládě a ve funkci prezidenta ČR rozhodují o zákonech a o životě naší země. Nejde o propagaci jednotlivých politických stran ani o prosazení jakéhokoli politického názoru.

“Adoptuj si politika” navazuje na Modlitby za poslance a senátory, kterou Křesťanská misijní společnost koordinovala od 90. let minulého století. KMS na projektu spolupracuje se slovenskou organizací Združenie kresťanských spoločenstiev mládeže, která dala k dispozici grafiku i pojetí webu. Na Slovensku byla kampaň spuštěna 1. ledna 2013, v den 20. výročí vzniku Slovenské republiky, u nás jsme začali symbolicky 17. listopadu, na výročí sametové revoluce.

Projekt lze nejlépe podpořit osobním zapojením do modliteb. To je možné prostřednictvím webové stránky www.adoptujsipolitika.cz. Zájemci, kteří nepoužívají internet, se mohou zaregistrovat telefonicky.

Tomáš Dittrich, tiskový mluvčí Křesťanské misijní společnosti

Prorok, nebo šikanista?

(K odkazu předního literárního kritika)

„Autorka píše natolik mizerně a je zároveň tak angažovaná, že bych ji tipoval na budoucí laureátku Nobelovy ceny, “ prohlásil kdysi ironicky literární kritik. Uběhlo pár let a psavkyně (Jihoafričanka Nadine Gordimerová) Nobelovu cenu obdržela…

Strážní služba

Kritik se jmenoval Marcel Reich-Ranicki (2.6.1920–18.9.2013). Jeho dílo chápu především jako neúnavnou strážní službu nad německou kulturou, jejíž zničující vyšinutí zakusil za války ve varšavském ghettu. Po hitlerovské genocidě „neměl zde místa zůstávajícího“; v literární kritice stranil romanopiscům zakořeněným v židovsko-křesťanské tradici (hlavně Goethemu a T.Mannovi). Proslul jednoznačností a adresností, tepal konformitu, nudnost, povrchnost. Rozcupoval většinu knih G. Grasse a zejména Martina Walsera, z něhož si časem učinil otloukánka, ať šlo o tu či onu knižní novinku („další doklad, že Walser vyprávět neumí“), nebo o určitý obecnější problém (např. kolik postav dokáže čtenář v rámci jednoho díla sledovat – v debatě zákonitě přišel okamžik, kdy Reich-Ranicki zvolal: „Chcete hodně postav? Tak si vezměte Martina Walsera! Tam máte desítky postav, stovky postav!“)

Poslední ze svých legendárních scén ztropil Marcel Reich-Ranicki v roce 2008 při galapředstavení německé Televizní ceny (obdoby české TýTý), kde odmítl převzít cenu za celoživotní dílo (především za pořad Literární kvartet z let 1988 až 2001) z důvodu celkově nízké úrovně odměňovaných pořadů. Ty na základě promítnutých ukázek na místě nemilosrdně charakterizoval jako „blbosti“ (většina oceněných ovšem předtím stihla od téhož řečnického pultu dojatě poděkovat rodičům, kolegům atd.)…

Reich-Ranicki a protestantské písemnictví

Z děl světové literatury, jimž v posledních letech věnovaly pozornost Kostnické jiskry, vyzdvihl (roku 2003) Marcel Reich-Ranicki novelu Umírající zvíře od Philipa Rotha; Johna Updikea prohlásil (roku 1983) za lepšího povídkáře (autora „nejkrásnějších povídek anglosaské literatury posledních dvaceti let“) než romanopisce.

Zdalipak se také navezl do vydavatelského provozu kolem protestantských církví (jež jsou v Německu významným hybatelem obecné kultury)? Navezl. Při rozboru méně zdařilého dílka východoněmecké spisovatelky Christy Wolfové (jejíž předchozí dílo vychválil) roku 1977 mimo jiné napsal: „A tak nás školní radové na penzi, postarší faráři a zdatné hospodyňky obtěžují s příběhy své rodiny. Takhle vyprávějí ti, kdo mají málo co říci, a tudíž musejí říci vše, ti, kdo nejsou schopni rozlišit charakteristické od nevýznamného, a tudíž napořád popisují všechno.“ Kritikovým lamentacím z druhého (tj. vydavatelského) břehu po letech nepřímo přitakal prof. Luděk Brož, když na závěr ředitelování v nakladatelství Kalich za největší problém tohoto církevního nakladatelství lakonicky označil (roku 1990) „nedostatek kvalitních rukopisů“. Neméně pregnantně vyjádřil ještě později totéž spisovatel Jan Balabán obratem „žvanil jak evangelický farář“ (žvanivost tvoří dle Balabána „zbytnělý atribut“, který s sebou evangelíci „vlečou jako hrb“).

Zmýlil se někdy Marcel Reich-Ranicki ve svých kritických úsudcích? Jistě. Zásadně třeba zavrhoval pasáže zachycující sen některé postavy. Popisy snů zaujímají nicméně významné místo v Bibli, tedy v prameni, jímž se sytili jeho oblíbení klasikové německé literatury. Avšak kdoví, snad kritikovo kategorické odmítání snů v románech bylo jenom určitou formou obrany jeho snu nejdražšího, totiž snu o evropské kultuře nenarušené katastrofou „konečného řešení židovské otázky“…

František Schilla

Boj s drakem

Zjevení Janovo 12. kapitola

Tato kapitola patří k nejdramatičtějším vylíčením postavení církve v tomto světě. Netýká se jen doby asi 3. generace po vzkříšení Pána, ale nadčasově celých dějin lidstva. Popis je tak úchvatný, že by zasloužil zpracování v nějakém velkofilmu světového režiséra. Představme si třeba scénu, jak velký ohnivý drak smetl ocasem třetinu hvězd z nebe a svrhl je na zem (v.4). Pak se postavil před rodící ženu, aby pohltil její dítě, jakmile porodí. Dítě však bylo přeneseno k Bohu a jeho trůnu. Žena po útěku na poušť byla opatrována samotnou milostí Boží.

Jestliže dnešní člověk uslyší slovo „apokalypsa“, vybaví se mu obyčejně hrůzyplné události, předcházející konec světa. Ale nebezpečné časy přicházejí v celém běhu lidských dějin a biblickému zjevení nejde jen o jejich vykreslení, nýbrž o posilu, povzbuzení a naději církve právě za takových okolností. Tenkrát šlo o povzbuzení vznikající církve za některých římských císařů, jako byl Caligula, Nero nebo Domitianus. Byly to postavy ješitné a mstivé, okázale dávaly najevo svou libovůli. Caligula projevil svou zpupnost i vůči senátu tím, že jmenoval svého koně senátorem. Kolem císařů se vyvinul kult, který je ctil téměř jako bohy. Křesťané, kteří se tomuto božskému uctívání pro svědomí nepodvolili, byli pronásledováni. Zatím ne tak organizovaně a v celé říši, jak tomu bylo později ve 3. století za Decia, Valeriána a zvl. za Diokleciána (rok 248 – 305). Na to už naše kapitola také připravuje.

O co tedy jde? Žena oděná sluncem tu podle Kralických, oděná světlem víry a šlechetného života, znamená Boží lid, z něhož vzešel Mesiáš. Starověk a středověk v ní většinou spatřoval královnu nebes Ježíšovu matku Marii. Porozené dítě, které má železnou berlou, tj. opět podle Kralických „berlou neb prutem svého slova pást všecky národy, je Ježíš Kristus“ (Ž 110,2). Ten byl nebeským otcem zachráněn a sedí na pravici Boží. Žena jako kdysi Izrael prchla na poušť. Pak se strhla v nebi (v.7) bitva. Michael a jeho andělé bojovali s drakem. Drak byl poražen a svržen na zem. Když nemohl žalovat nahoře, pronásleduje aspoň ženu a její potomstvo na zemi.

Tu přicházíme podle mého mínění ke klíčovému verši (v. 12)? „Proto jásejte, nebesa a všichni, kdo v nich přebýváte. Běda však zemi i moři, neboť sestoupil k vám ďábel, plný zlosti, protože ví, jak málo času mu zbý-vá.“ Představme si opět scénu, kde jakoby v první patře je už jásot a triumfální radost nad svržením draka, ale v přízemí je ouvej, zápasy, bolesti a utrpení ve střetech s drakem. Ale nebojte se, nakonec přijde poslední soud a Bůh nastolí svou spravedlivou říši. Křesťané tedy smějí vždy znova pozdvihnout hlavu i oči nahoru k Boží slávě a lásce Beránka, v něhož uvěřili. Obrazy nebeského světa jsou zde vnímány jako předjímka konce času. (Petr Pokorný: Úvod do NZ 2013). To smí být důvodem k neotřesitelné naději uprostřed soužení. Žádné útoky neohrozí Boží plány. Poslední slovo bude mít zvítězilý Beránek. I samy utiskující mocnosti podlehnou Božímu soudu. Smíme žít s důvěrou, která je trpělivá a neunaví se. Smíme spolehnout na Boží sliby, že na konci Bůh zvítězí nade vším, co ohrožuje jeho lid. Dovedeme být vděčni za takovou naději a oporu pro svou pozemskou cestu v následování Pána?

Nakonec čteme: „A drak se postavil na břehu moře.“ Podle novějších bádání lépe než v kralickém překladu: „I stál jsem na břehu mořském.“ Můžeme snad domyslet, že drak bude stát na nejistém, klouzavém a pohyblivém písku mořského břehu, než ho smete poslední vlna božského hněvu. Křesťané pak vždy stojí na neotřesitelné skále.

Jan Pokorný

Inzerce

Noemi - seznamka pro křesťany
Služba pro křesťany, kteří hledají svého životního partnera.
Bližší informace a přihlášky:
www.noemka.com,
info@noemka.com
+420 777222877
Noemi,
Na Mušce 1124, 534 01 Holice
č. 32

Pozvánky

Koncerty ve Strašnicích

Pořádá: Farní sbor ČCE v Praze 10 – Strašnicích, Kralická 4,
tel.: 274 811 226, e-mail: strasnice@evangnet.cz
Začátek je v 17 hodin.
* 12. ledna 2014 - JAN PĚRUŠKA-viola, rodinné komorní sdružení F. X. Brixi, W. A. Mozart, Ant. Dvořák

* 19. ledna 2014 - MARIE WALDMANNOVÁ - violoncello, PŘEMYSL KŠICA - varhany
J. S. Bach, J. Pachelbel, F. Mendelssohn-Bartholdy

* 26.ledna 2014 - JAKUB DVOŘÁČEK - piano
jazzové improvizace na písně z evangelického zpěvníku
Vstupné dobrovolné

Novinka

Jiřina Šiklová: Vyhoštěná smrt

My lidé jsme si jako jediní tvorové vědomi své smrti. Přesto se bojíme o ní mluvit a často to neumožňujeme ani svým blízkým lidem, kteří odcházejí. Napětí se tím stupňuje, umírá se dnes skoro bez rozloučení a vyslovení posledního přání. Knížka Jiřiny Šiklové toto nepsané tabu prolamuje a formou fiktivních dialogů, vyprávění, zamyšlení i teoretických výkladů přibližuje toto období lidského života umírajícím i těm, kteří je doprovázejí. Není to návod, spíše vybídnutí, abychom hledali k druhému cestu alespoň v posledních dnech života.
Kalich, 1. vydání, 2013, edice Silver, 128 stran
ISBN 978-80-7017-197-4
Cena 150 Kč,
v e-shopu Kalicha 120 Kč.

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát ústecký

Českobratrská církev evangelická

Děčín, Ne 10.00
Bezručova 4/90, f. Tomáš Matějovský

Duchcov, Ne 8.00
Havlíčkova 23, a. f. Jan Opočenský

Chomutov, Ne 10.00
ul. 28. října 12, f Jiří Bureš

Chotiněves, Ne 10.30
Horní Řepčice 58, Úštěk, f. Martina Vlková Šeráková

Kadaň
sloučena s FS Chomutov

Krabčice u Roudnice n. L., Ne 8.30
ve středisku Diakonie ČCE
10.00 v kostele
Krabčice č. 26, f. Jan Kupka

Libkovice pod Řípem, Ne 10.45
Libkovice č.74, a. f. Kurt Bartoš

Litoměřice, Ne 9.00
Rooseveltova 7, f. Zdeněk Bárta

Louny, Ne 9.30
Českých bratří 1510, f. Tomáš Pavelka

Most, Ne 10.10
U města Chersonu 8/1675, f Marian Šusták

Roudnice n. L., Ne 9.00
Švagrovského 674, f Kurt Bartoš

Teplice, Ne 9.30
J. V. Sládka 2006/16, f. Jan Opočenský

Třebenice, Ne 8.30
Sokolská 89, a. f. Filip Ženatý

Ústí nad Labem, Ne 10.30
Sborový dům
Dvořákova 6, f. Marie Molnárová

Žatec, Ne 9.30
Husova 1200, f. Jan Veselý

Církev bratrská

Děčín, Ne 9.30
Puchmayerova 4, Karel Hůlka

Litvínov, Ne 9.30
Dukelská 424, Libor Trousil

Most, Ne 9.30
J. Kříže 3127, Milan Let, Jaroslav Šmahel

Teplice, Ne 9.30
Poštovní 10/934, Pavel Benák

Ústí nad Labem, Ne 9.30
V Zahrádkách 33, Jan Hábl

Evangelická církev metodistická

Litoměřice, Ne 9.30
Sládkova 8, f Zdeněk Brož

Bratrská jednota baptistů

Děčín, Ne 9.00
Šikmá 152, k. Jaroslav Poloha

Litoměřice, Ne 9.30
Žižkova 3/2039

Lovosice, Ne 9.30
Dlouhá 84, k. Radek Pospíšil

Teplice, Ne 9.30 modlitebna ASD
Křičkova 13, k. Vjacislav Jelisejev

Žatec, Ne 9.30
Lva Tolstého 1249, k. Jan Pospíšil

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

35/2013

11. prosince 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde

18. prosince 2013

Z obsahu

** Vánoce*

Poselství ke třetí adventní neděli

Jistota?
Zj 3,1–6

Sardy bylo téměř nedobytné město, aspoň si to mysleli jeho obyvatelé. To se však stalo jejich zkázou, protože nebyli ostražití a bdělí ani v případě obléhání Sard perským králem Kýrem. Sardští si mysleli, že není třeba hlídat; a tak Sardy padly. Město s takovou historií vědělo, o čem Kristus mluví, když říká: „Bděte!“

Solon viděl zaseté semeno měkkosti a degenerace, krále varoval. Kristus vidí skutky Sardských, kteří na ně spoléhají a myslí si, že jsou živí, ale varuje: „Probud‘ se!“

Na co spoléháš ty? Na to, že jsi byl pokřtěn, na to, že chodíš v neděli do kostela, že dáváš na charitu, … nebo na restituce? Na peníze, které nám teď budou po nějakých … dost let na to, abychom se dožili v poklidu důchodu a mohli si klidně dřímat, chodit na účet? Ale Ježíš má moc zatřást tvým svícnem. On říká: *„Probuď se a posilni to, co ještě zůstává …! Neboť shledávám, že tvým skutkům mnoho chybí před Bohem.“*

Ó, to není skutkaření, Ježíš mluví o víře, protože víra se projevuje skutky. Jaká je tvoje víra? V koho nebo v co?

Nebo spoléháš, že jsi už třetí generace křesťanů, že jsi z farářské rodiny, že sloužíš hraním na varhany už 20 let a tak je tvé jméno zapsáno v knize života a je to tedy v suchu? Ale Bůh neříká kdo vyběhl, ale kdo zvítězil, dostane vavřín vítěze.

„Kdo zvítězí, bude oděn bělostným rouchem a jeho jméno nevymažu z knihy života….“ Nic nemáš v suchu, dokud jsi nedoběhl. Stále jsi závislý na Kristu. O něj usiluj, o vztah s ním, jemu se víc podobat. V suchu to budeš mít, až budeš moci prohlásit: *„Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus.“*

Jestli to nemůžeš ještě vyznat, říká ti Ježíš: *„Rozpomeň se tedy, jak jsi mé slovo přijal a slyšel, zachovávej je a čiň pokání“* a tvé jméno nevymažu z knihy života, kterou píši. V opravdovém pokání je jistota!

Jiří Šimek,
misijní pracovník ECM,
Jablonné v Podještědí

Ježíš, jak ho vidí víra a historická věda

Pro první církev bylo důležité obojí: svědectví apoštolů o Ježíši Kristu i obraz Ježíše a jeho života, jak se na něm shodla historická věda. Církvi neuniklo poznání, že historický obraz se úplně nekryje se svědectvím apoštolů. Ten rozdíl je dán tím, že se věřící dívali na Ježíše naprosto jinýma očima, které jej nadto viděly i v situacích, které zůstaly cizím očím skryty.

Ten rozdíl byl pro věřící církev z hlediska její víry nicotnost, která zajímala jen toho z věřících, který se chtěl ujistit o tom, že věřit v historického Ježíše je rozumné. Ještě dnes se objevují blázni s vášnivým názorem, že Ježíš jako historická osoba nikdy nežil.

Vedle historické kritiky, která je seriózní a nedá na žádné nepodložené bláznivé nápady, musíme vzít na vědomí i trapnou lhostejnost věřící církve vůči problému historického Ježíše. Musíme totiž připustit, že existuje hromada problémů, které nelze vyřešit jednou pro vždy, budou se připomínat a přesvědčí nás, že historický Ježíš zůstává otázkou a usvědčuje původní lhostejnost církve z trapného omylu: věnovala svůj zájem jen vzkříšenému Ježíši. Je přece v zájmu víry, aby historická věda věnovala svou kritiku historickému Ježíši, jenž přišel na svět jako Slovo učiněné tělem. V tomto těle mezi námi chodil a vystavoval se lidským očím, jen výjimečně jim unikl. Historická kritika má tady své plné odůvodnění. Nebudeme jí vyčítat nedostatek respektu. Bohu se zalíbilo, aby jeho Syn přišel mezi nás v lidském těle a toto tělo je až do nejmenších detailů předmětem vědeckého zkoumání. Zároveň však v tomto těle přišel mezi nás Boží Syn jako tentýž, jenž ve své historické existenci obstál v historicko-kritické zkoušce.

Historikům děkujeme, že zrekon-

Dokončení na str. 2

Děťátko a drak

Třetí adventní neděle patří v lyském evangelickém sboru už několik let dětem a mládeži. Bylo tomu tak i loni. Počasí nebylo zrovna nic moc, ale kostel je vytápěn, takže kdo zvládl ranní náledí, tomu už pak bylo hej.

Nejprve dostaly slovo děti. Jejich scénka se jmenovala „Dárek malých pastýřů“. K jesličkám přišli nejprve „velcí“ pastýři. Konstatovali, že narozenému děťátku chybí úplně všechno. A tak mu donesli džbán mléka, lucernu na svícení a teplou ovčí kožešinu. Malí pastýři nic takového neměli a trápili se tím. Když v noci dopadlo okénkem v jejich salaši na zem světlo jasné hvězdy, sláma krásně zazářila a je to ťuklo: „Přineseme tomu děťátku hvězdu ze slámy!“ A pak už prošlo víc než dvacet dětí kolem „pacholátka“. Každé mu dalo hvězdu ze slámy a řeklo svou modlitbu. Nejroztomilejší byla asi ta od tříletého Bertíka: „Pane Ježíši, ty jsi můj Ježíšek.“ A protože děti mluvily do mikrofonu, tak je neslyšel jen Pán Bůh, ale i babičky, co seděly vzadu pod kruchtou.

Mládež už předvedla opravdové divadlo. Jmenovalo se „Co pravila věštba“. Byla to pohádka o králi a jeho povedeném astrologovi, princezně, Matějovi a dvouhlavém drakovi, který to tomu zamilovanému párečku pěkně zkomplikuje. Princeznu Serpentínu zatáhne do své sluje a nikdo neví, co se s ní děje. (Kdyby to věděl, tak by se nezneklidňoval.) Urozeným pánům, baronu Flegmiu Horologiovi a vévodovi Ignorovi Eridanovi se ji zachránit nepodaří. Vlastně se o to ani nepokusili. Zajímaly je pouze slíbené „dvě půlky“ království. Ale statečný Matěj draka přemohl. Vlastně se s ním domluvil. Nakonec tedy všechno dobře dopadlo. Matěj dostal Serpentínu a ta strašná dvouhlavá nestvůra získala práci v královské kuchyni. A co že pravila ta věštba? No přece, že někdo tak obyčejný jako Matěj vysvobodí svět!

Zbývá dodat, že nejen herci, ale i autorky obou scénářů, Marie Soukupová a Tereza Provazníková, patří do našeho sboru. Potěšitelný byl i zájem. V kostele jsme napočítali 120 lidí. Ale ještě zbývala volná místa.

Emanuel Vejnar

Tvorstvo až podnes pracuje ku porodu

Je adventní doba pro nás radostnou, či melancholickou? Dlouhé noci. Zamlžená, rozsvícená okna. Svíce, jež se týden po týdnu v domácnostech i kostelích rozsvěcují a značí blízkost příchodu Spasitele, nebo snad jeho prodlení? Jistě i mumraj reklam a nabídek, jenž vtrhl do ulic, marketů, médií... Patří to ale k naší kultuře, včetně „už aby to bylo“, stejně jako „ať je to už za námi“. Ostatně v době blížícího se Ježíšova narození bylo také mnohem rušněji v Římě, na jeho tržištích, v lázních a amfiteátrech, než v Galileji a ospalém Betlémě.

Alžběta a Marie, dvě těhotné příbuzné. Druhá, výrazně mladší, spěchala za svou zkušenou příbuznou, aby ta jí poradila i potěšila. Prvá z nich, asi o tři měsíce dříve, porodila Jana (Křtitele), druhá Ježíše (Mesiáše). Oba jejich synové také špatně skončili. Své životy dali krvavou daní. Jan, jehož hlavu přinesla legendární Salome na míse své matce Herodiadě, a Ježíš, umučený, pověšený na kříži. Blíženci, kteří se pohnuli, již v těle matek, sobě vstříc. Ale také vstříc budoucnosti lidstva, jež byla jejich obětí, šťastně předznamenána.

Co je na tom k radosti? Zhruba o šedesát let později píše apoštol Pavel v dopise do Říma o tom, že celý „kosmos“ je v pohybu: „celá příroda (stvoření, jeho řád) úpí a sténá jako v porodních bolestech!“ A platí to o našem světě podnes. O lidstvu, přírodě, vesmíru. Jde o víc než o letošní slunovrat, zamlžené, rozsvícené okno, purpuru na okně. Jde přece také o svíce našeho života. Doutnající, hořící i hasnoucí. Je přece povzbuzující vědět, že tvorstvo až podnes společně sténá a pracuje k porodu. A je potěšující, že to dění není jen v našich rukou, nýbrž v rukou Božích!

Jan Kašper

Z církví doma i ve světě

Zvoleno nové předsednictvo Ekumenické rady církví

Dne 28. 11. 2013 se v prostorách úřadu ústřední rady Církve československé husitské konalo 10. valné shromáždění ERC v ČR. Bylo na něm zvoleno nové předsednictvo ERC.
Předsedou ERC byl zvolen:
Ing. Daniel Fajfr, MTh, předseda Rady Církve bratrské
Prvním místopředsedou ERC:
Mgr. Joel Ruml, synodní senior Českobratrské církve evangelické
Druhým místopředsedou ERC:
ThMgr. Dušan Hejbal, biskup Starokatolické církve

Aleš Čejka, Ekumenická rada církví

Církve a náboženské společnosti nominovaly zástupce do pracovní skupiny

Církve a náboženské společnosti sdružené v České biskupské konferenci a Federaci židovských obcí nominovaly své zástupce do pracovní skupiny vzešlé ze čtvrtečního (21. 11. 2013) jednání představitelů České biskupské konference, Ekumenické rady církví a Federace židovských obcí s předsedou České strany sociálně demokratické (ČSSD) Bohuslavem Sobotkou.
Tým církví a náboženských společností povede generální sekretář České biskupské konference Mons. Tomáš Holub, mimo něj jsou dále nominováni i ekonom pražské arcidiecéze Karel Štícha a tajemník Federace židovských obcí Tomáš Kraus. Kandidát Ekumenické rady církví (ERC) byl nominován po čtvrtečním (28. 11.) zasedání Valného shromáždění ERC.
Definitivní složení delegace diskutující za církve a náboženské společnosti aspekty přijatého zákona o majetkovém vyrovnání bude ještě upřesněno dle počtu členů vyjednávacího týmu ČSSD.

podle www.ekumenickarada.cz

K této zprávě připojujeme informaci, že Ekumenická rada nominovala tajemníka rady Církve bratrské Petra Grulicha jako svého zástupce do pracovní skupiny, kterou kvůli možné změně finančních restitučních náhrad iniciovala sociální demokracie.

red

Patriarcha Kirill varoval před plíživým nátlakem na křesťany v Evropě

Moskva – Násilné šíření ateismu v soudobé Evropě podrývá etické základy dnešní civilizace. Prohlásil to dnes v Moskvě při setkání s milánským arcibiskupem Angelem Scolou patriarcha ruské pravoslavné církve Kirill. Podle agentury ITAR-TASS varoval, že „v Evropě dochází k plíživému nátlaku na křesťany pod hesly tolerance a multikulturalismu".
Kardinál Scola přicestoval do Ruska na třídenní návštěvu, která má vylepšit vztahy mezi římskokatolickou a pravoslavnou církví. Podle vatikánských médií se bude zajímat i o soužití ruského pravosloví se silnou muslimskou komunitou. Sám Scola je považován za jednoho z hlavních expertů Vatikánu pro vztahy s islámem.
Ruská církev vyjadřuje znepokojení nad postavením křesťanů v Evropské unii. Patriarcha Kirill dnes upozornil Scolu na situaci v západoevropských státech, „kde probíhá hon na křesťanské symboly, kde se zakazuje užívat slova Vánoce a kde lidé nesmějí přijít do práce s křížem na krku, aby neurazili bezvěrce". Devadesát procent evropského informačního toku podle ruského patriarchy nese znaky „bezbožné civilizace", a tak ochrana zdrojů křesťanství zůstává úkolem pro všechny církve. „Nikdy v minulosti neexistovalo pro vzájemnou spolupráci katolíků a pravoslavných tolik pádných důvodů," poznamenal Kirill.
Historické rozpory mezi dvěma velkými církvemi jsou za těchto okolností věcí minulostí, dodal patriarcha. Přivítal rovněž stanovisko papeže Františka k vývoji na Blízkém východě a zejména v Sýrii. Ochrana menšinových náboženských komunit v této muslimské zemi je v zájmu pravoslavných i katolíků, konstatoval Kirill.

podle www.krestandnes.cz

Ježíš, jak ho vidí víra a historická věda

Dokončení ze str. 1

struovali historický obraz Ježíše, jeho život i jeho osobnost, jeho činy a slova, jeho utrpení a smrt. Přijali pověření, aby potvrdili nebo vyvrátili, že ten, kterého historická kritika jmenuje historickým Ježíšem, je vskutku ten, o němž víra vyznává, že je Kristus. Zmínění historici ukončili svůj výzkum výrokem: historický Ježíš je tentýž, o němž apoštolové říkají, že je Kristus, Kyrios, Pán, Boží syn, Boží slovo, které se stalo tělem.
Při svém zkoumání obrazu historického Ježíše zjistili, že je přitom nutno dávat přednost synoptickým evangeliím Matouše, Marka a Lukáše před evangeliem Janovým. Konstatovali, že evangelium Janovo se dívá na Ježíše z jiného úhlu než synoptikové. Ovšem zcela zřetelně se jim jeví skutečnost, že synoptici i Jan mluví o historickém Ježíši a vyznávají v něm Krista-Mesiáše, Pomazaného Hospodinova. Rozdíl mezi nimi je v tom, že synoptici se více než Jan drží historických daností, což ostatně poznává každý čtenář Písma. Jinak se historický obraz Ježíše neliší moc od obrazu, jak jej udávají synoptici.
Zjistili,že Ježíš mluvil tak, jak to podávají synoptici, ne tak, jak to předvádí Jan. I obsah jeho řečí souhlasí více s tím, jak jej shrnují synoptici a ne Jan. Hlavní rozdíl však mezi nimi je v tom, že Jan se nesnažil povědět, jak se všechno kolem Ježíše přihodilo, ale daleko víc mu záleží na tom, aby nám pověděl, kdo je vlastně Ježíš a co jeho život pro nás znamená. V souvislosti se skutečností, že Ježíš zůstával v inkognitu, nepoznán jako Kristus, historici na sebe prozradili předpojatost, z níž činí stranickost: „Kdyby se chtěl Ježíš skutečně pokládat za Krista, tak jak ho viděli apoštolové, měl by to přímo vyjádřit, jako to činí Ježíš v Janově evangeliu." Přičtěme tuto zaujatost jejich racionalismu- rozumářství.
Ježíš si byl vědom svého jedinečného vykupitelského významu, ale nemohl o něm u synoptiků otevřeně mluvit. To bude teprve úkol apoštolů. Za svého života chtěl být Kristem inkognito, aby ho hned jako takového nepoznali, ale mohli ho jen tušit v jeho jinakosti. Nechtěl být kazatelem svého nejhlubšího tajemství. Zaujatosti kritických historiků rozumíme, nepřáli a nepřejí víře v Krista, proto se pokoušeli vyhloubit nepřekročitelný příkop mezi historickým Ježíšem a vírou v něho jako v Krista. Nechtěli se poučit ze skutečnosti, že ti, kdo nejprve uvěřili v Ježíše jako Krista, byli jeho učedníci, kteří jej znali z každodenního styku a poznali jej do hloubky tak, jak to nemohou přivodit žádné novozákonní oddíly, jednající o Ježíšovi. Přesto, že jej poznali jako člověka z masa a z kostí, jako jednoho z nich, vídali ho každý den a uviděli ho i na kříži, uvěřili, že je Kristus: „Blaze tobě, Šimone Jonášův, protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec v nebesích" (Mt 16,17).
Jak ho po apoštolech poznávali další a potomní, o tom se teologická věda zvaná christologie liší, ale neliší se v tom, že křesťanská víra v každé době vyznává, že Ježíš je Kristus, vzkříšený Pán. Jeho smrt už pro učedníky není skandál - pohoršení, nýbrž naopak spasitelný čin. Zmíněná christologie nám připomene, že známe Ježíšova slova , jak je vyslovila jeho ústa, i jak vrhla světlo na celý jeho život a donesla je až k apoštolovi Pavlovi, který se osobně s Ježíšem nikdy nesetkal, ale byl první mezi učedníky, který teologicky vykládal a zapsal do svých listů, co on i učedníci o Kristu věřili a s ním žili.

Josef Veselý

Helvítům v Miroslavi

Sluší se, aby vikář poděkoval na závěr své vikářské praxe sboru, kde rok působil. Sluší se být vděčný. Vděčnost sluší. Chci poděkovat Miroslavákům za krásný rok. Ačkoliv Erik by mně řekl, že někdy méně je víc. Ale ne už jeho hodná žena Míla, které člověčí vděčnost už tolik nevadí. A co teprve teta Míla Konvalinková! Velmi sečtělá a upřímná teta Jana, která je skvělá varhanice, vždy dbala na dobré pořádky. To dnes není samo sebou, protože lidé už bývají se vším až příliš rychle hotoví. U „Dušanů" bylo vždy dobře, bylo tam místo pro hosta a také nějaká ta „dobrota". Cestou do kostela bych těžko dobíhal strýce Dušana i strýce Miloše, ačkoliv jenom zdání klame, že jdou pomalu, když přesto jsou daleko vpředu. Smekám před strýcem Milošem, když se dívám na jeho ruce. Co všechno už unesly, co všechno musely unést? Přesto je strýc Miloš optimista. Má vnučku Janu s manželem Danem a jejich dětmi. Rád jsem chodil k Uhříkům. Jiřinka, o níž dodnes nevím, zda se jí zdrobnělina jejího křestního jména líbí či ne, maluje na hedvábí. Mám od ní její nádherné „dílko" - a to nejedno. Jirka, její starší syn, je neskutečný pracant. „Jendič", její mladší syn, hraje na kytaru a skvěle volejbal. Večer po práci jsme si s klukama u Uhříků někdy dali „spravedlivé" pivo po práci. Pavlínka Ryšavá, řečená „kočičková", mně promine, že jsem to teď na ni vyzvonil. Pavla je moje kamarádka. I její děti Matěj, Tom a Eli. Jeník, její manžel, je výborný varhaník. Jsou ještě další Ryšaví na Václavově: Eva a tři Eviny dcery s Eviným dobrým manželem Jarkem. A je Martin a Iva s dětmi. A je také velmi obětavá Eliška, která vede pěvecký sbor. Vlastík, její dobrý manžel, se mně stal dobrým kamarádem. A je Aninka, Jana i Radek. Radek pilně „drtí" na varhany a jeho cena roste. A je Jindra a Lída, myslím teď u „kurátorů", kde žije též jejich Eva s dětmi. Liduško, dá si Jindra říct a bude víc doma a odpočívat? Jindro, nejsme na všechno sami. Mirek i Jarka to dobře vědí. Chybí mně káva a rozhovor u sestry Marty Kulajtové a kocour Vata. A víno u Rozmahelů. Červené víno u sv. večeře Páně od bratra Kolmana se stává skutečnou svátostí. Mám pořád teplé spací ponožky od Marie Veselé. Rút Vesecká by mohla být mojí maminkou. Ale já jsem „živé dítě" a to potřebuje „pevnou ruku". Ale manžel Vladimír by mě za syna asi nechtěl. A víte, že v Miroslavi jsou také andělé? Víte to, Lío a Michalko a Bednaříkovi? Teto Olgo, Karle s manželkou, věřte, že andělé jsou a jsou dobří. Nejen ti od mistra Pavla Krbálka. Ale vy to víte. A jsou šikovní lidé, Járo a Pavlo Svobodovi, že jo? Nechci zapomenout na hodného Jirku Doubravu a jeho hodnou paní. Děkuju a vzpomínám na faráře Ondřeje Titěru se ženou Kateřinou, ba i na jejich děti. Jaký bude příští miroslavský farář? Pozná Havlovy v Litobratřicích, obětavou a pečlivou Martu se sestrou a Lexovy v Bohuticích i Valašky v „Troskách", Janu a Danuši v Mor. Krumlově i všechny ve Vémyslicích. Nemohu vám říci, moji milí: „Vy všichni dobří rodáci." Nemohu to tak říci, protože „pochodím z iného kraja". Ale byl jsem s vámi rok a chtěl bych ještě další. Večer při západu slunce jsem vycházíval na „Markusberk" nad „Vajnperky" a rád se díval na Pálavu. Pálava mně v krajině připadala jako velryba, která se právě vynořila. Pohled opačným směrem nabídl Miroslav jako „na dlani". Vím o vás, ačkoliv nejmenuju všechny. Děkuju vám za krásný rok a těším se na shledanou, sestry a bratři miroslavští! Pán Bůh vám žehnej!

Otto Miklík

Bratrský biskup a teolog Lukáš Pražský

(nar. asi 1458 v Praze, zemř. 11.12.1528 v Mladé Boleslavi)

Byl z utrakvistiské rodiny, studoval filosofii a stal se 1482 bakalářem. Pod vlivem kazatele Michala Poláka a knih Chelčického vstoupil do Jednoty bratrské. 1491 se s Marešem Kokovcem, Martinem Kabátníkem a Kašparem z Branibor vypravili na Balkán a do Cařihradu - "hledat původní církev Kristovu". 1494 zastává "velkou stránku" - Jednota vstupuje do měst. 1498 při léčbě v Itálii zastihl upálení G. Savonaroly.
Když byly sbory Jednoty uzavřeny, nvštěvoval je a psal jim dopisy. 1515 byl na čas uvězněn, po propuštění vyzval k opětnému otevření sborů. Udržoval kontakty s Lutherem, valdenskými, zwingliány, novokřtěnci a utrakvisty.
Zdůrazňoval Boží milost, Kristovy zásluhy a dary Ducha svatého - víru lásku a naději. Požadoval bratrskou kázeň, ovšem bez světské pomoci.
Z jeho četných spisů jmenujeme:
Bárka, Otázky dětinské, Spis otázek trojích, O spravelnosti z víry, O skutcích Kristových, vydal Nový zákon (152)/ a složil asi 100 písní.

"Otče všemohoucí,/ předivný v své moci,/ jenž jsi dal Syna nám ,/ abys v lásce byl znám,/ poslals na svět jeho,/ tobě chvála z něho."

Bohuslav Vik

Advent neprosebný

Toč se a vrč, můj kolovrátku, adventu je již nakrátku... vzpomínám na úryvek z Erbenovy Kytice. To, co se o adventu točí více než sto let po Karlu Jaromíru Erbenovi, jsou kola aut před supermarkety, kola ná-kupních vozíků, někomu se točí kolečka v hlavě, protože zas neví, jak všechno stihnout do Vánoc. Já jsem otočila list v kalendáři a po-střehla jsem samolepku betlémské hvězdy, která mi každoročně označuje první adventní neděli. Tak to tady máme! 28 dní tichého a pokorného očekávání, co máš, drahý Kriste, pro nás k letošním Vánocům připraveno. Všechny prosby, které jsme k tobě celoročně vysílali, máš už dávno v evidenci, a teď konečně může k nám i k tobě přijít čas klidu a nadějí. Sedám si do křesla a nechávám se unášet hudbou, na kterou během roku nemám kdy. Koupila jsem pro sebe a manžela lístky do divadla. Raduji se z vánočního kaktusu, na kterém nabíhají poupata a nemohu se dočkat, až se z těch drobných pupínků vyklubou růžové hvězdy, které ozdobí tu věčně zelenou kytku. Na naši domácí palmu vážu červené a stříbrné mašle, protože ona, chudinka, na Vánoce kvést neumí, tak ať z nich také něco má. Do vázy jsem vetkla zlaté jmelí po-lepené modrými ulitami šneků. A ještě si dojdu do knihovny pro nějaké opravdu milé audioknížky, aby advent mohl začít.

Tolik darů mi dáváš, Bože! A nikdy Ti nic nedokážu oplatit, protože to, co bych ti mohla věnovat, je už tebou věnováno. Tak tedy budu oplácet alespoň lidem, každému po jablíčku, po oříšku, po básničce, po písničce. Zkrátka, nějakou malou koledu, aby každý věděl, že ho máš rád.

V Anglii, Spojených státech a Kanadě se slaví svátek Díkůvzdání. Nevím, za co kdo v těch zemích děkuje. Někdo za krocana, někdo za kukuřici, někdo za rodinu, která se zase po roce sešla. Mají tam v těch zemích na děkování jediný den. Já mám na děkování celý advent. A možná, kdyby byl ten advent delší, stejně by nestačil, abych poděkovala za všechno, čím mne můj Pán za celý rok obdaroval.

Ale stejně jako loni, stejně jako před dvěma a více lety, kdy jsem objevila krásu děkovného adventu, vyzkouším, jestli každý den zazní Boží chvála v mém srdci a třeba i z desek. Osmadvacetkrát se pokusím vzpomenout si alespoň na něco z toho, co jsem dostala. A osmadvacetkrát v sobě zapřu to automatické "prosím, dej, aby...". Vím, že On dává - v pravý čas a pravé věci do pravých srdcí, rukou i hlav. Děkuji ti, Otče, žes dal svého Syna. Děkuji, žes ho položil do jeslí a ne do zlatého paláce. Děkuji, že jsi ho nechal přijít i k nám domů. A tak tě k nám zvu, nejen abys s námi večeřel, ale aby sis aspoň jednou za rok odpočinul od našich nekonečných požadavků. Mazel Tov, Pane Ježíši!

Delicie Nerková

Čas hledání Hospodina

To je pokolení těch, kdo se na jeho vůli dotazují. Ti, kdo hledají tvou tvář - toť Jákob. Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy. Kdo to je Král slávy? Hospodin, mocný bohatýr, Hospodin, bohatýr v boji. Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše je zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy. Kdo to je Král slávy? Hospodin zástupů, on je Král slávy!

Ž 24,6-10

Advent je doba připomínání a vyhlížení příchodu Spasitele, čas otevírání srdce, čas hledání Hospodina. A já mám dobrou naději i víru, že spolu se mnou patříte k těm, kteří otevírají svá srdce, své životy a ptají se po Hospodinu. Jistě mnozí z vás jsou pevně zakotveni ve víře a důvěře Hospodinu. Ale všichni dobře víme, že je potřeba se neustále dotazovat na Hospodina, na jeho vůli. Vyhlížet ,s čím a jak přichází do našich životů. Žalmista do toho zástupu vyhlížejících, do Božího lidu očekávajícího na jeho království zahrnuje všechny, kteří zatím třeba i pochybují. Všechny, kteří mají otázky a nejasnosti, pochybnosti ve věcech víry a důvěry v Hospodina. Všechny, kdo Boha upřímně hledají, kdo stojí o to, aby jej našli, aby se s ním setkali. A proto je pro nás adventní zvěst o lidu, který hledá Hospodina. Je to výzva i napomenutí. Hledat Boží království znamená zapomínat na sebe a pamatovat na Boha a vším, co jsme a co děláme, připravovat cestu tomu, který má přijít. Adventní zvěst nám říká, že Bůh je tak milostivý, že k nám přichází i tehdy, když jsme jeho cestu připravovali liknavě a špatně. Jenže on si nenechá nikým a ničím bránit. I když jsou někdy naše dveře zavřené, pak i na ně tluče. Bůh v Kristu přišel se zvěstí o spáse pro všechny, kde tuto zvěst slyší a přijímají. Přišel a přichází do našeho světa, do našich životů s nabídkou svého kralování. Kralování spravedlivého a milostivého. A žalmista to vyjadřuje obrazem. „Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné!" V obraze můžeme myslet na brány Jeruzaléma, které se mají zvednout, když z bitvy přijíždí vítězící král. Dokonce se mají zvednout vchody věčné. Tedy přechod ze smrti do života. A to proto, aby mohl vejít Král slávy. Král, který zvítězí i nad mocí a temnotou smrti. Tím králem je sám Hospodin. Hospodin, kterého my křesťané v čase adventním vyhlížíme a vítáme jako zvítězivšího a kralujícího se svým Synem Ježíšem na pravici. Zvedněme tedy brány myslí i srdcí svých a nechejme vejít Krále slávy do našich životů. Kdo jím je už víme. Nemusíme si nikdo z nás nalhávat, že je mnoho lidí i věcí, okolností i pojmů, které chtějí nad námi kralovat! Jak mnoha nepravým králům se ochotně poddáváme. A to všecko ovládá naše srdce i naši mysl. Ale služba u nich nevede k vysvobození ze vší marnosti, která svírá lidský život. Jen jediný je opravdu Král slávy, v jehož službě a šlépějích se jde vstříc oslavení navzdory všemu v nás i kolem nás. On je vítězným králem, který nebojoval ani mečem ani kopím a s vojskem. On bojoval nanejvýš „me-čem Ducha, jenž je slovo Boží". Ten přicházející bojovník - Král slávy – je bojovníkem se vším zlem, které ovládá lidské srdce. Bůh v Kristu zápasí o každého z nás. Nebojme se a nechme jej bojovat, zvítězit a kralovat v nás a pro nás.

* * *

Modlitba

Pane náš, neumíme vyhlížet tvůj příchod. Neumíme nebo nechceme si připustit, že ty můžeš vítězit v našich životech. Víme, že tvá smrt i vzkříšení je vítězství. A přece se o ně tolik bojíme. Nebo se za ně stydíme, protože se nedá prokázat hmatatelně? Ne-chceme mít strach, ale naději, že tvé je království i vítězství v něm. Chceme tě nechat vejít jako Pána našich životů. Chceme tě takto do-svědčovat. Prosíme, posiluj naše chtění. Radujeme se z toho, že ty stále ještě přicházíš, že čas tvé milosti stále trvá. Smiluj se nad námi a žehnej nám. Amen.

Marta Zemánková

Nad Biblí

Ohrožení víry a Boží moc

Zamyšlení nad knihou Daniel

Vše nasvědčuje tomu, že kniha Daniel v podobě, v jaké ji známe ze Starého zákona, vznikla až za vlády Seleukovců (2. stol. př. Kr.). Situace, v níž se tehdy Judejci, Boží lid, nacházeli, byla velice vážná. Cizácká nadvláda neměla pro vyznavače Hospodina nejmenší pochopení a bezohledně hrubě zasahovala do jejich života. Seleukovci byli ctiteli helénistické kultury i náboženství, které ve své říši preferovali. Zvláště Antiochos IV. Epifanés (175-164 př. Kr.) byl vášnivým zastáncem a propagátorem helénistického životního stylu. Byl přesvědčen, že svou říši, různorodou po stránce sociologické, etnografické i náboženské, může sjednotit a udržet jen zavedením jednotné kultury a jednotného náboženství. Největší překážkou mu byli právě Judejci, kteří pevně setrvávali ve víře otců, od níž nebyli ochotni ustoupit. Ač mezi nimi, zejména mezi jejich představiteli, byli někteří, kteří šilhali po helénismu, přece ani oni se zcela neodříkali vyznávání Hospodina. Pokoušeli se nanejvýš o jakousi modifikaci.

Za Antiocha IV. Epifana vyvrcholil krutý útlak a fyzické soužení Judejců. Antiochos nejprve nezákonně zbavil funkce velekněze Oniasa III., který zůstal věrný víře v Hospodina a nevyhovoval Antiochovým záměrům, dal ho uvěznit a posléze zavraždit. Svémocně dosadil do velekněžského úřadu poddajného Menelaa, který si ho naklonil svými intrikami a úplatky. Proti Menelaovi se však v době Antiochovy nepřítomnosti postavil neméně proradný Jáson, snažící se rovněž získat Antiochovu přízeň. Jejich sporu, který Antiochovi přišel velice vhod, Antiochos využil k brutálnímu zásahu. Poslal do Jeruzaléma vojsko, Menelaa i Jásona zbavil funkce, nechal vyplenit chrám a usmrtit řadu obyvatel. Znesvětil Hospodinův oltář tím, že na něm dal obětovat vepře, zakázal vykonávat obřízku a světit sobotu. Hospodinův chrám proměnil v chrám Dia olympského a Judejce nutil přijmout nové náboženství. Jedním z důkazů loajálnosti, a to povinným, bylo jezení vepřového masa. Neposlušnost se trestala smrtí.

Bylo to neslýchané potupení Hospodina a životní ohrožení jeho lidu - a Hospodin mlčel. Vnucovaly se otázky, které ohledávaly nejvlastnější kořeny víry: Je opravdu Hospodin ještě Pánem a Soudcem všeho, nebo není? Není-li Pánem celého světa, je aspoň Pánem a ochráncem svého lidu? Dokáže zachránit svůj lid? Má vůbec ještě nějakou moc? Neskončila už „jeho" doba? Platí ještě jeho Zákon? A jestliže ano – jak? Zdálo se, že není, kdo by dal lidu uspokojivou odpověď. Nepovstali noví proroci, představitelé lidu byli jednak proradní, jednak bezradní. Slova Zákona i dřívějších proroků jako by byla pro přítomnost mrtvá.

A přece Hospodin nemlčel. Neposlal sice nové proroky, ale otevřel oči některým vyznavačům (učinil je prozíravými – Da 12,3), kteří pochopili, že Hospodinova doba neskončila a neskončí, že on na vše stačí a že slova Zákona a proroků vůbec nejsou mrtvým odkazem minulosti, nýbrž mluví. Je třeba se jich věrně držet, má-li člověk uprostřed ohrožení obstát.

Mezi těmito lidmi a od nich dál začala ožívat a šířit se dávnější vyprávění o moudrém a statečném Danielovi a vidění mu připisovaná, která se pak spojila v jednu knihu. Vyprávění i vize používaly starší literární předlohy a materiály (nejen judské), ale nepodávaly je jako nostalgické příběhy, nýbrž v aktualizované formě, do níž byly vpracovány žhavé problémy současnosti. Tak se stávala posilujícími a povzbuzujícími, burcujícími nebo varovnými příklady.

Kniha Daniel odpovídá na palčivé otázky v dobách soužení a ohrožení víry. Zvěstuje jednoznačně a nesmlouvavě, že Hospodin je Pánem nejen nad svým lidem, ale nad celým světem. Z jeho moci není nic vyňato. Kdo v něho doufá, nemusí se bát, má pevnou oporu, která neselže, a byť pak i zemřel, bude žít. Ústřední postava knihy je typ vyznavače a svědka, který posilující a víru utvrzující svědectví a potěšení nese nejen příběhy a vizemi, ale i svým jménem: Daniel = (Můj) Soudce je Bůh.

Zd. Soušek

Adventní

Bože, v těchto dnech nás obzvlášť povzbuzuješ k bdělosti. Vyhlížíme tě, těšíme se z tvého navštívení, z tvého přicházení k nám.

Přituhlo, berem si svetr navíc. Taky venku, mezi těmi, kteří tě neznají, nás občas mrazí..., tak jsme tady, abychom toho nového podle tebe stvořeného vnitřního človíčka srdce tepleji oblékli spravedlností a svatostí pravdy. Vždyť jsme k zázraku tvého království přišli jako naháči; právě zrozená nemluvňata...

Díky, že nás sytíš a hřeješ, duši občerstvuješ, obnovuješ, vodíš po stezkách spravedlnosti pro jméno své.

Sotva se zahřejeme, jde na nás dřímota. S hlavou na stole čekajíce tlučeme špačky. Děláme si pohodlí, přestože radíš opasky nepovolovat a svíčku nezhášet.

Jeden druhého postrkujeme k pohotovosti dveřníků Páně, kdybys zaklepal, abychom bez meškání otevřeli.

Víc nesvedeme, než otevřít dokořán, tak aspoň to...

K uctění Krále králů nemáme co nabídnout, ale ty už nás rozsazuješ a dáváš na stůl. Hostíš tím, co oko nevídalo, ucho neslýchalo a co jsme si představit nedokázali.

Pro tohle, co s tebou přichází, pro tvoji vlamující se skutečnost jsme všichni mimo, všichni jedna spící panna, a půlnoční křik nám připadá jako ve snách... Nahonem nastavujeme nádobky, otvíráme rezervu, Bože, ať nám to nezhasne! Ať nám to v kritickou chvíli nad srázem do pekel nechcípne! Ať nejsme z těch, co meškají, když varuješ, že je to půl na půl, padesát na padesát... Amen.

s.j.h.

Kostel nebo utajená pevnost?

Chodec v Brně těžko v centru může minout budovu „červeného“ kostela. Má exkluzivní polohu i vzhled, přitahuje pozornost.
Tím ale naděje hledajícího končí. Dveře kostela zamčené na dva západy. Omšelá vývěska vedle dveří… na ní jakási technická zpráva, kdo má bohoslužby v neděli. Tajemné zkratky, jakési „VP“ – co to je? Veřejnosti Přístupno? Velmi Problematické? Vysoce Přínosné? Pro "hledající" mimo církev je vývěska málo výrazná, málo přitažlivá a málo inspirující.
Ve středu dopoledne v půli listopadu 2013 mne u ní oslovil anglicky hovořící muž, že by rád dovnitř do kostela – nezbylo mi, než smutně konstatovat, že to nejde a více se dovědět zde na místě také nelze. Kostel působí jako kamenná pevnost, která nedovolí proniknout ničemu zevnitř ven (informace či biblické texty či pozvání), ani hledajícím lidem nedovolí proniknout dovnitř (myšleno fyzicky i obrazně).
Po návratu domů jsem otevřel na internetu Evangnet, a když jsem se – znalý odkazů na www – proklikal na sborové stránky, ocitl jsem se v jiném světě. Sbor má 1101 členů, nádherné www stránky, a zřejmě i mnohou činnost. Jenže to je cesta jen pro znalé, vybavené počítačem, internetem a aktivním zájmem.
Přitom okolo kostela chodí denně stovky studentů vysokých škol, cizinci a někdy i členové církve, kteří vidí kostel a rádi by třeba přišli večer na biblickou nebo na třicátníky. Ale nevědí kam, a z vývěsky se to nedozvědí. Nemluvě už o tom, že "hledající" mnohdy nemají internet vůbec, nebo zrovna nemají patřičný přístroj u sebe, nebo o www stránkách nevědí, nebo prostě nemají sílu či čas na internetu v tu chvíli hledat.
Kdyby takovou polohu své budovy měla jakákoliv firma, jistě by ji nepromarnila a dala na ní o sobě vědět. Sbor Českobratrské církve evangelické tuto potřebu necítí … Ba ani po upozornění vloni, mailem přímo ke sboru, žádná změna nenastala.
O tom, jak by exkluzivní lokalitu využili aktivní nadšení misionáři – trvalou přítomností přímo v kostele, vstřícností a pozváním symbolizovanými fyzicky otevřenými dveřmi do kostela, a přítomností živého člověka v kostele (ne jen kdesi v teple vzdálené fary), který by s hledajícími promluvil – o tom si můžeme nechat asi jen zdát.
A obdobné je to v mnoha dalších sborech. Často exkluzivní místo – náměstí, křižovatka, anebo naopak – toleranční sbor otočený do polí, jak tehdy císař Josef nakázal, nicméně jen 50 metrů od hlavní silnice. Leč žádné pozvání, žádný ukazatel, žádný plánek. Někdy snad adresa fary… ale kolemjdoucí nemívají zrovna s sebou plán města nebo navigaci v mobilu… jak mají faru v tu chvíli nalézt?
Církev se uzavírá do sebe – členové daného sboru přece vědí, kde je jejich fara, kdy a kde je biblická hodina …a o nové hledající zřejmě moc nestojí. Není divu, že církev vymírá a umírá.
Naštěstí to není truchlivý obraz všech sborů, leč mnoha ano. Asi si neuvědomují, že „svíce se nestaví pod kbelec“ a že jejich posláním je být viděn a slyšen. Možná by pomohl důraz na tuto stránku života sboru od synodu či synodní rady. Stejně, jako důraz na různé dokumenty, účetnictví, výroční zprávy a www stránky vedl k tomu, že sbory na ně nezapomínají.
Není totiž žádný dobrý důvod, proč by církev měla být přístupná jen po internetu, a kostely se měnily v utajené, zamčené, prázdné a mrtvé pevnosti.

Karel Řežábek,
Praha - sbor Dejvice

JABOK – Vyšší odborná škola sociálně pedagogická a teologická

Studijní obor: SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA A TEOLOGIE

- **Nabízíme denní i kombinovanou formu studia ve školním roce 2014/2015.**
- **Studium je organizováno vysokoškolskou formou a je výrazně zaměřeno na praxi (35 týdnů praxe v průběhu studia).**
- **Ve spolupráci s Evangelickou teologickou fakultou UK nabízíme možnost bakalářského studia.**
- **Pro studenty Jaboku je k dispozici vlastní kolej v budově školy.**
- **Školné: 3 500,- Kč za semestr**
- **Den otevřených dveří: 5. 2. 2014**
- **Přihlášky:**
  I. kolo: 1. 2. 2014 – 30. 4. 2014
  II. kolo: 1. 7. 2014 - 15. 8. 2014
- **Přijímací pohovor: I. kolo: červen 2014**
  II. kolo: srpen 2014

jabok

Salmovská 8
120 00 Praha 2
tel.: 211 222 440
e-mail: jabok@jabok.cz
www.jabok.cz

Inzerce

Sbor ČCE v Suchdole nad Odrou nabízí k pronájmu byt v příjemném prostředí na faře 1+1 aktivnímu křesťanovi.
Kontakt: Vladimír Pír 605 376 858.
č. 34

Nové knihy

Biblické meditace a modlitby

Hledáte-li vhodný malý dárek, kterým byste potěšili své přátele na poslední chvíli o Vánocích, je zde nabídka kvalitní publikace, přitom nemalé rozsahem a vkusnou výpravou. Jedná se o mimořádný počin vydání meditací nad 103. žalmem z pera profesora Pavla Filipiho a modliteb profesora Manfreda Josuttise.
Vydala je pohotově Českobratrská církev evangelická, Farní sbor v Nosislavi (Zastav se na chvíli... Biblické meditace 2014, 52 stran, cena 20 Kč + poštovné;
objednávka: Farní sbor ČCE Nosislav, Masarykova 156 691 64 Nosislav). Na titulní straně poutavá barevná fotografie, uvnitř vhodné černobílé.

-kar

* * *

Dietrich Bonhoeffer Následování

Jeden z nejdůležitějších teologů dvacátého století osvětluje vztah křesťana a Ježíšova učení. Co dnes znamená vzít vážně Ježíšovo slovo, jak se dnes má stát učedníkem voják, obchodník, dělník? V čem spočívá radikalita Ježíšovy výzvy? Jak rozumět Boží vůli dnes? Bonhoeffer se svým rozlišením laciné a drahé milosti uvádí člověka do vztahu k nikdy nekončícímu hledání vlastní poctivosti a jedinečnosti svého poslání. Drahá milost je drahá, neboť stojí člověka život, a je milostí proto, že mu pravý život dává.
Kniha Dietricha Bonhoeffera Následování vyšla v češtině již v roce 1962 (Kalich, Praha) v překladu profesorů Evangelické bohoslovecké fakulty F. M. Dobiáše a Amedea Molnára s předmluvou prof. J. M. Lochmana. Právem ovšem nesla výrazný podtitul Výklad Kázání na hoře, poněvadž šlo pouze o první (a navíc kusý) díl Následování, který se výkladem Kázání na hoře zabývá. O důvodech, proč byla tehdejší edice takto ukrácena, je možno pouze spekulovat.
Současná česká edice Následování je tedy novým a úplným překladem německého kritického vydání Nachfolge z roku 1989.
376 stran, váz., stříbrná ražba.
Kč 366, v e-kalichu 292 Kč

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát pražský

Českobratrská církev evangelická

Praha 1 Deutschsprachige Evangelische Gemeinde Prag – Ne 10.30 h (sv. Martin ve zdi), f. Frank DieterLessmann-Pfeifer, f. Andrea Maria Pfeifer
Praha 1 Nové Město – Ne 9.30 h
Klimentská 1211/18, f. Eva Halamová
Praha 1 Staré Město - Ne 9.30 h
Salvátorská 1045/1, f. Pavel Dvořáček, f. Lýdia Mamulová
Praha 2 Vinohrady – Ne 9.30 h
Korunní 1440/60, f. Ester Čašková
Praha 3 Jarov – Ne 9.30 h
U Kněžské louky 2139/9, f. Elen Plzáková
Praha 3 Žižkov I – Ne 9.30 h (Betlémská kaple) Prokopova 4/216, f. Pavel Kalus
Praha 3 Žižkov II – Ne 9.30 h Čajkovského 1639/10, f. Jaromír Strádal
Praha 4 Braník – Ne 9.30 h
Modřanská 118, f. Jaroslav Pechar
Praha 4 Jižní Město – Ne 9.30 h (3.ne v měs. ekum. 18 h) Donovalská 2331/53, f. Michal Šourek
Praha 4 Modřany – Ne 9.30 h
Písková 263/6, f. Zvonimír Šorm
Praha 4 Nusle – Ne 9.30 h
Žateckých 1169/11, f. Marta Zemánková,
Praha 5 Radotín – Ne 9.30 h (kostel)
Na Betonce 14, f. Petr Špirko
Praha 5 Smíchov – Ne 9.30 h
Na Doubkové 8/2040, f. Ondřej Kolář
Praha 6 Dejvice-Bubeneč – Ne 9.30 h
Dr. Z. Wintra 15/746, f. Petr Hudec, f. Abigail Hudcová
Praha 6 Střešovice – Ne 9.30 h
nám. Před bateriemi 950/22, f. Pavel Pokorný, f. Lenka Ridzoňová
Praha 8 Kobylisy – Ne 9.30 h (Kostel u Jákobova žebříku)
U Školské zahrady 1264/1, f. Miroslav Erdinger, f. Ondřej Kolář
Praha 8 Libeň – Ne 9.30 h
U Pošty 1098/6, f. Roman Mazur
Praha 9 Horní Počernice – Ne 9.30 h
Třebešovská 2101/46, f. Petr Firbas
Praha 10 Strašnice – Ne 9 h
Kralická 1001/4, f. Pavel Klinecký
Praha 10 Uhříněves – Ne 9 h
Husovo nám. 378/40, f. Jiří Ort
Praha 10 Vršovice – Ne 9.30 h
Tulská 1/14, f. Matěj Opočenský
Ochranovský sbor– Ne 9.30 h
(Domov Sue Ryder) Michelská 1/7 Praha 4 Michle, k. Eva Šormová

Církev bratrská

Černošice – Ne 9.30 h
Hradecká 2192, k. Pavel Paluchník
Praha korejský sbor – Ne 14 h
Arabská 573/1, Praha 6, k. Moon Key Choi
Praha mezinárodní sbor – Ne 10.30 h
Peroutkova 57, a k. Pavel Trefný
Praha 1 Soukenická – Ne 10 h
Soukenická 15, k. Pavel Černý
Praha 2 Vinohrady – Ne 9.30 h
Římská 43, k. Pavel Mošner
Praha 3 Žižkov – Ne 10 h
Koněvova 24, k. Bronislav Kaleta, k. Michal Žemlička
Praha 4 Jižní Město – Ne 17 h
(Kom. centrum M. Terezy) U Modré školy 1, a k. Mark Potma, v. Petr Šadý
Praha 4 Šeberov – Ne 10 h
V Ladech 10, k. Robert Hart, k. Matěj Hájek
Praha 5 Smíchov -. Ne 9.30 h
Vrázova 4, k. Bronislav Matulík
Praha 6 Dejvice – Ne 10 h (hotel Krystal)
J. Martího 2, k. Pavel Plchot
Praha 9 Černý Most – Ne 10 h
Stoliňská 2502/41b, k. Tomáš Grulich, k. Pavel Trefný
Praha 9 Horní Počernice – Ne 9 h
Ve Žlíbku 168, k. Daniel Smetana
Praha 13 Stodůlky – Ne 10 h
(areál obch. pavilónu Luka, Mukařovského 1986/7, Praha 5)Nušlova 2273/11, k. David Novák
Říčany – Ne 10 h
Konferenční centrum Oáza, Chodov 2112, Roklanská 805, k. Daniel Kvasnička

Bratrská jednota baptistů

Praha 3 Vinohrady – Ne 9.30 h, 18 h čínské
Vinohradská 68, k. Erik Poloha
Praha 3 Vinný kmen – Ne 16 h ruské
Vinohradská 68, k. Genadiy Gavrilov
Praha 3 Mezinárodní sbor – Ne 11 h
Vinohradská 68, k. Gareth Morris
Praha 4 Pankrác – Ne 10 h
Na Topolce 677/14, k. Jáchym Gondáš
Praha 6 ŠVCC – Ne 10.45 h
Nad Habrovkou 3, Jenerálka k. Keith G. Jones

Evangelická církev metodistická

Praha 2 Nové Město – Ne 9.30 h
Ječná 19, f. Ivana Procházková
Praha 9 Horní Počernice – Ne 9.30 h
Křovinovo n. 12/18, f. Richard Novák
Praha 10 Strašnice – Ne 10 h
Vilová 512/26, f. Filip Gärbner

Luterská evangelická církev a.v.

Praha 10 Vršovice - Ne 16.00 h
Moskevská 34, v Eduarda Heczková

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

36-37/2013

18. prosince 2013 ✦ ročník 98 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
8. ledna 2014

Z obsahu

* *Čas*
* *Píseň o předivné moci*

Vánoční poselství

Nízkoprahové Vánoce
Galatským 4, 4–7

Při vánoční besídce v kostele byla dětem položena otázka: Proč Pán Bůh chtěl, aby se jeho Syn, Pán Ježíš, nenarodil v císařském paláci v Římě nebo v královském paláci v Jeruzalémě, ale v maličkém zapadlém Betlémě, a to dokonce ještě ve chlévě? Chvíli bylo ticho, všechny děti usilovně přemýšlely. Pak se o slovo hlásí jeden chlapec a říká: „No, to je přece jasné: aby k němu mohli přijít pastýři ve špinavých botách!“

Tou odpovědí se chlapec trefil do černého. Bůh se tak velmi snížil, aby byl dosažitelný pro každého člověka. Nikdo nemůže povědět, že cesta k Bohu je příliš náročná, složitá. Pán Ježíš se podrobil stejným podmínkám, v jakých žijeme my lidé. Mohli bychom dnešní terminologií povědět, že Bůh zvolil pro narození svého Syna nízkoprahové zařízení.

Nízkoprahové zařízení je snadno dostupné, nabízí potřebnou službu bez administrativních a jiných překážek, je k dispozici zpravidla bezplatně. Obvykle nevyžaduje žádná doporučení, posudky a potvrzení. Proto se Bůh v Kristu stal člověkem, abychom mu my lidé mohli rozumět a uvěřit mu. Proto se Bůh v Kristu stal člověkem a přijal pravidla hry našeho života, abychom mohli přijmout to, čím nás chce obdarovat, aby vykoupil ty, kteří jsou zákonu podrobeni, abychom byli přijati za syny. Nepohoršuje se nad našimi špinavými botami, ale chce očistit celý náš život, abychom mohli být vysvobozeni z vězení svých vin a hříchů. Ale nejen to, dává daleko víc: Přijímá nás za své děti a daruje nám Ducha svého Syna, ve kterém ho můžeme oslovovat Otče.

V betlémských jeslích narozený Ježíš je Boží Syn. Kdo k němu přijde a uvěří v něj, stane se též Božím dítětem. Velmi dobře to pochopila naše vnučka, když slavila v létě své čtvrté narozeniny. Dlouho se na ně těšila a také měla jasnou představu, co si k narozeninám přeje. V srpnu chtěla dort s koníčkem a vánoční stromeček. Tak se také stalo. Já jsem si přitom uvědomil, jak toto dítě pochopilo, o čem teď společně přemýšlíme. Své narozeniny, své narození do své rodiny spojila s Vánocemi, s narozením do Boží rodiny.

Přeji vám požehnanou narozeninovou oslavu letošních Vánoc.

Daniel Komrska,
kazatel CB, Brno - Kounicova

Adventní čas

Co se týče proporcí, je náš křesťanský advent podstatně kratší než židovský. Židé čekali na Mesiáše po celá tisíciletí. Nám křesťanům na to každoročně stačí necelý měsíc. Prostě si podle kalendáře odpočítáme čtyři neděle od Štědrého dne a hned víme, kdy máme začít péct cukroví, shánět dárky a gruntovat byt, abychom všechno, co pokládáme za důležité, stihli a Vánoce byly skutečně „šťastné a veselé“.

Toto počínání - jakkoli je v naší sice křesťanské, ale notně zesvětštělé společnosti běžné - se však od toho „vzorového“ velice liší. Biblický advent neprovází vůně pečícího se cukroví, ani se v něm neshánějí dárky. Jeho součástí je pouze gruntování. Nikoli ovšem gruntování bytu, nýbrž gruntování vlastního nitra. Co je v něm zkažené, zatuchlé a špinavé, to musí pryč. Advent přece graduje k veliké slávě.

Ti, kteří tuto slávu očekávají, se programaticky mění. Připadá jim divné chtít mít účast na něčem ryzím a přitom svými životními projevy ukazovat opačným směrem. Proto gruntují svá nitra. Snaží se, aby se alespoň trochu podobali tomu, jehož vyhlížejí. V Ježíšově době někteří z nich vyhledali u Jordánu Jana Křtitele a dali se jím pokřtít. Uvažovali tak, že jako voda v řece smývá špínu, tak voda křtu smývá vinu.

Mít na Vánoce napečeno, nakoupeno a uklizeno je dobré. Ale zůstáváme tím poněkud na povrchu. Advent je dobou očekávání na příchod lásky. Té opravdové, trpělivé a zachraňující. Apoštol o ní říká, že nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. Jak jinak čekat na lásku než s upřímným srdcem a vygruntovaným nitrem. Jen tak dáváme najevo, že naše řeči o ní nejsou pokrytectvím.

Vánoce, ke kterým adventem spějeme, nejsou výjimečné pochoutkami, které napečeme, ani dárky, které si dáme, a už vůbec ne naleštěnými klikami našich bytů. To vše děláme i k jiným příležitostem. Vánoce jsou výjimečné tím, že se v nich naplnila odvěká lidská touha a ten, který v sobě obsáhl nebesa, sestoupil mezi nás. A to nebeské s sebou přinesl na zem. A dává nám to.

Lidé si stýskají, že dnes Vánoce nejsou, co bývaly, že jsou komerční a ploché. Je tomu tak proto, že jsme od nich odstřihli to nebeské. Dokud se nám vánoční událost opět nestane jásavou proklamací zachraňující Boží lásky, nic se na tom nezmění. Andělské zvěstování narození Spasitele znamená, že už svůj život nemusíme vidět černě. Kdo toto sdělení přijme a dá se jím tvárnit, ten adventní čas nepromarnil.

Emanuel Vejnar

O Ježíšově narození

O něm vypravují dvě evangelia, Matoušovo a Lukášovo. Matoušovo 1,18nn sděluje, že Josef se nebál přijmout svou zasnoubenou těhotnou Marii; anděl mu zjevil, že její početí je z Ducha svatého. Lukáš 1,26nn nechává anděla Gabriela oznámit panně Marii zasnoubené Josefovi, že počne a porodí syna. Ona odvětila: „Hle, jsem služebnice Páně; staň se mi podle tvého slova.“ Vlastní narození se stalo podle 2. kapitoly 1-20, když vyšlo nařízení od císaře Augusta. Anděl pastýřům oznámil: „Naleznete děťátko v plenkách, položené do jeslí.“ Matouš zjišťuje těhotenství, Lukáš je jen naznačuje. Marie: „Ještě nežiju s mužem.“ Jsou tu zmíněni všichni aktéři, Josef, Marie a anděl Gabriel, a také okolnosti, které se vztahují na narození: těhotenství a děťátko v plenkách, položené do kolébky. Tyto dvě zprávy jsou dostatečným důkazem, že narozený Ježíš je skutečný, pravý člověk, z matky Marie z Nazareta a otce Josefa, syna Jákobova, jak o tom svědčí jeho rodokmen od Abrahama (Mt 1,1-17).

Tím ovšem tajemství Ježíšovy osoby není vyřešeno. Snad každý čtenář, když uslyší o Ježíšovi, že je pravý člověk, si vzpomene na druhou část toho výroku: Ježíš je také skutečný a pravý Bůh. Ostatně to naznačuje i sled, jenž v Novém zákoně uvádí nejprve ta zmíněná dvě evangelia a nejstarší Markovo a za nimi teprve Janovo evangelium a potom Pavlovy a Janovy listy. Dávám ty listy dohromady s Janovým evangeliem, protože evangelium souhlasí s Pavlovými a Janovými listy v tom, že svědčí o Ježíši Kristu jako Božím věčném Synu, jemuž patří „sláva, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy“ (J 1,14).

Vraťme se ke způsobu Ježíšova narození. U obou evangelistů je matka dítěte panna. „Hle, panna počne a porodí syna.“ (Mt 1,22) U Lukáše anděl Gabriel přichází k panně zasnoubené muži jménem Josef, z rodu Davidova. „Nežiji s mužem“, řekla Marie andělovi. (L 1,27.34) Oba výroky zřejmě dokládají, že jde o pannu. Toto narození z panny odpovídá na otázku, kterou si kladou evangelisté Matouš a Lukáš, avšak odpovídá podle pravoslavné teologie také na otázku vyššího řádu, která se ptá, jak se stal Boží Syn člověkem. Jenže apoštolské svědectví se ani jedenkrát nezabývá panenským narozením Ježíše. To nehraje

Dokončení na str. 2

Vánoční pozdrav

Milé sestry a bratři, vážení přátelé,
tímto vánočním dvojčíslem končíme vydavatelský ročník 2013. Jsme opravdu vděčni, že i přes obvyklé vážné nesnáze v závěrečných měsících minulých let a přes komplikace, které nám na počátku tohoto roku způsobil krach jednoho z našich distributorů, jsme mohli tentokrát bez omezení vydat plný počet čísel našeho týdeníku a dokonce tisknout barevně, včetně přílohy tohoto čísla. Podařilo se to i díky pomoci mnohých z vás.
Zatímco na jedné straně na přelomu roků bilancujeme v mnoha ohledech minulost a vyhlížíme do nového roku a do dalšího období, které se před námi otevírá, na druhé straně však žijeme církevním rokem, který nám zprostředkovává trvalé potěšení z Božího jednání.
Podivujeme se způsobu, kterým Bůh v Ježíši Kristu vstoupil do tohoto světa. Ale v tom betlémském dítěti se naplňují Boží zaslíbení, a proto platí i Kristovo ujištění: "Hle, otevřel jsem před tebou dveře, a nikdo je nemůže zavřít." (Zj 3,8)
Srdečně vám přejeme, abyste prožívali radost i pokoj nejen o vánočních svátcích, ale aby vás jejich evangelium posilovalo i v následující době, kdy se třeba objeví nejrůznější obtíže, bolesti a zklamání. Ať neztratíte výhled otevřenými dveřmi do Božího království!

za předsednictvo KJ
Bohumil Kejř

Z církví doma i ve světě

Pozvánka na Novoroční ekumenickou slavnost

Ekumenická rada církví v České republice spolu s Českou biskupskou konferencí a Českou televizí si vás dovolují srdečně pozvat na tradiční Novoroční ekumenickou slavnost, která se koná 1. ledna 2013 od 18 h `v katedrálním chrámu sv. Vavřince v Praze na Petříně, který spravuje Starokatolická církev. Ústřední téma novoroční slavnosti se tentokrát zaměří na postavu starozákonního Mojžíše. Novoroční ekumenické slavnosti se tradičně účastní představitelé Římskokatolické církve, zástupci členských církví Ekumenické rady církví v ČR a další významní hosté. O hudební doprovod se postará Pavla Forest, varhaník Vojtěch Starý, starokatolická schola a hudební skupina tvořená farníky chrámu sv. Vavřince.

Sandra Silná, generální sekretářka Ekumenické rady církví v ČR

Nelson Mandela

(18. 7. 1918 – 5.12.2013)

Tento uznávaný bojovník proti apartheidu a veškeré diskriminaci za své názory draze, ale statečně platil. Ve věženích totiž celkově strávil více jak dvacet sedm a půl roku, 1993 získal Nobelovu cenu míru (společně s tehdejším prezidentem Jihoafrické republiky Frederickem de Klerkem), 1994 – 1999 byl prezidentem JAR. Je jeho nespornou zásluhou, že konec rasové segregace v JAR proběhl klidněji, než asi většina lidí s obavami očekávala.

Zprávu o úmrtí N. Mandely oznámil současný prezident JAR Jacob Zuma, který při tom mimo jiné pověděl, že N. Mandela si získal svým neúnavným bojem za svobodu úctu světa a svou pokorou, odhodláním a lidskostí si získal jeho lásku.

Měli jsme příležitost vyslechnout k odchodu tohoto význačného muže obdivná slova mnoha státníků a představitelů nejrůznějších organizací. Uvádíme zde výňatek z prohlášení anglikánského arcibiskupa z Canterbury Justina Welbyho:

„Smrt prezidenta Nelsona Mandely byla oznámena nezapomenutelnými slovy prezidenta Zumy. Jižní Afrika ztratila svého největšího občana a svého otce. Nelson Mandela, který bojoval až do konce, je propuštěn, aby byl se svým Bohem v radosti a odměněn za svou službu a oběť. Modlíme se za jeho rodinu, za jeho přátele a za jeho zemi. Je nám výzvou, abychom prokazovali stejnou míru lidskosti, odvahy a ušlechtilosti.“

(podle médií a stránek www.archbishopofcanterbury.org)

Bohumil Kejř

Sjezd Kostnické jednoty

68. sjezd Kostnické jednoty – Sdružení evangelických křesťanů, o.s., proběhl podle oznámení 9. 11. 2013.

S vděčností jsme vyslechli úvodní pobožnost br. Blahoslava Hájka a referát ses. Žofie Vobrové ze společnosti Veritas na téma Valdenští, historie hnutí.

Vlastní jednání 68. sjezdu KJ obsahovalo zprávy předsedy, zprávu hospodářskou a zprávu revizní komise, na jejíž návrh sjezd udělil absolutorium za hospodaření. Dále jsme byli seznámeni s činností našich Místních sdružení v uplynulém roce. Sjezd projednával a schválil dva návrhy – první v souvislosti s požadavkem Ministerstva vnitra (v přípravě na změny nového Občanského zákona) o registraci Místních sdružení. Sjezd konstatoval, že v současnosti jsou činná pouze 2 Místní sdružení (Kolín, Uherské Hradiště).

Dále přijal sjezd prohlášení určené Magistrátu hl. m. Prahy a Společnosti pro obnovu Mariánského sloupu: *„68. sjezd Kostnické jednoty – Sdružení evangelických křesťanů, o.s. nesouhlasí s obnovením mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze, poněvadž z historického i uměleckého hlediska to je neopodstatněné; navíc by jeho obnovená instalace byla silným výrazem netolerance a do společnosti by vnášela znepokojující napětí. Jiným způsobem vnímat tento záměr je pro nás obtížné, ale doufáme, že nejen Magistrát hl.m. Praha, ale ani vlastní Společnost pro obnovu sloupu toto v žádném případě nechtějí a ani o to neusilují.“*

Bylo navrženo datum příštího sjezdu v roce 2014: 8.11.2014 ve 13.30 h.

bok

O Ježíšově narození

Dokončení ze str. 1

u nich, u Pavla ani Jana ani u dalších novozákonních svědectví vůbec žádnou roli. Novozákonní církev nikdy nekázala o Ježíšově narození z panny. Ježíš je dokonce v Janově evangeliu nazván synem Josefovým (J 1,46). Zdá se však, že Jan znal zvěst o panenském narození Ježíše, avšak odmítl ji. Podivné však je, že se narození z panny dostalo do Apoštolského vyznání a tím si získalo místo v církevním učení i v kázání. Je také s podivem, že ti, kdo nevěřili v božství Ježíšovo, věřili v jeho panenské narození.

Učení o panenském narození se dostává do protikladu s učením o Ježíšově lidství. Církev učila a učí o Ježíši jako skutečném a pravém člověku (i o jeho skutečném a pravém božství). Ježíš byl stvořen jako každý člověk. Má otce a matku. Panenskému narození chybí muž, otec. Na tom učení se zapsala řecká askeze, nepřátelská sexualitě, a podstatně přispěla k rozšíření kultu, který je naprosto cizí Bibli, kultu Marie – mariolatrie.

Každý čtenář Bible a zvláště každý posluchač kázání a ovšem i každý kazatel si musí odpovědět na otázku, zda je učení o panenském narození hodno důvěry. Zvláště když uctívání panny Marie svou mnohočetnou vahou svých ctitelů a svou zřejmou upřímností už napřed znevažuje každou kritiku nebo dokonce odpor, nebo jej aspoň oslabuje. Za takto dané situace se odpůrci cítí velice oslabeni skutečností, že proti mariánské zbožnosti evangelík nemá, co by uvedl. Role panny Marie – „staniž se mi podle slova tvého“ – se dosud nestala teologickým základem nového, ne již negativního, ale vyváženého biblického pohledu na pannu Marii. Museli bychom ovšem přitom vyjít ze skutečnosti, že učení o Ježíšově narození z panny nevychází ze základního učení o Ježíšovi, jímž je setkání se Vzkříšeným, k němuž máme přístup skrze svědectví apoštolů. Jinak řečeno, učení o Ježíšovi se vztahuje k Ukřižovanému a Vzkříšenému. Právě ve svědectví apoštolů nenalézáme nejmenší zmínku, která by se týkala Ježíšova panenského narození. Proto se panenské narození nemohlo stát předmětem kázání prvotní církve. Skončeme tak, že učení o božství Ježíšově, jak je nalézáme v listech Pavlových a Janových, bylo napsáno tak, že o událostech, jak o nich vypravují Matouš a Lukáš, není zmínky kladné ani záporné.

Nevěříme v božství Ježíše Krista proto, že se podle Matouše a Lukáše narodil z panny, věříme v jeho božství podle svědectví apoštolů, že Ježíš za nás zemřel a vstal z mrtvých. Jen tento zázrak, jenž se udál pro naši záchranu, je základem křesťanské víry v Ježíše Krista.

Josef Veselý

Papež naznačuje směr reformy církve

Obsahem apoštolské exhortace papeže Františka Evangelii gaudium (Radost evangelia) ze 26. listopadu je programový text, který by měl určit budoucí směřování církve. Papež svůj spis předznamenal slovy: *„Radost evangelia naplňuje srdce a celý život těch, kdo se setkají s Ježíšem. Ti, kdo se jím nechávají vykoupit, jsou osvobozeni z hříchu, smutku, vnitřní prázdnoty, izolace.“* Předchozí papežovo konání i nynější vyjádření se hluboce dotýkají nejen toho, co by se mělo dít za zdmi Vatikánu, nýbrž by mělo mít přesah do života Římskokatolické církve ve světě globálně i v nejposlednější farnosti. Tato ambice může ovšem narážet na nevoli vatikánské kurie a kruhů s ní spřízněných. Františkovo úsilí zasahuje řadu oblastí:

1. Finance

Vatikán si najal již další mezinárodní poradenskou společnost na kontrolu svých financí. Hospodaření administrativy Vatikánského městského státu prověří mezinárodní auditorská a poradenská společnost EY, nazývaná dříve Ernst & Young, a poskytne odpovídající poradenství. Správa vatikánského státu má být pod kontrolou, včetně výdělečných vatikánských muzeí, obchodního domu, vatikánské pošty i banky. EY by svá zjištění měla předat zvláštní komisi, kterou jmenoval papež František, aby mu radila s tím, jak zlepšit transparentnost hospodaření Vatikánu.

2. Chudá církev pro chudé

Papež František vyzývá k rozsáhlé reformě. Co se církve týče, podle papeže by se neměla bát *„ušpinit si ruce“*, když bude pomáhat chudým a utlačovaným: *„Dávám přednost církvi, která má modřiny, je zraněná a špinavá, protože byla venku v ulicích, před církví, která je nezdravá z toho, jak je omezená, a z toho, jak lpí na své vlastní bezpečnosti.“* Církev podle Františka musí jít za chudými na periférie, aby mohla pomáhat nejpotřebnějším. Ostatně papež to sám nejlépe dokumentoval svým gestem, když odmítl si nechat ušít polobotky na míru z červené kůže, jako to dělali jeho předchůdci. Podobně překvapil, když přímo zavolal nesezdané matce, že pokřtí její dítě, když se k tomu nemá místní kněz. Papež chce realizovat to, co ohlašoval už krátce po svém zvolení, tedy chudou církev pro chudé. Papež také v dokumentu uvádí, že nespoutaný kapitalismus je "novou tyranií". Vadí mu hlavně nespravedlivé rozdělení bohatství. "Peníze musí sloužit a nikoli vládnout," říká papež. Vyzývá proto vlivné a mocné osobnosti světa, aby usilovaly o nápravu. Zdůraznil, že církev se na tento cíl musí zaměřit, musí myslet na ty nejchudší a hlavně sama musí jít příkladem. Podle něj by měla mít církev hlavně misijní funkci a nebát se ušpinit si ruce, když bude pomáhat chudým a utlačovaným. Chce *"oživit církev ve světě plném lhostejnosti, sekularizace a obrovské nerovnosti příjmů"*. Kritizuje mimo jiné "tyranii trhu". Pohoršuje jej adorace peněz, jež se staly současné společnosti modlou. A vyzývá mocné, aby bojovali s nerovností a chudobou. Od politiků žádá, aby dbali blaha občanů, usilovali o důstojnou práci pro ně, o jejich vzdělání, i zdravotní péči. A hospodářský systém, jímž se svět řídí, je podle něj *"až do kořenů nespravedlivý. Tohle hospodářství zabíjí; peníze musí sloužit a nikoli vládnout. Je neuvěřitelné, že se nikdo nerozčiluje, když starý muž umrzne na ulici,"* stěžuje si papež František. *„Když se ale burza pohne o dva procentní body, všude jsou hned palcové titulky,"* připomíná. Je třeba "oživit církev ve světě plném lhostejnosti, sekularizace a obrovské nerovnosti příjmů".

3. Reforma

Papež také vyzývá církev k modernizaci. Je podle něj třeba měnit cíle, styl i metody evangelizace. Podle některých komentátorů dokument obsahuje i výzvu, aby mohli přijímat svátosti také rozvedení. Naopak celibát kněží, vysvěcení žen na kněze nebo umělé ukončení těhotenství zůstává i nadále tabu. Skončit by měla i nesmyslná centralizace církve. Nový papež František chce církev víc otevřít světu a kultuře. Kněžím připomíná, že zpověď by neměla být "mučením", a vyzývá je, aby vyšli ze svých sakristií ven, ušpinili si boty, zapojili se do životů věřících a nebyli jen "defétistickými bručouny".

4. Papež a politika

Římský biskup a italský prezident pronesli oficiální projevy před publikem, ve kterém byli kromě politiků zastoupeni také představitelé laického i katolického intelektuálního a kulturního světa spolu se zástupci dobročinných organizací. Giorgio Napolitano shrnul dosavadní vztahy státu a církve v Itálii a poté upozornil na aktuální společenské výzvy – blízkovýchodní konflikt, antropologickou krizi, nezaměstnanost, korupci a absenci morálky v politice. Obrátil se na papeže slovy: *„Jak jsme v naší zemi vzdáleni od oné „kultury setkávání“, které se tak rád dovoláváte, a od vaší výzvy k dialogu. Politika může čerpat nové podněty z vašich slov a vašeho poselství. Poselství, které – jak jste sám řekl – se neobrací*

Dokončení na str. 3

První Vánoce nebyly idylou

Všichni lidé v euroamerické kultuře mají kdesi hluboko uloženo, že Vánoce jsou svátky pokoje a patří k nim idylické ovzduší. Ze zpráv evangelistů o vánočních událostech však na nás dýchne ovzduší zcela jiné. Lukáš svědčí o nuceném trmácení z Nazareta do Betléma, o porodu ve chlévě i o riskantním hledání Spasitele pastýři. Matouš zase o tom, že Ježíšovo vtělení vrhlo nejprve temný mrak na počínající soužití mladé zbožné dvojice. Jak to, když tento narozený má být radost pro všechen lid? Proč ti, kdo jsou mu nejblíže, neprožívají jen radost z jeho příchodu, ale zakoušejí tolik bolesti? Protože on nesestupuje do světa jako třešnička na dort, ale jako světlo do temnot. Tento svět potřebuje Spasitele, ale neumí jej přijmout. Lukáš ukazuje, že silnější si ve světě osobuje právo vysávat a šikanovat slabší. A že Spasitel si to nechá líbit spolu s nimi, protože je jejich bratr. Matouš ukazuje, že Boží myšlení je tak jiné než naše, že je ani členové jeho lidu nejsou schopni cele sdílet, a proto i s jeho Zákonem zacházejí špatně. Dokáží ohrozit přišlého Spasitele ještě dřív, než se narodí, jelikož nepřichází obvyklou cestou a oni tu neobvyklou nejsou schopni přijmout jako znamení. A to dvojí připravuje Ježíši uprostřed tohoto světa kříž. A kříž musí nést také ti, kdo jsou jeho, poněvadž nejsou ze světa, jako on není ze světa. Ježíš opravdu je radost pro všechen lid, ale ta se otvírá těm, kdo jsou schopni zapřít sami sebe a vzít na sebe kříž, odevzdat se Bohu a nebát se, že to bude něco stát. Je-li někdo blízko Ježíši, nevstoupí do bezproblémového života, ale do společenství jeho utrpení; zároveň však dostane nezničitelný poklad, který stojí za všecky škody. A proto jsou vánoční příběhy tak syrové. Ano, Vánoce jsou svátky radosti a pokoje. Radosti z toho, že už nejsme na nic sami, ale Bůh je s námi. Pokoje, pramenícího z poznání, že Boží láska je silnější než hřích a smrt. A mohou jimi být právě proto, že Boží Syn se všeho vzdal, aby nás mohl obdarovat, a že jeho Otec našel lidi, kteří věřili víc jeho bláznivé nabídce než námitkám svého rozumu.

Když Bůh seslal zaslíbeného Spasitele, úplně přitom vynechal běžné lidské spojení, jež vede ke vzniku nového jedince. Nebylo to poprvé. Izák, Jákob, Samuel či Samson se rodí neplodným vdaným ženám. Vždy proto, aby si jeho vyvolení nemysleli, že budoucnost či záchranu si zajistí sami. Ježíš se má narodit dívce, která ještě nežije s mužem, aby bylo dvojnásob zřejmé, že Spasitele jsme si nevyrobili, ale dostali jsme jej od Boha darem. Že ho můžeme jen přijmout nebo odmítnout, ale nesmíme z něho dělat sluhu svých přání. Jenže když dojde řeč na to, jak to chodí mezi mužem a ženou, všichni zúčastnění si pomyslí: „my víme své." A tohle „víme své" jim brání pochopit Boží jednání. Bez Boží nápovědy by všecko zkazil i zbožný Josef, prapotomek krále Davida.

Ten dělal snad nejpříjemnější přípravy v životě. Jeho starosvati už pro něho Marii vyžádali, rodina i ona už mu řekli své ano, on za ni zaplatil a zpečetil svatební smlouvu. Byl zasnouben a těšil se na to, až svou ženu uvede do svého domu a splyne s ní v jedno tělo. A teď prskho! Na jeho vyvolené začalo být vidět těhotenství! Vůbec nic nechápal, a nebylo divu. Co se děje, to v Nazaretě věděla jedině jeho nevěsta Marie, ale ta to nemohla nikomu sdělit. Randění se tehdy nenosilo, naopak: rodina dívce bránila v setkání s milým beze svědků, a to i po zásnubách. A Gabriel přišel k Marii se zvěstí o jejím mateřství, právě když příbuzní bděli nad separací snoubenců. Musela se rozhodnout samostatně a mít odvahu pro Boha riskovat všechno. A když už bylo mateřství Marie vidět, dvojnásob nemohla nic vysvětlovat. S tím, že je těhotná z Ducha svatého, nepočítal nikdo. Všichni si byli jisti, že to je důsledek nesvatého cizoložství. I Josef. Kdyby se mu snažila říci pravdu, on by to měl za hloupou, rouhavou výmluvu. To byla dokonale patová situace. Marie musela čekat, co udělá neinformovaný Josef sám. Ten byl spravedlivý, což v Božím smyslu znamená: milosrdný. Proto neuvažoval o Mariině obžalobě, jak žádala litera Zákona. Pak by totiž byla ukamenována, ať už za cizoložství, nebo za braní Božího jména nadarmo. Zvolil měkčí postup: tajný rozvod, aby se mohla vdát za svého svůdce. Kdyby to tedy záleželo na nás, dopadl by Ježíš prabídně. Ti horší by Božím Zákonem zabíjeli a Ježíšův život by ukončili hned v matčině lůně, ten spravedlivý by ho vypustil na svět jako pohrdaného levobočka, jenž vyrůstá bez otce a v bídě. Jenže Bůh nedopustil, aby lidská hloupost zmařila jeho dílo hned v začátku. Svého nenarozeného Syna se před Josefem zastal.

Čas vánoční

Barevná okna kostelů se vysypala do ulic.
Z nich lidé uviděli na Betlém,
na rozespalou naději tam na slámě,
a krásu mraveniště pod hvězdou

V tom čase lidumilných bankéřů
ovečky Boží zaplňují chodníky.
Pastýři v kožichu jim rozdávají dárky se slevou
a nahý Kristus mrzne před zlatnictvím.

Světlušky žárovek se slétly do stromů,
skleněná víra visí na větvích.
Až večer položíme ruce na stoly,
tak rybí hřbitovy tam budou bez křížů.

Eda Veselý

Matouš 1,18–25

Postaral se, aby Ježíš měl vše, co má dítě mít: teplo domova, tatínka i maminku. Ještě nepřišla ta hodina, kdy bude Pán Ježíš vydán do rukou hříšných bez zastání, hodina, kdy nebeské zástupy zůstanou v nebi, a kdy nebeský Otec neřekne: „Toto je můj milovaný Syn, na toho mi nesahejte!" Nyní to ještě říká, aby jeho Syn mohl vyrůst a připravit se pro hodinu, kdy bude obětován jako Beránek Boží, který snímá hřích světa. Ale i zde Bůh chrání svého Syna pouhým Slovem, hlasem tichým a jemným, který zve a čeká, zda nalezne odezvu v lidském srdci. Zde připomíná tesaři Josefovi, že je dědic slibů daných králi Davidovi a že se ty sliby naplní v Mariině dítěti. Může nás potěšit, že ten bezbranný hlas byl silnější než všecka nedůvěra, sudičství, žárlivost a mužská pýcha. Je takový dosud. A stejně jako tehdy i dnes vede nás zbožné k tomu, abychom nekonali zdánlivou spravedlnost, která zabíjí, ale pravou, která obživuje.

Ten, který se má zakrátko narodit, dostane jméno Ježíš, hebrejsky Jehošua, Bůh je spása. A protože je nedostává od lidí, ale na přímý Boží rozkaz, nebude to jméno klamat. On nebude jedním z mnoha chlapců, kterým je dávali rodiče proto, že bylo v módě, či že si moc přáli, aby už někdo vyhnal ty zatracené římské okupanty. U něho to jméno nebude falešnou nadějí, ale pravdivým svědectvím o jeho poslání, neboť tomuto dítěti dal Bůh charakter Spasitele dřív, než stvořil svět. Až tento syn Marie dospěje, rozepne ruce na kříž a slavně vstane z mrtvých, aby zrušil panství hříchu a smrti, a to nejen nad svými soukmenovci podle těla, ale nade všemi lidmi. Otevře nový život všem, kdo jej ve víře přijmou. On je počat z Ducha svatého, v něm si Bůh buduje nový, živý chrám, v němž se může procházet mezi námi. A v něm je Bůh nejen mezi námi, ale na naší straně. Proto evangelista může říci, že se v něm naplnilo Izajášovo slovo o Immanuelovi. Ježíš a Immanuel jsou sice různá slova, ale když je Bůh spása, je i s námi. Navíc jméno není zápis v matrice, ale charakter. Ježíšova podstatná vlastnost je, že v něm je Bůh s námi. V něm přichází ne jako náš nepřítel, ale jako ten, kdo nás má rád a rozhodl se překonat naše odcizení. V něm Hospodin bojuje za nás – i proti naší vlastní hlouposti. V něm Bůh přichází ne trestat, ale odpouštět a vzít na sebe to, co jsme si my nadrobili svou vzpourou. V něm Bůh neničí hříšné, ale dělá vše pro to, aby nemuseli zůstat hříšníky. Obnovuje společenství s člověkem na svůj účet. Zasedá s námi ke stolu a zvěstuje nám, že proti nám nic nemá, že vše minulé je smazáno, že nás miluje. Tak klade základy obnovy původní harmonie a všechno stvoření k ní směruje jako k cíli. Ač síly zla stále ještě zmohou leccos, jedno už nemohou: trvale oddělit lidstvo od Boha a způsobit, aby se ono a celé stvoření minulo tím dobrým cílem, který mu Bůh připravil.

Pod vahou výhledu na dokonalé společenství Boha a člověka povolí i Josefovy výhrady, jako nedávno ustoupily Mariiny. I on se dá přemoci krásou přicházející spásy a poslechne. Mohl klidně říci, že tomu nevěří, že zaslíbeného Syna Davidova musí nějaký Davidovec sám zplodit. Mohl říci: „Ne, já chci mít normální manželství." Nebo mohl uvěřit, ale leknout se odpovědnosti: Když otec něco zkazí u běžných dětí, je to odpustitelné. Jenže u Spasitele nic zkazit nesmí! Mohl říci Bohu, ať si najde lepšího. Ale on přijal ten veledůležitý otcovský úřad s láskou a důvěrou, že jej Bůh k němu zmocní. Ano, četli jste dobře: otcovský úřad. Otcem je přece ten, kdo se stará a vychovává, a to Josef je. Upírat mu otcovství je křivda. Ve starého neschopného ňoumu se Josef proměnil jen tělesně vidícím lidem, či těm, kdo nechápou Mariinu pravou velikost a musí ji vyvyšovat na úkor jejího okolí. Matouš však Josefa vidí jako naslouchajícího a poslušného služebníka, který jde v moci svého Pána, kam on jej poslal. Jeho zásada, že být spravedlivý = být milosrdný, je hodná úcty, i když zde mu Bůh musel hodně napovědět, co je vskutku milosrdné. Stejně jako Marie se dal přemoci Božím pozváním, odevzdal se Bohu, učinil nesamozřejmé rozhodnutí. Uměl být Bohu vděčný a mít radost, že smí být při tom, když on dokonává svou spásu. A ta radost v něm nakonec přemohla všechny pochybnosti. My to můžeme zkusit po obou – po Josefovi i Marii. Nechme se též přemoci krásou přicházejícího Božího království, a pak budeme umět odložit bez stýskání své staré plány na naplnění života a přijmout pozvání do Boží služby, pak láska bude zahánět strach i z našich srdcí. Jako spolupracovníci na Božím díle také nehleďme na sebe, ale důvěřujme svému Bohu, že on se ve své volbě neplete, a když dává úkol, také k němu dává zmocnění. A uvidíme jeho podivuhodné skutky. Ač nikdo z nás nebude pozemským rodičem Spasitele, poznáme, že služba jeho svědků a svědkyň, k níž jsme zváni, je stejně slavná a vede k témuž blahoslavenému cíli.

Dagmar Ondříčková

Papež naznačuje směr reformy církve

Dokončení ze str. 2

jenom ke katolíkům, nýbrž ke všem lidem dobré vůle. Otevírá tak cestu dialogu mezi věřícími a nevěřícími, který nemá ve své šíři a hloubce obdoby a vede do jakéhosi symbolického a neohraničeného nádvoří národů." Ve Vatikánu proběhlo setkání papeže Františka s ruským prezidentem Vladimirem Putinem. Jak se předpokládá, jedním z hlavních témat jednání urovnání bude situace v Sýrii. Před zářijovým summitem G20 v Petrohradu zaslal papež Vladimiru Putinovi poselství, v němž vyzval k mírovému urovnání konfliktu. To je třetí návštěva hlavy ruského státu v dějinách ve Vatikánu po navázání plných diplomatických vztahů v prosinci 2009. Pro papeže Františka a Vladimira Putina je to však jejich první osobní setkání.

5. Co také zaujalo veřejnost

Františkovy snahy se sice dotýkají řady ožehavých situací života v církvi. Nehodlá ale nic měnit na svém přístupu k interrupcím. Připustil však, že *"jsme udělali málo, abychom náležitě pomohli ženám, které se nacházejí ve velmi těžké situaci"*, například po znásilnění. O homosexuálech řekl, že nemá právo je soudit, a nedávno překvapil výrokem, že ďábel je všude a pokouší každého, nicméně nehodlá přístup církve zásadně měnit. Podobně ani ženy nebudou vysvěcovány na kněze, jde prý o "téma, o kterém se nediskutuje". Rozhodně však chce usilovat o širší zapojení žen do života a služeb církve. Velkou změnou je již jen to, že se papež bezprostředně i neformálně vyjadřuje k řadě otázek, jež jsou v církvi a ve společnosti diskutovány. Jeho snahy být co nejblíže lidu a zároveň jeho úsilí o reformu Vatikánu by ale mohl chtít někdo zneužít. Množí se tak obavy o papežovu bezpečnost. Nicola Gratteri, známý prokurátor bojující proti mafii, v této souvislosti prohlásil, že papežovy snahy o vymýcení korupce by z něj mohly udělat potenciální terč pro mafii. Příznivci je obdivován, jinými obviňován z populismu, že bydlí v jednoduchém bytě a po Římě jezdí starším autem s minimálním doprovodem. Přitom mezi výzvami, jimž musí křesťané čelit, jmenuje papež například konzumní způsob života, lhostejnost, pohrdání etikou nebo *„diktaturu ekonomiky bez lidské tváře"*. Evangelizaci dle něj ohrožuje také víra uzavřená pouze do svých vlastních zkušeností nebo přesvědčení o tom, že hlavní, na čem záleží, jsou lidské síly, zatímco milost je až druhotná.

dle.media-kar

Ráj srdce – Betlémské drama

O Ježíšově narození máme dvě zprávy: V evangeliu podle Matouše a podle Lukáše. Nejsou shodné, ale když je spojíme jako rozlomenou minci, rozestře se před námi drama s více představiteli. V podání Matoušově sledujeme novorozeného Ježíše v jeslích (patrně ve chlévě), matku Marii a otce Josefa, anděla, dále tři mudrce od východu, krále Heroda, potom velekněze a vykladatele Písma. U Lukáše vystupují navíc pastýři, anděl a po chvíli celý zástup andělů. Tradice pak ho-voří také o domácích zvířatech, neboť pro koho jiného jsou jesle?
Odvíjí se děj. Po Ježíšově narození zpozorují tři mudrci kdesi na východě „jeho hvězdu", znamení, že přišel na svět, a vydávají se za ní západním směrem. Nevědí, kde je místo jeho narození, a jdou tedy pro poučení do Jeruzaléma ke králi Herodovi. Ten nic neví, ale zpráva se ho nemile dotkne. Svolá znalce Písma, především z vlastního zájmu. Znalci sice vědí, že se Mesiáš má narodit v Betlémě, ale nevědí, že už přišel na svět. Herodes si vymíní, že až mudrci objeví místo narození Spasitele, neprodleně se vrátí do Jeruzaléma a oznámí mu to, aby se mu též přišel poklonit. Vidíme, že mudrci věděli jen něco podle znamení hvězdy, ale neprohlédli královu lest. Dostanou však ve snu pokyn, aby se vrátili jinudy. Jiný, jednodušší děj sledujeme u Lukáše. Kdesi v kraji pobývají pod širým nebem pastýři se svými stády. Náhle v noci se jim zjeví anděl a oznamuje jim, že „v městě Davidově" se narodil Spasitel. Uvádí přesně místo narození. Připojuje se zástup andělů velebících Boha. Pastýři se vypraví do Betléma, kde najdou podle andělského označení děťátko v jeslích.
Co nám sděluje ucelená mince evangelií? Zvěstné roucho příběhu není jednoznačné a dá se z něho vyrozumět mimo jiné i toto: Jsou moudří, kteří putují cestou necestou, dokud nenajdou Boha. Jsou vládci tohoto světa, kteří si přejí, aby Bůh byl mrtev. Jsou znalci Písem, kteří je zkoumají, aniž si uvědomují jejich naléhavost. A jsou lidé prostí, jimž je osvícena cesta k Bohu pro jejich čisté srdce.
A zvířata v chlévě? Budiž dík tradici za připomínku, že Bůh má v patrnosti všechno živé stvoření.
Co je to pokora a prostota, se vidí:
Hle, Boha pastýři zří nejprvněji z lidí.
Ty Boha nespatříš zde ani v světě všem,
když nezatoužíš sám být v nitru pastýřem.

(Angelus Silesius:
Cherubský poutník)
připravuje
Miroslav Matouš

Vánoční bohoslužby

Sbor	24.12. Štědrý den	Hod boží vánoční bohoslužby s večeří Páně	26.12. Štěpán
Benešov	22:00 ekumenický nešpor	8:30 Vlašim 10:00 Benešov	9:30 zámek Vlašim - bohoslužby 17:00 Zpívání v Diakonii
Braník	16:00	9:30	
Horní Počernice	16:00 štědrovečerní pobožnost	9:30	
Hvozdnice	22:00 půlnoční	9:30	
Jarov	22:00	9:30	
Jižní Město	16:00	9:30	
Kladno	14:30	9:00	
Kliment	16:00 bohoslužby se mší J.J.Ryby	9:30	
Kobylisy	22:00 noční štědrovečerní bohoslužby	9:30	9:30
Libčice	15:30 nešpory	9:00	
Libeň	16:00 bohoslužby 22:00 "půlnoční" bohoslužby	9:30	
Modřany	16:00	9:30	
Nusle		9:30	11:00 Nové Butovice procházka Prokopským údolím
Radotín		9:30 Radotín 14:30 Řevnice	
Salvátor	16:00	9:30 16:00 a 18:00 koncerty	18:00 koncert
Smíchov	16:00 hudební bohoslužby	10:00 Joel Ruml přímý přenos ČT	
Strašnice	16:00 podvečerní bohoslužby	9:00	9:00
Střešovice	15:00 nešpory	9:30	9:30 boh.s večeří Páně
Škvorec			9:30 boh.s večeří Páně
Uhříněves	22:00	9:00 Uhříněves	11:00 Říčany
Vinohrady	15:00 štědrovečerní ztišení	9:30	
Vršovice	15:00 společně s Vinohradskými na Vinohradech	9:30	
Žižkov I		9:30	9:30 boh. s večeří Páně
Žižkov II	16:00 štědrovečerní pobožnost	9:30	

Z dopisů čtenářů

Ta nešťastná paměť!

Když jsem pročítal článek br. Bohumila Kejře v č. 34 ve věci církevních restitucí, vytanul mi na mysli synod ČCE z r. 1971. Tehdy se už i v církvi hlásila o slovo normalizace, byť z ní dosud duch Pražského jara dočista nevyvanul. Ve vzrušené diskusi o vztahu církve a státu povstal jeden ze synodálů z řad farářů - jméno si už bohužel nevybavuji - a řekl: "Musíme tu otázku uchopit teologicky, jinak se nehneme z místa." Legitimní požadavek, jsme přece křesťané, není-liž pravda? Někteří faráři věc teologicky uchopili - a ztratili t.zv. souhlas k výkonu duchovenské činnosti. Církev jako celek to neučinila.
Ovšem problém vztahu církve a státu vyvstal po odchodu vlády jedné strany do propadliště dějin znovu a s velkou naléhavostí. A chtělo by se namítnout br. Kejřovi slovy onoho dávného diskutéra: "Musíme tu otázku uchopit teologicky, jinak se nehneme z místa." Takovouto snahu však obecně, nejen u br. Kejře, postrádám. A tak, když se už faráři - a budiž Bohu žalováno, ani profesoři teologie - k ničemu nemají, musí za ně zaskočit jiní. Ještě že jsem si onehdy koupil deník Právo. Tam se takový substitut našel. Napsal do rubriky "Z redakční pošty" věty, jež bez dovolení - budiž mi odpuštěno - cituji: "V rozhovoru pro deník Právo z 22.11. položil předseda Ekumenické rady církví Joel Ruml ohledně restitucí tuto řečnickou otázku: ‚Protože kam bychom přišli, kdyby to jedna vláda přijala, Ústavní soud potvrdil ústavnost a druhá vláda si myslela, že s tím něco udělá a my bychom u toho účinkovali.´ Jsem věřící křesťan katolík. Když si tak čtu v Písmu svatém, odkazu našeho Pána i v promluvách Otce papeže Františka, napadá mě jedna odpověď na uvedenou otázku: ‚Do nebe, pane předsedo, do nebe.´" Podepsán Benno Kratschmar.

Jaroslav Kraus, Mariánské Lázně

Na blátě

Prosinec na blátě
s hokejem na betonu.
Kam asi volá tě
roztříštěný zvuk zvonů?

Do skrýše kostela,
vždyť Vánoce se blíží.
Hvězda se zaskvěla,
však kříž jí cestu kříží.

Ta pouť tě poleká
k jeslím,
kde voní seno.
Je trošku daleká
a není nasněženo.

Vánoce na blátě,
v tom blátě šlépěj obra.
Hlas věčný volá tě:
Jsem pokoj,
vůle dobrá!

Vánoce
Vánoce
zrnka vzpomínek
na šňůru večerů dlouhých
navlečená

Vánoce smutná okna osamělých
Vánoce
čas okusit naději
čas pro smíření

Betlémy
Překrásné řezby
ovečky jako živé
sny prosté
jak nejkřehčí chvíle
z dětství
a v srdci
příběh
o jednom narození

Zvony
Dokud zvony
alespoň pláčí
mohu si zpívat
třeba potají.
Až umlknou
v mém utrženém srdci
zbude jen sluj -----

Volání
Už si jen voláme
láme
se něco v nás
Snad proto
do schránek
psaní
tak málokdy vkládáme
a stěží zaslechneme
zvuk jejich křehkých pádů

Kousek těšení se

Už aby byly Vánoce
aby se všude
rozezněly zvony
A ať to není
jenom zvučící
kov ať jsou to
ZVONY
LÁSKY

Eva Budzáková

Pozvánky

Ekologická sekce České křesťanské akademie ve spolupráci s Mezinárodním ekumenickým společenstvím (IEF) se připojuje k lednovým modlitbám a připravuje Podvečer modliteb za životní prostředí a náš vztah k němu. Toto ekumenické setkání se uskuteční v úterý 14. ledna 2014 od 17.30 (předpokládaný konec do 18.45) v přízemí kláštera Emauzy, Praha 2, Vyšehradská 49.

Nové knihy

Pozvání do ticha Juraj Jordán Dovala

Mezi mnohými jinými knížkami, které nás zvou nejen k četbě, ale i k zamyšlení, ztišení a pohledům do souvislostí, které v naší uspěchané době přehlížíme, vyšla v r. 2013 v Karmelitánském nakladatelství publikace brněnského biskupa Církve československé husitské.
Drobné příběhy, obrazná vyprávění, poetické postřehy, až anekdotické zkušenosti dávných generací, to vše zve, abychom bez velkých řečí a pádných logických argumentů naslouchali tichému svědectví, které může promluvit tam, kde utichne ruch našich vlastních představ.

Bohumil Kejř

Jako ukázku otiskujeme jeden z oddílů:

Kristus král

Když slavíme narození Krista krále, jsme šťastni. Jeho světlo zazářilo všem národům na znamení smíření. Jeho přítomnost je impulzem pro duše, které očekávaly od života víc než jen dočasnost a pomíjivost.
Jedna chybná cihlička se však do naší stavby vloudila: Hledáme živého mezi mrtvými. Hledíme k nebesům a voláme ho. Slavíme jeho narození v Betlémě, ale ne ve svých srdcích. Jako bychom si potajmu uvědomovali, že tam se ještě nenarodil. Když Kristus není mezi námi, kde tedy je?
Dobrý král si dělá starost o svůj lid, sedí na trůně, ale zrovna tak chodí do ulic mezi lidi. Kristus je stejně tak v nebi jako mezi námi.
Jako bílá labuť spočívá pokojně na hladině řeky, tak Kristus spočívá v našem srdci a šeptá nám své modlitby. Naslouchat mu je to nejkrásnější, co život přináší.

Juraj Jordán Dovala

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

Seniorát poděbradský

Českobratrská církev evangelická

Bošín - Ne 9.30 h
Bošín č. 44, Křinec, a f. Emanuel Vejnar

Brandýs n. Lab. - Ne 9.30 h
Horova 1885. f. Jan Kašper

Český Brod - Ne 9.30 h
Za Nemocnicí 1159, f. Magdaléna Trgalová, f. Marek Lukášek

Chleby - Ne 8.30 h
Chleby č. 55, Bobnice, j. Miroslav Německý, a f. Martin Fér

Kolín - Ne 9 h
Politických vězňů 560, f. Magdalena Ondrová

Kovánec - Ne 9 h (a c)
Kovánec č. 14, Skalsko, j. Josef Kejř, a f. Emanuel Vejnar

Krakovany v Čechách - Ne 10.30 h (b d e), 14 h (a c)
Krakovany v Čechách č. 59, f. Jaroslav Kučera

Kutná Hora - Ne 9 h
Jiřího z Poděbrad 308/4, f. Ondřej Zikmund

Libenice - Ne 10.30 h (a c)
Libenice č. 69, a f. Magdalena Ondrová

Libice n Cidl. - Ne 10 h (posl Ne v měs. v MS Diakonie ČCE Husova 2)
Ke hradišti 12, f. Martin T. Zikmund

Libiš - Ne 9.30 h
Školní 44/1, f. Miroslav Pfann

Lysá n. Lab. - Ne 9 h
nám. B. Hrozného 442/16, f. Emanuel Vejnar

Mělník - Ne 9 h
Krombholcova 548, f. Hana Pfannová

Mladá Boleslav - Ne 10 h
Husova 199/15, a f. Jonatan Hudec

Mšeno u Mělníka - Ne 10 h
Boleslavská 9, f. Michal Šimek

Nymburk - Ne 10 h
Smetanova 14/613, f. Kateřina Roskovcová

Pečky - Ne 9 h
Husovo nám. 480, a f. Helena Junová

Poděbrady - Ne 9.45 h
Husova 141, f.Martin Fér

Předhradí - Ne 9 h
Předhradí č. 36, Přňov, f. Helena Junová

Velenice - Ne 8.30 h
Velenice č. 34, Dymokury, a f. Martin T. Zikmund

Velim - Ne 10 h
Sokolská 26, f. Lukáš Ondra

Zruč n. Sázavou - Ne 14 h (a c e)
Zahradní 189, a f. Petr Turecký

Církev bratrská

Kolín – Ne 9.30 h
Královská cesta 226, k. Jan Drahokoupil

Kutná Hora – Ne 9.30 h
Masarykova 321, k. Miloš Hejzlar

Poděbrady – Ne 9.30 h
Vrchlického 109, k. Petr Geldner

Příloha 7

36 – 37/2013

VYCHÁZÍ: 18. PROSINCE 2013

* * * Vánoční * * *

A nit trojitá se teprv nepřetrhne.
Kazatel 4,12

Je známo, že v „Domovech pro seniory“ jsou veškeré tituly a bývalé funkce k ničemu. Mluví se jen o panu X. nebo o paní Y. Byla tu však jedna výjimka. Těm dvěma se všeobecně říkalo „paní učitelky“.

Došlo k tomu už před delší dobou: Mladá pracovnice, která měla za úkol pečovat v Domově o aktivní trávení času, jednou prohlásila. „Vždyť my o sobě dohromady nic nevíme. Vezmeme to teď pěkně kolem stolu a každý nám poví, odkud pochází a čím se dříve zabýval.“ Šlo to ztěžka. Ne každému je totiž dáno, jak má mluvit před širším kruhem posluchačů, a to dokonce o sobě. Těm dvěma to však nedělalo potíže. Jedna se představila jako bývalá učitelka základní školy a druhá prý vyučovala až do penze housle. A právě to, že se dozvěděly, že jsou obě bývalé kantorky, je naráz sblížilo. Začaly se každou chvíli vyhledávat, obratnou diplomacií získaly místa u téhož jídelního stolku a nakonec dosáhly u vedoucího, že se mohly sestěhovat do jednoho pokojíku. A když se později objevovaly v parku dvě do sebe zavěšené postavy, každý věděl, že to jsou „paní učitelky“. Ony samy o sobě se zřejmým potěšením říkaly, že se cítí „jako sestry“.

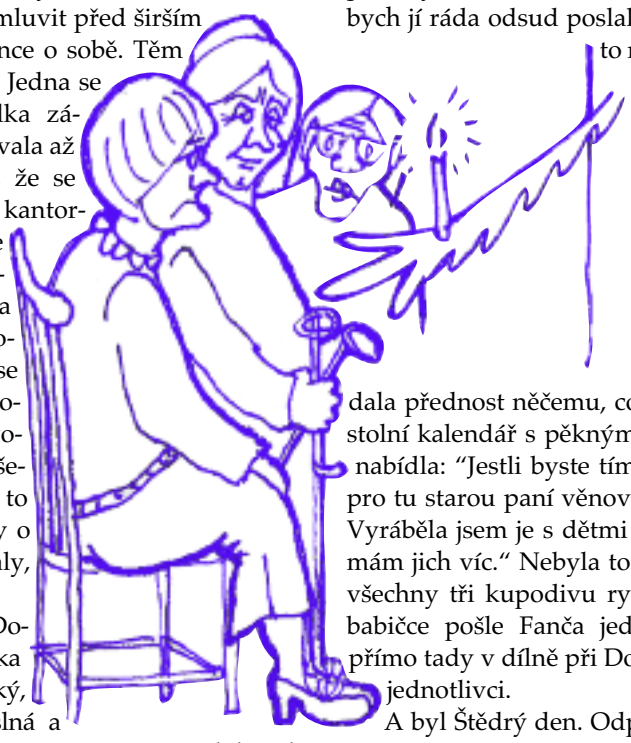

To se však změnilo, když do Domova nastoupila nová obyvatelka – Fanča Kmochová. Měla hluboký, drsný hlas, ale byla dobromyslná a veselá. Vzdor tomu, že chodila o dvou francouzských holích, kypěla energií a nápady. Rázem byla se všemi zadobře – s panem vedoucím, se sestřičkami i osazenstvem kuchyně. Zvlášť rychle se sblížila s jednou z „paní učitelek“- s tou, co učila před lety na „lidušce“. Přispěl k tomu fakt, že zjistily, že jsou vlastně příbuzné, i když hodně a hodně vzdálené.

Nikdo ale nemohl tušit, jak citelně toto nové přátelství zasáhne druhou z paní učitelek. V Domově důchodců se žel vyskytují žárlivost a závist v nejrůznějších podobách. Zdánlivě zrazená paní učitelka se začala zatvrzovat. Zdálo se jí, že ji její dosavad nejlepší kamarádka zanedbává a hledá si zajímavou společnost u Fanči. Začala proto odmítat společné procházky a čím dál častěji zůstávala zatvrzele posedávat nebo polehávat ve společném pokojíku. Nakonec se její zahořklost provalila trpkou obžalobou. „Tak pro tebe jsem byla dobrá, dokud sis nenašla někoho lepšího. Myslíš, že jsem slepá a nevidím, jak dolézáš za tou novou invalidní ženskou?“ Ať už bylo obvinění opodstatněné nebo ne, mělo smutný následek: několikaleté pouto se přetrhlo. K společnému jídelnímu stolku usedaly dřívější nerozlučné přítelkyně sice dál, poněvadž nechtěly budit pozornost ostatních, ale nepromluvily spolu zbytečného slova. A večer zhasínaly světlo, aniž by si popřály dobrou noc jako dříve. Kde totiž vymizí srdečnost, tam časem zákonitě nastoupí chlad.

To, že se věrné kamarádky rozkmotřily, nemohlo samozřejmě trvale ujít pozornosti ostatních. I společenská Fanča, třebaže byla v Domově krátce, si povšimla, že se paní učitelky chovají k sobě jako dva zatrpklí morousové. Nakonec vytáhla všecko ze své nově objevené příbuzné. „Tak já jsem vlastně příčina všeho!“ vyvalila Fanča udiveně oči. „To se tedy musí změnit!“ Víc však už k tomu neřekla.

Několik dní před Vánocemi však zaklepala Fanča na dveře u paní učitelek. „Tak si, děvčata, jdu k vám pro rozumy. Než jsem se přestěhovala sem, měla jsem u nás ve sboru přítelkyni – takovou starou nahluchlou babičku – a teď bych jí ráda odsud poslala nějaký dárek. Co myslíte, že by to mohlo být?“ Paní učitelky se podívaly na sebe. Za kterou z nich přišla vlastně Fanča? Nakonec se Fančina příbuzná zmohla na návrh. „No, co takhle nějaká pěkná kniha?“ Do rozmluvy se ale vmísila druhá paní učitelka: „Knihy dnes nejsou žádná laciná věc a kdoví, jestli ta vaše známá ještě čte a co čte. Nevíte, jestli byste se strefila. Já bych dala přednost něčemu, co by měla pořád na očích – třebas stolní kalendář s pěknými fotografiemi.“ A pak nečekaně nabídla: “Jestli byste tím ale nepohrdla, mohla bych vám pro tu starou paní věnovat pěknou podložku pod konvici. Vyráběla jsem je s dětmi ze slámy při pracovní výchově a mám jich víc.“ Nebyla to špatná nabídka, nakonec se však všechny tři kupodivu rychle shodly na tom, že vzdálené babičce pošle Fanča jeden z batikovaných šátků, které přímo tady v dílně při Domově vyrábějí výtvarně zdatnější jednotlivci.

A byl Štědrý den. Odpoledne byly stoly v jídelně odsunuty stranou a židle byly srovnány do řad jako v divadle. Měly totiž přijet se svým programem děti z církve. Fanča přispěchala se svými holemi do jídelny, jako jedna z prvních a hned zabrala kabelkou a pouzdrem na brýle obě místa vedle sebe. Paní učitelky sice nepřišly pohromadě, ale bdělá Fanča je rázem zaregistrovala, postupně energicky přivolala rukou a usadila je vedle sebe, každou z jedné strany: „Patříme přece dohromady, nebo snad ne?“ Ani jedna z paní učitelek se neodvážila odporovat a bylo znát, že se jim spíše ulevilo. Jak by jim bylo trapné, kdyby všem na očích seděly každá v jiném koutě místnosti.

Hostující děti se tentokrát nepředstavily pouze vánočními básničkami a písničkami, ale zakončily program verši, které měly poněkud jiný ráz a vycházely z jedné starozákonní průpovědi o dvojité a trojité niti.

Nejsou všechny nitě stejné.
Je-li nit jen jednoduchá,
snadno se dá provléct jehlou,
snadno projde dírkou ucha.
Má však jednu nevýhodu:
přetrhnout se může lehce.
Proto na nit jednoduchou
spoléhat se nikdo nechce.
Je-li nit však ze dvou vláken,
bezpochyby je to lepší.
Málokdy se jenom trhá,
pevnější je, odolnější.
Nit však může býti také
ze tří vláken upředená.
Ta je teprv spolehlivá,
a proto je zvláště cenná.
Přidá-li se třetí vlákno,
přetrhne se nit jen stěží.
Ať nás v pevnou nit dnes spojí
Ten, co tady v jeslích leží!

Když byla vánoční besídka u konce, podívala se Fanča napravo a nalevo po svých společnicích a zeptala se polohlasem: „Co myslíte, dámy, nejsme my tři dohromady taky taková trojitá nit? Přece čím víc vláken, tím lépe. Chyťte mě teď každá pod jedním ramenem, ať se nemusím pořád opírat jen o ty dvě hole!“ V tu chvíli se paní učitelky za Fančinými zády po dlouhé době zas na sebe usmály. Roztřepená vlákénka nitě se zas spojila dohromady. Že by je spojil Ten, o němž recitovaly děti? Kdoví.

d h

o Vánocích
v hloubi noci
možná sedíš u stromečku sám
uprostřed těch krásných koled
začalo tě srdce bolet
opuštěný, vykradený krám
rozzářené noční nebe
hvězda vyšla i pro tebe
tvůj zřícený hrad
Bůh, ten věrný ve svém Slově
jde dnes k tobě jako člověk
a má tě moc rád.

DANIELA SEDLÁČKOVÁ

Narodil se…

Stalo se kdesi, že slavný zpěvák zvučného jména zpíval o Vánocích v chrámu oslavné písně k narození Páně. Zpíval dobře, byl si toho vědom a sklidil obdiv. Po mši svaté se sešel s knězem. „Jak se vám líbil můj zpěv?“ tázal se s dávkou samolibosti. „Velmi pěkné to bylo...“ odvětil kněz. „Ale na jednom místě jste zpíval falešně.“ „Na kterém?“ zeptal se zaraženě zpěvák. „Na tom, na němž jste stál,“ zněla odpověď.

Když zemřel slavný malíř, nesli v nebi andělé před ním podle legendy jeho známý obraz „Proměnění Páně“. Svatý Petr hleděl pozorně na umělce i jeho obraz. Posléze se zeptal: „Jak je to s tebou? Jsi také ty sám proměněn?“

Ze svých středoškolských studií si pamatuji větu: „Ex Nestoris lingua mele dulcior pluebat oratio“ - „Z Nestorova jazyka plynula řeč sladší medu.“ Nejde jen o to, jak co zní. V jednom ze svých fejetonů napsal Karel Čapek o známém řečníkovi, že z jeho úst plynula slova, která by v jiných ústech mohla být pravdami. Ježíš řekl: „Vaše slovo buď ano, ano, ne, ne; co je nad to, je ze zlého.“ To platí jak v běžném životě, tak v umění, jak ve všedních, tak ve svátečních dnech. Příklad velmi přilehavý nám lidem této země popsal Zdeněk Svoboda pod názvem „Učitel z obecné školy”: V tom filmu jej skvěle hraje Jan Tříska. Igor Hnízdo je zosobněním těch, kteří vystupují sebevědomě, rozhodně, přísně, dovedou mluvit o Janu Husovi, až posluchačům tekou slzy, hrát na housle Hranice vzplála a ještě k tomu zpívat – ale v podstatě být ničemy, zbabělci a nemravy.“

O Vánocích si vkládáme neznámý den Ježíšova narození. Nechť nám je drahým klenotem, nikoli blýskavou lacinou bižuterií.

Miroslav Matouš

* * * Výkupna času * * *

"Doba je zlá a času mám málo," pravil kamarád, když jsem ho požádala, aby mi spravil kolo.
"Proč máš málo času?", zeptala jsem se naivně, "vždyť je sobota!"
"Jo, holka," odvětil dívaje se pokradmu na hodinky" čas není. Ten si musíš ukrást, najít nebo vyškemrat. A na to já nemám čas", dokončil kvapně větu a byl pryč.
Je advent a mnozí mí přátelé už nyní něco dohánějí, stíhají nebo někam chvátají. Zdá se, že čas je jim v patách a že je vytrvale pronásleduje.
V Bibli se píše, že moudrý člověk v dobách zlých čas vykupuje. Nerozumím tomu, ale třeba se někde doptám.
Celý týden jsem se vyptávala známých, hledala na internetu, listovala ve slovnících. Dokonce jsem navštívila zkušeného kazatele, aby mi tu věc vysvětlil.
"Musíte hledat v srdci, sestro. Tam skryl Bůh svou vůli. Vy ji můžete najít, poznat a přisvojit si pro dnešní nebo i zítřejší den. Ptejte se Boha na svůj čas", poradil mi kazatel zamykaje za námi dveře. Někam velmi spěchal. Záviděla jsem mu tu pohotovost, s jakou se dokázal řídit Božím slovem.
Nakonec mě napadlo podívat se do telefonního seznamu. A světe, div se! Stálo tam VÝKUPNA ČASU. Neprodleně jsem zatelefonovala a zeptala se, mají-li otevřeno.
"Samozřejmě, my máme otevřeno stále. Máme totiž Času nazbyt," odvětil pomalý, trochu mdlý hlas.
Ihned jsem se odebrala na kýženou adresu. Dveře se otevřely samy, ale tak pomalu, že jsem měla dost času se vydýchat z poněkud nedočkavé chůze. Vstoupila jsem dovnitř a hned mě zaplavila spousta vůní, pachů, světel a mnohačetný tikot, vyzvánění a bimbání všelijakých časoměřičů. Aha, je to vlastně prodejna hodin, a zřejmě se jedná o zajímavý název hodinářství. Jakápak Výkupna času...
Po nějaké chvíli se mě zdvořile zeptal pán neurčitého věku, jaké mám přání.
"Chtěla bych nějaký moudrý a příjemný Čas, ale zřejmě jsem si spletla prodejnu," vysvětlila jsem tomu člověku a už už brala za kliku.
"Jste tady správně," zadržel mě pomalý hlas toho pána. "Čas, který hledáte, je tady všude. Musíte si ale vybrat ten, který je naší firmou vykoupený a pro vás vhodný."
Vůbec jsem tomu chlápkovi nerozuměla, ale následovala jsem ho. Viděla jsem, že kromě hodin, budíků, metronomů a stopek je všude spousta rozmanitých látek. Povalovaly se ve velkých štůčcích, byly složené na hromádkách jako kapesníky nebo stočené do svitků. Některé visely jako honosné draperie, jiné se ztrácely v koutku - malé kousíčky připomínající smetí. To bych nebyla ženská, abych se na látky hned nevrhla. Chtěla jsem si je pořádně prohlédnout, osahat, promnout mezi prsty. Taková záplava barev a tkanin, až oči přecházely.
Můj společník se pochlubil : "To všechno je čas - naměřený, poskládaný, pohozený, zavěšený. Čas nabídnutý našim zákazníkům."
"Kde se tu vzalo tolik Času?" zeptala jsem se nechápavě.
"To víte, některý je darovaný, některý ukradený nebo nalezený, jiný jsme si udělali, jiný jsme přidali. Žádný Čas ale není koupený. Pouze některý je vykoupený. A ten vykoupený můžete mít. Bude jen váš.".
"Jak ten svůj vykoupený Čas poznám?" nechápala jsem.
"Hlavně nespěchejte a hledejte. Sama porozumíte, který je ten pravý," to řekl ten člověk a zmizel.
Co nejpomaleji jsem se snažila prohlížet si látky. Byla jsem sice trochu neklidná z toho neustálého tikání, šumění písku (byly tu i přesýpací hodiny), bimbání a pípání. Také ty vůně mne trochu znepokojovaly, ale za chvíli jsem si zvykla.
"Ale, ale - co je zas tohle?"
Kdykoliv jsem chtěla vzít do ruky nějakou látku a zblízka si ji prohlédnout, moje ruka se chopila prázdna, dá-li se to tak říci. Ty látky tu viditelně byly. Každá nějak osobitě voněla nebo páchla a každá měla jiný vzhled. Byly různě potištěné nebo protkané vzory a obrazy.Třeba na nich byla čísla, květiny, ryby, psi, ale také jídlo, televizní obrazovky s různými výjevy. Na jiných byly vyobrazeny láhve piva, oblečení i nazí lidé, knihy, displeje s obrázky a texty, fotbalové míče, sportovní nářadí, malé děti, fotografické aparáty, nástroje, přístroje, klubíčka, obleky. Také moře, pouště, hory i dopravní prostředky všeho druhu... Nedovedla bych všechno vyjmenovat. Vzory na tkaninách byly podivuhodně výrazné a tak barevné, že vypadaly jako živé. Jenže kdykoliv jsem se chtěla něčeho dotknout, prostě to nešlo. Jako by tam byl jen vzduch. Konečně jsem objevila látku, která se mi moc líbila a zůstala v mé ruce bez dalších triků. Látka byla heboučká, jemně protkaná hudebními symboly - notami, houslovými i basovými klíči, linkami - vším,co patří k hudbě, když ji chcete znázornit na něčem viditelném.
Jen jsem pomyslela, jaké by z ní byly hezké šaty, látka se jaksi přeměnila a šaty ležely přede mnou na pultě . Udivená jsem je hned vyzkoušela. Padly jako ulité. Při pohledu do zrcadla - kde se vzalo, tu se vzalo - jsem viděla, že jsem nikdy nic tak pěkného na sobě neměla.
Už jsem na nic nečekala. Popadla jsem kabát a vydala se do sychravého adventního podvečera. Měla jsem v úmyslu rozběhnout se k přijíždějící tramvaji, ale podivně ztěžklé nohy mi to nedovolily a tramvaj ujela. Schovala jsem se v podloubí před mokře padajícím sněhem. Vtom jsem zaslechla nepopsatelně krásný zvuk nějaké šalmaje nebo flétny. Přestala jsem myslet na svou tramvaj a jako očarovaná jsem se vydala za tím hlasem. Na samém konci podloubí stál hezký mladík, vysoký a kudrnatý. Hrál na zobcovou flétnu tak jímavou melodii, že srdce usedalo. Zdálo se ale, že nikdo z lidí spěchajících v hustém davu kolem nás ho nevidí ani neslyší. Flétnista měl přivřené oči a také příliš nevnímal, co se kolem něho děje. Když dohrál, zeptala jsem se:
"Proč tu hrajete? To máte tolik času?"
"Ano, mám. Jsem nezaměstnaný, a tak hraju lidem pro radost a Pánu Bohu ke chvále." Pak chvíli kašlal a kýchal, protože byl zjevně nastydlý. I hlas mu chraptěl. Flétna, na kterou zase začal hrát, se však rozezněla čistým a jásavým tónem.
Postavila jsem se kousek od něho a celou svou bytostí vnímala písně, které mne odvedly hodně daleko z města, na pastviny a do hor, kde nebyli žádní uspěchanci. Jen nebe, vítr, skály, tráva, květiny a možná nějaká ta ovečka.
Když jsem se dost naposlouchala, sáhla jsem do peněženky a položila na hudebníkův batůžek své předposlední peníze.
"Děkuji vám za váš čas," řekla jsem tomu mládenci.
"I já vám děkuju. Koupím svému klukovi něco dobrého a sobě aspirin," zachraptěl kučeravý hudebník a znovu přiložil flétnu k ústům. Měl totiž dost Času. Dost času pro radost lidem i Pánu Bohu.

Delicie Nerková
(Grafika: Stanislav Bartoš)

Za dnů krále Heroda, nebo když Sýrii spravoval Quirinius?

Skoro hamletovská otázka visí nad dobou narození Ježíše Krista, otázka, kterou s chutí uvítají všichni, kteří by nejraději odsunuli Ježíše do světa mýtů. Mezi Matoušovým uvedením narození Ježíše „za dnů krále Heroda“ a Lukášovým „když Sýrii spravoval Quirinius“ je totiž datový rozpor. Herodes zemřel už v roce 4 před Kristem a Quirinius se stal správcem či římským legátem v Sýrii až v roce 6 po Kristu. V té době římský císař Augustus zbavil správy Judska, Samaří a Edomu Herodova syna Archelaa a ustanovil tam legátem Quirinia, kterému připadl úkol převést tato území do bezprostřední římské správy. K tomu patřilo provést soupis obyvatelstva se zvláštním zřetelem na jeho daňovou povinnost a schopnost. Nebylo to snadné, mezi židy vznikaly nepokoje (srov. Sk 5,37).

Nepřesné údaje kolem Ježíšova narození však nemohou soudného, tím spíše věřícího člověka nijak ´vyvést z míry´. Vždyť ještě např. u českých knížat žijících o 1000 let později neznáme přesná data jejich narození. Přitom to byli vládcové, u nichž se rodinným událostem včetně narození věnovala větší pozornost. Nelze se divit, že u Ježíše, který se narodil jako ´dítko chudé´, není přesné datum narození známé. To naprosto na Ježíšově významu nic nemění.

Na sdělení doby jeho narození měli evangeliste zájem zejména z apologických důvodů. Jednak chtěli dosvědčit (proti bludařům), že Ježíš byl nejen pravý Bůh, ale i skutečný člověk, jehož pobyt na zemi je datovatelný, jednak vyjádřit, že v Ježíši přišel na svět skutečný Spasitel, očekávaný Mesiáš, který byl ohlašován proroky. Jeho charakteru a významu dávají vyniknout právě srovnání s osobnostmi té doby, které byly nebo chtěly být považovány za ´mesiášské´.

***Proto evangelista Matouš, který píše do židovského prostředí, v němž hrál roli král Herodes Veliký, uvádí jako charakteristické pro dobu Ježíšova narození jeho jméno. Herodes byl zvláštní postava. Ač se za žida považoval, nebyl žid, pocházel z edomského rodu, na judský trůn se dostal pomocí římského císaře, jemuž se zavázal věrnosti. Oprávněnost svého kralování se vůči židům pak snažil pojistit sňatkem s příslušnicí židovského královského rodu Hasmoneovců, jehož kořeny sahaly až k slavným Makabejcům. Toužil po tom, aby ho židé přijali jako mesiášského krále. Nákladně a okázale dal přestavět jeruzalémský chrám. Pečlivě dbal, aby přitom nebyly porušeny kultovní předpisy. Z toho důvodu dal řadu kněží vyučit kamenictví, aby mohli stavět tam, kam jiní nesměli vstoupit. Dbal, aby vždy bylo dostatek prostředků k pravidelným chrámovým obětem. Velice zkrášlil Jeruzalém, zavedl v něm (i v některých dalších judských městech) vodovod. Dal opravit hroby praotců v Hebronu. Přitom zemi nevysával daněmi (nebyly větší než jindy), peníze na stavební akce dovedl získat odjinud. Zasazoval se na císařském dvoře o práva židů nejen v Judsku, ale i v diaspoře. Dokázal, že židé kdekoli v římské říši mohli volně slavit sobotu a aby nemuseli dodržovat rituál císařského kultu – dávat kadidlo na oltář u císařovy sochy.*

Avšak zároveň byl Herodes krutý despota, jehož ruce byly plné nevinné krve. Velice se bál o svůj trůn. Ze strachu, že by ho někdo z rodu jeho manželky mohl o trůn připravit anebo ho nějak zastínit, dal vyvraždit všechny žijící Hasmoneovce včetně své manželky, kterou údajně velmi miloval, a synů, kteří se mu z ní narodili. Nedbal řádů při volbě velekněze a svémocně do ní zasahoval. Velekněze Aristobula, kterého předtím svévolně za velekněze dosadil, dal utopit, když viděl, jak je u lidu oblíben. Nejen ja-koukoli vzpouru a neposlušnost, ale i jakýkoli náznak toho, že by ho někdo mohl ohrozit či sesadit z trůnu, utopil v krvi (na to naráží vyvraždění betlémských nemluvňat v Mt 2,13-16). Vystavěl několik nedobytných pevností (Herodium, Masada aj.), které mu měly sloužit za úkryt v nebezpečí. Vybudoval v zcela římském, pohanském duchu město, které k poctě císaře nazval Caesarea.

Evangelista Lukáš, který píše do diasporního prostředí helénské kultury a římských mravů, uvádí jako představitele doby Ježíšova narození císaře Augusta a legáta Quirinia (Publia Sulpicia) jako konkrétního vykonavatele císařské porobující moci v zemi, kde se Ježíš narodil. I cesta Augustova k moci a vládě byla silně zbrocena krví. Jako vladař se pak snažil o udržení celistvosti rozsáhlé římské říše, dal po celé říši vybudovat řádné komunikace, nastolil v říši mír. Usiloval o pořádek a řád v celé říši, navazoval na staré římské tradice v zákonodárství i v náboženství, podporoval umění. Byl štědrý vůči římskému lidu, tvrdší v porobených oblastech. Mnohými současníky byl pokládán za spasitele světa. Na východě říše se dal uctívat jako bůh, v západních částech říše se označoval jako boží syn.

Proti těmto ´spasitelským´ vládcům světa stojí Ježíš, skutečný Spasitel. Netouží být prohlašován za Spasitele, on jím je. Nerodí se a nežije ve skvostných palácích obklopen služebnictvem; rodí se v ´chlévě´ či v jeskyni a po celý život snáší bídu prostého člověka. Proto také této bídě rozumí a umí v ní pomoci. Nepřišel, aby mu bylo slouženo, ale aby sloužil. Jeho cesta není poznamenána krví kromě jeho vlastní. Nerozsívá smrt, ale volá k životu. Nepřemáhá násilnou mocí, ale láskou. Činnost mocných světa je dočasná, Ježíšovo dílo zůstává.

Zd. Soušek